



मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण : प्रतिमांकन आणि आलेखन

डेक्कन कॉलेज अभिमत विद्यापीठ, पुणे

आणि

राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई

यांचा संयुक्त प्रकल्प

प्रकल्प अहवाल

खंड २

(दि. २८.१२.२०२३)

प्रकल्प प्रमुख

डॉ. सोनल कुलकर्णी - जोशी

भाषाशास्त्र विभाग, डेक्कन कॉलेज

प्रकल्प समन्वयक

डॉ. मानसी केळकर - वरिष्ठ समन्वयक

डॉ. प्रफुल्ल मेश्राम - कनिष्ठ समन्वयक



ह्या सामग्रीचे अधिकार क्रिएटिव्ह कॉमन्सच्या श्रेयनिर्देशन-समवितरण ४.० आंतरराष्ट्रीय ह्या

परवान्यांतर्गत मुक्त करण्यात येत आहेत. परवान्याच्या मजकुरासाठी पुढील दुवा पाहता

येईल. <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

अनुक्रमणिका

खंड २^१

ध्वन्यात्मक चिन्हे	xv-xvii
पदबंधांची संक्षिप्त रूपे	xviii-xx
जिल्ह्यांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे	xxi- xxii
तालुक्यांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे	xxii-xxiv
वैयक्तिक आणि पारंपरिक कथनांचे संकलन	१-५००
१ जिल्ह्याचे नाव – अकोला	१-२३
१.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१
१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२-१६
१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१७-२३
२ जिल्ह्याचे नाव – अमरावती	२४-३६
२.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२४
२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२५-३३
२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३४-३६
३ जिल्ह्याचे नाव – अहमदनगर	३७-५३
३.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३७
३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३८-४३
३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४४- ५३
४ जिल्ह्याचे नाव – उस्मानाबाद	५४- ६३
४.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	५४
४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	५५-५७
४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	५८-६३
५ जिल्ह्याचे नाव – औरंगाबाद	६४- ८१
५.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	६४
५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	६५- ७०



ह्या सामग्रीचे अधिकार क्रिएटिव्ह कॉमन्सच्या श्रेयनिर्देशन-समवितरण ४.० आंतरराष्ट्रीय ह्या परवान्याअंतर्गत मुक्त करण्यात येत आहेत. परवान्याच्या मजकुरासाठी पुढील दुवा पाहता येईल. <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	७१-८१
६ जिल्ह्याचे नाव - कोल्हापूर	८२-९४
६.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	८२
६.२.अ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	८३-८६
६.२.ब प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	८७-९०
६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	९१-९४
७ जिल्ह्याचे नाव - गडचिरोली	९५-१०६
७.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	९५
७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	९६-१०१
७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१०२-१०६
८ जिल्ह्याचे नाव - गोंदिया	१०७-११४
८.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१०७
८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१०८-१११
८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	११२-११४
९ जिल्ह्याचे नाव - चंद्रपूर	
११५-१२८	
९.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	११५
९.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	११६- ११८
९.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	११९-१२८
१० जिल्ह्याचे नाव - जळगाव	१२९-१४१
१०.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१२९-१३०
१०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१३१- १३६
१०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१३७-१४१
११ जिल्ह्याचे नाव - जालना	१४२-१६६
११.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१४२
११.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१४३-१५५
११.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१५६-१६६
१२ जिल्ह्याचे नाव - ठाणे	१६७-१७९
१२.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१६७-१६८
१२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१६९-१७४
१२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१७५-१७९
१३ जिल्ह्याचे नाव - धुळे	१८०-१९०
१३.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१८०-१८१

१३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१८२-१८५
१३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१८६-१९०
१४ जिल्ह्याचे नाव – नागपूर	१९१-१९८
१४.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१९१
१४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	१९२-१९५
१४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	१९६-१९८
१५ जिल्ह्याचे नाव – नाशिक	१९९-२१३
१५.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	१९९-२००
१५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२०१-२०६
१५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२०७-२१३
१६ जिल्ह्याचे नाव – नंदुरबार	२१४-२३२
१६.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२१४
१६.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२१५-२२३
१६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२२४-२३२
१७ जिल्ह्याचे नाव – नांदेड	२३३-२४३
१७.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२३३
१७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२३४-२४०
१७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२४१-२४३
१८ जिल्ह्याचे नाव – परभणी	२४४-२५५
१८.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२४४
१८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२४५-२५१
१८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२५२-२५५
१९ जिल्ह्याचे नाव – पालघर	२५६-२७२
१९.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२५६-२५७
१९.२.अ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२५८-२६१
१९.२.ब प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२६२-२६४
१९.३.अ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२६५-२६७
१९.३.ब प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२६८-२७२
२० जिल्ह्याचे नाव – पुणे	२७३-२८५
२०.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२७३
२०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२७४-२७७
२०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२७८-२८५
२१ जिल्ह्याचे नाव – बीड	२८६-२९७

२१.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२८६
२१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२८७-२९३
२१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	२९४-२९७
२२ जिल्ह्याचे नाव- बुलढाणा	२९८-३०९
२२.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	२९८
२२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	२९९-३०१
२२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३०२-३०९
२३ जिल्ह्याचे नाव - भंडारा	३१०-३२३
२३.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३१०
२३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३११-३१६
२३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३१७-३२३
२४ जिल्ह्याचे नाव - यवतमाळ	३२४-३३५
२४.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३२४
२४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३२५-३३२
२४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३३३-३३५
२५ जिल्ह्याचे नाव - रत्नागिरी	३३६-३५२
२५.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३३६
२५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३३७-३४४
२५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३४५-३५२
२६ जिल्ह्याचे नाव - रायगड	३५३-३६८
२६.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३५३
२६.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३५४-३६०
२६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३६१-३६८
२७ जिल्ह्याचे नाव - लातूर	३६९-३८९
२७.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३६९
२७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३७०-३७८
२७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३७९-३८९
२८ जिल्ह्याचे नाव - वर्धा	
३९०-४०२	
२८.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	३९०
२८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	३९१-३९७
२८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	३९८-४०२
२९ जिल्ह्याचे नाव - वाशिम	४०३-४१४

२९.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४०३
२९.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४०४-४१०
२९.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४११-४१४
३० जिल्ह्याचे नाव – सांगली	४१५-४३८
३०.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४१५
३०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४१६-४२८
३०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४२९-४३८
३१ जिल्ह्याचे नाव – सातारा	४३९
३१.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४३९-४५०
३१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४४०-४४५
३१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४४६-४५०
३२ जिल्ह्याचे नाव – सिंधुदुर्ग	४५१-४६४
३२.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४५१-४५२
३२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४५३-४६०
३२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४६१-४६४
३३ जिल्ह्याचे नाव – सोलापूर	४६५-४८६
३३.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४६५-४६६
३३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४६७-४७२
३३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४७३-४८६
३४ जिल्ह्याचे नाव – हिंगोली	४८७-५००
३४.१ जिल्ह्यातील निवडक कथनांची सूची	४८७
३४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन	४८८-४९५
३४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन	४९६-५००

अनुक्रमणिका

खंड १

ऋणनिर्देश	iv-vi
कोष्टकांची सूची	xx
आकृत्यांची सूची	xx
नकाशांची सूची	xxi-xxiv
ध्वन्यात्मक चिन्हे	xxv-xxvii
पदबंधांची संक्षिप्त रूपे	xxviii-xxx
जिल्ह्यांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे	xxxi- xxxii
तालुक्यांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे	xxxii-xxxiv
• <u>प्रकरण पहिले – प्रस्तावना</u>	१-१४
१.० प्रस्तावना	१
१.१ प्रकल्पाची उद्दिष्टे आणि व्याप्ती	१
१.२ भाषा आणि बोली: भाषावैज्ञानिक विचार	२
१.२.१ बोली आणि बोलीअभ्यासासंबंधित सार्वत्रिक समज	२
१.२.२ भाषेत बोलीभेद का निर्माण होतात?	४
१.२.३ मराठी आणि तिच्या बोली – यापूर्वीच्या अभ्यासकांचे विचार	५
१.२.४ बोली म्हणजे काय? प्रस्तुत प्रकल्पातील भूमिका	९
१.३ मराठी भाषेतील प्रमुख बोलीसर्वेक्षण (आणि सर्वेक्षणपद्धती)	१२
१.४ अहवालातील उर्वरित प्रकरणांची मांडणी	१४
• <u>प्रकरण दुसरे - प्रकल्पपद्धती</u>	१५-२४
२.० प्रस्तावना	१५
२.१ क्षेत्रपाहणीची पद्धत	१६
२.१.१ भाषा-सामग्री मिळविण्याची साधने	१६

२.१.२ लिप्यंकन, प्रतिलेखन	१७
२.२ तालुक्यांची, गावांची निवड, भाषकांची निवड	१७
२.३ शब्दस्तरावरील संकल्पनांची निवड	१९
२.३.१ शाब्दिक संकल्पना म्हणजे काय?	१९
२.३.२ सर्वेक्षणासाठी शाब्दिक संकल्पनांची निवड कशी केली?	१९
२.३.३ सर्वेक्षणात शब्दस्तरीय भाषिक सामग्री मिळविण्याची पद्धती	२०
२.३.४ शब्दस्तरीय सामग्रीचे प्रतिलेखन/लिप्यंकन कसे केले आहे?	२०
२.४ व्याकरणिक वैशिष्ट्यांची निवड	२१
२.४.१ व्याकरणिक विशेष म्हणजे काय?	२१
२.४.२ सर्वेक्षणातील व्याकरणिक विशेष कसे निश्चित केले?	२१
२.४.३ सर्वेक्षणात व्याकरणिक विशेष मिळविण्याची पद्धती	२२
२.४.४ व्याकरणिक भाषासामग्रीचे विश्लेषण करण्याची पद्धती	२२
२.५ कथनांचे विश्लेषण	२४
२.६ कोविड-१९ च्या काळातील टाळेबंदी / क्षेत्रपाहणी	२४
२.७ सदर प्रकल्पातील बोलींचा नामनिर्देश	२४
• <u>प्रकरण तिसरे – शाब्दिक वैशिष्ट्ये</u>	२५-१७४
अर्थक्षेत्र – घरगुती वस्तू	
३.१ पाणी पिण्यासाठी वापरले जाणारे भांडे	२५
३.१.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	२९
३.२ छप्पर – १ (उतरते छप्पर)	३०
३.२.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	३१
३.३ छप्पर – २ (आडवे छप्पर)	३२
३.३.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	३४
३.४ कडी-१ (नव्या पद्धतीची कडी)	३५
३.४.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	३६
३.५ कडी-२ (जुन्या पद्धतीची वरून घालायची कडी/आडना)	३७
३.५.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	४३
३.६ झाडू-१ (सर्वसाधारणपणे घराबाहेरील स्वच्छतेसाठी वापरला जाणारा झाडू)	४४
३.६.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	४५
३.७ झाडू- २ (नव्या पद्धतीच्या घरात फरशीवर वापरण्यात येणारा झाडू)	४६
३.७.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	४७

३.८ झाडू-३ (जुन्या पद्धतीची घरे झाडण्यासाठी वापरण्यात येणारा झाडू)	४८
३.८.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	५१
३.९. झाडू-४ (लहान आकाराचा झाडू)	५२
३.९.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	५३
अर्थक्षेत्र – भाज्यांची नावे	
३.१० अळू	५४
३.१०.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	५७
३.११ घोसाळे	५८
३.११.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	६१
३.१२ दुधी भोपळा	६२
३.१२.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	६४
३.१३ शिराळे / दोडके	६५
३.१३.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	६६
३.१४ तांबडा भोपळा	६७
३.१४.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	६९
३.१५ सिमला मिरची	७०
३.१५.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	७३
३.१६ शेवगा	७४
३.१६.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	७५
३.१७ रताळ	७६
३.१७.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	७८
अर्थक्षेत्र – दिशावाचक, काळवाचक इ. शब्द	
३.१८ पुढे	७९
३.१८.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	८०
३.१९ मागे	८१
३.१९.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	८२
३.२० वर	८३
३.२०.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	८४
३.२१ मध्ये	८५
३.२१.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	८७
३.२२ खाली	८८

३.४० आईची मोठी बहीण आणि आईची धाकटी बहीण	१३३
३.४०.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१३४
३.४१ नवऱ्याचा मामा	१३५
३.४१.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१३८
३.४२ नवऱ्याच्या मोठा भाऊ	१३९
३.४२.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१४२
३.४३ नवऱ्याच्या मोठ्या भावाची बायको	१४३
३.४४ नवऱ्याचा धाकटा भाऊ	१४५
३.४५ नवऱ्याच्या धाकट्या भावाची बायको	१४७
३.४६ पुरुषाच्या भावाचा मुलगा	१४८
३.४६.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१४९
३.४७ स्त्रीच्या भावाचा मुलगा	१५०
३.४७.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१५२
३.४८ पुरुषाच्या भावाची मुलगी	१५३
३.४८.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१५४
३.४९ स्त्रीच्या भावाची मुलगी	१५५
३.४९.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१५६
३.५० पुरुषाच्या बहिणीचा मुलगा	१५७
३.५०.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१५८
३.५१ स्त्रीच्या बहिणीचा मुलगा	१५९
३.५१.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१६१
३.५२ पुरुषाच्या बहिणीची मुलगी	१६२
३.५२.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१६३
३.५३ स्त्रीच्या बहिणीची मुलगी	१६४
३.५३.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१६६
३.५४ नवऱ्याची आई आणि बायकोची आई	१६७
३.५४.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१६८
३.५५ नवऱ्याचे वडील आणि बायकोचे वडील	१६९
३.५५.१ शब्दवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१७१
३.५६ मुलीची सासू आणि मुलाची सासू	१७२
३.५७ मुलीचा सासरा आणि मुलाचा सासरा	१७३
३अ जोडप्रकरण – मराठीच्या बोलींमध्ये आढळलेले ध्वनिवैविध्य	१७५ – १९०

३ अ १ ध्वनीस्तरीय विशेष : /ळ/ → [ळ] ~ [ड] ~ [य]	१७५
३ अ १.१. ध्वनीस्तरीय विशेषाची नोंद	१७५
३.अ.१.२ ध्वनिवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१८१
३ अ २ ध्वनीस्तरीय विशेष: /ड/, /ळ/, /ढ/ → [र]	१८२
३ अ २.१ ध्वनीस्तरीय विशेषाची नोंद	१८२
३ अ ३ ध्वनीस्तरीय विशेष : व्यंजन ढकलसाखळी /छ/→ /च/→/च/→ /स/→/श/→/ह/	१८६
३ अ ३.१ ध्वनीस्तरीय विशेषाची नोंद	१८६
३.अ.३.२ ध्वनिवैविध्य दर्शविणारा नकाशा	१९०
• <u>प्रकरण चौथे – व्याकरणिक वैशिष्ट्ये</u>	१९१ – २९८
४.१ व्याकरणिक विशेष – कर्मादी	१९१
४.१.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	१९१
४.१.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२००
४.२ व्याकरणिक विशेष – करण	२०१
४.२.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२०१
४.२.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२०७
४.३ व्याकरणिक विशेष – अपादान	२०८
४.३.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२०८
४.३.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२१६
४.४ व्याकरणिक विशेष – संबंध-प्रथम पुरुष एकवचन / द्वितीय पुरुष एकवचन	२१७
४.४.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२१७
४.४.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२२२
४.५ व्याकरणिक विशेष – संबंध-तृतीय पुरुष एकवचन	२२३
४.५.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२२३
४.५.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२२७
४.६ व्याकरणिक विशेष – अधिकरण	२२८
४.६.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२२८
४.६.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२३६
४.७ व्याकरणिक विशेष – विकार समरूपीभवन	२३७
४.७.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२३७
४.७.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२४९
४.८ व्याकरणिक विशेष – चालू वर्तमानकाळ	२५०

४.८.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२५०
४.८.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२५४
४.९ व्याकरणिक विशेष – चालू भूतकाळ	२५५
४.९.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२५५
४.९.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२५८
४.१० व्याकरणिक विशेष – रीती वर्तमानकाळ	२५९
४.१०.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२५९
४.१०.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२६२
४.११ व्याकरणिक विशेष – रीती भूतकाळ	२६३
४.११.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२६३
४.११.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२६८
४.१२ व्याकरणिक विशेष – पूर्ण क्रियाव्याप्ती	२६९
४.१२.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२६९
४.१२.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२७५
४.१३ व्याकरणिक विशेष : तृतीय पुरुष एकवचन नामाच्या लिंगाशी क्रियापदाचा सुसंवाद	२७६
४.१३.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२७६
४.१३.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२८३
४.१४ व्याकरणिक विशेष – भूतकालवाचक धातूसाधित विशेषण [-एल्]	२८४
४.१४.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२८४
४.१४.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२८६
४.१५ व्याकरणिक विशेष – व्याकरणिक विशेष : सकर्मक पूर्ण क्रियाव्याप्ती वाक्यातील कर्त्याला प्रेरक प्रत्यय लागतो अथवा लागत नाही	२८७
४.१५.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२८७
४.१५.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२९२
४.१६ व्याकरणिक विशेष – व्याकरणिक विशेष : सकर्मक पूर्ण क्रियाव्याप्ती वाक्यातील क्रियापदाचा सुसंवाद	२९३
४.१६.१ व्याकरणिक विशेषाची नोंद	२९३
४.१६.२ व्याकरणिक विशेषामधील वैविध्य दाखविणारा नकाशा	२९८
• <u>प्रकरण पाचवे – उपसंहार</u>	२९९-३०७
५.१ भाषाअभ्यास, प्रतिमांकन आणि आरेखन	२९९

५.२ ‘भाषिक नकाशा’ : पारंपरिक पद्धती आणि त्यांवर आधुनिक विचार	३००
५.३ सर्वेक्षणातील भाषासामग्रीवर आधारित मराठीच्या प्रादेशिक बोलींचे वर्गीकरण	३०२
५.४ भविष्यात डोकावून पाहताना ...	३०६
संदर्भसूची	३०८ - ३१३
परिशिष्ट	३१४ - ४३७
परिशिष्ट १ - प्रश्नावली	३१४ - ३१७
परिशिष्ट २ - प्रकल्पात घेतलेल्या मुलाखतींची जिल्हानिहाय सूची	३१८ - ४०२
परिशिष्ट ३ - शब्दस्तरीय माहिती गोळा करण्यासाठी वापरलेली स्थिर चित्रे	४०३ - ४१९
परिशिष्ट ४ - व्याकरणिक स्तरावरील माहिती गोळा करण्यासाठी वापरलेल्या चित्रफितींची सूची	४२० - ४३४
पारिभाषिक संज्ञांची सूची	४३५ - ४३७

*टीप

सदर खंडात प्रकल्पादरम्यान गोळा केलेल्या जिल्हानिहाय कथनांपैकी निवडक ७१ कथनांच्या व्याकरणिक विश्लेषणाचे नमुने दिले आहेत. www.sdml.ac.in या संकेतस्थळावर 'गावगजाली' या सदरामध्ये एकूण ६९३ कथनांचे व्याकरणिक विश्लेषण उपलब्ध करून दिले आहे. त्यांची जिल्हानिहाय सूची पुढे दिली आहे.

ध्वन्यात्मक चिह्ने

क्र.	IPA चिह्न	देवनागरीतील चिह्न
१	p	प
२	p ^h	फ
३	b	ब
४	b ^h	भ
५	t	त
६	t ^h	थ
७	d	द
८	d ^h	ध
९	ʈ	ट
१०	ʈ ^h	ठ
११	ɖ	ड
१२	ɖ ^h	ढ
१३	k	क
१४	k ^h	ख
१५	g	ग
१६	g ^h	घ
१७	m	म
१८	ɲ	ञ
१९	n	न
२०	ɳ	ण
२१	ɽ	र
२२	r	र

२३	l	ल
२४	ɭ	ळ
२५	s	स
२६	ʃ	श
२७	ʂ	ष
२८	h	ह
२९	c (dental affricate)	च (दंतव्य)*
३०	č (palatal affricate)	च (तालव्य)*
३१	ç	छ
३२	j (dental affricate)	ज (दंतव्य)*
३३	ʝ	झ
३४	č (palatal affricate)	ज (तालव्य)*
३५	ʝ	झ
३६	y	य
३७	w	व
३८	ə	अ
३९	a	आ
४०	i	इ
४१	u	उ
४२	e	ए
४३	æ	अॅ
४४	ɔ	ऑ
४५	ɛi	ऐ
४६	əu	औ

टीपः

*दंतव्य आणि तालव्य या घर्षस्फुट स्पर्श ध्वनींकरिता प्रकल्पात वापरण्यात आलेल्या ध्वनिचिन्हांची उदाहरणे पुढीलप्रमाणे:

kuñca - कुंजा,

čikkar - चिक्कार,

jau - जाऊ

ĵinkəne - जिंकणे

पदबंधांची संक्षिप्त रूपे

ABL	Ablative	अपादान
ACC	Accusative Case	कर्म कारक
AUX	Auxiliary	सहाय्यक क्रियापद
CLF	Classifier	वर्गलिंग
COMP	Complementizer	उभयान्वयी अव्यय
COREL	Correlative	सहसंबंध दर्शक
CP	Conjunctive Participle	पूर्वकालवाचक धातुसाधित अव्यय
DAT	Dative	संप्रदान
DEM	Demonstrative	दर्शक
DIST	Distal	दूरतासूचक दर्शक
EMPH	Emphatic	अवधारणवाचक निपात
ERG	Ergative	प्रेरक
EXCL	Exclusive	व्यावर्ती सर्वनाम
F	Feminine	स्त्रीलिंग
FUT	Future Tense	भविष्यकाळ
GEN	Genitive Case	संबंध कारक
HAB	Habitual	रीतीवाचक
HON	Honorific	आदरसूचक
HORT	Hortative	प्रवर्तनार्थ अभिवृत्ति
IMP	Imperative	आज्ञार्थी अभिवृत्ति
INF	Infinitive	भाववाचक कृदंत
INS	Instrumental	करण
IPFV	Imperfective	अपूर्ण क्रियाव्याप्ती
INCP	Inceptive	आरंभ क्रियाव्याप्ती
INCL	Inclusive	समावेशी सर्वनाम
LOC	Locative	अधिकरण

M	Masculine	पुल्लिंग
N	Neuter	नपुंसकलिंग
NEG	Negative	नकारात्मक
NON.FIN	Non-Finite	आख्यातेतर रूप
OBL	Oblique	सामान्य रूप
OBLG	Obligatory	अवश्यार्थ अभिवृत्ति
ONOM	Onomatopoeia	नादानुकरण
OPT	Optative	इच्छार्थ अभिवृत्ति
PLU.PFV	Pluperfective	पूर्ण भूतकाळ
PRT	Particle	निपात
PST	Past Tense	भूतकाळ
PFV	Perfective	पूर्ण क्रियाव्याप्ती
PL	Plural	अनेकवचन
PP	Postposition	शब्दयोगी अव्यय
PRS	Present Tense	वर्तमानकाळ
PROG	Progressive Aspect	चालू क्रियाव्याप्ती
PROS	Prospective	घटिष्य
PROX	Proximate	सामीप्यसूचक दर्शक
PTPL	Participle	धातुविकारित विशेषण
Q	Question Particle	प्रश्नवाचक धातुविकारित विशेषण
QUANT	Quantifier	परिमाणक
QUOT	Quotative	अवतरणवाचक
REDUP	Reduplicative	पुनरावृत्ती
REL	Relative	संबंधदर्शक
SG	Singular	एकवचन
SUBJ	Subjunctive	संभावनार्थ अभिवृत्ति
VOC	Vocative	संबोधन
1	First Person	प्रथम पुरुष

2	Second Person	द्वितीय पुरुष
3	Third Person	तृतीय पुरुष

ध्वनीफितींना शीर्षक देताना जिल्हा_तालुका_गाव अशी पद्धत वापरली आहे. यात जिल्हा आणि तालुक्यांची पूर्ण नावे न देता संक्षिप्त रूपे दिली आहेत. संक्षिप्त रूपांचे तपशील खालील कोष्टकात पाहा.

जिल्हांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे

संक्षिप्त रूप	जिल्हा
AHM	अहमदनगर
AKO	अकोला
AMR	अमरावती
AUR	औरंगाबाद (छत्रपती संभाजीनगर) ^१
BHA	भंडारा
BID	बीड
BUL	बुलढाणा
CHA	चंद्रपूर
DHU	धुळे
GAD	गडचिरोली
GON	गोंदिया
HIN	हिंगोली
JAL	जळगाव
JLN	जालना
KLP	कोल्हापूर
LAT	लातूर
NAG	नागपूर
NAN	नंदुरबार
NAS	नाशिक
NND	नांदेड
OSM	उस्मानाबाद (धाराशिव) ^२
PAL	पालघर
PAR	परभणी

^१ सामान्य प्रशासन हयांची दि. २४ फेब्रुवारी २०२३ची अधिसूचना

^२ सामान्य प्रशासन हयांची दि. २६ फेब्रुवारी २०२३ची अधिसूचना

PUN	पुणे
RAI	रायगड
RAT	रत्नागिरी
SAN	सांगली
SAT	सातारा
SIN	सिंधुदुर्ग
SOL	सोलापूर
THA	ठाणे
WAR	वर्धा
WAS	वाशीम
YAV	यवतमाळ

तालुक्यांच्या नावांची संक्षिप्त रूपे

संक्षिप्त रूप	तालुका	संक्षिप्त रूप	तालुका	संक्षिप्त रूप	तालुका
AMB	आंबेजोगाई	JAW	जव्हार	RAJ	राजापूर
AKK	अक्कलकोट	JLN	जालना	RAJ	राजुरा
AKO	अकोला	JUN	जुन्नर	RAM	रामटेक
AKO	अकोले	KAG	कागल	RAT	रत्नागिरी
ALI	अलिबाग	KAL	कलमनुरी	RAV	रावेर
AMB	अंबरनाथ	KAN	कणकवली	RIS	रिसोड
AMR	अमरावती	KAR	करवीर	ROH	रोहा
ASH	आष्टी	KAR	कारंजा	SAD	सडक-अर्जुनी
AUR	औरंगाबाद	KAR	कर्जत	SAK	साक्री

	(छत्रपती संभाजीनगर)* ^१				
BAR	बार्शी	KHE	खेड	SAN	सांगोले
BHA	भंडारा	KIN	किनवट	SAN	संगमेश्वर
BHI	भिवंडी	KOR	कोरची	SAT	सातारा
BHI	भिवापूर	KUD	कुडाळ	SAT	सटाणा
BID	बीड	LAT	लातूर	SAW	सावंतवाडी
BRA	ब्रह्मपुरी	MAH	महाड	SEL	सेलु
BUL	बुलढाणा	MAL	मालवण	SHA	शहादा
CHA	चंदगड	MAL	मालेगाव	SHA	शहापूर
CHA	चंद्रपूर	MAN	मंठा	SHA	शाहुवाडी
CHA	चाळीसगाव	MIR	मिरज	SHE	शेगाव
CHI	चिपळूण	MOK	मोखाडा	SHI	शिराळा
CHO	चोपडा	MUK	मुखेड	SHI	शिरूर कासार
DAP	दापोली	MUL	मुळशी	SHI	शिरपूर
DAR	दर्यापूर	MUR	मुरुड	SHR	श्रीवर्धन
DEG	देगलूर	MUR	मुरबाड	SOL	सोलापूर
DAH	डहाणू	NAG	नागपूर	SON	सोनपेठ
DEW	देवगड	NAG	नगर	SOY	सोयगाव
DHA	धारणी	NAN	नंदुरबार	SUR	सुरगणा
DHU	धुळे	NAR	नरखेड	TAL	तलासरी

*१ सामान्य प्रशासन विभाग हयांची दि. २४ फेब्रुवारी २०२३ची अधिसूचना

DOD	दोडामार्ग	NAS	नाशिक	THA	ठाणे
GAD	गडचिरोली	NAV	नवापूर	TRA	त्र्यंबकेश्वर
GAD	गडहिंग्लज	NER	नेर	TUM	तुमसर
GHA	घाटंजी	NEW	नेवासा	UDG	उदगीर
GON	गोंदिया	NIL	निलंगा	VAI	वाई
HAV	हवेली	NND	नांदेड	VAI	वैभववाडी
HIN	हिंगणघाट	OME	उमरगा	VAI	वैजापूर
HIN	हिंगोली	OSM	उस्मानाबाद (धाराशिव) ^२	VAS	वसई
IND	इंदापूर	PAI	पैठण	VEN	वेंगुर्ला
JAL	जळगाव	PAL	पालम	WAD	वडुज
JAL	जळगाव-जामोद	PAR	परभणी	WAR	वर्धा
JAM	जामखेड	PAT	पाटण	WAR	वरुड
JAM	जामनेर	RAD	राधानगरी	WAS	वाशिम
				YEO	येवला

ह्या सामग्रीचे अधिकार क्रिएटिव्ह कॉमन्सच्या श्रेयनिर्देशन-समवितरण ४.० आंतरराष्ट्रीय ह्या परवान्याअंतर्गत मुक्त करण्यात येत आहेत. परवान्याच्या मजकुरासाठी पुढील दुवा पाहता येईल. <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

^२ सामान्य प्रशासन विभाग ह्यांची दि. २६ फेब्रुवारी २०२३ची अधिसूचना

१ जिल्हा:- अकोला

१.१ अकोला जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
अकोला	अकोला	गोपाळखेड	स्त्री ५५ वर्षे, ९ वी, कुणबी	स्वतःविषयी कथन
अकोला	अकोला	गोपाळखेड	पुरुष ४८ वर्षे, ९ वी, बौद्ध	कावळा आणि बगळा
अकोला	अकोला	येवता	स्त्री १९ वर्षे, १२ वी, कुणबी पाटील	टोपीवाला आणि माकड
अकोला	अकोला	येवता	पुरुष १८ वर्षे, १२ वी, बौद्ध	गौतम बुद्ध आणि अंगुलिमाल
अकोला	अकोला	येवता	स्त्री ५० वर्षे, ७ वी, कुणबी पाटील	स्वतःविषयी कथन

१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

अकोला_अकोला_येवता_स्त्री ५० वर्षे_७ वी_कुणबी पाटील

<१> आजुन मले भजनाचा शौक आय

ajun məle bʰəjnaca šouk ay

ajun mə-le bʰəjn-a-c-a šouk ay

more I-DAT *Bhajan*-OBL-GEN-3SGM hobby.3SGM be.PRS

Moreover, I am fond of *Bhajans*.

<२> बस वाचन

bəs wačən

bəs wačən

only reading.3SGN

I like only reading.

<३> वाचन काय आवडतं वाचायला? (संशोधक)

wačən kay awədtə wacayla?

What do you like to read?

<४> हेच भजनच

hec bʰəjnəc

he-c bʰəjn ə-c

that-EMPH *Bhajan*-EMPH

That's it. Only *Bhajan*.

<५> कोनी मानुस कुठं गेला की माज्यासाठी पुस्तक घेउन येते

koni manus kuṭə gela ki maḷasāṭi pustək gʰeun yete

koni manus kuṭə ge-l-a ki ma-ḷa-sāṭi pustək gʰe-un ye-t-e

some man where go-PFV-3SGM COMP I-GEN.OBL-PP.DAT book.3SGN take-CP

come-IPFV-3SG

When someone goes anywhere, he brings a book for me.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> काउनकी तबला पेटी टाळ नाल सर्व आय आमचावालं भजनाच सामान
kaunki təbla pəti ʈal nal sərwe ay amčāwalə bʱəjnacə saman
kaun ki təbla pəti ʈal nal sərwe ay am-čā-walə bʱəjən-a-c-ə saman
why so tabla harmonium *tal nal* all be.PRS we-GEN.OBL-NMLZ bhajan-OBL-GEN-
3SGN stuff.3SGN
Because, we have all the traditional musical instruments needed for *Bhajan* like
Tabla, harmonium, *Tal*, *Nal*, etc.

<७> त आमी भजनं मनतो ना
tə ami bʱəjnə mənto na
tə ami bʱəjnə mən-t-o na
so we.EXCL Bhajan.3PL say-IPFV-1PL DM
So we sing *Bhajan*.

<८> त मंग त्याचात मले शोद कोन ना कोन पुस्तक आनुन देतच रायते
tə məng tyacət məle šod kon na kon pustək anun detəc rayte
tə məng tyā-čā-t mə-le šod kon na kon pustək an-un de-t-ə-c ray-t-e
so then that-GEN.OBL-LOC I-DAT search who DM who book.3SGN bring-CP give-
IPFV-3SGN-EMPH STAY-IPFV-3SG
So someone or the other finds a book for me and brings it to me.

<९> ही गी उशा ढमक्या ठिकानच पुस्तक आनलं
hi gi ušā ɖʱəmkyā ʈʱikancə pustək anlə
hi gi ušā ɖʱəmkyā ʈʱikan-c-ə pustək an-l-ə
this take.IMP.2SG Usha certain.OBL place-GEN-3SGN book.3SGN bring-PFV-3SGN
“Usha, take this, I have brought a book from a certain place for you.”

<१०> आवाज़ई आय
awajəi ay
awajə-i ay
voice-also be.PRS
(My) voice is also sweet.

<११> अन म्हनायची गुडी आय

ən m^hənayçī guḍi ay

ən m^hən-ayç-i guḍi ay

and say-NON.FIN-3SGF interest.3SGF be.PRS

And I like singing.

<१२> अन बस इतकी आवड मले त्याची की बस सोडुनच घा

ən bəs itki awəḍ məle tyacī ki bəs soḍunəç dya

ən bəs itki awəḍ mə-le tyā-çī ki bəs soḍ-unə-c dya

and just that interest.3SGF I-DAT that-GEN-3SGF COMP just leave-CP-EMPH
GIVE.IMP.2PL

You won't believe how much I love that.

<१३> त्याच्यात आसं नाय

tyacāt asə nəy

tyā-çā-t asə nəy

that-GEN.OBL-LOC such NEG

And there is nothing in that case...

<१४> या समाजाच नय

ya səmajacə nəy

ya səmaj-a-c-ə nəy

DEM.PROX.OBL community-OBL-GEN-3SGN NEG

(He/she is) not of this community.

<१५> त्या समाजाच नय

tya səmajacə nəy

tyā səmaj-a-c-ə nəy

DEM.DIST.OBL community-OBL-GEN-3SGN NEG

(He/she is) not of that community.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> म आनकी बगा ते भजनी स्पर्दा व्हायच्या टिविवरती तसं कुठे गेलायत का? (संशोधक/संशोधक)

mə anki bəga te bhəj̃ni spərda wʰayçã tiwivər̃ti t̃sə̃ kũth̃e gelayt ka?

Have you been to any *Bhajan* competitions, such as the ones on television?

<१७> नय कुटं गिली नाय मी

nəy kũtə̃ gili nay mi

nəy kũtə̃ gi-l-i nay mi

NEG where go-PFV-1SGF NEG I

No, I haven't gone anywhere.

<१८> गाओगावी ज़ातो भजनायले

gaogawi jato bhəj̃nayle

gaogaw-i ja-t-o bhəj̃nay-le

village to village-LOC go-IPFV-1PL *Bhajan*.OBL-DAT

We go from village to village for *Bhajans*.

<१९> ज़ातात का? (संशोधक / संशोधक)

jatat ka?

Do you go (from village to village)?

<२०> पन इथले मंजे आकोल्या अकोल्यात पन स्पर्धा होतात का तशा भजनांच्या झालेत का तुमी गेलायत का? (संशोधक/संशोधक)

pən itʰəle m̃ñj̃e akolya akolyat pən spərdʰa hotat ka t̃sə̃ bhəj̃nañçã j̃h̃alet ka tumi gelayt ka?

But then are there any competitions for *Bhajan* here in Akola? Do you go for that?

<२१> नय आमी फक्त मंदिरायनं ज़ातो

nəy ami pʰəkt̃ə m̃ndirayñə jato

nəy ami pʰəkt̃ə m̃ndir-ay-ñə ja-t-o

NEG we.EXCL only temple-OBL.3PL-LOC go-IPFV-1PL

No, we go only to temples.

<२२> मंदिरायनं च गेलायत का? (संशोधक/संशोधक)

məndiraynəc gelayt ka?

Ok, you just go to the temples?

<२३> तेई या गावात मँ सुरवात केलय

tei ya gawat mæ surwat keləy

te-i ya gaw-a-t mæ surwat ke-l-əy

that-also DEM.PROX.OBL village-OBL-LOC I.ERG start do-PFV-be.PRS

I started it in this village.

<२४> नयतन या गावात मंदिरातनी नय ज्ञात ज्ञाय कोनी

nəytən ya gawat məndiratni nəy jat jay koni

nəytən ya gaw-a-t məndir-a-tni nəy ja-t ja-y koni

otherwise DEM.PROX.OBL village-OBL-LOC temple-OBL-LOC NEG go-IPFV go-

PST.HAB someone.INDEF

Otherwise, no one used to go to the temple in this village.

<२५> या याची सुरवात भजनाची मँ किली या गावातनी

ya yačī surwat bhəjnačī mæ kili ya gawatni

ya ya-č-i surwat bhəjn-a-č-i mæ ki-l-i ya gaw-a-tni

this this-GEN-3SGF start.3SGF Bhajan-OBL-GEN-3SGF I.ERG do-PFV-3SGF

DEM.PROX.OBL village-OBL.LOC

I started *Bhajan* in this village.

<२६> पुडाकार घ्याची

puḍakar ghyāčī

puḍakar ghy-ač-i

initiative take-PST.HAB-1SGF

I used to take the initiative.

<२७> कोनता कारेक्रम आसला की महिला त्याच्यात टाकायच्या

konta karekrəm asla ki mēhila tyačāt takayčā

konta karekrəm as-l-a ki mēhila tya-čā-t tak-ayč-a

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

which.3SGM event.3SGM be-COND-3SGM COMP women that-GEN.OBL-LOC put-
NON.FIN-3PL

Whatever be the event, I would involve women in that event.

<२८> दोनहजार चारमदी शेतकी शाळा करून दाकवली

donhəjar čarmədi šetki šāla kərun dakəwli

don-həjar čar-mədi šetki šāla kər-un dak-əw-l-i

two-thousand four-PP.LOC agricultural school.3SGF do-CP show-CAUS-PFV-3SGF

I started an agricultural school in 2004.

<२९> त्या शेतकी शाळेत बाया मॅ टाकल्या

tya šetki šālet baya mæ taklyā

tya šetki šāle-t bay-a mæ tak-l-ya

DEM.DIST.OBL agricultural school.OBL-LOC women-3PL I.ERG put-PFV-3PL

I enrolled women in that agriculture school.

<३०> आमच्या घरीस सायब लोकायची अशी गाडी य मोटी

amčā ghəris sayəb lokayčī əśī gadi yə moṭī

am-čā ghər-i-s sayəb lok-ay-čī əśī gadi yə moti

we.EXCL-GEN.OBL house-LOC-EMPH sir people-OBL-GEN-3SGF such.3SGF car.3SGF

come.PST.HAB big.3SGF

The officer's big car used to come to our house.

<३१> ती माला भासऱ्याले नेत ज़ाय

ti mala bhasryale net jay

ti ma-la bhasrya-le ne-t ja-y

they I-ACC Bhasara.OBL-LOC bring-IPFV go-PST.HAB

They used to take me to Bhasara.

<३२> आता ते शेतातच नय ज़ात ज़ाय

ata te šetatəc nəy jat jay

ata te šet-a-tə-c nəy ja-t ja-y

now they farm-OBL-LOC-EMPH NEG go-IPFV go-PST.HAB

Now, if they do not go to the farm.

<३३> त त्यायले काय समजूनाराय शेतीचं

tə tyayle kay səməjnəray šeticə

tə tyay-le kay səməj-nar-ay šēti-c-ə

so, they.OBL-DAT what understand-PROS-be.PRS farm-GEN-3SGN

What would they understand about farming?

<३४> मंग ते अशेच मा घरी चा गी पेले

məng te əšec ma ghəri ča gi pele

məng te əšē-c ma ghər-i ča gi pe-l-e

then they such.3PL-EMPH I.GEN house-LOC tea REDUP drink-PFV-3PL

Then they drank tea etc. in my house.

<३५> त्यायले मटलं सर तुमाले एक इचारू काय

tyayle mətlə sər tumale ek ičaru kay

tyay-le mət-l-ə sər tuma-le ek ičar-u kay

they.OBL-ACC say-PFV-3SGN sir you.OBL-ACC one ask-NON.FIN what

I asked him, “Sir, can I ask you one thing?”

<३६> आमी ज़व माल्यासंगं दा विस बाय ज़ात काम कराले

ami jəw malyasəngə da wis bay rʰat kam kərale

ami jəw ma-l-ya-səngə da wis bay rʰa-t kam kər-ale

we.EXCL when I-GEN-OBL-with ten twenty women STAY-IPFV work do-NON.FIN

“When I (work), I have ten or twenty women to work with.”

<३७> म तुमी शिकोता काय यायले

mə tumi šikota kay yayle

mə tumi šiko-t-a kay yay-le

then you.2PL teach-IPFV-2PL what they.OBL-DAT

“Then what do you teach them?”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३८> त मने बय मने हेच आमी किडी इचारतो मने
tə məne bəy məne hec ami kiḍi ičarto məne
tə məne bəy məne he-c ami kiḍi ičar-t-o məne
so QUOT woman.VOC QUOT that-EMPH we.EXCL insect.3PL ask-IPFV-1PL QUOT
So he says, “Lady, we ask about these insects”.

<३९> पराटीवर कोनती किड दिसती
pəraṭiwər konti kiḍ disti
pəraṭi-wər konti kiḍ dis-t-i
cotton plant-PP.LOC which.3SGF insect.3SGF see-IPFV-3SGF
“Which pests appear on the cotton plants?”

<४०> तुमाले काय दिसते
tumale kay diste
tuma-le kay dis-t-e
you.OBL-DAT what see-IPFV-3SG
“What do you see?”

<४१> पराटी कशी दिसते
pəraṭi kəṣī diste
pəraṭi kəṣī dis-t-e
cotton plant.3SGF how.3SGF see-IPFV-3SGF
“What does a cotton plant look like?”

<४२> मटलं ते वावरातच ज़ात नय
mətlə te wawratəc jat nəy
mət-l-ə te wawra-tə-c ja-t nəy
say-PFV-3SGN they field.OBL-LOC-EMPH go-IPFV NEG
I said, “They don’t go to the field”.

<४३> त ते काय सांगतीन तुमाले
tə te kay saṅtin tumale
tə te kay saṅg-tin tuma-le

so they what tell-FUT.3PL you.OBL-ACC

“So, what will they tell you?”

<४४> तुमी तेच्यात महिला च्या ना

tumi tečāt mēhila g^hya na

tumi te-čā-t mēhila g^hya na

you.2PL that-GEN.OBL-LOC women take.IMP.2PL DM

“You include women in it.”

<४५> मइला रोज़ वावरात काम करतात

mēila roj wawrat kam kērtat

mēila roj wawra-t kam kēr-t-at

women daily field.OBL-LOC work do-IPFV-3PL

“Women work in the fields every day.”

<४६> झाडा झाडापशी जाय लागते

j^hada j^hadapōšī jay lagte

j^had-a j^had-a-pōšī ja-y lag-t-e

tree-OBL tree-OBL-PP.LOC go-NON.FIN ATTACH-IPFV-3SGN

“They have to go to each tree.”

<४७> त्यायले दिसतात मटलं त्याच्यावरले किटानु

tyayle distat mētlə tyāčāwərle kītanu

tyay-le dis-t-at mēt-l-ə tyā-čā-wēr-l-e kītanu

they.OBL-DAT see-IPFV-3PL say-PFV-3SGN that-GEN.OBL-PP.LOC-GEN-3PL

germ.3PL

I said, “They see the insects (on the trees)”.

<४८> हे वावरातच जात नयत

he wawratec jat nēyt

he wawra-tē-c ja-t nēy-t

they field.OBL-LOC-EMPH go-IPFV NEG-3PL

They (men) do not go to the field.

<४९> तुमी यायले नास्ता दिउन करता काय या लोकायले घरात बसनाच्या
tumi yayle nasta diun kərta kay ya lokayle ghərat bəsnarya
tumi yay-le nasta di-un kər-t-a kay ya lok-ay-le ghər-a-t bəs-nar-ya
you.2PL they.OBL.DAT snacks give-CP do-IPFV-2PL what DEM.PROX.OBL people
OBL-DAT house-OBL-LOC sit-PTPL-3PL.OBL
There is no point in giving food to the people sitting at home.

<५०> ते मने ठिक आय
te mənə tʰik ay
te mənə tʰik ay
they QUOT okay be.PRS
They said, “Okay”.

<५१> पन मतलं तुमच्याच्यात महिला आना
pən mətlə tumčācāt məhila ana
pən mət-l-ə tum-čā-čā-t məhila ana
but say-PFV-3SGN you.2PL-GEN.OBL-GEN.OBL-LOC woman.PL bring.IMP.2PL
But I said, “Include women”.

<५२> महिला महिलायसोबत चांगल्या बोल्ता
məhila məhilaysobət caᅅglya bolta
məhila məhilay-sobət caᅅglya bol-t-a
woman.PL.F woman.3PL.OBL-SOC good.3PL.F speak-IPFV-3PL
Women talk well with women.

<५३> बराबर आय
bərabər ay
bərabər ay
right be.PRS
Is it correct?

<५४> त मने तुमी महिलायच हे खुप गट करता का
tə mənə tumi məhilaycə he kʰup gət kərta ka
tə mənə tumi məhilay-c-ə he kʰup gət kər-t-a ka
so QUOT you.2PL woman.OBL.3PL-GEN-3SGN that very group.3SGN do-IPFV.2PL
what
So they said, “Will you form women’s groups?”

<५५> मटलं गट कराच काम नय
mət̪lə gət kəracə kam nəy
mət-l-ə gət kər-ac-ə kam nəy
say-PFV-3SGN group.3SG do-NON.FIN-3SGN work.3SGN NEG
I said, “There is no point in making groups”.

<५६> मिच बाया मटलं ज्या ज्या माल्या ह्याज्यात उस्सवात हाय त्या करतात
mic baya mət̪lə ʃə ʃə malya hyaʃət ussəwat hay tya kərtat
mi-c bay-a mət-l-ə ʃə ʃə ma-l-ya hya-ʃə-t ussəw-a-t hay tya kər-t-at
I-EMPH woman-3PL say-PFV-3SGN which which I-GEN-OBL that-GEN.OBL-LOC
enthusiasm-OBL-LOC be.PRS they.F do-IPFV-3PL
I suggested including those women who work enthusiastically.

<५७> त्यायलेच आनाच
tyaylec anacə
tyay-le-c an-ac-ə
they.OBL-ACC-EMPH bring-NON.FIN-3SGN
Only those women should be included.

<५८> बिन कामाच्या कायले आनाच्या
bin kamačā kayle anačā
bin kam-a-č-a kayle an-ač-a
Non work-OBL-GEN-3PL why bring-NON.FIN-3PL
Why should we bring others unnecessarily?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५९> तुमचावाला टैम गमावनं

tumcawala .təim gəməwnə

tum-c-a-wala .təim gəm-aw-nə

you.2PL-GEN-3SGM-NMNLZR.3SGM time.3SGM lose-CAUS-NON.FIN

Why waste your time?

<६०> अन त्यायचाई टैम गमावनं

ən tyaycai .təim gəməwnə

ən tyay-c-a-i .təim gəmaw-nə

and they.OBL-GEN-3SGM-also time.3SGM lose-CAUS-NON.FIN

And waste their time too?

<६१> नास्ता खाल्ला की तिकडं काय सांगतलं

nasta kʰalla ki tikdə kay saŋətə

nasta kʰa-ll-a ki tikdə kay saŋət-l-ə

breakfast.3SGM eat-PFV-3SGM COMP there what tell-PFV-3SGN

After breakfast, they left, (I don't know) what they said there.

<६२> बय मले कय मैत नय

bəy məle kəy məit nəy

bəy mə-le kəy məit nəy

woman.VOC I-DAT what know NEG

I don't know anything.

<६३> मी गेलती

mi gəlti

mi ge-l-t-i

I go-PFV-PST-1SGF

I had gone.

<६४> आशा नय पायजे मटलं

aʃə nəy payjə mətlə

aʃə nəy payjə mət-l-ə

such.3PL NEG should say-PFV-3SGN

I said, “I don’t want ladies like this”.

<६५> करून दाकवनाऱ्या

kərun dakəwənarjə

kər-un dakəwə-nar-ya

do-CP show-PTPL-3PL

I want such women who would demonstrate.

<६६> ते करून दाकोलं कृशी विद्यापीटले

te kərun dakolə kruʃi widyapitle

te kər-un dako-l-ə kruʃi widyapit-le

that do-CP show-PFV-3SGN agricultural university-ACC

I proved this to the Agricultural University.

<६७> तितचे सर मने

titcē sər mənə

tit-c̣-e sər mənə

there-GEN-3PL sir.3PL(HON) say

One of the professors there would say...

<६८> अद्यक्ष मायदे सर होते त्यावेळलं

ədyəksə mayde sər hote tyawelələ

ədyəksə mayde sər ho-t-e tya-welə-lə

president Mayde sir.3PL(HON) be.PST-3PL that-time-LOC

At the time, the president was Mayde Sir.

<६९> गाडी घिउन आले

gadi gʰiun ale

gadi gʰi-un a-l-e

car bring-CP come-PFV-3PL

They brought a car.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<७०> मले मनत बय मनत तुले मनत

məle mənət bəy mənət tule mənət

mə-le mənə-t bəy mənə-t tu-le mənə-t

I-ACC say-PST.HAB women say-PST.HAB you-DAT say-PST.HAB

They used to say to me..

<७१> काम देतो

kam deto

kam de-t-o

work give-IPFV-1SGM

“I will give you work.”

<७२> गाडी देतो

gaḍi deto

gaḍi de-t-o

car give-IPFV-1SGM

“I’ll give you a car.”

<७३> डायवर देतो

ḍaywər deto

ḍaywər de-t-o

driver give-IPFV-1SGM

“I’ll give you a driver.”

<७४> त्वा इतकं हे करून दाकोलं ना मनत

tʷa itkə he kərun dakolə na mənət

tʷa itkə he kər-un dako-l-ə na mənə-t

you.ERG so much.3SGN that do-CP show-PFV-3SGN DM say-PST.HAB

He used to say, “You have done so much”.

<७५> तुले गावं देतो मनत चार

tule gawə deto mənət čār

tu-le gaw-ə de-t-o mənə-t čār

you-DAT village-3PL give-IPFV-1SGM say-PST.HAB four
He used to say, “We will assign four villages to you”.

<७६> पन त्यावेळस सासुबायनं आइकलं नय
pən tyawəles sasubəynə aiklə nəy
pən tyə-wəl-e-s sasubəy-nə aik-l-ə nəy
but that-time-OBL-LOC mother-in-law-ERG listen-PFV-3SGN NEG
But my mother-in-law did not allow me at the time.

<७७> सासूबाय मने मी कुटं मने तुया लेकरायले पोळ्या करत बसू मने
sasubəy mənə mi kutə mənə tuya lekraylə pōlyā kərət bəsu mənə
sasubəy mənə mi kutə mənə tu-ya lekray-le pōlyā kərət bəs-u mənə
mother-in-law QUOT I where QUOT you-GEN.OBL children.OBL-DAT roti.3PL do-
IPFV sit-NON.FIN QUOT
Mother-in-law said “How long will I make rotis for your children?”

<७८> नी घालु मने मी
ni g^halu mənə mi
ni g^hal-u mənə mi
and put-NON.FIN say I
I said, “Don’t put.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

अकोला_अकोला_गोपाळखेड_पुरुष ४८ वर्षे_९ वी_बौद्ध

<१> एक मोटी नदी असते

ek moti nədi əste

ek moti nədi əs-t-e

one big.3SGF river.3SGF be-IPFV-3SGF

There is a big river.

<२> त्या नदीत कुनिच कपडे धुनार नसते

tya nədit kunic kəpḍe dʰunar nəste

tya nədi-t kuni-c kəpḍe dʰu-nar nəs-t-e

DEM.DIST.OBL river-LOC who-EMPH clothe.3PL wash-PROS NEG-IPFV-3SG

No one washes clothes in that river.

<३> मंग कावळा इचार करते

məŋg kawḷa ičār kəṛte

məŋg kawḷa ičār kəṛ-t-e

then crow.3SG thinking do-IPFV-3SG

Then the crow thinks...

<४> कावळा मंते सालं आपून आता नदीत आंगोळ करा

kawḷa mənte salə apun ata nədit aŋgəḷ kəra

kawḷa mən-t-e salə apun ata nədi-t aŋgəḷ kəṛ-a

crow say-IPFV-3SG [cuss word] self.(HON) now river-LOC bath do-IMP.1PL

“I want to take a bath in this river.”

<५> नदीत आंगोळ केल्यानंतर मंग

nədit aŋgəḷ kəlyanəntər məŋg

nədi-t aŋgəḷ ke-l-ya-nəntər məŋg

river-LOC bath do-PFV-OBL-after then

After bathing in the river...

<६> हा कावळा बुचकी मारते

ha kawla bucki marte

ha kawla bucki mar-t-e

DEM.PROX.3SGM crow.3SGM jump.3SG hit-IPFV-3SG

This crow jumps into the river.

<७> तरी तो काळाच दिसते

təri to kəlac diste

təri to kəla-c dis-t-e

then he black-EMPH appear-IPFV-3SG

Yet he appears black.

<८> मं त्याच्यामुळं तो काय करते काव काव करत एका बाजूले दुपावर बसून व्हायते

mə tyačāmuḷə to kay kəṛte kaw kaw kəṛət eka bajule dʰupawər bəsun rʰayte

mə tya-č-a-muḷə to kay kəṛ-t-e kaw kaw kəṛ-ət ek-a baju-le dʰup-a-wər bəṣ-un

rʰay-t-e

then he.OBL-GEN-OBL-because he what do-IPFV-3SG caw caw do-IPFV one-OBL

side-LOC top-OBL-PP.LOC sit-CP STAY-IPFV-3SG

So he keeps cawing and settles on the top.

<९> मं येते बगळा

mə yete bəgla

mə ye-t-e bəgla

then come-IPFV-3SG crane

Then comes the crane.

<१०> आता बगळा हा पांढरा कलरचा असते

ata bəgla ha paṇḍhra kəḷərca əste

ata bəgla ha paṇḍhra kəḷər-c-a əs-t-e

now crane.3SGM DEM.PROX.3SGM white color-GEN-3SGM be-IPFV-3SG

The crane is white in colour.

<११> मं बगळा मंते त्या आंगोळ केली काय मी आंगोळ करतो

mə bəgla mənte tya aŋgɔl keli kay mi aŋgɔl kərtɔ

mə bəgla mən-t-e tya aŋgɔl ke-l-i kay mi aŋgɔl kər-t-o

then crane say-IPFV-3SG he.OBL.ERG bath.3SGF do-PFV-3SGF what I bath do-
IPFV-1SGM

Then the crane says, "Has he taken a bath? I will take a bath too."

<१२> मं हा बुचकी मारते

mə ha bucki marte

mə ha bucki mar-t-e

then he jump.3SG hit-IPFV-3SG

Then he jumps (into the river).

<१३> अदिक पांडरा निंगते

ədik paṇḍəra niŋgte

ədik paṇḍəra niŋg-t-e

more white.3SGM go-IPFV-3SG

It becomes more white.

<१४> कावळ्याने आंगोळ केल्यानंतर हा काळा पडते जास्तं

kawlyane aŋgɔl kelyanəntər ha kəla pəḍte jəstə

kawlyane aŋgɔl ke-l-ya-nəntər ha kəla pəḍ-t-e jəstə

crow.OBL-ERG bath do-PFV-OBL-after it black.3SGM fall-IPFV-3SG more

When the crow takes a bath, he becomes even more black.

<१५> हा पांडरा पडते

ha paṇḍəra pəḍte

ha paṇḍəra pəḍ-t-e

it.3SGM white.3SGM fall-IPFV-3SG

He (the crane) turns white.

<१६> मं कावळा इचारते बगळ्याला
mə kawḷa ičarte bəgḷyala
mə kawḷa ičar-t-e bəgḷya-la
then crow ask-IPFV-3SG crane.OBL-ACC
Then the crow asks the crane.

<१७> का रे बगळेबुवा तुमी हे पांडरे का (झा)ले
ka re bəgḷebuwa tumi he paṇḍəre ka (j^h)ale
ka re bəgḷebuwa tumi he paṇḍəre ka (j^ha)-l-e
what DM crane.VOC you.2PL DEM.PROX white.2PL what happen-PFV-2PL
“Hey Crane, how did you become white?”

<१८> तो असते चलाक बगळा
to əste cəlak bəgḷa
to əs-t-e cəlak bəgḷa
he be-IPFV-3SG clever.3SG crane.3SGM
The crane is clever.

<१९> बरं मंते तुले एक मी सांगतो
barə mənte tule ek mi saṅto
barə mən-t-e tu-le ek mi saṅ-t-o
DM say-IPFV-3SG you-ACC one I say-IPFV-1SGM
He says, “Okay, I will tell you one thing”.

<२०> तुई माज्यासारखा पांडरा बनू शकतो
tui maḷsark^ha paṇḍəra bənu šəkto
tu-i ma-ḷ-a-sark^ha paṇḍəra bən-u šək-t-o
you-PRT I-GEN-OBL-like white.3SGM become-NON.FIN can-IPFV-2SG
“You too can become white like me.”

<२१> पन एक काम कर तू एकं गोटा घे
pən ek kam kər tu ekə gōta ghē
pən ek kam kər tu ekə gōta ghē
but one work do.IMP.2SG you one stone take.IMP.2SG
“But do one thing. you take a stone.”

<२२> गोट्यानं तलावात तू अंग घास
gotyanə təlawat tu aṅg ghās
gotya-nə təlawa-t tu aṅg ghās
stone.OBL-INS pond.OBL-LOC you body rub.IMP.2SG
“Rub your body with the stone while you are in the lake.”

<२३> माज्यासारखा बनू शकतो
majāsarkḥa bənu śəkto
ma-ǰ-a-sarkḥa bən-u śək-t-o
I-GEN-OBL-like become-NON.FIN ABLE-IPFV-2SGM
“You could become like me.”

<२४> आता तो हुशार असते बगळा
ata to huśār əste bəgla
ata to huśār əs-t-e bəgla
now he clever.3SG be-IPFV-3SG crane.3SGM
Crane is very clever.

<२५> त्याले ह्या कावळ्याले एवढं माइती नसते हा कसं काय सांगून न्हायला
tyale hya kawlyale ewḍə maiti nəste ha kəsə kay saṅgun rḥayla
tya-le hya kawlya-le ewḍə maiti nəs-t-e ha kəsə kay saṅg-un rḥay-l-a
he.OBL-DAT DEM.DIST.OBL crow.OBL-DAT that.3SGN know NEG-IPFV-3SG he how
what say-CP stay-PFV-3SGM
Crow did not understand what Crane was saying.

<२६> आपलेलं तं मास नई ये
aplelə tə mas nəi ye
aplelə tə mas nəi ye
self.(HON) if flesh NEG be.PRS
“I do not have the flesh.”

<२७> पंख हात आपून हे बुडाल्यानंतर आपलं शरीर कायम व्हाईल काय
pəñkʰə hat apun he buḍalyanəntər aplə šərir kayəm rʰail kay
pəñkʰə ha-t apun he buḍa-l-ya-nəntər ap-l-ə šərir kayəm rʰa-il kay
wing be-IPFV self.(HON) this drown-PFV-OBL-after self-GEN-3SGN body.3SGN
permanent stay-FUT what
‘If I rub the stone on my feathers, would my body remain intact?’

<२८> हे त्याले कळू शकत नई
he tyale kəlu šəkət nəi
he tya-le kəl-u šəkə-t nəi
this he.OBL-DAT know-NON.FIN can-IPFV NEG
He doesn't understand it.

<२९> मंग त्यानं घेतली मजाक बगळ्यानं
məng tyanə gʰetli məʃak bəglyanə
məng tya-nə gʰet-l-i məʃak bəglya-nə
then he.OBL-ERG take-PFV-3SGF tease.3SGF crane.OBL-ERG
Crane made fun of him.

<३०> नंतर काय करते कावळा
nəntər kay kərte kawḷa
nəntər kay kər-t-e kawḷa
after what do-IPFV-3SG crow
Then what does Crow do after that..

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३१> ते गोटा घेते नी सबंद सालटं काडते आंगाची

te gota g^hete ni s**ə**b**ə**nd sa**l**t**ə** ka**ḍ**te a**ṅ**ga**ḥ**i

te gota g^he-t-e ni s**ə**b**ə**nd sa**l**t**ə** ka**ḍ**-t-e a**ṅ**-a-**ḥ**-i

DEM.DIST.3SG stone.3SG give-IPFV-3SG and all skin.3PL remove-IPFV-3SG body-

OBL-GEN-3PL

Crow removes all his skin with the stone.

<३२> खल्लास होऊन जाते कावळा खल्लास

k^həllas houn jate kaw**ḷ**a k^həllas

k^həllas ho-un ja-t-e kaw**ḷ**a k^həllas

finish happen-CP go-IPFV-3SG crow.3SG finish

Crow dies.

२ जिल्हा:- अमरावती

२.१ अमरावती जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
अमरावती	अमरावती	सावडी	स्त्री १९ वर्षे,१२ वी,महार SC	ससा आणि कासव
अमरावती	अमरावती	सावडी	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू कुणबी	टोपीवाला आणि माकडं
अमरावती	अमरावती	सावडी	पुरुष ४० वर्षे,८ वी,हिंदू कुणबी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
अमरावती	अमरावती	मलकापूर	स्त्री २३ वर्षे,पदवीधर,कुणबी	ससा आणि कासव
अमरावती	अमरावती	मलकापूर	पुरुष २० वर्षे,पदवीधर,गोंड	सिंह आणि ससा
अमरावती	अमरावती	मलकापूर	पुरुष ६८ वर्षे,१ ली,बौद्ध महार	स्वतःविषयी
अमरावती	वरुड	सातनूर	स्त्री २५ वर्षे,पदवीधर,बौद्ध महार SC	ससा आणि कासव
अमरावती	वरुड	सातनूर	पुरुष ५१ वर्षे,पदव्युत्तर,बौद्ध	बालपणाविषयी कथन
अमरावती	वरुड	गाडेगाव	स्त्री २० वर्षे,पदवीधर,कुणबी OBC	ससा आणि कासव
अमरावती	वरुड	गाडेगाव	पुरुष ८० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध जुने महार	स्वतःविषयी
अमरावती	दर्यापूर	भांबोरा	पुरुष ७३ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा कुणबी	टोपीवाला आणि माकडं
अमरावती	दर्यापूर	भांबोरा	स्त्री ७५ वर्षे,७ वी,कुणबी पाटील	स्वतःविषयी
अमरावती	दर्यापूर	जितापूर	स्त्री ५० वर्षे,४ थी,बौद्ध SC	बालपणाविषयी कथन
अमरावती	दर्यापूर	जितापूर	पुरुष २० वर्षे,पदवीधर,बौद्ध	ससा आणि कासव
अमरावती	दर्यापूर	भामोद	स्त्री २१ वर्षे,पदवीधर,मराठा	ससा आणि कासव
अमरावती	दर्यापूर	भामोद	स्त्री ७९ वर्षे,१२ वी,मराठा	सिंह आणि उंदीर
अमरावती	दर्यापूर	भामोद	पुरुष ४५ वर्षे,१० वी,मराठा	स्वतःविषयी
अमरावती	धारणी	कासमार	पुरुष ३० वर्षे,१० वी,कोरकु	गावाविषयी कथन
अमरावती	धारणी	कासमार	पुरुष ४३ वर्षे,१२ वी,कोरकु	शाळेविषयी कथन
अमरावती	धारणी	कासमार	पुरुष ४३ वर्षे,१२ वी,कोरकु	टोपीवाला आणि माकडं
अमरावती	धारणी	कावडाझिरी	स्त्री २५ वर्षे,१२ वी,कोरकु ST	ससा आणि कासव
अमरावती	धारणी	कावडाझिरी	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,गवळी	कुटुंबाविषयी कथन
अमरावती	धारणी	कुसुमकोट खुर्द	पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू बलाई	ससा आणि कासव
अमरावती	धारणी	कुसुमकोट खुर्द	स्त्री ४८ वर्षे,अशिक्षित,भावसार	गावाविषयी कथन

२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

अमरावती_अमरावती_मलकापूर_पुरुष ६८ वर्षे_१ ली_बौद्ध महार

<१> पयला वर्ग शिकलो दुसरीत नाव टाकलं.

pəyla wərgə śiklo dusrit naw taklə

pəyla wərgə śik-l-o dusri-t naw tak-l-ə

first.3SGM class.3SGM learn-PFV-1SGM second-LOC name.3SGN throw-PFV-3SGN

I completed class one and registered for class two.

<२> आन मंग बंद

an məng bənd

an məng bənd

and then stop

And then (my education) stopped.

<३> पयला वर्ग दुसरीत नाव टाकलं शाडेत गेलो.

pəyla wərg dusrit naw taklə śaḍet gelo

pəyla wərg dusri-t naw tak-l-ə śaḍe-t ge-l-o

first.3SGM class.3SGM second-LOC name.3SGN throw-PFV-3SGN school.OBL-LOC

go-PFV-1SGM

I completed class one, got registered for class two and went to school.

<४> त थ्या मास्तरनं इतं पयले काइ पेपरं नवते मोठे.

tə tʰya mastərnə itə pəyle kai peprə nəwte moṭʰe

tə tʰya mastər-nə itə pəyle kai peprə nəwt-e moṭʰ-e

so DEM.DIST.OBL teacher-ERG here before some paper.3PL NEG.be.PST-3PL big-PL

So, what this is what the teacher did, there were no papers then.

<५> काइ इण्डलंले जात नाइ जात जा.

kai iṅḍələnle jat nai jat ja

kai iṅḍələn-le ja-t na-i jat ja

some England-LOC go-IPFV NEG go-IPFV go-IMP

‘You are not going to go to England’.

<६> ह्या मास्तरच्या इकडं त पास.

ya mastərçā ikdə tə pas

ya mastər-č̣-a ikdə tə pas

DEM.PROX.OBL teacher-GEN-OBL here DM pass

Teachers would pass all the students.

<७> मंग दुसरा वर्ग मास्तरनं पास केला.

məng dusra wərg mastərnə pas kela

məng dusra wərg mastər-nə pas ke-l-a

then second.3SGM class.3SGM teacher-ERG pass do-PFV-3SGM

I was passed by the teacher in the second class too.

<८> अन लगेच तिसऱ्या वर्गात असा गेलो.

ən ləgec tisrya wərgat əsa gelo

ən ləgec tisrya wərg-a-t əsa ge-l-o

and immediately third.OBL class-OBL-LOC thus.3SGM go-PFV-1SGM

And I immediately went to the third class.

<९> नावय नाइ टाकलं त गेलो एकय दिवस त्या शाडेत नाइ गेलो.

nawəy nai taklə tə gelo ekəy diwəs tya šādet nai gelo

nawə-y nai tak-l-ə tə ge-l-o ek-ə-y diwəs tya šāde-t nai ge-l-o

name-PRT NEG throw-PFV-3SGN DM go-PFV-1SGM one-OBL-PRT day.3SGM

DEM.DIST.OBL school.OBL-LOC NEG go-PFV-1SGM

I didn't even register my name (in the school), I didn't go to the school even for a day.

<१०> वडील वारला वडील वारले पयल्या वर्गात होतो त.

wədil warla wədil warle pəylyā wərgat hoto tə

wədil war-l-a wədil war-l-e pəylyā wərg-a-t hot-o tə

father die-PFV-3SGM father die-PFV-3PL first.OBL class-OBL-LOC be.PST-1SGM DM

My father died when I was in the first class.

<११> वडील वारले अनं मंग आइस होती एकटी.

wəḍil warle ənə mənɔ̃ ais hoti ekti

wəḍil war-l-e ənə mənɔ̃ ai-s hot-i ekti

father die-PFV-3PL and then mother-EMPH be.PST-3SGF alone.3SGF

My father died and then mother was alone.

<१२> आमी पाच भाऊ हाव तं त्यायचे दोगा तिगायचे लग्न झाल्ले.

ami pac bʰau haw tə tyayčə dogə tigayčə ləɔ̃nə jʰalte

ami pac bʰau haw tə tyay-č-e dogə tigay-č-e ləɔ̃nə jʰa-l-t-e

we.EXCL five brother.3PL be.PRS.PL so they.OBL-GEN-3PL two-OBL three-OBL-GEN-3PL marriage.3PL happen-PFV-be.PST-3PL

We are five brothers. Two or three of them were married.

<१३> आमी दोगं भाऊ लग्नाचे तशेच रायलो होतो.

ami dogə bʰau ləɔ̃načə təšəc raylo hoto

ami dogə bʰau ləɔ̃n-a-č-e təšə-c ray-l-o hot-o

we.EXCL both brother.3PL marriage-OBL-GEN-PL thus.OBL-EMPH stay-PFV-1PL be.PST-1PL

We two brothers were still unmarried.

<१४> मी लहान होतो मले काइ समजे नाइ वडील वारला त.

mi ləhan hoto məle kai səmjə nai wəḍil warla tə

mi ləhan hot-o mə-le kai səmjə nai wəḍil war-l-a tə

I small be.PST-1SGM I-DAT some understand NEG father die-PFV-3SGM then

When my father died, I was a child. I didn't understand anything.

<१५> वडीलइ वारला त बाया चार वाजता गवाचा सरवा येचाल चाल्ल्या ओत्या.

wəḍiləi warla tə baya čar wajta gəwaca sərwa yecal callya otya

wəḍilə-i war-l-a tə baya čar wajta gəwa-c-a sərwa yec-al cal-l-ya ot-ya

father.3SGM-PRT die-PFV-3SGM then women four o clock wheat.OBL-GEN-3SGM leftover.3SGM pick-NON.FIN walk-PFV-3PLF be.PST-3PLF

When my father died, women were going to pick wheat grass leftovers at four o'clock.

<१६> त वडील वारलेहाव.

tə wəḍil warle ...haw

tə wəḍil war-l-e ...haw

so father die-PFV-3PL...yes

Yes, my father died.

<१७> मंग वडील वारल्यावर मंग आई होती.

məŋg wəḍil warlyawər məŋg ai hoti

məŋg wəḍil war-l-ya-wər məŋg ai hot-i

then father.3SGM die-PFV-OBL-after then mother.3SGF be.PST-3SGF

After father died, (my) mother was left behind.

<१८> मंग कुनी कुनाले पोशे नाइ.

məŋg kuni kunale poṣe nai

məŋg kuni kunale poṣe nai

then someone someone-ACC care.PST.HAB NEG

Then there was no one to take care of anyone.

<१९> मंग मी तिस तिस रुपय हप्त्यानं ढोरं चाराल लागलो.

məŋg mi tis tis rupəy həptyanə ḍhorə caral laglo

məŋg mi tis tis rupəy həptya-nə ḍhorə car-al lag-l-o

then I thirty REDUP rupees week.OBL-INS cattle.3PL graze-NON.FIN.INCP attach-PFV-1SGM

I started grazing the cattle for thirty rupees wages per week.

<२०> जुना काळ तिसंच रुपय हप्ता.

juna kaḷ tisəc rupəy həpta

juna kaḷ tisəc rupəy həpta

old.3SGM time.3SGM thirty rupees weekly.3SGM

In the old days, the weekly wages were only thirty rupees.

<२१> सात दिवस भरा तवा तिस रुपये घ्या.

sat diwəs bhəra təwa tis rupəye ghya

sat diwəs b^hera təwa tis rupəye g^hya
seven day.3PL fill.2PL.IMP then thirty rupees take.2PL.IMP
Take thirty rupees after working for seven days.

<२२> मंग ते तिस रुपयेस लय दिवस चलवलं.
məŋg te tis rupəyes ləi diwəs cələwlə
məŋg te tis rupəyes ləi diwəs cəl-əw-l-ə
then DEM.DIST thirty rupees.EMPH many day.3PL walk-CAUS-PFV-3SGN
I managed my livelihood for many days with thirty rupees.

<२३> मंग ते तिस रुपये म्या (म)अत्तं हे काइ कामाचं नाइ.
məŋg te tis rupəye mya (m)ət̪lə he kai kamacə nai
məŋg te tis rupəye mya (m)ət-l-ə he kay kam-a-c-ə nai
then DEM.DIST thirty rupees I.NOM say-PFV-3SGN this what work-OBL-GEN-3SGN
NEG
Then I said, “These thirty rupees are not enough.”

<२४> मंग म्या मतला आता आपन शिकनार.
məŋg mya mət̪la ata apən śiknar
məŋg mya mət-l-a ata apən śik-nar
then I.NOM say-PFV-1SGM now self learn-PROS
Then I said, “Now I will study (= get an education)”.

<२५> त मंग जात जाव मी याले लोकं वखर वायत जात.
tə məŋg jat jaw mi yale lokə wək^hər wayət jat
tə məŋg ja-t ja-w mi ya-le lokə wək^hər wayət ja-t
so then go-IPFV go-PST.HAB I this.O BL-DAT people cultivation.3SG carry-IPFV
GO-IPFV
Then I started going to work where people would carry out the cultivation.

<२६> मंग देनाहो ज़रासा मा ज़वळ.
məŋg denaho jərəsa ma jəwəl
məŋg dena-ho jərəsa ma jəwəl

then give.IMP-VOC little I.GEN near

Then I would request them saying, "Please give me this for some time".

<२७> कसा वायतं त बग मग.

kəsa waytə tə bəg mæg

kəsa way-tə tə bəg mæg

how carry-IPFV so see.IMP then

"..and see how I carry out the cultivation."

<२८> तुमी वायता बॉ मले आलं पायजे ना.

tumi wayta bə məle alə payjə na

tumi way-ta bə mə-le a-l-ə payjə na

you.PL carry-IPFV.2PL VOC I-DAT come-PFV-3SGN want DM

"If you only keep on doing this, how would I learn cultivation?"

<२९> मंग त्याच्यावर ते वखरवाय शिकलो डवरे शिकलो.

məng tyacāwər te wəkhəway śiklo ḍəwre śiklo

məng tyā-c̣-a-wər te wəkhəway śik-l-o ḍəwre śik-l-o

then it-GEN-OBL-after DEM.DIST cultivation.3SG learn-PFV-1SGM cultivation.3SG

learn-PFV-1SGM

Then I learnt the various stages of carrying out cultivation.

<३०> तास कालनं शिकलो.

tas kalnə śiklo

tas kal-nə śik-l-o

line.3SGM draw-INF learn-PFV-1SGM

I learnt to draw lines in the field.

<३१> तेज्यार मंग ह्या उद्योग चालु केला.

tejār məng hya udyog calu kela

te-ĵ-a-r məng hya udyog calu ke-l-a

it-GEN-OBL-LOC then DEM.PROX.OBL industry.3SGM start do-PFV-3SGM

Then I started doing this work.

<३२> त मंग भेट्ट ज़ाय शंभर रुपय रोज़.

tə məng bʰetət jay šəmbʰər rupəy roj
tə məng bʰetət-t ja-y šəmbʰər rupəy roj
so then get-IPFV go-PST.HAB hundred rupees daily
I used to get a hundred rupees per day.

<३३> तास गिस काडाचा त्या व्हेवडेचा.

tas gis kaḍaca tya wyewḍeca
tas gis kaḍ-ac-a tya wyewḍe-c-a
line.3SGM REDUP draw-NON.FIN-3SGM DEM.DIST.OBL time.OBL-GEN-3SGM
In those times, I would get that money for drawing lines in the field.

<३४> आता तं पाश्शे रुपय रोज़ हाय.

ata tə passʰe rupəy roj hay
ata tə passʰe rupəy roj hay
now DM five hundred rupees wages.3SGM be.PRS
Now, the wages are five hundred rupees per day.

<३५> तासवाल्याले पयले शंभर सत्तरच़ होता.

taswalyale pəyle šəmbʰər sətṭərəc hota
taswalya-le pəyle šəmbʰər sətṭərə-c hot-a
line.NMZL.OBL-DAT before hundred seventy-EMPH be.PST-3SGM
Earlier, we would get only a hundred or seventy rupees for drawing lines.

<३६> मंग सत्तरचा मंग शंभरपर्यंत म्या केलं.

məng sətṭərca məng šəmbʰərpəryant mya keḷə
məng sətṭər-c-a məng šəmbʰər-pəryant mya ke-l-ə
then sevnty-GEN-3SGM then hundred-till I.ERG do-PFV-3SGN
Then I made it to one hundred from seventy rupees.

<३७> आता मीच़ कोनाले कामाले ज़ातो.

ata mic konale kamale jato

ata mi-c kona-le kam-a-le ja-t-o
now I-EMPH who-DAT work-OBL-DAT go-IPFV-1SGM
Now, I go to work in someone's field.

<३८> तासाले त पाचशे रुपये आता कोनीय कास्तकार देते.
tasale tə pacšə rupəy ata koniy kastəkar dete
tasa-le tə pacšə rupəy ata koni-y kastəkar de-t-e
line-DAT so five hundred rupees now who-PRT farmer.3SG give-IPFV-3SG
Now, any farmer gives five hundred rupees for drawing lines.

<३९> हे अशी हुती जुनी पद्धत.
he əʃi hut-i juni pəddət
he əʃi hut-i juni pəddət
DEM.PROX.3SG thus.3SGF be.PST-3SGF old.3SGF method.3SGF
This was the practice in the old times.

<४०> हे नवी पद्धत हाय बापा तुमीय पाउन रायले.
he nəwi pəddət hay bapa tumiy paun rayle
he nəwi pəddət hay bapa tumi-y pa-un rayl-e
DEM.PROX.3SG new.3SGF method.3SGF be.PRS VOC you.2PL-PRT see-CP
STAY.PROG-2PL
Now you can see what the new practice is.

<४१> आता आमचे पायता पायता त डोयेच चाल्ले सायेब आता.
ata amčə payta payta tə doyec calle sayeb ata
ata am-č-e pay-ta pay-ta tə doye-c cal-l-e sayeb ata
now we.EXCL-GEN-3PL see-IPFV REDUP so eye.PL-EMPH walk-PFV-3PL sir now
We have started losing eyesight by seeing all these.

<४२> का आमाले काइ ते,
ka amale kai te
ka ama-le kai te
COMP we.EXCL-DAT some it

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

As we can't (get adjusted).

<४३> ते हे हे नवीन पद्धत आमाले काइच्च साजरी नाइ लागुन रायली.

te he he nəwin pəddət amale kaic sajri nai lagun rayli

te he he nəwin pəddət ama-le kai-c sajri nai lag-un rayl-i

it DEM.PROX REDUP new method.3SGF we.EXCL-DAT some-EMPH good.3SGF NEG
attach-CP STAY.PROG-3SGF

We don't like this new technique at all.

<४४> अजिबाती नाइ.

aĵibati nai

aĵibat-i nai

at all-PRT NEG

Not at all.

२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

अमरावती_अमरावती_सावडी_पुरुष १८ वर्षे_१२ वी_हिंदू कुणबी

<१> एक टोपीवाला राइतो.

ek .topiwala raito

ek .topiwala rai-t-o

one cap seller STAY-IPFV-3SGM

There is a cap-seller.

<२> तो टोप्या बनवतो.

to .topya bənəwto

to .topya bənəw-t-o

he cap make-IPFV-3SGM

He makes caps.

<३> रात्रभर टोप्या शिवल्या का तो दिवसा विकाला चाल्ला जातो.

ratrəbʰər .topya šiwlyā ka to diwsa wikala callā jatō

ratrəbʰər .topya šiw-l-yā ka to diwsa wik-ala cal-l-a ja-t-o

all night cap.PL stitch-PFV-3PLF COMP he day.OBL.LOC sell-NON.FIN walk-PFV-

3SGM go-IPFV-3SGM

After stitching the caps all night, he goes to sell them during the day.

<४> आनि दिवसा त्यानी अर्द्या टोप्या विकल्या.

ani diwsa tyani ərdya .topya wiklyā

ani diws-a tya-ni ərdya .topya wik-l-yā

and day.OBL.LOC he.OBL-ERG half.OBL.PL cap.PL sell-PFV-3PL

And he sold half of the caps during the day.

<५> आनि मंग टोप्या राइल्या त त्याला झोप येते त मंग तो,

ani məng .topya railya tə tyala jʰop yete tə məng to

ani məng .topya rai-l-yā tə tya-la jʰop ye-t-e tə məng to

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

and then cap.PL stay-PFV-3PL so he.OBL-DAT sleep.3SGF come-IPFV-3SGF so then
he

And then there are the remaining caps (but) he feels sleepy, so he...

<६> आंब्याच्या झाडाखाली ज़उन झोपतो.

ambyačā jʰaḍakʰali jəun jʰopto

ambya-čā-a jʰaḍ-a-kʰali jə-un jʰop-t-o

mango.OBL-GEN-OBL tree.3SGN-OBL-PP.LOC go-CP sleep-IPFV-3SGM

He sleeps under the mango tree.

<७> आनि झोपला का मंग वान्नेरं तेच्या टोप्या घालुन घेतात.

ani jʰopla ka məŋg wannerə tečā ṭopya gʰalun gʰetat

ani jʰop-l-a ka məŋg wanner-ə te-čā-a ṭopya gʰal-un gʰe-t-at

and sleep-PFV-3SGM COMP then monkey-PL he.OBL-GEN-3PL cap.PL wear-CP

TAKE-IPFV-3PL

As he sleeps, the monkeys put on his caps.

<८> आनि मंग टोप्या घातल्या का मंग त्याला विचार पडते आता यांच्याजवरून टोप्या कशा
घ्याव.

ani məŋg ṭopya gʰatlya ka məŋg tyala wičār pəḍte ata yañčājəwrun ṭopya kəšā
gʰyaw

ani məŋg ṭopya gʰat-l-ya ka məŋg tya-la wičār pəḍ-t-e ata yañ-čā-jəwr-un ṭopya
kəšā gʰy-aw

and then cap.3PL wear-PFV-3PLF COMP then he.OBL-DAT thought.3SGM fall-IPFV-

3SG now they.OBL-GEN-OBL -near-ABL cap.3PL how.3PL take-NON.FIN

And as they wear the caps, he wonders how to get the caps back from them.

<९> कशाने.

kəšāne

kəšā-ne

how.OBL-INS

...with what (to get them back)?

<१०> मंग तो गोटे फेकतो, फेकून मारतो त्यांना तेय तिकुन फळं फेकून मारतात.

məŋg to gote pʰekto pʰekun marto tyanna tey tikun pʰələ pʰekun martat
məŋg to gote pʰek-t-o pʰek-un mar-t-o tyan-na te-y tik-un pʰələ pʰek-un mar-t-at
then he stone.3PL throw-IPFV-3SGM throw-CP hit-IPFV-3SGM they.OBL-ACC they-
PRT there-ABL fruit.PL throw-CP hit-IPFV-3PL

Then he throws stones at them (and) they throw fruits at him from there.

<११> अन मंग तो विचार करतो आपन ज़र येला गोटे मारले त फळ मारतात.

ən məŋg to wičar kərto apən jər yela gote marle tə pʰələ martat
ən məŋg to wičar kər-t-o apən jər ye-la gote mar-l-e tə pʰələ mar-t-at
and then he thought.3SG do-IPFV-3SGM self REL they-ACC stone.3PL hit-PFV-3PL
COREL fruit.3PL hit-IPFV-3PL

And then he thinks, “If I throw stones at them, they throw (back) fruits.”

<१२> आपन टोपी फेकली ते टोपी फेकन मग तो टोपी काडून फेकतं.

apən topi pʰekli te topi pʰekən məg to topi kaḍun pʰektə
apən topi pʰek-l-i te topi pʰek-ən məg to topi kaḍ-un pʰek-t-ə
self cap.3SGF throw-PFV-3SGF they cap.3SGF throw-FUT then he cap.3SGF remove-
CP throw-IPFV-3SG

“If I throw a cap, they too will throw back the caps.” So, he removes his cap and throws it.

<१३> आनि मंग तेच्या टोप्या तेला परत मिळतात.

ani məŋg tečā topya tela pərət miltat
ani məŋg te-č-a topya te-la pərət mīl-t-at
and then he.OBL-GEN-3PL cap.3PL he.OBL-DAT again get-IPFV-3PL

And then he gets all his caps back.

<१४> वान्नेरं टोप्या काडून पुन्ना फेकून मारता(त).

wannerə topya kaḍun punna pʰekun marta(t)
wannerə topya kaḍ-un punna pʰek-un mar-t-at
monkey.PL cap.3PL remove-CP again throw-CP hit-IPFV-3PL

The monkeys remove the caps and throw them (to the ground).

३ जिल्हा:- अहमदनगर

३.१ अहमदनगर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
अहमदनगर	अकोले	ब्राह्मणवाडा	स्त्री ३० वर्षे,१२ वी,मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
अहमदनगर	अकोले	ब्राह्मणवाडा	पुरुष ५० वर्षे,३ री,हिंदू महादेव कोळी	ससा आणि कासव
अहमदनगर	अकोले	ब्राह्मणवाडा	स्त्री,५५ वर्षे,अशिक्षित,भिल्ल	लग्नपद्धतीविषयी कथन
अहमदनगर	अकोले	डोंगरगाव	पुरुष ४८ वर्षे,७ वी,हिंदू महादेव कोळी	कुटुंबाविषयी कथन
अहमदनगर	अकोले	डोंगरगाव	स्त्री,५० वर्षे,अशिक्षित,भिल्ल	सणाविषयी कथन
अहमदनगर	अकोले	डोंगरगाव	स्त्री २७ वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
अहमदनगर	अकोले	डोंगरगाव	स्त्री ६०+ वर्षे,२ री,मराठा	वाघ आणि शेळी
अहमदनगर	नेवासा	खलालपिंपरी	पुरुष ७५ वर्षे,४ थी,हिंदू मराठा	वाल्मिकीची कथा
अहमदनगर	नेवासा	खलालपिंपरी	स्त्री २० वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
अहमदनगर	नेवासा	खलालपिंपरी	स्त्री ६८ वर्षे,अशिक्षित,भिल्ल	कुटुंबाविषयी कथन
अहमदनगर	नेवासा	मोरगव्हाण	पुरुष ३८ वर्षे,९ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
अहमदनगर	नेवासा	मोरगव्हाण	पुरुष ३२ वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू वंजारी	सिंह आणि ससा
अहमदनगर	नेवासा	मोरगव्हाण	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित वंजारी,	कुटुंबाविषयी कथन
अहमदनगर	अहमदनगर	कामरगाव	पुरुष २० वर्षे,१२ वी,हिंदू माळी	तंत्रज्ञानाविषयी कथन
अहमदनगर	अहमदनगर	कामरगाव	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू कुणबी	कुटुंबाविषयी कथन
अहमदनगर	अहमदनगर	कामरगाव	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
अहमदनगर	अहमदनगर	नारायण डोहो	पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	शिक्षणाविषयी कथन
अहमदनगर	अहमदनगर	नारायण डोहो	स्त्री ४० वर्षे,६ वी,हिंदू मांग	तहानलेला कावळा
अहमदनगर	जामखेड	सावरगाव	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,मराठा	स्वतःविषयी कथन
अहमदनगर	जामखेड	सावरगाव	स्त्री २४ वर्षे,पदव्युत्तर,मराठा	मुंगुस आणि साप
अहमदनगर	जामखेड	सावरगाव	पुरुष ५०+ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
अहमदनगर	जामखेड	जवळके	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,धनगर	कपिला गाय
अहमदनगर	जामखेड	जवळके	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,मातंग	चोर आणि बाईची कथा

३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

अहमदनगर_अकोले_डोंगरगाव_पुरुष ४८ वर्षे_७ वी_हिंदू महादेव कोळी

<१> मी शिक्षन घेतलं तर माझ्या वडलांची गरीबी जास्तं मंजे लयच गरीब.

mi šiksən ghetlə tər maj̃ha wəɖlañcĩ gəribi ʃastə məñʃe ləyəc gərib

mi šiksən ghet-l-ə tər ma-ʃh-a wəɖlañ-č-i gəribi ʃastə məñʃe ləyə-c gərib

I education.3SGN take-PFV-3SGN so I-GEN-OBL father.OBL-GEN-3SGF poverty.3SGF

more means very-EMPH poor

I could have taken education. But my father was extremely poor.

<२> असा गरीब म्हतारा होता त्याला संध्याकाळी विकत घेउनच म आमाला खायला घालायला लागायचं.

əsa gərib mʰətara hota tyala səndyakali wikət gʰeunəc mə amala kʰayla gʰalayla lagaycə

əsa gərib mʰətara hot-a tyala səndyakal-i wikə-t gʰe-unə-c mə ama-la kʰa-(a)yla gʰal-ayla lag-ayc-ə

thus.3SGM poor old man.3SGM be.PST-3SGM he.OBL-DAT evening-LOC buy-IPFV

take-CP-EMPH then we.EXCL-DAT eat-NON.FIN put-NON.FIN attach-NON.FIN-

3SGN

He was so poor that every evening he had to buy something to feed us.

<३> त्याच्यात कसंतरी ढकलत ढकलत सातवीपरेंतं नेलं मला सातवीची परीक्षा देताच नाय आली.

tyačət kəsətəri ɖʰəklət ɖʰəklət satwipərəntə nelə məla satwičĩ pəriksā detac nay ali

tya-č-a-t kəsətəri ɖʰəklə-t ɖʰəklə-t satwi-pərəntə ne-l-ə mə-la satwi-č-i pəriksā de-ta-c nay a-l-i

that-GEN-OBL-LOC somehow push-IPFV REDUP seventh-till take-PFV-3SGN I-

DAT seventh-GEN-3SGF exam.3SGF give-IPFV-EMPH NEG come-PFV-3SGF

In this situation, I somehow reached seventh class. But I could not appear for the examination.

<४> सातवीची परीक्षा देता नाय आली तर मंग वाटाया लागलं.

satwičī p̄eriksā deta nay ali t̄er m̄əng w̄ataya lagl̄ə

satwičī p̄eriksā de-ta nay a-l-i t̄er m̄əng w̄at-aya lag-l-ə

seventh-GEN-3SGF exam.3SGF give-IPFV NEG come-PFV-3SGF so then feel-
NON.FIN attach-PFV-3SGN

As I could not appear for the seventh class examination, I started feeling ...

<५> च्याआयला आपल्याला कपडे मी सातवीला साधारनता असल एकुनीस वर्षांचा मी.

č̄aayla aplyala k̄əp̄de mi satwila sadʰarənta əsəl ekunis w̄ərs̄āca mi

č̄aayla ap-lyā-la k̄əp̄de mi satwi-la sadʰarənta əs-əl ekunis w̄ərs̄-a-c-a mi

[expletive] self-GEN.OBL clothes I seventh-LOC approximately be-PRSM nineteen
year-OBL-GEN-1SGM I

I was in seventh class. I must have been about nineteen years old and I did not
have proper clothes.

<६> तर तेवा मी मनायचं च्याआयला नाइ शाळा करता यित त मंग माजी शेती तरी करल मी.

t̄er tewa mi m̄ənəyc̄ə č̄aayla nai šāla k̄erta yit t̄ə m̄əng majī mi š̄eti t̄əri k̄ərəl mi

t̄er tewa mi m̄ən-ayc̄-ə č̄aayla nai šāla k̄er-ta yi-t t̄ə m̄əng ma-ǰ-i š̄eti t̄əri k̄ər-əl
mi

so then I say-PST.HAB-3SGN [expletive] NEG school.3SGF do-IPFV come-IPFV so
then I-GEN-3SGF farming.3SGF DM do-FUT.1SG I

Then I used to say, “Even if I cannot go to school, I will at least do farming.”

<७> शेती करुन जगल बायकु पोरंयेत त्यांनाय मी कसंतरी जगवन इकुन तिकुन तिकुन इकुन.

š̄eti k̄ərūn j̄əgəl bayku por̄əyet tyannay mi k̄əs̄ət̄əri j̄əgw̄ən ikun tikun tikun ikun

š̄eti k̄ər-un j̄əg-əl bayku por-ə-ye-t tyan-na-y mi k̄əs̄ət̄əri j̄əgw-ən ik-un tik-un tik-
un ik-un

farming.3SGF do-CP alive-FUT.1SG wife child-PL-be.PRS-3PL they-ACC-also I
somehow live.CAUS-FUT here-ABL there-ABL there-ABL here-ABL

“I will survive by farming. I have a wife and kids. I will somehow arrange for their
livelihood from here and there.”

<८> मंग कोम्हाळन्यालाच त्या वळेले मी ज्हात होतो मनजे ज्हायले त इतंज.

məŋg kombʰalnɣalac tya vɛlələ mi rʰat hoto məŋjɛ rʰaylə tɐ itɐc

məŋg kombʰalnɣa-la-c tya vɛl-e-lɐ mi rʰa-t ho-t-o məŋjɛ rʰay-l-ɐ tɐ itɐ-c

then Kombhalne.OBL-LOC-EMPH DEM.DIST.OBL time-OBL-LOC I stay-IPFV be.PST-

1SGM means stay-PFV-3SGN be.PST.3SGN here-EMPH

I used to live in Kombhalne then. As in, I used to live here in this very village.

<९> पन कोम्हाळन्याला ज़मीन हय माजी मी तितं ज्हात होतो.

pən kombʰalnɣala jəmin həy maji mi titɐ rʰat hoto

pən kombʰaln-ya-la jəmin həy ma-j-i mi titɐ rʰa-t hot-o

but Kombhalne.OBL-LOC land.3SGF be.PRS I-GEN-3SGF I there stay-IPFV be.PST-

1SGM

But I have land in Kombhalne. I used to live here.

<१०> तिथुन मी पंचेचाळीस किलोमीटर ते पंचेचाळीस किलोमीट आंतर.

tithun mi pəŋčɛçəlis kilomitɐr te pəŋčɛçəlis kilomitɐ antɐr

tith-un mi pəŋčɛçəlis kilomitɐr te pəŋčɛçəlis kilomitɐ antɐr

there-ABL I forty five kilometer to forty five kilometer distance

It was around forty-five kilometers from here.

<११> आडिच ते तिन तासात पार करायचो पायीपाय पायीपायी गाडी नवती मला पायीपायी पार करायचं.

aɖic te tin tasat par kərayco payipay payipay- gadi nəwti məla payipayi par

kərayçə

aɖic te tin tas-a-t par kər-ayc-o payi-pay payi-payi gadi nəwt-i mə-la payi-payi par

kər-ayc-ə

two and half to three hour-OBL-LOC cross do-PST.HAB-1SGM walk-walk REDUP

vehicle.3SGF NEG.be.PST-3SGF I-DAT walk-walk cross do-PST.HAB-3SGN

I had no vehicle then. I would walk and cover the distance in two and half to

three hours.

<१२> मंग तेवा नउला आकोल्यात येनं कामाला हाजरी म परत संद्याकाळीस साहला सुटले क निगाले.

məng tewa nəula akolyat yenə kamala hajri mə pəɾət səndyakəlis sahla sutle kə nigale

məng tewa nəu-la akolya-t ye-nə kam-a-la hajri mə pəɾət səndyakəl-i-s sah-la sut-l-e kə niga-l-e

then then nine-LOC Akola.OBL-LOC come-INF work-OBL-DAT attendance.3SGF

then again evening-LOC-EMPH six.OBL-LOC leave-PFV-PL COMP leave-PFV-PL

Then I would come to Akole at nine o'clock in the morning. I would attend the office and would leave at six o'clock in the evening.

<१३> परत कोम्भाळनं मुक्कामी ही पोरं बारकाले माजे.

pəɾət kombʱalnə mukkami hi pəɾə barkale majə

pəɾət kombʱalnə mukkami hi pəɾə barkale ma-ǰ-e

again Kombhalne station.LOC DEM.PROX.3PL children small.3PL I-GEN-3PL

Then I would again go to Kombhalne for the night. My children were small.

<१४> मुलगीचं त लग्नं झालेलंय आता पन त्या वेळेला बारकाली.

mulgicə tə ləgnə ǰʱaleləy ata pən tya vēlela barkali

mulgi-c-ə tə ləgnə ǰʱa-ləl-ə-y ata pən tya vēl-e-la barkali

girl-GEN-3SGN DM wedding.3SGN happen-PFV-3SGN be.PRS now but

DEM.DIST.OBL time-OBL-LOC small.3SGF

Now my daughter is married. But then, she was a small child.

<१५> सादारनता म्हनायचं कोनी एक दिड वर्शाचं असल.

sadarənta mənaycə koni ek diḍ wərsācə əsəl

sadarənta mən-ayc-ə koni ek diḍ wərs'-a-c-ə əs-əl

approximately say-NON.FIN-3SGN who one one and half year-OBL-GEN-3SGN be-SUBJ

She might be one or one and a half years old.

<१६> त येकं लगेचं तिच्यापेक्षा मोठं तीन साडेतीन वर्शांचं, त्याच्यापेक्षा मोठं सा साडेसाहा वर्शांचं.

tə yekə lægec tičəpeksə moṭʰə tin sɑdētɪn wərs̄ɑcə tyɑčəpeksə sɑ sɑdesɑhɑ wərs̄ɑcə
tə yekə lægec ti-č̄-a-peksə moṭʰə tin sɑdētɪn wərs̄-a-c-ə tyɑ-č̄-a-peksə sɑ sɑdesɑhɑ
wərs̄-a-c-ə

so one immediate she-GEN-OBL-than big.3SGN three three and half year-OBL-GEN-
3SGN he.OBL-GEN-OBL-than big.3SGN six six and half year-GEN-3SGN

Another one was older to her, three or three and half years old, and one more
child older to him, six or six and half years old.

<१७> अशा दरम्यान मुलं सारखे तीन मुलं माझी.

aśɑ dərmɪɑn mulə sarkʰe tin mulə mɑʒʰi
aśɑ dərmɪɑn mulə sarkʰe tin mulə mɑ-ʒʰ-i

thus.OBL between children [frequently] three children I-GEN-3PL

I have three kids.

<१८> त ते मुलांना मगं आपलं हप्त्याचे दिवस भरले क पगार घेतला.

tə te mulɑnnɑ mægə ɑplə həptɪɑçə diwəs bʰərle kə pəgɑr ɡʰetlɑ

tə te mulɑn-nɑ mæg ɑp-l-ə həptɪɑ-č̄-e diwəs bʰər-l-e kə pəgɑr ɡʰet-l-ɑ

so that children.OBL-DAT then self-GEN-3SGN week.OBL-GEN-3PL day.3PL fill-
PFV-3PL COMP salary.3SGM take-PFV-3SGM

I used to complete the working days of the week, take the wages and go to the
kids.

<१९> क खायला सगळं त्याच्यातच बघायचं येच्यापलिकडं काय नाइ.

kə kʰɑylɑ səglə tyɑçətəç bəɟʰɑycə yeçəpəlɪkɔðə kɑy nɑi

kə kʰɑ-ylɑ səglə tyɑ-č̄-a-tə-c bəɟʰ-ɑyc-ə ye-č̄-a-pəlɪkɔðə kɑy nɑi

COMP eat-NON.FIN all.3SGN that-GEN-OBL-LOC-EMPH see-PST.HAB-3SGN this-
GEN-OBL-beyond what NEG

I had to manage their food with that money. There was nothing beyond that (no
luxuries.)

<२०> त्याच्यानंतर आपण असंही मनु का दिवसा दिवसाने दिवस बदलले.

tyačānəntər apən əsəhi mənū ka diwsa diwsane diwəs bədəlle

tya-č-a-nəntər apən əsə-hi mən-u ka diwsa diwsa-ne diwəs bədəl-l-e

that-GEN-OBL-after we.INCL thus-PRT say-HORT COMP day.OBL day.OBL-INS

day.3PL change-PFV-3PL

We can say that the days changed gradually.

<२१> मंग पैशाचं इन्कम बदलली त्या हिशोबानं मला कमी ज्यास पैशे भेटायलाय लागले.

məng pəišācə inkəm bədəlli tya hišobanə mēla kəmi ĵas pəišē bhətaylay lagle

məng pəišā-c-ə inkəm bədəl-l-i tya hišob-a-nə mē-la kəmi ĵas pəišē bhət-ayla-y
lag-l-e

then money.OBL-GEN-3SGN income.3SGF change-PFV-3SGF DEM.DIST.OBL

calculation-OBL-INS I-DAT less more money get-NON.FIN-also ATTACH-PFV-3PL

Then I changed my source of income. I started earning better.

<२२> असे तशे चार सा वर्शे गेले मी ठेकेदार झालो मन्जे कॉन्ट्रॅकदार.

əse təšē čār sa wərsə gele mi tʰekedar jʰalo mənʃe kəntɾækdar

əse təšē čār sa wərsə ge-l-e mi tʰekedar jʰa-l-o mənʃe kəntɾækdar

thus.3PL that.3PL four six year.3PL go-PFV-3PL I contractor.3SG become-PFV-1SGM
means contractor

I spent four to six years in this way. and then I became the manager, a contractor.

३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

अहमदनगर_अहमदनगर_नारायण डोहो_स्त्री ४० वर्षे_६ वी_हिंदू मांग

<१> अतं तो खुप हुशार आसतो खुप हुशार आसतो.

ətə to kʰup huʂar asto kʰup huʂar asto

ətə to kʰup huʂar as-t-o kʰup huʂar as-t-o

so he very clever.3SG be-IPFV-3SGM very clever.3SG be-IPFV-3SGM

He is very clever.

<२> मंग तो काय करतो ज़ातो मोठ्या जंगलात ज़ातो.

məŋg to kay kərtə jato mətʰya jəŋglat jato

məŋg to kay kər-t-o ja-t-o mətʰya jəŋgla-t ja-t-o

then he what do-IPFV-3SGM go-IPFV-3SGM big.OBL forest.OBL-LOC go-IPFV-3SGM

Then what happens. He goes to a big jungle.

<३> जंगलात गेल्यावर तिथं त्याला खुप प्राणी भेटतात.

jəŋglat gelyawər titʰə tyala kʰup prani bhettat

jəŋgl-a-t ge-l-ya-wər titʰə tya-la kʰup prani bhət-t-at

forest.OBL-LOC go-PFV-OBL-after there he.OBL-DAT many animal.3PL meet-IPFV-3PL

He meets many animals in the jungle.

<४> तिथं गेल्यावर मंग बाकीचे कावळे पन असतात.

titʰə gelyawər məŋg bakičə kawle pən əstat

titʰə ge-l-ya-wər məŋg baki-č-e kawle pən əs-t-at

there go-PFV-OBL-after then remain-GEN-3PL crow.PL also be-IPFV-3PL

There were other crows also in the jungle.

<५> बाकी प्रत्येक पक्षी राहतात मग त्याला सगळे भेटतत ते.

baki prətyek pəksī rahtat mæg tyala səgle bʰettət te

baki prətyek pəksī rah-t-at mæg tya-la səgle bʰet-t-ət te

remain every bird.3PL stay-IPFV-3PL then he.OBL-DAT all meet-IPFV-3PL they

There were other birds too. He meets all of them.

<६> ते भेटल्यानंतर हा काय करतो यक हुशार कावळा असतो.

te bʰetlyanəntər ha kay kərto yək hušar kawḷa əsto

te bʰet-l-ya-nəntər ha kay kər-t-o yək hušar kawḷa əs-t-o

they meet-PFV-OBL-after this what do-IPFV-3SGM one clever.3SG crow.3SGM be-
IPFV-3SGM

After meeting them, what he did he do. There was a clever crow.

<७> तो काय करतो यांच्यातुन निघुन जातो दूर.

to kay kərto yañčātun niḡun jato dur

to kay kər-t-o yañ-č-a-t-un niḡ-un ja-t-o dur

he what do-IPFV-3SGM they-GEN-OBL-LOC-ABL left-CP go-IPFV-3SGM far

He goes away from them.

<८> मोठे जंगलात जातो.

moṭṭhe jənglat jato

moṭṭhe jəngla-t ja-t-o

big.OBL forest.OBL-LOC go-IPFV-3SGM

He goes to a big jungle.

<९> तिथं एक त्याला जंगल भेटतं न खुप ताहानलेला असतो तो.

tithə ek tyala jəngəl bʰettə nə kʰup tahanlela əsto to

tithə ek tya-la jəngəl bʰet-t-ə nə kʰup tahan-lel-a əs-t-o to

there one he.OBL-DAT forest.3SGN meet-IPFV-3SGN and very thirst-PLU.PFV-3SGM

be-IPFV-3SGM he

He comes across a jungle. He was very thirsty.

<१०> त खुप ताहान लागती.

tə kʰup tahan lagti

tə kʰup tahan lag-t-i

so very thirst.3SGF attach-IPFV-3SGF

He was very thirsty.

<११> मग आता मनतो आपल्या(ला) पानी कुटं भेटंन.

məg ata mənto aplya(la) pani kʰutə bʰetən

məg ata mən-t-o aplya-la pani kʰutə bʰet-ən

then now say-IPFV-3SGM self.OBL-DAT water where meet-FUT

Then he says, "Where will I find the water?"

<१२> पानी त प्यायचंय आपल्याला खुप तहान लागली.

pani tə pyaycəy aplyala kʰup təhan lagli

pani tə pya-(a)yc-əy aplya-la kʰup təhan lag-l-i

water also drink-NON.FIN-be.PRS self-DAT very thirst.3SGF attach-PFV-3SGF

"I must drink water as I am very thirsty".

<१३> बरं पान्याचा शोद तरी कुटं कराव.

bərə panyaca šod təri kʰutə kəraw

bərə panya-c-a šod təri kʰutə kər-aw

fine water.OBL-GEN-3SGM search.3SGM also where do-NON.FIN

But where to look for water?

<१४> मंग तितं एक छोटसं छोटं सपर होतं मपलं पाचरटाचं.

məng titə ek cʰotəsə cʰotə səpər hotə məplə pacrətacə

məng titə ek cʰotəsə cʰotə səpər hot-ə məp-l-ə pacrət-a-c-ə

then there one small.3SGN REDUP roof.3SGN be.PST-3SGN I-GEN-3SGN mulch-OBL-GEN-3SGN

There was a small roof of mulch.

<१५> म ते सपरापशी एक मटकं व्हतं तिथं त्या मट्क्यापशी,
mə te sərapəʃi ek mətkə wʰətə titʰə tya mətkyapəʃi
mə te səpra-pəʃi ek mətkə wʰət-ə titʰə tya mətkya-pəʃi
then DEM.DIST roof.OBL-PP.LOC one pot.3SGN be.PST-3SGN there DEM.DIST.OBL
pot.OBL-PP.LOC
Then there was a pot near the roof.

<१६> तो कावळा उडून आचानक गेला त्याच्या नशिबातच पानी होतं ते.
to kawla uɖun ačānək gela tyačā nəʃibatəc pani hotə te
to kawla ud-un ačānək ge-l-a tya-č-a nəʃib-a-tə-c pani hot-ə te
DEM.DIST.3SGM crow.3SGM fly-CP suddenly go-PFV-3SGM he.OBL-GEN-OBL luck-
OBL-LOC -EMPH water.3SGN be.PST-3SGN that
Then that crow flew on that roof. He was lucky to get that water.

<१७> नशिबात गेला त्य तिथं.
nəʃibat gela tyə titʰə
nəʃib-a-t ge-l-a tyə titʰə
luck-OBL-LOC go-PFV-3SGM he.OBL there
He went there by luck.

<१८> ते मनला हे पानी त खोलंय आता आपन पानी पिआव कसं आपन यवडं बुडाला पानीये.
te mənla he pani tə kʰoləye ata apən pani piaw kəsə apən yəwɖə buɖala paniye
te mən-l-a he pani tə kʰol-əye ata apən pani pi-aw kəsə apən yəwɖ-ə buɖ-a-la
pani-ye
he say-PFV-3SGM DEM.PROX water.3SGN so deep-be.PRS now self.(HON) water
drink-NON.FIN how.3SGN self.(HON) this much-3SGN base-OBL-LOC water-be.PRS
Then he said, "The water is so deep in this pot. How shall I drink this water
now?"

<१९> मंग आपलं तोंड तरी कसं बुडन या पान्यात नाय का.

mnəg aplə tɔŋd təri kəsə buɖən ya panyat nay ka

məŋg ap-l-ə tɔŋd təri kəsə buɖ-ən ya panya-t nay ka

so self-GEN-3SGN face.3SGN also how.3SGN base-FUT DEM.PROX.OBL water.OBL-LOC NEG DM

“How will my beak go inside this pot?”

<२०> मग तेनी मनानीच एक युक्ती सुचवली

məg teni mənanic ek yukti sucəwli

məg te-ni mən-a-ni-c ek yukti suc-əw-l-i

then he.OBL-ERG mind-OBL-INS-EMPH one idea.3SGF suggest-CAUS-PFV-3SGF

Then he had an idea.

<२१> तेनी इकुन एक खडा इकुन एक खडा इकुन एक चउकुन खडे गोळा केले.

teni ikun ek khəɖa ikun ek khəɖa ikun ek cəukun khəɖe gɔla kele

te-ni ik-un ek khəɖa ik-un ek khəɖa ik-un ek cəuk-un khəɖe gɔla ke-l-e

he.OBL-ERG here-ABL one stone.3SG here-ABL one stone.3SG here-ABL one

around-ABL stone.PL collect do-PFV-3PL

He collected stones one by one from all directions.

<२२> चउकुन खडे गोळा केले एकेक एकेक खडा.

cəukun khəɖe gɔla kele ekek ekek khəɖa

cəuk-un khəɖe gɔla ke-l-e ek-ek ek-ek khəɖa

around-ABL stone.PL collect do-PFV-3PL one REDUP REDUP REDUP stone.3SG

He kept on collecting the stones one by one from all four directions.

<२३> तो माठात आनुन टाकायचा

to məθat anun .takayca

to məθ-a-t an-un .tak-ayc-a

he pot-OBL-LOC bring-CP throw-PST.HAB-3SGM

He would bring them and throw them into the pot.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२४> माठात आनुन टाकलं ना.

maṭʰat anun taḱlə na

maṭʰ-a-t an-un taḱ-l-ə na

pot-OBL-LOC bring-CP throw-PFV-3SGN DM

Once he put them all into the pot...

<२५> मंग देवं देव काय करतो.

məŋg dewə dew kay kərto

məŋg dewə dew kay kər-t-o

then god.3SGM REDUP what do-IPFV-3SGM

What God does is...

<२६> त्याला पानी पेयचं म्हनल्यावं ते पानी वर यायसाठी त्यो कष्टं करतो न (मंग).

tyala pani peycə mʰənyawə te pani wər yaysaṭi tyo kəṣṭə kərto nə məŋg

tya-la pani pe-(e)yc-ə mʰən-l-ya-wə te pani wər ya-y-ṣaṭi tyo kəṣṭə kər-t-o nə

məŋg

he.OBL-DAT water-EMPH drink-NON.FIN-3SGN say-PFV-OBL-after DEM.DIST.3SGN

water.3SGN up come-NON.FIN-for he hardship.3PL do-IPFV-3SGM VOC then

He wants to drink water; he takes a lot of effort so that the level of the water

rises ...

<२७> म ते पानी वर याव म्हन त्यानी एकेक एकेक खडा आनुन ते गच्च मटका भरला.

mə te pani wər yaw mʰən tyani ekek ekek kʰəḍa anun te gəccə maṭka bʰər-la

mə te pani wər ya-(a)w mʰən tyani ek-ek ek-ek kʰəḍa an-un te gəccə maṭka bʰər-

l-a

then DEM.DIST water up come-NON.FIN so he.OBL-ERG one-one REDUP stone.3SG

bring-CP DEM.DIST full pot.3SGM fill-PFV-3SGM

He brought stones one by one and filled the pot completely so that the water level

rose.

<२८> गच्च मटका भरला सगळं खडे तळाला बसले आनि,
gəccə mətka bʰərɫə səglə kʰəde təlala bəsle ani
gəccə mətka bʰər-l-a səglə kʰəde təl-a-la bəs-l-e ani
full pot.3SGM fill-PFV-3SGM all stone.PL base-OBL-LOC sit-PFV-3PL and
The pot was full, all the stones settled at the bottom and...

<२९> सगळं पानी व्हतं न ते खाली,
səglə pani wʰətə nə te kʰali
səglə pani wʰət-ə nə te kʰali
all water.3SGN be.PST-3SGN DM DEM.DIST.3SGN down
and all the water that was at the bottom...

<३०> ते सगळं वरती आलं त्याला प्यायच्या तोंडालं पेयचंसाटी.
te səglə wərti alə tyala pyayčə wərti tɔṇdala peycəsati
te səglə wərti a-l-ə tya-la pya-(a)yčə tɔṇd-a-la pe-(e)ycə-sati
that all up come-PFV-3SGN he.OBL-DAT drink-NON.FIN face-OBL-LOC drink-
NON.FIN-PP.DAT
it all came up so that it reached his mouth for drinking.

<३१> म ते पानी पिला पोटभर पानी पेला तो खुप पानी पेला.
mə te pani pila potbʰər pani pela to kʰup pani pela
mə te pani pi-l-a potbʰər pani pe-l-a to kʰup pani pe-l-a
then DEM.DIST water.3N drink-PFV-3SGM stomach full water drink-PFV-3SGM he
very water drink-PFV-3SGM
Then he drank a lot of water, he drank a stomach full of water.

<३२> आनि दुसऱ्या मंग जंगलात निंगुन गेला तिकडं कावळे पक्षी वडतेत न तिकडं आनंदाले
पक्षी येत ना
ani dusrya məng jənglat ningun gela tikdə kawle pəksī wəḍtet nə tikdə anəndale
pəksī yet na
ani dusrya məng jəngla-t ning-un ge-l-a tikdə kawle pəksī wəḍ-t-et nə tikdə
anənd-a-le pəksī yet nə

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

and second.OBL then forest.OBL-LOC left-CP go-PFV-3SGM there crow.PL bird.PL
shout-IPFV-3PL DM there happiness-OBL-LOC bird.3PL be.PRS.3PL DM
And then he went to another jungle where crows used to caw and other birds
gathered happily.

<३३> तिगड त्यांच्यात मिसळ्ळा.

tigəḍ tyañčāt misaḷḷa

tigəḍ tyañ-č-a-t misaḷ-l-a

there they-GEN-OBL-LOC mix-PFV-3SGM

He mingled with them.

<३४> तो त्यांना सांगतो मी खुप पानी पिलो खुप पानी पिलो.

to tyanna saṅgəto mi kʰup pani pilo kʰup pani pilo

to tyan-na saṅgə-t-o mi kʰup pani pi-l-o kʰup pani pi-l-o

he they-ACC tell-IPFV-3SGM I very water drink-PFV-1SGM very water drink-PFV-
1SGM

He told them, "I drank a lot of water".

<३५> मग आता ते बाकीचे पक्षी मनतेत आमाला पन घेउन जा न आमाला खुप ताहान लागली.

məg ata te bakičē pəkṣī məntet amala pən gʰeun ja nə amala kʰup tahan lagli

məg ata te baki-č-e pəkṣī mən-t-et ama-la pən gʰe-un ja nə ama-la kʰup tahan

lag-l-i

then now DEM.DIST.PL remain-GEN-3PL bird.3PL say-IPFV-3PL we.EXCL-ACC also
take-CP GO.IMP DM we.EXCL-DAT a lot thirst.3SGF attach-PFV-3SGF

Then other birds tell him, "Please take us to that place. We are also thirsty".

<३६> आमी एवडं भट्कतो.

ami ewḍə bʰətkəto

ami ewḍə bʰətkə-t-o

we.EXCL this much roam-IPFV-1PL

We roam a lot.

<३७> पन आमाला कदी कित दिवस झाले आज पानी नाय पेयला.

pən amala kədi kit diwəs jʰale aj pani nay peyla

pən ama-la kədi kit diwəs jʰa-l-e aj pani nay pe-(e)yla

but we.EXCL-DAT when how many day.3PL happen-PFV-3PL today water.3SGN

NEG drink-NON.FIN

But we haven't had water for many days now.

<३८> मंग ती कावळे म्हणतेत चल ना पन आमाला पन घिउन.

məŋg ti kawḷe mʰəntet çəl na pən amala pən gh̃iun

məŋg ti kawḷe mʰən-t-et çəl na pən ama-la pən gh̃i-un

then DEM.DIST.PL crow.3PL say-IPFV-3PL come.IMP DM but we.EXCL-ACC also

take-CP

Then those crows said, "Please take us to that place".

<३९> त्यो मनतो कशाचं पानीच नइये.

tyo mənto kəʃəçə panic nəiye

tyo mən-t-o kəʃə-c-ə pani-c nəi-ye

he.OBL say-IPFV-3SGM how.OBL-GEN-3SGN water.3SGN-EMPH NEG-be.PRS

Then he said, "Why? there is no water there".

<४०> याला काय वाटलं मला उद्या परत प्यायला व्हइन ते.

yala kay waṭlə məla udya pəɾət pyayla wʰəin te

ya-la kay waṭ-l-ə mə-la udya pəɾət pya-(a)yla wʰə-in te

this.OBL-DAT what feel-PFV-3SGN I-DAT tomorrow again drink-NON.FIN be-FUT

that.3SGN

He thought, "I will reserve that water for tomorrow".

<४१> कशाल एवढ्याला घेउन जाऊ मंग हाय यानी नेलंन नाइ.

kəʃəl ewḍyala gʰeun jau məŋg hay yani neləç nai

kəʃə-l ewḍya-la gʰe-un ja-u məŋg ha-y ya-ni ne-l-ə-c nai

how.OBL-DAT this much.OBL-ACC take-CP go-NON.FIN then he-PRT he.OBL-ERG

take-PFV-3SGN-EMPH NEG

"Why should I take these crows there?" 'So, he didn't take them there.

<४२> येला उद्याच्याल ठयासाठी आपेक्षा होती याची.

yela udyacāl tʰəyasati apekšā hoti yačī

ye-la udyā-č-a-l tʰə-(ə)ya-sati apekšā hot-i ya-č-i

this.OBL-DAT tomorrow-GEN-OBL-for keep-NON.FIN-PP.DAT expectation.3SGF

be.PST-3SGF this-GEN-3SGF

He was expecting to reserve it for tomorrow.

<४३> म हे एकट्या कावळ्यानी नेलंन्न नाइ त्यानला पानी पेयला.

mə he ektya kawlyani neləc nai tyanla pani peyla

mə he ektya kawlyā-ni ne-l-ə-c nai tyan-la pani pe-(e)yla

then this lonely.OBL crow.OBL-ERG take-PFV-3SGN-EMPH NEG they.OBL-ACC

water.3SGN drink-NON.FIN

So, this crow did not take them for drinking water.

<४४> म हा त्यांच्यातून परत पुढं निगून ग्येला.

mə ha tyañčātun pərət puḍə nigun gyela

mə ha tyañ-č-a-t-un pərət puḍə nig-un gye-l-a

then this.3SGM they.OBL-GEN-OBL-LOC-ABL again ahead leave-CP go-PFV-3SGM

And he left that place and flew away.

४ जिल्हा:- उस्मानाबाद (धाराशिव)

४.१ उस्मानाबाद जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	शिंगोली	पुरुष ६४ वर्षे,२ री,लोहार	ससा आणि कासव
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	शिंगोली	पुरुष ५५वर्षे,४ थी,बौद्ध	सजीव बाहुली
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	शिंगोली	स्त्री ४६ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू महार	बालपणाविषयी कथन
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	कोंड	पुरुष ४४ वर्षे,१० वी,मुस्लिम	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	कोंड	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,महादेव कोळी	शेतीविषयी कथन
उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	कोंड	पुरुष ४५ वर्षे,पदव्युत्तर,कोळी	ससा आणि कासव
उस्मानाबाद	उमरगा	जकेकूर	पुरुष २९ वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू महार	ससा आणि कासव
उस्मानाबाद	उमरगा	जकेकूर	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू मांग SC	नागाची कथा
उस्मानाबाद	उमरगा	जकेकूर	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,मराठा	शेतीविषयी कथन
उस्मानाबाद	उमरगा	कसगी	स्त्री ६० वर्षे,७ वी,हिंदू मराठा	उंदराच्या शेपटीची कथा
उस्मानाबाद	उमरगा	कसगी	पुरुष २१ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	बालपणाविषयी कथन
उस्मानाबाद	उमरगा	कसगी	पुरुष २१ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव

४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

उस्मानाबाद_उस्मानाबाद_कोंड_स्त्री ६० वर्षे_अशिक्षित_महादेव कोळी

<१> तुमच्या शेतीत काय काय होतं मग तुम्ही जेवा शेती करायचा तेव्हाची शेती आनि आत्ताची शेती म तेव्हा शेतीत काय काय पिकायचं (संशोधक)

tumčā šetit kay kay hotə mæg tumhi jēwa šeti kərayca tewhācī šeti ani attacī mē tewhā šetit kay kay pikaycə

Then, what was grown in your farm when you used to do farming? and how is it different from today's farming? Then what was cultivated in the farm?.

<२> पयल्या शेतीत शेतत पिकतस नवतं

pəylyā šetit šētət pikətəs nəwtə

pəylyā šeti-t šēt-ə-t pik-ət-əs nəwt-ə

before farm-LOC farm-OBL-LOC ripe-IPFV-EMPH NEG.be.PST-3SGN

In the past, nothing used to grow in the field.

<३> माजा नवरा लोकाच्याइत आसं नोकरी मनून राहत होतं

majā nəwra lokačaitə asə nokri mənun rahət hotə

ma-j-a nəwra lok-a-č-a-itə asə nokri mənun rah-ət hot-ə

I-GEN-3SGM husband people-OBL-GEN-OBL-there thus.3SGN service therefore stay-IPFV be.PST-3SGN

My husband used to work as a servant in people's houses.

<४> माजे लेकरं लहान लान होते शिकायला होते

maḷe lekrə ləhan lan hote šikayla hote

ma-ḷ-e lekrə ləhan lan hot-e šik-ayla hot-e

I-GEN-3PL children.PL small small be.PST-3PL learn-NON.FIN be.PST-3PL

My children were small. They were studying.

<५> माझा नवरा शेतात लोकाच्या काम करीत होता पैसेवर नोकरीच मनुन
majha nəwra šetat lokača kam kərit hota pəišewər nokric mənun
ma-jh-a nəwra šet-a-t lok-a-č-a kam kər-it hot-a pəišē-wər nokri-c mənun
I-GEN-3SGM husband farm-OBL-LOC people-OBL-GEN-OBL work do-IPFV be.PST-
3SGM money.OBL-on service-EMPH therefore
My husband was working at people's fields for money as a servant.

<६> अन मी शेतात करायचं काय पिकायचं न्हाइ
ən mi šetat kəraycə kay pikaycə nʰai
ən mi šet-a-t kər-ayc-ə kay pik-ayc-ə nʰai
and I farm-OBL-LOC do-PST.HAB-3SGN what ripe-PST.HAB-3SGN NEG
and what I would do in the field, nothing was growing.

<७> पोतंभर हाब्रीड निगायचं नाइ
potəbʰər habriṭ nigaycə nai
potəbʰər habriṭ nig-ayc-ə nai
sackful hybrid leave-PST.HAB-3SGN NEG
Note even a sackful of the hybrid grew.

<८> पोतंभर तुरी निगायचं नव्हत्या आता निगत्याता
potəbʰər turi nigʰaycə nəwʰtya ata nigtyata
potəbʰər turi nigʰ-ayc-ə nəwʰt-ya ata nig-t-yata
sackful red gram leave-PST.HAB-3SGN NEG.be.PST-3PL now leave-IPFV-3PL
Not even a sackful of the red gram grew. But now it grows.

<९> आता गहू मरनाचं निगतया हरबरं निगतंय
ata gəhu mənacə nigtəya hərbəra nigətəy
ata gəhu mərna-c-ə nig-təya hərbəra nig-t-əy
now wheat death.OBL-GEN-3SGN leave-IPFV-3SGN.be.PRS chickpea leave-IPFV-
3SGN.be.PRS
Nowadays, wheat grows a lot. Chickpeas is also grown.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१०> सगळं निगायल्या आता

səglə nigaylya ata

səglə nig-aylya ata

all leave-PRS.PROG now

Now everything is grown.

<११> पानी झालंय बोर पाललेल्या खनी सगळं येवस्थिशिर चाल्लेलय

pani jʰaləy bor pallelya kʰəni səglə yewəstiʃir calleləy

pani jʰa-l-ə-y bor pal-lel-ya kʰəni səglə yewəstiʃir cal-lel-əy

water.3SGN become-PFV-3SGN-PRS borewell fall-PLU.PFV-3PL therefore all

systematic WALK-PFV-be.PRS

Water is abundant, we have a borewell, so everything is fine.

४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

उस्मानाबाद_उमरगा_जकेकूर_पुरुष २९ वर्षे_पदव्युत्तर_हिंदू महार

<१> असजं एक कासव आनी आनिक ससा असतो त्या दोगाची पैज लागलेली असते

əsəjə ek kasəwə ani anik səsə əsto tya dogacī pəij lagleli əste

əsə-jə ek kasəw ani anik səsə əs-t-o tya doga-č-i pəij lag-lel-i əs-t-e

like this-EMPH one tortoise and one rabbit be-IPFV-3SGM they.OBL two.OBL-GEN

bet.3SGF attach-PFV-3SGF be-IPFV-3SGF

There was a Rabbit and Tortoise and they had a bet.

<२> तो ससा कासवाला नेहमी मनतो आपन पैज लावूत

to səsə kaswala nehmi mənto apən pəij lawut

to səsə kaswa-la nehmi mən-t-o apən pəij law-ut

DEM.DIST.3SGM rabbit.3SGM tortoise.OBL-ACC always say-IPFV-3SGM we.INCL

bet.3SGF attach-HORT

Rabbit always used to tell the tortoise that we should have a bet.

<३> आपल्या ह्या ठिकानावरून दुसऱ्या ठिकानीवर एक आंब्याचं झाड आहे त्या आंब्या

झाडाखाली जायचं आपन

aplya hya thikanawərun dusrya thikaniwər ek ambyacə jhəd ahe tya ambya jhadakhali

jaycə apən

ap-l-ya hya thikan-a-wər-un dusrya thikan-i-wər ek ambya-c-ə jhəd ahe tya ambya

jhəd-a-khali ja-ycə apən

we.INCL-GEN-OBL DEM.DIST.OBL place-OBL-PP.LOC-ABL other.OBL place-OBL-

PP.LOC one mango.OBL-GEN-3SGN tree.3SGN be.PRS DEM.DIST.OBL mango.OBL.

tree-OBL-PP.LOC go-NON.FIN we.INCL

“From this place, we will go to another place where there is a mango tree.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४> असं तो पैज लावतो

asə to pəij lawto

asə to pəij law-t-o

thus.3SGN he bet.3SGF attach-IPFV-3SGM

He decides to bet in this way.

<५> तो कासव मनतो तुनं फास्ट पळतोस मनलं माज्यासरका

to kasəw mənto tunə fast pəltos mənle majəsərka

to kasəw mən-t-o tu-nə fast pəl-t-os mənle ma-ǰ-a-sərka

DEM.DIST.3SGM tortoise.3SGM say-IPFV-3SGM you-DM fast run-IPFV-2SGM QUOT

I-GEN-OBL-similar

Tortoise says to the rabbit, "You run faster than me".

<६> मी माझी ज्ञात स्लो हाय मनलं

mi majhi jat slo hay mənle

mi ma-ǰhi-i jat slo hay mənle

I I-GEN-OBL.3SGF caste slow be.PRS QUOT

I belong to the slow category. (I walk slowly)

<७> मी स्लो चालतोय तु माज्या आदी पोचशील

mi slo caltoy tu majā adi pocšil

mi slo cal-t-o-y tu ma-ǰ-a adi poc-šil

I slow walk-IPFV-3SGM-be.PRS you I.OBL-GEN.OBL before reach-FUT.2SGM

"I walk slowly, you will reach before me."

<८> म तो रोज़ रोज़ त्याला असं सांगतो की कासवाला आपन दोगं पैज लावू आपन दोगं पैज लावू

mə to roj roj tyala əsə saŋto ki kaswala apən dogə pəij lawu apən dogə pəij

lawu

mə to roj roj tya-la əsə saŋ-t-o ki kaswa-la apən dogə pəij law-u apən dogə pəij

law-u

then he every day REDUP he.OBL-ACC like this tell-IPFV-3SGM COMP

tortoise.OBL-ACC we.INCL both bet attach-HORT we.INCL both bet attach-HORT

Every day, the rabbit tells the tortoise, "Let us have a bet".

<९> त्यानंतर कासवच्या मनात येतं की आपण हेच्यान्न बरोबर आज पैज लावायचीच

tyanəntər kasəwčā mənāt yetə ki apən hečāc bərobər aj pəij lawayčīc

tyanəntər kasəw-č-a mən-a-t ye-t-ə ki apən he-č-a-c bərobər aj pəij law-ayč-i-c

after that tortoise-GEN-OBL mind-OBL-LOC come-IPFV-3SGN COMP self he.OBL-

GEN-OBL-EMPH with today bet.3SGF attach-NON.FIN-3SGF-EMPH

After that, the tortoise thinks, "Today I must certainly have a bet with the rabbit."

<१०> म तो पैज लावल्यानंतर तो पैजेला तयार होतीत दोनीपन कासव आनी ससा

mə to pəij lawlyanəntər to pəijela təyar hotit donipən kasəw ani səsa

mə to pəij law-l-ya-nəntər to pəije-la təyar ho-t-it doni-pən kasəw ani səsa

then he bet attach-PFV-OBL-after he bet.OBL-DAT prepare become-IPFV-3PL both-

PRT tortoise and rabbit

Then both the rabbit and the tortoise get ready for the bet.

<११> तो ससा वेगाने फाश धावतो

to səsa wegane pʰas̄ dʰawto

to səsa weg-a-ne pʰas̄ dʰaw-t-o

DEM.DIST.3SGM rabbit.3SGM speed-OBL-INS fast run-IPFV-3SGM

That rabbit runs fast.

<१२> तो जाऊन एक्या ठिकानी एके शेतामदी जातो

to jaun ekya tʰikani eke šetamədi jato

to ja-un ekya tʰikan-i eke šet-a-mədi ja-t-o

he go-CP one.OBL place-LOC one.OBL farm-OBL-PP.LOC go-IPFV-3SGM

The rabbit goes to a place in the farm.

<१३> (त्यास) त्यानंतर तो कासव आनि तो बगतो त मागं वळून बगतो त तो कासव अजूक दुरच रातो

(tyas) tyanəntər to kasəw ani to bəgto tə magə wəlun bəgto tə to kasəw əjuk

durəc rato

(tyas) tyanəntər to kasəw ani to bəg-t-o tē magə wəl-un bəg-t-o tē to kasəw əjuk
durə-c ra-t-o

(that) after that DEM.DIST.3SGM tortoise.3SGM and he see-IPFV-3SGM so back
turn-CP see-IPFV-3SGM so DEM.DIST.3SGM tortoise.3SGM yet away-EMPH stay-
IPFV-3SGM

Rabbit looks back and sees that the tortoise is far behind.

<१४> त्यानंतर ससा बोलतो की आपून कायतरी ज़रा खाऊन विश्रांती करावी

tyanəntər səsə bolto ki apun kaytəri jəra kʰaun wisranti kərawi

tyanəntər səsə bol-t-o ki apun kaytəri jəra kʰa-un wisranti kər-aw-i

after that rabbit.3SGM speak-IPFV-3SGM COMP we.SELF something little eat-CP
rest.3SGF do-NON.FIN-3SGF

Then the rabbit says to himself, "I should eat something and take some rest."

<१५> तो शेतामदे काय मुळा गाज़र बीज़र खाऊन तो एका झाडाखाली शांत झोपी घालतो

to šetaməde kay mūla gajərbijər kʰaun to eka jʰadəkʰali šānt jʰopi gʰalto

to šet-a-məde kay mūla gajər-bijər kʰa-un to ek-a jʰad-a-kʰali šānt jʰopi gʰal-t-o

he farm-OBL-PP.LOC what radish carrot-REDUP eat-CP he one-OBL tree-OBL-
PP.LOC silent sleep.OBL wear-IPFV-3SGM

Rabbit eats radish and carrot in the farm and sleeps peacefully under a tree.

<१६> त्यानंतर कासव हाळू हाळू धावत धावत येतो क सस्याला बगतो क तो आराम करत आय

tyanəntər kasəw haḷu haḷu dhawət dhawət yeto kə səsya-la bəgto kə to aram kərət
ay

tyanəntər kasəw haḷu haḷu dhaw-ət dhaw-ət ye-t-o səsya-la bəg-t-o kə to aram
kər-ət ay

after that tortoise.3SGM slowly REDUP run-IPFV REDUP come-IPFV-3SGM COMP
rabbit.OBL-ACC see-IPFV-3SGM COMP he rest do-IPFV be.PRS

Then the tortoise comes running slowly and sees that the rabbit is relaxing.

<१७> त्यानंतर कासव कासव तसच निघून पुडं पुडं जाऊन तेची तो जातो त्या ठिकाणी पोचतो तो त्या आंब्याचा झाडाखाली

tyanəntər kasəw kasəw təsəc nighun puḍə puḍə jaun teḥi to jato tya tʰikani pocto to tya ambyačā jʰaḍakʰali

tyanəntər kasəw kasəw təsə-c nigh-un puḍə puḍə ja-un te-ḥi to ja-t-o tya tʰikan-i poc-t-o to tya ambya-č-a jʰaḍ-a-kʰali

after that tortoise.3SGM REDUP just like that-EMPH leave-CP ahead REDUP go-CP he.OBL-GEN-3SGF he go-IPFV-3SGM he DEM.DIST.OBL place-LOC reach-IPFV-3SGM he DEM.DIST.OBL mango.OBL-GEN-OBL tree-OBL-PP.LOC

Then the tortoise reaches that place under the mango tree.

<१८> त्यानंतर ससा उटतो की तो मागं बगतो की कासव अजूक कस काय येनात कासव कस काय येनात अजूक

tyanəntər səsə utto ki to magə bəgto ki kasəw əjuk kəs kay yenat kasəw kəs kay yenat əjuk

tyanəntər səsə ut-t-o ki to magə bəg-t-o ki kasəw əjuk kəs kay ye-nat kasəw kəs kay ye-nat əjuk

after that rabbit.3SGM wake up-IPFV-3SGM COMP he back see-IPFV-3SGM COMP tortoise yet how what come.NON.FIN-NEG.PL tortoise how what come.NON.FIN-NEG.PL

Then the rabbit gets up and looks back to see why the tortoise hasn't come yet.

<१९> मग तो पुढे बगतो तर काय तो कासव आंब्याच्या झाडाखाली जातो

mə to puḍə bəgto tər kay to kasəw ambyačā jʰaḍakʰali jato

mə to puḍə bəg-t-o tər kay to kasəw ambya-č-a jʰaḍ-a-kʰali ja-t-o

then he ahead see-IPFV-3SGM so what DEM.DIST.3SGM tortoise.3SGM mango.OBL-GEN-OBL tree-OBL-PP.LOC go-IPFV-3SGM

Then the rabbit looks ahead and sees that the tortoise has reached under the mango tree.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२०> त्याच्या नंतर ते गर्वाचं घर कदीबी खाली असते मन

tyačā nāntər te gərwacə ɡhər kədibi kʰali əste mən

tya-č-a nāntər te gərw-a-c-ə ɡhər kədi-bi kʰali əs-t-e mən

that-GEN-OBL after DEM.DIST.3SGN ego-OBL-GEN-3SGN house.3SGN when-PRT

down be-IPFV-3SGN then

“Pride goes before a fall.”

५ जिल्हा:- औरंगाबाद (संभाजीनगर)

५.१ औरंगाबाद जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
औरंगाबाद	औरंगाबाद	भिकापूर-नायगाव	पुरुष ३९ वर्षे,१२ वी,मुस्लीम	बगळा आणि बकरी
औरंगाबाद	औरंगाबाद	भिकापूर-नायगाव	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू मांग	ससा आणि कासव
औरंगाबाद	औरंगाबाद	भिकापूर-नायगाव	पुरुष २६ वर्षे,७वी,मातंग	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
औरंगाबाद	औरंगाबाद	भिकापूर-नायगाव	पुरुष ९५ वर्षे,अशिक्षित,मातंग	जुन्या-नव्या पिढीविषयी कथन
औरंगाबाद	औरंगाबाद	पिंपळखुंटा	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,मराठा	ससा आणि कासव
औरंगाबाद	औरंगाबाद	पिंपळखुंटा	स्त्री ६२ वर्षे,अशिक्षित,महार	अवर्चिद्याची गोष्ट
औरंगाबाद	वैजापूर	नांदगाव	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,मराठा	कुटुंबाविषयी कथन
औरंगाबाद	वैजापूर	नांदगाव	पुरुष ६७ वर्षे,७वी,हिंदू मराठा	शेपटीवाल्या उंदराची कथा
औरंगाबाद	वैजापूर	सावखेडगंगा	पुरुष ३० वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
औरंगाबाद	वैजापूर	सावखेडगंगा	पुरुष ६५ वर्षे,अशिक्षित,भिल्ल	सणाविषयी कथन
औरंगाबाद	वैजापूर	सावखेडगंगा	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू मराठा	कुटुंबाविषयी कथन
औरंगाबाद	पैठण	तेलवाडी	पुरुष ७१ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
औरंगाबाद	पैठण	तेलवाडी	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,मराठा	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
औरंगाबाद	पैठण	पाचोड_बुद्रुक	स्त्री ४० वर्षे,५ वी,मराठा	सणाविषयी कथन
औरंगाबाद	पैठण	पाचोड_बुद्रुक	स्त्री ५० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध महार	चिमणी आणि कावळा
औरंगाबाद	सोयगाव	घोसला	स्त्री ६० वर्षे,२ री,लोहार	देवी देवतांच्याकथा
औरंगाबाद	सोयगाव	घोसला	पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,मराठा OBC	ससा आणि कासव
औरंगाबाद	सोयगाव	पळसखेडा	पुरुष २८ वर्षे,पदव्युत्तर, आदिवासी तडवी भिल्ल	अजंठा लेण्याची कथा
औरंगाबाद	सोयगाव	पळसखेडा	पुरुष २८ वर्षे,पदव्युत्तर, आदिवासी तडवी भिल्ल	अजंठा लेण्याची कथा
औरंगाबाद	सोयगाव	पळसखेडा	स्त्री ३९ वर्षे,८ वी,SC	कुत्रीची नि बाईची गोष्ट
औरंगाबाद	सोयगाव	पळसखेडा	पुरुष २५ वर्षे,पदवीधर,हिंदू धनगर हटकर	ससा आणि कासव

५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

औरंगाबाद_वैजापूर_सावखेडगंगा_पुरुष ६५ वर्ष_अशिक्षित_भिल्ल

<१> महत्वाची दिवाळी.

məhətwačī diwāli

məhətwa-čī diwāli

importance.OBL-GEN-3SGF diwali.3SGF

Diwali (is) important.

<२> दिवाळी आपली ते सोयपाक करायचा पुरन पोळी.

diwāli apli te soypak kərayca purən poli

diwāli ap-l-i te soypak kər-ayc-a purən poli

Diwali.3SGF we.INCL-GEN-3SGF DEM.DIST meal.3SGM do-NON.FIN-3SGM *puran poli*

(We) cook during Diwali and make *puran poli* (sweet bread).

<३> सकाळनी पार आपलं वोवाळवाना कोनी लाडू करं कोनी करंज्या करं कोनी मासं खाय.

səkaḷni par aplə wowaḷwana koni laḍu kərə koni kərəñjā kərə koni masə kʰay

səkaḷ-ni par ap-l-ə wowaḷ-wana koni laḍu kər-ə koni kərəñjā kər-ə koni masə kʰa-y

morning-GEN.3SGF time.3SGF self-GEN-3SGN weave the lights-NON.FIN someone

laddoo.PL do-PRS.HAB someone *karanjya*.PL do-PRS.HAB someone fish.PL

eat-PRS.HAB

Getting up in the morning, weave the lights (i.e. bless someone with a good life)

and some would make *laddoos*, some would make *karanjya*, some would eat fish.

<४> म आसं करत ते लोकं.

mə asə kərət te lokə

mə asə kər-ət te lokə

then thus.3SGN do-PRS.HAB.3PL DEM.DIST.3PL people.3PL

People used to celebrate this way.

<५> हे लक्ष्मी आइ वरुंडी आइ विरुबा.

he ləks̩mi ai wərunḍi ai wiruba

he ləks̩mi ai wərunḍi ai wiruba

DEM.PROX *Lakshmi*-mother *Warundi*-mother *Wiru*.father

This goddess *Lakshmi*, goddess *Warundi*, and god *Wiruba*...

<६> काय दैवत आसन तेवडे दैवत करतो आमी आमी लक्ष्मी आइची जत्रा करतत.

kay dəiwət asən tewḍe dəiwət kərtō ami ami ləks̩mi aičī jətra kərtət

kay dəiwət as-ən tewḍe dəiwət kər-t-o ami ami ləks̩mi ai-č-i jətra kər-t-ət

what god.3SG be-FUT.3SG that.3PL much gods do-PRS.HAB-1PL we.EXCL REDUP

Lakshmi mother-GEN-3SGF fest.3SGF do-PRS.HAB-1PL

We (worship) as many gods there are. We conduct *jatra* (a fest) for goddess

Lakshmi.

<७> या आमोशेला जत्रा यी आमनी पुढच्या अजून एक मयन्यां.

ya amošela jətra yi amni puḍčā əjun ek mənyanə

ya amoše-la jətra y-i am-n-i puḍ-č-a əjun ek mənyanə

DEM.PROX.OBL new moon.OBL-LOC *jatra*.3SGF come-IPFV we.EXCL-GEN-3SGF

next-GEN-OBL again one month.OBL-after

The *jatra* is on the next new moon after a month.

<८> आमुक आमुक वर्गनी जमा करत लोकं देत पायली आधुली.

amuk amuk wərgəni jəma kəṛət lokə det payli adhuli

amuk amuk wərgəni jəma kəṛə-t lokə de-t payli adhuli

some some contribution.3SGF collect do-PRS.HAB.3PL people.PL give-PRS.HAB.3PL

payli adhuli etc.

People contribute money and grains in terms of *payli* and *adhuli* (for the event).

<९> त्याज मं मंग त्याज म काइतरी नारळं भंडारा.

tyaj mə məng tyaj mə kaitəri narəḷə bhəṇḍara

tya-j mə məng tyaj mə kaitəri narəḷə bhəṇḍara

that-GEN then then that-GEN then something coconut.3PL turmeric

powder.3SGM

Then from that (money) some coconut (is bought), turmeric powder. (is bought)

<१०> निशान वगरे आनत.

niśān wəgəre anət

niśān wəgəre an-ət

symbol.3SG etcetera bring-PRS.HAB.3PL

(They) bring symbols etc.

<११> मंग संध्याकाळी वयासना कारेक्रम ठिवं(स).

mə səndyakāli wəyasna karekrəm .tʰiwə(s)

mə səndyakāli-i wəyas-n-a karekrəm .tʰiw-ə(s)

then evening-LOC notebook.3PL-GEN-3SGM event.3SGM keep-PRS.HAB

Then in the evening, there is the event of (worshipping) the books.

<१२> आमाला काइ येत ना वया पन गाव गावना आनं ज़मा करी करत वय एक रात्रभर.

amala kai yet na wəya pən gaw gawna anə jəma kəri kərət wəy ek ratrəbhər

ama-la kai ye-t na wəya pən gaw gaw-n-a an-ə jəma kər-i kər-ət wəy ek ratrəbhər

we.EXCL.OBL-DAT anything come-IPFV NEG book.3PL but village village-GEN-3PL

bring-NON.FIN collect do-CP do-PRS.HAB book.3PL one night.QUANT

We don't know much but they collect the books from every village and work all night.

<१३> वया मजे काय निसतं आपलं त्ये काइ लिखित नइ काइ नइ आपलं ज़ोडलेल्या वया.

wəya məjə kay nistə aplə tye kai likʰit nai kai nai aplə jodlelya wəya

wəya məjə kay nistə apl-ə tye kai likʰit nai kai nai apl-ə jod-lel-ya wəya

book.3PL means what just we.INCL-3SGN that what written NEG what NEG

we.INCL-3SGN join-PTPL-3PL notebook.3PL

Notebooks means nothing of the written sort, just those that are bound.

<१४> वरुडीआइ तु तइ उगन पावनिस होती निगनीस तइ गईस

wəruḍi ai tu təi ugən pawnis hoti nignis təi gəis

wəruḍi ai tu təi ugən paw-n-is hot-i nig-n-is təi gə-is

wəruḍi ai you.SG there rise bless-PFV-2SGF be.PST-2SGF leave-PFV-2SGF there go-PFV.2SGF

Warudi goddess, you originated there, you left and went there.

<१५> इतिहासमदे त्ये देवी पुरानमदे यिल पन ते आपुन वाचेलच नइ का हो.

itihasməde tye dewi puranməde yil pən te apun wəčələc nəi ka ho

itihās-məde tye dewi puran-məde y-il pən te apun wəč-elə-c nəi ka ho

history-PP.LOC DEM.DIST dewipurān-PP.LOC come-PFV.3SG but that we.INCL read-PFV-EMPH NEG what VOC

The goddess has appeared in the *puranas* but we haven't read (anything), isn't it?

<१६> वयामदे काय ए अडम धडम वया जोडेल.

wəyaməde kay e aḍam ḍaḍam wəya jodel

wəya-məde kay e aḍam ḍaḍam wəya jod-el

book.3PL-PP.LOC what be.PRS haphazardly REDUP book.3PL join-PFV

The notebooks are bound haphazardly.

<१७> वरुंडी आई तू उति निगनीस तय गइस.

wəruṇḍi ai tu uti nig-ni-s təy gəis

wəruṇḍi ai tu uti nig-n-is təy gə-is

warundi mother you.2SG here leave-PFV-2SGF there go-PFV-2SGF

Goddess Warundi, you were born here and went there.

<१८> नइ न मालं येत नइ ना.

nəi nə malə yet nəi na

nəi nə ma-lə ye-t nəi na

NEG DM I-DAT come-IPFV NEG DM

No, I don't know.

<१९> तितं येक तळय शेजारी त्या तळ्यातुन निगली पुन्ना हाय स्तापना तितं थांबली.

titə yek tələy šējari tya təlyatun nigli punna hay stapna titə tʰambli

titə yek tələ-(ə)y šējar-i tya təlyā-t-un nig-l-i punna hay stapna titə tʰamb-l-i

there one lake.3SG-be.PRS side-LOC DEM.DIST.OBL lake.OBL-LOC-ABL leave-PFV-3SGF again be.PRS establishment.3SGF there stop-PFV-3SGF

There is a lake there by the side. She came out of that lake and stood at a nearby place.

<२०> आता येळु आइचं काइ हाय तितं पिम्पळदरीला.

ata yeḷu aicə kai hay titə pimpəḷdərila

ata yeḷu ai-c-ə kai hay titə pimpəḷdəri-la

now Yelu mother-GEN-3SGN what be.PRS there pimpladari-LOC

Now, there is the (temple) of goddess Yelu at Pimpaldari.

<२१> तिकडं चैत्री पोर्निमाला व्हते बोकडे बिकडे कारेक्रम बरेशे व्हयाचा कारेक्रम

tikdə čəitri pornimala whəte bokde bikde karekrəm bərešə whəyaca karekrəm

tikdə čəitri pornima-la whə-t-e bokde bikde karekrəm bərešə whəya-c-a karekrəm

there *Chaitra*.OBL full moon-LOC happen-IPFV-3SGN goat REDUP event.3SGN many book.3PL.OBL-GEN-3SGM event.3SGM

On a full moon in the month of *Chaitra*, there is the event of lamb-eating. There are a lot of such events.

<२२> आमना निसता आपलं निवद पानी करत सवास्त्री घालत.

amna nista aplə niwəd pani kərət səwasnī ghālət

am-n-a nista ap-l-ə niwəd pani kər-ət səwasnī ghālət

we.EXCL-GEN-3SGM just self.INCL-GEN-3SGN offering water do-IPFV married woman put-IPFV

We just make the offering (to the god) and (give food) to a married woman.

<२३> आन शेवटनी दिवस वया बियासना कारेक्रम ठिवंत.

an šewət-ni diwəs wəya biyasna karekrəm tʰiwət

an šewət-n-i diwəs wəya biyas-n-a karekrəm tʰiwət

and last-GEN-3SGF day book.3PL REDUP.OBL-GEN-3SGM event.3SGM keep-IPFV

And at the end of the day, the event of the notebooks is held.

<२४> दोन चार गावनं भिलं ज़मा करी त्यासाल जेऊ खाऊ घालत त्यासाला काय शे पन्नास रुपे बक्षिस देत, व्हडली ज़त्रा.

don čār gawnə bhilə jəma kəri tyasal jēu kʰau gʰalət tyasala kay šē pənnas rupe bəksīs det wʰəili jətra

don čār gaw-n-ə bhilə jəma kər-i tyasa-l jē-u kʰa-u gʰalə-t tyasa-la kay šē pənnas rupe bəksīs de-t wʰə-il-i jətra

two four village-GEN-3SGN bhil collect do-NON.FIN they-DAT eat-NON.FIN eat-NON.FIN put-IPFV they-DAT what hundred fifty rupees prize give-IPFV happen-PFV-3SGF fest.3SGF

(They) gather the Bhils from two to three villages, feed them and give them a prize of fifty rupees and the fest is celebrated.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

औरंगाबाद_ औरंगाबाद_ पिंपळखुंटा_स्त्री ६२ वर्षे_अशिक्षित_महार

<१> एक होता अवचिंद्या.

ek hota əwčĩndya

ek hot-a əwčĩndya

one be.PST-3SGM awchindya.3SGM

There was Awchindya (proper name).

<२> मंग ते बाप मनायच्चा पोरं बाजाराला जायची.

məng te bap mənayca porə baɟaralə ɟayčĩ

məng te bap mən-ayc-a porə bəɟar-a-lə ɟa-(a)yc̣-i

then DEM.DIST father.3SGM say-PST.HAB-3SGM boy.3PL market-OBL-LOC go-PST.HAB-3PL

Father used to tell and boys would go to the market.

<३> मंग बाप मने तू बी जा भाऊ बाजारला.

məng bap mənə tu bi ɟa bʰau bəɟarlə

məng bap mənə tu bi ɟa bʰau bəɟar-lə

then father.3SG QUOT you.SG PRT go.IMP brother.VOC market-LOC

Then father would say, "You too go to the market".

<४> मंग ते काय म्हनाला काय काय खायचं बजारात.

məng te kay mʰənələ kay kay kʰaycə bəɟarat

məng te kay mʰənə-l-a kay kay kʰa-(a)yc-ə bəɟar-a-t

then he what say-PFV-3SGM what REDUP eat-NON.FIN-3SGN market-OBL-PP.LOC

Then he was wondering as to what all to eat in the market.

<५> मंग ते बजारात जा तू दुकानात जा.

məng te bəɟarat ɟa tu dukanaɟ ɟa

məng te bəɟar-a-t ɟa tu dukan-a-t ɟa

then DEM.DIST.OBL market-OBL-LOC go.IMP you.SG shop-OBL-LOC go.IMP

Then (he said), “(You) go to the market, you go to a shop”.

<६> मंग तुला खुद बजारवाले ती लोकं खुद देतीन तुला.

məŋg tula kʰud bəʒarwale ti lokə kʰud detin tula

məŋg tu-la kʰud bəʒar-wale ti lokə kʰud de-tin tu-la

then you.SG-DAT self market-NMNLZR.PL DEM.DIST.3PL people.3PL self give-

FUT.3PL you.SG-DAT

Then, the shopkeepers in the market will themselves offer you...

<७> मंग बापानं पैसे देले.

məŋg bapanə pəisə dele

məŋg bap-a-nə pəisə de-l-e

then father.3SG-OBL-ERG money.3PL give-PFV-3PL

Then father gave (him) money.

<८> बजारला गेला अवचिंद्या.

bəʒarla gela əwčindya

bəʒar-la ge-l-a əwčindya

market-LOC go-PFV-3SGM awchindya.3SGM

Awchindya went to the market.

<९> यानं वाटानं ज़ाता ज़ाताच पैसे चावले ती.

yanə watanə jata jatac pəisə cawle ti

ya-nə wāt-a-nə ja-ta ja-ta-c pəisə caw-l-e ti

he.OBL-ERG way-OBL-INS go-IPFV go-IPFV-EMPH money.3PL bite-PFV-3PL

DEM.DIST.3PL

He bit all the money on the way.

<१०> सगळ्या दुकानात हिनला.

səglya dukanat hinla

səglya dukan-a-t hin-l-a

all.OBL shop-OBL-LOC wander-PFV-3SGM

(He) wandered through all the shops.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> ते पैसे कोनी घेतलेच नइ चायेल होते तं.

te pəiʃe koni ɣhetlec nəi cayel hote tə

te pəiʃe kon-i ɣhet-l-e-c nəi cay-el hot-e tə

DEM.DIST.3PL money.3PL who-ERG take-PFV-3PL-EMPH NEG bite-PFV be.PST-3PL

so

Nobody accepted the money as it was all bitten.

<१२> मग घरी आला.

məɣ ɣhəri ala

məɣ ɣhər-i a-l-a

then home-LOC come-PFV-3SGM

Then (he) came home.

<१३> बापाल मनतं कोनं बाजारात पैसे घेतलेच नई.

bapal məntə konə bazarat pəiʃe ɣhetlec nəi

bap-a-l mən-t-ə kon-ə bazar-a-t pəiʃe ɣhet-l-e-c nəi

father-OBL-ACC say-IPFV-3SGN who-ERG market-OBL-LOC money.3PL take-PFV-3PL-EMPH NEG

(He) says to his father that nobody accepted the money in the market.

<१४> का बर का नी घेतले.

ka bər ka ni ɣhetle

ka bər ka ni ɣhet-l-e

why PRT why NEG take-PFV-3PL

“Why did they not accept money from you?”

<१५> मनी म्या तुमी मनले होते का बाजारात जा मग पैसे देले तुला खायलं भेटन.

məni mya tumi mənle hote ka bazarat ja məɣ pəʃe dele tula kʰaylə bʰetən

məni mya tumi mən-l-e hot-e ka bazar-a-t ja məɣ pəʃe de-l-e tu-la kʰa-ylə bʰet-ən

QUOT I.ERG you.PL(=HON) say-PFV-3PL be.PST-3PL COMP market-OBL-LOC

go.IMP then money.3PL give-PFV-3PL you.SG-DAT eat-NON.FIN get-FUT.3SG

You had said, “Go to the market and in exchange of money you will get to eat”.

<१६> म्या ज्ञातानच खाऊन घेतली.

mya jatanəc kʰaun gʰetli

mya ja-tanə-c kʰa-un gʰet-l-i

I.ERG go-IPFV-EMPH eat-CP TAKE-PFV-3PL

“I ate (it) while going itself.”

<१७> मंग बाप मनला तुला बजारात गेल्यावर कशे काय पैसे घेनार ते लोकं.

məŋg bap mənla tula bəjarat gelyawər kəʃe kay pəise gʰenar te lokə

məŋg bap mən-l-a tula bəjar-a-t ge-l-ya-wər kəʃe kay pəise gʰe-nar te lokə

then father.3SGM say-PFV-3SGM you-DAT market-OBL-LOC go-PFV-OBL-PP.LOC

how.3PL what money.3PL take-PROS DEM.DIST people.3PL

Then the father said, “Then why would those people in the market accept money from you?”

<१८> मंग म्हने आता तू बकऱ्या चाराल जाय.

məŋg mʰəne ata tu bəkrya caral jay

məŋg mʰəne ata tu bəkrya car-al jay

then QUOT now you.SG goat.3PL graze-NON.FIN go.IMP.2SG

Then the father ordered him, “Now you go and take the goats to graze.”

<१९> मने बरं गेला बकऱ्या चाराला.

məne bərə gela bəkrya carala

məne bərə ge-l-a bəkrya car-ala

QUOT okay go-PFV-3SGM goat.3PL graze-NON.FIN

He said, “Alright!” He took the goats for grazing.

<२०> भऊ ज़रं हे ज़रं आलं नं चौकीदार आला ना बकऱ्या अशा खाली झाकून झाकून चार बरं बरं.

bʰəu jər he jər alə nə çəukidar ala nə bəkrya əʃə kʰali jʰakun jʰakun car bərə

bərə

bʰəu jər he jər a-l-ə nə çəukidar a-l-a nə bəkrya əʃə kʰali jʰak-un jʰak-un car bərə

bərə

brother.VOC if DEM.PROX.OBL if come-PFV-3SGN DM guard.3SGM come-PFV-3SGM DM goat.3PL thus.PL below cover-CP REDUP graze.IMP okay okay
(Father said,)“Dear, if the guard comes, please keep the goats a little out of sight when they are grazing.” (The son) said,“okay”.

<२१> मंग चौकीदार आला डोंगराला.

məŋg cəukidar ala doŋgrala

məŋg cəukidar a-l-a doŋgra-la

then watchman.3SGM come-PFV-3SGM mountain.OBL-LOC

Then, the guard came to the mountain.

<२२> यानं काय केल्या जे धरल्या बकऱ्या सगळ्या बकऱ्या इटे टाकून देल्या.

yanə kay kelya jə dhərlyə bəkrya səglya bəkrya ite takun delya

ya-nə kay ke-l-ya jə dhər-l-ya bəkrya səglya bəkrya ite tak-un de-l-ya

he.OBL-ERG what do-PFV-3PL REL hold-PFV-3PL goat.3PL all.3PL goat.3PL here
throw-CP GIVE-PFV-3PL

What he did was that (he) held the goats and (he) left all the goats there.

<२३> आला घरी भाऊ बकऱ्या कुडय.

ala ghəri bhəu bəkrya kuḍəy

a-l-a ghər-i bhəu bəkrya kud-əy

come-PFV-3SGM house-LOC brotherVOC goat.3PL where-be.PRS

(He) came home (and his father asked him),“Where are the goats?”

<२४> म तुमीचं मनले चौकीदार आला त खाली दापून चारेव.

mə tumic mənle cəwkidar ala tə kʰali dapun carew

mə tumi-c mən-l-e cəwkidar a-l-a tə kʰali dap-un car-ew

then you-EMPH say-PFV-3PL watchman.3SGM come-PFV-3SGM so down press-CP
graze-CAUS.IMP.2SG

He said,“It was you who ordered that when the guard came, I should keep the goats low and let them graze”.

<२५> म्या सगळ्या बकऱ्याई टाकून देल्या.

mya səglya bəkryai ʔakun delya

mya səglya bəkrya-i ʔak-un de-l-ya

I.ERG all.3PL goat.3PL-PRT throw-CP GIVE-PFV-3PL

So I threw all the goats below.

<२६> अरे अरे मं बापानं काय केलं.

əre əre mə bapanə kay kelə

əre əre mə bap-a-nə kay ke-l-ə

VOC REDUP then father-OBL-ERG what do-PFV-3SGN

“Alas! Alas!” Then what the father did was...

<२७> ते दांडा घिऊन मागं लागला.

te daᅇᅇa gʰiun maɡə laɡla

te daᅇᅇa gʰi-un maɡə laɡ-l-a

he stick.3SG take-CP behind attach-PFV-3SGM

(He) went after him with a stick (to hit him).

<२८> जे गेला अवचिंद्या वर झाडावर जाऊन बसला.

ʃe gela əwčindya wər ʃʰaᅇawər jaun bəsla

ʃe ge-l-a əwčindya wər ʃʰaᅇ-a-wər ja-un bəs-l-a

REL go-PFV-3SGM Awchindya.3SGM on tree-OBL-PP.LOC go-CP sit-PFV-3SGM

Then, Awchindya climbed and sat on a tree.

<२९> झाडावर जाऊन बसला.

ʃʰaᅇawər jaun bəsla

ʃʰaᅇ-a-wər ja-un bəs-l-a

tree-OBL-PP.LOC go-CP sit-PFV-3SGM

(He) went and sat on a tree.

<३०> मंग एक वाटान चाल्ला होता बाबा

məŋɡ ek wəᅇan calla hota baba

məŋɡ ek wəᅇ-a-n cal-l-a hot-a baba

then one way-OBL-INS walk-PFV-3SGM be.PST-3SGM old man.3SGM

Then an old man was going by the road.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३१> म्हतारं वाटान चाल्लं.

m^hətarə wətan callə

m^hətarə wət-a-n cal-l-ə

old man.3SGN way-OBL-INS walk-PFV-3SGN

An oldman was going by the road.

<३२> मंग ते मने बाळ वर का बसला.

məng te mənə baḷ wər ka bəsla

məng te mənə baḷ wər ka bəs-l-a

then he QUOT child.VOC above why sit-PFV-2SGM

The he asked “Child, why are you sitting up on the tree?”

<३३> मने मी फाडे तोडतो मने बाबा

mənə mi phade toḍto mənə baba

mənə mi phade toḍ-t-o mənə baba

QUOT I branch cut-IPFV-1SGM QUOT old man.3SG

‘(He) replied “I am cutting the branch (of the tree).”

<३४> फांदी तोडतो कशाला.

phāndi toḍto kəśāla

phāndi toḍ-t-o kəś-a-la

branch cut-IPFV-2SGM why-OBL-DAT

The oldman asked “(But), why are you cutting the branch?”

<३५> नई मने मी, पडशीन बाळा तसं तोडू नको.

nəi mənə mi pəḍsīn baḷa təsə toḍu nəko

nəi mənə mi pəḍ-sīn baḷa təsə toḍ-u nəko

NEG QUOT I fall-FUT.2SG child.VOC thus.3SGN cut-NON.FIN PROH

(He) said, “Don’t do that or you will fall down”.

<३६> नई नई पडत नई मने बाबा मी.

nəi nəi pəḍət nəi mənə baba mi

nəi nəi pəḍ-ət nəi mənə baba mi

NEG REDUP fall-IPFV NEG QUOT old man.3SG I

“No no, I will not fall”.

<३७> म्हने आता ती त्ये बाबा ज़रसा पुड धकला.

m^həne ata ti te baba jərsa puḍ d^həkla

m^həne ata ti te baba jərsa puḍ d^hək-l-a

QUOT now he DEM.DIST.OBL old man.VOC thus.3SGM ahead push-PFV-3SGM

That old man started and went a little ahead.

<३८> ती फाटी तुटली पळ्ळा खाली.

ti p^həti tuṭli pəḷḷa k^hali

ti p^həti tuṭ-l-i pəl-d-a k^hali

DEM.DIST.3SGF branch.3SGF break-PFV-3SGF fall-PFV-3SGM down

That branch broke and he fell down.

<३९> त्या बाबाकड ज़ाय लागला ह्यो.

tya babakəḍ jay lagla hyo

tya baba-kəḍ ja-(a)y lag-l-a hyo

DEM.DIST.OBL old man-PP.LOC go-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM he.OBL

He started to go towards that old man.

<४०> पळत ज़ाय लागला दांडा हातामदी पळत ज़ाय लागला.

pəḷət jay lagla daṇḍa hatamədi pəḷət jay lagla

pəl-ət ja-(a)y lag-l-a daṇḍa hat-a-mədi pəl-ət ja-(a)y lag-l-a

run-IPFV go-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM stick.3SG hand-OBL-PP.LOC run-IPFV

go-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM

(He) started to run towards the old man with the stick in his hand.

<४१> मंग त्यो बाबाला वाटलं मला मारतो का ह्यो

məŋg tyo babala wəṭlə məla marto ka hyo

məŋg tyo baba-la wəṭ-l-ə mə-la mar-t-o ka hyo

then DEM.DIST.3SGM old man-DAT feel-PFV-3SGN I-ACC beat-IPFV-3SGM what

he.OBL

The old man thought, “Will he beat me?”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४२> ते बाबा पुढं पळतो हे त्याच्या मागं पळतो.

te baba puḍə pəḷto he tyačā magə pəḷ-t-o

te baba puḍə pəḷ-t-o he tya-č-a magə pəḷ-t-o

DEM.DIST old man.3SGM ahead run-IPFV-3SGM DEM.PROX.OBL he.OBL-GEN-OBL
behind run-IPFV-3SGM

The old man runs ahead of him and he follows the old man.

<४३> बाबा उभा रहा बाबा उभा रहा.

baba uba rəha baba uba rəha

baba uba rəha baba uba rəha

old man.VOC stand.3SGM stay.IMP old man.VOC stand.3SGM stay.IMP

“Stop old man! Stop!”

<४४> राहिलं बाबा उभा.

rahiḷə baba ub^ha

rahi-l-ə baba ub^ha

stay-PFV-3SGN old man.3SGN stand.3SGM

The old man then stopped.

<४५> मने बाबा तुमी मनले होते की पडशीन त मी खरच पळो मने.

məne baba tumi mənle hote ki pəḍšīn tə mi kʰərəc pəḷdo məne

məne baba tumi mən-l-e hot-e ki pəḍ-šīn tə mi kʰərəc pəḷ-d-o məne

QUOT old man.VOC you.PL say-PFV-2PL be.PST-2PL COMP fall-FUT.2SG so I
really-EMPH fall-PFV-1SGM QUOT

He said, “You had said that I will fall down and I really did fall down.

<४६> आता मी कदी मरन सांगा.

ata mi kədi mərən saŋga

ata mi kədi mər-ən saŋga

now I when die-FUT.1SG tell.IMP.2PL

(He asked), “Please tell me now, when will I die?”

<४७> मने बाळ तू काय टिकास फावडं आन.

məne bəl tu kay .tikas pʰawdə an

məne bəl tu kay .tikas pʰawdə an

QUOT child.VOC you.SG what pickaxe.3SG shovel.3SG bring.IMP.2SG

He said, “Child! Bring a pickaxe and a shovel”.

<४८> आन गड्डुं कर.

an gəddə kər

an gəddə kər

and pit.3SGN do.IMP

And, dig a pit.

<४९> आन गड्ड्यात जाऊन बस म्हनी.

an gəddyat jaun bəs mʰəni

an gəddyat-t ja-un bəs mʰəni

and pit.OBL-LOC go-CP sit.IMP.2SG QUOT

He said, “And go and sit in the pit”.

<५०> अन एका हातानं माती वड.

ən eka hatanə mati wəd

ən ek-a hat-a-nə mati wəd

and one-OBL hand-OBL-INS soil.3SG pull.IMP

And cover (yourself) with mud by hand.

<५१> मंग यानं घरी गेला टिकास फावडं आनलं.

məŋg yanə ghəri gela .tikas pʰawdə

anlə

məŋg ya-nə ghər-i ge-l-a .tikas pʰawdə an-l-ə

then he.OBL-ERG house-LOC go-PFV-3SGM pickaxe.3SG shovel.3SGN bring-PFV-

3SGN

Then he went home and brought the pickaxe and the shovel.

<५२> गडुं केलं गडुद्यात जाऊन बसला आन हातानी माती वळ्डी

gəddə kelə gəddyat jaun bəsla an hatani mati wəḍi

gəddə ke-l-ə gəddyat ja-un bəs-l-a an hat-a-ni mati wəl-d-i

pit.3SGN do-PFV-3SGN pit.OBL-LOC go-CP sit-PFV-3SGM and hand-OBL-INS

soil.3SGF pull-PFV-3SGF

He dug a pit and he went and sat in it. And he pulled the mud with his hand.

<५३> निसतं ज़रसक मुंनकं वर राहिलं.

nistə jərsək munkə wər rahilə

nistə jərsək munkə wər rahi-l-ə

only little head.3SGN above stay-PFV-3SGN

(His body was beneath the sand,) only his head was above the sand.

<५४> बाप आला अय अवचिंद्या काय करतो.

bap ala əyə awčindya kay kərtə

bap a-l-a əyə awčindya kay kər-t-o

father.3SGM come-PFV-3SGM VOC awchindya.VOC what do-IPFV-2SGM

Father came and asked, “Awchindya, what are you doing?”

<५५> काय रे बाबा मी मरतो म्हने.

kay re baba mi mərto mʰəne

kay re baba mi mər-t-o mʰəne

what VOC father.VOC I die-IPFV-1SGM QUOT

He replied, “Father, I am dying”.

६ जिल्हा:- कोल्हापूर

६.१ कोल्हापूर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
कोल्हापूर	करवीर	गडमुडशिंंगी	पुरुष ४० वर्षे,१२ वी,मराठा	स्वतःविषयी कथन
कोल्हापूर	करवीर	खुपिरे	पुरुष ८१ वर्षे,३ री,हरिजन	व्यक्तिचित्रणात्मक कथन
कोल्हापूर	करवीर	खुपिरे	पुरुष ५०+ वर्षे,४ थी,हरिजन	टपक्याची कथा
कोल्हापूर	करवीर	खुपिरे	पुरुष ५०+ वर्षे,४ थी,हरिजन	म्हातारी आणि ताक
कोल्हापूर	शाहूवाडी	शाहूवाडी	स्त्री ४४ वर्षे,७ वी,हिंदू वैश्यवाणी OBC	कोल्हा आणि शेळी
कोल्हापूर	शाहूवाडी	शाहूवाडी	पुरुष ८२ वर्षे,पदवीधर,हिंदू वैश्यवाणी	सिंह आणि कोल्हा
कोल्हापूर	शाहूवाडी	खुटाळवाडी	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,c मराठा	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	शाहूवाडी	खुटाळवाडी	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,लोहार	स्वतःविषयी कथन
कोल्हापूर	शाहूवाडी	खुटाळवाडी	पुरुष २५ वर्षे,डी.एड.,हिंदू मराठा	लाकूडतोड्या
कोल्हापूर	कागल	गोरंबे	पुरुष ५४ वर्षे,५ वी,हिंदू मराठा	लाकूडतोड्या
कोल्हापूर	कागल	गोरंबे	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	बाहुबली चित्रपट कथा
कोल्हापूर	कागल	एकोंडी	पुरुष ६४ वर्षे,११ वी,SC	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	कागल	एकोंडी	स्त्री ५०+ वर्षे,५ वी,मराठा	
कोल्हापूर	चंदगड	चंदगड	स्त्री २७ वर्षे,१० वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	चंदगड	चंदगड	स्त्री ६६ वर्षे,५ वी,ख्रिश्चन	शाळेविषयी कथन
कोल्हापूर	चंदगड	चंदगड	स्त्री ६० वर्षे,१ ली,SC	लाकूडतोड्या आणि सोनेरी केसाची मुलगी
कोल्हापूर	चंदगड	तुडिये	स्त्री ३१ वर्षे,१२ वी,सुतार	अपघाताविषयी कथन
कोल्हापूर	राधानगरी	सोन्याची शिरोली	पुरुष ३० वर्षे,१० वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	राधानगरी	सोन्याची शिरोली	पुरुष २० वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	लाकूडतोड्या
कोल्हापूर	राधानगरी	सोन्याची शिरोली	स्त्री ३७ वर्षे,१० वी,महार	मैत्रिणीविषयी कथन
कोल्हापूर	राधानगरी	ओलवण	पुरुष ५४ वर्षे,५ वी,बौद्ध	टोपीवाला आणि माकडं
कोल्हापूर	राधानगरी	ओलवण	पुरुष ५४ वर्षे,५ वी,बौद्ध	टोपीवाला आणि माकडं
कोल्हापूर	राधानगरी	ओलवण	पुरुष ४९ वर्षे,१० वी,मराठा	शेतीविषयी कथन
कोल्हापूर	गडहिंग्लज	हेब्बाळ जलघाळ	स्त्री ६२ वर्षे अशिक्षित,बेरड रामोशी NT-B	गरीब लाकूडतोड्या
कोल्हापूर	गडहिंग्लज	हेब्बाळ जलघाळ	पुरुष ४७ वर्षे,८ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	गडहिंग्लज	इंचनाळ	पुरुष ७७ वर्षे,२ री,कुंभार	ससा आणि कासव
कोल्हापूर	गडहिंग्लज	इंचनाळ	पुरुष २० वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	टोपीवाला आणि माकडं
कोल्हापूर	गडहिंग्लज	इंचनाळ	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	खेळाविषयी कथन

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

६.२.अ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

कोल्हापूर _गडहिंग्लज _इंचनाळ _पुरुष १८ वर्षे_१२ वी_हिंदू मराठा

<१> कबडी इतं प्रॅक्टिस करताव

kəbəði itə prækʰtis kəɾətaw

kəbəði itə prækʰtis kəɾ-ət-aw

kabaddi.3SG here practice.3SGF do-IPFV-1PL

We practice kabaddi here.

<२> इथं मुलं येती आता बंद केल्यानी म कॉलेजवर करतावाय

itʰə mulə yeti ata bənd kelyani mə kəleɟwəɾ kəɾtaway

itʰə mulə ye-t-i ata bənd ke-lyani mə kəleɟ-wəɾ kəɾ-t-aw-ay

here children.PL come-IPFV-3PL now stop do-PFV.3PL then college-PP.LOC do-IPFV-1PL-be.PRS

Children used to come here, now they have stopped, so we do it (practice) in the college.

<३> कॉलेजवर प्रॅक्टिस असत्या मुलं असत्यात बाहेरची

kəleɟwəɾ prækʰtis əstyɑ mulə əstyɑt bəheɾči

kəleɟ-wəɾ prækʰtis əs-t-ya mulə əs-t-yɑt bəheɾ-č-i

college-PP.LOC practice.3SGF be-IPFV-3SGF children.PL be-IPFV-3PL outside-GEN-3PL

The practice is held in the college, and there are children (students) from outside.

<४> बाहेरगावातील गडहिंग्लज तालुक्यातील बाहेरचीबीन पोरं असत्यात

bəheɾgawɑtɪl gəɖiŋgləɟ tɑlukyɑtɪl bəheɾčiːbin pɔrə əstyɑt

bəheɾ-gaw-a-t-il gəɖiŋgləɟ tɑlukyɑ-t-il bəheɾ-č-i-bin pɔrə əs-t-yɑt

other-village-OBL-LOC-PTPL.3PL Gadhinglaj taluka.OBL-LOC-PTPL.3PL outside-GEN-PL-PRT boy.3PL be-IPFV-3PL

There are boys even from other villages in Gadhinglaj taluka.

<५> ती आमी करताव प्रॅक्टिस

ti ami kərtaw prækʰtis

ti ami kər-taw prækʰtis

DEM.DIST.3SGF we.EXCL do-IPFV.1PL practice.3SGF

And we practice.

<६> सकाळी कॉलेजला गेलो की आटला म्हजे चालू करताव प्रॅक्टिस खेळाय कबडी

səkaʎi kəleʃla gelo ki aʈla mʰəʃe calu kərtaw prækʰtis kʰeʎay kəbəði

səkaʎ-i kəleʃ-la ge-l-o ki aʈ-la mʰəʃe calu kər-taw prækʰtis kʰeʎ-ay kəbəði

morning-LOC college-LOC go-PFV-1PL COMP eight-LOC means start do-IPFV.1PL

practice.3SGF play-NON.FIN kabaddi.3SG

In the morning, when we go to the college, we start practicing kabaddi at eight.

<७> आनि कुठं टूर्नामेंट वगैरे असतात का तुमच्या किंवा काय असं बाहेर खेळायला ज्ञाताय का?

(संशोधक / संशोधक)

ani kuʰə ʈurnaɱənt wəgəire əstat ka tumčə kinwa kay əsə baher kʰeʎayla jatay ka?

And do you have tournaments anywhere, or do you go outside (the village) to

play?

<८> भायेर ज्ञातावय की येक जिल्ल्याला गेलताव तिते दुसरा बसलेला

bʰayer jatawəy ki yek jillyala geltaw tite dusra bəsləla

bʰayer ja-taw-əy ki yek jillya-la ge-l-taw tite dusra bəs-lə-l-a

outside go-IPFV.1PL-be.PRS COMP one district.OBL-LOC go-PFV-be.PST.1PL there

second.SGM sit-PLU.PFV-3SGM

Yes, we go outside. Once we went to district level and came second.

<९> तित्तुन काय फुढे ज्ञाया नी जिल्ल्यापर्यंतच गेलाव

tittun kay pʰuḍʰe jaya ni jillyapəryəntəc gelaw

titt-un kay pʰuḍʰe ja-ya ni jillya-pəryəntə-c ge-law

there-ABL anything ahead go-NON.FIN NEG district.OBL-till-EMPH go-PFV.1PL

We didn't go beyond that. We only went up to the district(-level).

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१०> जिल्ल्यापर्यंत पोहोचलात. तरी पण खूप खेळताय चांगलं म्हणजे (संशोधक /संशोधक)

ḡillyapəryəntə pohocəlat təri paṅ kʰup kʰəltay canḡlə mʰəṅje

You reached the district-level. That still means you play very well.

<११> इतून गावातील यात्रेलागीन ठेवत्यात

itun gawatil yatrela-gin tʰewtyat

it-un gaw-a-t-il yatrela-gin tʰew-t-yat

here-ABL village-OBL-LOC-PTPL.PL pilgrimage.OBL-LOC-[..] keep-IPFV-3PL

They keep [matches] when people come to the village for pilgrimage.

<१२> तवा तवाबीन ज़ातावय घेतावय बक्षिसं घेतल्यात बाहेर

təwa təwabin jatawəy gʰetawəy bəkʂisə gʰetlyat baher

təwa təwa-bin ja-taw-əy gʰe-taw-əy bəkʂisə gʰet-l-yat baher

then then-PRT also go-IPFV.1PL-be.PRS take-IPFV.1PL-be.PRS prize.3PL take-PFV-

3PL outside

And then we would go and win prizes outside.

<१३> आनि क्रिकेट वगैरे (संशोधक / संशोधक)

ani krikeṭ wəgəire?

And what about cricket?

<१४> क्रिकेट काय येवडं नाई क्रिकेट मंजे असंच गावानीस तेवडं कवातरी इतं मॅच्या भरवल्या

तर ज़ातावय बाहेरगावातली

krikeṭ kay yewḍə nai krikeṭ mən̄je əsəc gawanis tewḍə kəwatəri itə məčə

bʰəṛəwlyə tər jatawəy bahergawatli

krikeṭ kay yewḍə nai krikeṭ mən̄je əsə-c gaw-a-ni-s tewḍə kəwatəri itə məčə bʰəṛ-

əw-l-ya tər ja-taw-əy baher-gaw-a-t-li

cricket.3SG what this much.3SGN NEG cricket.3SG means thus.3SGN-EMPH village-

OBL-LOC-EMPH that much sometimes here match.3PL fill-CAUS-PFV-3PLF then

go-IPFV.1PL-be.PRS outside-village-OBL-LOC-PTPL.PL

Cricket, not so much. Only as much as we play in the village. Sometimes, if they

arrange matches here from other villages, we go.

<१५> हितल्या हितन्न तेवडं खेळताव

hitlya hitəc tewḍə kʰeltaw

hit-l-ya hitə-c tewḍə kʰel-taw

here-GEN-OBL here-EMPH that much.3SGN play-IPFV.1PL

We play here (only in the village).

<१६> येवडं काय हे बाहेर नाय

yewḍə kay he baher nay

yewḍə kay he baher nay

this much.3SGN what this.SGN outside NEG

Not outside (the village), so much.

६.२.ब प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

कोल्हापूर_ करवीर_ गडमुडशिंंगी_ पुरुष ४० वर्षे_१२ वी_मराठा

<१> धाव्नीला मी असताना काय केलं...

d^hawwila mi əstana kay keltə

d^hawwi-la mi əs-tana kay ke-l-tə

tenth-LOC I be-IPFV what do-PFV-be.PST.3SGN

When I was in class ten, what I had done was...

<२> घरात सांगितलेलं की ज़र पास झालो तर मी घरला येनार

g^hərat sangitlelə ki jər pas j^halo tər mi g^hər-la yenar

g^hər-a-t sangit-ləl-ə ki jər pas j^ha-l-o tər mi g^hər-la ye-nar

house.OBL-LOC tell-PLU.PFV-3SGN COMP REL pass become-PFV-1SGM COREL I

house-LOC come-PROS

I had told my family, “Only if I pass the exam will I come back home”.

<३> नापास झालू तर येनार नाय असं सांगितल्यालं

napas j^halu tər yenar nay əsə sangitlyalə

napas j^ha-l-u tər ye-nar nay əsə sangit-lyal-ə

fail become-PFV-1SGM then come-PROS NEG thus.3SGN tell-PLU.PFV-3SGN

I had told (my family) that if I fail, then I will not come back home.

<४> अक्वुली काय झालं ते झालो पास मी...

ækčuli kay j^halə te j^halo pas mi

ækčuli kay j^ha-l-ə te j^ha-l-o pas mi

actually what happen-PFV-3SGN that become-PFV-1SGM pass I

Actually, what happened is that I passed the exam.

<५>दुपारच्या येळेस असं निकाल तीनच्या फुडं असायच्चा त्या वेळे

duparčā yeḷes əsə nīkal tīnčā pʰudʰə əsayca tya wele

dupar-č-a yeḷ-e-s əsə nīkal tīn-č-a pʰudʰə əs-ayc-a tya wele

afternoon-GEN-OBL time-OBL-LOC thus.3SGN result.3SGM three-GEN-OBL ahead

be-PST.HAB-3SGM DEM.DIST.OBL time.OBL.LOC

Results used to be declared in those days in the afternoon after 3 o'clock.

<६>आमच्या शाळेच्या वेळे

amčā šālečā wele

am-č-a šāle-č-a weḷ-e

we.EXCL-GEN-OBL school.OBL-GEN-OBL time.OBL.LOC

During my school days.

<७> दुपारनंतर निकाल तीनच्या फूडं मग मी राजाराम शाळेत हुतो मेन राजारामला

duparñəntər nīkal tīnčā pʰudə məg mi rājaram šālet huto men rājaramla

dupar-nəntər nīkal tīn-č-a pʰudə məg mi rājaram šāle-t hut-o men rājaram-la

afternoon-after result.3SGM three-GEN-OBL ahead then I Rajaram school.OBL-LOC

be.PST-1SGM main rajaram-LOC

Then I was in Rajaram school... in the main school (branch).

<८> तितं काय झालं तीन नंतर निकाल लागला

tītə kay jʰalə tinnəntər nīkal lagla

tītə kay jʰa-l-ə tīn-nəntər nīkal lag-l-a

there what happen-PFV-3SGN three-after result.3SGM attach-PFV-3SGM

What happened there was, the result was declared after 3 o'clock.

<९> तीननंतर साडे तीन चार पाचच्या फुडं निकाल लागल्यानंतर

tinnəntər sādē tīn čār paččā pʰudə nīkal laglyā(n)əntər

tīn-nəntər sādē tīn čār pač-č-a pʰudə nīkal lag-l-yā(n)əntər

three-after half three four five-GEN-OBL ahead result.3SGM attach-PFV-OBL-after

After three, three-thirty, four, five o'clock, the result was declared.

<१०> पात्रला निकाल लागला माजा पास झालो खरं

pacla nikal lagla maja pas jhalo khəṛə

pac-la nikal lag-l-a ma-j-a pas jha-l-o khəṛə

five-LOC result.3SGM attach-PFV-3SGM I-GEN-1SGM pass become-PFV-1SGM

really

My result was declared around 5 o'clock. Actually, I passed (the exam).

<११> खरं घरात त्या दिवशी काय केलं उल्टं केलं आन मी पिक्वरला गेलो सा ते नऊ बगायला

khəṛə ghərat tya diwši kay kelə ultə kelə an mi pikčər-la gelo sa te nəu bəgayla

khəṛə ghə-r-a-t tya diwš-i kay ke-l-ə ultə ke-l-ə an mi pikčər-la ge-l-o sa te nəu

bəg-ayla

really home-OBL-LOC DEM.DIST.OBL day.OBL-LOC what do-PFV-3SGN

opposite.3SGN do-PFV-3SGN and I movie-DAT go-PFV-1SGM six to nine o'clock

watch-NON.FIN

On that day, what I did... I did exactly the opposite (to the usual routine) and I

went to watch a movie from six to nine o'clock.

<१२> आन ते घरात इकडं दंगा उटला... ह्यो नापास झालाय आन कायतर करून घेतलय

an te ghərat ikdə dənga utla hyo napas jhalay an kaytər kərun ghətləy

an te ghə-r-a-t ikdə dənga ut-l-a hyo napas jha-l-ay an kaytər kər-un ghə-t-l-əy

and that home.3SGN-OBL-LOC here propaganda.3SGM stand-PFV-3SGM he.OBL fail

become-PFV-3SGM.be.PRS and something do-CP take-PFV-3SGN

And there was a ruckus in my house..(they said) that he has failed in the exams

and he has done something (wrong) to himself.

<१३> सगळीकड हुडकाय बिडकाय गेलीत साडे नवला आलो

səglikəd huḍkay biḍkay gelit saḍe nəwla alo

səgli-kəd huḍk-ay biḍk-ay ge-l-it saḍe nəw-la a-l-o

all-PP.LOC find-NON.FIN REDUP go-PFV-3PL half nine-LOC come-PFV-1SGM

(They) searched for me everywhere, (I) came (home) at nine thirty.

<१४> तर घरातल्यानी ज्यावेळी पास हून आलाय हे समजल्याव मग घरातल्यानी फटाक्य बिटाक्य लाऊन म्हं ये

tər ghəratlyani jyaweli pas hun alay he səməjlyawə mæg ghəratlyani phətakyə
bītakyə laun mhə ye

tər ghər-a-t-lya-ni jya-wel-i pas h-un a-l-a-y he səməj-lya-wə mæg ghər-a-t-lya-ni
phətakyə bītakyə la-un mhə ye

then home-OBL-LOC-PTPL-ERG which-time.3SG-LOC pass become-CP come-PFV-
3SGM.be.PRS this understand-PFV.OBL-after then home-OBL-LOC-PTPL-ERG
firecrackers REDUP attach-CP then this

So, when my family members got to know that I had passed (the exams), they
(started celebrating with) firecrackers.

<१५> पयल्यांदा मी धावी पास झालतो आमच्या घरात.

pəylyanda mi dhawi pas jhalto amča ghərat

pəylyanda mi dhawi pas jha-l-t-o am-č-a ghər-a-t

first time I tenth pass become-PFV-be.PST-1SGM we.EXCL-GEN-OBL home-OBL-
LOC

I was the first in my family, who passed the tenth standard (S.S.C.) exams.

<१६> त्यावेळी असं झालतं

tya yeli əsə jhaltə

tya yel-i əsə jha-l-t-ə

DEM.DIST.OBL time.3SG-LOC thus.3SGN happen-PFV-be.PST-3SGN

(At) that time, this is what had happened.

<१७> त्यो एक प्रसंग तेव्हा मला लक्षातय धाव्विच्या एग्जामचा.

tyo ek prəsəṅg tewhḍa məla ləkṣātəy dhawwičā egjamca

tyo ek prəsəṅg tewhḍ-a mə-la ləkṣa-t-ey dhawwi-č-a egjam-c-a

DEM.DIST one incident.3SGM that much-3SGM I-DAT remember-LOC-be.PRS tenth
standard-GEN-OBL exam-GEN-3SGM

I remember this incident from my tenth standard exam.

६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

कोल्हापूर_ राधानगरी_ सोन्याची शिरोली_ पुरुष २० वर्षे_पदवीधर_हिंदू मराठा

<१> लाकुडतोड्याची सांगतो

lakuḍtoḍyači saṅto

lakuḍtoḍya-č-i saṅ-t-o

woodcutter-GEN-3SGF tell-IPFV-1SGM

I'll tell [the story] of the woodcutter.

<२> एक लाकूडतोड्या असतोय त्यो जंगलात जातोय लाकडं तोडन्यासाठी

ek lakuḍtoḍya əstoy tyo jaṅglat jatoy lakḍə toḍnyasaṭi

ek lakuḍtoḍya əs-t-oy tyo jaṅgl-a-t ja-t-oy lakḍ-ə toḍ-nya-saṭi

one woodcutter.3SGM be-IPFV-3SGM.be.PRS he forest-OBL-LOC go-IPFV-

3SGM.be.PRS wood-PL cut-INF.OBL-for

There is a woodcutter. He goes to the forest to cut wood.

<३> अनि लाकड तोडत असताना त्येची विहीर त्येची कुराड विहरीत पडते

əni lakḍ toḍət əstana tyeči wihir tyeči kuraḍ wihrit pəḍ-t-e

əni lakḍ toḍ-ət əs-tana tye-č-i wihir tye-č-i kuraḍ wihir-i-t pəḍte

and wood.SGN cut-IPFV be-IPFV he.OBL-GEN-3SGF well.3SGF he.OBL-GEN-3SGF

axe.3SGF well-OBL-LOC fall-IPFV-3SGF

While he is cutting wood, his axe falls in a well.

<४> अन विहरीत पडल्यानंतर तो रडत बसतो

ən wihrit pəḍlyanəntər to rəḍət bəsto

ən wihir-i-t pəḍ-lyan-əntər to rəḍ-ət bəs-t-o

and well-OBL-LOC fall-PFV.OBL-after he cry-IPFV sit-IPFV-3SGM

And when it falls in the well, he starts crying.

<५> रडत बसल्याव काय होतंय की विहरीतून एक देवी प्रकट होत्या

rəḍət bəsləw kay hotəy ki wihritun ek dewi prəkəṭ hotya

rəḍ-ət bəs-lyaw kay ho-təy ki wihir-i-t-un ek dewi prəkəṭ ho-t-ya

cry-IPFV sit-PFV.OBL-after what happen-IPFV.be.PRS COMP well-OBL-LOC-ABL one

goddess materialize be-IPFV-3SGF

And what happens when he is crying is that a goddess appears from the well.

<६> आनि ती मनत्या काय झालं लाकूडतोड्या तू रडाय का लागलास
 ani ti məntya kay jʰalə lakuḍtoḍya tu rəḍay ka laglas
 ani ti mən-t-ya kay jʰa-l-ə lakuḍtoḍya tu rəḍ-ay ka lag-l-as
 and she say-IPFV-3SGF what happen-PFV-3SGN woodcutter.3SGM you.SG cry-
 NON.FIN why attach-PFV-2SGM
 And she says, “What happened, woodcutter? Why are you crying?”

<७> त्यावेळी देवी त्यावेळी लाकूडतोड्या म्हणतोय की माझी कुराड विहरीत पडलेली आय
 tyawəli dewi tyawəli lakuḍtoḍya mʰəntoy ki maʒʰi kurad wihrit pədleli ay
 tya-wəli-i dewi tya-wəli-i lakuḍtoḍya mʰən-t-oy ki ma-ʒʰi kurad wihr-i-t pəd-lel-i ay
 DEM.DIST.OBL time-LOC goddess DEM.DIST.OBL time-LOC woodcutter.3SGM say-
 IPFV-3SGM.be.PRS COMP I.OBL-GEN.SGF axe.3SGF well-OBL-GEN fall-PLU.PFV-
 3SGF be.PRS
 Then the woodcutter says, “My axe has fallen in the well”.

<८> आनि मी इथून आता लाकूड कसं काय नेऊन घेऊन जाऊ
 ani mi itʰun ata lakuḍ kəsə kay neun gʰeun jau
 ani mi itʰ-un ata lakuḍ kəsə kay ne-un gʰe-un ja-u
 and I here-ABL now wood.SGN how.SGN what take-CP take-CP go-INCP
 “So how shall I take wood from here now?”

<९> त्यावेळी देवी खाली बुडून एक कुराडंस काडत्या सोन्याची बाहेर काडत्या
 tyawəli dewi kʰali buḍun ek kuradəs kaḍtya sonyači baher kaḍtya
 tya-wəli-i dewi kʰali buḍ-un ek kuradə-s kaḍ-t-ya sonya-či baher kaḍ-tya
 DEM.DIST.OBL-time-LOC goddess down sink-CP one axe-EMPH remove-IPFV-3SGF
 gold.OBL-GEN.3SGF outside remove-IPFV-3SGF
 Then the goddess sinks down [into the well] and removes a golden axe.

<१०> आनि विचारते ही कुराड तुझी आय काय
 ani wičarte hi kurad tuʒʰi ay kay
 ani wičar-t-e hi kurad tu-ʒʰ-i ay kay
 and ask-IPFV-3SGF DEM.PROX.3SGF axe.3SGF you.SG-GEN-2SGF be.PRS what
 And asks, “Is this your axe?”

<११> त्यावेळी लाकूडतोड्या मनतोय नाही ही माझी कुराड नाय

tyawel̥i lakuḍtoḍya məntoy nahi hi maʒ̥hi kurad̥ nay

tya-wel̥-i lakuḍtoḍya mən-t-oy nahi hi ma-ʒ̥hi kurad̥ nay

DEM.DIST.OBL-time-LOC woodcutter.3SGM say-IPFV-3SGM.be.PRS NEG

DEM.PROX.3SGF I.OBL.GEN.3SGF axe.3SGF NEG

Then the woodcutter says, “No, this is not my axe”.

<१२> परत एकदा मग देवी पान्यात उडी मारते आणि दुसरी चांदीची काडत्या कुराड

pəɾət ekda məg dewi panyat uḍi marte ani dusri candiči kadtya kurad̥

pəɾət ekda məg dewi panya-t uḍi mar-t-e ani dusri candi-č̥-i kad-tya kurad̥

again once then goddess water.OBL-LOC jump.3SGF hit-IPFV-3SGF and second.SGF

silver-GEN-3SGF remove-IPFV-3SGF axe.3SGF

Once again, the goddess jumps into the water and removes another axe made of silver.

<१३> त्यावेळी लाकूडतोड्या मनतंय ही देखिल माजी नाय आय

tyawel̥i lakuḍtoḍya məntəy hi dekhil maʒ̥i nay ay

tya-wel̥-i lakuḍtoḍya mən-t-əy hi dekhil ma-ʒ̥-i nay ay

DEM.DIST.OBL time-LOC woodcutter.3SG say-IPFV-3SGN.be.PRS DEM.DIST.SGF also

I.OBL-GEN-3SGF NEG be.PRS

At that time, the woodcutter says, “This, too, is not mine”.

<१४> त्यावेळी देवी परत ज़ाते अन परत ज़ाऊन घेऊन दुसरी कुराड बाहेर आनत्या ती लोकंडाची असत्या त्यावेळी लाकूडतोड्या मनतोय की हीच माझी कुराड आय

tyawel̥i dewi pəɾət jate ən pəɾət jaun g^heun dusri kurad̥ baher antya ti lokəṇḍači

əstyā tyawel̥i lakuḍtoḍya məntoy ki hic maʒ̥hi kurad̥ ay

tya-wel̥-i dewi pəɾət ja-t-e ən pəɾət ja-un g^he-un dusri kurad̥ baher an-t-ya ti

lokəṇḍ-a-č̥-i əs-t-ya tyā-wel̥-i lakuḍtoḍya mən-t-oy ki hi-c ma-ʒ̥hi kurad̥ ay

DEM.DIST.OBL-time-LOC goddess again go-IPFV-3SGF and again go-CP take-CP

second-SF axe.3SGF out bring-IPFV-3SGF DEM.SGF iron-OBL-GEN-3SGF be-IPFV-

3SGF DEM.DIST.OBL-time-LOC woodcutter.3SGM say-IPFV-3SGM COMP

DEM.PROX.3SGF-EMPH I-GEN-3SGF axe.3SGF be-PRS

Then the goddess goes again and brings out another axe. This one is made of iron.

At that time, the woodcutter says, “This is my axe”.

<१५> ती तिचं ती घेते

ti ticə ti g^hete

ti ti-c-ə ti g^he-t-e

she she-GEN-SGN she take-IPFV-3SGF

And she takes his axe.

<१६> आनि देवी प्रसन्न होत्या आनि त्याला तिन्ही कुराडी बक्षिस म्हणून देते

ani dewi prəsənnə hotya ani tyala tinhi kuraḍi bakṣis m^hənun dete

ani dewi prəsənnə ho-t-ya ani tya-la tin-hi kuraḍi bakṣis m^hən-un de-t-e

and goddess pleased be-IPFV-3SGF and he.OBL-DAT three-PRT axe-PL prize.SG as
give-IPFV-3SGF

And the goddess becomes pleased, and [gives] him all three axes as a reward.

७ जिल्हा:- गडचिरोली

७.१ गडचिरोली जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
गडचिरोली	गडचिरोली	खुर्सा-नवेगाव	पुरुष ६१ वर्षे,अशिक्षित, खैरे कुणबी	कोल्हा आणि वाघ
गडचिरोली	गडचिरोली	खुर्सा-नवेगाव	पुरुष ४० वर्षे,स्त्री ३२ वर्षे, १२ वी,हिंदू ढीवर	कोंबड्याचं लग्न
गडचिरोली	गडचिरोली	खुर्सा-नवेगाव	स्त्री ३८ वर्षे,४ थी,गोंड	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
गडचिरोली	गडचिरोली	शिवनी	पुरुष ३० वर्षे,१० वी,हिंदू माना	ससा आणि कासव
गडचिरोली	गडचिरोली	शिवनी	स्त्री २७ वर्षे,चौथी,गोंड	शिक्षणाविषयी कथन
गडचिरोली	गडचिरोली	शिवनी	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,ढीवर	कुटुंबाविषयी कथन
गडचिरोली	गडचिरोली	शिवनी	पुरुष ५५ वर्षे,४ थी,माळी	ससा आणि कासव
गडचिरोली	कोरची	बोरी-हुडुकदुम्मा	स्त्री ६०+ वर्षे,अशिक्षित,SC	वाघाची आठवण
गडचिरोली	कोरची	बोरी-हुडुकदुम्मा	पुरुष ३० वर्षे,१० वी,कवर	ससा आणि कासव
गडचिरोली	कोरची	बोरी-हुडुकदुम्मा	स्त्री ५२ वर्षे,९ वी,गोंड	ससा आणि कासव
गडचिरोली	कोरची	मोहगाव	पुरुष ३९ वर्षे,१२ वी,महार SC	कुटुंबाविषयी कथन
गडचिरोली	कोरची	मोहगाव	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,कवर	ससा आणि कासव
गडचिरोली	कोरची	मोहगाव	स्त्री ५०+ वर्षे,१० वी,धुर्वा गोंड	ससा आणि कासव
गडचिरोली	कोरची	मोहगाव	स्त्री ४८ वर्षे,पहिली,महार SC	कुटुंबाविषयी कथन

७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

गडचिरोली_ गडचिरोली_ खुर्सा-नवेगाव_ स्त्री ३८ वर्षे_४ थी_गोंड

<१> गावामदे असे रोडचे वगरे कामं

gawaməde əse roḍčē wəgəre kamə

gaw-a-məde əse roḍ-č-e wəgəre kam-ə

village-OBL-PP.LOC thus.3PL road-GEN-3PL etcetera work-3PL

(I do) road works etc. in the village.

<२> ठिक आय मॅडम

tʰik ay mæḍəm

tʰik ay mæḍəm

all be.PRS madam.VOC

All right madam.

<३> आनि दुसरी गोष्टं नाली नाली दुरूस्तं मना किवा नवीन कामं घ्या

ani dusri goṣṭə nali nali durustə mənə kiwə nəwin kamə gʰya

ani dusri goṣṭə nali nali durustə mənə kiwə nəwin kam-ə gʰya

and second.3SGF thing.3SGF gutter gutter repair say or new work-3PL take.IMP.PL

The works such as, say, gutter repairing or other works.

<४> किवा कुटंतरी नाल्या भरून असतील ते गाड काडने

kiwə kutətəri nalya bʰərun əstil te gaḍ kaḍne

kiwə kutətəri nalya bʰər-un əs-til te gaḍ kaḍ-ne

or somewhere gutter.3PL fill-CP be-FUT.3PL(=COND) DEM.DIST.3PL sludge draw-
INF

Else, unclogging if the sewer is clogged up.

<५> अजून पुन्ना दुसरे असे मंजे मोरीचे कामं मना

əjun punna dusre əse mənʃe moriče kamə mənə

əjun punna dusre əse mənʃe mori-č-e kam-ə mənə

still again second.3PL thus.3PL means bathroom-GEN-3PL work-3PL say

I also help with bathroom construction.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> कोनतेही मुरुम कुटे लागते का कुटे लागते

kontehi murum kute lagte ka kute lagte

konte-hi murum kute lag-t-e ka kute lag-t-e

anything-PRT coarse sand.3SGN where attach-IPFV-3SGN what where attach-IPFV-3SGN

Wherever any kind of coarse sand is needed...

<७> कोनत्या शाडेला का लागते साइत्य

kontya šadela ka lagte saityə

kontya šade-la ka lag-t-e saityə

which.OBL school.OBL-DAT what attach-IPFV-3PL material.3PL

I check if any school needs any material.

<८> असे मंजे मी माजं देकरेक राहाते

əse mən̄je mi majə dekrek rahate

əse mən̄je mi ma-j-ə dekrek raha-t-e

thus.3PL means I I.OBL-GEN-3SGN supervise stay-IPFV-3SG

I supervise such things.

<९> जितं जितं मले वाटला तितं मग वेवार सुरू करतो

jitə jitə məle wātla titə mæg wewar suru kərto

jitə jitə mə-le wāt-l-a titə mæg wewar suru kər-t-o

REL REL I.OBL-DAT feel-PFV-3SG COREL then transaction.3SG start do-IPFV-1SGF

Wherever I feel right, I start the activities.

<१०> पन कसं होते मॅडम

pən kəsə hote mæḍəm

pən kəsə ho-t-e mæḍəm

but how.3SGN happen-IPFV-3SG madam

But what is happening, madam...

<११> बाकीचे सदस्यं मनतात लायसन पायजे
bakičē sādāsyaḥ mēntat laysən payjē
baki-č-e sādāsyaḥ mēn-t-at laysən payjē
remaining-GEN-3PL members say-IPFV-3PL license want
The rest of the members say we must have official permission.

<१२> कोटेसन पायजे बाकी वस्तू घ्यासाठी अंगनवाडिचे मनाले होते
kotesən payjē baki wəstu ghyasāti aṅgənwāḍičē mēnale hote
kotesən payjē baki wəstu ghyā-sāti aṅgənwāḍi-č-e mēna-l-e hot-e
quotation want remaining goods take.NON.FIN-for anganwadi-GEN-3PL say-PFV-
3PL be.PST-3PL
We need quotations to buy the rest of the things.

<१३> गडवे गिलासं आमाले प्लेटं चेअर पायजे
gəḍwe gilāsə amale plētə čēər payjē
gəḍwe gilās-ə ama-le plēt-ə čēər payjē
gadwa.3PL glass-3PL we.EXCL.OBL-DAT plate-3PL chair.3PL want
(They said,) “We want gadwe, glass, plates, and chairs”.

<१४> हे पायजे चटया वगरे असे मनाले होते
he payjē cətəya wəgəre əse mēnale hote
he payjē cətəya wəgəre əse mēna-l-e hot-e
DEM.PROX want mat.3PL etcetera thus.3PL say-PFV-3PL be.PST-3PL
(They said), “We want mats etc”.

<१५> लिस्टं बनवलो दोनय अंगनवाड्याचे
liṣṭə bənəwlo donəy aṅgənwāḍyāčē
liṣṭə bənəw-l-o donə-y aṅgənwāḍyā-č-e
list make-PFV-1SGF two.OBL-PRT anganwadi.OBL-GEN-3PL
I made a list of both Anganwadis.

<१६> आनि मी घ्याला तयारी केली होती
ani mi ghyāla təyari keli hoti
ani mi ghy-āla təyari ke-l-i hot-i
and I take-NON.FIN preparation.3SGF do-PFV-3SGF be.PST-3SGF
And I got ready to buy the things.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१७> बाकी मग त्या दिवशी मासिक मिटिंग होती

baki mæg tya diwšĩ masik miṭing hoti

baki mæg tya diwš-i masik miṭing hot-i

remaining then DEM.DIST.OBL day.OBL-LOC monthly meeting.3SGF be.PST-3SGF

That day the monthly meeting was scheduled.

<१८> बाकिचे सदस्यं मंजे त्याच्यामदे काम्पंटेसन चालते मॅडम

bakičē sādasyə mən̄jē tyačāməde kampətesən calte mæðəm

baki-č-e sādasyə mən̄jē tya-č-a-məde kampətesən cal-t-e mæðəm

remaining-GEN-3PL members means they.OBL-GEN-OBL-PP.LOC competition.3SGF

walk-IPFV-3SGF madam

Madam, the rest of the members have competition among themselves.

<१९> ते मनाले की आमालं कोटेसन पायजे

te mənale ki amalə kotesən payjē

te mənā-l-e ki ama-lə kotesən payjē

they say-PFV-3PL COMP we.EXCL.OBL-DAT quotation want

They said, "We want quotations".

<२०> ठिक आय ठिक आय तुमी कोटेशन मंता

ṭhik ay ṭhik ay tumi kotesən məntā

ṭhik ay ṭhik ay tumi kotesən mən-t-a

ok be.PRS ok be.PRS you.PL quotation say-IPFV-2PL

All right if you insist on quotations.

<२१> पन वेडेवर होनार नाइ

pən weḍewər honar nai

pən weḍ-e-wər ho-nar nai

but time-OBL-PP.LOC happen-PROS NEG

But your work won't be completed on time.

<२२> आनि मुलांना अडचणी आहेत बरोबर आय
ani mulanna əɖcəni ahət bərobər ay
ani mulan-na əɖcən-i ahe-t bərobər ay
and child.OBL.3PL-DAT problem-3PL be.PRS-3PL right be.PRS
The children are facing problems. right.

<२३> कोटेसन आज ज़र आपन केलो त आजस नाय होनार
kotesən aj jər apən kelo tə ajəs nay honar
kotesən aj jər apən ke-l-o tə ajə-s nay ho-nar
quotation today REL we.INCL do-PFV-1PL COREL today-EMPH not happen-PROS
If we asked for quotations today then the work will not be completed today.

<२४> त्या गोष्टीला वेळ लागते
tya goṣṭila wəḷ lagte
tya goṣṭi-la wəḷ lag-t-e
DEM.DIST.OBL things.OBL-DAT time.3SG attach-IPFV-3SG
These things take time.

<२५> कारन समोरचेय व्यक्ती आपले नाय आत
karən səmorčey wyekti aple nay at
karən səmor-č'e-y wyekti ap-l-e nay a-t
because ahead-GEN-3PL-PRT person we.INCL-GEN-3PL NEG be.PRS-3PL
Because the person we are dealing with is not known to us.

<२६> असं करन्यापेक्षा चुटके बुटके येज्यासाठी कोटेसन नको व्हाला पायजे ना
əsə kərnyapekṣā čūtke buṭke yejāsati kotesən nəko wʰala payjə na
əsə kər-n-ya-pekṣā čūtke buṭke ye-ǰ-a-sati kotesən nəko wʰa-(a)la payjə na
thus.3SGN do-INF-OBL-than small REDUP this-GEN-OBL-PP.DAT quotation PROH
happen-NON.FIN want DM
There should be no quotation for purchasing small things (equipment).

<२७> असं मनून त्यांच्यासोबत चेर्चा करून मग ते कोटेसन आज मिडल बहुतेक मॅडम
əə mənun tyañčāsobət čērcā kərun məg te kotesən aj miðəl bəhutek məðəm
əə mənun tyañ-č-a-sobət čērcā kər-un məg te kotesən aj mið-əl bəhutek
məðəm
thus.3SGN therefore they.OBL.3PL-GEN-OBL-PP.SOC discussion do-CP then
DEM.DIST.3SGN quotation.3SGN today get-FUT.3SGN approximate madam
So saying, I had a discussion with them and we will hope to get the quotation
today, madam.

<२८> आज बाबूसाहेब घेतीन
aj babusaheb gʰetin
aj babusaheb gʰet-in
today *babusaheb* take-FUT
Today Babusaheb will get the (quotation).

<२९> न मग ते खरेदी करू ना आमी
nə məg te kʰəredi kəru na ami
nə məg te kʰəredi kər-u na ami
and then that purchase do-NON.FIN DM we.EXCL
And then we will buy it.

७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

गडचिरोली_ गडचिरोली_ खुर्सा-नवेगाव_ पुरुष ६१ वर्षे_अशिक्षित_खैरे कुणबी

<१> एक आसं कोल्ल्या हुता

ek asə kollya huta

ek asə kollya hut-a

one thus.3SGN fox.3SGM be.PST-3SGM

There was a fox.

<२> असं त्यायलं नुकता मनुन सांगाचं

əsə tyaylə nukta mənun sangacə

əsə tyay-lə nukta mənun sang-ac-ə

thus.3SGN they.OBL-ACC just therefore say-NON.FIN-3SGN

Just tell them something like that.

<३> अनं एक वाग हुता

ənə ek wag huta

ənə ek wag hut-a

and one tiger.3SGM be.PST-3SGM

And there was a tiger.

<४> एक हर्नी हुती

ek həɾni huti

ek həɾni hut-i

one doe.3SGF be.PST-3SGF

There was a doe.

<५> एक आता शेतामदी नायका आता त्यायचं वागाची वागाची मनतो डुकराची आनि त्या हर्नीची दोस्तपन होता कोल्याची

ek ata šetamēdi nayka ata tyaycə wagačī wagačī mēnto ḍukračī ani tya hērnīčī dostəpən hota kolyačī

ek ata šet-a-mēdi nay-ka ata tyay-c-ə wag-a-č-i wag-a-č-i mən-t-o ḍukra-č-i ani tya hērnī-č-i dostəpən ho-t-a kolya-č-i

one now farm-OBL-PP.LOC NEG-why(DM) now they.OBL-GEN-3SGN tiger-OBL-GEN-3SGF tiger-OBL-GEN-3SGF say-IPFV-1SGM pig.OBL-GEN-3SGF and DEM.DIST.OBL doe-GEN-3SGF friendship.3SGM/3SGF be.PST-3SGM fox-GEN-3SGF
The doe and the pig were friends with the fox.

<६> त हा बेटा कोल्ल्या ठग कोल्ल्या रायते ना

tə ha beta kollya tʰəg kollya rayte na

tə ha beta kollya tʰəg kollya ray-t-e na

so DEM.PROX.3SGM DM fox.3SGM cheater fox.3SGM stay-IPFV-3SG DM

So this fox is a cheater, right.

<७> हा का करते कोल्या

ha ka kəte kolya

ha ka kər-t-e kolya

DEM.PROX.3SGM what do-IPFV-3SG fox.3SGM

What does this fox do?

<८> आता इला मंते अरनीलं खाअचाय

ata ila mēnte ərnīlə kʰaəcay

ata i-la mən-t-e ərni-lə kʰa-əc-ay

now she-ACC say-IPFV-3SG doe-ACC eat-NON.FIN-be.PRS

Now he decides that he wants to eat this doe.

<९> त मंग तो बेटा वागाशीन संगीपन ज़ोडते
 tə məŋg to beta wagaʃin səŋgipən jodte
 tə məŋg to beta wag-a-ʃin səŋgipən jod-t-e
 so then DEM.DIST.3SGM son tiger-OBL-SOC friendship join-IPFV-3SG
 So, then he befriends the tiger.

<१०> अबे संगी मंते असा असा करून इलं
 əbe səŋgi mənte əsa əsa kərun ilə
 əbe səŋgi mən-t-e əsa əsa kər-u-n i-lə
 VOC friend.VOC say-IPFV-3SG thus.3SGM REDUP do-HORT-DM she-ACC
 He says, “Oh friend, let's do this to her”.

<११> मी इला आनतो
 mi ila anto
 mi i-la an-t-o
 I she-ACC bring-IPFV-1SGM
 “I will bring her.”

<१२> इलं झोपुन देउन दे
 ilə jʰopun deun de
 i-lə jʰop-un de-un de
 she-ACC sleep-CP give-CP GIVE.IMP
 “Let her sleep.”

<१३> तु धर मी पायत रायतो मनते
 tu dʰər mi payət rayto mənte
 tu dʰər mi pay-ət ray-t-o mən-t-e
 you.SG take.IMP.SG I see-IPFV STAY-IPFV-1SGM say-IPFV-3SG
 He says, “You catch her, I'll keep watching”.

<१४> अन तेव वागाल तिकडं सांगुन देते
 ən tew wagal tikdə saŋgun dete
 ən tew wag-a-l tikdə saŋg-un de-t-e
 and he tiger-OBL-ACC there say-CP GIVE-IPFV-3SG
 Then he tells the tiger.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१५> न आपन मजा करत रायते
nə apən məʒə kərət rayte
nə apən məʒə kər-ət ray-t-e
and we.SELF fun do-IPFV STAY-IPFV-3SG
And he keeps having fun.

<१६> अन कोल्या रायते दुर
ən kolya rayte dur
ən kolya ray-t-e dur
and fox.3SG atay-IPFV-3SG away
And the fox stays away.

<१७> अन तिलं झोपवुन ठेउन देल झाळामंदी
ən tilə jʰopəwun tʰeun del jʰalaməndi
ən ti-lə jʰop-əw-un tʰe-un de-l jʰal-a-məndi
and she-ACC sleep-CAUS-CP keep-CP GIVE-PFV tree-OBL-PP.LOC
And they leave her asleep in the bush.

<१८> आतं बस कोल्या इकडुन बोम्बल्यावं तो वाग पायते
atə bəs kolya ikdun bombəlyawə to wag payte
atə bəs kolya ikd-un bombə-l-ya-wə to wag pay-t-e
now just fox.3SG here-ABL shout-PFV-OBL-after DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM see-
IPFV-3SG
The fox shouts from here and the tiger looks on.

<१९> आरे कोल्ला काय मनुन
are kolla kay mənun
are kolla kay mənun
VOC fox.VOC what therefore
“Hey fox, what’s up?”

<२०> त हे तावर टिवर पात रायते
tə he tawər .tiwər pat rayte
tə he tawər .tiwər pa-t ray-t-e
so she here there see-IPFV STAY-IPFV-3SG
He keeps looking here and there.

<२१> इउन वागानं मंग मारते मंग त्याला
iun waganə məŋg marte məŋg tyala
i-un wag-a-nə məŋg mar-t-e məŋg tya-la
come-CP tiger-OBL-ERG then hit-IPFV-3SG then he.OBL-ACC
The tiger comes and kills him.

<२२> कुनाला? (संशोधक)
kunala?
Kills whom?

<२३> हर्नालं हर्नालं मारते मंग ते दोगंजन मंग कोल्याशीत खातेत ते
hərnalə hərnalə marte məŋg te dogəjən məŋg kolyašit kʰatet te
hərna-lə hərna-lə mar-t-e məŋg te dogə-jən məŋg kolya-šit kʰa-t-et te
doe.OBL-ACC doe.OBL-ACC hit-IPFV-3SG then they both-CLF then fox-SOC eat-
IPFV-3PL they
(Kills) the doe. He kills the doe and then they eat together.

८ जिल्हा:- गोंदिया

८.१ गोंदिया जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
गोंदिया	गोंदिया	टेमनी	स्त्री ५९ वर्षे अशिक्षित,ढीवर	मुलाच्या विवाहाविषयी अनुभवकथन
गोंदिया	गोंदिया	टेमनी	पुरुष ५१ वर्षे,पदवीधर,गोंड गवारी	ससा आणि कासव
गोंदिया	गोंदिया	टेमनी	स्त्री १८ वर्षे १२ वी,गोंड ST	ससा आणि कासव
गोंदिया	गोंदिया	कासा-तेढवा	स्त्री ६५ वर्षे ७वी,महार	टोपीवाला आणि माकडं
गोंदिया	गोंदिया	कासा-तेढवा	स्त्री ६५ वर्षे,पोवार	कुटुंबाविषयी कथन
गोंदिया	गोंदिया	कासा-तेढवा	पुरुष ५४ वर्षे,२ री,महार	ससा आणि कासव
गोंदिया	गोंदिया	कासा-तेढवा	स्त्री ४६ वर्षे,१२ वी,राजगोंड	ससा आणि कासव
गोंदिया	गोंदिया	कासा-तेढवा	स्त्री ४६ वर्षे,१२वी,राजगोंड	ससा आणि कासव
गोंदिया	सडक अर्जुनी	डुग्गीपार	स्त्री ४२ वर्षे,१० वी,हळबी	स्वतःविषयी कथन
गोंदिया	सडक अर्जुनी	डुग्गीपार	पुरुष ५५ वर्षे,९ वी,हिंदू कोहळी	म्हातारी आणि कोल्हा
गोंदिया	सडक अर्जुनी	चिखली	स्त्री,१९ वर्षे,पदवीधर,कुणबी	म्हातारी आणि भोपळा
गोंदिया	सडक अर्जुनी	चिखली	पुरुष ६४ वर्षे,९ वी,कुणबी	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
गोंदिया	सडक अर्जुनी	चिखली	स्त्री १७ वर्षे,१२ वी,आदिवासी हळबी	चित्रपटाविषयी कथन

८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

गोंदिया_सडक-अर्जुनी_चिखली_ पुरुष ६४ वर्षे_९ वी_कुणबी

<१> हो आता मी रिटायरमेंट झालोय

ho ata mi ritayərment jʰaloy

ho ata mi ritayərment jʰa-l-o-y

yes now I retirement happen-PFV-1SGM-be.PRS

Yes, now I was a retired man.

<२> ग्रामपंचाईत कर्मचारी होतो

grampəçait kərməçari hoto

grampəçait kərməçari ho-t-o

grampanchayat staff be-PST-1SGM

I was A staff in a Gram Panchayat.

<३> कामाच्या मनजे आपन पयले कमी पगारात हुतो

kamaçā mənʃe apən pəyle kəmi pəgarat huto

kam-a-ç-a mənʃe apən pəyle kəmi pəgar-a-t hu-t-o

work-OBL-GEN-OBL means we.SELF firstly less salary-OBL-LOC be-PST-1SGM

Work meant that I was in a low salary.

<४> आता मंग शासनानं त्येचा पन्नास टक्के वाढवला

ata məng śāsnanə tyeca pənnas təkke waḍhəwla

ata məng śāsna-nə tye-c-a pənnas təkke waḍh-əw-l-a

now then government.OBL-ERG that-GEN-3SGM fifty percent increase-CAUS-PFV-

3SGM

Now the Government has increased fifty percent of that.

<५> म मंग मी दोन वरसात तर रिटायरच झालो

mə məng mi don wərsat tər ritayərəç jʰalo

mə məng mi don wərsa-t tər ritayərə-ç jʰa-l-o

then then I two year.OBL-LOC then retired-EMPH happen-PFV-1SGM

But I retired in two years.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६>. आता चार पाच वर्स रीटायर झालो ना माज्या

ata čār pač wərsə rītayər jʰalo na maʒa

ata čār pač wərsə rītayər jʰa-l-o na ma-ʒ-a

now four five years retired happen-PFV-1SGM DM I-GEN-OBL

Four-Five years went I was retired.

<७> सततीस वर्स काम केलं

sətətis wərsə kam kelə

sətətis wərsə kam ke-l-ə

thirty seven years work.3SGN do-PFV-3SGN

Thirty-Seven years I did work.

<८> काय नाय टॅक्सं वगरे वसुली करणे

kay nay tæksə wəgəre wəsuli kərne

kay nay tæksə wəgəre wəsuli kər-ne

what NEG tax etcetera recovery do-INF

Nothing but recovery Of taxes.

<९> कोनतं रोड वगरे कमवायचं असलं तर पानी वगरे करणे मजुराची आनं हे लिखापडी करणे

kontə roḍ wəgre kəmwəyčə əslə tər pani wəgre kərne məjuračī anə helikapḍe

kərne

kontə roḍ wəgre kəmw-ayc-ə əs-l-ə tər pani wəgre kər-ne məjur-a-č-i anə

helikapḍe kər-ne

whos road.3SG etcetera earn-NON.FIN-3SGN be-PFV(=COND)-3SGN then water etc

do-INF worker-OBL-GEN-3SGF and DEM.PROX ledger do-INF

IfThen

<१०> ग्रामशेवक असते त्याने सांगितलेलं कामं करणे

gramšewək əste tyane saṅgitlelə kamə kərne

gramšewək əs-t-e tyane saṅgit-lel-ə kamə kər-ne

Secretary be-IPFV-3SG he.OBL-ERG tell-PTPL-3SGN work.3SGN do-INF

There is a Secretary who does work that he tells us.

<११> मेन मानूस ग्रामसेवक सरपंच
men manus gramsewək sərpəñčə
men manus gramsewək sərpəñčə
main man Secretary Sarpanch
Main person is a Secretary.

<१२> आता बोअर मारला शेतामंदे
ata boər marla šetamande
ata boər mar-l-a šet-a-mande
now borewell.3SGM hit-PFV-3SGM farm-OBL-PP.LOC
Now IBorewell in the farm

<१३> ना आता धान्यं वगरे पिकवने कटानं वगरे आराम आता
nə ata dhanyə wəgre pikəwne kətanə wəgəre aram ata
nə ata dhanyə wəgre pik-əw-ne kətanə wəgəre aram ata
and now cereal etcetera ripe-CAUS-INF tillage.PL etcetera rest now
Now grown up a Cereal AndNow take rest

<१४> हितं आता हे टोंगरं दुकुन रायलं बौ आत्ताच्या थोडंसं
hitə ata he tɔŋgrə dukun raylə buwa attačā thōḍəsə
hitə ata he tɔŋgrə duk-un raylə buwa atta-čā thōḍəsə
here now DEM.PROX knee.PL pain-CP STAY.PRS.PROG.3SGN DM now-GEN.OBL a
little.3SGN
Now Here that dolls were paining

<१५> तकलीप होते जरा जास्तं फिरलं तर
təklip hote jəra jəstə phirlə tər
təklip ho-t-e jəra jəstə phir-l-ə tər
pain.3SG be-IPFV-3DGF a little more roam-PFV-3SGN then
Feel pain when I did some work

<१६> मायं काम तर विशेस नाय
mayə kam tər wišəs nay
ma-ə kam tər wišəs nay
I.OBL-GEN.3SGN work.3SGN then special NEG
My work is not special

<१७> मी ग्रामपंचायत होतो तर तेवडा मेहनती काम नाय (झा)ला

mi grampəñčāyət hoto tər tewḍa mehənəti kam nay jʰala

mi grampəñčāyət hot-o tər tewḍa mehənəti kam nay jʰa-l-a

I grampanchayat.LOC be.PST.1SGM then as much hard work.3SG NEG happen-PFV-3SGM

I was a secretary but there was not happen any hard work.

<१८> उब्बा उब्बा फिरनं आला इकडं

ubya ubya pʰirnə ala ikḍə

ubya ubya pʰir-nə a-l-a ikḍə

stand stand roam-INF come-PFV-3SGM here

Here

<१९> पर ते वयमनानुसार झाली का ते दुकनं लागतेच म्हंनतेत

pər te wəymananusar jʰali ka te duknə lagteč mʰəntet

pər te wəyman-a-nusar jʰa-l-i ka te duknə lag-t-e-č mʰən-t-et

but that age wise-OBL-according happen-PFV-3SGF COMP DEM.DIST pain attach-IPFV-3SGF-EMPH say-IPFV-3PL

But people says that in our age wise pains happens automatically

<२०> आमाला काय सगळीचं इतं लोकं मनतेत

amala kay səglicə itə lokə məntet

ama-la kay səgli-čə itə lokə mən-t-et

we.EXCL-ACC what all-EMPH here people.PL say-IPFV-3PL

All people says that to us

<२१> कं साट वर्स वय झाली का ते दुकनं सुरू होतं

kə sət wərsə wəy jʰali ka te duknə suru hotə

kə sət wərsə wəy jʰa-l-i ka te duknə suru ho-t-ə

COMP sixty years age happen-PFV-3PL COMP DEM.DIST pain start be-IPFV-3SGN

That is When Sixty years have been completed then happen some pain happens.

८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

गोंदिया_ गोंदिया_ टेमनी_ स्त्री १८ वर्षे_१२ वी_गोंड ST

<१> काशो आनि खरगोश रातात

kašo ani kʰərgoʃ ratat

kašo ani kʰərgoʃ ra-t-at

tortoise.3SG and rabbit.3SG stay-IPFV-3PL

There is a rabbit and a tortoise.

<२> ती एकमेकाशी खुप चिडतात

ti ekmekaʃi kʰup ɕiɖtat

ti ekmeka-si kʰup ɕiɖ-t-at

they each other.OBL-SOC very angry-IPFV-3PL

They are very angry with each other.

<३> सुरवातीच्या आदी खुप चिडतात

surwaticā adi kʰup ɕiɖtat

surwati-ɕ-a adi kʰup ɕiɖ-t-at

beginning.OBL-GEN-OBL before very angry-IPFV-3PL

At first they are very angry with each other.

<४> ती एकामेकाशी रेस लावतात

ti ekamekaʃi res lawtat

ti ekameka-si res law-t-at

they each other.OBL-SOC race.3SG attach-IPFV-3PL

They race with each other.

<५> कोन इतका जास्त वेगाने धाऊ शिकतो

kon itka ʃastə wegane dhau ſikto

kon itka ʃastə weg-a-ne dhā-u ſik-t-o

who so much.3SGM more speed-OBL-INS run-NON.FIN able-IPFV-3SGM

Who can run faster?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> ते दोनी लावतात रनिंग
te doni lawtat rəning
te doni law-t-at rəning
they both attach-IPFV-3PL running.3SG
They both start running.

<७> धावतात
dhawtat
dhaw-t-at
run-IPFV-3PL
They run.

<८> काशो पुस्कड मागे ऱ्हातो
kašo puškəd mage rʰato
kašo puškəd mage rʰa-t-o
tortoise.3SGM a lot behind stay-IPFV-3SGM
The tortoise is left far behind.

<९> खरगो(श) जितून ज़ातो
khərgo(š) jītun jato
khərgo(š) jīt-un ja-t-o
rabbit.3SGM win-CP GO-IPFV-3SGM
The rabbit wins.

<१०> अन खरगोशला मिळतो गांजर वगेरे मिडतात दिसतात त्यांना
ən khərgoʃəla miḷto gañjər wəgere miḍtat distat tyanna
ən khərgoʃə-la miḷ-t-o gañjər wəgere miḍ-t-at dis-t-at tyan-na
and rabbit.OBL-DAT get-IPFV-3SGM carrot etcetera get-IPFV-3PL see-IPFV-3PL
they.OBL-DAT
The rabbit sees carrots.

<११> तो तितच खायला बसुन जातो
to titəc khayla bəsun jato
to titə-c khā-(a)yla bəs-un jā-t-o
he there-EMPH eat-NON.FIN sit-CP GO-IPFV-3SGM
He sits there to eat.

<१२> त्यांचं लक्सच नाय रात का मी रनिंगमदे आओ

tyaŋcə ləksəc nay rat ka mi rəningməde ao

tyaŋ-c-ə ləksə-c nay ra-t ka mi rəning-məde ao

they.OBL-GEN-3SGN attention.3SGN-EMPH NEG stay-IPFV COMP I running-PP.LOC
be.PRS

He does not remember that, "I'm in the race".

<१३> मला आमीना रेश लावले आओ

məla amina reʃ lawle ao

mə-la ami-na reʃ law-l-e ao

I-DAT we.EXCL-ERG race.3SG attach-PFV-3 be.PRS.1PL

We have decided to run a race.

<१४> त्यांना माइत नाय रात असं

tyanna mait nay rat əsə

tyan-na mait nay ra-t əsə

they.OBL-DAT know NEG stay-IPFV thus.3SGN

He does not remember.

<१५> अन काशो मगं त्यांचं लक्सं नाय जात

ənə kaʃə məgə tyaŋcə ləksə nay jət

ənə kaʃə məgə tyaŋ-c-ə ləksə nay jə-t

and tortoise.3SG behind they.OBL-GEN-3SGN attention.3SGN NEG go-IPFV

The tortoise is not distracted.

<१६> त ते सामोर निगुन जातात

tə te samor nigun jətət

tə te samor nig-un jə-t-at

so they ahead leave-CP go-IPFV-3PL

The tortoise goes ahead.

<१७> कासव जितं

kasəw jītə

kasəw jī-t-ə

tortoise.3SGN win-IPFV-3SGN

The tortoise wins the race.

९ जिल्हा:- चंद्रपूर

९.१ चंद्रपूर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
चंद्रपूर	चंद्रपूर	चकनिंबाळा	पुरुष ७१ वर्षे ४ थी,कुणबी OBC	पोलिसाच्या नोकरीतील अनुभवकथन
चंद्रपूर	चंद्रपूर	चकनिंबाळा	पुरुष ३० वर्षे,९ वी,गोंड	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	चंद्रपूर	चकनिंबाळा	स्त्री ६२ वर्षे,अशिक्षित,गोंड	कुटुंबाविषयी कथन
चंद्रपूर	चंद्रपूर	दाताळा	पुरुष ३३ वर्षे,पदवीधर,धनगर	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	चंद्रपूर	दाताळा	पुरुष ५६ वर्षे,१२ वी,हिंदू कुणबी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
चंद्रपूर	चंद्रपूर	दाताळा	स्त्री २५ वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू खैरे कुणबी	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कढोली_बुद्रुक	पुरुष ३२ वर्षे,पदविका,हिंदू कुणबी	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कढोली_बुद्रुक	स्त्री २२ वर्षे,पदवीधर,SC	एकीचे बळ
चंद्रपूर	राजुरा	कढोली_बुद्रुक	पुरुष ६० वर्षे,१० वी,हिंदू गुरव	शेतीविषयी कथन
चंद्रपूर	राजुरा	कोष्टाळा-कोलामघोट्टा	पुरुष २७ वर्षे/पुरुष ३५ वर्षे, ६ वी,कोलाम	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कोष्टाळा-कोलामघोट्टा	पुरुष २७ वर्षे/पुरुष ३५ वर्षे, ६ वी,कोलाम	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कोष्टाळा-कोलामघोट्टा	स्त्री १८ वर्षे,१० वी,आदिवासी गोंड	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कोष्टाळा-कोलामघोट्टा	स्त्री १८ वर्षे,१० वी,आदिवासी गोंड	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	राजुरा	कोष्टाळा-कोलामघोट्टा	स्त्री ६२ वर्षे,अशिक्षित,खैरे कुणबी	गावाविषयी कथन
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	पांचगाव	स्त्री २१ वर्षे,१२ वी,हिंदू ढीवर NT	व्यक्तिचित्रणात्मक कथन
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	पांचगाव	पुरुष २९ वर्षे,१२ वी,कुणबी	ससा आणि कासव
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	पांचगाव	पुरुष ३३ वर्षे,१२ वी,ढीवर NT-B	लग्नपद्धतीविषयी कथन
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	तोरगाव_बुद्रुक	स्त्री ८० वर्षे,२ री,कुणबी	म्हातारी आणि भोपळा
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	तोरगाव_बुद्रुक	स्त्री ५६ वर्षे,१२ वी,बौद्ध	कुटुंबाविषयी कथन
चंद्रपूर	ब्रह्मपुरी	तोरगाव_बुद्रुक	पुरुष २२ वर्षे,१० वी,राजगोंड	ससा आणि कासव

१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

चंद्रपूर_ चंद्रपूर_ चकनिंबाळा_स्त्री ६२ वर्षे_अशिक्षित_गोंड

<१> येतं गाव नोयतं अजिबात

yetə gaw noytə əjibat

yetə gaw noyt-ə əjibat

here village.3SGN NEG.be.PST-3SGN at all

There was no village here, (no village) at all.

<२> मजा मोट्टा भासरा नाय का यकचं घर बांदलं यत्तस ह्याचं जाग्याव

məja motta bhasra nay ka yəkəc ghər bandlə yəttəs hyac jagyaw

mə-j-a motta bhasra nay ka yək-ə-c ghər band-l-ə yəttə-s hya-c jagya-w

I.OBL-GEN-3SGM elder.3SGM brother-in-law NEG why(=DM) one-OBL-EMPH

house.3SGN build-PFV-3SGN here-EMPH DEM.PROX.OBL-EMPH place.OBL-PP.LOC

My elder brother-in-law, you know, he built a house at this place.

<३> त मंग आकरी आकरी हे घरं बसले

tə məng akri akri he ghərə bəslə

tə məng akri akri he ghər-ə bəs-l-e

so then last.OBL.LOC last.OBL.LOC DEM.PROX.3PLN house-3PLN sit-PFV-3PL

Then these houses were constructed later on.

<४> आकरी घरं झाले

akri ghərə jhale

akri ghər-ə jha-l-e

last.OBL.LOC house-3PLN happen-PFV-3PL

These houses were constructed recently.

<५> पाय इतं जंगल होतं पयलं

pay itə jəngəl hotə pəylə

pay itə jəngəl hot-ə pəylə

see.IMP.SG here forest.3SGN be.PST-3SGN before

See, there used to be a forest here.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> आणि मं तेव्हाच्या सासवां कशा असायच्या सुना सासु कसे वागायचे एकमेकींशी तेव्हा
तुमच्या सासुबाई कशा होत्या (R)

aṇi mə tew^haçã saswa kəṣã əsayçã suna sasū kəṣe wagayçē ekmekiṅṣī tew^ha tumçã
sasubai kəṣã hotya

What was the mother-in-law like then? How the mother-in-law and daughter-in-law used to treat each other. What was your mother-in-law like?

<७> सासू मड मयात रायलीस नाय

sasū məy məyat raylis nay

sasū mə-i məya-t ray-l-i-s nay

mother-in-law I.OBL-GEN.3SGF I.OBL.GEN.OBL-LOC stay-PFV-3SGF-EMPH NEG

My mother-in-law did not live with me.

<८> मयी सासू मोठ्या लेकात रायली

məyi sasū moṭhya lekat rayli

məy-i sasū moṭhya lek-a-t ray-l-i

I.OBL-GEN.3SGF mother-in-law elder.OBL son-OBL-LOC stay-PFV-3SGF

My mother-in-law lived with her elder son.

<९> आन मरनई पावली लागल तं

an mərənəi pawli lagəl tə

an mərənə-i paw-l-i lag-əl tə

and death-PRT reach-PFV-3SGF attach-FUT so

And she also died there.

<१०> ससऱ्या ससऱा त पायलास नाय

səsrya səsra tə paylas nay

səsrya səsra tə pay-l-a-s nay

father-in-law.OBL father-in-law so see-PFV-3SGM-EMPH NEG

I did not see my father-in-law.

<११> ससरा मज़ा ढोरं राके

səsra məja dʰorə rake

səsra mə-j-a dʰorə rak-e

father-in-law I.OBL-GEN-3SGM cattle.3PL keep-PST.HAB

My father-in-law used to tend cattle.

<१२> त वागाले वागबा वागाले मारला ससऱ्यानं

tə wagale wagba wagale marla səsryanə

tə wag-a-le wagba wag-a-le mar-l-a səsrya-nə

so tiger-OBL-ACC tiger.3SGM tiger-OBL-ACC kill-PFV-3SGM father-in-law.OBL-ERG

My father-in-law killed a tiger.

<१३> आनं ससऱ्याल मारला वागानं

anə səsryal marla wagane

anə səsrya-l mar-l-a wag-a-nə

and father-in-law.OBL-ACC kill-PFV-3SGM tiger-OBL-ERG

... and my father-in-law was killed by a tiger.

<१४> ससरा येकाकडं पल्ला

səsra yekakəḍə pəlla

səsra yek-a-kəḍə pəl-l-a

father-in-law one-OBL-PP.LOC fall-PFV-3SGM

Father-in-law fell on one side.

<१५> वाग येकाकड पल्ला

wag yekakəḍə pəlla

wag yek-a-kəḍə pəl-l-a

tiger.3SGM one-OBL-PP.LOC fall-PFV-3SGM

The tiger fell on one side.

<१६> दोगं दोक्कड मेले

dogə dokkəḍə mele

dogə dok-kəḍə me-l-e

two two.OBL-PP.LOC die-PFV-3PL

Both died in two different directions

१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

चंद्रपूर_ ब्रह्मपुरी_ तोरगाव_बुद्रुक_ स्त्री ८० वर्षे_२ री_कुणबी

<१> एक होती बुद्धी

ek hoti buddi

ek hot-i buddi

one be.PST-3SGF old woman

There was an old woman.

<२> ते ज्ञात हुती मुलीच्या गावाला

te jat huti muliĉa gawala

te ja-t hut-i muli-ĉ-a gaw-a-la

she go-IPFV be.PST-3SGF daughter.OBL-GEN-OBL village-OBL-LOC

She was going to her daughter's village.

<३> मुलीच्या गावाल ज्ञाता ज्ञाता तिला मिळाला यकं वाग

muliĉa gawal jata jata tila miḷala yəkə wag

muli-ĉ-a gaw-a-l ja-ta ja-ta ti-la miḷa-l-a yəkə wag

daughter.OBL-GEN-OBL village-OBL-LOC go-IPFV go-IPFV she-DAT meet-PFV-

3SGM one tiger.3SGM

While going to her daughter's village, she met a tiger.

<४> तो मने मी तुला खातो

to məne mi tula kʰato

to məne mi tu-la kʰa-t-o

he QUOT I you.SG-ACC eat-IPFV-1SGM

He said, "I will eat you".

<५> मगं (तो मनते) ते मनते का मल मुलीच्या गावाल ज़ाउ दे बापू मंग खाज़ो
 mægə (to mænte) te mænte ka məl muličā gawal jau de bapu məng kʰajo
 mægə (to mən-t-e) te mən-t-e ka mə-l muli-c̣-a gaw-a-l ja-u de bapu məng kʰajo
 then (he say-IPFV-3SG) she say-IPFV-3SGF COMP I.OBL-DAT daughter.OBL-GEN-
 OBL village-OBL-LOC go-NON.FIN GIVE.IMP.2SG VOC then eat.IMP.2SG
 She said, “Let me go to my daughter’s village. Then eat me”.

<६> मी तिकून खाउन पेउन येइन
 mi tikun kʰaun peun yein
 mi tik-un kʰa-un pe-un ye-in
 I there-ABL eat-CP drink-CP come-FUT.1SG
 “I will eat and drink there and then return.”

<७> तेवा तू खाज़ो मला
 tewa tu kʰajo məla
 tewa tu kʰajo mə-la
 then you.SG eat.IMP.2SG I.OBL-ACC
 “Then you eat me.”

<८> मग ज़ाते त ते कोल्ला मिडते
 mæg jate tə te kolla miḍte
 mæg ja-t-e tə te kolla miḍ-t-e
 then go-IPFV-3SG then DEM.DIST fox.3SG meet-IPFV-3SG
 Then she goes (ahead) and meets a fox.

<९> तो कोला मनते बुडी तुला खातो
 to kola mænte budi tula kʰato
 to kola mən-t-e budi tu-la kʰa-t-o
 DEM.DIST.3SGM fox.3SGM say-IPFV-3SG old woman.VOC you.SG-ACC eat-IPFV-
 1SGM
 The fox says, “Old woman, (I) will eat you”.

<१०> अरे बाबा मनते मला मंते मुलीच्या घरी जाऊ दे
əre baba mənte məla mənte muličā ɣhəri jau de
əre baba mənte mə-la mənte muli-č-a ɣhər-i ja-u de
VOC VOC QUOT I-DAT QUOT daughter.OBL-GEN-OBL house-LOC go-NON.FIN
GIVE.IMP.2SG
(She) says, “Let me go to my daughter’s house”.

<११> मग खाजो वाटल्यास मंते
məɣ khajo wəṭlyas mənte
məɣ khajo wəṭ-l-yas mənte
then eat.IMP.2SG feel-PFV-2SG QUOT
(She) says, “Then eat me if you wish to”.

<१२> तिसरा तिसऱ्याउन जाते त तिकडे मिळते काईतरी कोली मिळते
tisra tisryaun jate tə tikde mīḷte kaitəri koli mīḷte
tisra tisrya-un ja-t-e tə tikde mīḷ-t-e kaitəri koli mīḷ-t-e
third.3SGM third.OBL-ABL go-IPFV-3SG so there meet-IPFV-3SG something vixen
meet-IPFV-3SG
She meets a vixen.

<१३> ते मंते का मी तुला खातो
te mənte ka mi tula khato
te mən-t-e ka mi tu-la kha-t-o
she say-IPFV-3SG COMP I you.SG-ACC eat-IPFV-1SGF
She says, “I will eat you”.

<१४> नाय रे बाबा मंते नको खा मंते मला मंते
nay re baba mənte nəko kha mənte məla mənte
nay re baba mənte nəko kha mənte mə-la mənte
NEG VOC VOC QUOT PROH eat.IMP.2SG QUOT I.OBL-ACC QUOT
She says, “No no, don’t eat me”.

<१५> मालं मुलीच्या घरी जाऊ द्या मंते

malə muličā ghəri jau dya mənte

ma-lə muli-č-a ghər-i ja-u dya mənte

I.OBL-DAT daughter.OBL-GEN-OBL house-LOC go-NON.FIN give.IMP.2PL QUOT

“Please let me go to my daughter’s house,” she says.

<१६> म तिकडून आल्यावर तुमी खाजा मंते

mə tikdun alyawər tumi khaja mənte

mə tikd-un a-l-ya-wər tumi khaja mənte

then there-CP come-PFV-OBL-after you.PL eat.IMP.2PL QUOT

She says, “You can eat me when I come back from there”.

<१७> म गेली मुलीच्या घरी

mə geli muličā ghəri

mə ge-l-i muli-č-a ghər-i

then go-PFV-3SGF daughter.OBL-GEN-OBL house-LOC

Then she went to her daughter’s house.

<१८> मुलीच्या घरी राअली एक दोन दिवस

muličā ghəri ræli ek don diwəs

muli-č-a ghər-i ræ-l-i ek don diwəs

daughter.OBL-GEN-OBL house-LOC stay-PFV-3SGF one two day.PL

She stayed at her daughter’s house for a day or two.

<१९> न तिनं खूब पाउनचार हे ते सगडा केलं

nə tinə khub pauncar he te səgda kelə

nə ti-nə khub pauncar he te səgda ke-l-ə

and she-ERG very hospitality DEM.PROX.3SGN DEM.DIST.3SGN all do-PFV-3SGN

Then she treated her very well.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२०> अन आता मंते ज़ातो बाई आपल्या गावालं मंते
ən ata mənte jato bai aplya gawalə mənte
ən ata mənte ja-t-o bai ap-l-ya gaw-a-lə mənte
and now QUOT go-IPFV-1SGF VOC we.SELF-GEN-OBL village-OBL-LOC QUOT
And then she says, “Now I will go to my village”.

<२१> ज़ातो त ज़ातो मंते मंग तुले दिसतय नाय मंते
jato tə jato mənte mənḡ tule disətəy nay mənte
ja-t-o tə ja-t-o mənte mənḡ tu-le dis-ətə-y nay mənte
go-IPFV-1SGF so go-IPFV-1SGF QUOT then you.SG-DAT see-IPFV-PRT NEG QUOT
She says, “If I go, I will go forever. You won’t see me again”.

<२२> त काउन वं
tə kaun wə
tə kaun wə
so why VOC
(She says,) “Why?”

<२३> नाय मालं मनते तिकडं वागय आडवा झाला मंते कोल्लाय आडवा झाला मंते
nay malə mənte tikdə wagəy aḍwa jhala mənte kollay aḍwa jhala mənte
nay ma-lə mənte tikdə wagə-y aḍwa jh-a-l-a mənte kolla-y aḍwa jh-a-l-a mənte
NEG I.OBL-DAT QUOT there tiger-PRT cross.3SGM happen-PFV-3SGM QUOT fox-
PRT cross.3SGM happen-PFV-3SGM QUOT
“The tiger and fox crossed my path (while coming)”, she says.

<२४> त्यायनं खातो मनला मंते
tyaynə khato mənla mənte
tyay-nə kh-a-t-o mən-l-a mənte
they.OBL-ERG eat-IPFV-1SG say-PFV-3PL QUOT
They say, “I will eat you”.

<२५> मी मंते मनलो का पोरीच्या घरून येऊ द्या

mi mænte mænlo ka poričā ghərun yeu dya

mi mænte mæn-l-o ka porī-c̣-a ghər-un ye-u dya

I QUOT say-IPFV-1SGF COMP daughter.OBL-GEN-OBL house-ABL come-NON.FIN
GIVE.IMP.2PL

I have requested them, “Let me return from my daughter’s home.”

<२६> अव थांब थाम मंते

əwə thamb tham mænte

əwə thamb tham mænte

VOC stop.IMP.2SG stop.IMP.2SG QUOT

She says, “Stop! stop!”.

<२७> हा भोपडा आय मंते कापून देतो मी मंते

ha bhōpḍa ay mænte kapun deto mi mænte

ha bhōpḍa ay mænte kap-un de-t-o mi mænte

DEM.PROX.3SGM pumpkin.3SGM be.PRS QUOT cut-CP give-IPFV-1SGF I QUOT

She says, “This is a pumpkin. I’ll cut it and give it to you”.

<२८> तो भापडा आनला एवडा मोठा अन तिच्या डोक्यात टाकून देला

to bhōpḍa anla ewḍa moṭhā ən tičā ḍokyaṭ ṭakun dela

to bhōpḍa an-l-a ewḍa moṭhā ən ti-c̣-a ḍokya-t ṭak-un de-l-a

DEM.DIST.3SGM pumpkin.3SGM bring-PFV-3SGM much.3SGM big.3SGM and she-
GEN-OBL head.OBL-LOC put-CP GIVE-PFV-3SGM

She brought a very big pumpkin and put it on her mother’s head.

<२९> मग ते गेले

məg te gele

məg te ge-l-e

then she go-PFV-3

Then, she left.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३०> ते गेली बुडगी

te geli budgi

te ge-l-i budgi

DEM.PROX.3SG go-PFV-3SGF old woman

The old woman left.

<३१> ज़ाता ज़ाता तो मिळाला तो कोला मिळाला

jata jata to mīlala to kola mīlala

ja-ta ja-ta to mīla-l-a to kola mīla-l-a

go-IPFV go-IPFV DEM.DIST.3SGM meet-PFV-3SGM DEM.DIST.3SGM fox.3SGM
meet-PFV-3SGM

On the way, she met that fox.

<३२> मी खातो बुडगे मंते आता

mi kʰato budge m̄nte ata

mi kʰa-t-o budge m̄nte ata

I eat-IPFV-1SGM old woman.VOC QUOT now

He says, “Old woman, I will eat you now”.

<३३> खा नं बापा मंते खातेस तं

kʰa nə bapa m̄nte kʰates t̄

kʰa nə bapa m̄nte kʰa-t-es t̄

eat.IMP.2SG DM VOC QUOT eat-IPFV-2SG then

“Eat me, if you wish to”, (she said.)

<३४> मग डोका डोका खा मंते

məgə ðoka ðoka kʰa m̄nte

məgə ðoka ðoka kʰa m̄n-t-e

then head.3SG head.3SG eat.IMP.2SG QUOT

“But just eat the head”, she says.

<३५> ते कोल्ली मिळाली तिलं मंते डोका डोका खा बापा मंते माजा खातेस तं
 te kolli mīlali tilə mənte ḍoka ḍoka kʰa bapa mənte maja kʰates tə
 te kolli mīla-l-i ti-lə mən-t-e ḍoka ḍoka kʰa bapa mənte ma-j-a kʰa-t-es tə
 DEM.DIST.3SG bitch meet-PFV-3SGF she-ACC say-IPFV-3SGF head.3SGM
 head.3SGM eat.IMP.2SG VOC QUOT I.OBL-GEN-3SGM eat-IPFV-2SG so
 Then she meets vixen, she says to her, “If you want to eat me, just eat the
 head”.

<३६> त्यायनं खावाले गेले ते त काइस नाय राला
 tyaynə kʰawale gele te tə kais nay rala
 tyay-nə kʰa-wale ge-l-e tə te kai-s nay ra-l-a
 he.OBL-ERG eat-NON.FIN go-PFV-3 so that some-EMPH NEG STAY-PFV-3SG
 When she tried to eat, there was nothing.

<३७> मंग तो आला वाग
 məng to ala wag
 məng to a-l-a wag
 then DEM.DIST.3SGM come-PFV-3SGM tiger.3SGM
 Then the tiger arrived there.

<३८> तो ज़ाते खावालं आता बुडगी खातो तुलं मंते
 to jate kʰawalə ata buḍgi kʰato tulə mənte
 to ja-t-e kʰa-walə ata buḍgi kʰa-t-o tu-lə mənte
 he go-IPFV-3SG eat-NON.FIN now old woman.VOC eat-IPFV-1SGM you.SG-ACC
 QUOT
 While trying to eat, he says, “Old woman, I will eat you now”.

<३९> खा नं बाबा मंते
 kʰa nə baba mənte
 kʰa nə baba mənte
 eat.IMP.2SG DM VOC QUOT
 She says, “Eat me, if you wish to”.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४०> (चार रे) चार रे भोपळ्या टुनूक टुनूक

(car re) car re bʰoplya tunuk tunuk

(car re) car re bʰoplya tunuk tunuk

(walk.IMP VOC) walk.IMP.SG VOC pumpkin.VOC jumping ONOM

“Let’s go pumpkin jumping jumping.”

<४१> कसातरी आयजी बापा आता ह्या आठवनी पुष्कळ आता भूलूनच ज़ातेत मला

kəsətəri ayjī bapa ata hya aṭʰwəni puʃkəl ata bʰulunəc jatet məla

kəsətəri ay-ji bapa ata hya aṭʰwən-i puʃkəl ata bʰul-unə-c ja-t-et mə-la

somehow be.PRS-VOC VOC now DEM.PROX.3PL memory.PL many now forgive-CP-
EMPH GO-IPFV-3PL I.OBL-DAT

Something like that, I forgot all about it. I don’t remember anything more.

<४२> मंग ते गेली

məng te geli

məng te ge-l-i

then she go-PFV-3SGF

Then she went.

<४३> त वागानाड न शियानय त्या कोल्यानय न कोलीनय धरलन

tə waganay nə šiyanəy tya kolyanay nə kolinay dhərlən

tə waga-na-y nə šiya-nə-y tya kolya-na-y nə koli-na-y dhər-l-ən

so tiger.OBL-ERG-PRT and lion.OBL-ERG-PRT DEM.DIST.OBL fox.OBL-ERG-PRT and
vixen.OBL-ERG-PRT hold-PFV-3SGN

The tiger, lion, fox and vixen held (the head).

<४४> तिग्यायजनायनं ते डोकाज घेऊन पडाले

tigyayjənaynə te dəkaj gʰeun pədale

tigya-y-jənay-nə te doka-j gʰe-un pəda-l-e

three.OBL-PRT-CLF.OBL-ERG DEM.DIST.3SG head.OBL-EMPH take-CP run-PFV-3PL

All three of them took (her) head and ran away.

<४५> बुडगी गेली आपल्या घरी

budgi geli aplya ghəri

budgi ge-l-i ap-l-ya ghər-i

old woman go-PFV-3SGF we.SELF-GEN-OBL house-LOC

The old woman went home.

१० जिल्हा:- जळगाव

१०.१ जळगाव जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
जळगाव	जळगाव	धामणगाव	स्त्री ३२ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू कोळी	पाककृती
जळगाव	जळगाव	धामणगाव	स्त्री ६५ वर्षे,८ वी,हिंदू धनगर	कुटुंबाविषयी कथन
जळगाव	जळगाव	धामणगाव	पुरुष ३२ वर्षे,१२ वी,हिंदू धनगर	व्यक्तिचित्रणात्मक कथन
जळगाव	जळगाव	वडली	स्त्री २१ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा OBC	बालपणाविषयी कथन
जळगाव	जळगाव	वडली	स्त्री ५९ वर्षे,५ वी,हिंदू मराठा	उंदराच्या शेपटीची कथा
जळगाव	जळगाव	वडली	पुरुष ३३ वर्षे,९ वी,भिल्ल	लाकूडतोड्या
जळगाव	जळगाव	वडली	पुरुष ३९ वर्षे,५ वी,मराठा	शेतीविषयी कथन
जळगाव	जामनेर	वाकोद	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	लग्नपद्धतीविषयी कथन
जळगाव	जामनेर	वाकोद	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,धनगर हटकर	कुटुंबाविषयी कथन
जळगाव	जामनेर	वाकोद	पुरुष ३० वर्षे,पदवीधर,भिल्ल	ससा आणि कासव
जळगाव	जामनेर	वाकोद	पुरुष ३० वर्षे,पदवीधर,भिल्ल	ससा आणि कासव
जळगाव	जामनेर	वाकोद	पुरुष ८२ वर्षे,९ वी,धनगर हटकर	अकबर आणि बिरबल
जळगाव	जामनेर	वाघारी	स्त्री ८० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	राहणीमानाविषयी
जळगाव	जामनेर	वाघारी	स्त्री ३५ वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध जय भिम	ससा आणि कासव
जळगाव	जामनेर	वाघारी	पुरुष २१ वर्षे,१२ वी,बौद्ध	अंगुलिमालाची गोष्ट
जळगाव	जामनेर	वाघारी	पुरुष ५५ वर्षे,१०वी,बौद्ध	ससा आणि कासव
जळगाव	रावेर	निरूळ	स्त्री ५९ वर्षे,९ वी,दोडे गुजर OBC	अपघाताविषयी कथन
जळगाव	रावेर	निरूळ	पुरुष २१ वर्षे,आय.टी.आय.,गुजर	ससा आणि कासव
जळगाव	रावेर	निरूळ	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,बौद्ध	ससा आणि कासव
जळगाव	रावेर	मांगलवाडी	स्त्री २६ वर्षे,१० वी,नवबौद्ध	गावाविषयी कथन
जळगाव	रावेर	मांगलवाडी	स्त्री ६४ वर्षे,४ थी,रेवा गुजर	लाकूडतोड्या
जळगाव	रावेर	मांगलवाडी	पुरुष ४७ वर्षे,१० वी,हिंदू कोळी	ससा आणि कासव
जळगाव	चाळीसगाव	हातले	स्त्री ७५ वर्षे,अशिक्षित, हिंदू कुणबी पाटील	देवाच्या दयेविषयी कथन
जळगाव	चाळीसगाव	हातले	पुरुष ४१ वर्षे,पदवीधर, हिंदू लेवा पाटील	ससा आणि कासव
जळगाव	चाळीसगाव	हातले	स्त्री ५५ वर्षे,१० वी,लेवा पाटील	लग्नपद्धतीविषयी कथन
जळगाव	चाळीसगाव	दहिवद	पुरुष ५० वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
जळगाव	चाळीसगाव	दहिवद	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,पाटील	लाकूडतोड्याची गोष्ट
जळगाव	चाळीसगाव	दहिवद	पुरुष २८ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार SC	दारूच्या व्यसनाविषयी कथन

खंड दोन - वैयक्तिक आणि पारंपरिक कथनांचे संकलन

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
जळगाव	चोपडा	तांदळवाडी	स्त्री ५५ वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	लग्नपद्धतीविषयी कथन
जळगाव	चोपडा	तांदळवाडी	पुरुष १७ वर्षे,११ वी,धनगर/ पुरुष २० वर्षे, पदवीधर,कोळी	ससा आणि कासव
जळगाव	चोपडा	तांदळवाडी	पुरुष १७ वर्षे,११ वी,धनगर/ पुरुष २० वर्षे, पदवीधर,कोळी	लाकूडतोड्या
जळगाव	चोपडा	वैजापूर	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,राजपूत/स्त्री १९ वर्षे, १२ वी,राजपूत	ससा आणि कासव
जळगाव	चोपडा	वैजापूर	पुरुष ३९ वर्षे,७ वी,राजपूत	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
जळगाव	चोपडा	वैजापूर	पुरुष ५४ वर्षे,पदवीधर,हिंदू महार	बालपणाविषयी कथन

१०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

जळगाव_चोपडा_वैजापूर_ पुरुष ३९ वर्षे_७ वी_राजपूत

<१> येकस टाईम जेवन भेटे.

yekəs .taim jēwən bhete

yek-ə-s .taim jēwən bhēt-e

one-OBL-EMPH time meal get-PST.HAB

We used to get food only once a day.

<२> मंग हामना आइ वडिल काय म्हनत तरी बी लोकासकडे मागाल ज़ायत नीत.

məng hamna ai wədil kay mhənət təri bi lokaskəde magal jayt nit

məng ham-n-a ai wədil kay mhən-ət təri bi lokas-kəde mag-al jay-t ni-t

then we.EXCL-GEN-OBL mother father what say-PST.HAB so PRT people.OBL-

PP.LOC ask-NON.FIN go-IPFV NEG-3PL

Even then our parents would tell us not to ask for food from others.

<३> झुमका भाकर भेटे पाच रुप्यानी झुमका भाकर लेइ लुत आमी पाच भाकरी.

ʃʱumka bhakər bhete pač rupyani ʃʱumka bhakər lei lut ami pač bhakri

ʃʱumka bhakər bhēt-e pač rupya-n-i ʃʱumka bhakər le-i l-ut ami pač bhakri

zunka bhakar meet-PST.HAB five rupees.OBL-GEN-3SGF *zunka bhakar*.3SGF take-CP

TAKE-PST.HAB.1PL we.EXCL five *bhakari*.3PL

We used to bring five portions of millet bread and *zunka* for five rupees.

<४> गरीब परिस्ती होती आमनी दा रुपयमा काय करीन ओ मानूस.

gərib pəristi hoti amni da rupəyṁma kay kərin o manus

gərib pəristi hot-i am-n-i da rupəy-ma kay kər-in o manus

poor condition.3SGF be.PST-3SGF we.EXCL-GEN-3SGF ten rupees-LOC what do-FUT

VOC man

Ours was a poor situation, what could one do in ten rupees?

<५> मंग येक मुसलमानकडे मी ट्रकवर लागनु कित्तर.

məng yek musəlmankəde mi trəkṁwər lagnu kinnər

məng yek musəlman-kəde mi trək-wər lag-n-u kinnər

then one muslim-PP.LOC I truck-PP.LOC attach-PFV-1SGM cleaner

Then I started working as a cleaner on a truck for a Muslim man.

<६> चोपडा वैजापूर चोपडा वैजापूर आसं करत करत मंग मी एक इचार करा तुमनासारकान सांगं माले.

čopda wəiʃapur čopda wəiʃapur asə kərət kərət məng mi ek ičar kəra tumnasarkan saŋə male

čopda wəiʃapur čopda wəiʃapur asə kər-ət kər-ət məng mi ek ičar kər-a tum-n-a-sarka-n saŋ-ə ma-le

Chopda Vaijapur Chopda Vaijapur thus.3SGN do-IPFV do-IPFV then I one thought.3SGM do-PFV.3SGM you.OBL.PL-GEN-OBL-like-ERG tell-PFV.3SGN I-ACC I was driving to and fro from Chopda to Vaijapur, when someone like you advised me.

<७> मने तू चोपडा ज़ास त पाव लइ येजो मने ततय शंबर पाव इकी देवानं म्हने शंबर पन्नास रुपे ऱ्हायल्या ज़ातीन.

məne tu čopda jas tə paw ləi yejo məne tətəy šəmbər paw iki dewanə mʰəne šəmbər pənnas rupe rʰaylya jatin

məne tu čopda ja-s tə paw lə-i yejo məne tətəy šəmbər paw ik-i de-wanə mʰəne šəmbər pənnas rupe rʰay-l-ya jat-in

QUOT you chopada go-IPFV.2SGM so bread take-CP come.IMP.2SG QUOT there hundred bread sell-CP GIVE-NON.FIN QUOT hundred fifty rupees stay-PFV-3PL GO-FUT

“If you go to Chopda, bring bread from there, sell a hundred loaves of bread, you will get fifty or a hundred rupees.”

<८> सकायले पाव विकी टाकूत आमी.

səkaile paw wiki takut ami

səkaile paw wik-i tak-ut ami

morning-LOC bread sell-CP THROW-PST.HAB.1PL we.EXCL

We used to sell bread in the morning.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<९> त्या शंबर रुपय येइ जात पन्नास रुपयाना माल लायानं पन्नास रुपया राइ जायत आपले आडं खेडं होतं शेनपानी.

tya šəmbər rupəy yei jāt pənnas rupəyana mal layanə pənnas rupəya rai jayt aple aḍə kʰeḍə hotə šənpani

tya šəmbər rupəy ye-i jā-t pənnas rupəy-a-n-a mal lay-anə pənnas rupəya ra-i ja-
yt ap-l-e aḍə kʰeḍə hot-ə šənpani

DEM.DIST.OBL hundred rupees come-CP GO-PST.HAB fifty rupees-OBL-GEN-3SGM
stuff.3SGM bring-NON.FIN fifty rupees stay-CP GO-PST.HAB.PL we.SELF-GEN-3PL
here village.3SGN be.PST-3SGN Shenpani

We used fifty rupees for bringing goods and out of that hundred rupees fifty rupees were left, here was Shenpani village.

<१०> आसं करत करत करत करत पन्नास हाज़ार रुपया जुगाड करी लिदी मिनी.

aṣə kərət kərət kərət kərət pənnas hajar rupəya jūgaḍ kəri lidi mini

aṣə kər-ət kər-ət kər-ət kər-ət pənnas hajar rupəya jūgaḍ kər-i li-d-i mi-ni

thus.3SGN do-IPFV do-IPFV do-IPFV do-IPFV fifty thousand rupees makeshift
arrangement.3SG do-CP TAKE-PFV-3SGF I-ERG

By doing this, I managed to collect fifty thousand rupees.

<११> पन्नास हाज़ारवर मनी आज मनाकडे पन्नाशेक लाकनं इस्टेट कर टाकेलय मनी.

pənnas hajarwər məni aj mənəkəḍe pənnasək laknə istət kər taḱeləy məni

pənnas hajar-wər mə-n-i aj mə-n-a-kəḍe pənnasək lak-n-ə istət kər taḱ-el-əy mə-
n-i

fifty thousand-PP.LOC I.OBL-GEN-3SGF today I.OBL-GEN-OBL-PP.LOC fifty-one

lakh-GEN-3SGN estate.3SGF do.CP THROW-PFV-be.PRS I.OBL-GEN-3SGF

I have made an estate of fifty thousand to fifty lakhs.

<१२> हे कधीपासून तुमी ड्रायविंगला गेला? (संशोधक)

he kəḍʰipasun tumi ḍraywiŋgla gela?

Since when did you start driving?

<१३> मी दोन हज़ार नवमा शाळा सोडी दिनी.

mi don həjar nəwma šāla sodi dini

mi don həjar nəw-ma šāla sod-i di-n-i

I two thousand nine-LOC school.3SGF leave-CP GIVE-PFV-3SGF

I left school in the year two thousand and nine.

<१४> हा म दोन हाज़ार साहमा आमना गावले एक माहापूर उन्ता.

ha mə don hajar sahma amna gawle ek mahapur unta

ha mə don hajar sah-ma am-n-a gaw-le ek mahapur u-n-t-a

yes then two thousand six-LOC we.EXCL-GEN-OBL village-LOC one flood.3SGM

come-PFV-be.PST-3SGM

Yes, then in the year two thousand and six, there was a flood in our village.

<१५> बटा रस्ता तुटी ग्यात गाड्याच जायेत नित.

bəta rəsta tuṭi gyat gaḍyāc jāyet nit

bəta rəsta tuṭ-i gyat gaḍya-c jāy-et nit

more road.3PL break-CP GO.PFV.3PL vehicle.3PL-EMPH go-IPFV NEG.be.PST.3PL

The whole road was broken, vehicles could not ply.

<१६> म दहा रूपे भाडं लोकं वीस रूपे देत आमले दोनच मयनामं पन्नास हजार रुप्या कमाड टाकात आमी.

mə dəha rupe bhāḍə lokə wiś rupe det amle donəc məynameṃ pənnas həjār rupya

kəmai ṭakat ami

mə dəha rupe bhāḍə lokə wiś rupe de-t am-le donə-c məy-na-mə pənnas həjār

rupya kəma-i ṭak-at ami

then ten rupees rent people twenty rupees give-PST.HAB.3PL we.EXCL-DAT

two.OBL-EMPH month-LOC fifty thousand rupees earn-CP THROW-PST.HAB.3PL

we.EXCL

Then people would give us twenty rupees instead of ten rupees, so we earned fifty thousand rupees in just two months.

<१७> कमावानंतर मंग ती गाडीनी दुसरी गाडी कट टाकी आसं करत करत करत करत मंग
टॅक्टर ली टाका.

kəmwənəntər məng ti gādini dusriḡgādi kət ʈaki asə kərət kərət kərət kərət məng
tæktər li ʈaka

kəmw-a-nəntər məng ti gādi-n-i dusriḡgādi kət ʈak-i asə kər-ət kər-ət kər-ət kər-
ət məng tæktər li ʈak-a

earn-PFV-after then DEM.DIST.3SGF vehicle-GEN-3SGF second.3SGF vehicle.3SGF
do.CP THROW-PFV.3SGF thus.3SGN do-IPFV do-IPFV do-IPFV do-IPFV then
tractor.3SGM take.CP THROW-PFV.3SGM

After earning, I bought one vehicle after another, and eventually I bought a
tractor.

<१८> त्यानाबी धंदा चांगला चाले (शे).

tyanabi dhənda čāngla čāle šē

tya-n-a-bi dhənda čāngla čāl-l-e šē

that.OBL-GEN-3SGM-PRT business.3SGM good.3SGM walk-PFV-3 be.PRS

That business is also going well.

<१९> मंग टॅक्टरवर घरना लोकं सांगेत घर सोता बांदी देखाड तू काय सांगशीन म सोता हे
बारा लाकनं घर बनावं मी

məng tæktər-wər ghərna lokə saṅet ghər sota bandi dekʰaḍ tu kay saṅšīn mə sota
he bara laknə ghər bənawə mi

məng tæktər-wər ghər-n-a lokə saṅ-et ghər sota band-i dekʰaḍ tu kay saṅ-šīn
mə sota he bara lak-n-ə ghər bən-aw-ə mi

then tractor-PP.LOC home-GEN-OBL people.PL tell-PST.HAB.3PL home.3SGN self
build-CP see.IMP you what tell-FUT.2SG then self DEM.PROX.3SGN twelve lakh-
GEN-3SGN home.3SGN make-CAUS-PFV I

Then the family members said, “Build a house yourself”, then I myself got this
house built which is worth Rupees twelve lakhs.

<२०> एक रुपया कर्जा नये खाइ पिइसन सुकीये.

ek rupya kərjā niye kʰai piisən sukiye

ek rupya kərjā ni-ye kʰa-i pi-isən suki-ye

one rupee loan NEG-be.PRS eat-CP drink-CP happy-be.PRS

Not a single loan; I have enough to eat and drink and I am happy.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

जळगाव_ जळगाव_ धामणगाव_पुरुष ३२ वर्षे_१२ वी_हिंदू धनगर

<१> हिरकनी होती एक.

hirkəni hoti ek

hirkəni hot-i ek

Hirakani.3SGF be.PST-3SGF one

There was a (woman named) Hirkani.

<२> हिरकनीची गोष्टं शिवाजी माराज्जन नियम करेल ओते.

hirkəni-c̣-i goṣṭə ṣīwajī marajnə niyəṃ kərel ote

hirkəni-c̣-i goṣṭə ṣīwajī maraj-nə niyəṃ kər-el ot-e

Hirakani-GEN-3SGF story.3SGF Shivaji king-ERG rule.3PL do-PFV be.PST-3PL

This is the story of Hirkani. Shivaji Maharaj had made rules.

<३> की बावा संध्याकाळ झाली.

ki bawa səndhyakal jhali

ki bawa səndhyakal jha-l-i

COMP DM evening.3SGF happen-PFV-3SGF

When it was evening.

<४> की बाँ गेट बंद करी घ्याचं सर्व मंजे.

ki bə get bəndə kəri gyaycə sərwe məñje

ki bə get bəndə kər-i gy-ayc-ə sərwe məñje

COMP DM gate.3SG close do-CP TAKE-NON.FIN-3SGN all means

All the gates should be closed.

<५> की कुनीच बायेर जां मद नीन.

ki kunic bayer ja məd nin

ki kuni-c bayer ja məd nin

COMP who-EMPH out go [in] NEG

No one is allowed to go out.

<६> मं आतमदला कुनीच याचं नी बॉ असं.

mə atmədla kunic yacə ni bə əsə

mə atməd-l-a kuni-c ya-(a)c-ə ni bə əsə

then inside-GEN-3SGM who-EMPH come-NON.FIN-3SGN NEG DM thus.3SGN

No one is allowed to enter.

<७> अन ते इरकनी तटी काइ इकाले येतस बिचारी.

ən te irkəni tətī kai ikale yetəs bičāri

ən te irkəni tətī kai ik-ale ye-təs bičāri

and DEM.DIST.3SG Hirakani there some sell-NON.FIN come-IPFV.3SG poor.3SGF

Poor Hirkani comes there to sell something.

<८> तिचं घरी लानं तानं बाळ तुइसन येल ओती ते.

tice ghəri lanə tanə baḷ t̪uisən yel oti te

ti-c-ə ghər-i lanə tanə baḷ t̪u-isən y-el ot-i te

she-GEN-3SGN home-LOC small infant baby.3SGN keep-CP come-PFV be.PST-3SGF

she

She kept her little baby at home and come (to the fort).

<९> बाळासाठी घरी ज्ञान होतं तिला अर्जन.

baḷasati ghəri janə hotə tila ərjən

baḷ-a-sati ghər-i ja-nə hot-ə ti-la ərjən

baby-OBL-PP.DAT home-LOC go-INF be.PST-3SGN she-DAT urgent

She urgently wanted to go home for the sake of the baby.

<१०> त सगडज्जन नइ मनत बॉ.

tə səgdəjən nəi mənət bə

tə səgdə-jən nəi mən-ət bə

then all-CLF NEG say-IPFV DM

Everyone was saying no.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> आमी उगडनान नी उगडना नी असं.

ami ugədnan ni ugədna ni əsə

ami ugəḍ-nan ni ugəḍ-na ni əsə

we.EXCL open-PROS NEG open-PROS NEG thus.3SGN

“We will not open (the gates).”

<१२> मन ती एकदम असं दडुन रस्ता नी होता बॉ दुसरा रस्ता काडलेला तिनं .

mə ti ekdəm əsə dəḍun rəsta ni hota bə dusra rəsta kaḍlela tinə

mə ti ekdəm əsə dəḍ-un rəsta ni hot-a bə dusra rəsta kaḍ-lel-a ti-nə

then she suddenly thus.3SGN hide-CP road.3SGM NEG be.PST-3SGM DM
other.3SGM road.3SGM draw-PLU.PFV-3SGM she-ERG

Then she discovered that there was another hidden road.

<१३> आनि त्या (र)स्त्यानं खाली उतरली.

ani tya rəstyanə kʰali utərli

ani tya rəstya-nə kʰali utər-l-i

and DEM.DIST.OBL road.OBL-INS down climb down-PFV-3SGF

She went down that road.

<१४> पोरकडं गेली आपल्या सोताच्या.

porakəḍə geli aplya sotačā

pora-kəḍə ge-l-i ap-l-ya sota-čā

baby.OBL-PP.LOC go-PFV-3SGF we.SELF-GEN-OBL self.OBL-GEN-OBL

She went to her own child.

<१५> शिवाजी मारा(ज)ले एक गोष्टं कळी.

śīwājī mara(j)le ek goṣṭə kəlli

śīwājī mara(j)-le ek goṣṭə kəl-l-i

Shivaji maharaj.OBL-DAT one story.3SGF know-PFV-3SGF

Shivaji Maharaj got to know about this.

<१६> की बॉ हे कस काय झालं बा.

ki bə he kəs kay jʰalə ba

ki bə he kəs kay jʰa-l-ə ba

COMP DM this how.3SGN what happen-PFV-3SGN DM

(He wondered) how something like this happened.

<१७> ही कस काय गेली बाइर.

hi kəs kay geli bair

hi kəs kay ge-l-i bair

she how.3SGN what go-PFV-3SGF out

How did she go out (of the fort)?

<१८> मन शिवाजी माराजनी तिल बलवलं इचारलं.

mən šivaji marajni til bələwlə ičarlə

mən šivaji maraj-ni ti-l bəl-əw-l-ə ičar-l-ə

then Shivaji maharaj-ERG she-ACC call-CAUS-PFV-3PL ask-PFV-3SGN

Then Shivaji Maharaj called her and asked.

<१९> तिल बक्षीसबी देलं.

til bəksīsbi delə

ti-l bəksīs-bi de-l-ə

she-DAT reward.3SGN-PRT give-PFV-3SGN

He rewarded her.

<२०> अनं बॉ तिच्या आदर सत्कार केला.

ənə bə tica adər sətkar kela

ənə bə ti-c-a adər sətkar ke-l-a

and DM she-GEN-3SGM respect.3SGM honour.3SGM do-PFV-3SGM

She was felicitated.

<२१> तथुन चांगली ज़ागा काडी टाकली बाँ आडुनन शत्रु आले असते आपले.

təthun caŋgli jaga kaḍi takli bə aḍunən šətru ale əste aple

təth-un caŋgli jaga kaḍ-i tak-l-i bə aḍunən šətru a-l-e əs-t-e ap-l-e

there-ABL good.3SGF place.3SGF remove-CP THROW-PFV-3SGF DM from here
enemy.3PL come-PFV-3PL be-IPFV-3PL we.INCL-GEN-3PL

“Good that you found such a place (to go) from there. From here, our enemies
would have come.”

<२२> मन देल्ले बा बक्षीस वगरे दिलं तिले.

mən delle ba bəksīs wəgəre dilə tile

mən de-l-l-e ba bəksīs wəgəre di-l-ə ti-le

so give-PFV-3PL DM prize.3SGN etcetera give-PFV-3SGN she-DAT

Then she was given a reward, etc.

<२३> मनुन त्या बिरिजाले नावं तडी हिरकनी बिरिज असं दिलतं.

mənun tya birijale nawə təḍi hirkəni birij əsə dilte

mənun tya birij-a-le nawə təḍi hirkəni birij əsə di-l-t-ə

therefore DEM.DIST.OBL bastion-OBL-DAT name.3SGN there Hirakani bastion.3SGN
thus.3SGN give-PFV-be.PST-3SGN

So that bastion was named as *Hirkani buruj*.

११ जिल्हा:- जालना

११.१ जालना जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
जालना	जालना	धावेडी	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,मराठा	ज्ञानेश्वर माऊली
जालना	जालना	धावेडी	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	नणंद भावजयीची गोष्ट
जालना	जालना	धावेडी	पुरुष ३८ वर्षे,१२ वी,नवबौद्ध	लाकूडतोड्या
जालना	मंठा	उसवद+तळणी	पुरुष ४९ वर्षे,१० वी,मातंग	राजा आणि मुलं
जालना	मंठा	उसवद+तळणी	पुरुष ४५ वर्षे,६ वी,हिंदू मराठा	उंट आणि कोल्हा
जालना	मंठा	उसवद+तळणी	स्त्री ४५ वर्षे,४ थी,मराठा	सणाविषयी कथन
जालना	मंठा	केंधळी	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	स्वतःविषयी कथन
जालना	मंठा	केंधळी	पुरुष ७४ वर्षे,१० वी,मराठा	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
जालना	मंठा	केंधळी	पुरुष ३४ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	बालपणाविषयी कथन
जालना	मंठा	केंधळी	स्त्री २२ वर्षे,पदवीधर,मराठा	ससा आणि कासव

११.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

जालना_मंठा_केंधळी_ पुरुष ३४ वर्षे_१२ वी_हिंदू मराठा

<१> ति काय (झ)आलतं बगा सर की माजा एक चुलत भउ होता

ti kay (j^h)altə bəga sər ki maja ek culət b^həu hota

ti kay (j^h)a-l-t-ə bəga sər ki ma-j-a ek culət b^həu hot-a

that what happen-PFV-PST-3SGN see.IMP.2PL sir COMP I.OBL-GEN-3SGM one

cousin brother (father's brother's son) be.PST-3SGM

Look what happened, sir, I had a cousin.

<२> आनी आमी दोगज्जनं आमी मळ्यात गेलोतो

ani ami dogəjənə ami məlyat geloto

ani ami dogə-jənə ami məlyat-ge-l-o-t-o

and we.EXCL both-CLF we.EXCL farm.OBL-LOC go-PFV-1PL-be.PST-1PL

And we both had gone to the farm.

<३> आमचा मळाय रोडच्या कडेला

amca məlay roḍčā kəḍela

am-c-a məla-y roḍ-č-a kəḍe-la

we.EXCL-GEN-3SGM farm.3SGM-be.PRS road-GEN-OBL side-LOC

Our farm is on the side of the road.

<४> मळ्यात गेल्यानंतर आमी मळ्यात थामलो

məlyat gelyanəntər ami məlyat t^hamlo

məlyat-ge-l-ya-nəntər ami məlyat t^ham-l-o

farm.OBL-LOC go-PFV-OBL-after we.EXCL farm.OBL-LOC stay-PFV-1PL

After going to the farm, we stopped there.

<५> ते ल्हान होतो आमी मजी पन कळत वगेरे होतं आमाला
 te lʰan hoto ami məʃi pən kəʃət wəgere hotə amala
 te lʰan hot-o ami məʃi pən kəʃə-t wəgere hot-ə ama-la
 that small be.PST-1PL we.EXCL means PRT know-IPFV etcetera be.PST-3SGN
 we.EXCL-DAT
 We were small, but we knew (what was happening around).

<६> पनं तितं गेल्यानंतर तितं आमची चुलती आय मोठी होती
 pənə titə gelyanəntər titə amčī culti ay moṭʰi hoti
 pənə titə ge-l-ya-nəntər titə am-č-i culti ay moṭʰi hot-i
 PRT there go-PFV-OBL-after there we.EXCL-GEN-3SGF aunty.3SGF mother big.3SGF
 be.PST-3SGF
 But after we got there, our elder aunt (father's elder brother's wife) was there.

<७> चुलती आयला आमी खुप भेयचु
 culti ayla ami kʰup bʰeycu
 culti ay-la ami kʰup bʰe-yc-u
 aunt.3SGF mother.OBL-ACC we.EXCL very scared-PST.HAB-1PL
 We were very scared of our elder aunt.

<८> आनी मंग ते हुते ते मंग ती मनली काय करा पोर आमी मनलं काय नय
 ani mənḡ te hute te mənḡ ti mənli kay kəra pora ami mənle kay nəy
 ani mənḡ te hut-e te mənḡ ti mən-l-i kay kər-a por-a ami mən-l-ə kay nəy
 and then they be.PST-3PL they then she say-PFV-3SGF what do-IMP.2PL boy-VOC
 we.EXCL say-PFV-3SGN what NEG
 And then she asked, "What are you doing?" We said, "Nothing".

<९> मनले मंग चला घरी
 mənle mənḡ cəla ɣʰəri
 mən-l-e mənḡ cəla ɣʰər-i
 say-PFV-3PL then come.IMP.2PL home-LOC
 She said, "Then let's go home".

<१०> ती घरी चला मनलं की आमाला मजी घरीच यावा लागत हुतं
ti gʰəri cəla mənɫə ki amala məji gʰəric yawa lagət hutə
ti gʰər-i cəla mən-l-ə ki ama-la məji gʰər-i-c ya-wa lag-ət hut-ə
she home-LOC come.IMP.2PL say-PFV-3SGN COMP we.EXCL-DAT means home-
LOC-EMPH come-NON.FIN.OBLG ATTACH-IPFV be.PST-3SGN
She said, “Let’s go home”, we had to go home.

<११> पन तितं आमच्या शेजारच्या आखाड्यावर काय हु लागली गाय जनु लागली
pən titə amčā šəjarčā akʰadyawər kay hu lagli gay jənu lagli
pən titə am-č-a šəjar-č-a akʰadya-wər kay h-u lag-l-i gay jən-u lag-l-i
but there we.EXCL-GEN-OBL neighbour-GEN-OBL cowshed.OBL-PP.LOC what
happen-INCP ATTACH-PFV-3SGF cow.3SGF calve-INCP ATTACH-PFV-3SGF
The cow began to give birth in our neighbour’s cowshed.

<१२> त मंग ते आमाला आसं वा(टलं) मजी बाबा नेमकी गाय जनतीच कशी
tə məng te amala asə wa(tlɛ) məji baba nemki gay jəntic kəši
tə məng te ama-la asə wa(t-l-ə) məji baba nemki gay jən-t-i-c kəši
so then that we.EXCL-DAT thus.3SGN feel(PFV-3SGN) means VOC exactly
cow.3SGF calve-IPFV-3SGF-EMPH how.3SGF
Then we wondered, how exactly does the cow give birth?

<१३> येवडं वासरु समजा गायच्या पोटातुन भाइर येतच कसं हाय का नाय
yewḍə wasru səmja gayčā potatun bhair yetəc kəsə hay ka nay
yewḍə wasru səmja gay-č-a pot-a-t-un bhair ye-t-ə-c kəsə hay ka nay
this much.3SGN calf.3SGN suppose cow-GEN-OBL stomach-OBL-LOC-ABL out
come-IPFV-3SGN-EMPH how.3SGN be.PRS or NEG
How does such a big calf come out of a cow’s stomach, isn’t it (amazing)?

<१४> मजी हे कदी आविशात पायलेलं नवतं
məji he kədi awiṣāt payleləc nəwtə
məji he kədi awiṣā-t pay-lel-ə-c nəw-t-ə
means this ever life.OBL-LOC see-PLU.PFV-3SGN-EMPH NEG.be.PST-3SGN
I mean, I had never seen this in my life.

<१५> आन ती पायची आमाला लय आनंद लय तुरस लागली

an ti payčī amala ləy anəndə ləy turəs lagli

an ti pa-(a)y-č-i ama-la ləy anəndə ləy turəs lag-l-i

and that see-NON.FIN-GEN-3SGF we.EXCL-DAT very happy much curiosity.3SGF
attach-PFV-3SGF

And we were very curious to see it.

<१६> त आमी आसं बगालुत

tə ami asə bəgalut

tə ami asə bəg-alut

then we.EXCL thus.3SGN see-PST.PROG.1PL

So we were looking at it.

<१७> पन आमी आमच्या आकाड्याउन बगालो आमाला दिसन तेवाली

pən ami amčā akadyaun bəgalo amala disən tewali

pən ami am-č-a akadya-un bəg-al-o ama-la dis-ən te-wali

PRT we.EXCL we.EXCL-GEN-OBL cowshed.OBL-ABL see-PRS.PROG-1PL we.EXCL-
DAT see-FUT that-NMLZ.3SGF

We started looking through our cowshed as we (thought) we would see her (giving
birth).

<१८> पन ती काय गाय ज़नत न गिली समज़ा

pən ti kay gay jənət nə gili səmjā

pən ti kay gay jən-ət nə gi-l-i səmjā

but DEM.DIST.3SGF what cow.3SGF calve-IPFV NEG GO-PFV-3SGF suppose.IMP.PL

But she did not give birth.

<१९> तिलं वेळ होता समज़ा मजी समज़ा

tilə wəl hota səmjā məjī səmjā

ti-lə wəl hot-a səmjā məjī səmjā

she-DAT time.3SGM be.PST-3SGM suppose.IMP.PL means suppose.IMP.PL

She had time to calve.

<२०> आन मंग तितक्यात ती आमची चुलती मनली चला घरी

an mənɨg titkyat ti amci culti mənli çəla ghəri

an mənɨg titkya-t ti am-c'i culti mən-l-i çəla ghər-i

and then that time.OBL-LOC DEM.DIST.3SGF we.EXCL-GEN-3SGF aunty.3SGF say-PFV-3SGF come.IMP.2PL home-LOC

And then our elder aunty said, "Let's go home".

<२१> आता आमाला त गाय बगायची

ata amala tə gay bəgayci

ata ama-la tə gay bəg-ayci

now we.EXCL-DAT so cow.3SGF see-NON.FIN-3SGF

Now, we wanted to see a cow.

<२२> पन नाइ मनता इनाय कनाय

pən nai mənta inay kənay

pən nai mən-ta inay kənay

PRT NEG say-IPFV come.IPFV.NEG COMP.NEG

But we couldn't say no.

<२३> म आमी काय केलो ते घरी चाला मनले की आमची चुलती गाडीवर होती

mə ami kay kelo te ghəri cala mənle ki amci culti gaḍiwər hoti

mə ami kay ke-l-o te ghər-i cala mən-l-e ki am-c'i culti gaḍi-wər hot-i

then we.EXCL what do-PFV-1PL they home-LOC come.IMP.2PL say-PFV-3PL COMP

we.EXCL-GEN-3SGF aunty.3SGF bike-PP.LOC be.PST-3SGF

Then what did we do? She said, "Let's go home". Our elder aunty was on a motorcycle.

<२४> त्यात आमी म सायकलीव तशीच दमटीत आनल्या घरी

tyat ami mə saykəliw təšic dəmtit anlyə ghəri

tya-t ami mə saykəli-w təšic dəmti-t an-l-ya ghər-i

that.OBL-LOC we.EXCL then bicycle.3PL-PP.LOC thus.3SGF-EMPH bully-IPFV bring-PFV-3PL home-LOC

We were on bicycles. So, we rode it fast back home.

<२५> लावली पन सायकल

lawli pən saykəl

law-l-i pən saykəl

attach-PFV-3SGF also bicycle.3SGF

We kept our bicycles at home.

<२६> आनी घरी कुनाला आमी गेलं की ह्या वाटनं पुना पळत गेलोत

ani ghəri kunala ami gelə ki hya wātənə puna pəḷət gelot

ani ghər-i kuna-la ami ge-l-ə ki hya wātə-nə puna pəl-ət ge-l-ot

and home-LOC who.OBL-ACC we.EXCL go-PFV-3SGN COMP DEM.PROX.OBL

road.OBL-INS again run-IPFV go-PFV-1PL

And who was interested in staying at home? We ran this way again.

<२७> ते गाय कशी ज़नती बगायला

te gay kəṣī jənti bəgayla

te gay kəṣī jən-t-i bəg-ayla

DEM.DIST cow.3SGF how.3SGF calve-IPFV-3SGF see-NON.FIN

To see how the cow calves.

<२८> पन तितवर ज़ाउस्तर सायेब सायेब आमी तितं गेलोत

pən titwər jaustər sayeb sayeb ami titə gelot

pən tit-wər ja-ustər sayeb sayeb ami titə ge-l-ot

but there-PP.LOC go-until sir sir we.EXCL there go-PFV-1PL

We went there, but until we got there...

<२९> आन गाय आमची ती गाय आगुदरच्च ज़नली

an gay amčī ti gay agudərəc jənli

an gay am-čī-i ti gay agudərə-c jən-l-i

and cow.3SGF we.EXCL-GEN-3SGF DEM.DIST.3SGF cow.3SGF already.OBL-EMPH

calve-PFV-3SGF

And our cow is already calved.

<३०> म आता गाय ज़नलीच्यानंतर मंग आमचा डिसमुड झाला

mə ata gay jənliĉānəntər məng amca dismud jhala

mə ata gay jən-l-i-ĉ-a-nəntər məng am-c-a dismud jhā-l-a

then now cow.3SGF calve-PFV-3SGF-GEN-OBL-after then we.EXCL-GEN-3SGM mood
off.3SGM happen-PFV-3SGM

As the cow calved (before we reached), our mood was off.

<३१> की आमाला पायलाच नय मिळाली नेमकी बाबा गाय ज़नती कशी

ki amala paylac nəy miḷali nemki baba gay jənti kəṣī

ki ama-la pa-(a)yla-c nəy miḷa-l-i nemki baba gay jən-t-i kəṣī

COMP we.EXCL-DAT see-NON.FIN-EMPH NEG get-PFV-3SGF exactly VOC cow.3SGF
calve-IPFV-3SGF how.3SGF

We didn't get to see exactly how the cow calves.

<३२> पहायलाच नाय मिळाली आन ति पान्याची तुरस होती

pəhaylac nay miḷali an ti panyaĉī turəs hoti

pəh-ayla-c nay miḷa-l-i an ti pa-n-ya-ĉī turəs hot-i

see-NON.FIN-EMPH NEG get-PFV-3SGF and DEM.DIST.3SGF see-INF-OBL-GEN-
3SGF curiosity.3SGF be.PST-3SGF

We didn't get to see it, and we were curious to see that.

<३३> मंग पुना मंग काय (नाय) आमी तितं पाच धा मिनटं बसलुत

məng puna məng kay (nay) ami titə pac dha mintə bəslut

məng puna məng kay (nay) ami titə pac dha mintə bəs-l-ut

then again then what (NEG) we.EXCL there five ten minute.3PL sit-PFV-1PL

Then what happened again, we sat there for five to ten minutes.

<३४> पुना मंग चुलत्याला घरी आल्यानंतर इचारलं आमच्या चुलतीला पोरं आलती कुडयतं

puna məng cultyala ghəri alyanəntər iĉārlə amĉā cultila porə alti kuḍəytə

puna məng cultya-la ghər-i a-l-ya-nəntər iĉār-l-ə am-ĉ-a culti-la porə a-l-t-i kuḍ-
əytə

again then uncle.OBL-ACC home-LOC come-PFV-OBL-after ask-PFV-3SGN

we.EXCL-GEN-OBL aunt-ACC boy.3PL come-PFV-be.PST-3PL where-be.PRS.3PL

Then again, when uncle came home, he asked our aunty, the boys came, where are
they?

<३५> ती मनली बॉ ही सायकली हितं कुटतर लावल्या अन पळाले बाबा हिकडं अन गेली
ti mənli bə hi saykəli hitə kutətər lawlya ən pəlalə baba hikdə ən geli
ti mən-l-i bə hi saykəl-i hitə kutətər law-l-ya ən pəla-l-e baba hikdə ən ge-l-i
she say-PFV-3SGF VOC DEM.PROX.3PL bicycle-3PL here somewhere attach-PFV-
3PL and run-PFV-3PL VOC here and go-PFV-3PL
She said, leaving the bicycle somewhere here, they ran somewhere.

<३६> चुलत्यानी पुना मंग आमच्या भावाला पाटिवलं त्या
cultyani puna mənḡ amčā bhawala paṭiwlə tya
cultyani puna mənḡ am-č-a bhawa-la paṭiw-l-ə tya
uncle.OBL-ERG again then we.EXCL-GEN-OBL brother.OBL-ACC send-PFV-3SGN
DEM.DIST.OBL
Uncle then sent our brother again.

<३७> पाय मनले नेमकं कुडंय ती
pay mənle nemkə kuḍəy ti
pay mən-l-e nemkə kuḍ-əy ti
see.IMP.2SG say-PFV-3PL exactly where-be.PRS they
They said, look where they are.

<३८> म ते पहात पहात गेले म ते इचारलं म ते
mə te pəhat pəhat gele mə te ičārlə mə te
mə te pəha-t pəha-t ge-l-e mə te ičār-l-ə mə te
then they see-IPFV see-IPFV go-PFV-3PL then that ask-PFV-3SGN then that
Then they went on watching, then they asked.

<३९> म तोर का आमी तिकुन आलुतु पुडुन
mə tor ka ami tikun alutu puḍun
mə tor ka ami tik-un a-l-u-t-u puḍ-un
then until what we.EXCL there-ABL come-PFV-1PL-be.PST-1PL ahead-ABL
Until then, we were coming from there.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४०> म ते मने चला तुमाला बोलीलं मने दादान कुडं गेलते

mə te məne çəla tumala bolilə məne dadan kuḍə gelte

mə te məne çəla tuma-la bol-i-l-ə məne dada-n kuḍə ge-l-t-e

then he QUOT come.IMP.2PL you.2PL-ACC call-CAUS-PFV-3SGN QUOT dada-ERG

where go-PFV-be.PST-2PL

Then he said, “Come on *dada* has called you. Where did you go”.

<४१> आमी मनलं कुडं नाय

ami mənḷə kuḍə nay

ami mən-l-ə kuḍə nay

we say-PFV-3SGN where NEG

We said, “Nowhere”.

<४२> घरी गेलोत बाबा

ghəri gelot baba

ghər-i ge-l-ot baba

home-LOC go-PFV-1PL VOC

We went home.

<४३> घरी गेलो त मंग इतक्यावेळ कुडं गेलते

ghəri gelo tə məng itkyawel kuḍə gelte

ghər-i ge-l-o tə məng itkya-wel kuḍə ge-l-t-e

home-LOC go-PFV-1PL so then how much-time where go-PFV-be.PST-2PL

We went home and then they asked, “Where had you gone so much time?”

<४४> आमी मनलु कुडं नाय

ami mənlu kuḍə nay

ami mən-l-u kuḍə nay

we.EXCL say-PFV-1PL where NEG

We said, “Nowhere”.

<४५> ते आमच्या चुलत्याचा ध्यानात आलतं का कायलतं काय मयीत बॉ ही नेमकी काय बगल्याती ह्याना का बगु द्यायच नाय काय मयीत

te amčā cultyačā dʰyanat altə ka kayəltə kay məyit bə hi nemki kay bəgalyati hyana ka bəgu dyaycə nay kay məyit

te am-č-a cultya-č-a dʰyana-t a-l-t-ə ka kay-ə-l-t-ə kay məyit bə hi nemki kay bəg-alyati hya-na ka bəg-u dy-ayc-ə nay kay məyit

that we.EXCL-GEN-OBL uncle.OBL-GEN-OBL remember.OBL-LOC come-PFV-be.PST-3SGN COMP what-come-PFV-be.PST-3SGN what know DM this.PL exactly what see-PRS.PROG.3PL they.OBL.PL-DAT what see-NON.FIN give-NON.FIN-3SGN NEG what know

Our uncle had noticed that maybe he knew what we were looking at, or what we shouldn't have seen.

<४६> मंग ती आमच्याहिकडं अशा गाइला चोपाट्या आसतेत बांदायच्या गायला आशा

məng ti amčāhikdə əśā gaila copāṭya astet bandayčā gayla aśā

məng ti am-č-a-hikdə əśā gai-la copāṭya as-t-et band-ayč-a gay-la aśā

then that we.EXCL-GEN-OBL-here thus.3PL cow-ACC rope.3PL be-IPFV-3PL tie-NON.FIN-3PL cow-ACC thus.3PL

Here, we have ropes (*Chopatya*) for tying cows.

<४७> मजी ढोरायला वासराला चोपाट्या आसतेत ना इतक्याल इतक्या मिकीला बांदायच्या चोपाट्या असत्यात

məjī dʰorayla wasrala copāṭya astet na itkyaḷ itkya mikila bandayčā copāṭya əstyat

məjī dʰoray-la wasra-la copāṭya as-t-et na itkyaḷ itkya miki-la band-ayč-a copāṭya əs-t-yat

means cattle.OBL.PL-ACC calf.OBL.PL-ACC rope.3PL be-IPFV-3PL DM so much so much mek-LOC tie-NON.FIN-3PL rope.3PL be-IPFV-3PL

Means there are ropes for tying cows and cattle.

<४८> त्या पासात चोपाट्या अशा एका जाग्याव करुन असं ठुलेलं

tya pasat copatya əʃa eka jagyaw kərun əsə tʰulelə

tya pa-sat copatya əʃa ek-a jagya-w kər-un əsə tʰu-ləl-ə

DEM.DIST.OBL five-seven rope.3PL thus.OBL.PL one-OBL place.OBL-PP.LOC do-CP

thus.3SGN keep-PLU.PFV-3SGN

Those five seven ropes are kept at one place.

<४९> मजी येवस्तित करून की आपल्याला कमी पड्या की न्याला बांदाला तुटल्या गिटल्या तर

məʃi yewəstit kərun ki aplyala kəmi pəɖya ki nyala bandala tʰtlyə ɡitlyə tər

məʃi yewəstit kər-un ki aply-la kəmi pəɖya ki ny-ala band-ala tʰt-l-ya ɡit-l-ya tər

means systematic do-CP COMP we.INCL-DAT less fall.PFV.3PL COMP bring-

NON.FIN tie-NON.FIN break-PFV-3PL REDUP-PFV-3PL if

Ropes were kept on one side for tying if they fell short or broke.

<५०> त्या केल्या हुत्या आमी घरी गेलो

tya kelya hutya ami ghəri gelo

tya ke-l-ya hut-ya ami ghər-i ge-l-o

that do-PFV-3PL be.PST-3PL we.EXCL home-LOC go-PFV-1PL

Those were the ropes. Then we went home.

<५१> आमाल इचारलं काय कुटं गेले मने

amal ičarlə kay kʰtə gele mənə

ama-l ičār-l-ə kay kʰtə ge-l-e mənə

we.EXCL-ACC ask-PFV-3SGN what where go-PFV-2PL QUOT

They asked us, “Where did you go?”

<५२> मी ल्हान हुतु अन मायासंगचा जि होता मा चुलत भव त्यो मोटा होता थोडसा

mi lʰan hutu ən mayasəŋca ʃi hota ma culət bhəw tyo mōta hota tʰoɖsa

mi lʰan hut-u ən may-a-səŋ-c-a ʃi hot-a ma culət bhəw tyo mōta hot-a tʰoɖsa

I small be.PST-1SGM and I.OBL-GEN.OBL-with-GEN-3SGM REL be.PST-3SGM

I.OBL.GEN.3SGM cousin brother he.OBL older be.PST-3SGM a little.3SGM

I was younger and my cousin who was with me was a little older.

<५३> त्याला दोन ठोके हान जाय

tyala don tʰoke han jay

tya-la don tʰoke han jay

he.OBL-ACC two knock.3PL strike.IPFV GO.NON.FIN

They strike him with two knocks.

<५४> आन मला एक ठोका हान जाय

an məla ek tʰoka han jay

an mə-la ek tʰoka han ja-y

and I.OBL-ACC one knock.3SGM strike.IPFV GO.NON.FIN

And they strike me with one knock.

<५५> बरका मजी कुडं गेलते मन आमी मन गेलतु मळ्यात

bərka məjī kuḍə gelte mən ami mən geltu məlyat

bər-ka məjī kuḍə ge-l-t-e mən ami mən ge-l-t-u məlyat

okay-what(=DM) means where go-PFV-be.PST-2PL QUOT we.EXCL QUOT go-PFV-

be.PST-1PL farm.OBL-LOC

They said, “Where did you go?” We said, “We went to the farm”.

<५६> कायला गेलते मने मळ्यात

kayla gelte məne məlyat

kay-la ge-l-t-e məne məlyat

why-DAT go-PFV-be.PST-2PL QUOT farm.OBL-LOC

They said, “Why did you go to the farm?”

<५७> मजी आसं हानलं ओतं

məjī asə hanlə otə

məjī asə han-l-ə ot-ə

means thus.3SGN strike-PFV-3SGN be.PST-3SGN

They hit us a lot.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५८> क ती गोस्टं आजुकतरी समज़ा ध्यानातय

kə ti goʂtə ajuktəri səmjə dʰyanatəy

kə ti goʂtə ajuktəri səmjə dʰyana-t-əy

COMP DEM.DIST.3SGF story.3SGF still-PRT suppose.IMP.PL remember.OBL-IPFV-be.PRS

I still remember that incident.

<५९> की आपुन गेलतो बबा बगन्यासाठी ते तर झालंन नाय

ki apun gelto bəba bəgnyasəti te tər jʰaləc nay

ki apun ge-l-t-o bəba bəg-n-ya-səti te tər jʰa-lə-c nay

COMP we.INCL go-PFV-be.PST-1PL VOC see-INF-OBL-for that also happen-PFV-3SGN-EMPH NEG

We went to see it, but it didn't happen.

<६०> आसे हायत समज़ा किसं

ase hayt səmjə kisə

ase hay-t səmjə kisə

thus.3PL be.PRS-3PL suppose.IMP.PL anecdote.3PL

There are such anecdotes.

११.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

जालना_ जालना_ धावेडी_ स्त्री ४५ वर्षे_अशिक्षित_मराठा

<१> माऊलीचा इतिहास आता पैला सांगायचा झाला तर

maulica itihās ata pēila saṅgayca jhāla tər

mauli-c-a itihās ata pēila saṅg-ayc-a jhā-l-a tər

mauli-GEN-3SGM history.3SGM now first.3SGM tell-NON.FIN-3SGM happen-PFV-

3SGM so

If I have to tell you the history of Mauli...

<२> माऊलीच्या वडिल संन्यास घिऊन गेले होते लग्न झाल्यावर

mauličā wəḍil sənnyās gh̄iun gele hote ləgnə jhālyawər

mauli-č-a wəḍil sənnyās gh̄i-un ge-l-e hot-e ləgnə jhā-l-ya-wər

mauli-GEN-OBL.3FPL father.3PL renunciation.3SG take-CP go-PFV-3PL be.PST-3PL

marriage.3SG happen-PFV-OBL-after

Mauli's father had renounced the world after marriage.

<३> मंग त्यायच्या गावात त्यायच्या माहेरी त्यायच्या त्या स्वामी आले येक महाराज रामनास
स्वामी

məṅg tyay-čā gawat tyayčā maheri tyayčā tya swami ale yek maharaj ramnas

swami

məṅg tyay-č-a gaw-a-t tyay-č-a maher-i tyay-č-a tya swami a-l-e yek maharaj

ramnas swami

then they.OBL-GEN-OBL village-OBL-LOC they.OBL-GEN-OBL maher-LOC they.OBL-

GEN-OBL DEM.DIST.OBL saint come-PFV-3PL one king Ramdas saint

Then, Swami Ramn(d)as Maharaj arrived at her mother's village.

<४> रामदास स्वामी आले त्याइ त्या बाईन त्यायचं दर्शन घेतलं

ramdas swami ale tyai tya bainə tyaycə dərśən gh̄etlə

ramdas swami a-l-e tyai tya bai-nə tyay-c-ə dərśən gh̄et-l-ə

Ramdas saint come-PFV-3PL that DEM.DIST.OBL woman-ERG they.OBL-GEN-3SGN

darshan.3SGN take-PFV-3SGN

Ramdas swami arrived. The woman took his *darshan*.

<५> ते मंले अश्टपुत्रं सौभाग्यवती मंग ती बाई हसली

te mənle əʃtəputrə səubʰagyəwəti məng tibai həsli

te mən-l-e əʃtəputrə səubʰagyəwəti məng ti bai həs-l-i

they say-PFV-3PL *ashtaputra saubhagyawati* then DEM.DIST.3SGF woman laugh-PFV-3SGF

He blessed her by saying, “Have a happy wifehood and eight sons” and the woman smiled.

<६> ती रुखिनी माऊलीची आई त्यायन सांगितलं हे सगळे मंडळीला दर्शन होऊ दे माझं

ti rukʰmini mauličī ai tyaynə saŋgitlə he səgle mənḍlila dərʃən hou de majʰə

ti rukʰmini mauli-č-i ai tyay-nə saŋgit-l-ə he səgle mənḍli-la dərʃən ho-u de ma-jʰ-ə

DEM.DIST.3SGF Rukmini.3SGF mauli-GEN-3SGF mother.3SGF they.OBL-ERG tell-PFV-3SGN DEM.PROX.PL all people-DAT *darshan.3SGN* be-NON.FIN GIVE.IMP.2SG I.OBL-GEN-3SGN

He told Rukmini, the Mauli’s mother, “Let all the people visit me”.

<७> अन मंग तू बाजूला थाम तवर म ती थामली

ən məng tu bajula tʰam təwər mə ti tʰamli

ən məng tu bajula tʰam təwər mə ti tʰam-l-i

and then you.SG side-LOC stop.IMP.2SG until then she stop-PFV-3SGF

and then he said, “Wait aside”. Then she waited.

<८> मने मी तुला आशिर्वाद देला अन तू हासली का

məne mi tula aʃirwad dela ən tu hasli ka

məne mi tu-la aʃirwad de-l-a ən tu has-l-i ka

QUOT I you.SG-DAT blessing.3SGM give-PFV-3SGM and you laugh-PFV-2SGF why

He asked her, “I blessed you and why did you smile?”

<९> याचं उत्तर दे मने मला म तिने सांगितलं देते मने

yacə uttər de mənə məla mə tine saŋgitlə dete mənə

ya-c-ə uttər de mənə mə-la mə ti-ne saŋgit-l-ə de-t-e mənə

this-GEN-3SGN answer.3SGN give.IMP.2SG QUOT I.OBL-DAT then she-ERG tell-PFV-3SGN give-IPFV-1SGF QUOT

He said, “Give me the reason”. She said, “Yes! I will explain to you”.

<१०> तिन सांगितलं माझ्या पतीनं संन्यास घेतला
 tinə saŋgitlə maʒʰa pətinə sənnyas ɡʰetla
 ti-nə saŋgit-l-ə ma-ʒʰ-a pəti-nə sənnyas ɡʰet-l-a
 she-ERG tell-PFV-3SGN I.OBL-GEN-OBL husband-ERG renunciation.3SGM take-PFV-
 3SGM
 She said, “My husband has renounced the world”.

<११> अन तुमी मला अष्टपुत्रं सोभाग्यवती मनल्याबद्दल मला त्याचं हसू आलं
 ən tumi məla əʂtəputrə sobʰagyəwəti mənlyabəddəl məla tyacə həsu alə
 ən tumi mə-la əʂtəputrə sobʰagyəwəti mən-l-ya-bəddəl mə-la tyac-ə həsu a-l-ə
 and you.2PL I.OBL-ACC *ashtaputra saubhagyawati* say-PFV-OBL-about I.OBL-DAT
 that.OBL-GEN-3SGN laugh-NON.FIN come-PFV-3SGN
 I smiled because you blessed me with happy wifehood and eight sons.

<१२> की मी कशी व्हईन पतीन त संन्यास घेतला मंग मी अष्टपुत्रं कशी सोभाग्यवती बरं हाये
 पन अष्टपुत्रं कशी
 ki mi kəʂi wʰəin pətinə tə sənnyas ɡʰetla məŋg mi əʂtəputrə kəʂi sobʰagyəwəti
 bərə hayə pən əʂtəputrə kəʂi
 ki mi kəʂi wʰə-in pəti-nə tə sənnyas ɡʰet-l-a məŋg mi əʂtəputrə kəʂ-i
 sobʰagyəwəti bərə hayə pən əʂtəputrə kəʂ-i
 that I how.1SGF become-FUT.1SG husband-ERG PRT renunciation.3SGM take-PFV-
 3SGM then I *ashtaputra* how.1SGF happy *saubhagyawati* okay be.PRS but eight
 sons how.1SGF
 “I am *saubhagyawati* (= married). But, my husband has renounced the world. Then
 how will I be blessed with eight-sons?”

<१३> ते मने सांग तुया पतीची खून नाव
 te mənə saŋg tuya pətičī kʰun naw
 te mənə saŋg tuy-a pəti-č-i kʰun naw
 they QUOT tell.IMP.2SG you.OBL-GEN.OBL husband-GEN-3SGF mark.3SG name.3SG
 He said, “Tell me your husband’s mark or name.”

<१४> ती मने इट्ठलपंत मंते मने नाव पन
ti mæne ittʰəl pənt mənte mæne naw pən
ti mæne ittʰəlpənt mən-t-e mæne naw pən
she say Vitthalpant say-IPFV-3SG QUOT name.3SG but
She replied, “His name is Vitthalpant”. but...

<१५> ते मने नुस्त्या नावावरून थोडी ज़मन ते त्यायच्याकडे संन्यास घेतला होता त्यायन रामदास
स्वामिनकड
te mæne nustya nawawərun tʰoḍi jəmən te tyayčəkəḍe sənniyas gʰetla hota tyaynə
ramdas swaminkəḍ
te mæne nustya naw-a-wər-un tʰoḍi jəmən te tyay-č-a-kəḍe sənniyas gʰet-l-a hot-a
tyay-nə ramdas swamin-kəḍə
she QUOT only name-OBL-PP.LOC-ABL a little.3SGF manage it they.OBL-GEN-
OBL-PP.LOC renunciation.3SGM take-PFV-3SGM be.PST-3SGM they.OBL-ERG
Ramdas saint-PP.LOC
He said it is not possible to find him by the name alone. Ramdas Swami was his
teacher.

<१६> ते मने नुस्त्या नावावरून खून नाय सांगता येनार
te mæne nustya nawawərun kʰun nay saŋgta yenar
te mæne nustya naw-a-wər-un kʰun nay saŋg-ta ye-nar
they QUOT only name-OBL-PP.LOC-ABL mark NEG tell-IPFV COME-PROS
He said he could not tell much from the name alone.
<१७> वळखिता नाई येनार तू खून सांग मने काईतरी शरीरावरची काय खून ये ते
wəlkʰita nai yenar tu kʰun saŋg mæne kaitəri šərirawərčī kay kʰun ye te
wəlkʰi-ta nai ye-nar tu kʰun saŋg mæne kaitəri šərir-a-wər-č-i kay kʰun ye te
recognize-IPFV NEG come-PROS you mark.3SGF tell.IMP.2SG QUOT something
body-OBL-PP.LOC-GEN-3SGF what mark.3SGF be.PRS that
“It will not be possible to recognise him, Tell me about any mark on his body.”

<१८> तिन सांगितलं त्यायच्या उजव्या भुजावर तुळशिपत्राचं पान असा शिक्का आय अशी खून सांगितली.

tinə saŋitlə tyayčā ujwya bhujawər tuḷšipətracə pan əsa śikka ay əśī khun saŋitli
ti-nə saŋit-l-ə tyay-č-a ujwya bhujā-wər tuḷšī-pətr-a-c-ə pan əsa śikka ay əśī
khun saŋit-l-i

she-ERG tell-PFV-3SGN they.OBL-GEN-OBL right arm-PP.LOC tulsi-leaf-OBL-GEN-
3SGN leaf.3SGN thus.3SGM stamp.3SGM be.PRS thus.3SGF mark.3SGF tell-PFV-3SGF
She told him, “He has the mark of the Tulsi leaf on his right-arm”.

<१९> बरं मने पाऊ मंग ते गेले तिदं

bərə mənə pau mənḡ te gele tidə

bərə mənə pa-u mənḡ te ge-l-e tidə

okay QUOT see-HORT then they go-PFV-3PL there

“All right!”, he said. “Let’s see.” He went there.

<२०> मंग ते संन्यास घेतल्यावर आशे बागायती पांगरून कपडे घालित नई ना

mənḡ te sənniyas ghetlyawər ašə bagayti paŋgrun kəpḍe ghalit nāi na

mənḡ te sənniyas ghet-l-ya-wər ašə bagayti paŋgr-un kəpḍe ghal-it nāi na

then that renunciation.3SGM take-PFV-OBL-after thus.3PL bagayati cover-CP
cloth.3PL wear-IPFV NEG DM

Then, After renouncing the world, one does not cover the body in daily-wear
clothes.

<२१> बागायत पांगरून अशे म त्यान घेयेले तशे त्या इट्ठलपंताच्या आंगावरचं ते वडलं

bagayət paŋgrun əšə mə tyan gheyele təšə tya itṭhəlpəntačā aŋgawərcə te wəḍlə

bagayət paŋgr-un əšə mə tya-n ghey-el-e təšə tya itṭhəlpənt-a-č-a aŋg-a-wər-c-ə te
wəḍ-l-ə

bagayat cover-CP thus.3PL then he.OBL-ERG take-PFV-be.PRS thus.3PL

DEM.DIST.OBL Vitthalpanta-OBL-GEN-OBL body-OBL-PP.LOC-GEN-3SGN that pull-
PFV-3SGN

He went and pulled the upper-body cloth from Vitthalpant’s body.

<२२> म ते इथं खून वळखिली त्यायनं

mə te ithə kʰun wəlkʰili tyaynə

mə te ithə kʰun wəlkʰi-l-i tyay-nə

then DEM.DIST.3SGN here mark.3SGF recognize-PFV-3SGF they.OBL-ERG

Then, he recognised the body-mark.

<२३> ते मंग चोरून सांगितलं होतं त्यायनं माजं लग्नं झालं नय

ste məng corun saŋgitlə hotə tyaynə majə ləgnə jʰalə nəy

te məng cor-un saŋgit-l-ə hot-ə tyay-nə ma-j-ə ləgnə jʰa-l-ə nəy

that then steal-CP tell-PFV-SGN be.PST-3SGN they.OBL-ERG I.OBL-GEN-3SGN

marriage.3SGN happen-PFV-3SGN NEG

He had hidden the fact that he was married.

<२४> मुन त्यायनं विचारलं ही खून तुया आंगावर कधीची ए

mun tyaynə wičarlə hi kʰun tuya aŋgawər kədhīcī e

mun tyay-nə wičar-l-ə hi kʰun tuy-a aŋg-a-wər kədhī-č-i e

therefore they.OBL-ERG ask-PFV-3SGN DEM.PROX.3SGF mark.3SGF you-GEN.OBL

body-OBL-PP.LOC when-GEN-3SGF be.PRS

He asked him, “From when is this sign on your body?”

<२५> त्यो मने जलमताचे मने मला हे मायती नाय ही खून कशी झाली काय झाली खुद म्या सुदा पायली नव्हती अजुन

tyo məne jələmtacē məne məla he mayti nay hi kʰun kəśī jʰali kay jʰali kʰud mya suda payli nəvʰti əjun

tyo məne jələm-t-a-č-e məne mə-la he mayti nay hi kʰun kəś-i jʰa-l-i kay jʰa-l-i kʰud mya suda pay-l-i nəvʰ-t-i əjun

he.OBL QUOT birth-LOC-OBL-GEN-be.PRS QUOT I.OBL-DAT this knowledge NEG

DEM.PROX.3SGF mark.3SGF how-3SGF happen-PFV-3SGF what happen-PFV-

3SGF self I.ERG too see-PFV-3SGF NEG-PST-3SGF yet

He said, “It is from my birth. I do not know how this mark appeared. Even I had not seen it before”.

<२६> तुमी कशावरून पायली ते मने मला पाहायची होती मला ज्ञानवायची होती काय खूने तुया अंगावर मनून पाहू रायलो

tumi kəśawərun payli te mənə məla pahayčī hoti məla janwayčī hoti kay khūne tuyā aṅgawər mənun pahu raylo

tumi kəśa-wər-un pay-l-i te mənə mə-la pah-ayč-i hot-i mə-la janw-ayč-i hot-i kay khūn-e tuy-a aṅg-a-wər mənun pah-u raylo

you.2PL how.OBL-PP.LOC-ABL see-PFV-3SGF they QUOT I.OBL-DAT see-NON.FIN-3SGF be.PST-3SGF I.OBL-DAT conscious-NON.FIN-3SGF be.PST-3SGF what mark.3SGF-be.PRS you.SG.GEN.OBL body-OBL-PP.LOC so see-CP

STAY.PRS.PROG.1SGM

“How do you see it?” He said, “I wanted to see. I wanted to know what sign you have on your body? So I am seeing it”.

<२७> ते मने मी नय ज्ञानित मने माया अंगावर खूने मनून

te mənə mi nəy janit mənə maya aṅgawər khūne mənun

te mənə mi nəy janit mənə may-a aṅg-a-wər khūne mənun

they QUOT I NEG know.IPFV QUOT say I.OBL-GEN.OBL body-OBL-PP.LOC mark-be.PRS therefore

He said, “I am not aware that I have a sign on my body”.

<२८> म त्यायनं ते सांगितलं की बाबा तुजं लग्न होयले

mə tyaynə te saṅgitlə ki baba tujə ləgnə hoyele

mə tyay-nə te saṅgit-l-ə ki baba tu-j-ə ləgnə hoy-el-e

then they.OBL-ERG that tell-PFV-3SGN COMP VOC you-GEN-3SGN marriage.3SGN happen-PFV-be.PRS

Then he said to him, “You are married”.

<२९> अन तू तुझी पत्नी सोडून इथं संन्यास घिउन मायाजवळ यिऊन बसला

aṅ tu tujī pətni soḍun ithə sənnyas ghīun mayajəwəl yiun bəsla

aṅ tu tu-jī-i pətni soḍ-un ithə sənnyas ghī-un may-a-jəwəl yi-un bəs-l-a

and you.SG you.SG-GEN-3SGF wife leave-CP here renunciation.3SGM take-CP

I.OBL-GEN.OBL-near come-CP sit-PFV-2SGM

“...And you abandoned your wife and came to me for renunciation”.

<३०> हे योग्य नई तुला तुझ्या घरी जाव लागल तुल संसार करावा लागल
he yogyə nəi tula tujʰa ghəri jawə lagəl tul sənsar kərawa lagəl
he yogyə nəi tu-la tu-jʰ-a ghər-i ja-wə lag-əl tu-l sənsar kər-awa lag-əl
this right NEG you-DAT you-GEN-OBL home-LOC go-NON.FIN.OBLG ATTACH-FUT
you-DAT worldly duties.3SGM do-NON.FIN.OBLG ATTACH-FUT
“This is not correct. You must go home and fulfill your worldly duties”.

<३१> आले ते त्यायच्या गुरुचं आयकावं लागलं न गुरुचं वचन नय मोडीत न
ale te tyayčā gurucə aykawə laglə nə gurucə wəcən nəy modit nə
a-l-e te tyay-č-a guru-c-ə ayk-awə lag-l-ə nə guru-c-ə wəcən nəy mod-it nə
come-PFV-3PL they they.OBL-GEN-OBL mentor-GEN-3SGN listen-NON.FIN.OBLG
ATTACH-PFV-3SGN DM mentor-GEN-3SGN speech.3SGN NEG break-IPFV DM
He returned. He had to listen to his mentor. He could not go against the mentor’s
advice.

<३२> मंग आले आले त मंग त्यायले ते चार मुलं झाले
məng ale ale tə məng tyayle te čār mulə jʰale
məng a-l-e a-l-e tə məng tyay-le te čār mulə jʰa-l-e
then come-PFV-3PL come-PFV-3PL so then they.OBL.PL-DAT DEM.DIST.3PL four
children.PL happen-PFV-3PL
Then he came back. They had four children.

<३३> निवृत्ती दादा सोपान काका ज्ञानेश्वर माऊली अन मुक्ताई
Niwrutti dada sopan kaka dnaneswər mauli ən muktai
Niwrutti dada sopan kaka dnaneswər mauli ən muktai
Niwrutti brother Sopan uncle Dnyaneswər mauli and Muktabai
Niwrutti, Sopan, Dnyaneshwar, and Muktabai, these four children.

<३४> मंग त्यायचा छळ करू लागले लोक
məng tyayca čʰələ kəru laglə lokə
məng tyay-c-a čʰələ kər-u lag-l-e lokə
then they.OBL.PL-GEN-3SGM torture.3SGM do-INCP ATTACH-PFV-3PL people.PL
Then people started torturing them.

<३५> संन्याशाचे मुलं अय म्हनून त्यायला पंथात घेई ना
 sannyasaĉe mulə əy mʰənun tyayla pəntʰat gʰei na
 sannyasā-ĉ-e mulə əy mʰənun tyay-la pəntʰ-a-t gʰe-i na
 hermit.OBL-GEN-3PL children.PL be.PRS therefore they.OBL.PL-ACC sect-OBL-LOC
 take-IPFV NEG
 Calling them “a hermit's children” people prohibited them from the sect.

<३६> शाळेत येऊ देईना
 śālet yeu deina
 śāle-t ye-u de-i-na
 School.OBL-LOC come-NON.FIN GIVE-IPFV-NEG
 They prohibited them from entering the school.

<३७> शाळात येऊ देईना मादुगिरी मागु देईना भिक्षा वाढीना
 śālat yeu deina madugiri magu deina bhikṣā waḍhina
 śāla-t ye-u de-i-na madugiri mag-u de-i-na bhikṣā waḍh-i-na
 school.OBL-LOC come-NON.FIN GIVE-IPFV-NEG alms beg-NON.FIN GIVE-IPFV-
 NEG alms serve-IPFV-NEG
 They were prohibited from entering the school, from asking for alms; nobody
 would serve them alms.

<३८> यखांद्यानं ज़र दयामया करून वाल्डीस तर दुसरं यिऊन हिसकाटून घ्यायचं
 yəkhāndyanə jər dəyaməya kərun walḍis tər dusrə yiun hiskaṭun gʰaycə
 yəkhānya-nə jər dəya-məya kər-un walḍ-i-s tər dusrə yi-un hiskaṭ-un gʰa-yc-ə
 someone.OBL-ERG REL compassion-REDUP come-CP serve.PFV-3SGF-EMPH then
 other come-CP jerk-CP take-PST.HAB-3SGN
 If someone served alms out of pity then another would come and snatch it away.

<३९> त्यायचे पिठाला खाली पायंदळी खुंदाळुन खंदाळुन टाकायचं
 tyayĉe piṭhala khali payandəli khūndaḷun khəndaḷun ṭakaycə
 tyay-ĉ-e piṭh-a-la khali payandəl-i khūndaḷ-un khəndaḷ-un ṭak-ayc-ə
 they.OBL.PL-GEN-OBL flour-OBL-ACC down under the feet-LOC smash-CP REDUP
 throw-PST.HAB-3SGN
 They used to trample the flour (received as alms) under their feet.

<४०> ती मुक्ताई गावात भांडे आनाल गेली ते फोडून टाकायचे तिल मारायचं
ti muktai gawat bʰaṇḍe anal geli te pʰoḍun takayčē til maraycə
ti muktai gaw-a-t bʰaṇḍe an-al ge-l-i te pʰoḍ-un tak-ayč-e ti-l mar-ayc-ə
DEM.DIST.3SGF Muktabai.3SGF village-OBL-LOC utensil.3PL bring-NON.FIN go-PFV-
3SGF that break-CP THROW-PST.HAB-3PL she-ACC hit-NON.FIN-3SGN
If Muktabai went into the town to bring utensils, they would break the utensils
and beat her.

<४१> माऊलीनं पाठीवर आग्नी जठराग्नी पेटून मांडे भाजाल लावले
maulinə paṭhiwər agni jəṭʰəragni pətun maṇḍe bʰajal lawle
mauli-nə paṭh-i-wər agni jəṭʰəragni pət-un maṇḍe bʰaj-al law-l-e
Mauli-ERG back-OBL-PP.LOC fire gastric fire burn-CP mande.3PL roast-NON.FIN
ATTACH-PFV-3PL
Mauli used gastric fire to heat his back and let her roast *Mande* (food item) on his
back.

<४२> अन म येच्यात पैठनात आळंदीत रेडे बोलाय लावला पैठनात
ən mə yečət pəiṭʰnat aḷəndit rede bolay lawla pəiṭʰnat
ən mə ye-č-a-t pəiṭʰna-t aḷəndi-t rede bol-ay law-l-a pəiṭʰna-t
and then this-GEN-OBL-LOC Paithan.OBL-LOC Alandi-LOC male buffalo.PL speak-
NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM Paithan.OBL-LOC
At Paithan, (he made) a buffalo to speak.

<४३> येद बोल मने बोलन का मने
yed bol məne bolən ka məne
yed bol məne bol-ən ka məne
Veda.PL talk.IMP.2SG QUOT speak-FUT why QUOT
They said, “Will the buffalo recite the Vedas?”

<४४> ते मने सगळे देवे
te məne səgle dewe
te məne səgle dew-e
they QUOT all.PL god.SM be.PRS
They said, “God is in everyone”.

<४५> मंग त्यो मने या रेड्यात ते मंते देवचे

məŋg tyo məne ya reɖyat te mənte dewəçē

məŋg tyo məne ya reɖya-t te mən-t-e dewə-ç-e

then he QUOT DEM.PROX.3SGM male buffalo.OBL-LOC they say-IPFV-3 god-EMPH-be.PRS

“..Is god there in this buffalo?” He replied, “Yes!”

<४६> लाव मने येद बोलायला

law məne yed bolayla

law məne yed bol-ayla

attach.IMP.2SG QUOT Veda.PL speak-NON.FIN

“Make buffalo recite Vedas.”

<४७> मंग माऊलीनं त्येयच्या पाठीउन हात फेरला

məŋg maulinə tyeyçā paṭhiun hat pʰerla

məŋg mauli-nə tyey-ç-a paṭh-i-un hat pʰer-l-a

then mauli-ERG they.OBL.PL-GEN-OBL back-OBL-ABL hand.3SGM move-PFV-3SGM

Then, Mauli moved his hand over his (the buffalo's) back.

<४८> ते येद बोला.

te yed bolla

te yed bol-l-a

he Veda.PL speak-PFV-3SGM

He recited Vedas.

<४९> म तिथून पुढे त्यायला ते ज़रा हळू हळू न्याय देत चाले

mə tithun puɖe tyayla te jəra həlu həlu nyay det calle

mə tith-un puɖe tyay-la te jəra həlu həlu nyay de-t cal-l-e

then there-ABL ahead they.OBL.PL-DAT they a little.3SGM slowly slowly justice give-IPFV WALK-PFV-3PL

From that time onward, they slowly started treating them fairly.

१२ जिल्हा:- ठाणे

१२.१ ठाणे जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
ठाणे	ठाणे	येऊर	स्त्री ५५ वर्षे,अशिक्षित,ठाकूर म	बालपणाविषयी कथन
ठाणे	ठाणे	येऊर	पुरुष ७० वर्षे,३ री,आदिवासी ठाकूर	चिमणी-कावळ्याची गोष्ट
ठाणे	ठाणे	येऊर	पुरुष ७० वर्षे,२ री,वारली	कावळा आणि मैना
ठाणे	ठाणे	येऊर	पुरुष २५ वर्षे,५ वी,आदिवासी वारली	ससा आणि कासव
ठाणे	ठाणे	येऊर	पुरुष २५ वर्षे,५ वी,वारली	प्रवास वर्णन
ठाणे	ठाणे	येऊर	स्त्री २० वर्षे, १२ वी, ठाकूर	पाच बहिणींची गोष्ट
ठाणे	भिवंडी	भिवाली	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,वारली	लग्नपद्धतीविषयी कथन
ठाणे	भिवंडी	भिवाली	पुरुष ३३ वर्षे,७ वी,हिंदू वारली	कोल्हा आणि बकरी
ठाणे	भिवंडी	भिवाली	स्त्री ४५ वर्षे,४ थी,कुणबी पाटील	ससा आणि कासव
ठाणे	भिवंडी	भिवाली	पुरुष २० वर्षे,पदवीधर,हिंदू कुणबी	पोहोण्याचा अनुभव
ठाणे	भिवंडी	खोणी	स्त्री ७२ वर्षे,अशिक्षित,कोळी	बालपणाविषयी कथन
ठाणे	भिवंडी	खोणी	स्त्री ३३ वर्षे,१२ वी,हिंदू आगरी	ससा आणि कासव
ठाणे	भिवंडी	खोणी	पुरुष २३ वर्षे,पदवीधर, हिंदू आगरी	ससा आणि कासव
ठाणे	भिवंडी	खोणी	स्त्री ६८ वर्षे,४ थी, आगरी	होळीविषयी कथन
ठाणे	अंबरनाथ	उसाटणे	स्त्री ३८ वर्षे,९ वी,हिंदू बौद्ध	ससा आणि कासव
ठाणे	अंबरनाथ	उसाटणे	पुरुष ३५ वर्षे,अशिक्षित,आगरी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
ठाणे	अंबरनाथ	वांगणी	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,आदिवासी ठाकूर	स्वतःविषयी कथन
ठाणे	अंबरनाथ	वांगणी	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,मराठा कुणबी	चिमणी आणि कावळा
ठाणे	अंबरनाथ	वांगणी	पुरुष ७३ वर्षे,११ वी,मुस्लिम	तहानलेला कावळा
ठाणे	अंबरनाथ	वांगणी	पुरुष १७ वर्षे,८ वी,आदिवासी ठाकूर	ससा आणि कासव
ठाणे	शहापूर	चौढे_बुद्रुक	पुरुष ३२ वर्षे ६ वी,हिंदू म ठाकूर	ससा आणि कासव
ठाणे	शहापूर	चौढे_बुद्रुक	पुरुष ६७ वर्षे,७ वी,हिंदू कुणबी	सिंह आणि ससा
ठाणे	शहापूर	चौढे_बुद्रुक	स्त्री ५० वर्षे,अशिक्षित,कुणबी	आर्थिक परिस्थितीविषयी
ठाणे	शहापूर	बोरशेती-कळंबे	स्त्री ६२ वर्षे,अशिक्षित,नवबौद्ध	उंदराची गोष्ट (only audio)
ठाणे	शहापूर	बोरशेती-कळंबे	पुरुष २६ वर्षे,पदव्युत्तर,बौद्ध	ससा आणि कासव
ठाणे	शहापूर	बोरशेती-कळंबे	पुरुष ३५ वर्षे,४ थी,हिंदू कातकरी	ससा आणि कासव
ठाणे	शहापूर	बोरशेती-कळंबे	स्त्री ६०,अशिक्षित,म ठाकूर	लग्नाविषयी अनुभवकथन
ठाणे	मुरबाड	पाटगाव	पुरुष ३९ वर्षे,९ वी,हिंदू ठाकूर	वाघ आला रे आला
ठाणे	मुरबाड	पाटगाव	पुरुष १४ वर्षे,८ वी,ठाकूर	लांडगा आला रे आला
ठाणे	मुरबाड	पाटगाव	पुरुष १८ वर्षे,पदवीधर,आगरी	पऱ्यांची गोष्ट
ठाणे	मुरबाड	मढ	स्त्री ५० वर्षे,५ वी,कुणबी	चिमणी आणि कावळा

खंड दोन - वैयक्तिक आणि पारंपरिक कथनांचे संकलन

ठाणे	मुरबाड	मढ	पुरुष ३३ वर्षे, १२ वी, हिंदू ठाकूर	ससा आणि कासव
ठाणे	मुरबाड	मढ	स्त्री ६० वर्षे, अशिक्षित, आदिवासी क ठाकूर	लग्नपद्धतीविषयी कथन

१२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

ठाणे_ भिवंडी_ खोणी_ स्त्री ७२ वर्षे_अशिक्षित_ महादेव कोळी

<१> पयला होली एक मयना आय होलीला त तिकरं सगरा हे करायच्या बाया पोरी अशा गानी बिनी बोलायच्या खेलायच्या

pəyla holi ek məyna ay holila tə tikrə səgra he kərayčā baya porī əśā gani bini bolayčā khelayčā

pəyla holi ek məyna ay holi-la tə tikrə səgra he kər-ayč-a baya porī əśā gani bini bol-ayč-a khel-ayč-a

earlier Holi one month.3SG be.PRS Holi-LOC so there all.3SGM this do-PST.HAB-3PLF woman.PL girl.PL thus.3PLF song.PL REDUP speak-PST.HAB-3PLF play-PST.HAB-3PLF

Earlier people used to celebrate Holi for a month, girls and women used to sing songs and play games.

<२> तसं आता खेल तसा रायला नाय फक्त टायमापुरतं दोन दिवसासा येक दिवसाचा खेल झाली संपली होली

təsə ata khel təsa rayla nay phəktə taymapurtə don diwsasa yek diwsaca khel jhali səmpli holi

təsə ata khel təsa ray-l-a nay phəktə tayma-purtə don diwsa-s-a yek diwsa-c-a khel jhā-l-i səmp-l-i holi

thus.3SGN now game.3SGM thus.3SGM stay-PFV-3SGM NEG only time.OBL-for two day.OBL-GEN-3SGM one day.OBL-GEN-3SGM game.3SGM happen-PFV-3SGF finish-PFV-3SGF Holi.3SGF

Now, there are no more games like that, only one or two days for games and the festival of Holi is over.

<३> पयलं पाच दिवस होलीचा सन रायचा पाच दिवस रायाचा मंजे त्या हा होली पाच दिओस

pəylə pac diwəs holica sən rayca pac diwəs rayaca mən̄jē tya ha holi pac dios

pəylə pac diwəs holi-c-a sən ray-c-a pac diwəs ray-ac-a mən̄jē tya ha holi pac dios

earlier five day Holi-GEN-3SGM festival.3SGM stay-PST.HAB-3SGM five day stay-PST.HAB-3SGM means that yes Holi.3SGF five day.3PL

Earlier, Holi was celebrated for five days.

<४> पयला पंदरा दिवस हायत होलीला त होली पेढायची

pəyla pəndra diwəs hayət holila tə holi pəṭwayčī

pəyla pəndra diwəs hayət holi-la tə holi pəṭ-w-ayč-i

earlier fifteen day be.PRS.3PL Holi-LOC so Holi.3SGF fire-CAUS-NON.FIN-3SGF

Earlier Holi was lit fifteen days before the festival.

<५> थोडी थोडी थोडी रोज़ पेढायची ती होली

thoḍi thoḍi thoḍi thoḍi roj pəṭwayčī ti holi

thoḍi thoḍi thoḍi thoḍi roj pəṭ-w-ayč-i ti holi

a little.3SGF a little.3SGF a little.3SGF a little.3SGF daily fire-CAUS-NON.FIN-3SGF

DEM.DIST.3SGF Holi.3SGF

Some portions of the Holi were lit every day.

<६> न मंग लाच्या दिवसाला ज्या दिवशी होलीचा सन आसतो ना त्या दिवशी मोठी होली

पेढायची हा मोठी होली पेढायची

nə məng lačča diwsala ja diwsī holica sən əsto na tya diwsī moṭṭi holi pəṭwaychi

ha moṭṭi holi pəṭwayčī

nə məng lač-č-a diwsa-la ja diws-i holi-c-a sən əs-t-o na tya diws-i moṭṭi holi

pəṭ-w-ayč-i ha moṭṭi holi pəṭ-w-ayč-i

and then last-GEN-OBL day.OBL-LOC REL.OBL day.OBL-LOC Holi-GEN-3SGM

festival.3SGM be-IPFV-3SGM DM COREL.OBL day.OBL-LOC big.3SGF Holi.3SGF fire-

CAUS-NON.FIN-3SGF yes big.3SGF Holi fire-CAUS-NON.FIN-3SGF

Then on the last day of the Holi festival, a big Holi would be lit.

<७> खेल पन तवा जास्ती खेलायचे न आता तेवडा नाय रायला

kʰel pən təwa jasti kʰelayče nə ata tewḍa nay rayla

kʰel pən təwa jasti kʰel-ayč-e nə ata tewḍa nay ray-l-a

game.3PL PRT then more play-PST.HAB-3PL and now that much NEG stay-PFV-

3SGM

At that time, we used to play more games, but not so much now.

<८> जुन्या काली गनपती पयला दिड दिवसाचा रायचा

junya kali gənpəti pəyla diḍ diwsaca rayca

junya kal-i gənpəti pəyla diḍ diwsa-c-a ray-c-a

old.OBL time-LOC Ganapati.3SGM earlier.3SGM one and half day.OBL-GEN-3SGM stay-PST.HAB-3SGM

Earlier Ganapati used to stay for one and a half days.

<९> हा दिड दिवसाचा कोनाचा पाच दिवसाचा आता धा धा दिवस गनपती ठेवतात

ha diḍ diwsaca konaca pac diwsaca ata dʰa dʰa diwəs gənpəti tʰewtat

ha diḍ diwsa-c-a kon-a-c-a pac diwsa-c-a ata dʰa dʰa diwəs gənpəti tʰew-t-at

yes one and half day.OBL-GEN-3SGM who-OBL-GEN-3SGM five day.OBL-GEN-3SGM now ten ten day Ganapati.3SGM keep-IPFV-3PL

Earlier Ganapati used to stay for one and a half days or five days. Now Ganapati is kept for ten days by some people.

<१०> न आता पयला कसा घरच्या घरी गनपती घरच्या घरीच कराचा

nə ata pəyla kəsa ghərcā ghəri gənpəti ghərcā ghəric kəraca

nə ata pəyla kəsa ghər-c-a ghər-i gənpəti ghər-c-a ghər-i-c kər-ac-a

and now earlier.3SGM how.3SGM home-GEN-OBL home-LOC Ganapati.3SGM home-GEN-OBL home-LOC-EMPH do-PST.HAB-3SGM

Earlier Ganapati festival was celebrated at home.

<११> एक दिवशी आनाचा दुसऱ्या दिवशी हे कराचा विसर्जन करायचा

ek diwśī anaca dusrya diwśī he kəraca wisərjən kərayca

ek diwś-i an-ac-a dusrya diwś-i he kər-ac-a wisərjən kər-ayc-a

one day.OBL-LOC bring-PST.HAB-3SGM second.OBL day.OBL-LOC this do-PST.HAB-3SGM immersion do-PST.HAB-3SGM

On the first day, (the idol of) Lord Ganapati was brought home and immersed on the second day.

<१२> आता एक दिवसात हौस होत नाय

ata yək diwsat həus hot nay

ata yək diwsa-t həus ho-t nay

now one day.OBL-LOC excitement happen-IPFV NEG

Now the excitement is not fulfilled in a single day.

<१३> मग ते पाच दिवस ठेवा लागले

məg te pac diwəs tʰewa lagle

məg te pac diwəs tʰew-a lag-l-e

then that five day keep-INCP ATTACH-PFV-3PL

Then they started keeping Ganpati for five days.

<१४> कोनाची पाच दिसानी पन होत नाय मग धा दिवस ठेवतात

konaĉi pac disani pən hot nay məg dʰa diwəs tʰewtat

kon-a-ĉ-i pac dis-a-ni pən ho-t nay məg dʰa diwəs tʰew-t-at

who-OBL-GEN-3SGF five day-OBL-after PRT happen-IPFV NEG then ten day keep-IPFV-3PL

If someone's desire is not fulfilled even after five days, they keep Ganpati for ten days.

<१५> मग दुसऱ्या गावोगावी लोकांना आमंत्रण करायचे

məg dusrya gawogawi lokanna aməntṛən kərayĉe

məg dusrya gawogaw-i lokan-na aməntṛən kər-ayĉ-e

then second.OBL village to village-LOC people.OBL.PL-DAT invitation.3SGN do-PST.HAB-3SGN

Then people would be invited from each village.

<१६> आमच्या देवाला दर्शनाला या आमच्या घरी दर्शनाला या

amĉa dewala dərśənala ya amĉa ghəri dərśənala ya

am-ĉ-a dew-a-la dərśən-a-la ya am-ĉ-a ghər-i dərśən-a-la ya

we.EXCL-GEN-OBL god-OBL-DAT darshan-OBL-DAT come.IMP.2PL we.EXCL-GEN-OBL home-LOC darshan-OBL-DAT come.IMP.2PL

(People are invited saying that) “Come to our house to see (the idol) and for God's blessings”.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१७> म कोनला ज़सा टायम मिळेल तशे येतात दर्शन घेऊन ज़ातात

mə konla jəsa ʔayəm miʔel təʂe yetat dərʂən ɡʰeun jatat

mə kon-la jəsa ʔayəm miʔ-el təʂe ye-t-at dərʂən ɡʰe-un ja-t-at

then who-DAT REL.3SGM time.3SGM get-FUT(=COND) COREL.3PL come-IPFV-3PL
darshan take-CP go-IPFV-3PL

As soon as they get time, they come and see the idol and take blessings (of Lord Ganapati).

<१८> मंग त्यांना आपला आपल्या पद्धतीपरमाने काय ते जेवन खावन कायतरी आपला करायचा लाऊन द्यायचे

məng tyanna apla aplyə pəddətipermane kay te jəwən kʰawən kaytəri apla kərayca
laun dyayče

məng tyan-na ap-l-a ap-l-ya pəddət-i-pərmane kay te jəwən kʰawən kaytəri ap-l-a
kər-ayc-a la-un dy-ayč-e

then they.OBL.PL-DAT we.INCL-GEN-OBL we.INCL-GEN-OBL method-OBL-according
what DEM.DIST.3SGN meal.3SGN REDUP something we.INCL-GEN-3SGM do-
PST.HAB-3SGM apply-CP GIVE-PST.HAB-3PL

Then they are served food etc. according to the family practice and then sent away.

<१९> पयला एवडा नवता

pəyla ewḍa nəwta

pəyla ewḍa nəwt-a

earlier.3SGM this much.3SGM NEG.PST-3SGM

It was not so much before.

<२०> पन आता च़ांगली मंजे हे करतात मंजे सज़ावट बिज़ावट च़ांगली करतात

pən ata cangli mənʒe he kərtat mənʒe səjawət bijawət cangli kərtat

pən ata cangli mənʒe he kər-t-at mənʒe səjaot bijaot cangli kər-t-at

but now good.3SGF means this do-IPFV-3PL means decoration.3SGF REDUP
good.3SGF do-IPFV-3PL

But now they prepare good decorations, etc.

<२१> कितीपन लोकं बायरची येतात बगायला

kitipən lokə bayrcī yetat bəgayla

kiti-pən lokə bayr-c̣-i ye-t-at bəg-ayla

how many-PRT people.PL outside.OBL-GEN-3PL come-IPFV-3PL see-NON.FON

So many outsiders come to see.

१२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

ठाणे_ ठाणे_ येऊर_ पुरुष,७० वर्षे_३ री_आदिवासी ठाकूर

<१> कावल्याचं कावल्याचं शेनाचं घर मैना तिचं मेनाचं घर

kawlyacə kawlyacə šenacə ghər məina ticə menacə ghər

kawlya-c-ə kawlya-c-ə šen-a-c-ə ghər məina ti-c-ə men-a-c-ə ghər

crow.OBL-GEN-3SGN crow.OBL-GEN-3SGN dung-OBL-GEN-3SGN house.3SGN myna

she-GEN-3SGN wax-OBL-GEN-3SGN house.3SGN

The crow's house was made of dung and the Myna's house was made of wax.

<२> मैना काय बोली कावलेदादा कावलेदादा पानी बरस

məina kay bolli kawledada kawledada pani bərəs

məina kay bol-l-i kawle-dada kawle-dada pani bərəs

myna.3SGF what say-PFV-3SGF crow.OBL-brother.VOC crow.OBL-brother.VOC water

fall-IPFV

Myna said to the crow, "It is raining."

<३> पानी बरस मंजे चिक्कार ज़ोरान पाऊस पडला

pani bərəs mən̄jē čikkar joran paus pəḍla

pani bərəs mən̄jē čikkar jora-n paus pəḍ-l-a

water fall-IPFV means very heavy-INS rain.3SGM fall-PFV-3SGM

It rained very heavily.

<४> कावल्याचं शेनाचं घर ते धुऊन गेलं

kawlyacə šenacə ghər te dhūun gelə

kawlya-c-ə šen-a-c-ə ghər te dhū-un ge-l-ə

crow.OBL-GEN-3SGN dung-OBL-GEN-3SGN house.3SGN that.3SGN wash-CP GO-

PFV-3SGN

The crow's house, which was made of dung, was washed away.

<५> धुऊन गेल्यानंतर मग तो पुरा आखडलाच ना थंडी लागली
d^huun gelyanəntər mæg to pura ak^həɖlac na t^həɳdi lagli
d^hu-un ge-l-ya-nəntər mæg to pura ak^həɖ-l-a-c na t^həɳdi lag-l-i
wash-CP GO-PFV-OBL-after then he full.3SGM shrink-PFV-3SGM-EMPH DM
cold.3SGF ATTACH-PFV-3SGF
After the house was swept away, the crow caught a cold.

<६> मैनाचे इकडे आला
məinaçə ikde ala
məina-ç-e ikde a-l-a
maina-GEN-OBL here come-PFV-3SGM
He came to Myna.

<७> मैनाबाय ज़ागा दे थोडीशी
məinabay jaga de t^hodišī
məinabay jaga de t^hodišī
mainabay.VOC place.3SGF give.IMP.2SG little.3SGF
The crow said to the myna, “Please give me some space”.

<८> नाय नाय नाय माजे कोंबडी बिंबडी हाय पोरं बिरं येत्यात खेलतात
nay nay nay maje kombdi bimbdi hay porə birə yetyat k^heltat
nay nay nay ma-j-e kombdi bimbdi hay porə birə ye-t-yat k^hel-t-at
NEG NEG NEG I.OBL-GEN-3PL hen REDUP be.PRS child.3PL REDUP come-IPFV-3PL
play-IPFV-3PL
She said, “No, not at all. My children, the chicken, etc. come here and play”.

<९> म ती ज़ा बोलतो माचिवरती आ
mə ti ja bolto maçiwərti a
mə ti ja bol-t-o maç-wərti a
then she go.IMP say-IPFV-3SGM attic-PP.LOC DM
Then she tells him to go upstairs.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१०> माचिवरती तिकडे झोप बिस्तारा घाल झोपला
mačiwərti tikde jʰop bistara ɣʰal jʰopla
mačī-wərti tikde jʰop bistara ɣʰal jʰop-l-a
attic-PP.LOC there sleep.IMP.2SG bed put.IMP.2SG sleep-PFV-3SGM
“Go upstairs and lie down and sleep”. He slept.

<११> मैनान तर चांगलं भातबित बनवलं त भाजी नाय
məinan tər caŋlə bʰatbit bənəwlə tə bʰaʃi nay
məina-n tər caŋlə bʰat-bit bən-əw-l-ə tə bʰaʃi nay
maina-ERG so good.3SGN rice-REDUP.3SGN make-CAUS-PFV-3SGN so vegetable
NEG
Myna cooked rice nicely but there were no vegetables.

<१२> कावल्याचे कान दोनीबी कापले
kawlyacə kan donibi kaple
kawlya-č-e kan doni-bi kap-l-e
crow.OBL-GEN-3PL ear both-PRT cut-PFV-3PL
She cut off both the ears of the crow.

<१३> कापले त्याची भाजी बनवली कावल्याला उठवलं
kaple tyacī bʰaʃi bənəwli kawlyala uṭʰəwlə
kap-l-e tyā-č-i bʰaʃi bən-əw-l-i kawlyā-la uṭʰ-əw-l-ə
cut-PFV-3PL he.OBL-GEN-3SGF curry.3SGF make-CAUS-PFV-3SGF crow.OBL-ACC
get up-CAUS-PFV-3SGN
She cut off the crow’s ears, cooked a curry using them and woke up the crow.

<१४> ए कावलेदादा उठ जेवायला
e kawledada uṭʰ jəwayla
e kawle-dada uṭʰ jəw-ayla
VOC crow-elder brother.VOC get up.IMP.2SG eat-NON.FIN
“Hey crow, get up to eat”.

<१५> उठला तोडा जेवायला लावला जेवला तो

uṭhəla toḍa jēwayla lawla jēwla to

uṭhə-l-a toḍa jēw-ayla law-l-a jēw-l-a to

get-PFV-3SGM a little.3SGM eat-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM eat-PFV-3SGM he

He got up, she served him food, he ate it.

<१६> चारुक्यबाय चारुक्यबाय भाजी कशाची

čarukyəbay čarukyəbay bhājī kəśācī

čarukyəbay čarukyəbay bhājī kəśā-č-i

Charukyabai.VOC Charukyabai.VOC curry.3SGF how.OBL-GEN-3SGF

He said, “Charukyabai, what kind of curry is it?”

<१७> हा ते सर्व भात खपव मग सांगनार

ha te sərwe bʰat khəpəw məg saŋnar

ha te sərwe bʰat khəpəw məg saŋ-nar

yes DEM.DIST.3SGN all rice.3SGN finish.IMP.2SG then tell-PROS

She said, “Finish all the rice first, then I will tell you”.

<१८> चारुक्यबाय चारुक्यबाय भाजी कशाची

čarukyəbay čarukyəbay bhājī kəśācī

čarukyəbay čarukyəbay bhājī kəśā-č-i

Charukyabai.VOC Charukyabai.VOC curry.3SGF how.OBL-GEN-3SGF

He said, “Charukyabai, what is the curry made of?”

<१९> आरे विडी बिडी ओड न त्या फुटावरती ज़ाऊन बस

are wiḍi biḍi oḍ nə tya pʰuṭawərti jaun bəs

are wiḍi biḍi oḍ nə tya pʰuṭa-wərti ja-un bəs

VOC cigarette.3SG REDUP smoke.IMP.2SG and DEM.DIST.OBL table.OBL-PP.LOC

go-CP sit.IMP.2SG

She said to him, “Dear, go, smoke a cigarette and sit on the table”.

<२०> असं याचं लाकडाच हे होतं त्याच्यावरती जाऊन बस

əʂə yacə lakɖacə he hotə tyaɕawərti jaun bəs

əʂə ya-c-ə lakɖa-c-ə he hot-ə tya-ɕ-a-wərti ja-un bəs

thus.3SGN this-GEN-3SGN wood.OBL-GEN-3SGN this be.PST-3SGN that.OBL-GEN-
OBL-PP.LOC go-CP sit.IMP.2SG

Go and sit there on the wooden plank.

<२१> भाजी कसली कानाला म तो हात लावतो

bʱaj̥i kəsli kanala mə to hat lawto

bʱaj̥i kəs-l-i kan-a-la mə to hat law-t-o

curry.3SGF how.OBL-GEN-3SGF ear-OBL-ACC then he hand apply-IPFV-3SGM

What kind of curry is it? Then he touches his ear.

<२२> मग काव कुठं काव कुठं त्याला कान नाय ना

məg kaw kuṭʰə kaw kuṭʰə tyala kan nay na

məg kaw kuṭʰə kaw kuṭʰə tya-la kan nay na

then caw where caw where he.OBL-DAT ear NEG DM

Then he caws, he has no ears.

१३ जिल्हा:- धुळे

१३.१ धुळे जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
धुळे	धुळे	लळिंग	पुरुष २९ वर्षे,पदवी, हिंदू महार	ससा आणि कासव
धुळे	धुळे	लळिंग	पुरुष ४३ वर्षे,१२ वी, महार SC	गावाविषयी कथन
धुळे	धुळे	लळिंग	पुरुष ४३ वर्षे,१२ वी, महार SC	पिढीतील फरकाविषयी कथन
धुळे	धुळे	लळिंग	पुरुष ५२ वर्षे, अशिक्षित, मांग	ससा आणि कासव
धुळे	धुळे	सोनगीर	स्त्री ६५ वर्षे,३ री,बौद्ध जयभिम	पाककृती
धुळे	धुळे	सोनगीर	स्त्री ६५ वर्षे,३ री,बौद्ध जयभिम	जावई आणि पापडाची गोष्ट
धुळे	धुळे	सोनगीर	पुरुष ४९ वर्षे,९ वी, कासार तांबट	तांब्याची कळशी कशी बनवावी याविषयी कथन
धुळे	धुळे	सोनगीर	पुरुष ६० वर्षे,११ वी, हिंदू माळी	ससा आणि कासव
धुळे	धुळे	खेडे	स्त्री २७/स्त्री ५०/स्त्री २५वर्षे, डीएड, कुणबी पाटील	सिंह आणि ससा
धुळे	धुळे	खेडे	स्त्री ६६ वर्षे,अशिक्षित, माळी	शेतीविषयी कथन
धुळे	धुळे	खेडे	स्त्री ६६ वर्षे,अशिक्षित, माळी	चार भाऊ
धुळे	धुळे	खेडे	पुरुष ५३ वर्षे,पदवीधर, हिंदू जिरे माळी	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
धुळे	धुळे	खेडे	पुरुष ५३ वर्षे,पदवीधर, हिंदू जिरे माळी	ससा आणि कासव
धुळे	धुळे	शिरुड-खोरदड	स्त्री ६० वर्षे,४ थी, कुणबी पाटील	ससा आणि कासव
धुळे	धुळे	शिरुड-खोरदड	स्त्री ६० वर्षे,७ वी, कुणबी पाटील	जुबाईची गोष्ट
धुळे	धुळे	शिरुड-खोरदड	पुरुष ६८ वर्षे,८ वी, कुणबी पाटील	लाकूडतोड्या
धुळे	धुळे	शिरुड-खोरदड	स्त्री ३० वर्षे, ९ वी, चमारू	आई-मुलीचा संवाद
धुळे	शिरपूर	आंबे	स्त्री ५५ वर्षे,५ वी, माळी	म्हातारी आणि भोपळा
धुळे	शिरपूर	आंबे	स्त्री ५५ वर्षे,५ वी, माळी	लाकूडतोड्या
धुळे	शिरपूर	आंबे	पुरुष ५१ वर्षे, १० वी, माळी	परिस्थितीविषयी कथन

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

धुळे	शिरपूर	शिंंगावे	स्त्री ४५ वर्षे, ८ वी, हिंदू	कुटुंबाविषयी कथन
धुळे	शिरपूर	शिंंगावे	स्त्री ४५ वर्षे, ८ वी, हिंदू	लाकूडतोड्या
धुळे	शिरपूर	शिंंगावे	पुरुष १९ वर्षे, १२ वी, भिल्ल	गावाविषयी कथन
धुळे	शिरपूर	शिंंगावे	पुरुष १९ वर्षे, १२ वी, भिल्ल	ससा आणि कासव
धुळे	शिरपूर	शिंंगावे	पुरुष २७ वर्षे, १२ वी, पावरा	ससा आणि कासव
धुळे	शिरपूर	बोराडी	स्त्री ५५ वर्षे, अशिक्षित, हिंदू थेलारी धनगर	शिक्षणाविषयी कथन
धुळे	शिरपूर	बोराडी	पुरुष ४१ वर्षे, १२ वी, कुणबी पाटील	तहानलेला राजा
धुळे	शिरपूर	बोराडी	पुरुष ४९ वर्षे, पदवी, बंजारा	ससा आणि कासव
धुळे	शिरपूर	बोराडी	पुरुष ५८ वर्षे, ११ वी, धनगर	माणसाच्या वयाची शंभरी गोष्ट
धुळे	साक्री	दिघावे	पुरुष १८ वर्षे, ११ वी, माळी	ससा आणि कासव
धुळे	साक्री	दिघावे	पुरुष २८ वर्षे, ५ वी, माळी	लग्नाविषयी कथन
धुळे	साक्री	दिघावे	पुरुष ४४ वर्षे, १० वी, महार	ससा आणि कासव
धुळे	साक्री	धाडने	स्त्री ६० वर्षे, अशिक्षित, कोळी	शिक्षणाविषयी कथन
धुळे	साक्री	धाडने	पुरुष २५ वर्षे, १२ वी, भिल्ल ST	लाकूडतोड्या
धुळे	साक्री	धाडने	पुरुष ७६ वर्षे, ४ थी, हिंदू कुणबी	भुताविषयी कथन
धुळे	साक्री	धाडने	पुरुष ७६ वर्षे, ४ थी, हिंदू कुणबी	चोरांविषयी कथन

१३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

धुळे_धुळे_खेडे_स्त्री ६६ वर्षे_अशिक्षित_माळी

<१> तवय शेती कशी होती

təwəy šeti kəʃi hoti

təwəy šeti kəʃi hot-i

then farming.3SGF how.3SGF be.PST-3SGF

(Let me tell you) How farming was at that time.

<२> जे टाकतान जे बोलु ते व्हये

je taktan je bolu te wʰəye

je tak-tan je bol-u te wʰə-ye

REL.3PL throw-FUT.2PL REL speak-NON.FIN COREL happen-PST.HAB

Whatever you want, whatever you sow, used to grow.

<३> आन शेनखत रायेत पयले

an šenkʰət rayet pəyle

an šenkʰət ray-et pəyle

and dung fertilizer.PL stay-PST.HAB.PL before

At that time, dung was used as fertilizer.

<४> या खते मायती व्हातात नी

ya kʰəte mayti wʰətat ni

ya kʰəte mayti wʰət-at ni

DEM.PROX.3PL fertilizer.3PL know.IPFV be.PST-3PL NEG

These fertilizers were not even known.

<५> शेनखतवर आमी पिके काडुत

šenkʰətwər ami pike kaḍut

šenkʰətwər ami pike kaḍ-ut

dung fertilizer-PP.LOC we.EXCL crop.3PL remove-PST.HAB.1PL

We used to harvest crops using dung fertilizer.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> आते काय काय ठिकान शे का आते.

ate kay kay thikan šē ka ate

ate kay kay thikan šē ka ate

now what what place be.PRS Q now

Now where do you see its use?

<७> आती खतं साकरी खत कतं आमकं खत ढमकं खत

ati khətə sakri khət kətə amkə khət dhəmkə khət

ati khətə sakri khət kətə amkə khət dhəmkə khət

now fertilizer.3PL Sakri fertilizer.3SG why then(=DM) this fertilizer.3SG that
fertilizer.3SG

What are the fertilizers now? Sakri fertilizer, this fertilizer and that fertilizer.

<८> शेनखतना पत्ताच नय आते

šēnkhətna pəttac nəy ate

šēn-khət-n-a pətta-c nəy ate

dung-fertilizer-GEN-3SGM address.3SGM-EMPH NEG now

No one is using dung fertilizer now.

<९> आन ते कसं आन्नं पानी कान्नं पडे

an te kəsə annə pani kannə pəḍe

an te kəsə annə pani kan-nə pəḍ-e

and that how.3SGN food water remove-NON.FIN.OBLG FALL-PST.HAB

We had to grind food, etc.

<१०> घट्यानं दइनं पडे

ghətyanə dəinə pəḍe

ghətya-nə dəi-nə pəḍ-e

stone mill-INS grind-NON.FIN.OBLG FALL-PST.HAB

We had to grind grain using a stone mill.

<११> आमी गट्यावर दऊत

ami gətyawər dəut

ami gətya-wər də-ut

we.EXCL stone mill-PP.LOC grind-PST.HAB.1PL

We used to grind using a stone mill.

<१२> आन्नं पानी काडुत

annə pani kaḍut

annə pani kaḍ-ut

food water remove-PST.HAB.1PL

We used to harvest food.

<१३> ते आन्नं पानी भक्कम पेवाले

te annə pani bhəkkəm pewale

te annə pani bhəkkəm pew-ale

DEM.DIST.3SGN food.3SGN water.3SGN strong drink-NON.FIN

That food and water was healthy to consume.

<१४> घट्यानं दडूनं गावरानी बाजरी

ghətyanə dəinə gawrani bajri

ghətya-nə dəi-nə gawran-i bajri

stone mill-INS grind-NON.FIN. local-3SGF millet.3SGF

We used to grind the local variety of millet using a stone mill.

<१५> कितलं भारी होतं पयलं

kitlə bhari hotə pəylə

kit-l-ə bhari hot-ə pəylə

how-GEN-3SGN nice be.PST-3SGN before

How wonderful it was in the earlier times!

<१६> आते काय ठिकान शे का

ate kay thikan šə ka

ate kay thikan šə ka

now what place be.PRS Q

What remains now?

<१७> काइच्च ठिकान नय शे आते

kaic tʰikan nəy šə ate

kai-c tʰikan nəy šə ate

some-EMPH place NEG be.PRS now

There is nothing left now.

<१८> आमी गट्यावर दडूनं दऊत

ami gətyawər dəinə dəut

ami gətya-wər dəinə də-ut

we.EXCL stone mill-PP.LOC flour.3PL grind-PST.HAB.1PL

We used to grind flour using a stone mill.

<१९> गाना मनी मनी गट्यावर दडुना दऊत

gana məni məni gətyawər dəina dəut

gana mən-i mən-i gətya-wər dəina də-ut

song.3PL say-CP say-CP stone mill-PP.LOC batter.3PL grind-PST.HAB.1PL

We used to sing songs while grinding grain using the stone mill.

१३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

धुळे_साक्री_धाडने_पुरुष २५ वर्षे_१२ वी_भिल्ल ST

<१> लाकुड तोडी च्हास तो

lakuḍ toḍi rʰas to

lakuḍ toḍ-i rʰa-s to

wood cut-CP STAY-IPFV.3SG he

He was cutting wood.

<२> मं तो तोळ्टा तोळ्टा अयना

mə to toḷta toḷta əyna

mə to toḷ-ta toḷ-ta əy-na

then he cut-IPFV cut-IPFV be.PRS-DM

Then while he was cutting the wood...

<३> त्याना डांझाइन कुराड निस्ती ज़ास

tyana ḍaṅḍmain kuraḍ niṣṭi jas

tya-n-a ḍaṅḍ-ma-in kuraḍ niṣṭ-i ja-s

that.OBL-GEN-OBL stick.OBL-LOC-ABL axe.3SG slip-CP GO-IPFV.3SG

The axe slipped out of the wooden holder.

<४> समुद्रामा पड्स

səmodrama pəḍəs

səmodra-ma pəḍ-əs

sea.OBL-LOC fall-IPFV.3SG

It falls into the sea.

<५> मं त्याय ब तो टेंशनमा पडी ज़ास

mə tyay bə to ṭeṅṣənma pəḍi jas

mə tyay bə to ṭeṅṣən-ma pəḍ-i ja-s

then that.OBL PRT he tension-LOC fall-CP GO-IPFV.3SG

Then he gets tense.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> ते बॉ आते मी कसकाय करु
te bə ate mi kəskay kəru
te bə ate mi kəs-kay kər-u
that DM now I how-what do-NON.FIN
“What shall I do now?”

<७> आनी संध्याकायले भाकर कसकाय खाऊ बॉ
ani səndyakayle bʰakər kəskay kʰau bə
ani səndyakay-le bʰakər kəs-kay kʰa-u bə
and evening-LOC bhakar how-what eat-NON.FIN DM
“And how shall I get dinner in the evening?”

<८> मं तो इचार करत बसस
mə to ičār kərət bəsəs
mə to ičār kər-ət bəs-əs
then he thought do-IPFV sit-IPFV.3SG
Then he sits and he thinks.

<९> मं त्याले एक देवी प्रसन्नं व्हस
mə tyale ek dewi prəsənnə wʰəs
mə tya-le ek dewi prəsənnə wʰə-s
then he.OBL-DAT one goddess glad become-IPFV.3SG
Then a goddess is pleased with him and she blesses him.

<१०> मं प्रसन्नं व्हस
mə prəsənnə wʰəs
mə prəsənnə wʰə-s
then glad become-IPFV.3SG
Then (she) blesses him.

<११> मं त्या मं देवीले सांगस
mə tya mə dewile saŋgəs
mə tya mə dewi-le saŋg-əs
then DEM.DIST.OBL then goddess-ACC tell-IPFV.3SG
He tells the goddess...

<१२> मनी कुराड पडी गी मने
məni kurad pədi gi məne
mə-n-i kurad pəḍ-i gi məne
I.OBL-GEN-3SGF axe.3SGF fall-CP GO.PFV.3SGF QUOT
He says, "My axe fell (in the water)".

<१३> मं तो काय सांगस की
mə to kay saŋəs ki
mə to kay saŋ-əs ki
then he what say-IPFV.3SG COMP
Then he says that ..

<१४> देवी काय सांगस
dewi kay saŋəs
dewi kay saŋ-əs
goddess what say-IPFV.3SG
What does the goddess say?

<१५> तुनी कोनती कुराडे म्हने
tuni konti kurade mʰəne
tu-n-i konti kurad-e mʰəne
you.SG-GEN-3SGF which.3SGF axe.3SGF-be.PRS QUOT
She says, "Which is your axe?"

<१६> मं ती यक काडस कुराड
mə ti yək kaḍəs kurad
mə ti yək kaḍ-əs kurad
then she one remove-IPFV.3SGF axe
Then she takes out an axe.

<१७> चादीनी काडस
candini kaḍəs
candi-n-i kaḍ-əs
silver-GEN-3SGF remove-IPFV.3SGF
She takes out a silver axe.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१८> हाय नी शे मने मनी

hay ni še mone mōni

hay ni še mone mō-n-i

DEM.PROX.3SGF NEG be.PRS QUOT I.OBL-GEN-3SGF

He says, “This is not mine”.

<१९> मं सोनानी काडस

mō sonani kaḍəs

mō sona-n-i kaḍ-əs

then gold.OBL-GEN-3SGF remove-IPFV.3SG

Then she takes out a golden axe.

<२०> हाय बी नी मं

hay bi ni mō

hay bi ni mō

DEM.PROX.3SG PRT NEG then

“This too is not mine”.

<२१> मं त्यानी लोकंडी कुलाड ऱ्हास ना ती काडस

mō tyani lokəṇḍi kulad r^has na ti kaḍəs

mō tya-n-i lokəṇḍi kulad r^ha-s na ti kaḍ-əs

then he.OBL-GEN-3SGF iron axe.3SGF stay-IPFV.3SG DM DEM.DIST.3SGF remove-IPFV.3SG

Then she takes out his iron axe.

<२२> मं तो सांगस आय शे मने

mō to saṅəs ay še mone

mō to saṅ-əs ay še mone

then he tell-IPFV.3SG DEM.PROX be.PRS QUOT

Then he says, “This is mine”.

<२३> तं मं ती देवी सांगस

tə mō ti dewi saṅəs

tə mō ti dewi saṅ-əs

so then DEM.DIST.3SGF goddess tell-IPFV.3SG

So, then the goddess says...

<२४> तु यकदम खरा बोळ्ळा मने

tu yəkdəm kʰəra bolla məne

tu yəkdəm kʰəra bol-l-a məne

you.SG absolutely true.3SGM speak-PFV-2SGM QUOT

“You are very honest, you spoke the truth” she says.

<२५> त्याकरता या दुनी कुराड्या मने तुलेच ऱ्हाऊ दे मने

tyakərta ya duni kuradya məne tulec rʰau de məne

tya-kərta ya dun-i kuradya mane tu-le-c rʰa-u de məne

that.OBL-for DEM.PROX.3PL both-PRT axe.3PLF QUOT you.SG-DAT-EMPH stay-

NON.FIN GIVE.IMP QUOT

“That’s why, keep both these axes for yourself.”

१४ जिल्हा:- नागपूर

१४.१ नागपूर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
नागपूर	नागपूर	येरला	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,महार	ससा आणि कासव
नागपूर	नागपूर	येरला	स्त्री ६१ वर्षे,७ वी,कुणबी	म्हातारी आणि भोपळा
नागपूर	नागपूर	येरला	पुरुष ६५ वर्षे,६ वी,महार	स्वतःविषयी कथन
नागपूर	नागपूर	सोनेगाव लोधी	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,हिंदू लोधी	ससा आणि कासव
नागपूर	नागपूर	सोनेगाव लोधी	स्त्री ५० वर्षे,१० वी,कुणबी	स्वतःविषयी कथन
नागपूर	भिवापूर	सावरगाव	स्त्री ३८ वर्षे,११ वी,महार	लाकूडतोड्या
नागपूर	भिवापूर	सावरगाव	पुरुष ४५ वर्षे,७ वी,हिंदू कुणबी पेरकी	शेतीविषयी कथन
नागपूर	भिवापूर	बोटेझरी	स्त्री २९ वर्षे,४ थी,बौद्ध महार एससी	लाकूडतोड्या
नागपूर	भिवापूर	बोटेझरी	पुरुष ३० वर्षे,पदव्युत्तर,बौद्ध महार	स्वतःविषयी कथन (लग्नाची गोष्ट)
नागपूर	भिवापूर	भिवापूर	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू कोष्टी	ससा आणि कासव
नागपूर	भिवापूर	भिवापूर	पुरुष ७५ वर्षे,२ री,कोष्टी	म्हातारी, ससा आणि वाघ
नागपूर	रामटेक	करवाही	पुरुष ५३ वर्षे,७ वी,गोंड	शेखचिल्ली
नागपूर	रामटेक	करवाही	स्त्री ४० वर्षे,९ वी,मरार	सिंह आणि ससा
नागपूर	रामटेक	करवाही	पुरुष ६० वर्षे,४ थी,गोंड	वाघाचं अनुभवकथन
नागपूर	रामटेक	भोजापूर	स्त्री ३३ वर्षे,११ वी,तेली OBC	ससा आणि कासव
नागपूर	रामटेक	भोजापूर	स्त्री ५९ वर्षे,३ री,बौद्ध महार	म्हातारी आणि उंदीर
नागपूर	रामटेक	भोजापूर	पुरुष २८ वर्षे,११ वी,तेली OBC	स्वतःविषयी कथन
नागपूर	नरखेड	उमरी	स्त्री २४ वर्षे,पदवीधर,कुणबी	टोपीवाला आणि माकडं
नागपूर	नरखेड	उमरी	पुरुष ५६ वर्षे,५ वी,गोंड	स्वतःविषयी कथन (शिकार)
नागपूर	नरखेड	गायमुख-पांढरी	पुरुष ४५ वर्षे,१० वी,महार SC	ससा आणि कासव
नागपूर	नरखेड	गायमुख-पांढरी	पुरुष ४५ वर्षे,३ री,गोंडक ST/पुरुष ६० वर्षे,६ वी,गोंड	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन आणि बालपण

१४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

नागपूर_भिवापूर_सावरगाव_पुरुष ४५ वर्षे_७ वी_हिंदू कुणबी पेरकी

<१> हो मायी जमीन चार एकर होती तं दोन एकर गेली दोन एकर शिल्लक आय
 ho mayi jəmin čar ekər hoti tə don ekər geli don ekər šillək ay
 ho may-i jəmin čar ekər hot-i tə don ekər ge-l-i don ekər šillək ay
 yes I.OBL-GEN.3SGF land.3SGF four acre be.PST-3SGF after two acre go-PFV-3SGF
 two acre balance be.PRS
 I had four acres of land then I sold two acres of land. Now two acres of land is
 remaining.

<२> आता हे दोन एकर ज़मीन ज्यातले मानसाले येती आपली जमीन वायने जायने
 ata he don ekər jəmin jətale mansale yeti apli jəmin wayne jayne
 ata he don ekər jəmin ja-tle mansa-le yeti ap-l-i jəmin way-ne jay-ne
 now DEM.PROX two acre land.3SGF go-until man.OBL-DAT here we.INCL-GEN-
 3SGF land.3SGF flow-INF GO-[..]
 Now I have this two acre land. Until it is there,

<३> जनावरंइ खुप भुम् मुकून रायलेत
 jənowərəi kʰup bʰum mukun raylet
 jənowər-ə-i kʰup bʰum muk-un raylet
 animal-PL-PRT very trouble [....].-CP STAY.PRS.PROG.3PL
 Wild animals destroy crops.

<४> चनावरं मालं नाय होउ देऊन रायले डुकरं कोनते चित्रं सांबरं हे मालं नाय होउ देऊन रायले
 čənowərə malə nay hou deun rayle đukrə konte čitrə sambərə he malə nay hou
 deun rayle
 čənowər-ə mal-ə nay ho-u de-un rayl-e đukrə konte čitrə sambərə he mal-ə nay
 ho-u de-un rayle
 animal-PL grain-PL NEG happen-NON.FIN GIVE-CP STAY.PRS.PROG.3PL pig.PL
 which.PL *chital* (spotted deer).PL Sambar deer.PL DEM.PROX.3PL grain-PL NEG
 happen-NON.FIN GIVE-CP STAY.PRS.PROG.3PL
 Animals like pigs, deer, etc. do not allow the crops to grow.

<५> आपन मेहनत खात मुत मारा मेहनत करा दुनियाभय्याची अनं मंग ते एक दिवस येतेत नं पुरा ते खतम

apən mehənət kʰat mut mara mehənət kəra duniyabhəryačī ənə mənɪŋ te ek diwəs yetet nə pura te kʰətəm

apən mehənət kʰat mut mara mehənət kəra duniya-bhərya-č-i ənə mənɪŋ te ek diwəs ye-t-et nə pura te kʰətəm

we.INCL hard work fertilizer REDUP hit.IMP hard work.3SGF do.IMP world-QUANT.OBL-GEN-3SGF and then that one day come-IPFV-3PL and all that finish We do hard work and provide fertilizer to the farm, and then one day, these animals come and destroy all the crops.

<६> मनजे असा वाट्टे कं शेतीमदी काई इंट्रेस वाटत नाय असा कराव बा मुनशी हिम्मत नाय होत

məñjə əsa waṭṭe kə šətimədi kai iṅtres waṭət nay əsa kəraw ba munšī himmət nay hot

məñjə əsa waṭ-t-e kə šəti-mədi kai iṅtres waṭ-ət nay əsa kər-aw ba munšī himmət nay ho-t

means thus.3SGM feel-IPFV-3SG COMP farm-PP.LOC some interest feel-IPFV

NEG thus.3SGM do-NON.FIN.SUBJ DM therefore courage NEG happen-IPFV

I mean, I am not interested in farming. I don't have the courage to do farming.

<७> मंजे पैसाले पैसा लावूनसण्या तो पैसा निंगाले मुश्कील जाऊन राईलाय

məñjə pəisale pəisa launsənya to pəisa ningale muškīl jāun railay

məñjə pəisa-le pəisa la-unsənya to pəisa ning-ale muškīl jā-un railay

means money-ACC money apply-CP DEM.DIST.3SGM money.3SGM remove-NON.FIN

hard go-CP STAY.PRS.PROG.3SGM

I mean, even after investing money, it has become difficult to earn through farming.

<८> म त्याला काय बंदोबस नाय का करता येत तेन्ना ? (संशोधक)

mə tyala kay bəndobəs nay ka kərtā yet teñca?

Can they not be controlled?

<९> सरकार तेच्यावर बंदोबस्तं सरकारनं सांगलन का जनावरं पालबा मनुनसण्या
sərkar tečawər bəndobəstə sərkarənə saŋlən ka jənwərə palba mununsənya
sərkar te-č-a-wər bəndobəstə sərkar-nə saŋ-l-ən ka jənwər-ə pal-ba
mənunsənya
government that.OBL-GEN-OBL-PP.LOC arrangement.3PL government-ERG say-
PFV-3SGN COMP animal-PL rear.IMP-DM therefore
Government has instructed (farmers) to rear animals.

<१०> जनावराले कोनता मारला तं कम्प्लेट झाली तं त्याले अंदर करून टाकतेत नं
jənwərale konta marla tə kəmplet jʰali tə tyale əndər kərən taktet nə
jənwər-a-le konta mar-l-a tə kəmplet jʰa-l-i tə tyale əndər kər-un tak-t-et nə
animal-OBL-ACC which kill-PFV-3SGM then complain.3SGF happen-PFV-3SGF then
he.OBL-ACC in do-CP THROW-IPFV-3PL DM
If an animal is killed and if this is reported, then the government arrests them.

<११> मं कायतरी काट्याचं कुंपन वगेरे लाऊन शेताला (संशोधक)
mə kaytəri kaṭyacə kumpən wəgere laun śətala
Else (you can control those animals) by planting thorny fences etcetera in the
field...

<१२> काट्याचा कूम्पन कितीक लावाल तुमी
kaṭyaca kumpən kitik lawal tumi
kaṭya-c-a kumpən kitik law-al tumi
thorn.OBL-GEN-3SGM fence.3SGM how much attach-FUT.2PL you.2PL
To what extent will one put up fences made of thorns?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१३> कितीक कितीक लावाल कितीक वावरायले कुपं कुपं करत बसाल कोटच्या काट्या आनान
बल्ल्या आनान

kitik kitik lawal kitik wawrayle kupə kupə kərət bəsal koṭčā kaṭya anan bəllya anan
kitik kitik law-al kitik wawray-le kupə kupə kər-ət bəs-al koṭ-č-a kaṭya an-an
bəllya an-an

how much how much attach-FUT.2PL how much farm.OBL.PL-DAT fence.PL
fence.PL do-IPFV sit-FUT.2PL where-GEN-OBL stick.OBL.PL bring-FUT.2PL
stick.OBL.PL bring-FUT.2PL

How many fences will one put up? From where will one bring the sticks?

<१४> सरकारनं एक काडीचा झाड तोळाल नाय सांगतलं

sərkarnə ek kaḍiçā jhāḷ toḷal nay saṅgətlə

sərkar-nə ek kaḍi-č-a jhāḷ toḷ-al nay saṅgət-l-ə

government-ERG one stick.OBL-GEN-OBL tree.3SG cut-NON.FIN NEG tell-IPFV-
3SGN

Government has prohibited (us) from cutting even a single tree.

<१५> ग्यासा दीलंन

gyasa dilən

gyas-a di-l-ən

gas-PL give-PFV-3

(The government) gave us gas (connections).

<१६> तं झाडं तोळाचे कोनते.

tə jhāḍə toḷačə konte

tə jhāḍ-ə toḷ-ayčə konte

then tree-PL cut-NON.FIN.PL which.PL

Which trees should one cut?

१४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

नागपूर_नागपूर_येरला_स्त्री १८ वर्षे_१२ वी_महार

<१> एक ससा ऱ्हायते नं एक कासंव रायते.

ek səsa rʰayte nə ek kasəw rayte

ek səsa rʰay-t-e nə ek kasəw ray-t-e

one rabbit.3SG stay-IPFV-3SG and one tortoise.3SG stay-IPFV-3SG

There is a rabbit and there is a Tortoise.

<२> ससा खुब मजे असं चालू शकते अनं कासंव मजे हरू हरू चालते.

səsa kʰub məjə əsə calu śakte ənə kasəw məñjə həru həru calte

səsa kʰub məjə əsə cal-u śək-t-e ənə kasəw məñjə həru həru cal-t-e

rabbit.3SG very means thus.3SGN walk-NON.FIN.OPT able-IPFV-3SG and

tortoise.3SG means slowly slowly walk-IPFV-3SG

The rabbit can walk fast and the tortoise walks slowly.

<३> तं सस्याले वाटते क बा मीस कासवासोबत मीस जितू शकतो बा.

tə səsyale watte kə ba mis kaswasobət mis jitu śakto ba

tə səsyale wət-t-e kə ba mi-s kaswa-sobət mis jīt-u śək-t-o ba

then rabbit.OBL-DAT feel-IPFV-3SG COMP DM I-EMPH tortoise.OBL-PP.SOC I-

EMPH win-NON.FIN.OPT able-IPFV-3SMG DM

Rabbit thinks, 'Only I can win (in a race) with Tortoise'.

<४> तं ससा कासवासोबत हाराजिती लावते.

tə səsa kaswasobət harajīti lawte

tə səsa kaswa-sobət harajīti law-t-e

then rabbit.3SG tortoise.OBL-PP.SOC race.3SG attach-IPFV-3SG

Then the rabbit starts the race with the tortoise.

<५> थे दोगयज़नं हाराजिती लावते नं मंग

the dogəyjʰənə harajīti lawte nə məng

the dogʰe-y-jənə harajiti law-t-e nə məng

DEM.DIST.3PL both.OBL-PRT-CLF race.3SG attach-IPFV-3SG and then

The race starts between them.

<६> ससा कसा पटंपटं चालते आनि समोर चालते पन मंग कासंव मांगं हरू हरू चालते तं मांगस रायते तो

səsa kəsa pətəpətə calte ani səmor calte pən mənḡ kasəw maṅə həru həru calte tə maṅəs rayte to

səsa kəsa pətəpətə cal-t-e ani səmor cal-t-e pən mənḡ kasəw maṅə həru həru cal-t-e tə maṅə-s ray-t-e to

rabbit.3SGM how.3SGM fast fast walk-IPFV-3SG and ahead walk-IPFV-3SG but then tortoise.3SG behind slowly slowly walk-IPFV-3SG then back-EMPH stay-IPFV-3SG he

The rabbit runs fast and goes ahead, but the tortoise walks very slowly and stays behind.

<७> सस्याला वाट्टे की कासंव आता हरू हरू चालते बा तं थो काइ जितू शकत नाइ.

səsyala wətte ki kasəw ata həru həru calte ba tə tʰo kai jitu šəkət nai

səsyala wət-t-e ki kasəw ata həru həru cal-t-e ba tə tʰo kai jīt-u šək-ət nai

rabbit.OBL-DAT feel-IPFV-3SG COMP tortoise.3SG now slowly slowly walk-IPFV-3SG DM then he some win-NON.FIN able-IPFV-3SG NEG

Rabbit feels that tortoise walks slowly. So he cannot win (the race).

<८> मंग थो ससा झाडाखाली जाऊन बसून जाते.

mənḡ tʰo səsa jʰadəkʰali jawun bəsun jate

mənḡ tʰo səsa jʰad-a-kʰali ja-un bəs-un ja-t-e

then DEM.DIST.3SGM rabbit.3SGM tree-OBL-down go-CP sit-CP GO-IPFV-3SG

Then, that rabbit goes and sits under the tree.

<९> अनि मंग गाजर खाता खाता थो ससा झोपते वाट्टे

əni mənḡ gajər kʰata kʰata tʰo səsa jʰopte wətte

əni mənḡ gajər kʰa-ta kʰa-ta tʰo səsa jʰop-t-e wət-t-e

and then carrot eat-IPFV eat-IPFV DEM.DIST.3SGM rabbit.3SGM sleep-IPFV-3SG feel-IPFV-3SG

The rabbit falls asleep while eating carrots.

<१०> ससं झोपुन ज्ञाते कासव कासव हरू हरू चालत मंग सस्यापरंत यून ज्ञाते.

səsə jʰopun jate kasəw kasəw həru həru calət məng səsyapərənt yun jate

səsə jʰop-un ja-t-e kasəw kasəw həru həru cal-ət məng səsyapərənt yu-(u)n ja-t-e

rabbit.3SG sleep-CP go-IPFV-3SG tortoise.3SG tortoise.3SG slowly slowly walk-IPFV

then rabbit.OBL-till come-CP GO-IPFV-3SG

Rabbit sleeps. Tortoise walks slowly and reaches the rabbit.

<११> कासवाला वाट्टे मंग हा झोपुनच हाय बा मंग कासव समोर चाल्ला ज्ञाते.

kaswala wətte məng ha jʰopunəc hay ba məng to kasəw səmor calla jate

kaswa-la wət-t-e məng ha jʰop-unə-c hay ba məng kasəw səmor cal-l-a ja-t-e.

tortoise.OBL-DAT feel-IPFV-3SG then this sleep-CP-EMPH be.PRS DM then

tortoise.3SG ahead walk-IPFV-3SGM go-IPFV-3SG

Tortoise feels that the rabbit is still sleeping and he goes ahead.

<१२> आनि थोच जिते वाट्टं

ani tʰoc jitte wətte

ani tʰo-c jit-t-e wət-t-ə

and he-EMPH win-IPFV-3SG feel-IPFV-3SGN

And it seems, it is (Tortoise) who wins the race.

<१३> आनि ससा झोपुनच रायते.

ani səsa jʰopunəc rəyte.

ani səsa jʰop-unə-c ray-t-e

and rabbit.3SG sleep-CP-EMPH stay-IPFV-3SG

The rabbit remains asleep.

१५ जिल्हा:- नाशिक

१५.१ नाशिक जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
नाशिक	नाशिक	विल्होळी	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,महादेव कोळी ST	ससा आणि कासव
नाशिक	नाशिक	विल्होळी	स्त्री ६५ वर्षे,३ री,हिंदू महार	राहणीमानाविषयी
नाशिक	नाशिक	पळसे	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
नाशिक	नाशिक	पळसे	स्त्री ४२ वर्षे,१० वी,हिंदू न्हावी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
नाशिक	नाशिक	मडसांगवी	पुरुष ५२ वर्षे,८ वी,सुतार	ससा आणि कासव
नाशिक	नाशिक	मडसांगवी	स्त्री ५० वर्षे,अशिक्षित,हिंदू महादेव कोळी	द्राक्षशेतीविषयी अनुभवकथन
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	झारवड_खुर्द	पुरुष ८३ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू महार	दृष्टान्त
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	झारवड_खुर्द	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,महादेव कोळी	ससा आणि कासव
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	झारवड_खुर्द	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,महादेव कोळी	शाळेतील अनुभवकथन
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	गोलदरी	स्त्री ५० वर्षे,अशिक्षित,वारली	अपघाताविषयी कथन
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	गोलदरी	पुरुष ३५ वर्षे,१० वी,हिंदू वारली	दैवताविषयी स्थानिक कथा
नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	गोलदरी	स्त्री २५ वर्षे,४ थी,हिंदू महादेव कोळी	ससा आणि कासव
नाशिक	येवला	बोकटे	स्त्री ३३ वर्षे,१२ वी,मराठा	कब्रुतर आणि मुंगी
नाशिक	येवला	बोकटे	पुरुष ६३ वर्षे,८ वी,हिंदू भिल्ल	लग्नपद्धतीविषयी कथन
नाशिक	येवला	बोकटे	पुरुष ४० वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
नाशिक	येवला	निमगावमढ	स्त्री २० वर्षे,१२ वी,मराठा	गावाविषयी कथन
नाशिक	येवला	निमगावमढ	पुरुष ४५ वर्षे,६ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
नाशिक	येवला	निमगावमढ	स्त्री ४० वर्षे,९ वी,मराठा	पौराणिक कथा
नाशिक	मालेगाव	कौळाणे गा	पुरुष ३८ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
नाशिक	मालेगाव	कौळाणे गा	पुरुष ६१ वर्षे,४ थी,हिंदू धनगर हटकर	लग्नपद्धतीविषयी कथन
नाशिक	मालेगाव	कळवाडी	स्त्री ६० वर्षे,१० वी,मराठा	शाळेविषयी अनुभवकथन
नाशिक	मालेगाव	कळवाडी	स्त्री ६० वर्षे,४ थी,चांभार	म्हातारी आणि भोपळा
नाशिक	मालेगाव	कळवाडी	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	टोपीवाला आणि माकडे
नाशिक	सुरगणा	सुरगणा	पुरुष ३६ वर्षे,पदवीधर,हिंदू कोकणा	कॉलेज कॅम्पमधील आठवणी
नाशिक	सुरगणा	सुरगणा	पुरुष ५८ वर्षे,अशिक्षित,महादेव कोळी	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
नाशिक	सुरगणा	सुरगणा	स्त्री ३० वर्षे,पदवीधर,महादेव कोळी	आईची आठवण, समाजाकडून अपेक्षा याविषयी कथन
नाशिक	सुरगणा	काठीपाडा	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,हिंदू कोकणा	लाकूडतोड्या
नाशिक	सुरगणा	काठीपाडा	पुरुष ६५ वर्षे,४ थी,महादेव कोळी	राहणीमानाविषयी
नाशिक	सुरगणा	काठीपाडा	पुरुष ६५ वर्षे,अशिक्षित,कोकणा	जातीविषयक
नाशिक	सुरगणा	काठीपाडा	पुरुष ४५ वर्षे,पदव्युत्तर,कोकणा/ पुरुष ४० वर्षे,९ वी,हिंदू वारली	होळी सणाविषयी अनुभवकथन

खंड दोन - वैयक्तिक आणि पारंपरिक कथनांचे संकलन

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
नाशिक	सटाणा	मुल्हेर	स्त्री ५२ वर्षे, १० वी, हिंदू सुतार	ससा आणि कासव
नाशिक	सटाणा	दरेगाव	पुरुष ६१ वर्षे, १० वी, मराठा पाटील	लाकूडतोड्या
नाशिक	सटाणा	दरेगाव	पुरुष ७३, ४ थी, पाथरवट	नाटकाविषयी अनुभवकथन
नाशिक	सटाणा	दरेगाव	स्त्री ४० वर्षे, ५ वी, हिंदू मराठा	स्वतःविषयी कथन

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

नाशिक_नाशिक_विल्होळी_स्त्री ६५ वर्षे_३ री_हिंदू महार

<१> आता ती जुनी परस्तिती होती

ata ti juni p̄r̄əst̄iti hoti

ata ti juni p̄r̄əst̄iti hot-i

now DEM.DIST.3SGF old.3SGF situation.3SGF be.PST-3SGF

That was the old situation.

<२> कसे टाइमपास करीत होते

k̄əse ʈaimpas k̄ərit hote

k̄əse ʈaimpas k̄əri-t hot-e

how.3PL timepass do-IPFV be.PST-3PL

We were whiling away time.

<३> जवारी खात व्हते

ʃəwari kʰat wʰəte

ʃəwari kʰa-t wʰət-e

Jawari eat-IPFV be.PST-3PL

We used to eat *Jawar* (millet).

<४> राळं खात व्हते

raʌ kʰat wʰəte

raʌ kʰa-t wʰət-e

Foxtail millet eat-IPFV be.PST-3PL

We used to eat Foxtail millet.

<५> आन बेसन काळवायचं न ते खाचं

an besən kaʌwaycə n te kʰacə

an besən kaʌw-ayc-ə n te kʰa-ac-ə

and gram flour.3SGN mix-NON.FIN-3SGN and that.3SGN eat-NON.FIN-3SGN

Gram flour was cooked in water and eaten.

<६> तेचावर टाइमपास

tečawər taimpas

te-č-a-wər taimpas

that.OBL-GEN-OBL-PP.LOC timepass

We used to eat it and spend time in a relaxed way.

<७> आताच्या चपात्या लागत्या

atačā cəpatya lagətya

ata-č-a cəpatya lag-ətya

now-GEN-OBL chapati.PL attach-IPFV.3

Nowadays, people want Chapatis.

<८> बाजीला तेल नसलं त तेल लागायचं

bajīla tel nəslə tə tel lagaycə

bajī-la tel nəsl-ə tə tel lag-ayc-ə

vegetable-DAT oil.3SGN be.NEG-PFV(=COND)-3SGN then oil.3SGN attach-PST.HAB-3SGN

Although there is no oil for cooking.... Oil was needed.

<९> आता तेल लाग(त्या)

ata tel lagətya

ata tel lag-ətya

now oil attach-IPFV.3

Now, oil is needed.

<१०> तवा बिन तेलाचं करीत व्हतेन खात व्हते

təwa bin telacə kərit vʰəten kʰat vʰəte

təwa bin tel-a-c-ə kər-it vʰət-e n kʰa-t vʰət-e

then without oil-OBL-GEN-3SGN do-IPFV be.PST-3PL-and eat-IPFV be.PST-3PL

In the past, (they) used to cook food without oil and eat it.

<११> आता समाजी लइ मजी लइच सुदारलेत लोकं

ata səmajī ləi məjī ləic sudarlet lokə

ata səmajī ləi məjī ləi-c sudar-l-et lokə

now society a lot means a lot-EMPH improve-PFV-3PL people.PL

Now the people have progressed a lot.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१२> तसं पायला गेल त लइ लोकं सुदारले
təsə payla gel tə ləi lokə sudarle
təsə pa-(a)yla gel tər ləi lokə sudar-l-e
thus see-NON.FIN go.PFV so more people.PL improve-PFV-3PL
If one observes, (we see that) a lot of people have made progress.

<१३> आता हाय का कोनचे लोक सुद्रेल नि मनुन
ata hay ka končə lokə sudrel ni mənun
ata hay ka kon-č-e lokə sudr-el ni mənun
now be.PRS Q who-GEN-3PL people.3PL improve-PTPL NEG therefore
Is there anyone now who has not made progress?

<१४> तुमी कसं कसं दिवस काडलं सांगा तुमची घरची परस्तिती कशी होती? (संशोधक)
tumi kəsə kəsə diwəs kadlə saŋga tumčī ghərčī pərəstīti kəśī hoti
How were your past days? What was your family situation like?

<१५> माजी घरची परस्ती मजी बिगारी कामाला जाचं
majī ghərčī pərəstī mājī bigari kamala jacə
ma-ǰ-i ghər-č-i pərəstī mājī bigari kam-a-la ja-c-ə
I.OBL-GEN-3SGF home-GEN-3SGF situation.3SGF means labour work-OBL-DAT go-
PST.HAB-3SGN
My home condition was such that I used to work for daily wages.

<१६> आन मा घरात आनायचं
an ma ghərat anayčə
an ma ghər-a-t an-ayc-ə
and then home-OBL-LOC bring-PST.HAB-3SGN
And then bring food home.

<१७> सा पोर पोसायचे
sa porə posayčə
sa porə pos-ayč-e
six children.PL feed-PST.HAB-3PL
To feed six children.

<१८> नवरा पोसायचा

nəwra posayca

nəwra pos-ayc-a

husband feed-PST.HAB-3SGM

To feed the husband.

<१९> नवर्याचा हात तुटेल व्हाता

nəwryaca hat tuṭel wʰəta

nəwrya-c-a hat tuṭ-el wʰət-a

husband.OBL-GEN-3SGM hand.3SGM break-PFV be.PST-3SGM

(My) husband's hand was broken.

<२०> आक्शिडेन व्हेल व्हाता तेचा

akṣiḍen wʰəil wʰəta teca

akṣiḍen wʰə-il wʰət-a te-c-a

accident.3SGM happen-PFV be.PST-3SGM he.OBL-GEN-3SGM

He had met with an accident.

<२१> म ते पोरं कसे पोसायचे ते आपल्याच मनाला मायती

mə te porə kəse posaycē te aplyac mənala mayti

mə te porə kəse pos-aycē-e te ap-l-ya-c mən-a-la maiti

then DEM.DIST.3PL children.PL how.3PL feed-PST.HAB-3PL that we.SELF-GEN-OBL-

EMPH mind-OBL-DAT knowledge

How I fed the children, only I know.

<२२> कोनाचं उलटं पालटं करायचं खरंय का खोटंय

konacə ulṭə paḷṭə kəraycə kʰərəy ka kʰotəy

kon-a-c-ə ulṭə paḷṭə kər-ayc-ə kʰərə-y ka kʰotə-y

who-OBL-GEN-3SGN opposite.3SGN REDUP do-PST.HAB-3SGN true-be.PRS or false-

be.PRS

Borrow money from someone, take from one and give to the other, like that, True

or false?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२३> मंग तवा हे गावात रायली

məng təwa he gawat rayli

məng təwa he gaw-a-t ray-l-i

then then DEM.PROX.3SGN village-OBL-LOC stay-PFV-1SGF

So, I was able to stay in this village.

<२४> तुमी काय काय केला कामं त्यावेळेस (संशोधक)

tumi kay kay kela kamə tyaweles

What work did you do at that time?

<२५> मी बिगारी काम केल

mi bigari kam kelə

mi bigari kam ke-l-ə

I labour work.3SGN do-PFV-3SGN

I worked on daily wages.

<२६> मी हाटेलची सर्विस केली

mi haṭelcī sərwis keli

mi haṭel-cī sərwis ke-l-i

I hotel-GEN-3SGF service.3SGF do-PFV-3SGF

I served in a hotel.

<२७> चपात्या केल्या

cəpatya kelya

cəpatya ke-l-ya

chapati.3PL do-PFV-3PL

I made chapatis.

<२८> भांडे गसले

bhāṇḍe gəsle

bhāṇḍe gəs-l-e

utensil.PL wash-PFV-3PL

I washed the utensils.

<२९> लांगल तशे कामं (केले)

lan'gəl təʃə kamə (kele)

lan'g-əl təʃə kamə (ke-l-e)

attach-FUT thus.3PL work.PL (do-PFV-3PL)

I did whatever work was needed.

१५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

नाशिक_मालेगाव_कळवाडी_स्त्री ६० वर्षे_४ थी_चांभार

<१> येक आजीमाय वती

yek aġimay wəti

yek aġi-may wət-i

one grand-mother be.PST-3SGF

There was a grandmother.

<२> ती तिन्या आंडेरना घर चालनी वती

ti tinya aṇḍerna ghər calni wəti

ti ti-n-ya aṇḍer-n-a ghər cal-n-i wət-i

she she-GEN-OBL daughter-GEN-OBL house.LOC walk-PFV-3SGF be.PST-3SGF

She was going to her daughter's house.

<३> त रस्तामा तिले वाग भेट्ता

tə rəstama tile wag bhətṇa

tə rəsta-ma ti-le wag bhət-n-a

so road.OBL-LOC she-DAT tiger.3SGM meet-PFV-3SGM

Then she met a tiger on the way.

<४> त वाग काय मने मतारी मतारी तुले खाऊस का

tə wag kay məne mətari mətari tule kḥaus ka

tə wag kay məne mətari mətari tu-le kḥa-u-s ka

so tiger.3SG what QUOT old woman old woman you-DAT eat-NON.FIN-2SG Q

So what did the tiger say, "Old woman, old woman shall I eat you? "

<५> थांबरे भाऊ मने मी आंडेरना घर चालनु मने

thāmbre bhāu məne mi aṇḍerna ghər calnu məne

thāmb-re bhāu məne mi aṇḍer-n-a ghər cal-n-u məne

wait-VOC brother QUOT I daughter-GEN-OBL house.LOC walk-PFV-1SGF QUOT

She said, "Wait brother, I am going to my daughter's house".

<६> लाडू पेडा खासू

laḍu peḍa kʰasu

laḍu peḍa kʰa-su

Laddu Pedha eat-FUT.1SG

“I will eat sweets like Laddu and Pedha.”

<७> लठ्ठं हुइ येसू मने तिकडून

ləṭṭʰə hui yesu mənə tikḍun

ləṭṭʰə hu-i ye-su mənə tikḍ-un

fat become-CP come-FUT.1SG QUOT there-ABL

“I will get fat and then come back.”

<८> मंग माले खाय मने

məŋg male kʰay mənə

məŋg ma-le kʰay mənə

then I.OBL-ACC eat.IMP QUOT

“Then you eat me”, she says.

<९> त्यानी सोडी दिदी

tyani sodi didi

tya-ni soḍ-i did-i

he.OBL-ERG leave-CP GIVE-PFV.3SGF

He let her go.

<१०> गयी मतारी पुडे आजुन

gəyi mətari puḍe ajun

gəy-i mətari puḍe ajun

go-PFV.3SGF old woman ahead again

The old woman went further ahead.

<११> म्हतारी पुडे गयी आजुन येक लांङ्गा भेट्ना

mʰətari puḍe gəyi ajun yek laṅga bʰetna

mʰətari puḍe gəy-i ajun yek laṅga bʰet-n-a

old woman ahead go-PFV.3SGF again one wolf.3SGM meet-PFV-3SGM

The old woman went further, she met a wolf.

<१२> लांङ्गा मने मतारी मतारी तुले खाऊ का
landga mæne mətari mətari tule kʰau ka
landga mæne mətari mətari tu-le kʰa-u ka
wolf.3SG QUOT old woman old woman you-ACC eat-NON.FIN Q
The wolf said, “Old woman, old woman, shall I eat you?”

<१३> नको रे भाऊ मने खाऊ नको मने
nəko re bʰau mæne kʰau nəko mæne
nəko re bʰau mæne kʰa-u nəko mæne
PROH VOC brother QUOT eat-NON.FIN PROH QUOT
She says, “No, no, please don’t eat me”.

<१४> मी आज मने आंडेरना घर जासू
mi aj mæne aṇḍerna gʰər jasu
mi aj mæ-n-e ander-n-a gʰər ja-su
I today I.OBL-GEN-OBL daughter-GEN-OBL house.LOC go-FUT.1SG
“Today I will go to my daughter’s house.”

<१५> लाडू पेडा खासू
ladu peḍa kʰasu
ladu peḍa kʰa-su
Laddu Pedha eat-FUT.1SG
“I will eat sweets like Laddu and Pedha.”

<१६> लठ्ठं हुइ येसू मने मंग खाय मने
lətʰtʰə hui yesu mæne məng kʰay mæne
lətʰtʰə hu-i ye-su mæne məng kʰay mæne
fat become-CP come-FUT.1SG QUOT then eat.IMP QUOT
“I will become fat and return from there, then you can eat me.”

<१७> मतारी आंडेरना घर गइ
mətari aṇḍerna gʰər gəi
mətari aṇḍer-n-a gʰər gə-i
old woman daughter-GEN-OBL house.LOC go-PFV.3SGF
The old woman went to her daughter’s house.

<१८> मस्तं खादं पिदं मस्तं मतारी मस्तं लडुं हुइ गयी

məstə kʰadə pidə məstə mətari məstə ləttʰə hui gyi

məstə kʰa-d-ə pi-d-ə məstə mətari məstə ləttʰə hu-i gy-i

good eat-PFV-3SGN REDUP good old woman good fat become-CP GO-PFV.3SGF

After eating and drinking a lot, that old woman became very fat.

<१९> निंगनी मतारी तथइन

ningni mətari tətʰəin

ning-n-i mətari tətʰə-in

leave-PFV-3SGF old woman there-ABL

The old woman left from there.

<२०> पन ती आंडेरले मने माले की नाइ भोपळा दे मने

pən ti aṇderle mənə male ki nəi bʰopla de mənə

pən ti aṇder-le mənə ma-le ki nəi bʰopla de mənə

but she daughter-ACC QUOT I.OBL-DAT COMP NEG(=DM) pumpkin.3SG give.IMP

QUOT

But she says to her daughter, “Give me a pumpkin”.

<२१> मने का बरं मने

mənə ka bərə mənə

mənə ka bərə mənə

QUOT why okay (=DM) QUOT

She asks, “Why?”

<२२> माले का नइ वाग अन शिवं भेद्वार शेत मने

male ka nəi wag ən śinwə bʰetnar śet mənə

ma-le ka nəi wag ən śinwə bʰet-nar śet mənə

I.OBL-DAT COMP NEG(=DM) tiger and lion meet-PROS be.PRS.3PL QUOT

“A tiger and a lion are going to meet me,” she says.

<२३> त्यानामुळे भोपळामा बसाले भोपळा दे
tyanamule b^hoplama bəsale b^hopla de
tya-n-a-mule b^hopla-ma bəs-ale b^hopla de
that.OBL-GEN-OBL-because pumpkin-LOC sit-NON.FIN pumpkin.3SG give.IMP.2SG
“So, give me a pumpkin to sit inside it.”

<२४> भोपळामा बसनी मतारी
b^hoplama bəsni mətari
b^hopla-ma bəs-n-i mətari
pumpkin-LOC sit-PFV-3SGF old woman
The old woman sat in the pumpkin.

<२५> आनि उनि तिकडून
ani uni tikḍun
ani u-n-i tikḍ-un
and come-PFV-3SGF there-ABL
And she came from there.

<२६> आनकीन वाटंवर शिवं आडवा वयना
ankin waṭəwər śinwə aḍwa wəyna
ankin waṭə-wər śinwə aḍwa wəy-n-a
again road.OBL-PP.LOC lion.3SGM cross.3SGM become-PFV-3SGM
The lion crossed her path.

<२७> मतारीनं त्या भोपळामा राक टाकेल वती ना
mətarinə tya b^hoplama rak takel wəti na
mətari-nə tya b^hopla-ma rak tak-el wət-i na
old woman-ERG DEM.DIST.OBL pumpkin-LOC ash.3SGF put-PFV be.PST-3SGF DM
The old woman had put ashes in the pumpkin.

<२८> अशी राक ऊडाइ दिदी ना

əʃi rak uɖai didi na

əʃi rak uɖa-i di-d-i na

thus ash.3SGF blow-CP GIVE-PFV-3SGF DM

She blew the ash (into his eye) in such a way...

<२९> त्यान डोळा हे हुइ ग्या

tyan ɖola he hui gya

tya-n ɖola he hu-i gy-a

he.OBL-GEN eye.3SGM this become-CP GO-PFV-3SGM

(That) His eyes hurt.

<३०> मतारी पुडे पइ उनी

mətari puɖe pəi uni

mətari puɖe pəi u-n-i

old woman ahead run.CP come-PFV-3SGF

And the old woman ran away.

<३१> परत वाग बेद्ना

pərət wag betna

pərət wag bet-n-a

again tiger.3SGM meet-PFV-3SGM

Then the tiger met her.

<३२> परत म पुडे उनी

pərət mə puɖe uni

pərət mə puɖe u-n-i

again then ahead come-PFV-3SGF

Then she came forward.

<३३> ते मंग भोपळाने ना राक भरेल हुती

te məŋg bʰoplane na rak bʰərel huti

te məŋg bʰopla-ne na rak bʰər-el hut-i

that then pumpkin-[INS] DM ash.3SGF fill-PFV be.PST-3SGF

The pumpkin was filled with ashes.

<३४> ती नमकी त्यासना डोळामा राक टाकी दिदी

tini ki tyasna dɔlama rak tak-i didi

ti-ni ki tyas-n-a dɔla-ma rak tak-i di-d-i

that.3SGF exactly they.OBL-GEN-OBL eye.OBL-LOC ash.3SGF put-CP GIVE-PFV-3SGF

She put the ashes in his eyes.

<३५> परत तिन राक टाकी ना त्यासना डोळा हे हुइ ग्यात

pəɾət tin rak tak-i na tyasna dɔla he hui gyat

pəɾət ti-n rak tak-i na tyas-n-a dɔla he hu-i gy-at

again she-ERG ash.3SGF put-PFV.3SGF DM they.OBL-GEN-OBL eye this become-CP GO-PFV.3PL

Again she put ashes in his eyes, his eyes hurt.

<३६> परत मतारी पुढे निंगी उनी

pəɾət mətəri puḍe niŋgi uni

pəɾət mətəri puḍe niŋg-i u-n-i

again old woman ahead leave-CP come-PFV-3SGF

Again the old woman walked away.

<३७> चार रे भोपळा टुनूक टुनूक असं मनत निगी उनी बा मतारी

car re bʰopla tuɳuk tuɳuk əsə mənət niŋgi uni ba mətəri

car re bʰopla tuɳuk tuɳuk əsə mən-ət nig-i u-n-i ba mətəri

walk.IMP VOC pumpkin.VOC jump.ONOM REDUP thus.3SGN say-IPFV leave-CP come-PFV-3SGF DM old woman

Saying, "Let's go pumpkin jumping.ONOM jumping.ONOM", the old woman went away.

१६ जिल्हा:- नंदुरबार

१६.१ नंदुरबार जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
नंदुरबार	नंदुरबार	घोटाणे	स्त्री २६ वर्षे, ८ वी, पाटील OBC	लाकूडतोड्या
नंदुरबार	नंदुरबार	घोटाणे	पुरुष ५०+ वर्षे, २ री, लोना पाटील	सणाविषयी कथन
नंदुरबार	नंदुरबार	घोटाणे	पुरुष ७० वर्षे, ४ थी, धनगर	लाकूडतोड्या
नंदुरबार	नंदुरबार	धानोरा	पुरुष ४१ वर्षे, पदवीधर, हिंदू माळी	लाकूडतोड्या
नंदुरबार	नंदुरबार	धानोरा	स्त्री ५० वर्षे, ८ वी, तेली	म्हातारी आणि कोल्हा
नंदुरबार	नंदुरबार	धानोरा	स्त्री ३५ वर्षे, अशिक्षित, मातंग मांग	स्वतःविषयी कथन
नंदुरबार	नवापूर	खांडबारा	पुरुष २३ वर्षे, ४ थी, आदिवासी भिल्ल	ससा आणि कासव
नंदुरबार	नवापूर	खांडबारा	पुरुष ३२ वर्षे, १२ वी, हिंदू महार	लाकूडतोड्या
नंदुरबार	नवापूर	खांडबारा	स्त्री ५०+ वर्षे, अशिक्षित, जयभिम	कुटुंबाविषयी कथन
नंदुरबार	नवापूर	चिंचपाडा	स्त्री १९ वर्षे, १२ वी, SC	ससा आणि कासव
नंदुरबार	नवापूर	चिंचपाडा	पुरुष ४७ वर्षे, १० वी, SC	आयुष्याचा अनुभव
नंदुरबार	नवापूर	चिंचपाडा	पुरुष २२ वर्षे, डी.एड., हिंदू भिल्ल	तहानलेला कावळा
नंदुरबार	नवापूर	चिंचपाडा	स्त्री ४० वर्षे, १० वी, हिंदू महार	चतुर बकरी
नंदुरबार	शहादा	प्रकाशा	पुरुष ४६ वर्षे, १२ वी, हिंदू भिल्ल	गावची जत्रा
नंदुरबार	शहादा	प्रकाशा	स्त्री ३२ वर्षे, ४ थी, हिंदू मराठा	गावाविषयी कथन
नंदुरबार	शहादा	प्रकाशा	पुरुष ७४ वर्षे, डी.एड., हिंदू भिल्ल	लाकूडतोड्या
नंदुरबार	शहादा	शहादा	पुरुष ६३ वर्षे, ७ वी, मातंग	प्रवास वर्णन
नंदुरबार	शहादा	शहादा	स्त्री ६५ वर्षे, अशिक्षित, हिंदू भोई	चिमणी आणि कावळा
नंदुरबार	शहादा	शहादा	स्त्री ५५ वर्षे, अशिक्षित, हिंदू महार	टोपीवाला आणि माकडं

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१६.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

नंदुरबार_नवापूर_खांडबारा_ स्त्री ५०+ वर्षे_अशिक्षित_जयभिम

<१> मनी त आईस कानी बईन

məni tə ais kani bəin

mə-n-i tə ai-s kani bəin

I.OBL-GEN-3SGF so DEM.PROX.3SGF-EMPH story.3SGF sister.VOC

Sister, this is my story.

<२> लगीन व्हानंतर हाइस परिस्तिती

ləgin wʰanəntər hais pəristiti

ləgin wʰa-nəntər hai-s pəristiti

marriage.3SG happen.PFV-after DEM.PROX.3SGF-EMPH situation.3SGF

The situation is the same after marriage.

<३> सरसू नई मी हाईज ए मने

sərsu nəi mi haij e mənə

sər-su nəi mi hai-j e mənə

end-FUT NEG I here-EMPH be.PRS QUOT

(The poor situation says), “I will not end, I am here”.

<४> गरिब परेस्तिती कशे काम करू.

gərib pərestiti kəʃə kam kəru

gərib pərestiti kəʃə kam kər-u

poor situation.3SG how.3PL work do-NON.FIN

My economic condition was bad. (I know) how I used to work.

<५> कशे पोरेस्ले मोठा करा

kəʃə poresle mətʰa kəra

kəʃə pores-le mətʰa kər-a

how.3PL children.OBL.PL-ACC big.PL do-PFV.1PL

(I know) how I raised my children.

<६> म आसं घर राए ते गये

mə asə ɡʰər rae te ɡəye

mə asə ɡʰər ra-e te ɡəy-e

then thus.3SGN home.3SGN stay-PST.HAB DEM.DIST.3SGN leak-PST.HAB

The roof of my house used to leak.

<७> तरी मी मना लेकरस्ले

təri mi məna lekrəsle

təri mi mə-n-a lekrəs-le

so I I.OBL-GEN-OBL children.OBL.PL-DAT

So, what I said to my children....

<८> ज़ास्तं गये ते काका असे सत्री लाईन बसे.

ɟastə ɡəye te kaka əse sətri lain bəse

ɟastə ɡəy-e te kaka əse sətri la-in bəs-e

very leak-PST.HAB DEM.DIST.3P uncle thus.3PL umbrella take-CP sit-PST.HAB

Uncle used to sit under the umbrella when the house was leaking too much.

<९> अन रातना टाईमले तीनी लेकरें अन मी खाटवर ऱ्हावो आशी परस्तिती मनी

an ratna ʈaimle tini lekɾe ən mi kʰatwər rʰawo aʃi pəɾəst̪iti məni

an rat-n-a ʈaim-le tin-i lekɾe ən mi kʰat-wər rʰa-wo aʃi pəɾəst̪iti mə-n-i

and night-GEN-OBL time-LOC three-PRT children.PL and I cot-PP.LOC stay-

PST.HAB thus.3SGF situation.3SGF I.OBL-GEN-3SGF

My three children and I used to sit on the bed at night when the house had a

leak. This was our condition.

<१०> काइ खूब येत बाई तसं मंजे मी इसरू शकत नय असं

kai kʰub yet bai təsə məñʃe mi isru ʃəkət nəy əsə

kai kʰub ye-t bai təsə məñʃe mi isr-u ʃək-ət nəy əsə

some very be.PRS-3PL VOC thus.3SGN means I forget-NON.FIN able-IPFV NEG

thus.3SGN

There are many experiences that I cannot forget.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> पन आते मना जसे भोग बदली ऱ्हायना
pən ate məna jəse bʰog bədli rʰayna
pən ate mə-n-a jəse bʰog bədl-i rʰayna
but now I.OBL-GEN-OBL thus.3PL suffering.3PL change-CP STAY.PRS.PROG
Now my situation is changing.

<१२> मना आंडोरस्नी बद्दाय
məna andorəsni bədlay
mə-n-a andorəs-ni bədl-a-y
I.OBL-GEN-OBL son.OBL.3PL-ERG change-PFV-be.PRS
My sons have changed the (situation).

<१३> त्यापरत मी ते इस्त्रस नई.
tyapərət mi te isrəs nēi
tya-pərət mi te isr-əs nēi
that.OBL-again I that forget-IPFV.3SG NEG
But I won't forget it at all.

<१४> पन आते चांगलय
pən ate cāngləy
pən ate cānglə-y
but now good.3SGN-be.PRS
But now, everything is good.

<१५> त्यामा जगाना प्रयत्नं करस बाँ असं
tyama jəgana prəyətne kərəs bə əsə
tya-ma jəg-a-n-a prəyətne kər-əs bə əsə
that-LOC live-NON.FIN-GEN-3SGM effort.3SGM do-IPFV DM thus.3SGN
I am trying to live in it.

<१६> कश्टं नय बाई आजूबी मना पोरं नय चांगला व्हातात.

kəʃtə nəy bai ajbi məna porə nəy ɕaŋgla rʰatət

kəʃtə nəy bai aj-bi mə-n-a porə nəy ɕaŋgla rʰa-t-at

struggle NEG VOC today-PRT I.OBL-GEN-3PL son.3PL NEG well.3PL stay-IPFV-3PL

Today too, my sons don't live too tip top.

<१७> त्या आजूनबी मनाआइ व्हातात

tya ajunbi mənaai rʰatət

tya ajun-bi mə-n-a-ai rʰa-t-at

they still-PRT I.OBL-GEN-OBL-like stay-IPFV-3PL

They stay (simple) like me.

<१८> पन पोच्या अशां यात (आ)ता अक्रा वरीश हूई ग्यात मास्तर

pən porya aʃā yat (a)ta əkra wəriʃ hui gyat mastər

pən poya aʃā yat (a)ta əkra wəriʃ hu-i gy-at mastər

PRT son.3PL thus.3PL be.PRS.3PL now eleven year.3PL happen-CP GO-PFV-3PL

teacher

My sons are like this... Now my son has been a teacher for eleven years.

<१९> ना त्याले सोपारी चालस ना काही चालस.

na tyale sopari ɕāləs na kaʰi ɕāləs

na tyā-le sopari ɕāl-əs na kaʰi ɕāl-əs

NEG he.OBL-DAT betelnut walk-IPFV.3SG NEG some walk-IPFV.3SG

He has no addiction, he does not even like betelnut.

<२०> एकदम व्यवस से पगार ज़र ली तरी तो आमले विचारस.

ekdəm wyəwəs se pəgar jər li təri to amle wičārəs

ekdəm wyəwəs se pəgar jər li təri to am-le wičār-əs

absolutely good be.PRS salary.3SGF REL take.PFV.3SGF COREL he we.EXCL-ACC

ask-IPFV.3SG

All is good. Even if he gets a salary, he asks us.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२१> मम्मी तुल काय पायजे
məmmi tul kay payje
məmmi tu-l kay payje
mother you-DAT what want
“Mummy, what do you want?”

<२२> बापले विचारी भाऊले विचारी बहीनले विचार..
baple wičari b^haule wičari bəhinle wičar
bap-le wičar-i b^hau-le wičar-i bəhin-le wičar
father-ACC ask-FUT brother-ACC ask-FUT sister-ACC ask
He will ask his father, brother, sister, (“what do you want?”)

<२३> कारन की मना पोरे चांगला येत त मी चांगलीय बई
karən ki məna pore čaŋla yet tə mi čaŋli-y bəi
karən ki mə-n-a pore čaŋla yet tə mi čaŋli-y bəi
because COMP I.OBL-GEN-3PL son.3PL good.3PL be.PRS.3PL so I good.1SGF-
be.PRS VOC
I am happy because my sons are good.

<२४> नई आजना काळले पोरे कशेय
nəi ajna kalle pore kəšey
nəi aj-n-a kaḷ-le pore kəšə-y
NEG today-GEN-OBL time-LOC children.PL how.3PL-be.PRS
Otherwise how are kids these days?

<२५> जवा का मना आंदोर लागना बाई.
jəwa ka məna aṇdor lagna bai
jəwa ka mə-n-a aṇdor lag-n-a bai
when Q I.OBL-GEN-3SGM son attach-PFV-3SGM VOC
When my son got a job...

<२६> आट दिन्नी पगार कितली येस बरं सुरवातले तीन हज़ार ऱ्हास नं

at dinni pəgar kitli yes bərə surwatle tin həjār r̥has nə

at din-n-i pəgar kitli ye-s bərə surwat-le tin həjār r̥ha-s nə

eight day.3PL-GEN-3SGF salary.3SGF how much.3SGF come-IPFV.3SG fine

beginning-LOC three thousand stay-IPFV.3SG DM

How much is the salary for eight days, in the beginning it is 3000 salary, isn't it?

<२७> जिल्लापरिशनमा लागना

j̥llapəris̥ənma lagna

j̥llapəris̥ən-ma lag-n-a

ZP-LOC attach-PFV-3SGM

He got a job in Zila-Parishad (local administration).

<२८> आट दिन्ना पगार लयना मना आंडोर आडीशे रूपया

at dinna pəgar ləyna məna aṇdor aḍiṣe rupəyā

at ḍin-n-a pəgar ləy-n-a mə-n-a aṇdor aḍiṣe rupəyā

eight day.3PL-GEN-3SGM salary.3SGM bring-PFV-3SGM I.OBL-GEN-3SGM son two

hundred fifty rupees

My son brought eight days' salary of two hundred and fifty rupees.

<२९> आमले दोनीजनस्ले आइच्च घरं हं पत्रान व्हतं.

amle donijənəsle aic ghərə hə pətranə whətə

am-le doni-j̥nəs-le ai-c ghərə hə pətra-n-ə whət-ə

we.EXCL-DAT two-CLF-DAT DEM.PROX.3SGN-EMPH house.3SGN DM metal sheet-

GEN-3SGN be.PST-3SGN

To both of us... this house was (then) made of metal sheet.

<३०> आठे कुड्शीवर दोन्हीजनेस्ले बसाडं.

at̥e kuḍṣīwər don̥hi-j̥nesle bəsad̥ə

at̥e kuḍṣī-wər don̥hi-j̥nes-le bəs-ad̥-ə

here chair-PP.LOC two.3PL-CLF-ACC sit-CAUS-PFV.3SGN

He made the two of us sit on the chair.

<३१> त्या आडीशे रूपया आमना हातमा दिस्री पाय पडे मना आंडोर

tya aḍiṣe rupəya amna hatma disni pay pəḍe məna aṅḍor

tya aḍiṣe rupəya am-n-a hat-ma di-sni pay pəḍ-e mə-n-a aṅḍor

DEM.DIST.OBL two hundred and fifty rupees we.EXCL-GEN-OBL hand-LOC give-CP

feet fall-PST.HAB I.OBL-GEN-3SGM son

My son kept his first salary of two hundred and fifty rupees in our hands and touched our feet for blessings.

<३२> ले मम्मी मने आयी मन पयली पगारेय.

le məm̄mi m̄ne ayi m̄n p̄ȳli p̄garey

le məm̄mi m̄ne ayi m̄-n p̄ȳli p̄gar-ey

take.IMP.2SG mother QUOT DEM.PROX.3SGF I.OBL-GEN first.3SGF salary.3SGF-be.PRS

“Mummy take this! This is my first salary”.

<३३> तुले काय लागी ते करी लेव.

tule kay lagi te kəri lew

tu-le kay lag-i te kər-i lew

you-DAT what attach-FUT that do-CP take.IMP.2SG

“Do whatever you want/need with it”.

<३४> तेवय मन डोयास्मा आसू मायेत नी आसं भो

tewəy mən ḍoyasma asu mayetni asə bʰo

tewəy mən ḍoyas-ma asu mayet ni asə bʰo

when I.OBL-GEN eyes.OBL-LOC tear.3PL hold.IPFV NEG thus.3SGN VOC

That time my eyes were filled with tears.

<३५> धळ्ळा व्हयी ज़ातं तरी समज़स नई.

dʰəlla wʰəyi jatə təri səmjəs n̄i

dʰəlla wʰəyi ja-t-ə təri səmj-əs n̄i

old become-CP go-IPFV-3SGN but understand-IPFV.3SG NEG

People become old but they do not understand.

<३६> ते मनं आंडोर आडीशे रूप्यान साडी लीदी बाई मले एवढ मोठं लागे.

te mənə aṅdor aḍiṣe rupyan saḍi lidi bai māle ewḍhə moṭhə lage

te mə-n-ə aṅdor aḍiṣe rupya-n saḍi li-d-i bai mə-le ewḍhə moṭhə lag-e

DEM.DIST.3SGN I.OBL-GEN-3SGN son.3SGN two hundred rupees-GEN saree.3SGF

take-PFV-3SGF VOC I.OBL-DAT this much.3SGN big.3SGN attach-PST.HAB

My son bought me a saree worth Rs 250, I was very happy.

<३७> कसं हो मना आंडोरनी माल पयले पगारनी साडी लिदी.

kəsə ho mənə aṅdorni mal pəyle pəgarni saḍi lidi

kəsə ho mə-n-a aṅdor-ni ma-l pəyle pəgar-n-i saḍi li-d-i

how VOC I.OBL-GEN-OBL son-ERG I.OBL-DAT first salary-GEN-3SGF saree.3SGF

take-PFV-3SGF

My son bought a saree for me out of his first salary.

<३८> खुब कायतरी आठवनी हेत बई.

kʰub kaytəri aṭhwəni het bəi

kʰub kaytəri aṭhwən-i het bəi

very anything memory-3PL be.PRS.3PL VOC

There are so many memories.

<३९> पन मन पोरे चिंगला एत

pən mən pore caṅgla et

pən mə-n pore caṅgla et

PRT I.OBL-GEN children.3PL good.3PL be.PRS.3PL

My children are good.

<४०> येकदम पोर्न परिवार येकदम चिंगला ये.

yekdəm pornə pəriwar yekdəm caṅgla ye

yekdəm pornə pəriwar yekdəm caṅgla ye

absolutely complete family.3SGM absolutely good.3SGM be.PRS

My complete family is absolutely good.

<४१> ज़शा आंडोर सोपारी खात नई तशा ज़वाईबी एकदम च़ांगलाय.

jəṣā aṇḍor sopari kʰat nəi təṣā jəwaibi ekdəm caṅglay

jəṣā aṇḍor sopari kʰa-t nəi təṣā jəwai-bi ekdəm caṅgla-y

REL.3SGM son betel nut eat-IPFV NEG COREL.3SGM son-in-law-PRT absolutely
good.3SGM-be.PRS

Just as my son does not eat betelnut, my son-in-law also does not eat betelnut.

(Just as my son is not an addict, my son-in-law is also not an addict.)

१६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

नंदुरबार_नंदुरबार_घोटाणे_पुरुष ७० वर्षे_४ थी_धनगर

<१> एक लाकुडतोड्या होता

ek lakuḍtoḍya hota

ek lakuḍtoḍya hot-a

one woodcutter.3SGM be.PST-3SGM

There was a woodcutter.

<२> तो कुन्हाळ घेऊन रोज़ लाकडं तोडाल ज़ावानं

to kurḥaḷ gʰeun roj lakḍə toḍal jawanə

to kurḥaḷ gʰe-un roj lakḍə toḍ-al ja-wanə

he axe.3SG take-CP everyday woods cut-NON.FIN go-PST.HAB.3SG

He used to take an axe and go to cut wood every day.

<३> लाकडे तोड लयानं

lakḍe toḍ ləyanə

lakḍe toḍ ləy-anə

wood.3PL cut bring-PST.HAB.3SG

He used to cut wood and bring it.

<४> ती मोई विकानं अन त्यानं उद्र पालन करानं

ti moi wikanə ən tyanə udrə palən kəranə

ti moi wik-anə ən tya-n-ə udrə palən kər-anə

DEM.DIST.3SGF bundle.3SGF sell-PST.HAB and he.OBL-GEN-3SGN stomach.3SGN

care do-PST.HAB

He used to make a living by selling the bundles of cut wood.

<५> बायको पोच्यास्र उद्र पोशन करे तो

bayko poryasnə udrə poṣən kəre to

bayko poryas-n-ə udrə poṣən kər-e to

wife children.OBL.PL-GEN-3SGN stomach.3SGN care do-PST.HAB he

(He) was feeding his wife and children.

<६> एक दिवस्ले लाकूड तोडाल ग्या
ek diwəsle lakud todal gya
ek diwəs-le lakud tod-al gy-a
one day-LOC wood break-NON.FIN go-PFV.3SGM
One day he went to chop wood.

<७> तोडता तोडता त्यान कुराड पानीमा पडी गइ
todta todta tyan kurad panima pədi gəi
tod-ta tod-ta tya-n kurad pani-ma pəd-i gə-i
cut-IPFV cut-IPFV he.OBL-GEN axe.3SGF water-LOC fall-CP GO-PFV.3SGF
His axe fell into the water while cutting wood.

<८> पानीमा पडी गइ ती कुराड काय त्याले सापडे नइ काय
panima pədi gəi ti kurad kay tyale sapde nəi kay
pani-ma pəd-i gə-i ti kurad kay tya-le sapd-e nəi kay
water-LOC fall-CP GO-PFV.3SGF DEM.DIST.3SGF axe.3SGF what he.OBL-DAT find-
IPFV NEG what
The axe fell into the water and he could not find the axe.

<९> मंग तो सांगाल लागना
məng to saṅgal lagna
məng to saṅg-al lag-n-a
then he tell-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM
Then he began to tell.

<१०> तटे ज़ाइन बसना तो असा डोकाला हात लावीसं
təte jain bəsna to əsa dōkala hat lawisə
təte ja-in bəs-n-a to əsa dōka-la hat law-isə
there go-CP sit-PFV-3SGM he thus.3SGM head.OBL-LOC hand apply-CP
He put his hand to his head and sat down.

<११> तो मने की मानी आते कुराड गइ
to məne ki mani ate kuraḍ gəi
to məne ki ma-n-i ati kuraḍ gə-i
he QUOT COMP I.OBL-GEN-3SGF now axe.3SGF go-PFV.3SGF
“My axe fell out of my hand,” he says.

<१२> ते पोट पानीना उद्योगच ग्या
te pət panina udyogəc gya
te pət pani-n-a udyogə-c gy-a
DEM.DIST.OBL stomach water-GEN-3SGM business.3SGM-EMPH go-PFV.3SGM
“So I lost my livelihood. “

<१३> म आते करानं काय काय
mə ate kəranə kay kay
mə ate kər-anə kay kay
then now what-NON.FIN what what
“So what to do now?”

<१४> म एक रूशीमुनी उना
mə ek ruṣīmuni una
mə ek ruṣīmuni u-n-a
then one sage.3SGM come-PFV-3SGM
Then a sage came.

<१५> मंग त्यानी त्यानी खात्री करी
məṅg tyani tyani kʰatri kəri
məṅg tya-ni tya-n-i kʰatri kər-i
then he.OBL-ERG he.OBL-GEN-3SGF assurance.3SGF do-PFV.3SGF
Then he assured himself about him.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> ती कुराड त्या डोहाडामाइन काडी

ti kurad tya dohadamain kaḍi

ti kurad tya dohad-a-ma-in kaḍ-i

DEM.DIST.3SGF axe.3SGF DEM.DIST.OBL lake-OBL-LOC-ABL take out-PFV.3SGF

He pulled the axe out of the lake.

<१७> पयले कुराड काडी ती चंदांनी काडी त्यानी

pəyle kurad kaḍi ti candini kaḍi tyani

pəyle kurad kaḍ-i ti candi-n-i kaḍ-i tya-ni

first axe.3SGF take out-PFV.3SGF DEM.DIST.3SGF silver-GEN-3SGF take out-PFV.3SGF he.OBL-ERG

The first axe he took (out of the lake) was a silver axe.

<१८> मने इ तुनी ए का

məne i tuni e ka

məne i tu-n-i e ka

QUOT DEM.PROX.3SGF you.SG-GEN-3SGF be.PRS Q

He says, "Is this yours?"

<१९> तो सत्यवान होता

to sətyəwan hota

to sətyəwan hot-a

he honest be.PST-3SGM

He was an honest person.

<२०> तो म नई मने आख मनी नईये देवा मने

to mə nəi məne ayb məni nəiye dewa məne

to mə nəi məne ay-b mə-n-i nəi-ye dewa məne

he then NEG QUOT this-PRT I.OBL-GEN-3SGF NEG-be.PRS god.VOC QUOT

He says, "No, God, this is not mine".

<२१> मंग दुसरी काडी ती सोनानी काडी

məŋg dusri kaḍi ti sonani kaḍi

məŋg dusri kaḍ-i ti sona-n-i kaḍ-i

then second.3SGF take out-PFV.3SGF DEM.DIST.3SGF gold.OBL-GEN-3SGF take out-PFV.3SGF

Then he took out a second axe, it was a gold axe.

<२२> मने आइ तुनी ए का

məne ai tuni e ka

məne ai tu-n-i e ka

QUOT DEM.PROX.3SGF you.SG-GEN-3SGF be.PRS Q

He says, "Is this yours?"

<२३> नइ मने आयबी नी मनी मने

nəi məne aybi ni məni məne

nəi məne ay-bi ni mə-n-i məne

NEG QUOT DEM.PROX.3SG-PRT NEG I.OBL-GEN-3SGF QUOT

He says, "No, this too is not mine".

<२४> मग त्यानी खात्री करी की बॉ कितला सच्च्याये

məg tyani kʰatri kəri ki bə kitla səccaye

məg tyā-ni kʰatri kər-i ki bə kitla səcca-ye

then he.OBL-ERG assurance.3SGF do-PFV.3SGF COMP DM how much.3SGM honest.3SGM-be.PRS

Then he was assured about his honesty.

<२५> ज़री लाकूडतोड्या आय तरी कितला सच्च़ा आय आउ

jəri lakudtodya ay təri kitla səcca ay au

jəri lakudtodya ay təri kitla səcca ay au

REL woodcutter be.PRS COREL how much.3SGM honest be.PRS DEM.PROX.3SGM

Even though he is a woodcutter, how honest is he?

<२६> एक एक वस्तू काडीसुी दी रायनूत याले आमोल किम्मतन्या

ek ek wəstu kadisni di raynut yale amol kimmətnya

ek ek wəstu kaḍ-isni d-i raynut ya-le amol kimmət-n-ya

one one thing take out-CP give-CP STAY.PROG.1SG he.OBL-DAT valuable price-
GEN-3PL

“I am removing (from the lake) and giving him the most valuable things one by one.”

<२७> आउ नइ मन रायना

au nəi mən rayna

au nəi mən rayna

he NEG say STAY.PRS..PROG.3SGM

He is denying that those valuables belong to him.

<२८> अन पोढीकरता फिर रायना तरी नइ मनस आउ

ən potnikərta pʰir rayna təri nəi mənəs au

ən pot-n-i-kərta pʰir rayna təri nəi mən-əs au

and stomach-GEN-OBL-PP.DAT wander STAY.PRS.PROG.3SGM so NEG say-IPFV.3SG
he

He wanders about to make a living, but says no to valuables.

<२९> मंग त्यानंतर त्यानी तिसरी कुराड काडी

məng tyanəntər tyani tisəri kuraḍ kaḍi

məng tya-nəntər tya-ni tisəri kuraḍ kaḍ-i

then that-after he.OBL-ERG third.3SGF axe.3SGF take out-PFV.3SGF

Then he drew out a third axe.

<३०> ती पितड्डी काडी

ti pitəḍni kaḍi

ti pitəḍ-n-i kaḍ-i

that brass-GEN-3SGF take out-PFV.3SGF

It was a brass axe.

<३१> मने आइ रे

məne ai re

məne ai re

QUOT DEM.PROX.3SGF VOC

He says, "Is this yours?"

<३२> नय मने आयबी नइये मनी

nəy məne aybi nəiye məni

nəy məne ay-bi nəi-ye mə-n-i

NEG QUOT DEM.PROX.3SG-PRT NEG-be.PRS I.OBL-GEN-3SGF

He says, "No, this too is not mine".

<३३> जी मनी होइ तिस सांगतो

ji məni hoi tis saŋto

ji mə-n-i ho-i ti-s saŋ-t-o

REL.3SGF I.OBL-GEN-3SGF be-FUT.3SG(=COND) COREL.3SGF-EMPH tell-IPFV-1SGM

If it is mine, I will tell you.

<३४> मंग चौथी कुराड काडी ती लोखंडी

məŋg çəuthi kuraḍ kaḍi ti lokʰəṇḍni

məŋg çəuthi kuraḍ kaḍ-i ti lokʰəṇḍ-n-i

then fourth axe.3SGF take out-PFV.3SGF DEM.DIST.3SGF iron-GEN-3SGF

Then he took out the fourth axe, it is an iron axe.

<३५> मने आइ रे

məne ai re

məne ai re

QUOT DEM.PROX.3SG VOC

He says, "Is this yours?"

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३६> हा मने आइस कुराडे मनी

ha məne ais kurəde məni

ha məne ai-s kurəḍ-e mə-n-i

yes QUOT DEM.PROX.3SGF-EMPH axe.3SGF-be.PRS I.OBL-GEN-3SGF

He says, “Yes, this is my axe”.

<३७> मंग ती कुराड त्यालं दिनी त्यान त्यानी

məŋg ti kurəḍ tyalə dini tyan tyani

məŋg ti kurəḍ tya-lə di-n-i tya-n tya-n-i

then DEM.DIST.3SGF axe.3SGF he.OBL-DAT give-PFV-3SGF he.OBL-ERG he.OBL-GEN-3SGF

Then he gave that axe to him.

<३८> अन त्याले त्याले फार त्यानी आशीर्वाद दिना

ən tyale tyale pʰar tyani aʃɪrwad dina

ən tya-le tya-le pʰar tya-ni aʃɪrwad di-n-a

and he.OBL-DAT he.OBL-DAT very he.OBL-ERG bless.3SGM give-PFV-3SGM

And he gave him a lot of blessings.

<३९> की जा मने तू कदी उपाशी नइ रानार

ki ja məne tu kədi upaʃi nəi ranar

ki ja məne tu kədi upaʃi nəi ra-nar

COMP go.IMP.2SG QUOT you.SG when hungry NEG stay-PROS

The sage said, “You go, you will never have to go hungry”.

<४०> बस तो तटेन मोई लिदी

bəs to tətən moi lidi

bəs to tət-en moi li-d-i

that's it he there-ABL bundle.3SGF take-PFV-3SGF

He took the bundle of wood from there.

<४१> घर ग्या त्या दिनपाइन लाकूड तोडान धंदा सोड दिना

ghər gya tya dinpain lakud toḍan dhənda soḍ dina

ghər gy-a tya din-pain lakud toḍ-an dhənda soḍ di-n-a

home go-PFV.3SGM DEM.DIST.OBL day-from wood break-NON.FIN business.3SGM

leave GIVE-PFV-3SGM

He went home and from that day on he stopped the wood-cutting business.

<४२> आते सोड् दिस मने लाकूड तोडान धंदा

ate soḍ dis məne lakud toḍan dhənda

ate soḍ di-s məne lakud toḍ-an dhənda

now leave GIVE-IPFV.1SG QUOT wood break-GEN business.3SGM

He says, "I quit this wood-cutting business".

<४३> त्या दिवसपासून त्याना दिवसमान काळमान बदली ग्या

tya diwəspasun tyana diwəsmān kālman bədli gya

tya diwəspas-un tya-n-a diwəsmān kālman bədl-i gy-a

DEM.DIST.OBL day-PP.LOC-ABL he.OBL-GEN-3SGM daytime timecount change-CP

GO-PFV.3SGM

From that day, his time and life changed.

<४४> त्यान त्यानं उद्र पोशन कराल लाग्या

tyan tyanə udrə poṣən kəral lagya

tya-n tya-n-ə udrə poṣən kər-al lagy-a

he.OBL-GEN he.OBL-GEN-3SGN stomach.3SGN care do-INCP ATTACH-PFV.3SGM

Then he started earning and feeding himself.

<४५> अड् गड् गोत सरी घे पोट भरी असं मनत आमी पयले

əi gəi gət səri ghə pot bhəri əsə mənət ami pəyle

əi gə-i gət sər-i ghə pot bhər-i əsə mən-ət ami pəyle

DEM.PROX.3SGF go-PFV.3SGF story.3SGF finish-CP take.IMP.2SG stomach.3SG fill-

CP thus.3SGN say-IPFV we.EXCL before

"Now the story is over, let's fill the stomach," that's what we used to say in the past (after completing a story).

१७ जिल्हा:- नांदेड

१७.१ नांदेड जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
नांदेड	नांदेड	पांगरी	स्त्री २९ वर्षे, १२ वी, पद्मशाली OBC	ससा आणि कासव
नांदेड	नांदेड	पांगरी	पुरुष ४४ वर्षे, पदव्युत्तर, बौध्द SC	ससा आणि कासव
नांदेड	नांदेड	पांगरी	स्त्री ६५ वर्षे, अशिक्षित, मराठा	कुटुंबाविषयी कथन
नांदेड	नांदेड	लिंबगाव	पुरुष २२ वर्षे, पदविका, मराठा	कबुतर आणि मुंगी
नांदेड	नांदेड	लिंबगाव	स्त्री ६० वर्षे, अशिक्षित, फुलमाळी	बालपणाविषयी कथन
नांदेड	किनवट	इस्लापूर	पुरुष ३८ वर्षे, १२ वी, धोबी	ससा आणि कासव
नांदेड	किनवट	इस्लापूर	स्त्री ४० वर्षे, ४ थी, वारीक	बालपणाविषयी कथन
नांदेड	किनवट	मारेगाव खालचे	पुरुष ४८ वर्षे, ९ वी, अंध	ससा आणि कासव
नांदेड	किनवट	मारेगाव खालचे	स्त्री ७५ वर्षे, अशिक्षित, प्रधान	पाककृती
नांदेड	मुखेड	शिरुर दबडे	स्त्री ५०+ वर्षे, अशिक्षित, SC	कोल्हा आणि वानर
नांदेड	मुखेड	शिरुर दबडे	पुरुष ६० वर्षे, अशिक्षित, बौध्द	लग्नपद्धतीविषयी कथन
नांदेड	मुखेड	हळणी	स्त्री ३० वर्षे, १० वी, हिंदू कोळी ST	म्हातारी आणि भोपळा
नांदेड	मुखेड	हळणी	पुरुष ३२ वर्षे, ४ थी, हटकर	पौराणिक कथा
नांदेड	देगलूर	खानापूर	स्त्री ४३ वर्षे, ७ वी, मराठा कुणबी	माकड आणि मगर
नांदेड	देगलूर	खानापूर	पुरुष ६५ वर्षे, पदवीधर, मराठा	पाच भाऊ
नांदेड	देगलूर	खानापूर	स्त्री २५ वर्षे, १२ वी, महार	ससा आणि कासव
नांदेड	देगलूर	रमतापूर	स्त्री ६० वर्षे, अशिक्षित, हटकर	राजा आणि राजपुत्र
नांदेड	देगलूर	रमतापूर	पुरुष २४ वर्षे, १२ वी, हिंदू मांग	उंट आणि कोल्हा

१७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

नांदेड_नांदेड_लिंबगाव_स्त्री ६० वर्षे_अशिक्षित_फुलमाळी

<१> शिक्षण किती झालय तुमच? (संशोधक)

śiksən kiti jʰaləy tumcə?

What is your education?

<२> मोहं कायीच नाय सायब शिक्षन.

mohə kayic nay sayəb śiksən

moh-ə kayic nay sayəb śiksən

I.OBL-GEN-3SGN some-EMPH NEG VOC education

Sir, I didn't get (a proper) education.

<३> शाळा शिकू लागले तरं पळून जाओ आमी.

śāla śiku lāgle tərə pəḷun jao ami

śāla śik-u lag-l-e tərə pəl-un ja-o ami

school learn-NON.FIN ATTACH-PFV-3PL so run-CP go-PST.HAB.1PL we.EXCL

When we started school, we used to run away from the school.

<४> आमच्या वडलानी शाळेत टाकले तवा.

amčā wəḍlani śālet ṭakle təwā

am-č-a wəḍla-ni śāle-t ṭak-l-e təwā

we.EXCL-GEN-OBL father.OBL-ERG school.OBL-LOC throw-PFV-3PL then

When our father got us admitted to school...

<५> का नाय शिकले शाळा? (संशोधक)

ka nay śikle śāla?

Why didn't you go to school?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> तवा शाळेंचं काय...खेळायच्या नाद लागला आसं.

təwə ʃāl̩əcə kay...kʰəlayca nad lagla asə

təwə ʃāl̩ə-c-ə kay...kʰəl-ay-c-a nad lag-l-a asə

then school.OBL-GEN-3SGN what...play-NON.FIN-GEN-3SGM (bad) habit.3SGM

attach-PFV-3SGM thus.3SGN

We were fond of playing so we used to escape the school.

<७> गावात शाळाच नवती (S2)

gawat ʃāl̩ac nəwti

gaw-a-t ʃāla-c nəwt-i

village-OBL-LOC school-EMPH NEG.PST-3SGF

There was no school in the village.

<८> व्हती शाळा...पन ते खेळायच्या नाद लागला.

wʰəti ʃāla...pən te kʰəlayca nad lagla

wʰət-i ʃāla...pən te kʰəl-ay-c-a nad lag-l-a

be.PST-3SGF school.3SGF ... but DEM.DIST play-NON.FIN-GEN-3SGM habit.3SGM

attach-PFV-3SGM

There was a school...but we were more fond of playing.

<९> म्हजे कडक मास्तर होता ते असा वारकाचा ते मारी.

mʰəjə kədək mastər hota te əsa warkaca te mari

mʰəjə kədək mastər hot-a te əsa warka-c-a te as-a mar-i

means strict teacher.3SGM be.PST-3SGM DEM.DIST thus.3SGM barber.OBL-GEN-3SGM DEM.DIST beat-PST.HAB

That is, the teacher who was from the barber community was very strict and he used to beat us...

<१०> आमी पोरीपोर मनायचं आपल्याले मारते का चला जाऊन येउ आपन खेळून.

ami poripor mənaycə aplyale marte ka cəla jaun yeu apən kʰəlun

ami poripor mən-aycə aplyale mar-t-e ka cəla ja-un ye-u apən kʰəl-un

we.EXCL girls say-PST.HAB.3SGN we.INCL-ACC hit-IPFV-3 why walk.IMP go-CP

come-HORT we.INCL play-CP

We girls and boys used to gather together and used to say to each other, "He is hitting us, leave it, let's go and play".

<११> घसरगुंड्या खेळाव्या ती नका बाबा जाउ दे पोरीच्या काय वाट कोन जा.
ghəsərguṇḍya khēlawya ti nəka baba jau de poričā kay waṭ kon ja
ghəsərguṇḍya khēlawya ti nəka baba jau de porī-č-a kay waṭ kon ja
slidings play-NON.FIN that PROH DM go-NON.FIN GIVE.IMP girl-GEN-OBL what
road who go.FUT
We used to play slides. or some other games that girls used to play.

<१२> भरपुर खेळलायत मंजे तुमी? (संशोधक)
bhurpur khēllayt mənḷe tumi!
So you have played a lot!

<१३> मंजे पोरी पोरी आमी पळून जायचे.
mənḷe porī porī ami pəḷun jayəčē
mənḷe porī porī ami pəḷ-un ja-(a)yəč-e
means girls girls we.EXCL run-CP go-PST.HAB-1PL
We girls used to run away.

<१४> आमची बयीन शिकली.
amčī bəyin śikli
am-č-i bəyin śik-l-i
we.EXCL-GEN-3SGF sister learn-PFV-3SGF
Our sister got educated.

<१५> आमचे दोनजानं...पांजानं भाऊ शिकले.
amčē donjənə...panjənə bhau śikle
am-č-e don-jənə...pan-jənə bhau śik-l-e
we.EXCL-GEN-3PL two-CLF .. five-CLF brother learn-PFV-3PL
Our five brothers got educated (too).

<१६> ते फौजीम नोकरीला गेले.
te phəujimə nokrila gele
te phəujī-mə nokri-la ge-l-e
they military-LOC job-DAT go-PFV-3PL
They got jobs in the military.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१७> ते सगळे सगळे शिक्षनं हैतं पन मीच शिकली नी
te səgle səgge s̄iks̄ənə həitə pən mic s̄ikli ni
te səgle səgge s̄iks̄ənə həi-tə pən mi-c s̄ik-l-i ni
they all all education be.PRS-3PL but I-EMPH learn-PFV-1SGF NEG
All of them are educated, but not I.

<१८> काय काय खेळायचे तुमी लहानपनी तुमच्या? (संशोधक)
kay kay kh̄elayc̄e tumi ləhanpəni tumčā?
What did you play as a child?

<१९> कायबी आसं घसगुंड्या खेळायच्या ते फुगडी खेळायची दोऱ्या खेळायच्या डाप खेळायचा
झाडावर...
kaybi asə gh̄əsəgund̄ya kh̄elayc̄a te phugdi kh̄elayc̄i dorya kh̄elayc̄a dap kh̄elayca
jh̄adawər
kay-bi asə gh̄əsəgund̄ya kh̄el-ayc̄-a te phugdi kh̄el-ayc̄-i dorya kh̄el-ayc̄-a dap kh̄el-
ayc̄-a jh̄ad-a-wər
what-PRT thus.3SGN slidings.PL play-PST.HAB-3PL DEM.DIST *phugdi*.3SGF play-
PST.HAB-3SGF strings play-PST.HAB-3PL *dap*.3SGM play-PST.HAB-3SGM tree-OBL-
PP.LOC
We used to play whatever we wanted like slides, *phugdi*, strings, *dap* on trees, etc.

<२०> माड्या येतीत आमच्या माहेरा.
maḍya yetit amčā mahera
maḍya ye-t-it am-č̄-a maher-a
mansions come-IPFV-3PL we.EXCL-GEN-OBL maternal home-LOC
(We) have mansions in my maternal village.

<२१> शेती होती आमच्या बापाला पन्नास एकर.
ṣ̄eti hoti amčā bapala pənnas ekər
ṣ̄eti hot-i am-č̄-a bapa-la pənnas ekər
farm.3SGF be.PST-3SGF we.EXCL-GEN-OBL father.OBL-DAT fifty acre
My father had fifty acres of farmland.

<२२> खेळायचं पोरीमदी.

kʰɛlaycə porimədi

kʰɛl-ayc-ə pori-mədi

play-PST.HAB-3SGN girl-PP.LOC

I used to play among the girls.

<२३> पन्नास एकर मंजे खुप झाली ना? (संशोधक)

pənnas ekər mən̄jɛ kʰup jʰali na?

Fifty acres is a lot, isn't it?

<२४> त्या काळात खुप कमी होती ना (S2)

tya kaḷat kʰup kəmi hoti na

tya kaḷ-a-t kʰup kəmi hot-i na

that time-OBL-LOC very less be.PST-3SGF DM

It was very less at that time.

<२५> कमी होती तेव्हा आता भरपूरय (संशोधक)

kəmi hoti tewʰa ata bʰurpurey

It was little then, but now it is plenty.

<२६> ते आमच्यात बाँ असं...काय समजं नसं कोनला आसं पोरी कुनी खेळायचं भुरी खेळायचं
काय समजं नसं मानसाला.

te amčət bə əsə...kay səmjə nəse konla asə pori kuni kʰɛlaycə bʰuri kʰɛlaycə kay
səməj

nəse mansala

te am-č-a-t bə əsə...kay səmjə nəse kon-la asə pori kuni kʰɛl-ayc-ə bʰuri kʰɛl-ayc-
ə kay

səməj nəse mansa-la

that we.EXCL.OBL-GEN.OBL-LOC DM thus.3SGN ...what understand.IPFV

NEG.PST.HAB whoever-DAT thus.3SGN girl.PL whoever play-PST.HAB-3SGN girl.PL

play-PST.HAB-3SGN what understanding.3SGN NEG.PST.HAB person.OBL-DAT

We didn't have any barriers and nobody cared as to who was playing i.e. girls or
boys.

<२७> आता टीव्या जे झाला खेळू नको गं कुढं ज़ाऊ नको गं माय आता झाले.

ata .tiwya jē jʰala kʰelʉ nəkʉ gə kuḍʰə jau nəkʉ gə may ata jʰale

ata .tiwya jē jʰa-l-a kʰel-u nəkʉ gə kuḍʰə ja-u nəkʉ gə may ata jʰa-l-e

now television.PL REL happen-PFV-3SGM play-NON.FIN PROH VOC where go-

NON.FIN PROH VOC mother.VOC now happen-PFV-3PL

Now due to television there are certain restrictions like one says, “O girl, Don’t go to play, Don’t go here and there”.

<२८> पयलं काय समज़ नसं.

pəylə kay səməj nəse

pəylə kay səməj nəse

first what understanding.3SGN NEG.PST.HAB

In earlier times, we didn’t understand anything.

<२९> अछा पयले खेळायचे वेवस्थित? (संशोधक)

əcʰa pəyle kʰelaycʰe wewəstʰit?

Oh!, so you used to play well in the earlier times?

<३०> पयलं खेळायचं मायतीच नसं असं कोनाल काय.

pəylə kʰelaycə maytic nəse əse konal kay

pəylə kʰel-ayc-ə mayti-c nəse əse kona-l kay

first play-NON.FIN-3SGN know-EMPH NEG.PST.HAB thus.3SGN who.OBL-DAT some

In earlier times, nobody used to know about playing like this...

<३१> मजे घरात आई ज़र बाळातीन झाली तर माइत नसं कोठूनले.

məjē ghərat ai jər bəlatin jʰali tər mait nəse koṭʰunle

məjē ghər-a-t ai jər bəlatin jʰa-l-i tər mait nəse koṭʰ-un-(a)l-e

means home-OBL-LOC mother REL woman who has delivered a baby happen-PFV-3SGF COREL know.IPFV NEG.PST.HAB where-ABL-come.PFV-3SGN

Means if the mother gave birth to the child, we didn’t know from where it came.

<३२> कोनी मनत काय आसं झालं त माय

koni mənət kay asə jʰalə tə may

koni mənə-t kay asə jʰa-l-ə tə may

someone say.PST.HAB how thus.3SGN happen-PFV-3SGN so VOC

(If) someone asked as to how it happened?

<३३> वरून दिली मनावे लेकरू.

wərun dili mənawe lekru

wər-un di-l-i mən-aw-e lekru

above-ABL give-PFV-3SGF say-NON.FIN-3SGN child

Someone would say, “The child has been sent from the sky”.

<३४> आशे आडानी पयली मानसं हुती लेकरं.

ašə aḍani pəyli mansə huti lekrə

ašə aḍani pəyli mansə hut-i lekrə

thus.3PL illiterate first.3PL people.PL be.PST-3PL children

People and children (in the earlier times) were thus gullible.

<३५> आत्ता ते हे झाले आता हुशारकी [इकडं तिकडं लेकरं] टीव्ही पाहुनसनी.

atta te he jʰale ata huššarki [ikḍə tikḍə lekrə] tiwʰi pahunsəni

atta te he jʰa-l-e ata huššarki [ikḍə tikḍə lekrə] tiwʰi pah-un-səni

now they this happen-PFV-3PL now clever [here there children] television watch-

CP-PRT

Nowadays, they (the children) have become clever by watching television.

१७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

नांदेड_मुखेड_हळणी_स्त्री ३० वर्षे_१० वी_हिंदू कोळी ST

<१> एक होती आजी

ek hoti aji

ek hot-i aji

one be.PST-3SGF old woman

There was an old woman.

<२> तिनं लेकीच्या घरला च़लती.

tinə lekičā ghərla cəlti

tinə leki-č-a ghər-la cəl-t-i

she daughter.OBL-GEN-OBL house-LOC walk.PFV.be.PST-3SGF

She was going to her daughter's house.

<३> मंग तिलाई वाटात वाग आनि कोला भेटला.

məng tilai wətat wag ani kola bhetla

məng ti-la-i wət-a-t wag ani kola bhet-l-a

then she-DAT-PRT way-OBL-LOC tiger.3SGM and fox.3SGM meet-PFV-3SGM

A tiger and a fox met her on the way.

<४> मंग तिला खातो मनत्यात.

məng ti-la kʰa-t-o mən-t-yat

məng ti-la kʰa-t-o mən-t-yat

then she-ACC eat-IPFV-1PL say-IPFV-3PL

(They) say to her, "We will eat you".

<५> मंग तिनं मनती मी वाळंगी आय बाबा.

məng tinə mənti mi wəḷəngi ay baba

məng tinə mən-t-i mi wəḷəngi ay baba

then she say-IPFV-3SGF I thin.3SGF be.PRS VOC

Then, she says "I am (still) thin".

<६> लेकीच्या इतं ज्ञातो दही दुद तूप खातो नं लड्डुं होऊन येतो येतांना खा मन्तीया.

lekičā itə jato dāhi dud tup kʰato nə ləttʰə houn yeto yetana kʰa məntiya

leki-č-a itə ja-t-o dāhi dud tup kʰa-t-o nə ləttʰə ho-un ye-t-o ye-tana kʰa mən-t-
iya

daughter.OBL-GEN-OBL here go-IPFV-1SGF curd milk ghee eat-IPFV-1SGF and fat
become-CP come-IPFV-1SGF come-IPFV eat-IMP.3SG say-IPFV-3SGF

Then she says, “(I) will go to my daughter’s house, eat curd, milk, ghee and
become fat; you eat me on my way back”.

<७> मंग तिनं लेकीच्या इतं आट धा रोज व्हातीया मंग येताना लेकीला मन्तीया.

məng tinə lekičā itə at dʰa roj rʰatiya məng yetana lekila məntiya

məng tinə leki-č-a itə at dʰa roj rʰa-t-ya məng ye-tana leki-la mən-t-ya

then she daughter.OBL-GEN-OBL here eight ten day stay-IPFV-3SGF then come-
IPFV daughter.OBL-ACC say-IPFV-3SGF

Then she stays at her daughter’s place for eight to ten days and while departing,
she says to the daughter...

<८> मला वाटत वाग आनि कोला गटलेला.

məla wətət wag ani kola gət-lela

mə-la wət-ət wag ani kola gət-lel-a

I.OBL-DAT way-OBL-LOC tiger.3SGM and fox.3SGM meet-PLU.PFV-3SGM

“I had met a tiger and a fox on my way.”

<९> मला खावून ज्ञातो मनतात.

məla kʰaun jato məntat

mə-la kʰa-un ja-t-o mən-t-at

I.OBL-ACC eat-CP GO-IPFV-1PL say-IPFV-3PL

They say they will eat me.

<१०> लेक मनते एक भोपळा घे तेच्यात राख ठिऊन दितिया लेक.

lek mənte ek bhōpla gʰe tečāt rakʰ tʰiun ditiya lek

lek mən-t-e ek bhōpla gʰe te-č-a-t rakʰ tʰi-un di-t-ya lek

daughter say-IPFV-3SGF one pumpkin.3SG take-IMP it-GEN-OBL-LOC ash keep-CP
give-IPFV-3SGF daughter

Daughter says, “Take a pumpkin” and she keeps ash in it.

<११> मंग आझी बसून मदे येतीया चर रे भोपळ्या टुनूक टुनूक.

məŋg aʒi bəsun məde yetiya cəre bʰoplyə ʈunuk ʈunuk

məŋg aʒi bəs-un məde ye-t-iyā cəre bʰoplyā ʈunuk ʈunuk

then old woman sit-CP inside come-IPFV-3SGF walk.IMP VOC pumpkin.VOC

jump.ONOM REDUP

Then the old woman sits inside the pumpkin and says, “Run o pumpkin jumping jumping”.

<१२> वाग गटतय मंग वाटंत आजीमाय आजीमाय कोन हाइस मनते मी हाव मन्ते.

wag gəttəy məŋg wətət aʒimāy aʒimāy kon hais mən̄te mi hāv mən̄te

wag gət-t-əy məŋg wət-ə-t aʒimāy aʒimāy kon hais mən-t-e mi hā mən-t-e

tiger.3SG meet-IPFV-3SGN then way-OBL-LOC old woman.VOC old woman.VOC

who be.PRS-2SG say-IPFV-3SG I be.PRS.1SG say-IPFV-3SG

Then the tiger comes in the way and says, “Oh old woman, who is there inside?”

She says, “I am there inside”.

<१३> मंग मी खातो तुला मनते.

məŋg mi kʰato tula mən̄te

məŋg mi kʰa-t-o tu-la mən-t-e

then I eat-IPFV-1SGM you.SG-ACC say-IPFV-3SG

Then he says, “I will eat you”.

<१४> तं तं आझी मनते कसं खातुस ती बगतो म टर सऱ्या पादतिया तिनं.

tə tə aʒi mən̄te kəsə kʰatus ti bəgto mə ʈər səryā padtiyā tinə

tə tə aʒi mən-t-e kəsə kʰa-t-us ti bəg-t-o mə ʈər səryā pad-t-iyā tinə

then old woman say-IPFV-3SGF how.3SGN eat-IPFV-2SGM it see-IPFV-1SGF then

sound.ONOM fart.IPFV she.ERG

Then the old woman says, “Let’s see how you eat me!” Then she farts loudly.

<१५> मं पुरा राक त्याच्या डोळ्यात ज़ाते मं आजी घरला येते.

mə pura rak tyāçā ɖəlyat jate mə aʒi gʰərla yete.

mə pura rak tyā-ç-a ɖəlyā-t ja-t-e mə aʒi gʰər-la ye-t-e

then all ash he.OBL-GEN-OBL eye.OBL-LOC go-IPFV-3SG then old women home-

LOC come-IPFV-3SGF

Then all of the ash goes in his eyes and the old woman comes home.

१८ जिल्हा:- परभणी

१८.१ परभणी जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
परभणी	पालम	कापसी	स्त्री ६२ वर्षे, १० वी, मराठा	टोपीवाला आणि माकडं
परभणी	पालम	कापसी	पुरुष ३० वर्षे, १० वी, मातंग	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन (मजुरी)
परभणी	पालम	बनवस	स्त्री ४० वर्षे, १० वी, लिंगायत तेली OBC	ससा आणि कासव
परभणी	पालम	बनवस	पुरुष ५४ वर्षे, १० वी, लिंगायत तेली	एकीचे बळ
परभणी	सोनपेठ	डिघोळ	स्त्री ५० वर्षे, ७ वी, मराठा	बुड बुड घागरी
परभणी	सोनपेठ	डिघोळ	पुरुष ३० वर्षे, ११ वी, महार	बालपणाविषयी कथन
परभणी	सोनपेठ	तिवठणा	पुरुष २० वर्षे, पदवीधर, धनगर	टोपीवाला आणि माकडं
परभणी	सोनपेठ	तिवठणा	पुरुष ८४ वर्षे, ४ थी, मराठा	ससा आणि कासव
परभणी	सोनपेठ	तिवठणा	स्त्री ५० वर्षे, अशिक्षित, धनगर	गावाविषयी कथन
परभणी	परभणी	टाकळगव्हाण	पुरुष ६६ वर्षे, ८ वी, मराठा	खेळाविषयी कथन
परभणी	परभणी	टाकळगव्हाण	स्त्री २८ वर्षे, ११ वी, न्हावी OBC	लाकूडतोड्या

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

परभणी_परभणी_टाकळगव्हाण_पुरुष ६६ वर्षे_८ वी_मराठा

<१> कुळे कुळे खेळ हुते त्यावेळेस ? (संशोधक)

kutle kutle khēl hute tyaweles?

Which games were there at that time?

<२> खेळ इथं गावात आमची कबडी पाट्या फळीचेंडू

khēl ithə gawat amcī kəbədi paṭya phəlicēṇḍu

khēl ithə gaw-a-t am-c-i kəbədi paṭya phəli-cēṇḍu

game here village-OBL-LOC we.EXCL-GEN-3SGF kabaddi.3SGF paṭya bat-ball

Here in our village there were games like *Kabaddi*, *Paṭya*, and cricket.

<३> पाट्या मंजे? (संशोधक)

paṭya mənḷe?

What is 'Paṭya'?

<४> पाट्या मंजी सुरपाट्या खेळत होतोत आमी त्याळला

paṭya mənḷi surpaṭya khēlot hotot ami tyaləla

paṭya mənḷi surpaṭya khēl-ət hot-ot ami tya vələ-la

paṭya means surpaṭya play-IPFV be.PST-1PL we.EXCL that.OBL-time.OBL-LOC

At that time, we used to play Surpatya.

<५> हुतूतू कशे खेळायचे? (संशोधक)

hututu kəṣe khēlayche?

How did you play Hututu?

<६> कबडी मंजी आपलं कबडी मजी हुतूतू त्याला मनतात

kəbədi mənḷi aplə kəbədi mənḷi hututu tyala məntat

kəbədi mənḷi ap-l-ə kəbədi mənḷi hututu tya-la mən-t-at

kabaddi means we.INCL-GEN-3SGN kabaddi means hututu that.OBL-ACC say-IPFV-3PL

Kabaddi is called Hututu.

<७> काय काय असतंय मंजे कसं कसं असायचं खेळायचा तुमी? (संशोधक)

kay kay əstəy mən̄jə kəsə kəsə əsaycə kʰəlayca tumi?

How is it played? How did you play it in those days?

<८> आता इकून सात गडी तिकून सात गडी

ata ikun sat gədi tikun sat gədi

ata ik-un sat gədi tik-un sat gədi

now here-ABL seven player there-ABL seven player

Seven players from here, seven players from there (from each team).

<९> कबडी तुमाला माइत नाय

kəbədi tumala mait nay

kəbədi tuma-la mait nay

kabaddi you.PL.OBL-DAT know NEG

Don't you know about *Kabaddi*?

<१०> हा सांगा तुमी तुमाला काय मायतीए ते सांगा? (संशोधक)

ha saṅga tumi tumala kay maytie te saṅga?

Yes, tell me what you know.

<११> आता इकून सात गडी तिकून सात गडी

ata ikun sat gədi tikun sat gədi

ata ik-un sat gədi tik-un sat gədi

now here-ABL seven player there-ABL seven player

Seven players from here, seven players from there.

<१२> आपन कबडी कबडी मनित ज़ाचं

apən kəbədi kəbədi mən̄it jəcə

apən kəbədi kəbədi mən̄-it ja-c-ə

we.INCL kabaddi kabaddi say-IPFV go-NON.FIN-3SGN

We should go (to the other team) saying kabaddi kabaddi.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१३> त्याला मारून याचं

tyala marun yacə

tya-la mar-un ya-(a)c-ə

he.OBL-ACC hit-CP come-NON.FIN-3SGN

Tag a member of the other team and run back to your own side.

<१४> ते मारलं की तेनं खाली बसायचं

te marlə ki tenə kʰali bəsaycə

te mar-l-ə ki te-nə kʰali bəs-ayc-ə

that hit-PFV-3SGN COMP he.OBL-ERG down sit-NON.FIN-3SGN

Whoever gets tagged must sit down.

<१५> अन ज़वा तिकळ्या गड्यायनं आपलाला मारलं

ən jəwa tikəɽɽya gəɽɽaynə aplala marlə

ən jəwa tikəɽɽya gəɽɽay-nə apla-la mar-l-ə

and when.REL there.GEN.OBL player.OBL-ERG we.EXCL-ACC hit-PFV-3SGN

And when the player from the other team tags you...

<१६> तवा तेयचा गडी उठायचा

təwa teyca gəɽi utʰayca

təwa tey-c-a gəɽi utʰ-ayc-a

then.COREL they.OBL.3PL-GEN-3SGM player.3SGM get up-NON.FIN-3SGM

Then their player would get up there.

<१७> मंग आशे आता खेळनारे आसले की आमी खेळत होतोत मनून

məŋg aʃe ata kʰeɽnare asle ki ami kʰeɽət hotot mənun

məŋg aʃe ata kʰeɽ-nar-e as-l-e ki ami kʰeɽ-ət hot-ot mənun

then thus.3PL now play-PTPL-3PL be-PFV(=COND)-3PL COMP we.EXCL play-IPFV

be.PST-1PL therefore

Then there were the players who played like that, so we were playing.

<१८> आमी आमच्यामदे मी एक संबा कोळ्या आमी नंबर एकचे खेळाडू होतोत
ami amčaməde mi ek səmba koldya ami nəmbər ekčē khēlaḍu hotot
ami am-č-a-məde mi ek səmba koldya ami nəmbər ek-č-e khēlaḍu hot-ot
we.EXCL we.EXCL-GEN-OBL-PP.LOC I one Sambha Koli we.EXCL number one-GEN-
3PL player be.PST-1PL
Sambha Koli and I were both number one players in our team.

<१९> आम्याला जोडीच नवता खेळायला
amyala jodic nəwta khēlayla
amya-la jodi-c nəwt-a khēl-ayla
we.EXCL.OBL-DAT pair (competitor).3SGM-EMPH NEG.be.PST-3SGM play-NON.FIN
We had no competitors to play with.

<२०> मी अन संबा कोळी आमाला जोडीच नवता खेळायला
mi ən səmba kōli amala jodic nəwta khēlayla
mi ən səmba kōli ama-la jodi-c nəwt-a khēl-ayla
I and Sambha Koli we.EXCL.OBL-DAT compeer.3SGM-EMPH NEG.be.PST-3SGM
play-NON.FIN
Sambha Koli and I had no competitor to play with.

<२१> आमी दोगजून पाट्याबी कबडीबी अन गोत्याबी
ami dogəjən paṭyabi kəbədibi ən goṭyabi
ami dogə-jən paṭya-bi kəbədi-bi ən goṭya-bi
we.EXCL both-CLF paṭya-PRT kabaddi-PRT and marble-PRT
We both used to play *Paṭya*, *Kabaddi*, and marbles too.

<२२> आनं तुमच्या कुस्त्याबी खेळायला
anə tumčā kustyabi khēlayla
anə tum-č-a kustyabi khēl-ayla
and you.PL-GEN-OBL wrestling.3PL-PRT play-NON.FIN
And (we) also used to play wrestling.

<२३> भाएर जायचा कुस्ती खेळायला वगेरे? (संशोधक)
bʰaer jayca kusti khēlayla wəgere?
Did you go out (of your village) to wrestle?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२४> हो भाडूर लोवगावला खरबड्याला तुमच्या त्या उर्सांमदे

ho bʰair lowgawla kʰərbədyala tumčā tya ursaməde

ho bʰair lowgaw-la kʰərbədyala-la tum-č-a tya urs-a-məde

yes outside Lohgaon-LOC Kharbada.OBL-LOC you.PL-GEN-OBL DEM.DIST.OBL *urus*-
OBL-PP.LOC

Yes, I used to wrestle during the *urus* (fete) of Lohgaon, Kharbada.

<२५> इकडं खाल्लाकड त्या तळनीला अशा गावायला कुस्त्या खेळा ज़ाचं

ikdə kʰallakəd tya təlnila əšā gawayla kustya kʰəla jəcə

ikdə kʰalla-kəd tya təlɲi-la əšā gaw-ay-la kustya kʰəl-a ja-(a)c-ə

here down.OBL-PP.LOC DEM.DIST.OBL Talni-LOC thus.3PL village-OBL.PL-LOC

wrestling.3PL play-NON.FIN go-PST.HAB-3SGN

I used to go to the villages like Talani to participate in wrestling.

<२६> मी लहान होतो

mi ləhan hoto

mi ləhan hot-o

I small be.PST-1SGM

I was young.

<२७> पन हायकत नवतो दुसऱ्याला खेळनारा चांगला हुतो मी

pən haykət nəwto dusryala kʰəlnara caŋgla huto mi

pən hayk-ət nəwt-o dusrya-la kʰəl-nar-a caŋgla hut-o mi

PRT listen-IPFV NEG.be.PST-1SGM other.OBL-DAT play-PTPL-3SGM good.3SGM

be.PST-1SGM I

But no one could beat me, I was a good player.

<२८> मला तुमी आता काय मंतात त्या

məla tumi ata kay məntat tya

mə-la tumi ata kay mən-t-at tya

I.OBL-DAT you.2PL now what say-IPFV-2PL that

What do you call it?

<२९> गावातल्या मानसाला आपल्याला ज़ोडीच नवता खेळायला
gawatlya mansala aplyala jodic nəwta khēlayla
gaw-a-t-l-ya mansa-la aply-la jodi-c nəwt-a khēl-ayla
village-OBL-LOC-GEN-OBL man.OBL-ACC we.SELF.OBL-DAT competitor.3SGM-
EMPH be.PST-3SGM play-NON.FIN
I had no competitors in the village.

<३०> आसा खेळनारा हुतो मी
asa khēlnara huto mi
asa khēl-nar-a hut-o mi
thus.3SGM play-PTPL-3SGM be.PST-1SGM I
I was such a good player.

<३१> कोनताइ खेळ मला खेळाला
kontai khēl məla khēlala
konta-i khēl mə-la khēl-ala
any.3SGM-PRT game.3SGM I.OBL-DAT play-NON.FIN
I could play any game.

<३२> फक्त मला खो खो खेळाय येत नवती
phəktə məla kʰo kʰo khēlay yet nəwti
phəktə mə-la kʰo kʰo khēl-ay ye-t nəwt-i
only I.OBL-DAT *kho kho* play-NON.FIN COME-IPFV NEG.be.PST-3SGF
I couldn't play *kho-kho* only.

<३३> खो खो खेळतंय पांड्रंग फक्त इथल्ला हे घरवाला
kʰo kʰo khēltəy paṅdrəṅg phəktə itʰəlla he ghər-wala
kʰo kʰo khēl-t-əy paṅdrəṅg phəktə itʰə-ll-a he ghər-wala
kho kho play-IPFV-3SGN.be.PRS Pandurang.3SGM only here-GEN-3SGM that house-
NMLZ
Here, only Pandurang who lives in this house plays *Kho-Kho*.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३४> ते खेळत होते

te kʰelət hote

te kʰel-ət hot-e

they play-IPFV be.PST-3PL

He used to play.

<३५> ते मतारं झालंय आता

te mətarə jʰaləy ata

te mətarə jʰa-l-əy ata

it old.3SGN happen-PFV-3SGN.be.PRS now

He is old now.

<३६> ते इद्यापीटात होतं तेबी

te idyapītat hotə tebi

te idyapīt-a-t hot-ə te-bi

it university-OBL-LOC be.PST-3SGN he-also

He was in university.

<३७> ते मला ती एक खेळ खेळाय येत नवता

te məla ti ek kʰel kʰelay yet nəwta

te mə-la ti ek kʰel kʰel-ay ye-t nəwt-a

that I.OBL-DAT DEM.DIST.3SGF one game.3SG play-NON.FIN COME-IPFV

NEG.be.PST.3SGM

I couldn't play that one game.

<३८> बाकी कोनताइ खेळ मला सगळे खेळ खेळाय येत होते

baki kontai kʰel məla səgle kʰel kʰelay yet hote

baki konta-i kʰel mə-la səgle kʰel kʰel-ay ye-t hot-e

remaining any.3SGM-PRT game.3SGM I.OBL-DAT all game.3PL play-NON.FIN

COME-IPFV be.PST-3PL

Else I could play all the other games.

१८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

परभणी_सोनपेठ_तिवठना_पुरुष ८४ वर्षे_४ थी_मराठा

<१> कासवाची आणि सश्याची शरत लागल्याली

kaswačī ani səšāčī šərət laglyali

kaswa-č-i ani səšā-č-i šərət lag-lyal-i

tortoise.OBL-GEN-3SGF and rabbit.OBL-GEN-3SGF race.3SGF attach-PLU.PFV-3SGF

There was a race between the Tortoise and the Rabbit.

<२> दोगाची शरत लागली

dogāčī šərət lagli

dogā-č-i šərət lag-l-i

two.OBL-GEN-3SGF race.3SGF attach-PFV-3SGF

Both started racing.

<३> आणि ते मनले की बाबा आगोदर जे येईन त्याला इनाम

ani te mənle ki baba agodər ĵe yein tyala inam

ani te mən-l-e ki baba agodər ĵe ye-in tya-la inam

and they say-PFV-3PL COMP VOC early REL come-FUT.3SG he.OBL-DAT prize

And they decided that the winner would get a prize.

<४> निगाल्यावर ह्याला थोडा गर्व आला कासवाला

nigalyawər hyala thōḍa gərwə ala kaswala

niga-l-ya-wər hya-la thōḍa gərwə a-l-a kaswa-la

left-PFV-OBL-after he.OBL-DAT a little.3SGM pride.3SGM come-PFV-3SGM

tortoise.OBL-DAT

The tortoise (rabbit) got a little proud.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५> आन त्यानं मस्तं खाऊन पिऊन मस्तं उगा हे केलं बसलं ज़रासा
an tyanə məstə kʰaun piun məstə uga he kelə bəslə jərəsa
an tya-nə məstə kʰa-un pi-un məstə uga he ke-l-ə bəs-l-ə jərəsa
and he.OBL-ERG nice eat-CP REDUP nice just DEM.PROX do-PFV-3SGN sit-PFV-
3SGN a little.3SGM
And then after he had eaten he just sat down a little to rest.

<६> आन ससा पुना मनला मी तं ससा आय आता
an səsa puna mənla mi tə səsa ay ata
an səsa puna mən-l-a mi tə səsa ay ata
and rabbit.3SGM again say-PFV-3SGM I so rabbit.3SGM be.PRS now
And the Rabbit said again, “I am a rabbit”.

<७> मी ज़ातो
mi jato
mi ja-t-o
I go-IPFV-1SGM
I am going.

<८> पन कासवाला काय वाटला आपून मनला कोन्याई हालतमदी आपून ही शरत जिंकायची
pən kaswala kay wātla apun mənla konyai halətmədi apun hi šərət jīnkaycī
pən kaswa-la kay wāt-l-a apun mən-l-a konya-i halət-mədi apun hi šərət jīnk-aycī-i
but tortoise.OBL-DAT what feel-PFV-3SGM we.SELF say-PFV-3SGM any-PRT
situation-PP.LOC we.SELF DEM.PROX.3SGF race.3SGF win-NON.FIN-3SGF
But the tortoise thought, “At any cost I should win this race”.

<९> ते च़ालतच़च़ ह़ायला
te calətəc rʰayla
te cal-ətə-c rʰay-l-a
he walk-IPFV-EMPH stay-PFV-3SGM
He kept walking.

<१०> चालतच व्हायला

calətəc rʰayla

cal-ətə-c rʰay-l-a

walk-IPFV-EMPH stay-PFV-3SGM

(He) kept walking.

<११> आन सशाला काय गर्व आला

an səʂāla kay gərwe əla

an səʂā-la kay gərwe ə-l-a

and rabbit.OBL-DAT what pride.3SGM come-PFV-3SGM

The rabbit was conceited.

<१२> तो काय मनला की मी तं आता जातो

to kay mənla ki mi tən əttə jətə

to kay mən-l-a ki mi tən əttə jə-t-ə

he what say-PFV-3SGM COMP I so now go-IPFV-1SGM

He said, "I am going right now".

<१३> हे कवा जानारय

he kəwa janarəy

he kəwa jə-nar-əy

this when go-PROS-be.PRS

When will it go?

<१४> त्यानं आपलं मस्तं शेतातलं गवत मस्तं हाराळीही खाल्ली

tyanə aplə məstə ʂətətlə gəwət məstə harəlihi kʰalli

tya-nə aplə məstə ʂət-a-t-l-ə gəwət məstə harəli-hi kʰa-l-l-i

he.OBL-ERG PRT DM nice farm-OBL-LOC-GEN-3SGN grass.3SGN nice

greenery.3SGF-PRT eat-PFV-3SGF

He ate the grass in the field.

<१५> आनं मस्तं झोपला

anə məstə jʰopla

anə məstə jʰop-l-a

and nice sleep-PFV-3SGM

And he slept soundly.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> झोप आशी लागली तवर तर ते कासव शर्तीच्या त्या ह्याच्यापस्तोर गेलं
jʰop aʃi lagli təwər tər te kasəw ʃərtiçā tya hyaçapəstor gelə
jʰop aʃi lag-l-i təwər tər te kasəw ʃərti-c̣-a tya hya-c̣-a-pəstor ge-l-ə
sleep.3SGF thus.3SGF attach-PFV-3SGF until then DEM.DIST.3SGN tortoise.3SGN
race.OBL-GEN-OBL DEM.DIST.OBL that.OBL-GEN-OBL-until go-PFV-3SGN
While he was sleeping, the tortoise had reached the end point of the race.

<१७> मंग उटून पळायला
məŋg utun pəlayla
məŋg ut-un pəl-ayl-a
then rise-CP run-IPFV-3SGM
Then he got up and started running.

<१८> मंग त्याच्या आपमान झाला त्या सशाचा
məŋg tyaca apman jʰala tya səʃaca
məŋg tya-c-a apman jʰa-l-a tya səʃa-c-a
then he.OBL-GEN-3SGM insult.3SGM happen-PFV-3SGM DEM.DIST.OBL rabbit.OBL-
GEN-3SGM
Then the rabbit was insulted.

<१९> आन त्या कासवाचा विजय झाला
an tya kaswaca wijəy jʰala
an tya kaswa-c-a wijəy jʰa-l-a
and DEM.DIST.OBL tortoise.OBL-GEN-3SGM victory.3SGM happen-PFV-3SGM
And the tortoise won.

१९ जिल्हा:- पालघर

१९.१ पालघर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
पालघर	वसई	वाघोली	स्त्री ३९ वर्षे,पदवीधर,सामवेदी ब्राह्मण	शाळेविषयी कथन
पालघर	वसई	वाघोली	स्त्री ६१ वर्षे,९ वी,पाचकळशी वाडवळ	ससा आणि कासव
पालघर	वसई	वाघोली	पुरुष ५१ वर्षे,पदव्युत्तर,ख्रिश्चन	चिमणी आणि कावळा
पालघर	वसई	वाघोली	पुरुष ५५ वर्षे,११ वी,वाडवळ	भुताविषयी कथन
पालघर	वसई	वाघोली	पुरुष २५ वर्षे,पदव्युत्तर,सामवेदी ब्राह्मण	विमान अपघाताविषयी कथन
पालघर	वसई	कळंब+निर्मळ	स्त्री ५६ वर्षे,पदवीधर,रोमन कॅथोलिक सामवेदी	चिमणी आणि कावळा
पालघर	वसई	सायवन	स्त्री ३५ वर्षे,१० वी,हिंदू कुणबी	ससा आणि कासव
पालघर	वसई	सायवन	पुरुष २६ वर्षे,४ थी,कातकरी	बालपणाविषयी कथन
पालघर	वसई	सायवन	पुरुष ६५ वर्षे,६ वी,मल्हार कोळी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
पालघर	डहाणू	बोर्डी	स्त्री २५ वर्षे,९ वी,मांगेला	ससा आणि कासव
पालघर	डहाणू	बोर्डी	स्त्री २७ वर्षे,पदव्युत्तर,हिंदू माळी सोमवंशी	
पालघर	डहाणू	बोर्डी	क्षत्रिय समाज माळी OBC	ससा आणि कासव
पालघर	डहाणू	बोर्डी	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,आदिवासी वारली	लग्नपद्धतीविषयी कथन
पालघर	डहाणू	बोर्डी	पुरुष ५४ वर्षे,११ वी,सोमवंशी क्षत्रिय वाडवळ पाचकळशी	टोपीवाला आणि माकडं
पालघर	डहाणू	बोर्डी	पुरुष ५६ वर्षे,९ वी,कोळी मांगेला	सणाविषयी कथन
पालघर	डहाणू	मुरबाड+पिंपळशेत	स्त्री ३८ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू वारली	लग्नपद्धतीविषयी कथन
पालघर	डहाणू	मुरबाड+पिंपळशेत	पुरुष २८ वर्षे,१० वी,हिंदू मल्हार कोळी	ससा आणि कासव
पालघर	डहाणू	मुरबाड+पिंपळशेत	पुरुष ४५ वर्षे,८ वी,हिंदू वारली	ससा आणि कासव
पालघर	डहाणू	वेती	स्त्री २२ वर्षे,अशिक्षित,आदिवासी कातकरी	प्रभूविषयी कथन
पालघर	डहाणू	वेती	पुरुष ४८ वर्षे,४ थी,हिंदू कातकरी	लग्नपद्धतीविषयी कथन
पालघर	तलासरी	उधवा	स्त्री ६०+ वर्षे,अशिक्षित,कोकणा	शाळेविषयी कथन
पालघर	तलासरी	उधवा	पुरुष २१ वर्षे,९ वी,आदिवासी वारली	ससा आणि कासव
पालघर	तलासरी	उधवा	पुरुष ३३ वर्षे,२ री,कातकरी	स्वतःविषयी कथन

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

पालघर	तलासरी	उधवा	पुरुष ५० वर्षे,अशिक्षित,कातकरी	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
पालघर	तलासरी	गिरगाव	पुरुष ३१ वर्षे,डी.एड.,वारली ST	ससा आणि कासव
पालघर	तलासरी	गिरगाव	पुरुष २३ वर्षे,पदवीधर,हिंदू वारली	ससा आणि कासव
पालघर	जव्हार	हातेरी	पुरुष २५ वर्षे,पदवीधर,हिंदू क ठाकूर	ससा आणि कासव
पालघर	जव्हार	हातेरी	पुरुष ३२ वर्षे,१० वी,वारली	शाळेविषयी कथन
पालघर	जव्हार	खंबाळा	पुरुष ४२ वर्षे,पदवीधर,आदिवासी कोकणा	ससा आणि कासव
पालघर	जव्हार	खंबाळा	पुरुष ५२ वर्षे/ पुरुष १९ वर्षे, अशिक्षित,हिंदू ढोर कोळी	ससा आणि कासव
पालघर	मोखाडा	दांडवळ	स्त्री ३५ वर्षे,७ वी,म ठाकूर	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
पालघर	मोखाडा	दांडवळ	पुरुष ५०+ वर्षे,४ थी,वारली	गावाविषयी कथन
पालघर	मोखाडा	कारेगाव	स्त्री ३९ वर्षे,७ वी,म ठाकूर	म्हातारी आणि भोपळा
पालघर	मोखाडा	कारेगाव	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,महादेव कोळी	कुटुंबाविषयी कथन
पालघर	मोखाडा	कारेगाव	पुरुष ३० वर्षे,७ वी,म ठाकूर	ससा आणि कासव
पालघर	मोखाडा	कारेगाव	पुरुष ४४ वर्षे/ पुरुष १६ वर्षे, ८ वी, महादेव कोळी	सिंह आणि ससा

१९.२.अ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

पालघर_डहाणू_मुरबाड+पिंपळशेत_स्त्री ३८ वर्षे_अशिक्षित_हिंदू वारली

<१> पहला तं ते आंब्याची पाना काहेशी तोरना बांधायची ना आता ह्यो मांडव असा ना.
pəhla tə te ambyačī pana kahešī torna bandʰayčī na ata hyo maṇḍəw əsa na
pəhla tə te ambya-č-i pana kahešī torna bandʰ-ayč-i na ata hyo maṇḍəw əsa na
before so DEM.DIST.3PL mango.OBL-GEN-3PL leaf.3PL some.3PL garland.3PL build-
PST.HAB-3PL DM now DEM.PROX.3SGM *mandaw*.3SGM be.IPFV DM
Earlier (people) used to tie up garlands of mango leaves, now there is a pandal.

<२> पहलं ते जुनी पज्यतीन होता ना मांडव काहे तसा.
pəhlə te jūni pəjətīn hota na maṇḍəw kahe təsa
pəhlə te jūni pəjəti-n hot-a na maṇḍəw kahe təsa
first DEM.DIST.3SG old.3SGF method.OBL-INS be.PST-3SG DM *mandaw*.3SGM how
thus.3SGM
Earlier (it) used to be according to the old customs, there was no *mandaw*.

<३> ते रूइचे फुलाचे घस बांधायचे.
te ruičē pʰulačē gʰəs bandʰayčē
te rui-č-e pʰul-a-č-e gʰəs bandʰ-ayč-e
DEM.DIST.3PL *rui*-GEN-3PL flower-OBL-GEN-3PL bunch.3PL tie-PST.HAB-3PL
(They) used to tie bunches of *Rui* flowers.

<४> आंब्याची अशी पाना अशी बांधायची तोरना शिवायची तसा.
ambyačī əśī pana əśī bandʰayčī torna śīwayčī təsa
ambya-č-i əśī pana əśī bandʰ-ayč-i torna śīw-ayč-i təsa
mango.OBL-GEN-3PL thus.3PL leaf.3PL thus.3PL tie-PST.HAB-3PL garland.3PL
stitch-PST.HAB-3PL thus.3SG
They used to tie together garlands of mango leaves.

<५> ना आता तं नाय आता त तो मांडव पायजे ना.

na ata tə nay ata tə to maṇḍəw payjə na

na ata tə nay ata tə to maṇḍəw payjə na

and now so NEG now so DEM.DIST.3SGM *mandaw.3SGM* want DM

And now that is not enough. (People) want to have the pandal (for a wedding).

<६> पहले तं काहले काही ते जुनी पज्यतीचा.

pəhle tə kahle kahi te jūni pəjətīčā

pəhle tə kahle kahi te jūni pəjət-i-č-a

before so how how DEM.DIST.3SG old.3SGF method-OBL-GEN-3SGM

During the old days, (people) used to follow the old method.

<७> आथा तं बाम्भन पायजे रं आता काय डिजेवालं पायजे तसं नाय.

atʰa tə bambʰən payjə rə ata kay dījəwalə payjə təsə nay

atʰa tə bambʰən payjə rə ata kay dījə-walə payjə təsə nay

now so brahmin want VOC now what DJ-NMLZ.3SG want thus.3SGN NEG

Now people want Brahmin (for the wedding) and also DJ (Disco Jockey).

<८> म पयलं काय होतं आत्ता डिजे आले आधी काय होतं मग? (संशोधक)

mə paylə kay hotə atta dījə ale adʰi kay hotə məg?

Now the DJs have come, what was (playing) earlier?

<९> ते काय गं त्याचं नाव ते वाजवत ते शिंग्येच्यासरकं. (S2)

te kay gə tyacəṅ naw te wajvət te śiṅgyēcāsarəkə

te kay gə tyā-č-əṅ naw te wajw-ət te śiṅgyā-č-a-sərəkə

that what VOC that.OBL-GEN-3SGN name.3SGN that play-PST.HAB DEM.DIST.3SGN

horn.OBL-GEN-OBL-like.3SGN

They used to play that instrument like the horn.

<१०> काहलेवाले

kahlewale

kahle-wale

instrument master-NMLZ.3PL

(Musical) Instrument master

<११> टोंडाखल वाजवत ते.

tonɖakʰəl wajvət te

tonɖ-a-kʰəl wajv-ət te

mouth-OBL-INS play-PST.HAB they

That (instrument) which used to be played by mouth.

<१२> येथं नाहीतं नाहीतं एखाजिन वाजवून दाखवता.

yetʰə nahitə nahitə ekʰajin wajvun dakʰəwta

yetʰə nahitə nahitə ekʰa-jin wajv-un dakʰəw-t-a

now NEG.PL otherwise one.OBL-CLF sound-CAUS-CP show-IPFV-3SG

Noone is here now otherwise we show you how it sounds.

<१३> म लग्नात जेवायला किवा काय असायचं पुर्वी आता काय असतं? (संशोधक)

mə lægnat jəwayla kiwa kay əsayçə purwi ata kay əstə?

What foods used to be served at weddings in the past and what foods are served now?

<१४> पूर्वी काय हामि पानात द. (S3)

purwi kay hami panat də

purwi kay hami pan-a-t də

before what we.INCL leaf-OBL-LOC give.PST.HAB

Previously, we gave (food) in tree leaves.

<१५> पानाले जेवे ना कोलंब्या आनायच्या चिच आनायच्या त्याला आंबट धगवायच्या पिट लावायचा तसा जेवायचा.

panale jēve na koləmbya anayčā cīč anayčā tyala ambəṭ dhəgwayčā piṭ lawayčā təsa jēwayčā

pan-a-le jēw-e na koləmbya an-ayč-a cīč an-ayč-a tya-la ambəṭ dhəgw-ayč-a piṭ law-ayč-a təsa jēw-ayč-a

leaf-OBL-LOC eat-PST.HAB DM shrimp.3PL bring-PST.HAB-3PL tamarind.3PL bring-PST.HAB-3PL that.OBL-ACC sour marinate-PST.HAB-3PL flour apply-PST.HAB-3PL thus.3SG eat-PST.HAB-3PL

In the old days, (we) used to eat on a leaf, and we would bring shrimps, soak them in tamarind and make food with it using flour and eat it.

<१६> नं आथाची पज्यतीलं चिकन पायजं शाकाहारी भाजी पायजं ना काय.

nə atʰačī pəjyətīlə cīkən payjə śākahari bʰaǰī payjə na kay

nə atʰa-č-i pəjyət-i-lə cīkən payjə śākahari bʰaǰī payjə na kay

and now-GEN-3SGF method-OBL-DAT chicken want vegetarian curry want and what

And nowadays (people) want chicken, vegetarian curry and what not.

<१७> नायतं पेनाबेना काहीच नाय एअर काही ते दारू काही ते.

naytə penabena kahič nay (b)eər kahi te daru kahi te

naytə pena-bena kahi-č nay (b)eər kahi te daru kahi te

otherwise drink-INF REDUP some-EMPH NEG beer some that liquor some that

Otherwise there were no hard drinks, sometimes beer or other drinks, that's all.

<१८> अन आथा ते बियरचे डब्बं पायजत आयबी पायजत बिप्याय पायजेत.

ən atʰa te biyərčē ḍəbbə payjət aybi payjət bipya-y payjət

ən atʰa te biyər-č-e ḍəbb-ə payj-ət aybi payj-ət bipya-y payj-ət

and now DEM.DIST.3PL beer.OBL-GEN-3PL can-PL want-PL IB want-PL BP want-PL

And now (people) want beer cans, IB and BP (branded drinks) also.

१९.२.ब प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

पालघर_वसई_सायवन_पुरुष २६ वर्षे_४ थी_कातकरी

<१> ल्हानपनीमदी जाम अशी मजा केली मी कुटं कुटं भट्टिवर मजा.

lʰanpənimədi ʃam əʃi məʃa keli mi kuṭə kuṭə bhəṭṭiwər məʃa

lʰanpən-i-mədi ʃam əʃi məʃa ke-l-i mi kuṭə kuṭə bhəṭṭi-wər məʃa

childhood.OBL-LOC-PP.LOC a lot thus.3SGF fun.3SGF do-PFV-3SGF I where where
furnace-PP.LOC fun.3SGF

I had a lot of fun in my childhood, like having fun at the furnace.

<२> आमची सगली गरिब परिस्ति ना.

amčī səgli gərib pəristi na

am-č-i səgli gərib pəristi na

we.EXCL-GEN-3SGF all.3SGF poor condition.3SGF DM

Our condition was poor.

<३> सगलं गाव भट्टिवर ज़ायचा.

səglə gaw bhəṭṭiwər jayca

səglə gaw bhəṭṭi-wər ja-(a)yc-a

all.3SGN village.3SGN furnace-PP.LOC go-PST.HAB-3

The whole village used to go to the furnace (for work).

<४> सगलं भट्टिवर ज़ायचा.

səglə bhəṭṭiwər jayca

səglə bhəṭṭi-wər ja-(a)yc-a

all.3SGN furnace-PP.LOC go-PST.HAB-3

The whole (village) used to go to the furnace (for work).

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५> का असा काम करून नंतर लास लास्ट मयन्यामदी येउन घरबिर सुदरवायचा.

ka əsa kam kərun nəntər las last məynyamədi yeun ghərbir sudrəwayca

ka əsa kam kər-un nəntər las laṣt məynya-mədi ye-un ghər-bir sudr-əw-ayc-a

COMP thus.3SGM work.3SGM do-CP after last last month.OBL-PP.LOC come-CP

house-REDUP develop-CAUS-PST.HAB-3

(People) would finish all the work, return home and develop the house, in the last month.

<६> कुटं यात्राबित्रा लग्नबिग्नना मना जाम हऊस.

kutə yatrabitra ləgnəbignəna mənə ĵam həus

kutə yatra-bitra ləgnə-bignə-na mə-na ĵam həus

where *yatra*-REDUP marriage-REDUP-DAT I.OBL-DAT very interest

I was very much interested in attending *yatra* (fairs) and weddings.

<७> तेवा गाड्यापन नवत्या काय होत्या आमच्याकं बाइक नवती काय नवती.

tewa gaḍyapən nəwtya kay hotya amčākə baik nəwti kay nəwti

tewa gaḍya-pən nəwt-ya kay hot-ya am-č-a-kə baik nəwt-i kay nəwt-i

then vehicle.OBL.3PL-PRT NEG.be.PST-3PL what be.PST-3PL we.EXCL-GEN-OBL-

PP.LOC bike.3SGF NEG.be.PST-3SGF what NEG.be.PST-3SGF

At that time we had no vehicle, no bike.

<८> बसला ज़ायाचू.

bəsla jayacu

bəs-la ja-(a)yac-u

bus-INS go-PST.HAB-1PL

(We) used to go by bus.

<९> कोन च़ालत पन ज़ायचा.

kon calət pən jayca

kon cal-ət pən ja-(a)yc-a

who walk-IPFV PRT go-PST.HAB-3SGM

(Some) used to go walking too.

<१०> मजे असा लग्नाची जाम हऊस नाचायला जेवायला जाम हऊस.

məʃe əsa ləgnɑci ʃɑm həʊs nɑcɑyɑ ʃewɑyɑ ʃɑm həʊs

məʃe əsa ləgn-a-c'i ʃɑm həʊs nɑc-ɑyɑ ʃew-ɑyɑ ʃɑm həʊs

means thus.3SGM marriage-OBL-GEN-3SGF very interest.3SGF dance-NON.FIN eat-NON.FIN very interest.3SGF

(I was) very interested in attending weddings and in dancing and eating in weddings.

<११> आज लग्नं हाय तिकडं कोनपन आमंत्रन दिला का ज़ायचा च़ालत च़ालत ज़ायचा.

aj ləgnə hay tikdə kɔnpən aməntɾən dila kɑ jɑycɑ cɑlət cɑlət jɑycɑ

aj ləgnə hay tikdə kɔn-pən aməntɾən di-l-a kɑ jɑ-(a)yc-ɑ cɑl-ət cɑl-ət jɑ-(a)yc-ɑ

today marriage.3SG be.PRS there who-PRT invitation.3SGM give-PFV-3SGM COMP go-PST.HAB-3 walk-IPFV walk-IPFV go-PST.HAB-3

If someone invites us saying that there is a wedding today, we used to walk to the place.

<१२> ज़र सायकल असली त सायकलवर तिगं तिगं च़वगं च़वगं ज़ायच़ं

ʃər sɑykəl əsli tə sɑykəlwər tigə tigə cəwɡə cəwɡə jɑycə

ʃər sɑykəl əs-l-i tə sɑykəl-wər tigə tigə cəwɡə cəwɡə jɑ-(a)yc-ə

REL cycle.3SGF be-PFV(=COND)-3SGF COREL cycle-PP.LOC three three four four go-PST.HAB-3

If (we had) cycle then (we) would go by cycle, at a time three or four persons on one cycle.

<१३> नवरात्रला नवरात्रला नामनी अंबरभुई दहा बारा किलोमिटर ज़ायच़ो आमी सायकलवर.

nəwɾɑtrəla nəwɾɑtrəla nɑmni əmbərbʱui dəhɑ bɑrɑ kilomɪtər jɑycɔ ɑmi sɑykəlwər

nəwɾɑtrə-lɑ nəwɾɑtrə-lɑ nɑmni əmbərbʱui dəhɑ bɑrɑ kilomɪtər jɑ-yc-ɔ ɑmi sɑykəl-wər

Navratra-LOC Navratra-LOC Nandani Ambarbhui ten twelve kilometer go-PST.HAB-1PL we.EXCL cycle-PP.LOC

During Navratri, we used to go to Nandani-Ambarbhui on a cycle,(a distance of) ten to twelve kilometers.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

१९.३.अ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

पालघर_डहाणू_बोर्डी_स्त्री २५ वर्षे_९ वी_मांगेला

<१> काजबो अनं ससलो

kajəbo ənə səslo

kajəbo ənə səslo

tortoise.3SG and rabbit.3SG

Tortoise and Rabbit.

<२> ते तेयसी दोगशी हरीफाय लेता.

te teysi dogsī həriḥay leta

te tey-s-i dog-sī həriḥay le-t-a

they they.OBL.PL-GEN-3SGF both.OBL-SOC race.3SG take-IPFV-3

They both take a race.

<३> ते पन दोगेजिनं हारीफायमनं जाता मनजे थामता.

te pən dogejinə haripḥayməṇə jata mənḥe ṭhamta

te pən doge-jinə haripḥay-məṇə ja-t-a mənḥe ṭham-t-a

they also both.OBL-CLF race-PP.LOC go-IPFV-3PL means stop-IPFV-3PL

They both went to race and stop(some time)

<४> थामता थामता मं ससलो आय तो पुन्ना निंगू जाता.

ṭhamta ṭhamta mə səslo ay to punna niṅgu jata

ṭham-ta ṭham-ta mə səslo ay to punna niṅ-u ja-t-a

stop-IPFV stop-IPFV then rabbit.3SGM be.PRS he again leave-CP go-IPFV-3

..... While they both stop, the Rabbit again goes ahead.

<५> नं काजबो अय तो हडु हडु सालता.

nə kajbo əy to həḍu həḍu salta

nə kajbo əy to həḍu həḍu sal-t-a

then tortoise.3SGM be.PRS he slowly slowly walk-IPFV-3

Then the tortoise walks slowly.

<६> तं काजबो मंगसन आसते आसते जाता तं सस्लु मजी विचार करता हें
 tə kajbo mængsən aste aste jata tə səslu məʃi wičār kərta hē
 tə kajbo mængsən aste aste ja-t-a tə səslu məʃi wičār kər-t-a hē
 so tortoise.3SG then after slow slow go-IPFV-3 so rabbit.3SG means thought do-
 IPFV 3 be.PRS

Then the tortoise goes slowly slowly from behind and the rabbit thinks

<७> कं मी अजून अबं लवकर येलो न तो ज़ो हा मंगाटीच हय.
 kə mi əʃun əbə ləwkər yelo nə to jo ha məngətič həy
 kə mi aʃun əbə ləwkər ye-l-o nə to jo ha məngəti-c həy
 COMP I still PRT early come-PFV-1SGM and COREL.3SGM REL.3SGM be.PRS
 behind-EMPH be.PRS
 (Rabbit thinks that) “I came so early and he (Tortoise) is still far behind.”

<८> तं तो अय न मी थोडा आराम करू घेंता हें
 tə to əy nə mi thoda aram kəru ghēta hē
 tə to əy nə mi thoda aram kər-u ghē-ta hē
 so he be.PRS DM I little.3SGM rest.3SGM do-CP TAKE-IPFV be.PRS
 He is still to arrive, so I will take a rest.

<९> तं तो आराम करेला बहू जाता तं आराम करता करता तेला निज लागू जाता.
 tə to aram kərela bəhu jata tə aram kərta kərta tela niʃ lagu jata
 tə to aram kər-ela bəh-u jā-t-a tə aram kər-ta kər-ta te-la niʃ lag-u jā-t-a
 so he rest do-NON.FIN sit-CP GO-IPFV-3 so rest do-IPFV do-IPFV he.OBL-DAT
 sleep attach-CP GO-IPFV-3
 Then he goes to rest and falls asleep.

<१०> मंजे झोप लागता.
 mənʃe ʃʰop lagta
 mənʃe ʃʰop lag-t-a
 means sleep attach-IPFV-3
 (He) falls sleep.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> अन मंग तो निजी जाता.

ən məŋg to niʒi ʒata

ən məŋg to niʒ-i ʒa-t-a

and then he sleep-CP GO-IPFV-3

Then he goes to sleep.

<१२> निजी जातं तं काचबो अय ना पुढं निंगू जाता.

niʒi ʒatə tə kaɕbo əy na puɖhə niŋgu ʒata

niʒ-i ʒa-t-ə tə kaɕbo əy na puɖhə niŋg-u ʒa-t-a

sleep-CP GO-IPFV-3SGN so tortoise.3SG be.PRS DM ahead leave-CP go-IPFV-3

When the rabbit is asleep, the tortoise goes ahead.

<१३> काचबो जितू जाता.

kaɕbo ʒitu ʒata

kaɕbo ʒit-u ʒa-t-a

tortoise win-CP GO-IPFV-3

Tortoise wins (the race).

१९.३.ब प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

पालघर_जव्हार_खंबाळा_पुरुष ४२ वर्षे_पदवीधर_आदिवासी कोकणा

<१> ससा रहतो

səsa rəhto

səsa rəh-t-o

rabbit.3SGM stay-IPFV-3SGM

(There) is a Rabbit.

<२> एक कासव त ससा सांगतो काइतं.

ek kasəw tə səsa saŋətə kaitə

ek kasəw tə səsa saŋ-ət-o kaitə

one tortoise.3SG so rabbit.3SGM tell-IPFV-3SGM something

Tortoise..(no)...the rabbit says...

<३> ये तुलं मी लगेच हरवीनं.

ye tulə mi ləgeč hərwīnə

ye tu-lə mi ləgeč hər-w-inə

VOC you-ACC I immediate lose-CAUS-FUT.1SG

“I will defeat you immediately.”

<४> त ससास ससा सांगतो

tə səsas səsa saŋətə

tə səsa-s səsa saŋ-ət-o

so rabbit-EMPH rabbit.3SGM tell-IPFV-3SGM

Then the rabbit says...

<५> तु माला हरवशिन त मग आनिक शर्यत लावू.

tu mala hərəwšīn tə mæg anik šəryət lawu

tu ma-la hər-əw-šīn tə mæg anik šəryət law-u

you I.OBL-ACC lose-CAUS-FUT.2SG so then again race.3SG apply-HORT

“Let’s enter the race, [let’s see how] you will defeat me.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> त मग कासव पन सांगतं का हीच शरियत लावू आपन
tə məg kasəw pən saŋətə ka hic šəriyət lawu apən
tə məg kasəw pən saŋ-ət-ə ka hi-c šəriyət lawu apən
so then tortoise.3SGN also tell-IPFV-3SGN COMP this-EMPH race.3SG apply-HORT
we.INCL

Then the tortoise also says, “Let’s enter the race”.

<७> ते दोघेही राहतात.
te dog^hei rahtat
te dog^he-i rah-t-at
DEM.DIST.3PL both-PRT stay-IPFV-3PL
Both of them are...

<८> उभे राहतात
ub^he rahtat
ub^he rah-t-at
stand.3PL stay-IPFV-3PL
(Both of them) stand.

<९> ततुन पोआयलं लागतात.
tət^hun poaylə lagtat
tət^h-un po(a)-aylə lag-t-at
there-ABL run-NON.FIN ATTACH-IPFV-3PL
(They) start running from there.

<१०> ससा पका धावत धावत पुढे ज़ातो.
səsa pəka dhawət dhawət puḍ^he jato
səsa pəka dhaw-ət dhaw-ət puḍ^he ja-t-o
rabbit.3SGM very fast run-IPFV run-IPFV ahead go-IPFV-3SGM
The rabbit runs fast and goes ahead.

<११> अन त्येला गाजर मुळा गवत काइ असं दिसतं.

ən tyela ɡaʃər mʊlə ɡəwət kai əsə disətə

ən tye-la ɡaʃər mʊlə ɡəwət kai əsə disə-t-ə

and he.OBL-DAT carrot radish grass something thus.3SGN see-IPFV-3SGN

And he sees carrots, raddish, grass and all.

<१२> तो खात बसतो.

to kʰat bəsto

to kʰa-t bəs-t-o

he eat-IPFV sit-IPFV-3SGM

He stops to eat.

<१३> मागे पाहतो तर कासव दिसतंच नाही.

mage pahto tər kasəw disətəč nahi

mage pah-t-o tər kasəw dis-ətə-č nahi

behind see-IPFV-3SGM so tortoise.3SG see-IPFV-EMPH NEG

(He) looks back but the tortoise is not to be seen.

<१४> तो मग सांगतो काय अता खानंन मी निजतो.

to məgə saŋɡto kay əta kʰanən mi nijəto

to məgə saŋɡ-t-o kay əta kʰa-nən mi nijə-t-o

he then tell-IPFV-3SGM what now eat-CP I sleep-IPFV-1SGM

He then says "I will now eat and sleep".

<१५> तो जास्तं खातो नं झोपुन तसाच निजुन जातो.

to ʃastə kʰato nə ʃʰopun təsac nijun ʃato

to ʃastə kʰa-t-o nə ʃʰop-un təsac nij-un ʃa-t-o

he more eat-IPFV-3SGM and sleep-CP thus.3SGM-EMPH sleep-CP GO-IPFV-3SGM

He thus eats more and sleeps there.

<१६> (ससा) कासव हळू हळू हळू हळू धावत धावत
(səsa) kasəw həlu həlu həlu həlu dʰawət dʰawət
(səsa) kasəw həlu həlu həlu həlu dʰaw-ət dʰaw-ət
(rabbit) tortoise slowly slowly slowly slowly run-IPFV run-IPFV
The (rabbit) tortoise runs slowly.

<१७> वजं वजं अन् ते त्येहीं शरियत लावली ते झाडाशी जातं.
wəjə wəjə ən te tyehĩ šəriyət lawli te jʰadašĩ jətə
wəjə wəjə ən te tye-hĩ šəriyət law-l-i te jʰad-a-sĩ ja-t-ə
slowly slowly and it they.OBL-ERG race.3SGF apply-PFV-3SGF DEM.DIST.OBL tree-
OBL-LOC go-IPFV-3SGN
And it reaches the tree where they had decided to end the race.

<१८> आनि उभं राहतं.
ani ubʰə rahtə
ani ubʰə rah-t-ə
and stand.3SGN stay-IPFV-3SGN
And (it) stands there.

<१९> ससा उठून पाहतो त त्येले कासव काही दिसतच नाइ.
səsa uʰun pahəto tə tyele kasəw kahĩ disətəc nai
səsa uʰ-un pahə-t-o tə tye-le kasəw kahĩ dis-ətə-c nai
rabbit.3SGM wake up-CP see-IPFV-3SGM so he.OBL-DAT tortoise.3SG some see-
IPFV-EMPH NEG
The rabbit wakes up and sees but he is unable to see the tortoise.

<२०> तो उठून (पळायला लाग) पळत पळत ज़ोरात ज़ोरात ज़ातो न पाहतो तर कासव पुढेच पोहचुन आदिच रहतं मनुन तो जिंकतो.

to uṭʰun (pəlayla lag) pəḷət pəḷət jorat jorat jato nə pahto tər kasəw puḍʰec
pohcun adiç rəhtə mənun to jīnkəto

to uṭʰ-un (pəl-ayla lag) pəl-ət pəl-ət jorat jorat ja-t-o nə pah-t-o tər kasəw puḍʰe-
ç pohc-un adi-ç rəh-t-ə mənun to jīnkə-t-o

he wake up-CP (run-NON.FIN ATTACH) run-IPFV run-IPFV fast fast go-IPFV-3SGM
and see-IPFV-3SGM so tortoise.3SGN ahead-EMPH reach-CP before-EMPH stay-
IPFV-3SGN therefore he win-IPFV-3SGM

He wakes up and runs fast and sees that the tortoise has reached already which is
why he wins.

<२१> ससानं मग कदी आपला घमंड दावायला पाइजे नाही.

səsanə mə kədi apla ɡʰəmənḍ dawayla paijə nahi

səsa-nə mə kədi ap-l-a ɡʰəmənḍ daw-ayla paijə nahi

rabbit-ERG then when we.SELF-GEN-3SGM ego.3SGM show-NON.FIN want NEG

The rabbit then realises that he shouldn't be showing off ever.

<२२> मनुन कासव शर्यत जिंकतं.

mənun kasəw šəryət jīnkəto

mənun kasəw šəriyət jīnkə-t-ə

therefore tortoise.3SGN race.3SG win-IPFV-3SGN

That is why the tortoise wins the race.

२० जिल्हा:- पुणे

२०.१ पुणे जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
पुणे	हवेली	जांभळी	स्त्री २२ वर्षे, १२ वी, हिंदू मराठा	गावाविषयी कथन
पुणे	हवेली	जांभळी	स्त्री ५०+ वर्षे, अशिक्षित, नवबौद्ध/ स्त्री १७ वर्षे, १० वी, नवबौद्ध	स्वतःविषयी कथन
पुणे	हवेली	जांभळी	पुरुष ६० वर्षे, ३ री, हिंदू मराठा	ससा-कासव, टोपीवाला आणि माकडं
पुणे	हवेली	केसनंद	स्त्री १८ वर्षे, ११ वी, हिंदू मराठा	शाळेविषयी कथन
पुणे	हवेली	केसनंद	पुरुष ५८ वर्षे, ८ वी, हिंदू सोनार	टोपीवाला आणि माकडं
पुणे	इंदापूर	सराफवाडी	पुरुष ६९ वर्षे, ४ थी, हिंदू मातंग	कुटुंबाविषयी कथन
पुणे	इंदापूर	सराफवाडी	स्त्री २३ वर्षे, पदव्युत्तर, हिंदू मराठा	चिमणी आणि कावळा
पुणे	इंदापूर	सराफवाडी	स्त्री ५०+ वर्षे, अशिक्षित, हिंदू धनगर	म्हातारी आणि कोल्हा
पुणे	इंदापूर	सरडेवाडी	स्त्री ५५ वर्षे, ६ वी, धनगर	म्हातारी आणि भोपळा
पुणे	इंदापूर	सरडेवाडी	पुरुष ७६ वर्षे, २ री, हिंदू धनगर	अपघाताविषयी कथन
पुणे	जुन्नर	बोरी_बुद्धक	पुरुष २८ वर्षे, १२ वी, हिंदू माळी	शाळेविषयी कथन
पुणे	जुन्नर	बोरी_बुद्धक	पुरुष ७०+ वर्षे, २ री, कुंभार	स्वतःविषयी कथन
पुणे	जुन्नर	बोरी_बुद्धक	पुरुष २३ वर्षे, पदवीधर, हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
पुणे	जुन्नर	धामनखेल	स्त्री ६० वर्षे, ७ वी, हिंदू मराठा	लाकूडतोड्या
पुणे	जुन्नर	धामनखेल	स्त्री २० वर्षे, १२ वी, मराठा	सणाविषयी कथन
पुणे	जुन्नर	धामनखेल	पुरुष ३३ वर्षे, ८ वी, महादेव कोळी	अलिबाबाची कथा
पुणे	मुळशी	कासार अंबोली	पुरुष ३२ वर्षे, ८ वी, हिंदू मराठा	गावाविषयी कथन
पुणे	मुळशी	कासार अंबोली	स्त्री ४५ वर्षे, अशिक्षित, नवबौद्ध	कावळा आणि तरस
पुणे	मुळशी	निवे	स्त्री ४५ वर्षे, अशिक्षित, बौद्ध हरिजन	म्हातारी आणि भोपळा
पुणे	मुळशी	निवे	पुरुष १८ वर्षे, १२ वी, हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
पुणे	मुळशी	निवे	स्त्री ३३ वर्षे, १२ वी, हिंदू मराठा	शाळेविषयी कथन

२०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

पुणे_हवेली_जांभळी_स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,नवबौद्ध/स्त्री १७ वर्षे_१० वी_नवबौद्ध

<१> ह्या वर्षी खुप पाऊस ज़ाला.

hya wərsī kʰup paus jala.

hya wərsī kʰup paus ja-l-a

DEM.PROX.OBL year.LOC a lot rain.3SGM happen-PFV-3SGM

We had a lot of rain this year.

<२> लय पाऊस. आमाला ज़ान्या-येन्याची कुडं सोय नवती.

ləy paus amala janya yenyacı kuḍə soy nəwti

ləy paus ama-la ja-n-ya- ye-n-ya-č-i kuḍə soy nəwt-i

a lot rain we.EXCL.OBL-DAT go-INF-OBL come-INF-OBL-GEN-3SGF where
facility.3SGF NEG.be.PST-3SGF

The rain poured and we had no facilities for coming or going anywhere.

<३> मदी व्हडीये आड्याल-पड्याल पंदरा दी आमी घरी बसून होतो.

mədi wʰəḍiye aḍyal pəḍyal pəndra di ami ghəri bəsun hoto.

mədi wʰəḍi-ye aḍyal pəḍyal pəndra di ami ghər-i bəs-un hot-o

middle boat-be.PRS here there fifteen day.3PL we.EXCL house-LOC sit-CP be.PST-
1PL

There is a boat in (the river). But across the river, we were sitting idle in the
house for fifteen days.

<४> मजे आमची मुलं पन्न श़ाळेत नवती.

məje am-čī mulə pənnə šəlet nəwti

məje am-č-i mulə pənnə šəle-t nəw-t-i

means we.EXCL-GEN-3PL children PRT school.OBL-LOC NEG.be.PST-3PL

Means our children too were unable to go to the school.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५> त्यांचं खाडं ज़ालं पंदरा दी. धाव्वीला मुलीयेत त्यांचं खाडं ज़ालं.

tyaĩcə kʰadə jalə pəndra di. dʰawwila muliyet tyaĩcə kʰadə jalə

tyaĩ-c-ə kʰadə ja-l-ə pəndra di dʰawwi-la muli-ye-t tyaĩ-c-ə kʰadə ja-l-ə

they.OBL-GEN-3SGN absence.3SGN happen-PFV-3SGN fifteen day.3PL tenth-LOC

girl.3PL-be.PRS-PL they.OBL-GEN-3SGN absence.3SGN happen-PFV-3SGN

They were absent for fifteen days. My daughters are in tenth standard. They too were absent.

<६> आट धा दिवस नाव बंद.

at dʰa diwəs naw bənd.

at dʰa diwəs naw bənd

eight ten day.3PL boat close

The boat service was closed for eight-ten days.

<७> हां असा आमचा हिकूला बंदूबस ये. आता नाय आता चालूये.

hã əsa amca hikula bəndubəs ye ata nay ata caluye

hã əsa am-c-a hiku-l-a bəndubəs ye ata nay ata calu-ye

yes thus.3SGM we.EXCL-GEN-3SGM here-GEN-3SGM

arrangement.3SGM be.PRS now NEG now start-be.PRS

This is how things are here. Sometimes it (the facility) is available, sometimes it is not.

<८> आनि मग जेवन वगरे बाकी दिवस म कसं काय जे काय आनायचं असल कोनाला काय बाहेरून आनलं मग? (संशोधक)

ani mæg jəwən wəgərə baki diwəs mə kəsə kay jə kay anaycə əsəl konala kay

baherun anlə mæg?

How did you manage food and other necessities?

<९> गावातून आनायचं.

gawatun anaycə

gaw-a-t-un an-ayc-ə

village-OBL-LOC-ABL bring-NON.FIN-3SGN

We would bring everything from the village.

<१०> गावातून आनायचं नं गाडी ज़र फुन्याऊन आली तं मं फुन्याऊन बाज़ार.

gawatun anaycə nə gadi jər pʰunyaun ali tə mə pʰunyaun bajar

gaw-a-t-un an-ayc-ə ənə gadi jər pʰunya-un a-l-i tə mə pʰunya-un bajar

village-OBL-LOC-ABL bring-NON.FIN-3SGN and motor.3SGF REL Pune.OBL-ABL

come-PFV-3SGF COREL then Pune.OBL-ABL shopping

We would buy things from the village. And if someone came from Pune by car then we got utilities from Pune.

<११> पुन्याला लइ खुप मानसं (ह)येत माजी.

punyala læi kʰup mansə (h)yet maji

punya-la læi kʰup mansə (h)ye-t ma-ʃ-i

Pune.OBL-LOC many very people be.PRS-3PL I.OBL-GEN-3PL

I have many relatives in Pune.

<१२> दोगं ल्याक हे. सुना (ह)यीत. सासू ये. सहाज़न दीर हेत. एक ननंद हे. पुन्याला लइ परिवार ये.

dogə lyak he suna (hə)jit sasu ye səhajən dir het ek nənənd he punyala læi pəriwarye

dogə lyak he sun-a (hə)yi-t sasu ye səhajən dir he-t ek nənənd he punya-la læi pəriwar ye

two son.3PL be.PRS daughter-in-law.3PL be.PRS-3PL mother-in-law be.PRS.

sixth brothers in law be.PRS-3PL one sister in law be.PRS Pune-LOC many family be.PRS

Many of my family members live in Pune. Two sons, daughters-in-law, mother-in-law, six brothers-in-law, one sister-in-law (live in Pune).

<१३> मजे युन ज़ाऊन आसेत ह्या मार्गी.

məʃe yun jaun aset hya margi

məʃe y(e)-un ja-un as-et hya margi

means come-CP go-CP be.PRS-3PL DEM.PROX.OBL way.LOC

Means they come and go, they are always in touch here.

<१४> हिकून आल्यानंतर मं माजा सगळा बाजार तिकुला असतू मला हिकड ज्ञान्याची ही नाय.
hikun alyanəntər mə maja səgla bajar tikula astu məla hikdə janyačī hi nay
hik-un a-l-ya-nəntər mə ma-j-a səgla bajar tiku-l-a as-t-u mə-la hikdə ja-n-ya-č-i
hi nay

here-ABL come-PFV-OBL-after then I.OBL-GEN-3SGM all shopping.3SGM there-
GEN-3SGM be-IPFV-3SGM I.OBL-DAT here go-INF-OBL-GEN-3SGF DEM.PROX.3SGF
NEG

I don't have any need to go here (in the village); I get all my shopping done in
Pune.

<१५> पन ही आता मुलं जी (ह)येत ना शाळेतली ही मुलं सगळी नावनी पड्याल शाळेलायेत.
pən hi ata hi mulə jī (h)yet na šāletli hi mulə sagli nawəni pəḍyal šālelayet
pən hi ata hi mulə jī (h)ye-t na šāle-t-l-i hi mul-ə sagli naw-ə-ni pəḍyal šāle-la-
ye-t

but DEM.PROX.3PL now child.3PL REL.3PL be.PRS-3PL DM school-LOC-GEN-3PL
DEM.PROX.3PL child-PL all boat-OBL-INS beyond school.OBL-LOC-be.PRS-3PL
But all these children are in school across the river and have to reach school by
boat.

<१६> आमाला हीतं सोय नाय कश्याची पावसुळ्यात.

amala hitə soy nay kəšyačī pawsuḷyat.

ama-la hitə soy nay kəšya-č-i pawsuḷya-t

we.EXCL-DAT here facility.3SGF NEG anything-GEN-3SGF rainy season.OBL-LOC

We don't have any facilities here during the rainy season.

<१७> आसं अस्तं.

asə əstə

asə əs-t-ə

thus.3SGN be-IPFV-3SGN

(It) is like this.

२०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

पुणे_मुळशी_कासार अंबोली_स्त्री ४५ वर्षे_अशिक्षित_नवबौद्ध

<१> यकं ह्य व्हतं एक कावळा आनि एक व्हल्गुड व्हता.

yəkə hyə wʰətə ek kawḷa ani ek wʰəlgud wʰəta

yəkə hyə wʰət-ə ek kawḷa ani ek wʰəlgud wʰət-a

one this be.PST-3SGN one crow.3SG and one hyena.3SGM be.PST-3SGM

There was a crow and a hyena.

<२> तो कावळा आन् व्हल्गुड लय मंजे लय ज़ोडीदार मित्रं व्हते ते.

to kawḷa an wʰəlgud ləy mən̄jə ləy joḍidar mitrə wʰəte te

to kawḷa an wʰəlgud ləy mən̄jə ləy joḍidar mitrə wʰət-e te

DEM.DIST.3SGM crow.3SGM and Hyena.3SGM very means very partner.3SGM

friend.3PL be.PST-3PL they

Crow and Hyena were good friends.

<३> तं त्यांन्यं डोंगराला शेत केलं

tə tyannə ḍongrala šet kelə

tə tyan-nnə ḍongra-la šet ke-l-ə

so they-ERG hill.OBL-LOC farm.3SGN do-PFV-3SGN

They made a farm on the hill.

<४> तं व्हलंड काय मनला कावळेदादा आपल्याला डोंगराला ना लय मस्तं शेती करायची नाचनी लावायची.

tə wʰəlgəd kay mənla kawḷedada aplyala ḍongrala na ləy məstə šəti kərayčī nacni lawayčī

tə wʰəlgəd kay mən-l-a kawḷedada aply-la ḍongra-la na ləy məstə šəti kər-ayč-i nacni law-ayč-i

so Hyena.3SGM what say-PFV-3SGM crow brother.VOC we.INCL-DAT hill.OBL-LOC

DM very good farm.3SGF do-NON.FIN-3SGF Ragi.3SGF apply-NON.FIN-3PL

The Hyena said to Crow, “Let us do farming and plant Ragi (millet) on the hill”.

<५> मंग ते नाचनी बिचनी लावली त्यांनी रोपं टाकली नाचनी लावली.

məŋg te nacni bicni lawli tyanni ropə ʈakli nacni lawli

məŋg te nacni bicni law-l-i tyan-ni rop-ə ʈak-l-i nacni law-l-i

then DEM.DIST Ragi.3SGF REDUP apply-PFV-3SGF they.OBL-ERG plant-3PL throw-PFV-3PL Ragi.3SGF apply-PFV-3SGF

Then they planted Ragi.

<६> तर कावळेदादा मनला चल आपुन हे घेऊ बैलं घेऊ आनि शेत नांगरुन टाकू आनि मंग हे करु तं मनला बरं.

tər kawlədada mənla çəl apun he ɣʰeu bæilə ɣʰeu ani šet naŋgrun ʈaku ani məŋg he kəru tə mənla bərə

tər kawlədada mən-l-a çəl apun he ɣʰe-u bæil-ə ɣʰe-u ani šet naŋgr-un ʈak-u ani məŋg he kər-u tə mən-l-a bərə

so crow brother.VOC say-PFV-3SGM come.IMP we.INCL this take-HORT bull-3PL take-HORT and farm cultivation-CP THROW-HORT and then this do-HORT so say-PFV-3SGM okay

Crow said, “Let’s go and buy a bull and begin cultivation in the farm”.

<७> मंग तो कावळादा कावळा काय मनला का व्हल्युडाला मनला कावळुदादा कावळुदादा मी पुढं ज्ञातो तु मागुन ये तं मनला बरं.

məŋg to kawləda kawla kay mənla ka vʰəlgudala mənla kawlədada kawlədada mi puðə jato tu magun ye tə mənla bərə

məŋg to kawləda kawla kay mən-l-a ka vʰəlguda-la mən-l-a kawlədada kawlədada mi puðə ja-t-o tu mag-un ye tə mən-l-a bərə

then DEM.DIST.3SGM crow brother crow.3SGM what say-IPFV-3SGM COMP Hyena - ACC say-PFV-3SGM crow brother.VOC REDUP I ahead go-IPFV-1SGM you behind-ABL come.IMP.2SG so say-PFV-3SGM ok

Then the Hyena said to the crow, “You take your own time and come slowly. I will go ahead”.

<८> तं कावळुदादा व्हल्युड गेला पुढं तं तो कावळुदादा आसा मनतो.

tə kawlədada vʰəlgud gela puðə tə to kawlədada asa mənto

tə kawlədada vʰəlgud ge-l-a puðə tə to kawlədada asa mən-t-o

so crow brother Hyena.3SGM go-PFV-3SGM ahead so DEM.DIST.3SGM crow brother.3SGM thus.3SGM say-IPFV-3SGM

So, the Hyena goes ahead and the Crow says...

<९> मनला मी चोच बिच धुतो लाल आंबा खातो तू चल पुढं मी येतो मागुन येतो आसं मनून..
मनून गेला तो.

mənla mi coc bic dhuto lal amba khato tu cəl puḍhə mi yeto magun yeto asə
mənun.. mənun gela to

mən-l-a mi coc bic dh-u-t-o lal amba kha-t-o tu cəl puḍhə mi yeto mag-un ye-t-o
asə mən-un.. mən-un ge-l-a to

say-PFV-3SGM I beak.3SG REDUP wash-IPFV-1SGM red mango.3SG eat-IPFV-1SGM
you go.IMP.2SG ahead I come-IPFV-1SGM behind-ABL come-IPFV-1SGM thus say-
CP... say-CP go-PFV-3SGM he

So, the Crow said, “ I will wash my beak, eat a red mango and follow you. You go
ahead.” Saying this, he went away.

<१०> मग आसं करुन करुन ती शेती केली त्यांनी.

mə asə kər-u kər-un ti šeti kel-i tyan-ni

mə asə kər-u kər-un ti šeti kel-i tyan-ni

then thus do-CP do-CP DEM.DIST.3SGF farm.3SGF do-PFV-3SGF they.OBL-ERG

So, in this way they did the farming.

<११> मं नाचनीचे रोपं आले ती नाचनी बिचनी लावली

mə naciṅe ropə ale ti naci bicni lawli

mə naci-č-e rop-ə a-l-e ti naci bicni law-l-i

then Ragi-GEN-3PL plant-PL come-PFV-3PL DEM.DIST.3SGF Ragi.3SGF REDUP

apply-PFV-3SGF

So, the Ragi plants grew on their farm.

<१२> आता काडायच्या टायमाला मनला काय रे व्हल्गुडदादा मनला आपल्याला नाचनी काडायची.

ata kaḍayčā ṭaymala mənla kay re vʰəlguddada mənla aplyala nacni kaḍayčī
ata kaḍ-ayčā tayma-la mən-l-a kay re vʰəlguddada mən-l-a aply-la nacni
kaḍ-ayč-i

now remove-NON.FIN time.OBL-LOC say-PFV-3SGM what VOC Hyena brother.3SGM
say-PFV-3SGM we.INCL.OBL-DAT Ragi.3SGF remove-NON.FIN-3SGF

When it was time to reap the crops, Crow said to Hyena, “It is time now to reap the crops”.

<१३> मोठी रोपं काडली त्यांनी मंजे नाचनी ज़ोरत आली ना मं ते नाचनी काडली.

mōṭhi ropə kaḍli tyanni mənṅje nacni jorat ali na mə te nacni kaḍli

mōṭhi rop-ə kaḍ-l-i tyan-ni mənṅje nacni jorat a-l-i na mə te nacni kaḍ-l-i

big plant-PL remove-PFV-3PL they.OBL-ERG means Ragi.3SGF fastly come-PFV-
3SGF DM then DEM.DIST Ragi.3SGF remove-PFV-3SGF

They reaped the big crops. They had a very good crop of Ragi.

<१४> मंग नाचनी काडली ते खुडली बिडली पात धरली आनी छान केलं मंग त्यांनी.

məṅg nacni kaḍli te kʰudli biḍli pat dʰərli ani čʰan kelə məṅg tyanni

məṅg nacni kaḍ-l-i te kʰud-l-i biḍli pat dʰər-l-i ani čʰan ke-l-ə məṅg tyan-ni

then Ragi.3SGF remove-PFV-3SGF that pluck-PFV-3SGF REDUP line hold-PFV-3SGF
and nicely do-PFV-3PL then they.OBL-ERG

So, they plucked Ragi, and sorted it properly.

<१५> बैलाची पात जुपली आता दान्या बिन्याची पोती बिती भरली.

bəilačī pat jupli ata danya binyačī poti biti bhərli

bəil-a-č-i pat ju-p-l-i ata danya binya-č-i pot-i biti bhər-l-i

bull-OBL-GEN-3SGF line.3SGF harness-PFV-3SGF now grain.OBL REDUP-GEN-3SGF
bag.PL REDUP fill-PFV-3PL

They lined up the ploughing instruments and filled the bags of grains.

<१६> पोती भरले तर कावळूदादा काय मनला व्हल्लुडदादा काय करायचं रे.

poti bʰərle tər kawʌudada kay mənla vʰəlɟuddada kay kəraycə re

pot-i bʰər-l-e tər kawʌudada kay mən-l-a vʰəlɟuddada kay kər-ayc-ə re

bag-PL fill-PFV-3PL so crow brother.3SGM what say-PFV-3SGM Hyena brother.VOC

what do-NON.FIN-3SGN VOC

After filling the bags, Crow asked Hyena, “O Hyena brother, what shall we do now?”

<१७> मनला भरा रास भरली रास पोती बिती भरली रास भरली

mənla bʰəra ras bʰərli ras poti biti bʰərli ras bʰərli

mən-l-a bʰər-a ras bʰər-l-i ras poti biti bʰər-l-i ras bʰər-l-i

say-PFV-3SGM fill.IMP heap fill-PFV-3SGF heap.3SGF bag.PL REDUP fill-PFV-3PL

heap.3SGF fill-PFV-3SGF

So, he said, “Let us first fill all the grains in the bags and line them up”. So they filled the grains in the bags.

<१८> मनला कावळेदादा आता वाटन्या करायच्या.

mənla kawʌedada ata waṭnya kərayçā

mənla kawʌedada ata waṭnya kər-ayç-a

say-PFV-3SGM crow brother.VOC now share.OBL.PL do-NON.FIN-3PL

Then he said, “Brother Crow, now we must divide the grains between us”.

<१९> मनला तुला चार पोती न मला चार पोती मनला बरं.

mənla tula çar poti n məla çar poti mənla bəṛə

mən-l-a tu-la çar pot-i n məla çar pot-i mən-l-a bəṛə

say-PFV-3SGM you.SG-DAT four gunny bag-PL and I.OBL-DAT four gunny bag-PL

say-PFV-3SGM okay

He said, “You take four bags and I will take four bags”.

<२०> तर व्हल्गुडदादा काय मनला.. मनला तसं नको रे करु आपुन दोगांनी पन संगच्च रायच्चं.
tər wʰəlguddada kay mənla.. mənla təsə nəko re kəru apun doganni pən sən̄gəc
rayçə

tər wʰəlguddada kay mən-l-a.. mən-l-a təsə nəko re kər-u apun doganni pən
sən̄gə-c ra-(a)yçə

so Hyena brother.3SGM what say-PFV-3SGM.. say-PFV-3SGM thus.3SGN PROH VOC
do-NON.FIN we.INCL both.OBL-ERG PRT with stay-NON.FIN

So, what Hyena said, “Let us not do that. We will stay together and share
whatever we have”.

<२१> तं मनला बरं मनला चल तू पुढं मग कावळेदादा मनला तु चल पुढं मी मागुन येतो.

tə mənla bərə mənla çəl tu puḍə mæg kawḷedada mənla tu çəl puḍə mi magun
yeto

tə mən-l-a bərə mən-l-a çəl tu puḍə mæg kawḷedada mən-l-a tu çəl puḍə mi mag-
un ye-t-o

so say-PFV-3SGM ok say-PFV-3SGM walk.IMP.2SG you.SG ahead then crow
brother.3SGM say-PFV-3SGM you walk.IMP.2SG ahead I behind-ABL come-IPFV-
1SGM

So, Crow agreed and asked Hyena to walk ahead.

<२२> मी चोच बिच धुतो लाल आंबा खातो तू चल पुढं मी मागुन येतो.

mi coc bic dʰuto lal amba kʰato tu çəl puḍə mi magun yeto

mi coc bic dʰu-t-o lal amba kʰa-t-o tu çəl puḍə mi mag-un ye-t-o

I beak REDUP wash-IPFV-1SGM red mango eat-IPFV-1SGM you walk.IMP.2SG ahead
I behind-ABL come-IPFV-1SGM

He said, “I will wash my beak, eat a red mango and follow you. You go ahead.”

<२३> आसं करुन करुन पोती बिती भरली वादूया झाल्या वादूया झाल्या त्यांच्या आनि त्या पोत्यांची तोंडं बिंदं बांधली.

asə karun kərun poti biti bʰərli wətnya jʰalya wətnya jʰalya tyančə ani tya potyančī
tondə bində bandʰli

asə kar-un kərun-un pot-i biti bʰər-l-i wətnya jʰa-l-ya wətnya jʰa-l-ya tyan-č-a ani
tya potyan-č-i tonḍ-ə bində bandʰ-l-i

thus do-CP REDUP bag-PL REDUP fill-PFV-3PL share.PL happen-PFV-3PL share.PL
happen-PFV-3PL they.OBL-GEN-OBL and DEM.DIST.PL bag.OBL.PL-GEN-3SGF face-
PL REDUP tie-PFV-3PL

So, now all bags were packed, the share was resolved. The mouths of the bags were tied.

<२४> मनला कावळुदादा आता वाटन्या झाल्या आता तु जा तुझ्या घरी मी जातो माझ्या घरी मनला ठीके.

mənla kawḷudada ata wətnya jʰalya ata tu ja tujʰa gʰəri mi jato majʰa gʰəri mənla
tʰike

mən-l-a kawḷudada ata wətnya jʰa-l-ya ata tu ja tu-jʰ-a gʰər-i mi ja-t-o ma-jʰ-a
gʰər-i mən-l-a tʰik-e

sat-PFV-3SGM crow brother.VOC now share.PL happen-PFV-3PL now you
go.IMP.2SG you.SG-GEN-OBL house-LOC I go-IPFV-1SGM I.OBL-GEN-OBL house-
LOC say-PFV-3SGM okay-be.PRS

Hyena said, “Now that the sharing is resolved, let us go to our respective homes”.
Crow said, “ok”.

<२५> आसं करुन करुन हा गेला एका झाडावर कोन कावळा आनि व्हल्लुड बसला व्हता पोत्यांला राखन.

asə kərun kərun ha gela eka jʰadawər kon kawḷa ani wʰəlgud bəsla wʰəta potyanla
rakʰan

asə kərun-un kərun-un ha ge-l-a ek-a jʰad-a-wər kon kawḷa ani wʰəlgud bəs-l-a wʰət-a
potyan-la rakʰan

thus do-CP REDUP he go-PFV-3SGM one-OBL tree-OBL-PP.LOC who crow.3SGM
and Hyena.3SGM sit-PFV-3SGM be.PST-3SGM bag.PL-DAT security

So, the Crow sat on a tree and the Hyena sat near the bags to keep an eye on them.

<२६> मं त्यानी चोच बिच धुली लाल आंबा खाल्ला अन मनला व्हल्लुडुदा बस तू राकन.
mə tyani coc bic dhuli lal amba khalla ən mənla whəlguddada bəs tu rakan
mə tya-ni coc bic dhū-l-i lal amba khal-l-a ən mən-l-a whəlguddada bəs tu rakan
then he.OBL-ERG beak.3SGF REDUP wash-PFV-3SGF red mango.3SGM eat-PFV-
3SGM and say-PFV-3SGM Hyena brother.VOC sit.IMP.2SGM you.SG security
So, Crow washed his beak, ate a red mango and said to Hyena, “You keep a watch
on the bags.”

<२७> जेच्या तेच्या नाय मनुन जे दगडाचा टप्पू जे लावला व्हल्लुड गेला मरुन.
jēčā tečā nay mənun jē dəgdācā təppu jē lawla whəlgud gela mərūn
jē-č-a te-č-a nay mən-un jē dəgdā-c-a təppu jē law-l-a whəlgud ge-l-a mər-un
REL-GEN-OBL COREL-GEN-OBL NEG say-CP REL stone.OBL-GEN-3SGM tip.3SGM
REL apply-PFV-3SGM Hyena.3SGM go-PFV-3SGM die-CP
Meanwhile, someone threw a stone and Hyena died as the tip of the stone pierced
into him.

<२८> व्हल्लुड मरुन गेला तं सगळी कावळ्याची झाली धन.
whəlgud mərūn gela tə səgli kawlyācī jhali dhən
whəlgud mər-un ge-l-a tə səgli kawlyā-č-i jhā-l-i dhən
Hyena.3SGM die-CP go-PFV-3SGM so all crow.OBL-GEN-3SGF happen-PFV-3PL
property.3SGF
As Hyena was dead, the entire property now belonged to Crow.

<२९> सगळी नाचनी झाली कावळ्याच्या बापाची मंग टाळ्या वाजवल्या संपली गोष्टं.
səgli nacni jhali kawlyācā bapācī mənḡə ṭālyā wajəwlyā səmpli goṣṭə
səgli nacni jhā-l-i kawlyā-č-a bap-a-č-i mənḡə ṭālyā wajəw-l-ya səmp-l-i goṣṭə
all.3SGF Ragi.3SGF happen-PFV-3PL crow-OBL-GEN-OBL father-OBL-GEN-3SGF
then clap.PL sound-PFV-3PL over-PFV-3SGF story.3SGF
As the whole Ragi now belonged to Crow, he clapped. The story is over.

२१ जिल्हा:- बीड

२१.१ बीड जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
बीड	शिरूर-कासार	टाकळवाडी	स्त्री ३० वर्षे,९ वी,हिंदू ब्राह्मण	म्हातारी आणि भोपळा
बीड	शिरूर-कासार	टाकळवाडी	पुरुष ६९ वर्षे,४ थी,धनगर	कोरोनाविषयी
बीड	शिरूर-कासार	टाकळवाडी	स्त्री ५५ वर्षे,६ वी,मराठा	भक्त प्रह्लादाची गोष्ट
बीड	शिरूर-कासार	दहिवंडी	पुरुष ६०+ वर्षे,६ वी,वंजारी	भित्रा ससा
बीड	शिरूर-कासार	दहिवंडी	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,हिंदू मराठा	लग्नपद्धतीविषयी कथन
बीड	बीड	बेडूकवाडी	पुरुष ४६ वर्षे,९ वी,मराठा	अपघाताविषयी कथन
बीड	बीड	बेडूकवाडी	स्त्री ३५+ वर्षे,७ वी,मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
बीड	बीड	बेडूकवाडी	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,मांग	मालिकेचे वर्णन
बीड	बीड	कोल्हारवाडी	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित,मातंग SC	कुटुंबाविषयी कथन
बीड	बीड	कोल्हारवाडी	पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,मराठा	ससा आणि कासव
बीड	आंबेजोगाई	सातेफळ	पुरुष ३५ वर्षे,१० वी,हिंदू मातंग मांग	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
बीड	आंबेजोगाई	सातेफळ	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,मुस्लिम	ससा आणि कासव
बीड	आंबेजोगाई	सातेफळ	स्त्री २५ वर्षे,१२ वी,बौद्ध	ससा आणि कासव
बीड	आंबेजोगाई	दरडवाडी	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,वंजारी	रामायणकथा
बीड	आंबेजोगाई	दरडवाडी	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,मराठा	शिक्षणाविषयी

२१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

बीड_शिरूर-कासार_पुरुष ६९ वर्षे_४ थी_धनगर

<१> कोरोनात काय परिस्तिती होती हो काका इतं? (संशोधक)

koronat kay pəristiti hoti ho kaka itə?

Uncle, what was the situation here during the Corona pandemic?

<२> हिकडं नाय जास्त ज़ानू लालं लय खेड्यामदी

hikdə nay ʃastə janu lalə ləy kʰeɖyamədi

hikdə nay ʃastə jan-u lalə ləy kʰeɖya-mədi

here NEG more feel-CP ATTACH.PRS.PROG.3SGN much village.OBL-PP.LOC

Not much was felt here in the village.

<३> येवडं भिती मजी भ्याचे रानानी रायचे झाडाखाली लोकं

yewḍə bhiti məʃi bhyaçə ranani rayçə jʰaḍakʰali lokə

yewḍə bhiti məʃi bhya-aç-e ran-a-ni ra-(a)yç-e jʰaḍ-a-kʰali lokə

this much.3SGN fear means panic-PST.HAB-3PL farm-OBL-LOC stay-PST.HAB-3PL

tree-OBL-PP.LOC people.PL

People were a little scared of Corona, people lived in the fields, under the trees...

<४> ह्या गावात सुदा येत नवते

hya gawat suda yet nəwte

hya gaw-a-t suda ye-t nəwt-e

DEM.PROX.OBL village-OBL-LOC PRT come-IPFV NEG.be.PST-3PL

They would not even come to this village.

<५> तोंड बांदून रायचं उल्सं सामान घेत की लगेच

tonḍ bandun rayçə ulsə saman gʰet ki ləgeç

tonḍ band-un rayçə ulsə saman gʰe-t ki ləgeç

face.3SG tie-CP stay-NON.FIN a little stuff.3SGN take-IPFV COMP immediately

They would cover their face and take a little stuff and leave immediately.

<६> पन इकडं नाय ज्ञानलं

pən ikdə nɑy jɑnlə

pən ikdə nɑy jɑn-l-ə

but here NEG feel-PFV-3SGN

But it was not felt here.

<७> उयाक आर्द्या लोकाला कुटतरी झालं

uyak ardyɑ lokɑlɑ kʊtətəri jʰɑlə

uyak ardyɑ lok-a-lɑ kʊtətəri jʰɑ-l-ə

unnecessary half.OBL people-OBL-DAT somewhere happen-PFV-3SGN

Some people got the Corona.

<८> नाइतं नाइच आमच्याकडं

naitə nɑic ɑmčɑkəðə

naitə nɑi-c ɑm-č̣-ɑ-kəðə

otherwise NEG-EMPH we.EXCL.OBL-GEN-OBL-PP.LOC

Otherwise, we did not have any trouble.

<९> मेले मजे चार दोन रायमोहात ते मेले

mele məjə čɑr don rɑymohɑt te mele

me-l-e məjə čɑr don rɑymoh-ɑ-t te me-l-e

die-PFV-3PL means four two Raimoha-OBL-LOC they die-PFV-3PL

Two to four people died in Raimoha.

<१०> इतले येकं इतच येळे मनुन सरपंच होते त्यांची मंडळी हितली पन दम्याचा आजार होता

itle yekə itəc yele mənun sərɸənc hote tyañči məᅇᅇli hitli pən dəmyɑɑɑ ɑjɑr hotɑ

it-l-e yekə itə-c yele mənun sərɸənc hot-e tya-ñ-č̣-i məᅇᅇli hit-l-i pən dəmyɑ-c-ɑ

ɑjɑr hot-ɑ

here-GEN-3PL one.OBL here-EMPH Yele therefore sarpanch be.PST-3PL they.OBL-

3PL-GEN-3SGF wife here-GEN-3SGF but asthma.OBL-GEN-3SGM disease.3SGM

be.PST-3SGM

Yele was our Sarpanch, his wife had asthma.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> मजी ती आता घातलं कोरोनातच

məʒi ti ata ɠʰatlə koronatəc

məʒi ti ata ɠʰat-l-ə korona-t-əc

means it now put-PFV-3SGN corona-LOC-EMPH

But her name was put down in the Corona-related death list.

<१२> आज्ञार दम्याचा होता

ajar dəmyaca hota

ajar dəmya-c-a hot-a

disease.3SGM asthma.OBL-GEN-3SGM be.PST-3SGM

(Although) She had asthma.

<१३> पन ती तेत काइ लोकं आशे बी घातले त्यात

pən ti tet kai lokə aʃe bi ɠʰatle tyat

pən ti te-t kai lokə aʃe bi ɠʰat-l-e tya-t

but that that-LOC some people.PL thus.PL also put-PFV-3PL that.OBL-LOC

Some people did not have corona, but they too were hospitalized as Corona patient.

<१४> नाइत सहसं आमच्या वाडीत.. कोरोनाने मानूस लय पन ती घातले त्यात काइ काइ

naitə səhsə amčā wādit.. koronane manus lay pən ti ɠʰatle tyat kai kai

naitə səhsə am-č-a wādi-t.. korona-ne manus lay pən ti ɠʰat-l-e tya-t kai kai

otherwise instinctively we.EXCL-GEN-OBL lane-LOC... corona-INS human.3SG much
but that put-PFV-3PL that.OBL-LOC some some

There were no Corona patients in our village, but some people were mistakenly listed as corona patients.

<१५> नेले बीड्ला अन तिकडच ते मागारी येऊन दिले नाइत

nele biḍla ən tikḍəc te magari yeun dile nait

ne-l-e biḍ-la ən tikḍə-c te magari ye-un di-l-e nai-t

carry-PFV-3PL Beed-LOC and there-EMPH it back come-NON.FIN GIVE-PFV-3PL
NEG-PL

They were taken to Beed and were not allowed to return.

<१६> ते कोरोना झाला मनले गेले

te korona jʰala mənle gele

te korona jʰa-l-a mən-l-e ge-l-e

that corona.3SGM happen-PFV-3SGM say-PFV-3PL go-PFV-3PL

It was said that they had corona and they died.

<१७> पर यो डोंगरात रातो याला कुटून येतो कोरोना

pər yo dɔŋgrat rato yala kʊtʊn yeto korona

pər yo dɔŋgra-t ra-t-o ya-la kʊt-un ye-t-o korona

but this.3SGM mountain.OBL-LOC stay-IPFV-3SGM he.OBL-DAT where-ABL come-
IPFV-3SGM corona.3SGM

But how can a person who lives in the mountains get corona?

<१८> करूना झाला

kəruna jʰala

kəruna jʰa-l-a

corona.3SGM happen-PFV-3SGM

But he suffered from corona.

<१९> डोंगरात समजा जे शेळ्या मेंड्याकड मशीकड त्याला कुटून यावा

dɔŋgrat səmja je ſɛlyə mɛɳdyakəd məʂikəd tyala kʊtʊn yawa

dɔŋgra-t səmja je ſɛlyə mɛɳdy-a-kəd məʂi-kəd tya-la kʊtʊn ya-wa

mountain.OBL-LOC suppose.IMP.2PL REL goat.OBL.3PL sheep.OBL-PP.LOC

buffalo.OBL.PL-PP.LOC he.OBL-DAT where-ABL come-NON.FIN

Whoever lives in the mountains, near goats, sheep, buffaloes, where will the corona
come from?

<२०> हा मुंबईला पुण्याला तिकडं गेल्यावर येयला पायजे

ha mumbəila punyala tikdə gelyawər yeyla payje

ha mumbəi-la punya-la tikdə ge-l-ya-wər ye-yla payje

yes Mumbai-LOC Pune.OBL-LOC there go-PFV-OBL-after come-NON.FIN want

When one goes to Mumbai, Pune one will get Corona.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२१> म आशे बी लोकाला झालं

mə aʃe bi lokala jʰalə

mə aʃe bi lok-a-la jʰa-l-ə

so thus.3PL also people-OBL-DAT happen-PFV-3SGN

There were such cases too.

<२२> ते तिकडच दग(ले) येऊनच दिलं नाय

te tikdəc dæg(le) yeunəc dilə nay

te tikdə-c dæg-(l-e) ye-unə-c di-l-ə nay

they there-EMPH die-(PFV-3PL) come-NON.FIN GIVE-PFV-3SGN NEG

Then they died there, they were never allowed to return to the village.

<२३> पन आमच्याकडं कमी परमान झालं

pən amčəkəðə kəmi pərman jʰalə

pən am-č̣-a-kəðə kəmi pərman jʰa-l-ə

but we.EXCL.OBL-GEN-OBL-PP.LOC less proportion.3SGN happen-PFV-3SGN

We experienced a low impact.

<२४> येक येक दोन टका सुद नाइ झालं आमच्याकड मजी

yek yek don təkə sud nai jʰalə amčəkəð məjī

yek yek don təkə sud nai jʰa-l-ə am-č̣-a-kəð məjī

one one two percentage also NEG happen-PFV-3SGN we.EXCL.OBL-GEN.OBL-

PP.LOC means

The Corona did not affect us, not even two percent of the population.

<२५> लोकं भ्येले दुकनी आली लोकाला

lokə bʰyele dukni ali lokala

lokə bʰye-l-e dukni a-l-i lok-a-la

people.PL panic-PFV-3PL disease.PL come-PFV-3PL people-OBL-DAT

People got scared, people got sick.

<२६> पन ती कशी आली ती त्यातच घालीती

pən ti kəʃi ali ti tyatəc ɣʰaliti

pən ti kəʃi a-l-i ti tya-tə-c ɣʰal-iti

but that.3PL how.3PL come-PFV-3PL they that.OBL-LOC-EMPH put-IPFV.3PL

Whatever the disease, it was said to be Corona.

<२७> रायमोतबी पोलिस गर्दी हुन देत नसत आजीबात

raymotbi polis ɣərɖi hun det nəʂət aʃibat

raymo-t-bi polis ɣərɖi h-un de-t nəʂə-t aʃibat

Raimoha-LOC-PRT police crowd be-NON.FIN give-IPFV NEG.PST.HAB-3PL at all

In Raymoh too, the police did not allow a crowd to gather at all.

<२८> आले असे सामान घ्याचं दुकानाउन

ale əse saman ɣʰyacə dukanaun

a-l-e əse saman ɣʰy-ac-ə dukan-a-un

come-PFV-3PL thus.PL stuff.3SGN take-PST.HAB-3SGN shop-OBL-ABL

People would come and buy things from the store.

<२९> टेन टेन वाड्यानीबी दुकानं झालीत आता काय येवडी

ten ten wəɖyanibi dukanə jʰalit ata kay yewɖi

ten ten wəɖya ni-bi dukan-ə jʰa-l-i-t ata kay yewɖi

[.....] hamlet.PL and-and shop-3PL become-PFV-3PL-be.PRS now what this much.PL

There are many shops in our hamlet too.

<३०> भयान परीस्तिती वाटं लोकाला

bʰəyan pəriʂtiti wətə lokala

bʰəyan pəriʂtiti wətə lok-a-la

terrible situation.3SG feel.PST.HAB people-OBL-DAT

People used to feel scared.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३१> पन मुलाचं मोटं नुकसान झालं कोरोनामदे

pən mulacə motə nuksan jʰalə koronaməde

pən mul-a-c-ə motə nuksan jʰa-l-ə korona-məde

but son-OBL-GEN-3SGN big.3SGN damage.3SGN happen-PFV-3SGN corona-PP.LOC

But my son suffered a great loss in the Corona pandemic.

२१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

बीड_बीड_बेडूकवाडी_स्त्री ३५+ वर्षे_७ वी_मराठा

<१> ती लेकीच्या घरी जाती

ti lekičā ghəri jati

ti lek-i-č-a ghər-i ja-t-i

she daughter-OBL-GEN-OBL house-LOC go-IPFV-3SGF

She goes to her daughter's house.

<२> इकडं तिचं उपाशीच आसती चिपटी झालेली

ikḍə ticə upaśic asti čipti jhaleli

ikḍə ti-c-ə upaśi-c as-t-i čipti jhaleli

here she-GEN-3SGN hungry-EMPH be-IPFV-3SGF skinny.3SGF become-PFV-3SGF

Here she was skinny because she was hungry.

<३> लेकीच्या घरी जाती

lekičā ghəri jati

lek-i-č-a ghər-i ja-t-i

daughter-OBL-GEN-OBL house-LOC go-IPFV-3SGF

She goes to her daughter's house.

<४> मस्त राती मयना दोन मयने

məstə rati məyna don məyne

məstə ra-t-i məyna don məyne

nice stay-IPFV-3SGF month.3SG two month.3PL

The old lady stays at her daughter's house for two months.

<५> मस्त खाऊन पिऊन जाड जूड टुम टाम होऊन येती

məstə khaun piun jad juḍ tum tam houn yeti

məstə kha-un pi-un jad juḍ tum tam ho-un ye-t-i

nice eat-CP drink-CP fat REDUP round REDUP become-CP come-IPFV-3SGF

The old lady eats and drinks and becomes fat.

<६> मग रस्त्यातं लगेच तिला वाग भेटतो येक
mæg rəstyatə ləgec tila wag bhətəto yek
mæg rəstyā-tə ləgec ti-la wag bhətə-t-o yek
then road.OBL-LOC immediately she-ACC tiger.3SGM meet-IPFV-3SGM one
Then on the way she meets a tiger.

<७> वाग मंतो मतारे तुला खाऊ का
wag mənto mətare tula kʰau ka
wag mən-t-o mətare tu-la kʰa-u ka
tiger.3SGM say-IPFV-3SGM old lady.VOC you-ACC eat-NON.FIN.PERM what
The tiger says, “Old lady, shall I eat you?”

<८> ती मंती नगं रे बाबा मपल्या लेकीच्या घरी गेली मी खाय प्येला
ti mənti nəgə re baba məplya lekičā ghəri geli mi kʰay pyela
ti mən-t-i nəgə re baba məp-l-ya lek-i-č-a ghər-i ge-l-i mi kʰa-(a)y pyela
she say-IPFV-3SGF PROH VOC VOC I.OBL-GEN-OBL daughter-OBL-GEN-OBL
house-LOC go-PFV-1SGF I eat-NON.FIN drink.NON.FIN
She says, “No, I went to my daughter’s house to eat and drink”.

<९> चांगले खाऊन मला मपल्या ले(क) घरी जायचंय
cangle kʰaun məla məplya le(k) ghəri jaycəy
cangle kʰa-un mə-la məp-l-ya le(k) ghər-i ja-(a)yc-əy
good.PL eat-CP I.OBL-DAT I.OBL-GEN-OBL daughter house-LOC go-NON.FIN-
be.PRS
“I want to eat well and go to my daughter’s house.”

<१०> ते मंतं नाइ मतारे तू लय जाड झाली मा खाऊ का
te məntə nai mətare tu ləy jaḍ jʰali ma kʰau ka
te mən-t-ə nai mətare tu ləy jaḍ jʰa-l-i ma kʰa-u ka
it say-IPFV-3SGN NEG old lady.VOC you much fat become-PFV-3SGF VOC eat-
NON.FIN.PERM what
He says, “No old lady, you are too fat, shall I eat you?”

<११> ती मंती नगं रे बाबा आशी मंती मतारी

ti mṇti nəgə re baba aśi mṇti mətari

ti mṇ-t-i nṇgə re baba aśi mṇ-t-i mətari

she say-IPFV-3SGF PROH VOC VOC thus.3SGF say-IPFV-3SGF old lady

The old lady says, “No, please don’t”.

<१२> भोपळा मंग ती मंग आशी येक भोपळ्याले विनंती करती

bʰopla mṇṅ ti mṇṅ aśi yek bʰoplayle winṇti kṛti

bʰopla mṇṅ ti mṇṅ aśi yek bʰoplay-le winṇti kṛ-t-i

pumpkin.3SG then she then thus.3SGF one pumpkin.OBL-ACC request.3SGF do-IPFV-3SGF

She then requests a pumpkin.

<१३> मला का नइ या वागाच्या तावडीतून माज्या घरी घेऊन जा

məla ka nṇi ya wagačā tawditun maṅa ghəri gʰeun ja

mə-la ka nṇi ya wag-a-č-a tawdi-t-un ma-ṅ-a ghṛ-i gʰe-un ja

I.OBL-ACC COMP NEG(=DM) DEM.PROX.OBL tiger-OBL-GEN-OBL clutch-LOC-ABL

I.OBL-GEN-OBL house-LOC take-CP go.IMP.2SG

“Take me home and save me from the clutches of this tiger.”

<१४> मंग ती भोपळ्या च़ल रे भोपळ्या टुन्नूक टुन्नूक मंती मतारी वाटनी

mṇṅ ti bʰoplya çəl re bʰoplya ṭunnuk ṭunnuk mṇti mətari wātṇi

mṇṅ ti bʰoplya çəl re bʰoplya ṭunnuk ṭunnuk mṇ-t-i mətari wāt-ṇ-ni

then she pumpkin.OBL walk.IMP VOC pumpkin.OBL jump.ONOM REDUP say-IPFV-3SGF old lady road-OBL-INS

Then on the road the old lady says, “Let’s go pumpkin, jumping jumping”.

<१५> तिला कायपन भेटतय

tila kaypən bʰetətəy

ti-la kaypən bʰet-ət-əy

she-ACC something meet-IPFV-3SGN.be.PRS

She meets someone along the way.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> ती आली मातारी इला खाऊ का

ti ali matari ila k^hau ka

ti a-l-i matari i-la k^hau ka

DEM.DIST.3SGF come-PFV-3SGF old lady she-ACC eat-NON.FIN.PERM what

Here comes the old lady, shall I eat her?

<१७> ती मंती नको रे बाबा मपल्या घरी जाऊं दे मला

ti m^ənti n^əko re baba m^əp^lya g^həri jau de m^əla

ti m^ən-t-i n^əko re baba m^əp-l-ya g^hər-i ja-u de m^ə-la

she say-IPFV-3SGF PROH VOC VOC I.OBL-GEN-OBL house-LOC go-CP

GIVE.IMP.2SG I.OBL-DAT

She says, “No, please let me go home”.

<१८> पयले अशा गोष्टी होत्या न काय

pəyle əʂə goʂti hotya n^ə kay

pəyle əʂə goʂti hot-ya n^ə kay

before thus.3PL story.3PL be.PST-3PL DM what

There were such stories in the past.

२२ जिल्हा:- बुलढाणा

२२.१ बुलढाणा जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
बुलढाणा	बुलढाणा	पळसखेड भट	स्त्री ६०+ वर्षे,अशिक्षित, राजपूत	शिक्षणाविषयी कथन
बुलढाणा	बुलढाणा	पळसखेड भट	स्त्री ५०+ वर्षे,अशिक्षित, राजपूत	लग्नपद्धतीविषयी कथन
बुलढाणा	बुलढाणा	पळसखेड भट	पुरुष ३२ वर्षे,आय.टी.आय., राजपूत भामटा	सणाविषयी कथन
बुलढाणा	बुलढाणा	पळसखेड भट	स्त्री ३२ वर्षे,५ वी,मराठा	आळशी गाढव
बुलढाणा	बुलढाणा	वरवंड	स्त्री ५४ वर्षे,१० वी,बौद्ध	म्हातारी आणि भोपळा
बुलढाणा	बुलढाणा	वरवंड	स्त्री ५७/स्त्री ३२ वर्षे,१० वी, बौद्ध	ससा आणि कासव
बुलढाणा	बुलढाणा	वरवंड	पुरुष ४३ वर्षे,१२ वी, हिंदू कुणबी	बालपणाविषयी कथन
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	वडगाव पाटण	स्त्री ४० वर्षे,९ वी,मराठा	सणाविषयी कथन
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	वडगाव पाटण	स्त्री ३६ वर्षे,८ वी,माळी	वडील आणि गाढव
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	वडगाव पाटण	पुरुष ६३ वर्षे,७ वी,माळी	मूर्तीकाराचा अहंकार
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	निमकराड	स्त्री ४० वर्षे,१२ वी,कोळी	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	निमकराड	पुरुष २१ वर्षे,पदविका, महादेव कोळी	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
बुलढाणा	जळगाव-जामोद	निमकराड	स्त्री ६८ वर्षे,५ वी,मराठा	लोभी वाघ
बुलढाणा	शेगाव	शिरजगाव निळे	स्त्री २२ वर्षे,पदवीधर , बौद्ध SC	पारधी आणि साप
बुलढाणा	शेगाव	शिरजगाव निळे	पुरुष २० वर्षे,१२ वी, कुणबी OBC	म्हातारी आणि भोपळा
बुलढाणा	शेगाव	शिरजगाव निळे	पुरुष ५० वर्षे,४थी,बौद्ध	शेतीविषयी कथन
बुलढाणा	शेगाव	पडसूळ	पुरुष ६१ वर्षे,४ थी,कुणबी	भुताविषयी कथन
बुलढाणा	शेगाव	पडसूळ	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी, हिंदू मराठा	ससा आणि कासव

२२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

बुलढाणा_बुलढाणा_पळसखेड भट _स्त्री ६०+ वर्षे_अशिक्षित_राजपूत

<१> आता माजी शिकायची सांगु का तुमाले आई वडील गरीब होते.

ata maji šikayci sanigu ka tumale ai wədil gərib hote

ata ma-j-i šik-ayc-i sanig-u ka tuma-le ai wədil gərib hot-e

now I.OBL-GEN-3SGF learn-NON.FIN-3SGF tell-NON.FIN why you.OBL.PL-ACC

mother father poor be.PST-3PL

About my studies, what shall I tell you. My parents were poor.

<२> ज़रा शिकायची पयले कशे पैसा कमी असाय़ा.

jəra šikayci pəyle kəšə pəisa kəmi əsayca

jəra šik-ayc-i pəyle kəšə pəisa kəmi əs-ayc-a

a little learn-NON.FIN-3SGF early how.3PL money.3SGM less be-PST.HAB-3SGM

[I had interest in taking education] but there used to be very little money in those days.

<३> मंग काय च़ाला कामाले च़ाला निंदायले.

məng kay cala kamale cala nindayle

məng kay cala kam-a-le ca-l-a ninday-le

then what walk.IMP.PL work-OBL-DAT walk-IMP.PL to weeding.OBL-DAT

So we had to go to work, we had to go cut the grass.

<४> अशे अश्यामुळं माज़ं शिक्षण.

əšə əšəmuḷə majə šikṣəṇ

əšə əšə-muḷə ma-j-ə šikṣəṇ

thus this-because I.OBL-GEN-3SGN education.3SGN

because of this [I could not take education].

<५> मं तर आता समजा तुम्हाला वाटत नाइ मी शिकायला पाहिजे होतं असं? संशोधक
mə tər ata səmjə tumʰala wətət nai mi śikayla pahijə hotə əsə ?

NA

NA

Do you regret that you could not complete your education?

<६> आता तं मंग मपला जीव बारीक होतो.

ata tə mənɔ̃ məpla jiw barik hoto

ata tə mənɔ̃ məp-l-a jiw barik ho-t-o

now so then I.OBL-GEN-3SGM life.3SGM small be-IPFV-3SGM

My heart feels low (thinking about it).

<७> मला वाट्टं मी शिकेल असते तं मले गाडीवरली पाटी समजली असती.

məla wəttə mi śikel əste tə məle gaḍiwərli paṭi səmjli əsti

mə-la wət-t-ə mi śik-el əs-t-e tə mə-le gaḍi-wər-l-i paṭi səmj-l-i əs-t-i

I-DAT feel-IPFV-3SGN I learn-PFV be-IPFV-1SGF so I.OBL-DAT vehicle-PP.LOC-
GEN-3SGF board.3SGF understand-PFV-3SGF be-IPFV-3SGF

I feel, if I would have been educated, I could have read the boards on the buses.

<८> कुटं जायचं असतं तं म्या वाचली असती.

kuṭə jaycə əstə tə mya wac̣li əsti

kuṭə ja-(a)yc-ə əs-t-ə tə mya wac-l-i əs-t-i

where go-NON.FIN-3SGN be-IPFV-3SGN so I.ERG read-PFV-3SGF be-IPFV(=COND)-
3SGF

If I had to travel somewhere, I could have read the boards myself.

<९> आता मले लोकालं पुसा लागतं कुठं लागलीय गाडी आसं पुसाव लागतं मले.

ata mæle lokalə pusa lagtə kuṭhə lagliy gaḍi asə pusaw lagtə mæle

ata mæ-le lok-a-lə pus-a lag-t-ə kuṭhə lag-l-i-y gaḍi asə pus-aw lag-t-ə mæ-le

now I.OBL-DAT people-OBL-ACC ask-NON.FIN ATTACH-IPFV-3SGN where attach-
PFV-3SGF-be.PRS vehicle.3SGF thus.3SGN ask-NON.FIN ATTACH-IPFV-3SGN I.OBL-
DAT

Now I have to ask others, where is the bus [going to a particular destination]
parked.

<१०> का तं मपला जीव वाटतच ना कसे मला वाट्टं मी शिकेल असते तं मी किती हुशार
असते.

ka tə məpla jīw waṭətəc na kəse məla waṭṭə mi śikel əste tə mi kiti hušar əste

ka tə məp-l-a jīw waṭə-tə-c na kəse mə-la waṭ-t-ə mi śik-el əs-t-e tə mi kiti
hušar əs-t-e

why so I.OBL-GEN-3SGM heart.3SGM feel-IPFV-EMPH DM how I.OBL-DAT feel-
IPFV-3SGN I learn-PFV(=COND) be-IPFV-1SGF so I how much clever be-IPFV-1SGF

Then I feel strongly that if I had got an education, I would have been very
intelligent (smart).

२२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

बुलढाणा_जळगाव-जामोद_निमकराड_स्त्री ६८ वर्षे_५ वी_मराठा

<१> एक वाग होता.

ek wag hota

ek wag hot-a

one tiger.3SGM be.PST-3SGM

There was a Tiger.

<२> तो नदीवर पानी पयाले गेला.

to nədiwər pani pəyale gela

to nədi-wər pani pəy-ale ge-l-a

he river-PP.LOC water drink-NON.FIN go-PFV-3SGM

He went to the river to drink water.

<३> तटे खूप चिखल होता.

təte kʰup čikʰəl hota

təte kʰup čikʰəl hot-a

there very slush.3SGM be.PST-3SGM

There was a lot of slush there.

<४> मंग तो वाग पानी पेला.

məng to wag pani pela

məng to wag pani pe-l-a

then DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM water drink-PFV-3SGM

Then the tiger drank water.

<५> परत याल लागला तं त्या चिखलात फसला.

pərət yal lagla tə tya čikʰlat pʰəsla

pərət ya-(a)l lag-l-a tə tya čikʰla-t pʰəs-l-a

return come-NON.FIN ATTACH-3SGM so DEM.DIST.OBL mud.OBL-LOC get caught-PFV-3SGM

On his way back, he got stuck in the slush.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> मग फसला तं एक माराज आला.

məg pʰəsla tə ek maraj ala

məg pʰəs-l-a tə ek maraj a-l-a

then get caught-PFV-3SGM so one Maharaj.3SGM come-PFV-3SGM

(When the tiger was stuck) a holy man came along.

<७> तिकुन आला तं त्याले वाटलं हा फसला.

tikun ala tə tyale ʋatlə ha pʰəsla

tik-un a-l-a tə tya-le ʋat-l-ə ha pʰəs-l-a

there-ABL come-PFV-3SGM so he.OBL-DAT feel-PFV-3SGN he stuck-PFV-3SGM

Then when the holy man came, he thought it (the tiger) was stuck.

<८> तो समजा दयाळु होता

to səmja dəyaɽu hota

to səmja dəyaɽu hot-a

he suppose compassionate be.PST-3SGM

He was compassionate.

<९> त्यानं बाटली घेतली नदीतलं पानी आने तेच्या पायावर टाके नदीतलं.

tyanə batli ɣhetli nəditlə pani ane teçā payawər taके nəditlə

tya-n-ə batli ɣhet-l-i nədi-t-l-ə pani an-e te-ç-a pay-a-wər taके-e nədi-t-l-ə

he.OBL-ERG bottle.3SGF take-IPFV-3SGF river-LOC-GEN-3SGN water.3SGN bring-

NON.FIN he.OBL-GEN-OBL leg-OBL-PP.LOC throw-NON.FIN river-LOC-GEN-3SGN

He took a bottle full of water from the river, he kept bringing it and pouring it on his feet.

<१०> मंग ते पाय असं गाळा वल्ला झाल्याच्यान तो वाग निगला त्यातला.

məng te pay əsə ɣala wəlla jʰalyaçān to wag nigla tyatla

məng te pay əsə ɣala wəlla jʰa-l-ya-ç-a-n to wag nig-l-a tya-t-l-a

then DEM.DIST leg.3SGM thus.3SGN mud.3SGM bedew become-PFV-OBL-GEN-OBL-

because DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM emerge-PFV-3SGM that.OBL-LOC-GEN-3SGM

Then as the mud below his feet became wet, the tiger came out of it.

<११> निगला भायेर काळला त्याल धुतलं धातलं.

nigla bhayer kalla tyal dhutlə dhatlə

nig-l-a bhayer kal-l-a tya-l dhut-l-ə dhat-l-ə

emerge-PFV-3SGM out remove-PFV-3SGM he.OBL-ACC wash-PFV-3SGN REDUP

He removed him from the slush and washed him.

<१२> समजा लय वाकड थांबला.

səmjə ləy wakəḍ thamblə

səmjə ləy wakəḍ thamb-l-a

suppose very [...] stop-PFV-3SGM

He waited for some time.

<१३> मं आता वागाले लागली भुक.

mə ata wagale lagli bhuk

mə ata wag-a-le lag-l-i bhuk

then now tiger-OBL-DAT attach-PFV-3SGF hunger.3SGF

Now, the tiger became hungry.

<१४> तो वाग म्हने आता मी तुले खातो.

tə wag mhəne ata mi tule khato

tə wag mhəne ata mi tu-le kha-t-o

DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM QUOT now I you.SG-ACC eat-IPFV-1SGM

The tiger said, “Now I will eat you”.

<१५> मंजे यानं तेच्यावर उपकार केले.

məñjə yanə tečawər upkar kele

məñjə yanə te-č-a-wər upkar ke-l-e

means he.OBL-ERG he.OBL-GEN-OBL-PP.LOC favour.PL do-PFV-3PL

He (the holy man) had done the tiger a favour.

<१६> हा मने मंग मी आता मले खायले काइ नी मी तुलेस खातो.

ha mæne mæng mi ata mæle kʰayle kai ni mi tules kʰato

ha mæne mæng mi ata mæ-le kʰa-(a)yle kai ni mi tu-le-s kʰa-t-o

he QUOT then I now I.OBL-DAT eat-NON.FIN some NEG I you.SG-ACC-EMPH eat-
IPFV-1SGM

Tiger said, “I have nothing to eat, so I will eat you”.

<१७> मंग तिकडुन दोन वाड्दरु समजा रस्त्यानं चाल्ल्या होते.

mæng tikdun don watsəru səmja rəstyanə callya hote

mæng tikd-un don watsəru səmja rəstya-nə cal-l-ya hot-e

then there-ABL two wayfarer suppose road.OBL-INS walk-PFV-3PL be.PST-3PL

Then, two wayfarers were passing from there.

<१८> मग ते मन बा आमचं भांडन मिटवा.

mæg te mən ba amcə bʰaṇḍən miṭwa

mæg te mən ba am-c-ə bʰaṇḍən miṭwa

then they QUOT VOC we.EXCL.OBL-GEN-3SGN hassle.3SGN close.IMP.2PL

Tiger and the holy man request them to resolve their quarrel.

<१९> मंग ते दोन लोकं तेड्याजवळ आले.

mæng te don lokə teiçajəwəḷ ale

mæng te don lok-ə tei-ç-a-jəwəḷ a-l-e

then DEM.DIST.PL two people-PL it.OBL-GEN-OBL-PP.LOC come-PFV-3PL

Then both of them come close to them.

<२०> मग काय हाय गोष्टं.

mæg kay hay goṣṭə

mæg kay hay goṣṭə

then what be.PRS story.3SG

They asked them, “What is the matter?”

<२१> मग त्यातला एक बुद्धिवान होता.

məg tyatla ek buddiwan hota

məg tya-t-l-a ek buddiwan hot-a

then that.OBL-LOC-GEN-3SGM one intelligent be.PST-3SGM

One of them was intelligent

<२२> तो मने कसं भांडन आय तुमचं.

to məne kəsə bʰaṇḍən ay tumçə

to məne kəsə bʰaṇḍən ay tum-c-ə

he QUOT how.3SGN hassle.3SGN be.PRS you.PL-GEN-3SGN

He asked, "How did your fight begin?"

<२३> हा मने थांबा मी सांगतो.

ha məne tʰamba mi saŋto

ha məne tʰamba mi saŋ-t-o

this QUOT stop.IMP.PL I tell-IPFV-1SGM

He said, "Wait, let me tell you".

<२४> मंग तो वागस सांग्याल लागला.

mə to wagəs saŋgyal lagla

mə to wag-ə-s saŋgy-al lag-l-a

then DEM.DIST.3SGM tiger-OBL-EMPH tell-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM

Then the tiger started telling.

<२५> मने बॉ मी मने मी तुमी नका सांगु वागालेस सांगु द्या.

məne bə mi məne mi tumi nəka saŋgu wagaless saŋgu dya

mʰəni bə mi məne mi tumi nəka saŋg-u wag-a-le-s saŋg-u dya

QUOT DM I QUOT I you.PL PROH tell-NON.FIN tiger-OBL-DAT-EMPH tell-

NON.FIN give.IMP.2PL

He said to the holy man, "You don't tell, let the Tiger tell."

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२६> मंग वाग सांग्याल लागला.

məŋg wag saŋgyal lagla

məŋg wag saŋgy-al lag-l-a

then tiger.3SGM tell-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM

Then the tiger started telling.

<२७> वाग म्हने बा मी तिकडून आलो.

wag mʰəne ba mi tikdun alo

wag mʰəne ba mi tikd-un a-l-o

tiger QUOT DM I there-ABL come-PFV-1SGM

Tiger said, "I came from there".

<२८> पानी प्याले गेलो.

pani pyale gelo

pani pya-(a)le ge-l-o

water drink-NON.FIN go-PFV-1SGM

"I went to drink water."

<२९> परत याल लागलो.

pəɾət yal laglo

pəɾət ya-(a)l lag-l-o

return come-NON.FIN ATTACH-PFV-1SGM

"I started returning."

<३०> या चिखलात फसलो.

ya čikʰlat pʰəslo

ya čikʰla-t pʰəs-l-o

DEM.PROX mud.OBL-LOC get caught-PFV-1SGM

"I got stuck in this slush."

<३१> मंग तो वाग तसा आला ज़सा फसला.

məŋg to wag tesa ala jesa pʰəsla

məŋg to wag tesa a-l-a jesa pʰəs-l-a

then DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM COREL come-PFV-3SGM REL get caught-PFV-3SGM

Then that Tiger came and got stuck.

<३२> मंग हे म्हणत उपकाराची फेड आपकारानं करं(त).

məŋg he mʰənət upkaraçī pʰed apkaranə kərə(t)

məŋg he mʰən-ət upkar-a-ç-i pʰed apkar-a-nə kər-ət

then it say-IPFV favour-OBL-GEN-3SGF repay.3SGF harm-OBL-INS do-IPFV

He said, “You are repaying my favour with harm”.

<३३> त्यानं तुले काळलं धुतलं.

tyanə tule kaḷḷə dʰutlə

tya-nə tu-le kaḷ-l-ə dʰut-l-ə

he.OBL-ERG you-ACC remove-PFV-3SGN wash-PFV-3SGN

“He removed you, cleaned you.”

<३४> तु अदीक त्यालेच खाउन रायेलता.

tu ədik tyalec kʰaun rayelta

tu ədik tya-le-c kʰa-un ray-el-t-a

you.SG again he.OBL-ACC-EMPH eat-CP STAY.PRS.PROG-3SGM

“Moreover, you were going to eat him”.

<३५> मनुन मनंत वागोबा आता तुमी तिथंच थांबा.

mənun mənət wagoba ata tumi titʰəc tʰamba

mənun mən-ət wagoba ata tumi titʰə-c tʰamba

therefore say-PST.HAB tiger.VOC now you.PL there-EMPH stop.IMP.PL

“So, Mr. Tiger, you stay there now”.

<३६> हे लोकं निंगुन गेले.

he lokə niŋgun gele

he lokə niŋg-un ge-l-e

DEM.PROX.PL people.PL leave-CP go-PFV-3PL

These people left the place.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३७> तो वाग तटेच थंबुन रायला.

to wag tətɛc tʰambun rayla

to wag tətɛ-c tʰamb-un ray-l-a

DEM.DIST.3SGM tiger.3SGM there-EMPH stop-CP stay-PFV-3SGM

That tiger stayed there.

२३ जिल्हा:- भंडारा

२३.१ भंडारा जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
भंडारा	भंडारा	धारगाव	स्त्री ५५ वर्षे,७ वी,तेली OBC	लग्नाविषयी
भंडारा	भंडारा	धारगाव	स्त्री २६ वर्षे,पदव्युत्तर,गोंड	ससा आणि कासव
भंडारा	भंडारा	धारगाव	स्त्री ६५ वर्षे,२री,बौद्ध	पाककृती
भंडारा	भंडारा	धारगाव	पुरुष २९ वर्षे,पदवीधर,हिंदू तेली	सिंह आणि ससा
भंडारा	भंडारा	मुजबी	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,कुणबी बावणे	शेतीविषयी कथन
भंडारा	भंडारा	मुजबी	पुरुष ५० वर्षे,१२ वी,महार	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
भंडारा	भंडारा	मुजबी	पुरुष ७३ वर्षे,४ थी,हिंदू कुणबी	ससा आणि कासव
भंडारा	भंडारा	भंडारा	पुरुष ६३ वर्षे,पदव्युत्तर,ब्राह्मण Open	ससा आणि कासव
भंडारा	भंडारा	भंडारा	पुरुष २४ वर्षे,१२ वी,कुणबी	ससा आणि कासव
भंडारा	तुमसर	बोरी	पुरुष ६५ वर्षे,४ थी,फुलमाळी	शेतीविषयी कथन
भंडारा	तुमसर	बोरी	पुरुष ५९ वर्षे,७ वी,कलार OBC	ससा आणि कासव
भंडारा	तुमसर	बोरी	स्त्री २५ वर्षे,पदवीधर,फुलमाळी	लांडगा आला रे आला
भंडारा	तुमसर	लोभी	पुरुष ४१ वर्षे,८ वी,आदिवासी गोंड	शेतीविषयी कथन
भंडारा	तुमसर	लोभी	स्त्री २३ वर्षे,पदव्युत्तर,कोहळी	लहानपणीची आठवण
भंडारा	तुमसर	लोभी	स्त्री ५५+ वर्षे,अशिक्षित,कोहळी	स्वतःविषयी कथन
भंडारा	तुमसर	लोभी	स्त्री ६५ वर्षे,२ री,गोवारी	ससा आणि कासव
भंडारा	तुमसर	लोभी	पुरुष ४० वर्षे,९ वी,कोहळी	लांडगा आला रे आला

२३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

भंडारा_तुमसर_लोभी_ख्री २३ वर्षे_पदव्युत्तर_कोहळी

<१> येक वेडा मी जंगलामदी काड्याला गेली होती ... काड्या आनायसाठी
yek weḍa mi jəŋglamədi kaḍyala geli hoti .. kaḍya anaysati
yek weḍa mi jəŋgla-mədi kaḍya-la ge-l-i hot-i ... kaḍya an-ay-saṭi
once time.OBL I jungle.OBL-PP.LOC stick.PL.OBL-DAT go-PFV-1SGF be.PST-1SGF
stick.PL bring-NON.FIN-for
Once I had gone to the jungle to collect sticks.

<२> त येरून्या ऱ्हातात त्या छोट्या छोट्यावाल्या पाहल्या का तुमी
tə yerunya r̥hatat tya c̥hotya c̥hotyawalya pahəlyā ka tumi
tə yerunya r̥ha-t-at tya c̥hotya c̥hotya-walya pahə-l-ya ka tumi
so yeruni.PL stay-IPFV-3PL DEM.DIST.OBL.PL small.OBL.PL small-NMLZ.PL see-
PFV-3PL what you.2PL
There are black berries. Have you seen them?

<३> काड्या कलरच्या आसतात येरून्या म्हणतात त्याला
kaḍya kələrčā astat yerunya m̥həntat tyala
kaḍya kələr-čā as-t-at yerunya m̥hən-t-at tya-la
black.OBL colour-GEN-OBL be-IPFV-3PL yeruni.PL say-IPFV-3PL that.OBL-ACC
These are in black colour. They are called Yerunya.

<४> त्याला खातात खातात
tyala k̥hatat k̥hatat
tya-la k̥ha-t-at k̥ha-t-at
that.OBL-ACC eat-IPFV-3PL eat-IPFV-3PL
They can be eaten.

<५> मनजे घरी खाऊ नाय देत म्हनून नाय का कसा ते येरून्या खातावबरोबर नाय का खोकला होत होता

məñjə ɡʱəri kʰau nay det mʰənun nay ka kəsa te yerunya kʰatawbərobər nay ka kʰokla hot hota

məñjə ɡʱər-i kʰa-u nay de-t mʰənun nay ka kəsa te yerunya kʰa-taw-bərobər nay ka kʰokla ho-t hot-a

means home-LOC eat-NON.FIN NEG GIVE-IPFV therefore NEG what(=DM)

how.3SGM DEM.DIST yerunya.PL eat-IPFV-with NEG what(=DM) cough.3SGM happen-IPFV be.PST-3SGM

At home, we are not allowed to eat black berries as it causes coughing.

<६> आनि तब्ब्येत खराब होत होती

ani təbbyet kʰərab hot hoti

ani təbbyet kʰərab ho-t ho-t-i

and health.3SGF bad become-IPFV be.PST-3SGF

And we get sick.

<७> लहान होता तेव्हा जाऊ न्हवते देत कुटे

ləhan hota tewwa ʃau nʰəwte det kute

ləhan hot-a tewwa ʃa-u nʰəwt-e de-t kute

small be.PST-3SGM then go-NON.FIN NEG.be.PST-3PL give-IPFV where

When we were young, they did not allow us to go anywhere.

<८> कुटे ना येरून्या खाऊ पन नवते देत

kute na yerunya kʰau pən nəwte det

kute na yerunya kʰa-u pən nəwte de-t

where DM yerunya.PL eat-NON.FIN but NEG.be.PST-3PL give-IPFV

They did not allow us to eat black berries.

<९> मग काडायचेय नाय का जशे आजुबाजूच्या बाया गेल्या

məg kaḍayčey nay ka jəšə aʒubajučā baya gelya

məg kad-ayč-e-y nay ka jəšə aʒubaju-č-a baya ge-l-ya

then remove-NON.FIN-3PL-DM NEG what(=DM) thus.3PL surrounding-GEN-OBL

women go-PFV-3PL

Then we would not pluck them. Once women in the neighbourhood went to pluck them...

<१०> काडायच्यायानं आमी गेला सर्व मुलीमुलीच गेल्या

kadyačānə ami gela sərwe mulimulič gelya

kadya-č-a-yanə ami ge-l-a sərwe muli-muli-č ge-l-ya

stick.OBL.PL-GEN-OBL-this.INS we.EXCL go-PFV-1PL all girls-girls-EMPH go-PFV-3PL

Then all the girls went (to collect the black berries).

<११> त्या बायाना नायायसोबत ज़ातोण म्हणून ज़ातोत म्हणून सांगतला घरी

tya bayana nayaysobət jaton mʰənun jatot mʰənun saŋətla ɡʰəri

tya baya-na nay-ay-sobət ja-t-on mʰənun ja-t-ot mʰənun saŋət-l-a ɡʰər-i

that.OBL women.OBL-ACC NEG-be.PRS-company go-IPFV-1PL therefore go-IPFV-1PL therefore tell-PFV-3SGM home-LOC

We told at home that we are going with those women (as they didn't have company).

<१२> आनि आम्मी सर्व मुली मुलं सर्व असे लहॉंची टोळी घेऊन मजे बाजूला गेला आमी

ani ammi sərwe muli mulə sərwe əse ləhāncī ṭoli ɡʰeun məʒə baʒula gela ami

ani ammi sərwe muli mulə sərwe əse ləhan-č-i ṭoli ɡʰe-un məʒə baʒu-la ge-l-a ami

and we.EXCL all girls boys all thus.3PL small-GEN-3SGF group.3SGF take-CP means side-LOC go-PFV-1PL we.EXCL

And we, all the kids, made a group and went to one part of the forest.

<१३> नं बाया वेगड्या गेल्या

nə baya wegdyā gelya

nə baya wegdyā ge-l-ya

and women.3PL different.3PLF go-PFV-3PLF

And the women went to another part of the forest.

<१४> आमी येरून्याच खात बसला

ami yerunyač kʰat bəsla

ami yeruny-a-č kʰa-t bəs-l-a

we.EXCL yeruni.OBL.PL-EMPH eat-IPFV sit-PFV-1PL

We sat there eating blackberries.

<१५> आमाला मदातच तहान लागली

amala mədatəc təhan lagli

ama-la mədatə-c təhan lag-l-i

we.EXCL.OBL-DAT middle-EMPH thirst.3SGN attach-PFV-3SGF

While eating, we all felt thirsty.

<१६> मग आता पान्यासाठी आमी बॉटल काय घेऊन गेलाच न्हवता

məg ata panyasati ami bətəl kay gʰeun gelač nʰəwta

məg ata panya-sati ami bətəl kay gʰe-un ge-l-a-č nʰəwt-a

then now water.OBL-for we.EXCL bottle what take-CP go-PFV-1PL-EMPH

NEG.be.PST-3SGM

We had not carried a water bottle with us.

<१७> मंग काय आमी तहान लागली

məng kay ami təhan lagli

məng kay ami təhan lag-l-i

then what we.EXCL thirst.3SGF attach-PFV-3SGF

Then we got thirsty.

<१८> तं ती तेच नाय का बांदेवर

tə ti teč nay ka bandewər

tə ti te-č nay ka band-e-wər

then she that-EMPH NEG what(=DM) border-OBL-PP.LOC

Then on the compound (of the farm).....

<१९> ही येक होतीच विहिर

hi yek hotič wihir

hi yek hot-i-č wihir

DEM.PROX.3SGF one be.PST-3SGF-EMPH well.3SGF

There was a well.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२०> येक तर शेतामदे विहिर
yek tər śētaməde wihir
yek tər śēt-a-məde wihir
one then farm-OBL-PP.LOC well.3SGF
One well was there in the farm..

<२१> ती व्हीरीमदे गोठे होते अशे म्हांडले
ti wʰiriməde goṭʰe hote hote əʃe mʰaṅḍle
ti wʰir-i-məde goṭʰe hot-e ho-t-e əʃe mʰaṅḍ-l-e
DEM.PROX.3SGF well-OBL-PP.LOC stone.PL be.PST.3PL thus.3PL arrange-PFV-3PL
In that well, stones were arranged.

<२२> त्या गोत्यायवर ऊतरून ना आमीनं पानी पिला होता व्हीरीमदला
tya gotyaywər utrun na aminə pani pila hota wʰiriməḍla
tya gotyay-wər utr-un na ami-nə pani pi-l-a hot-a wʰir-i-məḍ-l-a
DEM.DIST.OBL stone.PL.OBL-PP.LOC get down-CP DM we.EXCL-ERG water.3SGM
drink-PFV-1PL be.PST-3SGM well-LOC-middle-GEN-3SGM
We climbed down the well using those stone steps and drank the water.

<२३> घरचे लोकं खूप रागवले होते
ghərçē lokə kʰup ragəwle hotet
ghər-çē lokə kʰup rag-əw-l-e hot-et
home-GEN-3PL people.3PL very angry-CAUS-PFV-3PL be.PST-3PL
Our family members were very angry.

<२४> तर ते त्याना म्हायती नाय
tər te tyana mʰayti nay
tər te tya-na mʰayti- nay
then that they.OBL-DAT knowledge NEG
They don't know anything.

<२५> ह्यानी येवडे रागावले होते काई सांगता नाई येत सर्वांची खेर न्हवती
hyani yewde ragawle hote kai saṅta nai yet sərwañcī kʰer nʰəwti
hya-ni yewde rag-aw-l-e hot-e kai saṅ-ta nai ye-t sərwañ-c-ī kʰer nʰəwti
they.OBL-ERG this much.PL angry-CAUS-PFV-3PL be.PST-3PL some tell-IPFV NEG
com-IPFV all.OBL.PL-GEN-3SGF protection NEG.be.PST-3SGF
I cannot tell you how angry they were, they would not have spared us.

<२६> सर्वांची क्लास घेतला होती
sərwañcī klas gʰetla hoti
sərwañ-c-ī klas gʰet-l-a hot-i
all.OBL.PL-GEN-3SGF class.3SGF take-PFV-3SGM be.PST-3SGF
They scolded us.

<२७> येरोन्या तं खाल्लाच खाल्ला
yeronya tə kʰallac kʰalla
yeronya tə kʰal-l-a-c kʰa-ll-a
yeruni.PL so eat-PFV-3SGM-EMPH eat-PFV-3SGM
We not only ate the black berries but also...

<२८> घरची मार पन खाल्लाव
gʰərcī mar pən kʰallaw
gʰər-c-ī mar pən kʰa-ll-aw
home-GEN-3SGF beating.3SGM too eat-PFV-1PL
but also got beaten by our family members.

<२९> ती कारन व्हीरीमदे ऊतरून पानी पिला होता म्हनून
ti karən wʰiriməde utrun pani pila hota mʰənun
ti karən wʰir-i-məde utr-un pani pi-l-a hot-a mʰənun
DEM.PROX.3SGF reason.3SGN well-OBL-PP.LOC descend-CP water.3SG drink-PFV-
3SGM be.PST-3SGM therefore
Because we went inside the well and drank water.

२३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

भंडारा_भंडारा_भंडारा_पुरुष २४ वर्षे_१२ वी_कुणबी

<१> एकं ससा होता आनि एक कासव होता

ekə səsa hota ani ek kasəw hota

ekə səsa hot-a ani ek kasəw hot-a

one rabbit.3SGM be.PST-3SGM and one tortoise.3SGM be.PST-3SGM

There was a rabbit and a tortoise

<२> ह्या दोगांमधे शर्यत लागली किच्वा रेस लागली

hya doganmāde śəryət lagli kiwwa res lagli

hya dogan-māde śəryət lag-1-i kiwwa res.3SGF lag-1-i

DEM.PROX.OBL two.OBL-PP.LOC race.3SGF attach-PFV-3SGF or race.3SGF attach-PFV-3AGF

A race started between the two of them.

<३> तर रेसमदी सर कासव बिचारा हळूहळू येकेक येकेक हळूहळू हळूहळू पावलं टाकत समोर जाऊन रायला

tər resmādi sər kasəw bičāra həluhəlu yekek yekek həluhəlu həluhəlu pawlə takət səmor jāun rayla

tər res-mādi sər kasəw bičāra həluhəlu yekek yekek həluhəlu həluhəlu pawlə tak-ət səmor jā-un rayla

then race-PP.LOC VOC tortoise.3SGM poor.3SGM slowly one-one one-one slowly

slowly leg.3PL throw-IPFV ahead go-CP STAY.PRS.PROG.3SGM

Sir, in that race, the poor Tortoise kept on moving ahead very slowly step by step.

<४> आनि ससा हा मस्तपैकी कुदत कुदत कुदत कुदत आपलं स्पीडनी येऊन ऱ्हायला
ani səsa ha məstəpəiki kudət kudət kudət kudət aplə spidni yeun rʰayla
ani səsa ha məstəpəiki kud-ət kud-ət kud-ət kud-ət ap-l-ə spid-ni ye-un rʰayla
and rabbit.3SGM this nicely jump-IPFV jump-IPFV jump-IPFV jump-IPFV we.SELF-
GEN-3SGN speed-INS come-CP STAY.PRS.PROG.3SGM
And this rabbit was jumping and moving along very fast.

<५> पन ससानं विचार केला का कासव का हळूहळू आय
pən səsənə wičār kela ka kasəw ka həluhəlu ay
pən səsa-nə wičār ke-l-a ka kasəw ka həluhəlu ay
but rabbit-ERG thought.3SGM do-PFV-3SGM COMP tortoise.3SGM why slowly
be.PRS
But Rabbit thought that Tortoise was coming slowly.

<६> मी मस्तपैकी जाता जाता गाजर खाऊन (जातय)
mi məstəpəiki jata jata gaǰər kʰaun jatəy
mi məstəpəiki jā-ta jā-ta gaǰər kʰa-un ja-t-əy
I nicely go-IPFV go-IPFV carrot eat-CP go-IPFV-1SGN
“ I will eat some carrots while on the move.”

<७> त्याला गाजर दिसले
tyala gaǰər disle
tya-la gaǰər dis-l-e
he.OBL-DAT carrot.3PL see-PFV-3PL
He saw carrots.

<८> त्यानी गाजर खाल्ले
tyani gaǰər kʰalle
tya-ni gaǰər kʰa-l-le
he.OBL-ERG carrot.3PL eat-PFV-3PL
He ate carrots.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<९> थोडासा बसला

tʰoɖasa bəsla

tʰoɖasa bəs-l-a

little.3SGM sit-PFV-3SGM

He sat for sometime.

<१०> मग अजून धाऊन व्हाला

məg əʃun dʰaun rʰala

məg əʃun dʰa-un rʰala

then again run-CP STAY.PRS.PROG.3SGM

Then he was running again.

<११> कासव बिचारा हळूहळू संध गतीनं चालून रायला

kasəw bičara həluhəlu səntʰə gətine čalun rayla

kasəw bičara həluhəlu səntʰə gəti-nə čal-un rayla

tortoise.3SGM poor.3SGM slowly slow speed-INS walk-CP STAY.PRS.PROG.3SGM

Poor Tortoise was walking slowly.

<१२> पनं ससानं ससाला वाटलं की कासव खूप वेळ लागेल त्याला

pənə səsənə səsala waṭlə ki kasəw kʰup wəl lagel tyala

pənə səsə-nə səsə-la waṭ-l-ə ki kasəw kʰup wəl lag-el tya-la

but rabbit-ERG rabbit-DAT feel-PFV-3SGN COMP tortoise.3SGM more time.3SGM

attach-FUT he.OBL-DAT

But Rabbit thought that Tortoise will take longer.

<१३> तो काय माज्यासमोर कदी जाऊ शकत नाय

to kay maʃəsəmor kədi ʃau šəkət nay

to kay ma-ʃ-a-səmor kədi ʃa-u šək-ət nay

he what I.OBL-GEN-OBL-ahead when go-NON.FIN can-IPFV NEG

“Tortoise cannot go ahead of me.”

<१४> मी पळून जाऊ शकतो

mi pəlun jaʊ səkto

mi pəl-un ja-u sək-t-o

I run-CP go-NON.FIN can-IPFV-1SGM

“I can run and go ahead.”

<१५> मी धाऊन जाऊ शकतो

mi dʰaun jaʊ səkto

mi dʰa-un ja-u sək-t-o

I run-CP go-NON.FIN can-IPFV-1SGM

“I can run and go ahead.”

<१६> मग सस्यानी असंच तो खात खात गेला

məg səsyani əsəçə to kʰat kʰat gela

məg səsyani əsə-çə to kʰa-t kʰa-t ge-l-a

then rabbit.OBL-ERG thus.3SGN-EMPH he eat-IPFV eat-IPFV go-PFV-3SGM

Then the rabbit went on eating.

<१७> आणि येका जागेवर येऊन शांतपने आणि येका जागेवर आला

ani yeka jagewər yeun śantpəne ani yeka jagewər ala

ani yek-a jage-wər ye-un śantpəne ani yek-a jage-wər a-l-a

and one-OBL place.OBL-PP.LOC come-CP peacefully and one-OBL place.OBL-

PP.LOC come-PFV-3SGM

He reached one place peacefully.

<१८> आणि जोपून गेला

ani jōpun gela

ani jōp-un ge-l-a

and sleep-CP GO-PFV-3SGM

And he went to sleep.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१९> त्याला वाटलं कासव येऊ शकत नाय

tyala watlə kasəw yeu śəkət nay

tya-la waṭ-l-ə kasəw ye-u śək-ət nay

he.OBL-DAT feel-PFV-3SGN tortoise.3SGM come-NON.FIN can-IPFV NEG

He thought that Tortoise cannot come (here)

<२०> त्याला खूप वेळ लागंल

tyala kʰup weḍ lagəl

tya-la kʰup weḍ lag-əl

he.OBL-DAT more time attach-FUT

He will need more time.

<२१> मी तितपरेंत चाल्ला जाईन

mi titpərent čalla jain

mi tit-pərent čal-l-a ja-in

I there-upto walk-PFV-3SGM go-FUT

By then, I will reach there

<२२> पन मग येक वेळ आलं का कासव बिचारा हळूहळू हळूहळू आपलं

pən mæg yek weḷ alə ka kasəw bičara həluhəlu həluhəlu aplə

pən mæg yek weḷ a-l-ə ka kasəw bičara həluhəlu həluhəlu ap-l-ə

but then one time.3SGN come-PFV-3SGN COMP tortoise.3SGM poor.3SGM slowly

slowly we.SELF-GEN-3SGN

But then at a point in time poor Tortoise kept on moving slowly.

<२३> पन तो कंटीन्यू तेचं काम त्येनं कंटीन्यू सुरू ठेवलन

pən to kəṅtɪnyu tecə kam tyenə kəṅtɪnyu suru tʰewlən

pən to kəṅtɪnyu te-c-ə kam tye-nə kəṅtɪnyu suru tʰew-l-ən

but he continue he.OBL-GEN-3SGN work.3SGN he.OBL-ERG continue start keep-PFV-3SGN

But he kept on doing his work continuously.

<२४> त तो बिचारा जिंकला

tə to bičara jīnkla

tə to bičara jīnk-l-a

then he poor.3SGM win-PFV-3SGM

Then poor Tortoise won.

<२५> आनि ससा नंतर आला

ani səsə nəntər ala

ani səsə nəntər a-l-a

and rabbit.3SGM after come-PFV-3SGM

And Rabbit came after him.

<२६> त्यानं बगितलं तर कासव रेस जिंकलेला होता

tyanə bəgitlə tər kasəw res jīnklela hota

tya-nə bəgit-l-ə tər kasəw res jīnk-lel-a hot-a

he.OBL-ERG see-PFV-3SGN then tortoise.3SGM race.3SGF win-PLU.PFV-3SGM

be.PST-3SGM

He saw that Tortoise had won the race.

<२७> यातून सर आपल्याला बोद हे मिळते की कोनालाही कमी कदी समजु नये

yatun sər aplyala bod he mīlte ki konalahi kəmi kədi səmjū nəye

ya-t-un sər aply-la bod he mīl-t-e ki kona-la-hi kəmi kədi səmj-u nəye

this-LOC-ABL VOC we.INCL.OBL-DAT conclusion.3SGN this get-IPFV-3SG COMP

who.OBL-DAT-PRT less when understand-NON.FIN PROH

In this story, we learn that we should never consider anyone weak/inferior.

<२८> आपलं काम सपोज का आपून बरोबर ठेवला तर ते काम नक्की परिपुर्न होतो

aplə kam səpoj ka apun bərobər tʰewla tər te kam nəkki pəripurnə hoto

ap-l-ə kam səpoj ka apun bərobər tʰew-l-a tər te kam nəkki pəripurnə ho-t-o

we.INCL-GEN-3SGN work.3SGM suppose COMP we.INCL right put-PFV-3SGM then

DEM.DIST.3SGN work.3SGM definitely complete happen-IPFV-3SGM

When we keep on working continuously then our work will definitely get

completed.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२९> मग तो फक्त आपल्याला थोडंसं पेशन्स नावाची गोष्ट ठेवाला लागते

məg to pʰəkt aplyala tʰoḍəsə peʃəns nawaçī goʃtə tʰewala lagte

məg to pʰəkt aplyala tʰoḍəsə peʃəns nawaçī goʃtə tʰewala lagte

then he only we.INCL.OBL-DAT little.3SGN patience name-OBL-GEN-3SGF

story.3SGF put-NON.FIN attach-IPFV-3SGF

But one has to be patient.

२४ जिल्हा:- यवतमाळ

२४.१ यवतमाळ जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
यवतमाळ	घाटंजी	खापरी	स्त्री १८ वर्षे, १२ वी, बौद्ध SC	लाकूडतोड्या
यवतमाळ	घाटंजी	खापरी	स्त्री ७० वर्षे, अशिक्षित, गोंड	लग्नपद्धतीविषयी कथन
यवतमाळ	घाटंजी	खापरी	पुरुष २६ वर्षे, ९ वी, हिंदू कोलाम	बालपणाविषयी कथन
यवतमाळ	घाटंजी	कुर्ली	पुरुष २१ वर्षे, ७ वी, गोंड/ पुरुष २६ वर्षे, पदवीधर, गोंड	ससा आणि कासव
यवतमाळ	घाटंजी	कुर्ली	पुरुष ६० वर्षे, अशिक्षित, माळी मरार	लग्नपद्धतीविषयी कथन
यवतमाळ	नेर	कोलुरा	स्त्री २० वर्षे, पदवीधर, हटकर	म्हातारी आणि भोपळा
यवतमाळ	नेर	कोलुरा	स्त्री ५२ वर्षे, ७ वी, धनगर हटकर	शेतीविषयी कथन
यवतमाळ	नेर	कोलुरा	स्त्री ४३ वर्षे, १० वी, बौद्ध महार	कुटुंबाविषयी कथन
यवतमाळ	नेर	कोलुरा	पुरुष ५४ वर्षे, २ री, प्रधान	लग्नपद्धतीविषयी कथन
यवतमाळ	नेर	दगड धानोरा	पुरुष ५१ वर्षे, ९ वी, हिंदू तेली	ससा आणि कासव
यवतमाळ	नेर	दगड धानोरा	पुरुष ५९ वर्षे, १० वी, कुणबी	गावाविषयी कथन

२४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

यवतमाळ_घाटंजी_खापरी_स्त्री ७० वर्षे_अशिक्षित_गोंड

<१> पोरगी देनार मनजे ही आपली पोरगी झाली तवास नाक आपलं ज्ञाते समजाचं.

porgi denar mən̄jē hi apli porgi jʰali təwac nak aplə jate səmjacə

porgi de-nar mən̄jē hi ap-l-i porgi jʰa-l-i təwa-c nak ap-lə ja-te səmj-ac-ə

girl give-PROS means DEM.PROX.3SGF self-GEN-3SGF daughter happen-PFV-3SGF

then-EMPH nose.3SGN we.INCL-GEN-3SGN go-IPFV understand-NON.FIN-3SGN

(We) give our daughter (in marriage); when a girl is born to us, consider that we have lost our status (in the caste group, society).

<२> पन आता हे इतुन तेच्यासंग ज्ञानं पन हे कऱ्या भाकरी मना चून कऱ्या मना करुन

pən ata he itun tečāsəngə janə pən he kənyā bhakri mənā cun kənyā mənā

kərun

pən ata he it-un te-č̣-a-səngə ja-nə pən he k ənyā bhakri mənā cun kənyā mənā

kərun

but now this here-ABL that-GEN-OBL-PP.SOC go-INF but this kənyā bhakri DM

chun kənyā DM do-CP

So now she is to go with him from here, making *bhakri* (millet bread) or *chun* or garlands...

<३> किवा हारा टाकुनस मना कुन्या मंदीरात ज्ञाउन त हे मानुसकीचं होते

kiwa hara takunəs mənā kunyā məndirat jaun tə he manuskiçə hote

kiwa hara tak-un-əs mənā kunyā məndir-a-t ja-un tə he manuski-çə hot-e

or garlands THROW-CP-EMPH DM which temple-OBL-LOC go-CP so this humanity-

EMPH be.PST-3

If someone (gets married) in a temple then it is still considered on humanitarian grounds.

<४> अन पळुन ज्ञानं मनजे पळुन ज्ञानं मनजे एकदमस होते ना
ən pəlun janə mən̄jē pəlun janə mən̄jē ekdəməs hote na
ən pəl-un ja-nə mən̄jē pəl-un ja-nə mən̄jē ekdəmə-s ho-t-e na
and run-CP go-INF means run-CP go-INF means suddenly-EMPH be-IPFV-3 DM
But if someone runs away, it is an extreme step, isn't it?

<५> मनुन ह्या पद्धतीनं कसंतरी कराचं
mənun hya pəddətīnə kəsətəri kəracə
mənun hya pəddət-i-nə kəsətəri kər-ac-ə
therefore DEM.PROX.OBL method-OBL-INS somehow do-NON.FIN-3SGN
So, it is to be done somehow in this way.

<६> दोगाल दोन हारा आनाच्या
dogal don hara anačā
doga-l don hara an-ač-a
both.OBL-DAT two garland.3PL bring-NON.FIN-3PL
(One must) Bring two garlands for the two of them.

<७> देवळात जाचं.
dewlat jacə
dewla-t ja-c-ə
temple.OBL-LOC go-NON.FIN-3SGN
Go to the temple...

<८> हे वाच्यानं उडाचे मुरमुरे आनाचे
he waryanə uḍācē murmure anačē
he warya-nə uḍa-c-ē murmure an-ač-ē
DEM.PROX.3PL wind.OBL-INS fly-NON.FIN-3PL puffed rice.3PL bring-NON.FIN-3PL
Bring puffed rice...

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<९> आन थे हारा टाकुन द्याच्या

an tʰe hara takun dyaçã

an tʰe hara tak-un dya-c̣-a

and DEM.DIST.3PL garland.3PL THROW-CP GIVE-NON.FIN-3PL

And garland each other.

<१०> खा बापा हे घास घास मुरमुरे

kʰa bapa he gʰas gʰas murmure

kʰa bapa he gʰas gʰas murmure

eat.IMP VOC DEM.PROX bite bite puffed rice.3PL

Give some puffed rice to everyone for eating.

<११> अन जा आपापल्या घरी झालं लग्न.

ən ja apaplya gʰəri jʰalə ləgnə

ən ja apap-l-ya gʰər-i jʰa-l-ə ləgnə

and go.IMP we.SELF-GEN-3PL home-LOC happen-PFV-3SGN marriage.3SGN

And go to one's own home. That's all. This completed the wedding ceremony.

<१२> आशा पद्दतीचं व्हाय पा आमचं लग्न

aʂa pəddʰətice wʰətay pa amcə ləgnə

aʂa pəddʰət-i-c-ə wʰə-t-ay pa am-c-ə ləgnə

thus.OBL method-OBL-GEN-3SGN happen-IPFV-be.PRS see we.EXCL-GEN-3SGN

wedding.3SGN

This is how our weddings took place.

<१३> आमचं लग्न झालं हुंदा नवता काइ नवता काइ नवतं पयलं.

amcə ləgnə jʰalə huṅḍa nəwta kai nəwta kai nəwtə pəylə

am-c-ə ləgnə jʰa-l-ə huṅḍa nəwt-a kai nəwt-a kai nəw-t-ə pəylə

we.EXCL-GEN-3SGN marriage.3SGN happen-PFV-3SGN dowry.3SGM NEG.PST-3SGM

some NEG.PST-3SGM some NEG.PST-3SGN before

In our marriage, earlier, there was no dowry, nothing (of the sort).

<१४> त पुरन पोइच्चा सयपाक पयलं

tə purən poica səypak pəilə

tə purən poi-c-a səypak pəilə

so puranpoli-GEN-3SGM cooking.3SGM before

Earlier, *Puranpoli* was served to guests in wedding ceremonies.

<१५> आता आपुन बुंदा करतो किवा बर्फी करतो.

ata apun bunda kərto kiwa bhərpi kərto

ata apun bunda kər-t-o kiwa bhərpi kər-t-o

now we.INCL *bundi* do-IPFV-1PL or *barfi* do-IPFV-1PL

Now, we make *bundi* or *barfi* (=sweets).

<१६> तवा मनजे भारीत भारी सयपाक मनजे पुरन पोइच्चा.

təwa mən̄jē bhārit bhāri səypak mən̄jē purən poica

təwa mən̄jē bhāri-t bhāri səypak mən̄jē purən poi-c-a

then means good-LOC good cooking means puran poli-GEN-3SGM

At that time, the best meal was *Puranpoli*.

<१७> तं पुरनाच्चा सयपाक लग्नाले भात कोनतं वरन आसं तसं

tə purnaca səypak ləgnale bhāt kontə wərən asə təsə

tə purna-c-a səypak ləgna-le bhāt kontə wərən asə təsə

so puran.OBL-GEN-3SGM cooking.3SGM marriage.OBL-DAT rice which *waran*

thus.3SGN that.3SGN

So, (for marriages earlier), only a meal of *puranpoli* (was served). Some variety of rice, some variety of lentil, and such other things.

<१८> ते भजे मजे काय नाय.

te bhəjē məjē kay nay

te bhəjē məjē kay nay

that *bhajji* REDUP what NEG

There were no fritters etcetera.

<१९> हे गी तं काइच्च भेटाच्चं नवं पयलं
he gi tə kaic bʰetaycə nawə pəylə
he gi tə kai-c bʰet-ayc-ə nawə pəylə
this PRT so some-EMPH meet-PST.HAB-3SGN NEG before
So earlier, (we) used to get nothing here.

<२०> आता हे पाय ना हे पावना आता आमच्या घरी आला समजा.
ata he pay na he pawna ata amčā ghəri ala səmjā
ata he pay na he pawna ata am-č-a ghər-i a-l-a səmjā
now DEM.PROX guest now we.EXCL-GEN-OBL home-LOC come-PFV-3SGM
suppose.IMP.2PL
Now look at this, suppose a guest comes to our house.

<२१> त आपल्या घरी तवा गउ नाय सापडे
tə aplyā ghəri təwā gəu nay sapde
tə ap-l-ya ghər-i təwā gəu nay sapd-e
so we.INCL-GEN-OBL home-LOC then wheat NEG find-PST.HAB
There used to be no wheat in our house then.

<२२> पोयी त कशीस दिसे नाय
poyi tə kəʃis dise nay
poyi tə kəʃi-s dis-e nay
poli so how-EMPH see-PST.HAB NEG
Chapati was never available.

<२३> मंग आता तुया घरचं माया घरचं असं.
məng ata tuyā ghərcə mayā ghərcə əsə
məng ata tu-y-a ghər-c-ə ma-y-a ghər-c-ə əsə
then now you.SG-GEN-OBL home-GEN-3SGN I.OBL-GEN-OBL home-GEN-3SGN
thus.3SGN
But now some from your house, some from my house.

<२४> बाइ यक पावना आला

bai yək pawna ala

bai yək pawna a-l-a

woman.VOC one guest.3SGM come-PFV-3SGM

(We would say,) “Oh woman, we have a guest”.

<२५> देते का दोन गिलास कनीक उसनी आनाचं.

dete ka don gilās kənik usni anacə

de-t-e ka don gilās kənik usni an-ac-ə

give-IPFV-3SGF what two glass flour lend bring-NON.FIN-3SGN

“Will you lend me two glasses of flour?” Then we would bring wheat flour.

<२६> मंग ते दोन, दोन गिलास कनीक उसनी आनाची

məng te don don gilās kənik usni anacī

məng te don don gilās kənik usni an-ac-ī

then DEM.DIST two two glass flour lend bring-NON.FIN-3SGF

Then we would borrow two glasses of wheat flour.

<२७> जवारीच्या पिटाले वराचं कायच्यात आंदनामनी.

ǰəwariçā piṭale wəracə kayçət aṇḍənaməni

ǰəwari-ç-a piṭ-a-le wərac-ə kayçət aṇḍəna-məni

jawar-GEN-OBL flour-OBL-ACC mix-NON.FIN-3SGN in which boiling water-OBL-

PP.LOC

Jowar flour should be mixed with boiling water.

<२८> अंदनामदी निब्वर वराचं

aṇḍənamədi nibbər wəracə

aṇḍəna-mədi nibbər wərac-ə

boiling water-OBL-PP.LOC hard mix-NON.FIN-3SGN

Mix the flour vigorously in the boiling water.

<२९> आन थे कनकीची पाती कराची येवडी

an tʰe kənkiçĩ pati kəraçĩ yewði

an tʰe kənki-çĩ-i pati kər-acĩ-i yewði

and DEM.DIST flour.OBL-GEN-3SGF cup.PL do-NON.FIN-3PL this much.3PL

Cups are made out of the wheat flour dough.

<३०> आन तेच्यामदी थे जवारीचं पिट भराचं

an teçāmədi tʰe ʃəwaricə piṭ bhəracə

an te-ç-a-mədi tʰe ʃəwari-c-ə piṭ bhər-ac-ə

and that-GEN-OBL-PP.LOC DEM.DIST.OBL Jowar-GEN-3SGN flour.3SGN fill-
NON.FIN-3SGN

And these must be filled with Jowar dough.

<३१> आन थे लाटुन टाकाची पोळी

an tʰe laṭun ṭakaçĩ poli

an tʰe laṭ-un ṭak-acĩ-i poli

and DEM.DIST.3SGF roll-CP THROW-NON.FIN-3SGF poli

And then roll them into *chapatis*.

<३२> अन थे पोळी लाटुन टाकून यक आपल्या घरचं पोरगं अन यकच पावना जेवाले बसवाचा.

ən tʰe poli laṭun ṭakun yək aṭpɽya ɣərçə pərgə ən yəkəç pawna ʃəwale bəswaça.

ən tʰe poli laṭ-un ṭak-un yək aṭ-ɽ-ya ɣər-c-ə pərgə nə yəkə-c pawna ʃəw-ale
bəsw-ac-a

and DEM.DIST.3SGF poli roll-CP THROW-CP one we.INCL-GEN-OBL home-GEN-
3SGN child and one-EMPH guest eat-NON.FIN sit-NON.FIN-3SGM

After making *chapatis*, a small child of our house and the guest would be made to eat it.

<३३> मंजे थे तेवडं पुरनार आय का सग्या घरच्यायले नाइ पुरत

məñʃe tʰe tewḍə purnar ay ka səgya ɣərçāyle nai purət

məñʃe tʰe tewḍə pur-nar ay ka səgya ɣər-ç-ay-le nai purət-t

means that much.3SGN sufficient-PROS be.PRS what all.OBL home-GEN-OBL-DAT
NEG sufficient-IPFV

Is the cooked food enough for all the people in our household? No.

<३४> म ते यक पावना न आपलं यक लेकरु तितं जेवाले बसवाच

mə te yək pawna nə aplə yək lekru titə jəwale bəswacə

mə te yək pawna nə ap-l-ə yək lekru titə jəw-ale bəs-w-ac-ə

then DEM.DIST one guest and we.INCL-GEN-3SGN one child there eat-NON.FIN

sit-CAUS-NON.FIN-3SGN

(Since the cooked food isn't going to be enough for all in the family), (we) make one of our kids and the guest sit for the meal.

<३५> येच्या पलिकडं दुसरं काइ भेटी नाय बाय.

yečā pəlikəḍə dusrə kai bʰeti nay bay

ye-c̣-a pəlikəḍə dusrə kai bʰet-i nay bay

that-GEN-OBL across other some get-PST.HAB NEG woman.VOC

(We) would not get anything besides this.

२४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

यवतमाळ_नेर_दगड धानोरा_पुरुष ५१ वर्षे_९ वी_हिंदू तेली

<१> एक ससा होता आनि यक कासव होता.

ek səsa hota ani yək kasəw hota

ek səsa hot-a ani yək kasəw hot-a

one rabbit.3SGM be.PST-3SGM and one tortoise.3SGM be.PST-3SGM

There was a rabbit and a tortoise.

<२> तेयची दोगान लागली शर्यत.

tyeyčī dogan lagli śəryət

tyey-čī dogan lag-l-i śəryət

they.OBL-GEN-3SGF both.GEN ATTACH-PFV-3SGF race.3SGF

Both of them started a race.

<३> शरेत लागल्यावर असा ससा मने मी जिंकतो मी जिकतो बा

śəret laglyawər əsa səsa mənə mi jīnkto mi jikto ba

śəret lag-l-ya-wər əsa səsa mənə mi jīnk-t-o mi jikto ba

race.3SG ATTACH-PFV-OBL-after thus.3SGM rabbit.3SGM QUOT I win-IPFV-1SGM I

win-IPFV-1SGM VOC

After the race started the rabbit said, “I will win, I will win”.

<४> अन कासव मने मी जिकतो.

ən kasəw mənə mi jikto

ən kasəw mənə mi jik-t-o

and tortoise.3SGM QUOT I win-IPFV-1SGM

And the tortoise said “I will win”.

<५> मंग असं करता करता मंग दोगय लागले धावाले.

məng əsə kərta kərta məng dogəy lagle dhawale

məng əsə kər-ta kər-ta məng dogə-y lag-l-e dhaw-ale

then thus.3SGN do-IPFV do-IPFV then both-PRT ATTACH-PFV-3PL run-

NON.FIN.INCP

Then doing so, both of them started running.

<६> मंग धावता (धा)वता ससा खूप धावला असा ज़ोय्यात्री.

məŋg dʰawta (dʰ)awta səsa kʰup dʰawla əsa joryanni

məŋg dʰaw-ta (dʰ)aw-ta səsa kʰup dʰaw-l-a əsa joryan-ni

then run-IPFV run-IPFV rabbit.3SGM very run-PFV-3SGM thus.3SGM fast.OBL-INS

Then the rabbit ran very fast.

<७> ज़ोरत धावल्यावर सशाले च़ांगलं झाड भेटलं ना सावलीच़ं

jorat dʰawlyawər səʃale caŋglə jʰaḍ bʰetlə na sawlicə

jor-a-t dʰaw-l-ya-wər səʃa-le caŋglə jʰaḍ bʰet-l-ə na sawli-c-ə

fast-OBL-LOC run-PFV-OBL-after rabbit.OBL-DAT good.3SGN tree.3SGN find-PFV-

3SGN DM shadow-GEN-3SGN

After running fast, the rabbit saw a tree under which there was shade.

<८> गैरी सावली मंजे त्याले थंडगार चिकलातली

gəiri sawli məñje tyale tʰəṇḍgar čiklatli

gəiri sawli məñje tya-le tʰəṇḍgar čikla-t-l-i

very shadow.3SGF means he.OBL-DAT cold slush.OBL-LOC-GEN-3SGF

Dense shade means the shade in cool mud.

<९> सावलीत ससा गेला अन झोपून रायला.

sawlit səsa gela ən jʰopun rayla

sawli-t səsa ge-l-a ən jʰop-un ray-l-a

shadow-LOC rabbit.3SGM go-PFV-3SGM and sleep-CP STAY-PFV-3SGM

The rabbit went and slept in the mud, in the shade of the tree.

<१०> कासव आपला अरामानं अरामानं च़ालत च़ालत च़ालत च़ालत थो च़ालताच़ च़ाल्ला.

kasəw apla əramanə əramanə calət calət calət calət tʰo caltac calla

kasəw ap-l-a əram-a-nə əram-a-nə calə-t calə-t calə-t calə-t tʰo cal-t-a-c cal-l-a

tortoise.3SGM self-GEN-3SGM rest-OBL-INS rest-OBL-INS walk-IPFV walk-IPFV

walk-IPFV walk-IPFV he walk-IPFV-3SGM-EMPH walk-PFV-3SGM

The tortoise slowly kept on walking.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> कासव चाल्ला गेला

kasəw calla gela

kasəw cal-l-a ge-l-a

tortoise.3SGM walk-PFV-3SGM go-PFV-3SGM

The tortoise went (ahead).

<१२> सशाल झोप लागून गिली.

səʃal jʰop lagun gili

səʃa-l jʰop lag-un gi-l-i

rabbit.OBL-DAT sleep.3SGF attach-CP GO-PFV-3SGF

The rabbit fell asleep.

<१३> ससा झोपूनच रायला

səsa jʰopunəc rayla

səsa jʰop-unə-c ray-l-a

rabbit.3SGM sleep-CP-EMPH STAY-PFV-3SGM

The rabbit remained asleep.

<१४> अन कासव ज़रून पोचलाय बी.

ən kasəw jəun poclay bi

ən kasəw jə-un poc-l-a-y bi

and tortoise.3SGM go-CP reach-PFV-3SGM-be.PRS PRT

And the tortoise has already reached.

<१५> कासव जिंकला आनि ससा हारला.

kasəw jīnkla ani səsa harla

kasəw jīnk-l-a ani səsa har-l-a

tortoise.3SGM win-PFV-3SGM and rabbit.3SGM lose-PFV-3SGM

The tortoise won and the rabbit lost.

२५ जिल्हा:- रत्नागिरी

२५.१ रत्नागिरी जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
रत्नागिरी	रत्नागिरी	मालगुंड	पुरुष ४४ वर्षे,पदवीधर,हिंदू कुणबी	ससा आणि कासव
रत्नागिरी	रत्नागिरी	झाडगाव	स्त्री ५५ वर्षे,५ वी,मुस्लिम	स्वतःविषयी कथन
रत्नागिरी	रत्नागिरी	झाडगाव	पुरुष ५१ वर्षे,१० वी,मुस्लिम	ससा आणि कासव
रत्नागिरी	रत्नागिरी	सोमेश्वर	स्त्री ४३ वर्षे,७ वी,कुलंबी	टोपीवाला आणि माकडं
रत्नागिरी	रत्नागिरी	सोमेश्वर	पुरुष २५+ वर्षे,१२ वी,कुलंबी	शिक्षणाविषयी कथन
रत्नागिरी	दापोली	दाभोळ	पुरुष ६५ वर्षे,११ वी,हिंदू भंडारी	शेतीविषयी कथन (आंब्याचा व्यवसाय)
रत्नागिरी	दापोली	पालगड	पुरुष ३५ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
रत्नागिरी	चिपळूण	करंबवणे	पुरुष ७० वर्षे,६ वी,हिंदू तिलोरी कुणबी	सणाविषयी कथन
रत्नागिरी	चिपळूण	करंबवणे	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू तिलोरी कुणबी	शिक्षणाविषयी कथन
रत्नागिरी	संगमेश्वर	आंबवली	स्त्री ४९ वर्षे,७ वी,मुस्लिम	लग्नपद्धतीविषयी कथन
रत्नागिरी	संगमेश्वर	आंगवली	स्त्री ३२ वर्षे,१० वी,मुस्लिम	पाककृती
रत्नागिरी	संगमेश्वर	आंगवली	पुरुष ३७ वर्षे,५ वी,SC	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
रत्नागिरी	संगमेश्वर	कसबा	पुरुष २३ वर्षे,८ वी,हिंदू मराठा	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
रत्नागिरी	संगमेश्वर	कसबा	पुरुष ३७ वर्षे,१२ वी,मुस्लिम	चित्रपटाविषयी कथन
रत्नागिरी	संगमेश्वर	कसबा	स्त्री २९ वर्षे	वडील आणि मुलगा
रत्नागिरी	राजापूर	कुंभवडे	स्त्री ४३ वर्षे,९ वी,लोहारी कुणबी	म्हातारी आणि भोपळा
रत्नागिरी	राजापूर	कुंभवडे	पुरुष ५२ वर्षे,१२ वी,हिंदू भंडारी	ससा आणि कासव
रत्नागिरी	राजापूर	मंद्रूळ	स्त्री १७ वर्षे,११ वी,हिंदू तिलोरी कुणबी	ससा आणि कासव
रत्नागिरी	राजापूर	मंद्रूळ	पुरुष ८९ वर्षे,४ थी, कुणबी	शेतीविषयी कथन
रत्नागिरी	राजापूर	सोलगाव	स्त्री ६४ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू भंडारी	खोडकर मुलगा आणि वडील
रत्नागिरी	राजापूर	सोलगाव	पुरुष ३७ वर्षे,१२ वी,हिंदू भंडारी	राहणीमानाविषयी
रत्नागिरी	राजापूर	सोलगाव	पुरुष ७२ वर्षे,६ वी,हिंदू तिलोरी कुणबी	लाकूडतोड्या

२५.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

रत्नागिरी_रत्नागिरी_झाडगाव_स्त्री ५५ वर्षे_५ वी_मुस्लिम

<१> माजे आविश्चात म्हनजे मोप घडललाय

maʃe awiʃyat mʰəñʃe mop ghədləlay

ma-ʃ-e awiʃya-t mʰəñʃe mop ghədl-ləl-ay

I.OBL-GEN-3SGN life.OBL-LOC means lot happen-PLU.PFV-be.PRS

A lot has happened in my life.

<२> ह्या मुलगाए ना माजा दोन नंबर

hya mulgae na maja don nəmbər

hya mulga-ae na ma-j-a don nəmbər

DEM.PROX.OBL son-be.PRS DM I.OBL-GEN-3SGM two number

He is my second number (younger) son.

<३> आता आला ना आ ता मजे सात महिन्याचा होता

ata ala na a ta məʃe sat mʰəinyaca hota

ata a-l-a na a ta məʃe sat mʰəinya-c-a hot-a

now come-PFV-3SGM DM DEM.PROX.3SGM COREL means seven month.OBL-GEN-3SGM be.PST-3SGM

The one (my second son), who just came, he was seven months old.

<४> सात म्हडन्याचा होता आनी मला पानियाचो इते मुप तरास ना पडल्यांदाच इकरे आलो होतो मी

sat mʰəinyaca hota ani məla paniyaco ite mup tərās na pəilyandac ikəre alo hoto mi

sat mʰəinya-c-a hot-a ani mə-la pani-a-c-o ite mup tərās na pəilyanda-c ikəre

a-l-o ho-t-o mi

seven month.OBL-GEN-3SGM be.PST -3SGM and I.OBL-DAT water-OBL-GEN-3SGM

here much trouble.3SGM PRT first-EMPH here come-PFV-1SGF be.PST-1SGF I

(He) was seven months old and when we came here for the first time, there were problems in the water supply, and we had come here for the first time.

<५> या सात म्हइन्याचा होता ना तवा ह्या हिकडची यची पयदाइश
ya sat m^həinyaca hota na təwa hya hikd^či yə^či pəydaiš
ya sat m^həinya-c-a hot-a na təwa hya hikd-č-i yə-č-i pəydaiš
DEM.PROX.OBL seven month.OBL-GEN-3SGM be.PST-3SGM PRT that time
DEM.PROX.OBL here-GEN-3SGF he.OBL-GEN-3SGF birth.3SGF
He was seven months old, and he was born here.

<६> तवा मी तिकडं मी पान्याला गेलो होतो भइनिच्या नलाचा पानी आनं
təwa mi tikdə mi panyala gelo hoto b^həiničā nəlaca pani anə
təwa mi tikdə mi panya-la ge-l-o hot-o b^həini-čā nəl-a-c-ə pani an-nə
that time I there I water.OBL-DAT go-PFV-1SGF be.PST-1SGF sister.OBL-GEN.OBL
tap-OBL-GEN-3SGN water.N bring-NON.FIN.
That time, I had gone there to fetch water from my sister's place.

<७> आनी तवा म्हंजे तीन तीन हंड्यान पानी आनत मी
ani təwa m^həñjē tin tin həṇḍyan pani anət mi
ani təwa m^həñjē tin tin həṇḍya-n pani an-ət mi
and that time means three three pot.OBL-INS water.N bring-PST.HAB I
And at that time, I used to bring water using three pots (at a time).

<८> हेला पालन्यात ठो मी दूध पिव्या अंगाचा सात म्हइन्याचा होता एकदम ल्हान
hela palnyat t^ho mi dud^h piwya aṅgaca sat m^həinyaca hota ekdəm l^han
he-la palnya-t t^ho mi dud^h piwya aṅg-a-c-a sat m^həiny-a-c-a hot-a ekdəm l^han
he.OBL-ACC cradle.OBL-LOC keep.PST.HAB I milk drink.PST.HAB.3SGM body-OBL-
GEN-3SGM seven month-OBL-GEN-3SGM be.PST-3SGM much little
I used to keep him in a cradle (and) I used to breastfeed him. At that time, he
was just seven months old, very small (child).

<९> आनी तो दूद पेव्या अंगाचा त्याला मी ठो म्हनजे कोनच नाय झोपरी होती पडला नेलते नाओ तुमी तिकरे त्या झोपच्यात होतो

ani to dud pewya anigaca tyala mi tʰo mʰəñjɛ konəc nay jʰopri hoti pəila nelte nao tumi tikre tya jʰopryat hoto

ani to dud pewya anig-a-c-a tya-la mi tʰo mʰəñjɛ konə-c nay jʰopri hot-i pəila ne-l-t-e nao tumi tikre tya jʰoprya-t hot-o

and he milk.3SGM drink.PST.HAB.3SGM body-OBL-GEN-3SGM he.OBL-ACC I keep.PST.HAB means whoever-EMPH NEG hut.3SGF be.PST-3SGF first.LOC keep-PFV-be.PST-3PL PRT.VOC you.2PL there DM.DIST.OBL hut.OBL-LOC be.PST-1PL
And he used to drink breast milk. If I kept him, there was no one. Ours was a hut earlier; did you show it to them, we used to live there in that hut.

<१०> त्या बिचाऱ्यान मला थय दिलान होता म्हजे कुठं मिलत न्हवता मला रुम

tya bičāryan məla tʰəy dilan hota mʰəjɛ kutʰə milət nʰəwta məla rum

tya bičārya-n mə-la tʰəy di-lan hot-a mʰəjɛ kutʰə mil-ət nʰəwt-a mə-la rum

DEM.DIST.OBL poor.OBL-ERG I.OBL-DAT there give-PFV be.PST-3SGM means where get-IPFV NEG.be.PST-3SGM I.OBL-DAT room.3SG

That person gave me that (hut) when (I) was not getting a room elsewhere.

<११> मी पान्याला गेलो होतो त आ मेन लायनचा मनजे वायर परला

mi panyala gelo hoto tə a men laynca mənjɛ wayər pərla

mi panya-la ge-l-o hot-o tə a men layn-c-a manjɛ wayər pər-l-a

I water.OBL-DAT go-PFV-1SGF be.PST-1SGF that time main line-GEN-3SGM means wire.SGM fall-PFV-3SGM

When I had gone for water, the main electrical wire fell down.

<१२> परला होता आता मला कायच नाय होताया

pərla hota ata məla kayəc nay hotaya

pər-l-a hot-a ata mə-la kayəc nay hotaya

fall-PFV-3SGM be.PST-3SGM now I.OBL-DAT anything NEG be.PST

(It) fell down. I did not know anything.

<१३> म्हजे असा की वारली असुपन मी हेच्यात अशे एकदम हेच्यासारखी उठवुन नेल्या कायस नव्हता म्हजे सास नाय चालत होती कायस नाय

m^həjə əsa ki warli əsupən mi hečət ašə ekdəm hečāsark^hi u^hwun nelya kayəs
nəw^hta m^həjə sas nay calət hoti kayəs nay

m^həjə əsa ki war-l-i əs-u-pən mi he-č-a-t ase ekdəm he-čā-sark^h-i u^hw-un ne-l-ya
kayə-s nəw^ht-a m^həjə sas nay cal-ət hot-i kayə-s nay

means thus PRT die-PFV-3SGF be-CP-also I this-GEN-OBL-LOC thus suddenly
this.OBL-GEN.OBL-like-3SGF get up-CP take-PFV-3SG what-EMPH NEG.be.PST-
3SGM means breath.3SGF NEG walk-IPFV be.PST-3SGF what-EMPH NEG

I was picked up like I was dead. Nothing was going on (in my body). My breath
had stopped. Nothing was going on (in my body).

<१४> मं ते मला सिविल्ला नेत होते सिविल्ला माझ्या आईन न्हेऊला ना दिलान

mə te məla siwilla net hote siwilla maj^ha ain n^heula na dilan

mə te mə-la siwil-la ne-t hot-e siwil-la ma-j^ha ai-n n^he-ula na di-l-an

then they I-DAT civil-LOC take-IPFV be.PST-3PL civil-LOC I-GEN.OBL mother-ERG
take-NON.FIN NEG give-PFV-3SG

They were taking me to the civil hospital but my mother did not allow them to
take me to the civil hospital.

<१५> तं काय व्हडल ता इकरेच होइल दुसऱ्या डाक्टरजवळ तुम्ही न्हेवा काय नाय तेन
औरंगाबादच्यात नेला तेनी पन घेतलान नाय केस

tə kay w^həil ta ikrec hoil dusrya daktərjəwəl tumhi n^he-wa kay nay ten
awrəngabadčāt nela teni pən g^hetlan nay kes

tə kay w^hə-il ta ikre-c ho-il dusrya daktər-jəwəl tumhi n^he-wa kay nay ten
awrəngabad-čā-t ne-l-a te-ni pən g^het-l-an nay kes

PRT what become-FUT that here-EMPH become.FUT second.OBL doctor-near
you.2PL take-NON.FIN what NEG that.ERG Aurangabad-GEN.OBL-LOC take-PFV-
3SG they-ERG PRT take-PFV.3SG NEG case.3SG

Whatever happens will happen here. If you take (her) to another doctor, nothing
(it will not help). They shifted me to another doctor - the one from Aurangabad -
but they did not admit me.

<२१> नंत(र) मोप घाबरे ती

nəntə(r) mop gʰabre ti

nəntər mop gʰabre ti

after much scared.PST.HAB she

She was very scared.

<२२> मग मला ज़रा शुद्ध आली ना ज़रा ज़रा असा मजे

məg məla jəra šuddə ali na jəra jəra əsa məjə

məg mə-la jəra šuddə a-l-i na jəra jəra əsa məjə

then I.OBL-DAT a little consciousness.F come-PFV-3SGF PRT a little a little

thus.3SGM means

Then, I regained consciousness a bit.

<२३> परकारच्या इकरे नेलाय पालकर हॉस्पिटल पालकर हॉस्पिटल तिकरे

pərkarcā ikre nelay palkər hōspītəl pəlkər hōspītəl tikre

pərkar-čā ikre ne-l-ay paləkər hōspītəl pləkər hōspītəl tikre

Parkar-GEN.OBL here take-PFV-be.PRS Palkar hospital.SG Palkar hospital.SG there

I was taken to Palkar hospital.

<२४> तिते नेलाय मला

tite nelay məla

tite ne-l-ay mə-la

there take-PFV-be.PRS I.OBL-ACC

I was taken there.

<२५> मं तेनि त्या बिच्यारान मजे अडमीट करुन घेल्लान मला

mə teni tya bičāran məjə əḍmiṭ kərun gʰetlan məla

mə te-ni tya bičāra-n məjə əḍmiṭ kər-un gʰet-l-an mə-la

then he.OBL-ERG DEM.DIST.OBL poor-ERG means admit do-CP take-PFV-3SG

I.OBL-ACC

Then, he allowed me to get admitted (there).

<२६> मं तेला वाटला ना की आता ही शुद्धीत आयली म्हनुन तवा
mə tela wətlə nɑ ki ɑtɑ hi ũddit ayli mʰənun təwɑ
mə te-lɑ wətl-l-ɑ nɑ ki ɑtɑ hi ũddi-t ay-l-i mʰənun təwɑ
then he.OBL-DAT feel-PFV-3SGM PRT COMP now this.3SGF consciousness-LOC
come-PFV-3SGF because that time
When he felt that she was conscious, at that time (he admitted me).

<२७> नायतर असा की कीज करून सोरला होता की खल्लास झायली अँक्युली म्हनजे
nɑytər əsɑ ki kij kər-un sorlɑ hotɑ ki khəllɑs jʰayli əkʰuli mʰəñjə
nɑytər əsɑ ki kij kər-un sor-l-ɑ hot-ɑ ki khəllɑs jʰay-l-i əkʰuli mʰəñjə
otherwise thus PRT think do-CP leave-PFV-3SGM be.PST-3SGM COMP dead
become-PFV-3SGF actually means
Otherwise, they had thought that (I was) actually dead.

<२८> खल्लास झाली आमच्या ईकडे प्रेत आनायला नेतात ना ता जनाजा ता पन तयार करला
हता न्हेऊला
khəllɑs jʰali ɑmčɑ ikəde pret ɑnɑylɑ netɑt nɑ tɑ jənɑjɑ tɑpən təyɑr kərlɑ hətɑ
nʰeulɑ
khəllɑs jʰɑ-l-i ɑm-čɑ ikəde pret ɑn-ɑylɑ ne-t-ɑt nɑ tɑ jənɑjɑ tɑpən təyɑr kər-l-ɑ
hət-ɑ nʰe-ulɑ
dead become-PFV-3SGF we.EXCL-GEN.OBL here dead body.3SG bring-NON.FIN
take-IPFV-3PL PRT DEM.DIST.3SG material.3SG that.also ready do-PFV-3SGM
be.PST-3SGM take-NON.FIN
(They thought that) (I) was dead. (They) had kept ready the hearse which is used
in our area to bring back my dead body.

<२९> म्हजे आता प्रेत तिकरनं आनायचा घरी आसा बोलून
mʰəjə ɑtɑ pret tikərnə ɑnɑyčɑ ghəri ɑsɑ bolun
mʰəjə ɑtɑ pret tikər-nə ɑn-ɑyč-ɑ ghər-i ɑsɑ bol-un
means now dead body.3SGM there-ABL bring-NON.FIN-3SGM home-LOC like this
say-CP
It means, to bring the dead body home from there.

<३०> हास्पिटलवरनं

haspitolwərnə

haspitol-wər-nə

hospital-PP.LOC-ABL

From the hospital.

<३१> अशी माजी कंडीक्शन आय मी मोपदा मजे आल्लान मला मोपदा बचावलन आय

əʃi maʃi kəɳdiksən ay mi mopda məʃe allan məla mopda bəçawlən ay

əʃ-i ma-ʃ-i kəɳdiksən ay mi mopda məʃe alla-n mə-la mopda bəçaw-l-ən ay

thus-3SGF I.OBL-GEN-3SGF condition.3SGF be.PRS I many times means Allah-ERG

I.OBL-DAT many times save-PFV-3SG be.PRS

This is my condition. Allah has saved me many times.

२५.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

रत्नागिरी_दापोली_पालगड_ पुरुष ३५ वर्षे_पदवीधर_हिंदू मराठा

<१> एक हुता ससा एक हुता कासव

ek huta səsa ek huta kasəw

ek hut-a səsa ek hut-a kasəw

one be.PST-3SGM rabbit.3SGM one be.PST-3SGM tortoise.3SGM

There was a rabbit and a tortoise.

<२> ते एका जंगलामदे ऱ्हायचे

te eka ʃəŋɡlaməde rʰayčə

te eka ʃəŋɡla-məde rʰayč-e

they one.OBL forest.OBL-PP.LOC stay.PST.HAB-3PL

They used to live in a forest.

<३> त्यांच्यामदे खूप मैत्री हुती

tyaŋčāməde kʰup məitri huti

tyaŋčā-məde kʰup məitri hut-i

they.GEN.OBL-PP.LOC more friendship.3SGF be.PST-3SGF

They had a great friendship.

<४> मं काय हालं एके दिवशी सश्याला वाटलं की मी खूप वेगवान पळतो वेगवाने

mə kay halə eke diwšī səšyala watlə ki mi kʰup wegwan pəltə wegwane

mə kay ha-l-ə eke diwš-i səšya-la wat-l-ə ki mi kʰup wegwan pəl-t-o wegwa-ne

then what happen-PFV-3SGN one.OBL day.OBL-LOC rabbit.OBL-DAT think-PFV-

3SGN COMP I more speed.SG run-IPFV-1SGM speed.OBL-INS

Then what happend, one day the rabbit thought, "I run very fast".

<५> माज्यापुडे कासव हा काइच नाहीये

maʃapude kasəw ha kaic nahiye

maʃa-pude kasəw ha kai-c nahiye

I.OBL.GEN.OBL-in front tortoise.3SGM PRT some-EMPH NEG.PRS

(Rabbit thinks,) "Tortoise is nothing compared to me".

<६> म्हणून त्याने काय केलं की त्या कासवाला सांगितलं की आपन पैज लाऊया
mʰəɳun tyane kay kelə ki tyā kaswala saŋgitlə ki apən pəij lauya
mʰəɳun tyā-ne kay ke-l-ə ki tyā kaswa-la saŋgit-l-ə ki apən pəij la-uya
therefore he.OBL-ERG what do-PFV-3SGN COMP DEM.DIST.OBL tortoise.OBL-ACC
tell-PFV-3SGN COMP we.INCL race.3SGF attach-HORT
Then what the rabbit does, rabbit said to the tortoise, “Let us run a race”.

<७> की इथून आपन धावायचं आणि त्या नदीच्या जवळपास एक झाड आय तिथे आपन
जायचं
ki itʰun apən dʰawayçə ani tyā nədiçā jəwəlpas ek jʰad ay titʰe apən jayçə
ki itʰun apən dʰaw-ayçə ani tyā nədi-çā jəwəlpas ek jʰad ay titʰe apən ja-ayçə
COMP from here we.INCL run-NON.FIN and DEM.DIST.3SGF.OBL river-GEN.OBL
nearby one tree.3SG be.PRS there we.INCL go-NON.FIN
“We will start running from here. There is a tree near that river. We will run up
to that tree.”

<८> जो कोणी पडला जाइल तो या रेसमदे जिंकिल
jo koɳi pəila jail to ya resməde jɳkil
jo koɳi pəila ja-il to ya res-məde jɳk-il
REL who first go-FUT.3SG COREL DEM.PROX.3SG.OBL race-PP.LOC win-FUT.3SG
“Whoever reaches first, (he) will win the race.”

<९> मं काय हालं ससा बोला की चालना मंग जाऊया बोला मंग
mə kay halə səsā bolla ki calna məŋg jauya bolla məŋg
mə kay ha-l-ə səsā bol-l-a ki cal-na məŋg ja-uya bol-l-a məŋg
then what happen-PFV-3SGN rabbit.3SGM speak-PFV-3SGM COMP walk.IMP-PRT
then go-HORT speak-PFV-3SGM then
Then what happened. Rabbit said to the tortoise, “Let’s go then”.

<१०> मं काय हालं एके दिवशी तेनी सकाळीच आपली रेस चालू केली
mə kay halə eke diwʃi teni səkalic apli res calu keli
mə kay ha-l-ə eke diwʃ-i te-ni səkal-i-c ap-l-i res cal-u ke-l-i
then what happen-PFV-3SGN one.OBL day.OBL-LOC they-ERG morning-LOC-EMPH
we.SELF-GEN-3SGF race.3SGF start-INCP do-PFV-3SGF
Then what happened, one day they started the race in the morning itself.

<११> दोगं एका ठिकानाऊन चालाल लागले
dogə eka tʰikanaun calal lagle
dogə eka tʰikana-un cal-al lag-l-e
both one.OBL place.OBL-ABL walk-NON.FIN attach-PFV-3PL
Both started walking from one place.

<१२> काय हालं धावता (धा)वता मदे त्याला एक गाजराचा मळा दिसला सस्याला
kay halə dhawta (dʰa)wta məde tyəla ek gajraca məla disla səsyala
kay ha-l-ə dhaw-ta (dʰa)w-ta məde tyə-la ek gajra-c-a məla dis-l-a səsyala
what happen-PFV-3SGN run-IPFV run-IPFV in between he.OBL-DAT one
carrot.OBL-GEN-3SGM farm.SGM see-PFV-3SGM rabbit.OBL-DAT
Then what happened. While running, the rabbit saw a carrot farm on the way.

<१३> ससा काय वेगाने पळायचा त्यामुळं तो खूप फुडे फुडे धावत गेला होता
səsa kay wegane pəlayca tyamuḷə to kʰup pʰude pʰude dhawət gela hota
səsa kay wega-ne pəl-ayca tyamuḷə to kʰup pʰude pʰude dhaw-ət ge-l-a hot-a
rabbit.3SGM what speed.OBL-INS run-PST.HAB therefore he more ahead ahead run-
IPFV go-PFV-3SGM be.PST-3SGM
Rabbit used to run fast. So, he went far ahead.

<१४> मं त्याला वाटेमदे गाजराच्या मळा दिसला

mə tyala wəteməde gajraca məla disla

mə tyā-la wəte-məde gajra-c-a məla dis-l-a

then he.OBL-DAT way.OBL-PP.LOC carrot.OBL-GEN-3SGM farm.3SGM see-PFV-3SGM

Then the rabbit saw a carrot farm on the way.

<१५> त्याला वाटलं की कासव मंजे खूप सावकास चालतो

tyala wətlə ki kasəw mən̄jē kʰup sawkas calto

tyā-la wət-l-ə ki kasəw mən̄jē kʰup sawkas cal-t-o

he.OBL-DAT think-PFV-3SGN COMP tortoise.3SGM means more slowly walk-IPFV-3SGM

The rabbit thought, tortoise walks very slowly.

<१६> आपन काही गाजरं खाऊया थोडा आराम करुया

apən kahi gajrə kʰaulya thoda aram kəruya

apən kahi gajrə kʰa-uya thoda aram kər-uya

we.SELF some carrot.PL eat-HORT little.3SGM rest.M do-HORT

(The rabbit thinks,) "Let me eat some carrots and take some rest".

<१७> तरीपन काय तो लवकर येणार नाय कासव

təripən kay to ləwkər yeṇar nay kasəw

təripən kay to ləwkər ye-ṇar nay kasəw

nevertheless what he early come-PROS be.NEG tortoise.3SGM

Nevertheless, the tortoise will not come soon.

<१८> तो ससा त्या गाजराच्या मळ्यामदे घुसतो

to səsā tyā gajracā məlyaməde gʰusto

to səsā tyā gajra-čā məlyā-məde gʰus-t-o

that rabbit.3SGM DEM.DIST.OBL carrot.OBL-GEN.OBL farm-PP.LOC enter-IPFV-3SGM

The rabbit enters that carrot farm.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१९> त्यातली काही गाजरं खातो त्याचं पोट पूर्ण भरतं

tyatli kahi gajrə kʰato tyacə pət purnə bhərtə

tyatli kahi gajrə kʰa-t-o tya-c-ə pət purnə bhər-t-ə

of them some carrot.PL eat-IPFV-3SGM he.OBL-GEN-3SGN stomach.3SGN complete fill-IPFV-3SGN

(He) eats some carrots on the farm. His stomach gets full.

<२०> मं तेला पेंग येते

mə tela peng yete

mə te-la peng ye-t-e

then he.OBL-DAT sleep.3SGF come-IPFV-3SGF

Then he becomes sleepy.

<२१> मं तो त्या मळ्यामदेच झोपतो

mə to tya məlyamədec jʰopto

mə to tya məlya-məde-c jʰop-t-o

then he DEM.DIST.OBL farm.OBL-PP.LOC-EMPH sleep-IPFV-3SGM

Then he sleeps on the farm.

<२२> आपला कासव काय आपला हळू हळू एका संतगतीने चालत असतो

apla kasəw kay apla həlu həlu eka səntəgətine calət əsto

ap-l-a kasəw kay apla həlu həlu ek-a səntəgəti-ne cal-ət əs-t-o

we.SELF-GEN-3SGM tortoise.3SGM what we.SELF-GEN-3SGM slowly slowly one-OBL slow speed-INS walk-IPFV be-IPFV-3SGM

Tortoise is walking slowly slowly, at a slow pace.

<२३> तो पुढे पुढे येतो त्या मळ्याजवळ येतो मळ्याजवळ

to puḍhe puḍhe yeto tya məlyajəwəl yeto məlyajəwəl

to puḍhe puḍhe ye-t-o tya məlya-jəwəl yeto məlya-jəwəl

he ahead ahead come-IPFV-3SGM DEM.DIST.3SGM.OBL farm.OBL-near come-IPFV-3SGM farm.OBL-near

He comes near that farm.

<२४> बगतो काय ... ससा झोपलेलाय
 bəgto kay ... səsa jʰoplelay
 bəg-t-o kay ... səsa jʰop-l-el-ay
 see-IPFV-3SGM what rabbit.3SGM sleep-PLU.PFV-3SGM.be.PRS
 (The tortoise) sees that rabbit is asleep.

<२५> तो काही न बोलता आपला संतगतीने फुडे फुडे चालत जातो
 to kahi nə bolta apla səntəgətine pʰude pʰude calət jato
 to kahi nə bol-ta apla səntəgəti-ne pʰude pʰude calə-t ja-t-o
 he some NEG speak-IPFV PRT slow speed-INS ahead ahead walk-IPFV go-IPFV-
 3SGM
 The tortoise walks slowly without saying anything.

<२६> पण शेवटी तो त्या फुडे झाडाजवळ जाऊन पोचतो
 pəɳ šəwti to tya pʰude jʰadajəwəl jaun pocto
 pəɳ šəwti to tya pʰude jʰada-jəwəl ja-un poc-t-o
 but last.LOC he DEM.DIST.OBL ahead tree.OBL-near go-CP reach-IPFV-3SGM
 But eventually the tortoise reaches that tree.

<२७> थोड्या वेळानंतर सस्याला जाग येते
 tʰoɖya wəlanəntər səsyala jag yete
 tʰoɖya wəla-nəntər səsyala jag ye-t-e
 less.OBL time.OBL-after rabbit.OBL-DAT rise.3SGF come-IPFV-3SGF
 After a while the rabbit wakes up.

<२८> त्याला वाटतं का आपन काय थोडा वेळ झोपलोय आपन थोडा वेळच
 tyala wəttə ka apən kay tʰoɖa wəl jʰoploy apən tʰoɖa wəlɔc
 tyala-la wə-t-t-ə ka apən kay tʰoɖa wəl jʰop-l-o-y apən tʰoɖa wəlɔ-c
 he.OBL-DAT think-IPFV-3SGN COMP we.INCL little time sleep-PFV-1PL-PRS
 we.SELF little time-EMPH
 He (the rabbit) thinks, “I slept only for a short while”.

<२९> मं तो परत वेगाने पळायला सुरवात करतो
mə to pəɾət weɡane pəlayla surwat kəɾto
mə to pəɾət weɡa-ne pəl-ayla surwat kəɾ-t-o
then he again speed.OBL-INST run-NON.FIN start do-IPFV-3SGM
Then he (the rabbit) starts running fast again.

<३०> आणि तो पुढे यिऊन झाडापर्यंत पोसतो
aɳi to puḍe yiun jʰaḍapəɾyənt posto
aɳi to puḍe yi-un jʰaḍa-pəɾyənt pos-t-o
and he ahead come-CP tree.OBL-upto reach-IPFV-3SGM
And he (the rabbit) goes ahead and reaches the tree.

<३१> त्याला वाटतं काय की कासव अजून खुप मागे आय
tyala wəttə kay ki kasəw əjun kʰup mage ay
tya-la wəɾ-t-ə kay ki kasəw əjun kʰup mage ay
he.OBL-DAT think-IPFV-3SGN what COMP tortoise.3SGM still more behind be.PRS
He (the rabbit) thinks, “The tortoise is still far behind”.

<३२> पन तो बगतो काय कासव फुडे पोचलेला असतो
pən to bəɡto kay kasəw pʰuḍe poɕlela əsto
pən to bəɡ-t-o kay kasəw pʰuḍe poɕ-lel-a əs-t-o
but he see-IPFV-3SGM what tortoise.3SGM ahead arrive-PFV-3SGM be-IPFV-3SGM
But the rabbit sees that the tortoise has reached.

<३३> यावर आपल्याला असं समजतं की काय कोनतही गोष्ट आपण फार वेगानं न करता
संतगतीनं एका गतीने केली पाइजे

yawər aplyala əsə səməjtə ki kay kontəhi goštə apən pʰar wegənə nə kərta
səntəgətine eka gətine keli paijə

yawər aplyala-ə əsə səməj-t-ə ki kay kontə-hi goštə apən pʰar wega-nə nə kər-ta
səntəgəti-nə ek-a gəti-ne ke-l-i paijə

from this we.SELF.OBL-DAT thus.3SGN understand-IPFV-3SGN COMP what which-
EMPH story.3SGF we.SELF more speed-INST NEG do-IPFV slow speed-INS one.OBL
speed-INS do-PFV-3SGF want.OBLG

We understand from this that we should do anything slowly but steadily instead of
speedily.

<३४> तरच आपण यशस्वी होऊ शकतो

tərəc apən yəšəšwi hou šəkto

tərə-c apən yəšəšwi ho-u šək-t-o

then-EMPH we.INCL success.SG happen-NON.FIN able-IPFV-1PL

Only then can we succeed.

२६ जिल्हा:- रायगड

२६.१ रायगड जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
रायगड	कर्जत	गौळवाडी	पुरुष ४२ वर्षे,९ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
रायगड	कर्जत	गौळवाडी	पुरुष ६० वर्षे,४ थी,हिंदू मराठा	शेतीविषयी कथन
रायगड	कर्जत	गौळवाडी	स्त्री ६०+ वर्षे,अशिक्षित,आदिवासी कातकरी	राजकारणाविषयी
रायगड	कर्जत	साळोख	स्त्री ५५ वर्षे,२ री,ठाकूर	लग्नपद्धतीविषयी कथन
रायगड	कर्जत	साळोख	स्त्री ५५ वर्षे,२ री,ठाकूर	कावळा आणि चिमणी
रायगड	कर्जत	साळोख	पुरुष ६२ वर्षे,१० वी,मुस्लिम	उंदराच्या शेपटीची कथा
रायगड	अलिबाग	मांडवा-बोडनी	पुरुष ३८ वर्षे,पदवीधर,हिंदू आगरी	टोपीवाला आणि माकडं
रायगड	अलिबाग	मांडवा	स्त्री ५१ वर्षे,१२ वी,कोळी	गावाविषयी कथन
रायगड	अलिबाग	बापळे	पुरुष २८ वर्षे,९ वी,आगरी	टोपीवाला आणि माकडं
रायगड	अलिबाग	बापळे	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,आगरी	चिरा आणि चिरीची गोष्ट
रायगड	रोहा	नागोठणे	स्त्री ७१ वर्षे,अशिक्षित,सोनकोळी	स्वतःविषयी कथन
रायगड	रोहा	नागोठणे	पुरुष २४ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
रायगड	रोहा	चिंचवली	स्त्री ३३ वर्षे,७ वी,आदिवासी	कुटुंबाविषयी कथन
रायगड	रोहा	चिंचवली	पुरुष २९ वर्षे,आय.टी.आय.,कुणबी मराठा	ससा आणि कासव
रायगड	रोहा	चिंचवली	स्त्री ४८ वर्षे,७ वी,हिंदू मराठा कुणबी	म्हातारी आणि भोपळा
रायगड	रोहा	चिंचवली	पुरुष ५४ वर्षे,४ थी,कातकरी	ससा आणि कासव
रायगड	रोहा	चणेरा	स्त्री ६१ वर्षे,६ वी,हिंदू सुतार	स्वतःविषयी कथन
रायगड	रोहा	चणेरा	पुरुष ६० वर्षे,१० वी,हिंदू दैवज्ञ ब्राह्मण सोनार	टोपीवाला आणि माकडं
रायगड	मुरुड	एकदरा-डोंगरी	स्त्री ५० वर्षे,४ थी,हिंदू महादेव कोळी	पौराणिक कथा
रायगड	मुरुड	एकदरा-डोंगरी	पुरुष ५५ वर्षे,२ री,महादेव कोळी	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
रायगड	मुरुड	एकदरा-डोंगरी	पुरुष ६१ वर्षे,६ वी,हिंदू महादेव कोळी	ससा आणि कासव
रायगड	मुरुड	चिंचघर-कोरलई	स्त्री २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू महादेव कोळी	लाकूडतोड्या
रायगड	मुरुड	चिंचघर-कोरलई	पुरुष ३८ वर्षे,आय.टी.आय,हिंदू मराठा	म्हातारी आणि भोपळा
रायगड	श्रीवर्धन	श्रीवर्धन	पुरुष ५८ वर्षे,पदवीधर,ब्राह्मण	पौराणिक कथा
रायगड	श्रीवर्धन	श्रीवर्धन	स्त्री ५० वर्षे,४ थी,खारवी	लग्नाविषयी कथन
रायगड	श्रीवर्धन	बागमांडला	स्त्री ५१ वर्षे,५ वी,हिंदू महादेव कोळी	भाषेविषयी कथन
रायगड	श्रीवर्धन	बागमांडला	पुरुष २५ वर्षे,१० वी,मुस्लिम	तहानलेला कावळा
रायगड	महाड	नरवण-भेलोशी	पुरुष १७ वर्षे,११ वी,मुस्लिम /पुरुष २१ वर्षे, १२ वी,मुस्लिम	ससा आणि कासव
रायगड	महाड	नरवण-भेलोशी	पुरुष १८ वर्षे,१० वी,हिंदू निरंकारी	प्राण्यांविषयी कथने

२६.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

रायगड_अलिबाग_मांडवा_ स्त्री ५१ वर्षे_१२ वी_कोळी

<१> आसं हुतं कसलीच सोय नुती लाइटाची नुती.

asə hutə kəslic soy nuti laitaçi nuti

asə hut-ə kəsli-c soy nut-i laita-ç-i nut-i

thus.3SGN be.PST-3SGN what kind.3SGF-EMPH facility.3SGF NEG.PST-3SGF

light.OBL-GEN-3SGF NEG.PST-3SGF

There was no facility, not even lights.

<२> आनि एकुनिश्शे एकुनांशी सालला इतं झोपच्या हुत्या सगल्या या गावात.

ani ekunisšə ekunañši salla itə jʰoprya hutya səglya ya gawat

ani ekunisšə ekunañši sal-la itə jʰoprya hut-ya səglya ya gaw-a-t

and nineteen seventy nine year-LOC here hut.3PL be.PST-3PL all.OBL

DEM.PROX.OBL village-OBL-LOC

There were huts in this village in 1979.

<३> एकुनांशी सालला एकव्यांशी सालला ब्यांशी त्र्यांशी सालमदी.

ekunañši salla ekkyañši salla byañši tryañši salmədi

ekunañši sal-la ekkyañši sal-la byañši tryañši sal-mədi

seventy nine year-LOC eighty one year-LOC eighty two eighty three year-PP.LOC

There were huts in this village in 1979, 1982 to 1983.

<४> सगल्या झोपच्या चौऱ्यांशीपासुन पंच्यांशीपासुन.

səglya jʰoprya çouryañšīpasun pañčāñšīpasun

səglya jʰoprya çouryañšī-pasun pañčāñšī-pasun

all.OBL hut.3PL eighty four-from eighty five-from

There were huts in this village (even) in 1984 to 1985.

<५> स्यांशी सत्त्यांशीपासुन थोरी थोरी सुधरना होत गेली.

šyañšī səttyañšīpasun thori thori sudhərna hot geli

šyañšī səttyañšī-pasun thori thori sudhərna ho-t ge-l-i

eighty six eighty seven-from little.3SGF little.3SGF improvement happen-IPFV GO-

PFV-3SGF

The situation started improving from 1986 to 1987.

<६> तर एकदम आत्ता एकदम सगली घरं झाली.

tər ekdəm attā ekdəm səgli ɡʰərə ʃʰali

tər ekdəm attā ekdəm səgli ɡʰər-ə ʃʰa-l-i

so suddenly now suddenly all home-3PL happen-PFV-3PL

So, now there are all well built houses.

<७> इतं सगल्या झोपरीत च्याचं आट मयनं.

itə səglya ʃʰoprit ryacə ət məynə

itə səglya ʃʰopri-t rya-(a)cə ət məynə

here all.OBL hut-LOC stay-NON.FIN eight month.3PL

We would stay in this hut for eight months.

<८> पावसात्यात सगल्या झोपऱ्या मोरुन रेवसला घरं हुती तितं ज़ाच़ च्याला आसं हुतं.

pawsalyat səglya ʃʰoprya morun rewəsla ɡʰərə huti titə jacə ryala asə hutə

pawsalya-t səglya ʃʰoprya mor-un rewəs-la ɡʰər-ə hut-i titə ja-(a)cə rya-la asə hut-
ə

rain.OBL-LOC all.OBL hut.3PL break-CP Rewas-DAT home-3PL be.PST-3PL there
go-NON.FIN stay-NON.FIN thus.3SGN be.PST-3SGN

In the rainy season, we would dismantle all the huts and go to Revas to stay.

<९> यो गाव आमांला दान दिलेला हाय.

yo gaw amāla dan dilela hay

yo gaw amā-la dan di-lel-a hay

DEM.PROX.3SGM village.3SGM we.EXCL-DAT donation give-PLU.PFV-3SGM be.PRS

This village has been gifted to us.

<१०> किती सालला बोट बुडालेली रामदास तुमाला नसंल माइती.

kiti salla bot buḍaleli ramdas tumala nəṣəl maiti

kiti sal-la bot buḍa-lel-i ramdas tuma-la nəṣ-əl maiti

how many year-LOC boat sunk-PLU.PFV-3SGF ramdas you.PL-DAT NEG-FUT

knowledge

You may not know in which year the Ramdas boat sank.

<११> त्या बोटीत सोलाशे मानसाची बोट हुती.

tya botit solasē mansačī bot huti

tya bot-i-t solasē mansa-c̣-i bot hut-i

DEM.DIST.OBL boat-OBL-LOC sixteen hundred people.OBL-GEN-3SGF boat.3SGF

be.PST-3SGF

1600 people were in that boat.

<१२> त्या टायमाला त्यात किती लोकं होती ती आपल्या आता

tya .taymala tyat kiti lokə hoti ti aplya ata ...

tya .tayma-la tyat-t kiti lokə hot-i ti ap-l-ya ata ...

DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC that-LOC how people be.PST-3PL DEM.DIST.3PL

we.INCL-GEN-OBL now ...

Now we know how many people there were at that time.

<१३> तर त्या आमची लोकं मच्छिमर शिराच्या होड्या हुत्या मस्री नुत्या.

tər tyā amčī lokə məc̣čīmar šīračā hoḍya hutya məsri nutya

tər tyā am-c̣-i lokə məc̣čīmar šīra-c̣-a hoḍya hut-ya məsri nut-ya

so DEM.DIST.OBL we.EXCL-GEN-3PL people fisherman sail.OBL-GEN-3PL boat.3PL

be.PST-3PL machine.3PL NEG.PST-3PL

So our fishermen were there to help, we had only sailboats, no machines.

<१४> छोट्या छोट्या शिराच्या होड्या.

čʰotya čʰotya šīračā hoḍya

čʰotya čʰotya šīra-c̣-a hoḍya

little.OBL.3PL little.OBL.3PL sail.OBL-GEN-3PL boat.3PL

Small sailboats.

<१५> तर त्यात आमचे गाववाल्याई बरीच मानसं वाचवली जिवावर खेलुन.

tər tyat amčē gawwalyai bəric mansə wacəwli jīwawər kʰelun

tər tyat-t am-c̣-e gawwalya-i bəric mansə wacəw-l-i jīw-a-wər kʰel-un

so that.OBL-LOC we.EXCL-GEN-OBL villager.PL.OBL-ERG many people.3PL

save.CAUS-PFV-3PL soul-OBL-PP.LOC play-CP

So our villagers saved many people, regardless of their own lives.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> त्या बोटीतली तसली तुफानान मानसं वाचून शिराचे होडीत मानसं घेतली पान्यात पडलेली.

tya boṭitli tæsli tupʰanan mansə wacun śīraçə hoḍit mansə gʰetli panyat pəḍleli
tya bot-i-t-l-i tæsli tupʰan-a-n mansə wac-un śīra-ç-e hoḍi-t mansə gʰet-l-i panya-t
pəḍ-l-el-i

DEM.DIST.OBL boat-OBL-LOC-GEN-3PL that.3PL storm-OBL-LOC people save-CP
sail.OBL-GEN-OBL boat-LOC people take-PFV-3PL water.OBL-LOC fall-PTPL-3PL
People who fell into the water due to that storm were rescued from that boat and
taken to the sailboats.

<१७> बरीच मानसं वाचवली

bəric mansə wacəwli
bəric mansə wacəw-l-i
many people save.CAUS-PFV-3PL
Many people were saved.

<१८> त त्या टायमाला ठान्याचा का कल्यानचा कोन आमदार काय मंत्री हुता.

tə tya ṭaymala tʰanyaca ka kəlyanca kon amdar kay məntri huta
tə tya ṭayma-la tʰanya-c-a ka kəlyan-c-a kon amdar kay məntri hut-a
so DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC Thane.OBL-GEN-3SGM why (=PRT) Kalyan-GEN-
3SGM who (=PRT) MLA.3SGM what minister.3SGM be.PST-3SGM
So, at that time, there was a MLA or Minister from Thane or Kalyan.

<१९> बोलत त्याला

... bolət tyala
... bol-ət tyala
... speak-IPFV he.OBL-ACC
He was

<२०> त्यानी आमची या कोळी लोकांना

tya ...ni amçī ya koli lokana
tya ...-ni am-ç-i ya koli lok-a-na
that.OBL ...-ERG we-GEN-3PL this koli people-OBL-DAT
That [...] for our Koli people.

<२१> मातारं ते मरून गेलं

matarə te mərūn gelə

matarə te mər-un ge-l-ə

old man.3SGN that die-CP GO-PFV-3SGN

That old man died.

<२२> त्याइ वाचवलेलं ते टाइमाला जवान हुतं त्या टाइमाला.

tyai wacəwlelə te taimala jəwan hutə tya taimala

tya-i wacəw-lel-ə te taim-a-la jəwan hut-ə tya tayma-la

he.OBL-ERG save-PLU.PFV-3SGN DEM.DIST.OBL time-OBL-LOC young be.PST-3SGN

DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC

He was young when he saved us.

<२३> तर त्याना सांगितलं का तुमाना मच्छी सुकवण्यासाठी गाव नाय.

tər tyana saṅgitə ka tumana məcčhi sukəwnyasati gaw nay

tər tya-na saṅgit-l-ə ka tuma-na məcčhi sukaw-n-ya-sati gaw nay

so he.OBL-ERG tell-PFV-3SGN COMP you.PL-DAT fish dry.CAUS-INF-OBL-PP.DAT

village NEG

So he said, “You don’t have a village to dry fish”.

<२४> रेवस तुमचा एकदम चिकलाचा गाव हाय.

rewəs tumca ekdəm čiklaca gaw hay

rewəs tum-c-a ekdəm čikla-c-a gaw hay

Revas.3SGM you.PL-GEN-3SGM absolutely mud.OBL-GEN-3SGM village.3SGM be.PRS

Your village Revas is a very swampy village.

<२५> तर यो गाव तुमाना सारे आट एकर.

tə hyo gaw tumana sare at ekər

tə hyo gaw tuma-na sare at ekər

so DEM.PROX.3SGM village.3SGM you.PL.OBL-DAT half eight acre

So this land of eight and half acres is for your village.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२६> सारे आट एकर ही ज़ागा हुती.

sare at ekər hi jaga huti

sare at ekər hi jaga hut-i

half eight acre DEM.PROX.3SGF place.3SGF be.PST-3SGF

The area was eight and a half acres.

<२७> तर ही तुमाला मी दान देतंय कारन तुमी बरीच मानसं वाचवली.

tər hi tumala mi dan detəy karən tumi bəric mansə wacəwli

tər hi tuma-la mi dan de-t-əy karən tumi bəric mansə wacəw-l-i

so DEM.PROX.3SGF you.PL-DAT I donate give-IPFV-3SGN.be.PRS because you.PL

many people save.CAUS-PFV-3PL

So, I am donating this to you because you have saved so many people.

<२८> त्या टाडमाला त्या आमदारानी ज़मीन आमना दान दिली.

tya .taymala tya amdarani jəmin amana dan dili

tya .tayma-la tya amdara-ni jəmin ama-na dan di-l-i

DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC DEM.DIST.OBL MLA.OBL-ERG land.3SGF

we.EXCL.OBL-DAT donate give-PFV-3SGF

At that time, that MLA donated the land to us.

<२९> तर लोकाइ वाटुन वाटुन घेतली

tə lokai wəṭun wəṭun gʰetli

tə loka-i wəṭ-un wəṭ-un gʰet-l-i

so people.OBL-ERG share-CP share-CP take-PFV-3SGF

So people divided that land among themselves.

<३०> कुनी जास्ती घेतली त कुनी कमी घेतली.

kuni jāsti gʰetli tə kuni kəmi gʰetli

kuni jāsti gʰet-l-i tə kuni kəmi gʰet-l-i

who many take-PFV-3SGF so who less take-PFV-3SGF

Some people took more and some took less.

<३१> आनि त्यात आता आजुबाजुची लोका इकती घेतली

ani tyat ata ajubajučī loka ikti g^hetli

ani tya-t ata ajubaju-č-ī loka ikti g^het-1-i

and that.OBL-LOC now around-GEN-3SGF people purchase take-PFV-3SGF

And people bought the surrounding land.

<३२> झाली पंदरा एकर झाली.

j^hali pəndra ekər j^hali

j^ha-1-i pəndra ekər j^ha-1-i

happen-PFV-3SGF fifteen acre happen-PFV-3SGF

Now it is fifteen acres.

२६.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

रायगड_रोहा_चिंचवली_पुरुष ५४ वर्षे_७ वी_कातकरी

<१> एक ससा रहं आन एक कासव रहं.

ek səsa rəhə an ek kasəw rəhə

ek səsa rəh-ə an ek kasəw rəh-ə

one rabbit.3SG stay-IPFV.3SG and one tortoise.3SG stay-IPFV.3SG

There is a rabbit and a tortoise.

<२> ते दोन्हेज्जंन एकमेकाला भेटंत.

te donʰejən ekmekala bʰetət

te donʰe-jən ekmeka-la bʰet-ət

they both.OBL-CLF eachother.OBL-DAT meet-PST.HAB

They two meet each other.

<३> आनि भेटल्यावर नंतर आखं ससा दादा तुनी आन म्हाणइ मानी सरत

ani bʰetlyawər nəntər akʰə səsa dada tuni an mʰənai mani sərət

ani bʰet-l-ya-wər nəntər akʰ-ə səsa dada tu-n-i an mʰənai ma-n-i sərət

and meet-PFV-OBL-PP.LOC after say-IPFV.3SG rabbit brother.VOC you.SG-GEN-3SGF and QUOT I.OBL-GEN-3SGF race.3SGF

And on meeting, he says, “Rabbit brother, let us have a race”.

<४> तं चालील चल.

tə calil cəl

tə cal-il cəl

so walk-FUT.3SG walk.IMP.2SG

So, (Rabbit says) “Okay. Let's race.”

<५> तुनी अन मानी सरत ना चल.

tuni ən mani sərət na cəl

tu-n-i ən ma-n-i sərət na cəl

you-GEN-3SGF and I.OBL-GEN-3SGF race.3SGF DM walk.IMP.2SG

“You want to have a race between you and me? Let's race”.

<६> त मंग ते दोनीज़न निग
 tə məng te donijən nigə
 tə məng te doni-jən nig-ə
 so then they both.OBL-CLF leave-IPFV.3
 They both leave.

<७> ते तळातून निगं
 te təlatun nigə
 te təla-t-un nig-ə
 that lake.OBL-LOC-ABL leave-IPFV
 It comes out from the lake.

<८> कासव रहं ते तळातून निघं.
 kasəw rəhə te təlatun nigə
 kasəw rəh-ə te təla-t-un nig-ə
 tortoise.3SG stay-IPFV.3 that lake.OBL-LOC-ABL leave-IPFV.3
 The tortoise emerges from the lake.

<९> अनि ससा इसास कडतरी भांगाला बिसलेला रहं गवतामा.
 əni səsa isas kəḍtəri bʰaŋgala bislelə rəhə gəwtama
 əni səsa isa-s kəḍtəri bʰaŋga-la bis-lel-a rəh-ə gəwta-ma
 and rabbit.3SGM thus.3SGM-EMPH somewhere farm.OBL-LOC sit-PLU.PFV-
 3SGM STAY-IPFV.3 grass.OBL-LOC
 And this rabbit is sitting in the grass somewhere in the field.

<१०> म ते एकमेकाला भेटत अन आखत चल म्हनं मं आपली सर्यत.
 mə te ekmekala bʰeṭət ən akʰət cəl mʰənə mə apli səryət
 mə te ekmeke-la bʰeṭ-ət ən akʰ-ət cəl mʰənə mə ap-l-i səryət
 then they eachother.OBL-DAT meet-IPFV.3PL and say-IPFV.3PL walk.IMP.2SG
 QUOT then we.INCL-GEN-3SGF race.3SGF
 Then, they would meet each other and say, "Let's have a race".

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> ते बोल्लो आमुक आमुक झाडाखल कोन ज़ाइन हेरं पयला
te bollo amuk amuk jʰadəkʰəl kon jain herə pəyla
te bol-l-o amuk amuk jʰad-a-kʰəl kon ja-in her-ə pəyla
they speak-PFV-3PL certain REDUP tree-OBL-PP.LOC who go-FUT see-IPFV
first.3SGM
He said, “Let’s see who reaches the tree first”.

<१२> आदी ज़ा ते आपन हेरायचा
adi ja te apən herayca
adi ja te apən her-ayca
before go(IPFV) that we.INCL see-NON.FIN
Let’s see who goes first.

<१३> त च़ालेल.
tə calel
tə cal-el
so walk-FUT
So, (He said) “Okay”.

<१४> मंग यो काय करं ससा ज़ाम पळं ज़ाम पळं
məng yo kay kərə səsa jəm pələ jəm pələ
məng yo kay kər-ə səsa jəm pəl-ə jəm pəl-ə
then DEM.DIST.3SGM what do-IPFV.3 rabbit.3SGM fast run-IPFV.3 fast run-IPFV.3
Then what does this Rabbit do? He runs very fast.

<१५> तो पळी पळी पळी शेवटी तो भंगं.
to pəli pəli pəli šəwti to bʰəngə
to pəl-i pəl-i pəl-i šəwti to bʰəng-ə
he run-CP run-CP run-CP lastly he tire-IPFV.3
He runs and runs and finally gets tired.

<१६> ससा भंगल्यावर आनि कासव काय शेवटी कासवच
səsa bʰənglyawər ani kasəw kay šewti kasəwəc
səsa bʰəng-l-ya-wər ani kasəw kay šewti kasəw-ə-c
rabbit.3SG tire-PFV-OBL-PP.LOC and tortoise.3SG what lastly tortoise-OBL-EMPH
Rabbit got tired and tortoise is a tortoise after all.

<१७> आस्ती आस्ती आस्ती ते आपल्या रस्ताला जे लागं.
asti asti asti te aplya rəstala jē lagə
asti asti asti te ap-l-ya rəsta-la jē lag-ə
slowly slowly slowly it we.SELF-GEN-OBL road-LOC if ATTACH-IPFV
The tortoise slowly starts walking along the road.

<१८> कासव देकी ससा अर्दी अर्दी जा आनि ससा भंगं
kasəw deki səsa ərdi ərdi ja ani səsa bʰəngə
kasəw dek-i səsa ərdi ərdi ja ani səsa bʰəng-ə
tortoise.3SG see-IPFV.3 rabbit.3SG fast fast go and rabbit.3SG tire-IPFV
The tortoise sees that the rabbit runs fast and gets tired.

<१९> तिसा ससा भंगल्यावर तो जा.
tisa səsa bʰənglyawər to ja
tisa səsa bʰəng-l-ya-wər to ja
thus.3SGM rabbit.3SG tire-PFV-OBL-after he go(IPFV)
As Rabbit gets tired, it goes.

<२०> आनी एखादी कुहूरामा जाहीन तो पेशल निजं.
ani ekʰadi kuhurama jahin to pešəl nijə
ani ekʰadi kuhura-ma jah-in to pešəl nij-ə
and once farm.OBL-LOC go-CP he special sleep-IPFV.3
And (he goes) in one of the fields and falls asleep.

<२१> ससा पेशल निजल्यावर कासवाला म्हाइत हा का यो ससा आता जाम ज़र धावदी ग्या.

səsa pešəl nijlyawər kaswala mʰait ha ka yo səsa ata ĵam jər dʰawdi gya
səsa pešəl nij-l-ya-wər kaswa-la mʰait ha ka yo səsa ata ĵam jər dʰawd-i g-y-a
rabbit.3SG special sleep-PFV-OBL-PP.LOC tortoise.OBL-DAT know be.PRS COMP
DEM.PROX.3SGM rabbit.3SGM now very if run-IPFV go-PFV-3SGM
After the rabbit sleeps, the tortoise knows if the rabbit has run fast...

<२२> यो आता भंगनार आनि कनीतरी कोहरामा यो निज्नार.

yo ata bʰəŋnar ani kənitəri kohrama yo nijnar
yo ata bʰəŋg-nar ani konitəri kohra-ma yo nij-nar
this.3SGM now tire-PROS and someone farm-LOC this.3SGM sleep-PROS
The rabbit will get tired and he will sleep in someone's field.

<२३> आनि कासव जी रहं ती सरळ आपलं ये वाटेला जी लागं का नाय ती पुरा ज़ा.

ani kasəw ĵi rəhə ti sərəl aplə ye wətela ĵi lagə ka nay ti pura ja
ani kasəw ĵi rəh-ə ti sərəl aplə ye wət-e-la ĵi lag-ə ka nay ti pura ja
and tortoise.3SG REL stay-IPFV.3 COREL straight we.INCL-GEN-3SGN
DEM.DIST.OBL road-OBL-LOC REL ATTACH-IPFV.3 COMP NEG so whole go-IPFV
Tortoise starts walking on his way to the end point.

<२४> आनि त्याहनी बॉन्ड्री रहं

ani tyahni bəndri rəhə
ani tyah-n-i bəndri rəh-ə
and they.OBL-GEN-3SGF boundary.3SGF stay-IPFV.3
They have a decided boundary.

<२५> मंजे ते झाडंपा आपल्याला ज़ाऊला हा.

məñje te jʰadəpa aplyala jaula ha
məñje te jʰad-ə-pa aply-la ja-ula ha
means DEM.DIST tree-OBL-PP.LOC we.INCL-DAT go-NON.FIN be.PRS
We have to go upto that tree.

<२६> म ती ज़ाहीन कासंव मस्तपैकी ते झाडापा बिशीही.

mə ti jahin kasəw məstəpəiki te jʰadapa biʃihi

mə ti ja-hin kasəw məstəpəiki te jʰad-a-pa biʃ-i-hi

then DEM.DIST.3SGF go-CP tortoise.3SG good DEM.DIST tree-OBL-PP.LOC sit-PFV-be.PRS

Then he went to the tree and he sat there.

<२७> ती ससानी वाट हेरं

ti səsani waṭ herə

ti səsə-n-i waṭ her-ə

DEM.DIST.3SGF rabbit-GEN-3SGF way.3SGF see-IPFV.3

It waits for the rabbit.

<२८> ससानी वाट हेरल्यावर, ससा आता ये घडे ये

səsani waṭ herlyawər səsə ata ye ghəḍe ye

səsə-n-i waṭ her-l-ya-wər səsə ata ye ghəḍe ye

rabbit-GEN-3SGF way.3SGF see-PFV-OBL-PP.LOC rabbit.3SG now come(.IPFV) some time come(.IPFV)

Waiting for the rabbit, the rabbit will come soon.

<२९> ससा सावकाश ये.

səsə sawkaʃ ye

səsə sawkaʃ ye

rabbit.3SG slowly come(.IPFV)

The rabbit comes slowly.

<३०> आनी नंतर मंग ती कासव ससाला येसा आखं अरे काय ससा दादा तू

ani nəntər mənḡ ti kasəw səsala yesa akʰə əre kay səsə dada tu

ani nəntər mənḡ ti kasəw səsə-la yesa akʰ-ə əre kay səsə dada tu

and after then DEM.DIST.3SGF tortoise.3SGF rabbit.OBL-ACC thus.3SGM say-IPFV.3

VOC what rabbit brother.VOC you.SG

And then the tortoise says to the rabbit, “Oh Rabbit brother! what are you doing?”

<३१> ओडा तू पळनारा गडी.

oḍa tu pəlnara gəḍi

oḍa tu pəl-nara gəḍi

that much.3SGM you.SG run-PTPL.3SGM man

“You are such a fast runner”.

<३२> आनी मइ तुला फसवं

ani məi tula pʰəswə

ani məi tu-la pʰəsw-ə

and I.OBL you.SG-ACC cheat.CAUS-PFV

“And I defeated you.”

<३३> म शेवटी कासवजं ना मा पान्यामा रहं तामा शेवटी कासवजं ना.

mə šəwṭi kasəwəc na ma panyama rəhə tama šəwṭi kasəwəj na

mə šəwṭi kasəw-ə-c na ma panya-ma rəh-ə tama šəwṭi kasəwə-j na

then lastly tortoise-OBL-EMPH DM I water.OBL-LOC stay-IPFV Therefore lastly

tortoise-EMPH DM

“After all, a tortoise is a tortoise. I live in water, so I'm a tortoise after all.”

<३४> मा नाय तुला आयकीन

ma nay tula ayk-in

ma nay tu-la ayk-in

I NEG you.SG-DAT listen-FUT.1SG

“You can't beat me.”

<३५> ही शर्यत मी मारी

hi šəryət mi mari

hi šəryət mi mar-i

DEM.PROX.3SGF race.3SGF I hit-PFV.3SGF

I won this race.

<३६> तुला नाइ ज़मेल अजिबात.

tula nai jəmel əjibat

tu-la nai jəm-el əjibat

you.SG-DAT NEG able-PFV never

“You have not been able to do this at all.”

२७ जिल्हा:- लातूर

२७.१ लातूर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
लातूर	लातूर	पाखरसांगवी	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू मांग SC	खीर आणि दुधाची गोष्ट
लातूर	लातूर	पाखरसांगवी	पुरुष ४८ वर्षे,८ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
लातूर	लातूर	तांदुळजा	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,मराठा	स्वतःविषयी कथन
लातूर	लातूर	तांदुळजा	पुरुष १८ वर्षे,आय.टी.आय,मराठा	अपघाताविषयी कथन
लातूर	लातूर	तांदुळजा	पुरुष १९ वर्षे,१२ वी,मराठा	उंट आणि कोल्हा
लातूर	लातूर	बाभळगाव	स्त्री ३५ वर्षे,पदव्युत्तर,कुंभार	शिक्षणाविषयी कथन
लातूर	लातूर	बाभळगाव	स्त्री ४५ वर्षे,७ वी,लिंगायत जंगम	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
लातूर	लातूर	बाभळगाव	पुरुष २२ वर्षे,पदवीधर,मुस्लिम	टोपीवाला आणि माकड
लातूर	निलंगा	दादगी	स्त्री ८० वर्षे,अशिक्षित,महादेव कोळी	पौराणिक कथा
लातूर	निलंगा	दादगी	पुरुष ६५ वर्षे,अशिक्षित,कोळी	नवरा बायकोची गोष्ट
लातूर	निलंगा	दादगी	पुरुष ४५ वर्षे,८ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
लातूर	निलंगा	मानेजवळगा	स्त्री २० वर्षे,पदवीधर,धनगर NT-C	उंदराच्या शेपटीची कथा
लातूर	निलंगा	मानेजवळगा	पुरुष २४ वर्षे,पदवीधर,हिंदू महार	स्वतःविषयी कथन
लातूर	उदगीर	शिरोळ जानापूर	स्त्री २५+ वर्षे,अशिक्षित,धनगर	कुटुंबाविषयी कथन
लातूर	उदगीर	शिरोळ जानापूर	स्त्री ४० वर्षे,अशिक्षित,चरमकार	दोन भावांची गोष्ट
लातूर	उदगीर	मलकापूर	पुरुष ५५ वर्षे,पदवीधर,हिंदू महार	ससा आणि कासव
लातूर	उदगीर	मलकापूर	पुरुष ८० वर्षे,७ वी,मराठा राजपूत	व्यक्तिचित्रणात्मक कथन
लातूर	उदगीर	मलकापूर	स्त्री ६०+ वर्षे,अशिक्षित,राजपूत खत्री	गरीब लाकूडतोड्या

२७.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

लातूर_लातूर_तांदुळजा_स्त्री ६५ वर्षे_अशिक्षित_मराठा

<१> आता लग्न काय आटवतं रे बाबा माजं लग्न झालय बग
ata lægnə kay atəwtə re baba majə lægnə jʰaləy bəg
ata lægnə kay atəw-t-ə re baba ma-j-ə lægnə jʰa-l-əy bəg
now marriage.3SGN what remember-IPFV-3SGN VOC DM I.OBL-GEN-3SGN
marriage.3SGN happen-PFV-be.PRS see.IMP
Now how will I remember my wedding day! I got married...

<२> ह्येच्यामदी शिमग्या पाडव्यामदी लग्न झालय माजं
hyečamədi šimgya paḍwyamədi lægnə jʰaləy majə
hye-čā-mədi šimgya paḍwya-mədi lægnə jʰa-l-əy ma-j-ə
this.OBL-GEN.OBL-in shimga.OBL padwa.OBL-PP.LOC marriage.3SGN happen-PFV-
be.PRS I.OBL-GEN-3SGN
...somewhere around Holi or Padwa.

<३> आता बरेच दिवस झाले त्याला
ata bərec diwəs jʰale tyala
ata bərec diwəs jʰa-l-e tya-la
now many day.3PL happen-PFV-3PL that.OBL-DAT
It's been several days now.

<४> काय आटवनारे ते आता
kay atwənare te ata
kay atwə-nar-e te ata
what remember-PROS-be.PRS that.3SGN now
What will I remember now?

<५> व्हानारे लक्षात आमाला आता ते
rʰanare ləksət amala ata te
rʰa-nar-e ləksā-t am-a-la ata te
stay-PROS-be.PRS attention.OBL-.LOC we.EXCL-OBL-DAT now that
Are we going to remember it now?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> आताचे लोकं सगळे जल्मतारीक पन ठेवायले घानात
atačē lokə səgle ĵəlmətarik pən tʰewayle dyanat
ata-čē lokə səgle ĵəlmə-tarik pən tʰew-ayl-e dyan-a-t
now-GEN.3PL people all birth-date PRT keep-PROG-3PL mind-OBL-LOC
Nowadays, people also remember the date of birth.

<७> आमच्या कुटल्या रानारे आडानाच्या
amčā kuṭlya ranare aḍanyačā
am-čā kuṭ-lya ra-nar-e aḍanya-čā
we.EXCL-GEN.OBL where-GEN.OBL stay-PROS-be.PRS illiterate.OBL-GEN.OBL
How will illiterate people like us remember it!

<८> राहिल काय काइच नाय
rahil kay kaic nay
rah-il kay kai-c nay
stay-FUT what nothing-EMPH NEG
Will I remember anything? Nothing.

<९> आमची पत्रिका नाय काय नाय
amčī pətrika nay kay nay
am-č-i pətrika nay kay nay
we.EXCL-GEN-3SGF horoscope.3SGF NEG what NEG
We don't have any horoscope, nothing.

<१०> आताच्या लोकाच्या पत्रिका अन कितीतरी काय काय कराय लागलेत त्याचं
atačā lokačā pətrika ən kititəri kay kay kəray laglet tyacə
ata-čā loka-čā pətrika ən kititəri kay kay kər-ay lag-l-e-t tya-cə
now-GEN.OBL people.OBL-GEN.OBL horoscope.3PL and how many what what do-
NON.FIN ATTACH-PFV-3PL-be.PRS that.OBL-GEN.3SGN
Today's people have horoscopes, etc. There are so many things to do.

<११> आमाला काय हाय आपली

amala kay hay apli

ama-la kay hay apli

we.EXCL.OBL-DAT what be.PRS self-GEN-3SGF

What did we have...

<१२> मनानच आसच होता आपला जल्म

mənanəc asəc hota apla jəlm

mən-a-nə-c asə-c hot-a ap-l-a jəlm

mind-OBL-INS-EMPH thus.3SGN-EMPH be.PST-3SGM self-GEN-3SGM birth.3SGM

Our birth(date) was randomly decided.

<१३> कळा झाल्या की बामनाकडं जाऊनशिनी आपलं

kəla jʰalya ki bamnakəḍə jaunʃini aplə

kəla jʰa-lyə ki bamna-kəḍə ja-unʃini ap-lə

labour pain.3PL happen-PFV.3PL COMP brahmin.OBL-PP.LOC go-CP self-GEN.3SGN

Once the labour pain started, the parents would go to the Brahmin.

<१४> आईवडलांनी नावरस नाव फक्त विचारुन यायच

aiwəḍlanni nawrəs naw pʰəkt wičərun yaycə

ai-wəḍl-an-ni nawrəs naw pʰəkt wičərun ya-yc-ə

mother-father-OBL.3PL-ERG zodiac-name name.3SGN only ask-CP come-NON.FIN-3SGN

The parents would go to the Brahmin and ask for the first letter of their baby's name.

<१५> की झालं त्याच्यावर चालु

ki jʰalə tyačəwər calu

ki jʰa-l-ə tya-čə-wər calu

COMP happen-PFV-3SGN that.OBL-GEN.OBL-on start

Then life began.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१६> रोज़ धंद्याला पळायचं

roj dh̄andyala pəlaycə

roj dh̄end-ya-la pəl-aycə

daily business-OBL-DAT run-NON.FIN

We had to strive every day for our livelihood.

<१७> कदी काय बगायच़ होतं का सांगा

kədi kay bəgaycə hotə ka saŋga

kədi kay bəg-aycə hot-ə ka saŋga

when what see- NON.FIN be.PST-3SGN why tell.IMP.PL

We had nothing else to consider.

<१८> साळी हे आसलं पिकायचं त्या काळामदी पयलं

sāli he aslə pikaycə tya kaḷamədi pəylə

sāli he as-l-ə pik-aycə tya kaḷ-a-mədi pəylə

millet this thus-GEN-3SGN grow-PST.HAB.3SGN DEM.DIST.OBL time-OBL-PP.LOC
early.3SGN

In earlier times, crops such as millet were used to grow.

<१९> काय नाय हे आता तसलं काय हाय बाबा

kay nay he ata təslə kay hay baba

kay nay he ata təs-l-ə kay hay baba

what NEG this now thus-GEN-3SGN what be.PRS VOC

Nowadays, nothing is like that.

<२०> आता ऊस अन कुटे हरबरे सोयाबिनच़ कुटून निघालं

ata us ən kʊtə hərbərə soyabinc kʊtun niɣʱalə

ata us ən kʊtə hərbərə soyabin-c kʊtun niɣʱa-l-ə

now sugarcane and where gram.3PL soyabean-EMPH where leave-PFV-3SGN

Now they grow sugarcane, gram and soybean.

<२१> कर्डी पिकायच्या त्या काळाला

kərđi pikayčā tya kaḷala

kərđi pik-ayčā tya kaḷ-a-la

kardi.3PL grow-PST.HAB.3PL DEM.DIST.OBL time-OBL-LOC

In those times, safflower crops used to grow.

<२२> हो ज़वसं आवळच्या आवडं मोटेमोट्टे न्हायचे उगं

ho jəwsə awləčā awḍə mōtemōṭṭe r̥hayčē ugə

ho jəwsə awləčā awḍə mōte-mōṭṭe r̥ha-yčē ugə

yes flaxseed.3PL this much-GEN.OBL this much big-big.3PL stay-PST.HAB.3PL

unnecessary

Yes, the flaxseed crops used to grow so big.

<२३> गहु शेंगा रायच्या भुईमुंगाच्या त्या टायमाला

gəhu šēngā rayčā bhūimūngāčā tya ṭaymala

gəhu šēngā ray-čā bhūimūng-a-čā tya ṭayma-la

wheat groundnut pod.3PLF stay-PST.HAB.3PLF groundnut-OBL-GEN.OBL

DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC

At that time, wheat and groundnuts were grown.

<२४> चार चार पोते शेंगा एचित होतो आपले आमी ज़ाऊन शेतामदी

čār čār pote šēngā ecīt hoto aple ami jaun šētamēdi

čār čār pote šēngā ecī-t hot-o ap-le ami ja-un šēt-a-mēdi

four four bag.3PL legume.3PL collect-IPFV be.PST-1PL we.EXCL-GEN.3PL we.EXCL

go-CP farm-OBL- PP.LOC

We used to go to the field and collect four bags of groundnuts.

<२५> आता बगायला बी न्हाइ कुटं

ata bəgayla bi n̥hai kṭə

ata bəg-ayla bi n̥hai kṭə

now see-NON.FIN PRT NEG where

Now, we cannot even see these crops anywhere.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२६> आना सौवली छटाक अन किलोबर खाताव आनुन

ana səuwli ɕʰətək ən kilobər kʰataw anun

ana səuwli ɕʰətək ən kilobər kʰa-t-aw an-un

ana,quarter and kilogram-QUANT eat-IPFV-1PL bring-CP

We buy grains in small quantities from whatever little money we have and eat.

<२७> हे काय काळ बराय का सांगा

he kay kaɭ bəray ka saŋga

he kay kaɭ bəray ka saŋga

this what time.3SGM good.3SGM.be.PRS why tell.IMP.PL

Is this a good time? tell me!

<२८> आमाला तर आन्नपानी की पचनसुदा होइना झालय

amala tər annəpani ki pəcənsuda hoina jʰaləy

ama-la tər annə-pani ki pəcən-suda ho-i-na jʰa-l-əy

we.EXCL.OBL-DAT so food-water COMP digest-also be-IPFV-NEG happen-PFV-be.PRS

We cannot even digest food or water.

<२९> आता आज्ञार कोनचे बी ज़ोडायलेत

ata ajar končē bi joḍaylet

ata ajar kon-čē-e bi joḍ-aylet

now illness.3PL who-GEN-3PL DM connect-PROG.3PL

Now, many types of diseases are there.

<३०> खातं घालून खूप खातं घालायले

kʰatə ɣʰalun kʰup kʰatə ɣʰalayle

kʰatə ɣʰal-un kʰup kʰatə ɣʰal-ayle

fertilizer.3PL put-CP very fertilizer.3PL put-PRS.PROG.3PL

A lot of fertilizers are used nowadays.

<३१> कुनी धा टाकली त मी पंदरा आसलं चालु हाय
kuni d^ha takli tə mi pəndra aslə calu hay
kuni d^ha tak-l-i tə mi pəndra aslə calu hay
who ten throw-PFV-3PL so I fifteen such as.3SGN start be.PRS
If someone puts ten, I will put fifteen. That's how it goes.

<३२> ऊसच लावायले कुनी
usəc lawayle kuni
usə-c law-ay-l-e kuni
sugarcane.3SGM-EMPH apply-PRS.PROG.3PL who
Nowadays, sugarcane is grown.

<३३> सत्रा ज़ाती त्या उसाच्या बी एक एक न्हाय त्याची नमुन्या नमुन्याच्या
sətra jati tya usačā bi ek ek n^hay tyačī nəmunya nəmunyačā
sətra jati tya us-a-čā bi ek ek n^hay tya-čī nəmun-ya nəmun-ya-čā
seventeen type.3PLF DEM.DIST.OBL sugarcane-OBL-GEN.OBL PRT one one NEG
that.OBL-GEN.3SGF sample.OBL sample-OBL-GEN.OBL
There are seventeen types of sugarcane, with different samples.

<३४> काय बी हाय आसं
kay bi hay asə
kay bi hay asə
what PRT be.PRS thus.3SGN
This is how strange it is.

<३५> आताचं बरं विचारलं आता जवाच्या जवाच्या लय झाल्या गहु न जवाच्या
ataçə bərə wicarlə ata jəwarya jəwarya ləy j^halya gəhu n jəwarya
ata-c-ə bərə wicar-l-ə ata jəwarya jəwarya ləy j^ha-lyə gəhu n jəwarya
now-GEN-3SGN good.3SGN ask-PFV-3SGN now sorghum.3PL sorghum.3PL much
become-PFV.3PL wheat and sorghum.3PL
Now, wheat and sorghum crops are grown a lot.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३६> हिरी बोर हे चालु हाय

hiri bor he calu hay

hir-i bor he calu hay

well-3PL bore.3SG this start be.PRS

Digging wells, bore wells is going on.

<३७> पाटाचं पानी मोटरी फिटरी काय न्हवतं

patacə pani motəri pʰitəri kay nʰəwtə

paṭa-c-ə pani motər-i pʰitəri kay nʰəwtə

channel.OBL-GEN-3SGN water.3SGN motor-3PL REDUP what NEG.PST.3SGN

There were only small irrigation channels, no motor etcetera.

<३८> आमाला जायला सुदा न्हवती

amala jayla suda nʰəwti

ama-la ja-yla suda nʰəw-t-i

we.EXCL.OBL-DAT go-NON.FIN PRT NEG-IPFV-3SGF

We didn't even have the facility to go anywhere.

<३९> बैलगाडीत जात येत होतो आमी पयलं

bəilgədiṭ jat yet hoto ami pəylə

bəilgədi-t ja-t ye-t hot-o ami pəylə

bullock cart-LOC go-IPFV come-IPFV be.PST-1PL we.EXCL early.3SGN

We used to come and go in bullock carts.

<४०> आता निगालं काय बी

ata nigalə kay bi

ata niga-l-ə kay bi

now leave-PFV-3SGN what PRT

Now, there are different facilities.

<४१> घडोघडीला ज़ाता आता दारु पिऊन सुदा तितं

ghədoghədila jata ata daru piun suda titə

ghədoghədi-la ja-t-a ata daru pi-un suda titə

time to time-LOC go-IPFV-3PL now alcohol drink-CP PRT there

Anybody goes there, even after drinking alcohol.

<४२> चलनं होईना शेतापरेन गाडीवर चाल्ळाव

cəlnə hoina šətapəren gaḍiwər callaw

cəlnə ho-i-na šət-a-pəren gaḍi-wər cal-l-aw

walk be-IPFV-NEG farm-OBL-up to vehicle-PP.LOC walk-PFV-1PL

We go to the farm by a vehicle, we do not walk.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

२७.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

लातूर_निलंगा_दादगी_स्त्री ८० वर्षे_अशिक्षित_महादेव कोळी

<१> राम लक्ष्मिन भरत शत्रुगु हे चौगं

ram ləks̩mən bhərət śətrəgu he çəugə

ram ləks̩mən bhərət śətrəgu he çəugə

ram.3SG laxman.3SG bharat.3SG shatrughna.3SG they four

Ram, Laxman, Bharat and Shatrughan are four (brothers).

<२> का आता हॅला इचार पडला की आपुन कुनाच्या पोटी ज़ावं

ka ata hyenla ičar pəḍla ki apun kunačā poti jawə

ka ata hye-nla ičar pəḍ-l-a ki apun kun-a-čā poti ja-wə

COMP now they.PROX.OBL-DAT thought.3SGM fall-PFV-3SGM COMP we.INCL who-

OBL-GEN.OBL stomach (womb).LOC go-OPT

So they thought, in whose womb should we be born?

<३> ते बी मानव बगुन येतय

te bi manəw bəgun yetəy

te bi manəw bəg-un ye-t-əy

they also human.3SG see-CP come-IPFV-3.be.PRS

They go and search for the right human.

<४> अवतार आसा मिळत नाइ

əwtar asa mīlət nai

əwtar asa mīl-ət nai

avatar.3SGM such.3SGM get-IPFV NEG

They do not get such incarnations easily.

<५> अवतार कष्ट करुन आवतार मिळतो

əwtar kəṣṭ kərun awtar mīlto

əwtar kəṣṭ kər-un awtar mīl-t-o

Incarnation.3SGM hard work.3SGM do-CP incarnation.3SGM get-IPFV-3SGM

An incarnation is obtained by hard work.

<६>मग देवानी काय विचार केल्या आपुन
məg dewani kay wičār kelya apun
məg dew-a-ni kay wičār ke-lya apun
then god-OBL-ERG what thought do-PFV we.INCL
Then what the Gods thought...

<७> दसरत राजा पुन्यवंताय
dəsrət raǰā punyəwəntay
dəsrət raǰā punyəwənt-ay
Dasharatha king virtuous-be.PRS
King Dasharatha is virtuous.

<८> आपुन त्यांच्या घरी जाऊ
apun tyañčā gʰəri jau
apun tyañ-čā gʰer-i ja-u
we.INCL they.OBL-GEN.OBL house-LOC go-NON.FIN.HORT
Let us go to his house.

<९>म त्यानी आवतार करुन वशेष्टाला सांगितले
mə tyani awtar kərun wəšəṣṭala sangitle
mə tya-ni awtar kər-un wəšəṣṭ-a-la sangit-l-e
then they.OBL-ERG avatar.3SGM do-CP Vashishta-OBL-ACC tell-PFV-3PL
Then they incarnated and told sage Vashishta...

<१०> की आमी आस आवतारात होनार हय
ki ami asə awtarat honar həy
ki ami asə awtar-a-t ho-nar həy
COMP we.EXCL thus.3SGN avatar-OBL-LOC be-PROS be.PRS
That we will appear in such an incarnation.

<११>आमी येनारे
ami yenare
ami ye-nar-e
we.EXCL come-PROS-be.PRS
We are going to appear.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१२> मंड्यावर त्यानी सांगितलं यज्ञ कराव लागलं

məṇḍyāwər tyāni sāṅgitlə yəḍnyə kəraw lagəl

məṇ-ḍyā-wər tyā-ni sāṅgit-l-ə yəḍnyə kər-aw lag-əl

say-PFV.OBL-after he.OBL-ERG tell-PFV-3SGN sacrifice.3SGN do-NON.FIN.OBLG
ATTACH-FUT.3SG

He said, "An offering would have to be made".

<१३> यज्ञ करुन पुना त्याच्यामदी तुमी यज्ञामदी तुमाला शिंगरुशी परसाद देतील

yəḍnyə kərun puna tyācchāmādi tumi yəḍnyāmādi tumalā śiṅgruśī pərsad detil

yəḍnyə kər-un puna tyā-čā-mādi tumi yəḍnya-mādi tum-a-la śiṅg-ruśī pərsad de-til

sacrifice.3SG do-CP again that-GEN.OBL-in you.PL sacrifice.OBL-PP.LOC you.PL-

OBL-DAT Shrunḡa-sage.3PL(HON) holy offerings give-FUT.3PL

By performing the holy sacrifice, the Shrunḡa sage will give you the sacrifice
prasad (blessing).

<१४> अशे पाच रुशी पयलेच्या काळामदले ते रुशी ज़मुन यज्ञ केले

aśe pač ruśī pəylecā kaḷāmādle te ruśī jəmun yəḍnyə kele

aśe pač ruśī pəyle-čā kaḷ-a-mā-d-l-e te ruśī jəm-un yəḍnyə ke-l-e

such five sage early.OBL-GEN.OBL time-OBL-PP.LOC-GEN-3PL DEM.DIST.3PL

sage.3PL come together-CP sacrifice.3SG do-PFV-3PL

This is how the five sages of that time came together and performed holy
sacrifices.

<१५> यज्ञ केल्यावर तेच्यामदी काय झालं

yəḍnyə kelyawər tečchāmādi kay jhālə

yəḍnyə ke-lyā-wər te-čā-mādi kay jhā-l-ə

sacrifice.3SG do-PFV.OBL-after that.OBL-GEN.OBL-PP.LOC what happen-PFV-3SGN

What happened after the sacrifice...

<१६> ते रुशीलोक होतेनी

te ruśilok hoteni

te ruśi-lok hot-e-ni

they sage-people be.PST-3PL-DM

The sages...

<१७> तेनी ते तुपं हे टाकत होते

teni te tupə he ʔakət hote

teni te tupə he ʔakə-t ho-t-e

they.OBL DEM.DIST.3PL ghee.3PL this.3SGN throw-IPFV be-IPFV-3PL

Those sages were putting ghee (in the sacrificial fire).

<१८> मग तेच्यामदी व्यदामदी आग्नेदैवती माईनं येक परसादाचा उंडा दिली

məg tečāmədi wyədnamədi agnedəiwəti mainə yek pərsadaca uᅇᅇa dili

məg te-čā-mədi wyədn-a-mədi Agnedəiwəti mai-nə yek pərsad-a-c-a uᅇᅇa di-l-i

then that-GEN.OBL-in sacrifice-OBL-PP.LOC agnedaiwati.3SGF mother-ERG one holy offering-OBL-GEN-3SGM dough.3SGM give-PFV-3SGF

Then in that sacrifice, Goddess Agnedaivati gave a dough of *prasada* (blessing).

<१९> उंडा दिल्यावरती शिंग रुशिच्या हातामदी दिली

uᅇᅇa dilyawərti ſiᅅg ruſičā hatamədi dili

uᅇᅇa di-lya-wərti ſiᅅg ruſi-čā hat-a-mədi di-l-i

dough.3SGM give-PFV.OBL-after Shrunga sage-GEN.OBL hand-OBL-in give-PFV-3SGF

The goddess gave that dough in the hands of the sage Shrunga.

<२०> दिल्यावर ते बाहिर होते नी रुशीलोक सर्वे

dilyawər te bahir hote ni ruſilok sərwe

di-lya-wər te bahir ho-t-e ni ruſi-lok sərwe

give-PFV.OBL-after they out side be-IPFV-3PL DM sage-people all

All the sages who were outside...

<२१> एकुनेकाच्या हातात घेतले

ekunekačā hatat gʰetle

ekuneka-čā hat-a-t gʰet-l-e

each other-GEN.OBL hand-OBL-LOC take-PFV-3PL

All the sages gave it to each other.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२२> घेतले बगितले ठिवले

gʰetle bəɡitle tʰiwle

gʰet-l-e bəɡit-l-e tʰiw-l-e

take-PFV-3PL see-PFV-3PL keep-PFV-3PL

They took it, looked at it and kept it.

<२३> पन तेनी काय मनले आता हे वाटायचय कुनाला

pən teni kay mənle ata he wəṭaycəy kunala

pən te-ni kay mən-l-e ata he wəṭ-ayc-əy kun-a-la

but they-ERG what say-PFV-3PL now this distribute-NON.FIN-be.PRS who-OBL-DAT

But they said, “Now, to whom to distribute this?”

<२४> तर हे वाटायचय कौंसालीला सुमित्रीला कैकयीला

tər he wəṭaycay kəunsaḷila sumitrila kəikəyila

tər he wəṭ-ayc-ay kəunsaḷi-la sumitri-la kəikəyi-la

so this distribute-NON.FIN-be.PRS Kausalya-DAT Sumitra-DAT Kaikayi-DAT

So this is to be given to Kausalya, Sumitra, Kaikayi.

<२५> तीन भाग द्यायचे

tin bʱag dyayčē

tin bʱag dy-ayčē-e

three part.3PL give-NON.FIN-3PL

It is to be given in three parts.

<२६> मग वशिष्टानं मनले बरं देऊ

məg wəʃiʃtānə mənle bərə deu

məg wəʃiʃtā-nə mən-l-e bərə de-u

then Vashishta.OBL-ERG say-PFV-3PL ok give-NON.FIN.HORT

Vashishta said, “Ok, let us give”.

<२७> मनले मग ते वशिष्टाच्या हातात शंकरुशीनं तेंच्या हातामदे दिले

mənle mæg te wəʃiʃtəçā hatat ʃəŋgruʃinə teŋçā hataməde dile

mən-l-e mæg te wəʃiʃtə-çā hat-a-t ʃəŋg-ruʃi-nə teŋ-çā hat-a-məde di-l-e

say-PFV-3PL then that Vashishta.OBL-GEN.OBL hand-OBL-LOC Shrung-sage-ERG

they.OBL-GEN.OBL hand-OBL-PP.LOC give-PFV-3PL

The sage Shrunḡa handed it over to Vashishta sage.

<२८> तेनी देऊन घेऊन आले

teni deun gʰeun ale

teni de-un gʰe-un a-l-e

they.ERG give-CP take-CP come-PFV-3PL

He brought it.

<२९> तितं बसले

titə bəsle

titə bəs-l-e

there sit-PFV-3PL

He sat there.

<३०> प त्याचे भागं केले

pə tyəçē bhagə kele

pə tyə-çē bhagə ke-l-e

again that.OBL-GEN.3PL part.3PL do-PFV-3PL

and divided it into parts.

<३१> वशिष्टानं भाग केले

wəʃeʃtanə bhag kele

wəʃeʃt-a-nə bhag ke-l-e

Vashishta-OBL-ERG part.3PL do-PFV-3PL

Sage Vasishta divided it into three parts.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३२> पयला भाग कौंसालीला दुसरा भाग सुमित्रीला तिसरा भाग कैकयीला
pəyla bʰag kəuṁsalila dusra bʰag sumitrila tisra bʰag kəikəyila
pəyla bʰag kəuṁsali-la dusra bʰag sumitri-la tisra bʰag kəikəyi-la
first part.3SGM Kausalya-DAT second.3SGM part.3SGM Sumitra-DAT third.3SGM
part.3SGM Kaikayi-DAT

The first part for Kausalya, the second for Sumitra, the third for Kaikayi.

<३३> कैकयी मनत होती मला नको
kəikəyi mənət hoti məla nəko
kəikəyi mən-ət ho-t-i mə-la nəko
kaikayi.3SGF say-IPFV be-IPFV-3SGF I.OBL-DAT NEG.PROH
Kakayi was saying, “I don’t want it”.

<३४> मला पयला भाग द्या
məla pəyla bʰag dya
mə-la pəyla bʰag dya
I.OBL-DAT first.3SGM part.3SGM give.IMP.PL
“Give me the first part.”

<३५> वशिष्टानं मनलं तुला पयला भाग मिळनार नै
wəṣiṣṭānə mənḷə tula pəyla bʰag miḷnar nəi
wəṣiṣṭ-a-nə mən-lə tu-la pəyla bʰag miḷ-nar nəi
Vashishta-OBL-ERG say-PFV.3SGN you.SG-DAT first.3SGM part.3SGM get-PROS
NEG

Sage Vashishta said, “You will not get the first part”.

<३६> कौंसालीचा पयला भाग हाय
kəuṁsalica pəyla bʰag hay
kəuṁsali-c-a pəyla bʰag hay
kausalya-GEN-3SGM first.3SGM part.3SGM be.PRS
“The first part is for Kausalya.”

<३७> दुसरा भाग सुमित्रीचा

dusra b^hag sumitrica

dusra b^hag sumitri-c-a

second.3SGM part.3SGM sumitra-GEN-3SGM

“The second part is for Sumitra”

<३८>तीन बायका तीन मागुन मागुन केलेल्या होत्या की

tin bayka tin magun magun kelelya hotya ki

tin bayka tin magun magun ke-lel-ya hot-ya ki

three wife.3PL three one after another do-PLU.PFV-3PL be.PST-3PL DM

Three wives, one after the other.

<३९> मग तिनं मनली माजा भाग मिळनार न्हाइ

mæg tinə mənli maja b^hag mīlnar n^hai

mæg ti-nə mən-l-i ma-j-a b^hag mīl-nar n^hai

then she-ERG say-PFV-3SGF I.OBL-GEN-3SGM part.3SGM get-PROS NEG

Then she said, “I will not give my share”.

<४०> येक पयला भाग ह्यो होता

yek pəyla b^hag hyo hota

yek pəyla b^hag hyo hot-a

one first.3SGM part.3SGM DEM.PROX.3SGM be.PST-3SGM

The first part.

<४१> कौंसाल्याला दिले रुशीनं

kəuñsalyala dile rušīnə

kəuñsalya-la di-l-e rušī-nə

Kausalya-OBL-DAT give-PFV-3PL(HON) sage-ERG

The sage gave the first part to Kausalya.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४२> दिसरा भाग सुमित्रीला दिले

disra bʰag sumitrila dile

disra bʰag sumitri-la di-l-e

second.3SGM part.3SGM Sumitra-DAT give-PFV-3PL

(He gave)The second part to Sumitra.

<४३> तिसरा भाग उचलून देत होते

tisra bʰag ucəlun det hote

tisra bʰag ucəl-un de-t hot-e

third.3SGM part.3SGM pick-CP give-IPFV be.PST-3PL

As he took the third part to give away...

<४४> ऐक नाइ मला न्हाइ मला पयलाच भाग मनली कैकयी

əikə nai məla nʰai məla pəylac bʰag mənali kəikəyi

əikə nai mə-la nʰai mə-la pəyla-c bʰag mənā-l-i kəikəyi

listen.IPFV NEG I.OBL-DAT NEG I.OBL-DAT first-EMPH part.3SGM say-PFV-3SGF

kaikayi.3SGF

She would not listen. Kaikayi said, “I want the first part”.

<४५> तुला मिळनार न्हाइ मनले हे पयला भाग

tula mīlnar nʰai mənle he pəyla bʰag

tu-la mīl-nar nʰai mən-l-e he pəyla bʰag

you.SG-DAT get-PROS NEG say-PFV-3PL DEM.PROX first.3SGM part.3SGM

“You will not get the first part.”

<४६> जशा नियमात आलीयेस तसंच मिळनार तुला मनले

ǰəʂā niymat aliyes təsəc mīlnar tula mənle

ǰəʂā niyma-t a-l-i-yes təsə-c mīl-nar tu-la mən-l-e

REL.OBL rule.OBL-LOC come-PFV-2SGF-be.PRS COREL-EMPH get-PROS you.SG-

DAT say-PFV-3PL

“You will receive your share according to the sequence.” [Kaikayi was the youngest queen.]

<४७> बर मंनलं ऐकना गेली

bər mən̩lə əikna geli

bər mən-1-ə əik-na ge-1-i

ok say-PFV-3SGN listen-NEG GO-PFV-3SGF

Leave it. Let her go. She is not listening.

<४८> आनि येक घारीन होती

ani yek gʰarin hoti

ani yek gʰarin hot-i

and one kite.3SGF be.PST-3SGF

And there was a kite.

<४९> रंबी मनायची घारीन होती

rəm̩bi mənayçī gʰarin hoti

rəm̩bi mən-ayçī-i gʰarin hot-i

Rambhi QUOT-NON.FIN-3SGF kite.3SGF be.PST-3SGF

There was a kite named Rambhi.

<५०> तिला सांगितलं होतं की तू रामाच्या परसादामदी इग्रं करचिल

tila sangitl̩ə hot̩ə ki tu ramaçā p̩rsadam̩di ign̩ə k̩rç̩l

ti-la sangit-1-ə hot-ə ki tu ram-a-çā p̩rsad-a-m̩di ign̩ə k̩r-ç̩l

she-ACC tell-PFV-3SGN be-PST-3SGN COMP you.SG ram-OBL-GEN.OBL offering-

OBL-PP.LOC disruption do-FUT.2SG

She had been told, “You would disrupt Rama’s *prasad*”.

<५१> आन त्या वक्ताला तुला पुढी अवतार मिळल

an tya w̩ktala tula puḍi əwtar miḷl̩

an tya w̩kta-la tu-la puḍi əwtar miḷ-əl

and DEM.DIST.OBL time.OBL-LOC you.SG-DAT ahead incarnation get-FUT

“And at that time you will receive the next incarnation.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५२> कोनता आवतार मिळंल तो घिऊन आंजनिच्या वटीत टाकशील

konta awtar miḷəl to gʰiun aṅjəničā wət̪it̪ t̪akʂiḷ

konta awtar miḷ-əl to gʰi-un aṅjəni-čā wət̪i-t̪ t̪ak-ʂiḷ

which.3SGM incarnation.3SGM get-FUT that.3SGM take-CP Anjani-GEN.OBL womb-
LOC put-FUT.2SG

Whatever *Prasad* you get, you will take it and put it in Anjani's womb.

<५३> तितं म्हारुतीराया जल्मतील

t̪it̪ə mʰarutiraya j̪əlm̪ət̪il

t̪it̪ə mʰarutiraya j̪əlm̪ə-t̪il

there god Maruti.3PL born-FUT.3PL

God Maruti will be born there.

२८ जिल्हा:- वर्धा

२८.१ वर्धा जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
वर्धा	वर्धा	निमगाव सबने	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,प्रधान	टोपीवाला आणि माकडं
वर्धा	वर्धा	निमगाव सबने	स्त्री ६७ वर्षे,८ वी,धनगर	बहिणभावाची कथा
वर्धा	वर्धा	करंजी भोगे	स्त्री २० वर्षे,१२ वी,तिरळे कुणबी OBC	ससा आणि कासव
वर्धा	वर्धा	करंजी भोगे	स्त्री ५५ वर्षे,७ वी,हिंदू कुणबी	दारूबंदी
वर्धा	वर्धा	करंजी भोगे	पुरुष ७०+ वर्षे,४ थी, कुणबी OBC	शिक्षणाविषयी कथन
वर्धा	आष्टी	थार	स्त्री २३ वर्षे,पदवीधर,हिंदू गवळी OBC	साहित्याविषयी कथन
वर्धा	आष्टी	थार	पुरुष ५९ वर्षे,९ वी,गोंड ST	ससा आणि कासव
वर्धा	आष्टी	खडका	स्त्री २१ वर्षे,१२ वी,मातंग SC	चिमणी आणि कावळा
वर्धा	आष्टी	खडका	पुरुष ५८ वर्षे,३ री,भोई कोळी NT	नैसर्गिक आपत्तीविषयी कथन
वर्धा	आष्टी	खडका	स्त्री ३५ वर्षे,१२ वी,महार SC	ससा आणि कासव
वर्धा	सेलू	झडशी	पुरुष ५५ वर्षे,१० वी,तेली	ससा आणि कासव
वर्धा	सेलू	झडशी	पुरुष ४० वर्षे,१२ वी,महार SC	टोपीवाला आणि माकडं
वर्धा	सेलू	झडशी	स्त्री ६० वर्षे,अशिक्षित,हिंदू प्रधान	शेतीविषयी कथन
वर्धा	सेलू	वडगाव जंगली	पुरुष ३० वर्षे,पदवीधर,बौद्ध	टोपीवाला आणि माकडं
वर्धा	सेलू	वडगाव जंगली	पुरुष ४७ वर्षे,८ वी,तेली OBC	शेतीविषयी कथन
वर्धा	सेलू	वडगाव जंगली	स्त्री २० वर्षे,११ वी,हिंदू तेली	लाकूडतोड्या
वर्धा	हिंगणघाट	अजंती	स्त्री २४ वर्षे,पदवीधर,कुणबी वांडेकर OBC	ससा आणि कासव
वर्धा	हिंगणघाट	अजंती	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,बौद्ध	लहानपणीची आठवण
वर्धा	हिंगणघाट	अजंती	स्त्री ५१ वर्षे,पदवीधर,कुणबी	शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या
वर्धा	हिंगणघाट	पोती	स्त्री ३७ वर्षे,१० वी,खैरे कुणबी OBC	ससा आणि कासव
वर्धा	हिंगणघाट	पोती	पुरुष २९ वर्षे,१२ वी,कुणबी OBC	शेतीविषयी कथन

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

२८.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

वर्धा_वर्धा_करंजी भोगे_पुरुष ७०+ वर्षे_४ थी_कुणबी OBC

<१> पैलच्चं तं कडक होतं शिक्षन

pəilcə tə kədək hotə śikṣən

pəil-c-ə tə kədək hot-ə śikṣən

before-GEN-3SGN PRT strict be.PST-3SGN education.3SGN

Education in the earlier days was strict.

<२> मंजेन फाडे आज मंग पाट आले पायजे

məñen phade aj məng pat ale payje

məñen phade aj məng pat a-l-e payje

means multiplication table.3PL today then memorise come-PFV-3PL want

It was compulsory to memorise the multiplication tables.

<३> नी गनित सर्व भाशा सर्वन मंग

ni gənit sərwe bhāṣā sərwen məng

ni gənit sərwe bhāṣā sərwe-n məng

and math.3SG all language.3PL all-and then

Mathematics, all languages..

<४> एखाद्या विशयात गेला का नापास करुन टाके

ekhadya wiṣṣyat gela ka napas kərun take

ekhadya wiṣṣy-a-t ge-l-a ka napas kər-un tak-e

some.OBL subject-OBL-LOC go-PFV-3SGM COMP fail do-CP THROW-PST.HAB

If someone would fail in one subject, they used to fail him (for the whole exam).

<६> सुतकताइ होती पैले गांदीजीचं हे सोआग्राम आसल्यामुळे

sutkətai hoti pəile gāndījīcə he soagram aslyamule

sutkətai hot-i pəile gāndījī-č-ə he soagram as-l-ya-mule

cotton-spinning.3SGF be.PST-3SGF before Gandhiji-GEN-3SGN DEM.PROX.3SGN

Sevagram.3SGN be-PFV-OBL-because

Earlier there was cotton-spinning as it was Gandhiji's Sevagram.

<७> सुतकताइ होती कताइ ज़र कमी झाली समज़ा

sutkətai hoti kətai jər kəmi jʰali səmja

sutkətai hot-i kətai jər kəmi jʰa-l-i səmja

cotton-spinning.3SGF be.PST-3SGF spinning.3SGF REL less happen-PFV-3SGF

suppose.IMP.2PL

Suppose cotton-spinning is reduced.

<८> एका तासामंदी पाच ए थे पेळू कराचे धुनकाचे धुनकुन

eka tasaməni pac e tʰe pelu kəraçə dʰunkaçə dʰunkun

eka tas-a-məndi pac e tʰe pelu kər-aç-e dʰunk-a-ç-e dʰun-kun

one.OBL hour-OBL-PP.LOC five DM DEM.DIST.3PL roll.PL do-NON.FIN-3PL gin-

OBL-GEN-3PL gin-CP

Five rolls of lint had to be prepared in an hour.

<९> समज़ा पेळू करून सुत काताचं

səmja pelu kərun sut kataçə

səmja pelu kər-un sut kat-ac-ə

suppose.IMP.2PL roll.PL do-CP yarn.3SGN spin-NON.FIN-3SGN

Cotton-spinning has to be done using lint rolls.

<१०> शंबर धागे झाले पायजे

šəmbər dʰage jʰale payjə

šəmbər dʰage jʰa-l-e payjə

hundred thread.PL happen-PFV-3PL want

There should be a hundred threads.

<११> नाइ झाले का नापास अशे करे

nai jʰale ka napas əšə kəre

nai jʰa-l-e ka napas əšə kər-e

NEG happen-PFV-3PL COMP fail thus.3PL do-PST.HAB

If we don't reach the target, the work used to be rejected.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१२> शाळेतच शाळेत ये चरके व्हेते पयले

šāletəc šālet ye čərke wʰəte pəyle

šāle-tə-c šāle-t ye čərke wʰət-e pəyle

school.OBL-LOC-EMPH school.OBL-LOC DEM.PROX.3PL spinning wheel.3PL be.PST-3PL before

Earlier, there were spinning wheels in the schools.

<१३> सुतया होत्या अशा तकल्या

sutəya hotya əšā təklyā

sutəya hot-ya əšā təklyā

string.PL be.PST-3PL thus.3PL spindle.OBL.3PL

There were strings, spindles.

<१४> नाय ते यक टायम राहे

nay te yək tayəm rahe

nay te yək tayəm rah-e

NEG that one time stay-PST.HAB

It used to be once a day.

<१५> सकाळी प्राथना झाली

səkāli prathəna jʰali

səkāl-i prathəna jʰa-l-i

morning-LOC prayer.3SGF happen-PFV-SGF

Once the morning prayer was over...

<१६> सुतकताइ झाली का मंग अब्यास

sutkətai jʰali ka məng əbyas

sutkətai jʰa-l-i ka məng əbyas

cotton-spinning.3SGF happen-PFV-3SGF COMP then study

Once cotton-spinning was done, then studies would begin.

<१७> मास्तर मास्तर लोकं राये

mastər mastər lokə raye

mastər mastər lokə ray-e

teacher teacher people.PL stay-PST.HAB

There were teachers.

<१८> पयले तो पांड्या मास्तर होता

pəyle to paṇḍya mastər hota

pəyle to paṇḍya mastər hot-a

before DEM.DIST.3SGM Pande.OBL teacher.3SGM be-PST.HAB

Earlier, there was a teacher by the name Pandey.

<१९> हेडमास्तर थे याआचे परीक्षा घेयाच्या वेळेस

hedmastər the yaaçē pəriksā ghēyaçā wēles

hedmastər the ya-aç-e pəriksā ghē-ya-çā wēl-e-s

headmaster DEM.DIST.PL come-PST.HAB-3PL exam.3SG take-NON.FIN-GEN.OBL

time-OBL-LOC

Headmaster used to come at the time of examination.

<२०> ह्या शिवाग्रामउन शेवाग्रामची संस्था चालवीत हे त्यात्यामुळे

hya sīwagramun šēwagramçī səunstʰa calwit he tyatyamule

hya sīwagram-un šēwagram-ç-i səunstʰa calwi-t he tya-tya-mule

DEM.PROX.OBL Sevagram-ABL Sevagram-GEN-3SGF institute.3SGF walk-PST.HAB

they that.OBL-GEN.OBL-because

As they used to run the organization of Sevagram.

<२१> गांधीजीचे सांगे हे गांधीजीनं का केलं बा

gandhijīçē sanige he gandhijīnə ka kelə ba

gandhijī-ç-e sang-e he gandhijī-nə ka ke-l-ə ba

Gandhiji-GEN-3PL tell-PST.HAB this Gandhiji-ERG why do-PFV-3SGN DM

He used to tell about Gandhiji, what he did.

<२२> सत्याग्रह कसा केला

səṭtyagəh kəsa kela

səṭtyagəh kəsa ke-l-a

Satyagrah.3SGM how.3SGM do-PFV-3SGM

How did he do Satyagraha?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२३> अउंशेने केला का सत्तेनं त्याइनं केला बा

əunʂene kela ka səttenə tyainə kela ba

əunʂe-ne ke-l-a ka sətte-nə tyai-nə ke-l-a ba

non-violence.OBL-INS do-PFV-3SGM COMP truth.OBL-INS they.OBL-ERG do-PFV-3SGM DM

(Gandhiji) carried out Satyagraha movement through non-violence or truth.

<२४> एवढं मीट जिकतलं कसं जिकतलं

ewḍə miṭ jikətlə kəsə jikətlə

ewḍə miṭ jikət-l-ə kəsə jikət-l-ə

this much.3SGN salt win-PFV-3SGN how.3SGN win-PFV-3SGN

How did the salt Satyagraha succeed?

<२५> लोकं आपल्या इकड्हे मेले पुरकळ

lokə aplyə ikḍle mele puʂkəḷ

lokə ap-l-ya ikḍ-l-e me-l-e puʂkəḷ

pepole.PL we.INCL-GEN-OBL here-GEN-3PL die-PFV-3PL many

Many of our people died in it.

<२६> पन त्याइनं अहिंसा नाइ केली

pən tyainə əhinsa nai keli

pən tyai-nə əhinsa nai keli

PRT they.OBL-ERG non-violence.3SGF NEG do-PFV-3SGF

But they did not do any violence.

<२७> मंजे कापाकापी नाइ केली

məñʃe kapakapi nai keli

məñʃe kapakapi nai keli

means killing.3SGF NEG do-PFV-3SGF

They did not do any kind of killing.

<२८> त्याइनं शस्त्रं चालवलं नाइ सत्येनं घेतलं

tyainə śəstrə caləwlə nai sətʲenə ɡʰetlə

tyai-nə śəstrə cal-əw-l-ə nai sətʲe-nə ɡʰet-l-ə

they.OBL-ERG weapon.3SGN walk-CAUS-PFV-3SGN NEG truth.OBL-INS take-PFV-3SGN

They did not use weapons, they used truth.

<२९> मंग थे ती काय हे करालागे गारठाने नै शेवाग्रामला नेइ मंग

məng the ti kay he kəralage ɡarṯhʲane nɛi śəwagramla nei məng

məng the ti kay he kər-a-lag-e ɡarṯhʲa-ne nɛi śəwagram-la ne-i məng

then that he what this do-INCP-ATTACH-PST.HAB chill.OBL-INS DM Sevagram-OBL-LOC go-PST.HAB then

[.....] they used to take them to Sevagram then.

<३०> शेवाग्रामले मंग कपडे शिवे

śəwagramle məng kəpḍe śiwe

śəwagram-le məng kəpḍe śiʷ-e

Sevagram-LOC then cloth.PL stitch-PST.HAB

Then he used to sew clothes at Sevagram.

<३१> हातेमागाचा व्हता ना शेवाग्रामला

hatemagca wḥeta na śəwagramla

hatemag-c-a wḥət-a na śəwagram-la

handloom machine.3SGM-GEN-3SGM be.PST-3SGM DM Sevagram-LOC

There was a handloom in Sevagram.

<३२> आता येते सुतकताइ पन ते आता काय इसरल्यासारकं

ata yete sutkətai pən te ata kay isərlyasarkə

ata ye-t-e sutkətai pən te ata kay isər-l-ya-sarkə

now come-IPFV-3SGF cotton-spinning.3SGF but that now what forget-PFV-OBL-like

I knew cotton-spinning, but now I have forgotten a bit.

<३३> धागा लम्बा निगत नाइ थोको(ळ) बारीक निगते

dʰaga ləmba nigət nai tʰokɔl barik nigte

dʰaga ləmba nig-ət nai tʰokɔl barik nig-t-e

thread.3SGM long.3SGM remove-IPFV NEG thick small remove-IPFV-3SG

I cannot create a long thread now, it becomes thick and small.

<३४> पयले सारका निगे सारका धागा निगाला कपडा सारका येते

pəyle sarka nige sarka dʰaga nigala kəpɖa sarka yete

pəyle sarka nig-e sarka dʰaga niga-l-a kəpɖa sarka ye-t-e

first same.3SGM go-PST.HAB same.3SGM thread.3SGM remove-PFV-3SGM

cloth.3SGM same.3SGM come-IPFV-3SG

Earlier, the thread used to be uniform, when the thread is uniform, the cloth becomes uniform.

<३५> कमी जास्तं धागा निगाला दं ते कपडा बरोबर नाइ होत

kəmi ʃastə dʰaga nigala də te kəpɖa bərobər nəi hot

kəmi ʃastə dʰaga niga-l-a də te kəpɖa bərobər nəi ho-t

less more thread.3SGM remove-PFV-3SGM then DEM.DIST.3SG cloth.3SGM correct

NEG be-IPFV

If more or less thread comes out, the cloth will not be uniform.

२८.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

वर्धा_सेलू_वडगाव जंगली_स्त्री २० वर्षे_११ वी_हिंदू तेली

<१> एक लाकुडतोड्या रायते

ek lakuḍtoḍya rayte

ek lakuḍtoḍya ray-t-e

one woodcutter.3SGM stay-IPFV-3SG

There was a woodcutter.

<२> थो आपल्या प्रपंचासाठी लाकुड तोडासाठी जंगलात जाते

tho aplya prəpəñčəsathī lakuḍ toḍasathī jənglat jate

tho ap-l-ya prəpəñč-a-sathī lakuḍ tod-a-sathī jəngla-t ja-t-e

he we.SELF-GEN-OBL liveli hood-OBL-for wood cut-NON.FIN-for jungle.OBL-LOC

go-IPFV-3SG

He goes to the jungle to cut wood for his livelihood.

<३> त्याले एक नदीच्या काटाखाडी का नदीच्या काटापाशी एक झाड दिसते

tyale ek nədičā katakʰaḍī ka nədičā katapasī ek jʰaḍ diste

tya-le ek nədi-č-a kaṭ-a-kʰaḍī ka nədi-č-a kaṭ-a-pasī ek jʰaḍ dis-t-e

he.OBL-DAT one river-GEN-OBL bank-OBL-PP.LOC COMP river-GEN-OBL bank-OBL-PP.LOC one tree.3SG see-IPFV-3SG

He sees a tree near the river bank.

<४> तितं थो झाड तोडाल जाते.

tithə tho jʰaḍ toḍal jate

tithə tho jʰaḍ toḍ-al ja-t-e

there he tree.3SG cut-NON.FIN go-IPFV-3SG

He goes there to cut a tree.

<५> तोडता तोडता त्याची कुराड पडते

toḍta toḍta tyačī kuraḍ pəḍte

toḍ-ta toḍ-ta tya-č-i kuraḍ pəḍ-t-e

cut-IPFV cut-IPFV he.OBL-GEN-3SGF axe.3SGF fall-IPFV-3SG

His axe falls while (he was) cutting the tree.

<६> मग नाय का थो विचार करते कुराड खाली पल्ली नदीत कशी काडू
mæg nay ka tʰo wičar kərte kurad khali pəlli nədit kəʃi kaɖu
mæg nay ka tʰo wičar kər-t-e kurad khali pəl-l-i nədi-t kəʃi kaɖ-u
then NEG why(=DM) he think do-IPFV-3SG axe.3SGF down fall-PFV-3SGF river-LOC
how.3SGF remove-NON.FIN
His axe falls in the river and he thinks, “How can I remove the axe?”

<७> मग थो खाली हातान घरी जाते
mæg tʰo kʰali hatan gʰəri jate
mæg tʰo kʰali hat-a-n gʰər-i ja-t-e
then he empty hand-OBL-INS home-OBL go-IPFV-3SG
Then he goes home empty handed.

<८> पन त्याले विचार येते आपली बायको हाये पोरं हाये कशे जगन
pən tyale wičar yete apli bayko haye porə haye kəʃi jəgən
pən tya-le wičar ye-t-e ap-l-i bayko haye por-ə haye kəʃi jəg-ən
PRT he.OBL-ACC thought come-IPFV-3SG we.SELF-GEN-3SGF wife be.PRS child.3PL
be.PRS how.3PL survive-FUT
Then he thinks, “I have a wife and children..How will they survive?”

<९> मग थो दुसऱ्या दिवशी जाते
mæg tʰo dusrya diwʃi jate
mæg tʰo dusrya diwʃ-i ja-t-e
then he second.OBL day.OBL-LOC go-IPFV-3SG
Then he goes on the next day.

<१०> मग त्याला थ्या नदीपाशी नदीत देवी प्रसन्न होते
mæg tyala tʰya nədipaʃi nədit dewi prəsənnə hote
mæg tya-la tʰya nədi-paʃi nədi-t dewi prəsənnə ho-t-e
then he.OBL-DAT DEM.DIST.OBL river-PP.LOC river-LOC goddess happy be-IPFV-
3SGF
Then the goddess appears in front of him near that river.

<११> मग थो मनते नाय थे देवी मनते काहून रडत हाय मनते

məg tʰo mənte nay tʰe dewi mənte kahun rədət hay mənte

məg tʰo mən-t-e nay tʰe dewi mən-t-e kahun rəd-ət hay mənte

then he say-IPFV-3SG NEG DEM.DIST.3SGF goddess say-IPFV-3SG why cry-IPFV

be.PRS QUOT

Then the goddess asks him, “Why are you crying?”

<१२> तर थो लाकुडतोड्या मनते माजी कुराड पल्ली मनते

tər tʰo lakudtodya mənte maji kuraḍ pelli mənte

tər tʰo lakudtodya mən-t-e ma-ji kuraḍ pəl-l-i mənte

then DEM.DIST.3SGM woodcutter.3SGM say-IPFV-3SG I.OBL-GEN-3SGF axe.3SGF

fall-PFV-3SGF QUOT

Then that woodcutter replied, “My axe fell (into the river)”.

<१३> मी आता मायं बायकोचे न पोराचे पोट कशे भरीन मनते

mi ata mayə baykočə nə poračə pot kəšə bhərin mənte

mi ata mayə bayko-č-e nə por-a-č-e pot kəšə bhər-in mənte

I now I.OBL-GEN wife-GEN-3PL and child-OBL-GEN-3PL stomach.3SGN how.PL fill-

FUT QUOT

He says, “How will I feed my wife and children now?”

<१४> मग थे देवी मनते थांब मनते मी काडून देतो मनते

məg tʰe dewi mənte tʰamb mənte mi kaḍun deto mənte

məg tʰe dewi mən-t-e tʰamb mənte mi kaḍ-un de-t-o mənte

then DEM.DIST.3SGF goddess say-IPFV-3SG stop-IMP.2SG QUOT I remove-CP give-

IPFV-1SGF QUOT

Then the goddess says to him, “Wait, I will take your axe out and give it to you”.

<१५> मग थे खाली जाते

məg tʰe khali jate

məg tʰe khali ja-t-e

then she down go-IPFV-3SG

Then she goes into the water.

<१६> मग पयलं सोन्याची कुराड दाकवते त्याले
məg pəylə sonyačī kurad dakəwte tyale
məg pəylə sonya-č-i kurad dakəw-t-e tya-le
then first gold.OBL-GEN-3SGF axe.3SGF show-IPFV-3SGF he.OBL-ACC
Then first, she shows him the golden axe.

<१७> हे वय हे घे मनते तुजी कुराड मनते
he wəy he gʰe mən̄te tujī kurad mən̄te
he wəy he gʰe mən̄te tu-ǰ-i kurad mən̄te
this be.PRS this give.IMP.2SG QUOT you.SG-GEN-3SGF axe.3SGF QUOT
“Take your axe”, she says.

<१८> थो म्हनते हे नाय व्हय मनते
tho mʰən̄te he nay wʰəy mən̄te
tho mʰən-t-e he nay wʰəy mən-t-e
he say-IPFV-3SG this NEG be.PRS QUOT
Then he says, “This is not my axe”.

<१९> मग अजून ते खाली जाते मग चांदीची काडते
məg əjun te kʰali jate məg candičī kad̄te
məg əjun te kʰali ja-t-e məg candi-č-i kad-t-e
then more she down go-IPFV-3SG then silver-GEN-3SGF remove-IPFV-3SG
Then she goes deeper into the water and takes out a silver axe.

<२०> मगं थे पन नाई व्हय मनते
məgə the pən nai wʰəy mən̄te
məgə the pən nai wʰəy mən-t-e
then that PRT NEG be.PRS say-IPFV-3SG
He says, “This axe too is not mine”.

<२१> मगं लाकडाची काडते हे होय मनते

məgə lakdaçī kaḍte he hoy mənte

məgə lakda-č-i kaḍ-t-e he hoy mən-t-e

then wood.OBL-GEN-3SGF remove-IPFV-3SG this be.PRS say-IPFV-3SG

Then goddess takes out a wooden axe, He says, "This axe is mine".

<२२> मग त्याचं थे खरेपना पाउन थे देवी तीनई कुराडी त्याला देते

məg tyacə the kʰərepəna paun the dewi tinəi kuraḍi tyala dete

məg tya-c-ə the kʰərepəna pa-un the dewi tinə-i kuraḍ-i tya-la de-t-e

then he.OBL-GEN-3SGN DEM.DIST.OBL truthfulness.3SG see-CP DEM.DIST.3SGF

goddess three-PRT axe-3PL he.OBL-DAT give-IPFV-3SG

Then the goddess, pleased with his honesty, gives him all the three axes.

२९ जिल्हा:- वाशीम

२९.१ वाशीम जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
वाशीम	रिसोड	चाकोली	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,वंजारी NT-D	स्वतःविषयी कथन
वाशीम	रिसोड	चाकोली	पुरुष ३८ वर्षे,१२ वी वंजारी	ससा आणि कासव
वाशीम	रिसोड	घोणसर	स्त्री ६० वर्षे,४ थी,अंध	चिमणी आणि कावळा
वाशीम	रिसोड	घोणसर	पुरुष २८ वर्षे,१२ वी,कुणबी OBC	ससा आणि कासव
वाशीम	रिसोड	घोणसर	स्त्री ४८ वर्षे,अशिक्षित,अंध	बालपणाविषयी कथन
वाशीम	वाशीम	शिरपुटी	पुरुष २८ वर्षे,पदवीधर,हिंदू कुणबी	ससा आणि कासव
वाशीम	कारंजा	गिरडा	स्त्री ४८ वर्षे,३ री,हिंदू बंजारा	बंजारा समाजजीवनाविषयी अनुभवकथन
वाशीम	कारंजा	गिरडा	स्त्री ४२ वर्षे,७ वी,बौद्ध	टोपीवाला आणि माकडं
वाशीम	कारंजा	दोनद_बुद्रुक	स्त्री २८ वर्षे,पदवीधर,कुणबी	ससा आणि कासव
वाशीम	कारंजा	दोनद_बुद्रुक	पुरुष १८ वर्षे,१२ वी,बौद्ध महार	बालपणाविषयी कथन

२९.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

वाशीम_रिसोड_घोणसर_स्त्री ४८ वर्षे_अशिक्षित_अंध

<१> लहानपनी का लहानपनी मंजे आमी आमच्या आईबापाची घान होती

ləhanpəni ka ləhanpəni mən̄jə ami amčā aibapačī gʰan hoti

ləhanpəni ka ləhanpəni mən̄jə ami am-č-a aibap-a-č-i gʰan hot-i

childhood.LOC PRT childhood.LOC means we.EXCL we.EXCL-GEN-OBL parents-OBL-GEN-3SGF dirt.3SGF be.PST-3SGF

My parents' condition was bad in my childhood.

<२> ज़शी आमची आईबाबाची घान होती मलं शाळंत टाकलस नाइ

jəṣī amčī aibabačī gʰan hoti mələ ṣāḷət takləs nai

jəṣī am-č-i aibab-a-č-i gʰan hot-i mə-lə ṣāḷ-ə-t tak-l-ə-s nai

like.3SGF we-GEN-3SGF dirt be.PST-3SGF I.OBL-ACC school-OBL-LOC throw-PFV-3SGN-EMPH NEG

My parents were poor. They did not enroll me in school.

<३> मंजे आसं खायाल नशे येळवर भेटत.

mən̄jə asə kʰayal nəṣə yeḷəwər bhətət

mən̄jə asə kʰa-yal nəṣ-e yeḷə-wər bhətə-t

means thus.3SGN eat-NON.FIN be.NEG-PST.HAB time-PP.LOC get-IPFV

We would not get food on time.

<४> मंग आम्हालं शाळत घालत नाई शाळंत नाव टाकल नाई

məng amʰalə ṣāḷət gʰatlə nai ṣāḷət naw ṭaklə nai

məng amʰa-lə ṣāḷə-t gʰat-l-ə nai ṣāḷə-t naw ṭak-l-ə nai

then we.EXCL.OBL-DAT school.OBL-LOC put-PFV-3SGN NEG school.OBL-LOC name.3SGN throw-PFV-3SGN NEG

Nobody enrolled me in school

<५> शाळत गेली नाई मी शिकायलं ज़शी

ṣāḷət geli nai mi ṣīkaylə jəṣī

ṣāḷə-t ge-l-i nai mi ṣīk-aylə jəṣī

school.OBL-LOC go-PFV-1SGF NEG I learn-NON.FIN like.F

I did not go to school, to get an education.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> आन मंग मोपल्या आईबापान आमाले कामातच काहाळ्लं

an mənɪŋ moplyə aibapanə amale kamətəc kahəllə

an mənɪŋ mop-lyə aibapa-nə am-a-le kam-a-t-əc kahəl-l-ə

and then I.OBL-GEN.OBL parents-ERG we.EXCL-OBL-ACC job-OBL-LOC-EMPH
draw-PFV-3SGN

My parents made us work.

<७> मंग आमी लोकाच्यास निंदाय जाआचो

mənɪŋ ami lokačās ninday jaaco

mənɪŋ ami lok-a-čā-s nind-ay ja-ac-o

then we.EXCL people-OBL-GEN-OBL-EMPH weed-NON.FIN go-PST.HAB.1PL

Then we would go to others' farm for weeding grass.

<८> निंदाय गेल्याच्यानंतर मंग आस काय लहानपनी खेळायचो.

ninday gelyāčānəntər mənɪŋ asə kay ləhanpəni kʰəlayco

nind-ay ge-lyā-čā-nəntər mənɪŋ asə kay ləhanpəni kʰəl-ayc-o

weed-NON.FIN go-PFV-OBL-GEN.OBL-after then thus what childhood.LOC play-
PST.HAB

We used to play (something) after going for weeding grass.

<९> ज़रास आस पोन्हीसंग कुठं पन्हाय ज़ाआच नदीत

jərasə asə porʰisəŋ kuthə pəwʰay jaacə nədit

jərasə asə porʰi-səŋ kuthə pəwʰ-ay ja-acə nədi-t

little bit.3SGN thus.3SGN girl.3PL-PP.SOC where swim-NON.FIN go-NON.FIN river-
LOC

(We) used to go with other girls to swim in the river.

<१०> खेळायच आसस अन काय मंग दुसरं

kʰəlaycə asəs ən kay mənɪŋ dusrə

kʰəl-aycə asəs ən kay mənɪŋ dusrə

play-NON.FIN thus.3SGN.EMPH and what then second

We used to play just like that. Nothing else.

<११> काय नाय मंग आशेच खेळायचो
kay nay məŋg aʃec khələyco
kay nay məŋg aʃe-c khəl-ayc-o
what NEG then thus.3SGN-EMPH play-PST.HAB
Nothing! We used to play like this.

<१२> ज़रास आईबापालं काम करु लागायचं मायिलं बापालं
jərasə aibapalə kam kəru lagaycə mayilə bapalə
jərasə ai-bap-a-lə kam kər-u lag-aycə may-i-lə bap-a-lə
little bit.3SGN mother-father-OBL-DAT work.3SGN do-INCP ATTACH-NON.FIN
mother-OBL-DAT and father-OBL-DAT
We would help our parents in their work.

<१३> काम करु लागायच ज़रास ज़रा ज़रा शेतं होते त्यायच्या घरी वावरं व्हते
kam kəru lagaycə jəras jəra jəra ʃətə hote tyayčā ghəri wawrə whəte
kam kər-u lag-aycə jəras jəra jəra ʃətə hot-e tyay-č-a ghər-i wawrə whət-e
work.3SGN do-NON.FIN ATTACH-NON.FIN little bit.3SGN little little farm.3PL
be.PST-3PL they.OBL-GEN-OBL home-LOC farm.3PL be.PST-3PL
We used to help them, they had small fields.

<१४> म तिच्यातलं त्यायले करु लागायचो काम आमी
mə tičātlə tyaylə kəru lagayco kam ami
mə ti-č-a-t-l-ə tyay-le kər-u lag-ayc-o kam ami
then it-GEN-OBL-LOC-GEN-3SGN they-OBL-DAT do-NON.FIN ATTACH-PST.HAB-
1PL work.3SGN we.EXCL
We used to help them on the farms.

<१५> काय ज़रास काम केल की
kay jərasə kam kelə ki
kay jərasə kam ke-l-ə ki
what little bit.3SGN work.3SGN do-PFV-3SGN COMP
I would work a little and then...

<१६> सहस म आमची आई माय मनायची ज़ाय बाय भाक्री कर घरी
səhəs mə amčī ai may mənayčī jay bay bhakri kər ghəri
səhəs mə am-č-i ai may mən-ayč-i jay bay bhakri kər ghər-i
seldom then we.EXCL-GEN-3SGF mother mother say-PST.HAB-3SGF go.IMP VOC
bread.3SGF do.IMP.SG home-LOC
At times my mother would say to me, “Go home dear and make *bhakri* (millet bread)”.

<१७> ज़ाय बाई पोड्यास कर घरी
jay bai poḍyas kər ghəri
jay bai poḍya-s kər ghər-i
go.IMP.SG VOC chapati.3PL-EMPH do.IMP home-LOC
“Go home dear and make chapati.”

<१८> मंग आमचे मायबाप ते वावरातून उशिरा यायचे
məng amčē maybap te wawratun ušira yayčē
məng am-č-e maybap te wawr-a-t-un ušira yay-č-e
then self-GEN-3PL parents they farm-OBL-LOC-ABL late come-PST.HAB
Then, my parents used to come home late from the farm.

<१९> मंग मी तोरक पोड्याच करून ठुयाची भाक्री करून ठुयाची
məng mi torək poḍyac kərun ṭhuyāčī bhakri kərun ṭhuyāčī
məng mi torək poḍya-c kər-un ṭhuy-ač-i bhakri kər-un ṭhuy-ač-i
then I till that time chapati.3PL-EMPH do-CP keep-PST.HAB-1SGF bread.3SGF do-
CP keep-PST.HAB-1SGF
By that time, I would make chapatis and *bhakri*.

<२०> भात घालून ठुयाची
bhat ghalun ṭhuyāčī
bhat ghal-un ṭhuy-ač-i
rice put-CP keep-PST.HAB-1SGF
I used to cook rice.

<२१> अन मंग ते आले की जेवायची

ən mənɔŋ te ale ki jewayçĩ

ən mənɔŋ te a-l-e ki jew-ayç-i

and then they come-PFV-3PL COMP eat-PST.HAB-1SGF

We used to eat our meal after they came home.

<२२> ते आले की त्यायले चहा करून देआचा

te ale ki tyayle çəha kərun deaca

te a-l-e ki tyay-le çəha kərun de-ac-a

they come-PFV-3PL COMP they.OBL-DAT tea.3SGM do-CP give-PST.HAB-3SGM

After they came, I used to make tea for them.

<२३> मंग ते मनत बाईनं लय मस्त सयपाक केला गड्या आज

mənɔŋ te mənət bainə ləy məstə səypak kela gəɖya aj

mənɔŋ te mən-ət bai-nə ləy məstə səypak ke-l-a gəɖya aj

and they say-PST.HAB daughter-ERG very good cooking.3SGM do-PFV-3SGM VOC

today

They used to say, “Our daughter has cooked delicious food today”.

<२४> मंग आमी लहानपनी जस जरा नेमकाच याचा सयपाक तव्हा

mənɔŋ ami lə(h)anpəni jəsə jəra nemkac yaca səypak təwʰa

mənɔŋ ami ləhanpəni jəsə jəra nemka-c ya-c-a səypak təwʰa

then we.EXCL childhood.LOC like little little bit-EMPH come-PST.HAB-3SGM

cooking.3SGM then

I knew a little bit of cooking in my childhood.

<२५> मनत आज बाईनं लय छान केला बरं सयपाक

mənət aj bainə ləy çʰan kela bərə səypak

mən-ət aj bai-nə ləy çʰan ke-l-a bərə səypak

say-PST.HAB today daughter-ERG very good do-PFV-3SGM DM cooking.3SGM

(They) used to say, “Our daughter has cooked very good food today”.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२६> मंग आता रोज़ करा(त) ज़ाय बाई तू काम
məŋg ata roj kəra(t) jay bai tu kam
məŋg ata roj kəra(-t) jay bai tu kam
then now everyday do(-IPFV) go.IMP VOC you work.3SGN
(They would say,) “Now dear, you cook everyday”.

<२७> आशी भाक्री करून तुया ज़ाय वावरातून लवकर येया ज़ाय
aʃi bhakri kərun tʰuya jay wawratun ləwkər yeya jay
aʃi bhakri kər-un tʰuya jay wawr-a-t-un ləwkər yeya jay
like.3SGF bread.3PL do-CP keep.IPFV GO.IMP.SG farm-OBL-LOC-ABL early
come.IPFV GO.IMP.SG
“You come early from the farm and keep the bread ready.”

<२८> आन मंग तू भाक्री करून तुया ज़ाय तूह्या हातच्या लय खाव वाटायले
An məŋg tu bhakri kərun tʰuya jay tuhya hatčā ləy kʰaw wəṭayle
An məŋg tu bhakri kər-un tʰuya jay tu-hya hat-č-a ləy kʰa-w wəṭayle
And then you.SG bread.3PL do-CP keep-IPFV GO.IMP you-GEN.OBL hand-GEN-3PL
very much eat-NON.FIN feel-PRS.PROG
“And you keep the bread ready. I now like eating the food made by you.”

<२९> लहान लहान येवडाल्या येवडाल्या करायचो आमी तवा
ləhan ləhan yewḍalya yewḍalya kərayco ami təwa
ləhan ləhan yewḍalya yewḍalya kər-ayc-o ami təwa
small small this much.3PL this much.3PL do-PST.HAB-1PL we.EXCL that time
We used to make small breads at that time.

<३०> आसं कराचो आम पयल्या लानपनी
asə kəracə am pəylyə lanpəni
asə kər-ac-o am pəylyə lanpəni
thus.3SGN do-PST.HAB-1PL we.EXCL before.OBL childhood.LOC
We used to do this in childhood.

<३१> आन भक्ती करून तुयाच्या आन अशा पोरीसंग खेळ्याले जाआच ज़रासं डबल मंग
an bhakri kərun tʰuyaçā an əʂa porisəŋ khɛlyale jaac jərasə dəbəl məŋg
an bhakri kər-un tʰuy-aç-a an əʂa porī-səŋ khɛl-yale ja-ac jərasə dəbəl məŋg
and bread.3PL do-CP keep-PST.HAB-3PL and thus.OBL girl-PP.SOC play-NON. FIN
go-NON.FIN a little again then
After making bread, we used to go play with girls.

२१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

वाशीम_वाशीम_शिरपुटी_पुरुष २८ वर्षे_पदवीधर_हिंदू कुणबी

<१> ससा आनि कासव सोबत सोबत बसले होते

səsa ani kasəw sobət sobət bəsle hote

səsa ani kasəw sobət sobət bəs-l-e hot-e

rabbit.3SG and tortoise.3SG together together sit-PFV-3PL be.PST-3PL

The rabbit and the tortoise were sitting together.

<२> नंतर त्यांची शर्यत लागते

nəntər tyañčī śəryət lagte

nəntər tyañ-č-i śəryət lag-t-e

after they.OBL-GEN-3SGF race.3SGF attach-IPFV-3SGF

Then their race begins.

<३> धावन्याची शर्यत लागते

dʰawnyačī śəryət lagte

dʰaw-nya-č-i śəryət lag-t-e

run-INF.OBL-GEN-3SGF race.3SGF attach-IPFV-3SGF

There is a running race.

<४> आनि ससा पळत सुट्टो

ani səsa pəḷət sutto

ani səsa pəḷ-ət sut-t-o

and rabbit.3SGM run-IPFV LEAVE-IPFV-3SGM

And the rabbit runs fast.

<५> आनि कासव त्याच्या चालन्याप्रमाणं ते हळूहळू हळूहळू चालतो

ani kasəw tyāčā calnyaprəmanə te həluhəlu həluhəlu calto

ani kasəw tyā-čā cal-nya-prəmanə te həluhəlu həluhəlu cal-t-o

and tortoise.3SGM he.OBL-GEN.OBL walk-INF.OBL-like that slowly slowly walk-IPFV-3SGM

And the tortoise moves very slowly at its own pace.

<६> कासव समोर जाऊन मागं वळून पाहतो

kasəw səmor jaun magə wəlun pahto

kasəw səmor ja-un magə wəl-un pah-t-o

tortoise.3SGM ahead go-CP back turn-CP see-IPFV-3SGM

The tortoise [rabbit] goes ahead and looks back.

<७> कासव दिसत नाइ

kasəw disət nai

kasəw dis-ət nai

tortoise.3SG see-IPFV NEG

The tortoise is not visible.

<८> कासव आलेला नाइ हे पाऊन त्याला असं वाटूं की त्याले येला भरपूर वेळे

kasəw alela nai he paun tyala əsə wattə ki tyale yela bʰərpur wələ

kasəw a-lel-a nai he pa-un tya-la əsə wat-t-ə ki tya-le ye-la bʰərpur wel e

tortoise.3SGM come-PLU.PFV-3SGM NEG this see-CP he.OBL-DAT thus.3SGN feel-

IPFV-3SGN COMP he.OBL-DAT come-NON.FIN very time.be.PRS

Seeing that the tortoise has not arrived, the rabbit thinks that it will be a long time before the tortoise arrives.

<९> मग आपन झाडाखाली विश्रांती घेतलेली तेवडी चांगली

məg apən jʰadəkʰali wiśranti gʰetleli tewdi cangli

məg apən jʰad-a-kʰali wiśranti gʰet-lel-i tewdi cangli

then we.self tree-OBL-PP.LOC rest.3SGF take-PLU.PFV-3SGF that much.3SGF

good.3SGF

“Then I better rest under the tree.”

<१०> मंग विश्रांती करन्यासाठी ते थाम्ते तितं त्याला झोप लागते

manḡ wiśranti kərn̄yasati te tʰamte titə tyala jʰop lagte

manḡ wiśranti kər-nyā-sati te tʰam-t-e titə tya-la jʰop lag-t-e

then rest.3SGF do-INF.OBL-for it stop-IPFV-3SGN there he.OBL-DAT sleep.3SGF

attach-IPFV-3SGF

Then he stops to rest and there he falls asleep.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> झोप लागते त पुन्ना चेव येत नाइ

jʰop lagte tə punna čew yet nai

jʰop lag-t-e tə punna čew ye-t nai

sleep.3SGF attach-IPFV-3SGF so again wakefulness come-IPFV NEG

He sleeps and he does not wake up again.

<१२> नंतर चेव येत नाइ

nəntər čew yet nai

nəntər čew ye-t nai

after wakefulness come-IPFV NEG

Then he doesn't wake up.

<१३> कासव त्याच्या समोर निगून जातो

kasəw tyačā səmor nigun jato

kasəw tya-čā səmor nig-un ja-t-o

tortoise.3SGM he.OBL-GEN.OBL ahead leave-CP go-IPFV-3SGM

The tortoise goes ahead of him.

<१४> पन ज्यावेळेस कासवाला जाग येते

pən jaʋeɓes kaswala jag yete

pən ja-wel-e-s kasw-a-la jag ye-t-e

but REL-time-OBL-LOC tortoise-OBL-DAT wake up.3F COME-IPFV-3SGF

But when the tortoise wakes up...

<१५> आपलं या सस्याला जाग येते

aplə ya səsyala jag yete

aplə ya səsyala-la jag ye-t-e

DM DEM.PROX.3SGM rabbit.OBL-DAT wake up.3F come-IPFV-3SGF

I mean, when the rabbit wakes up...

<१६> त्यावेळेस कासव तिकडं पोचलेला असतंय

tyaweles kasəw tikəḍə poɕlela əstəy

tya-wəl-e-s kasəw tikəḍə poɕ-lel-a əs-t-ə-y

COREL.OBL-time-OBL-LOC tortoise.3SGM there reach-PLU.PFV-3SGM be-IPFV-3SGN-be.PRS

At that time, the tortoise has reached there.

<१७> मंजे नेमकं यातून त्या गोष्टीतून सांगायचं होतं की

məñjə nemkə yatun tya goṣṭitun saṅgaycə hotə ki

məñjə nemkə ya-t-un tya goṣṭ-i-t-un saṅg-ayc-ə hot-ə ki

means exact this-LOC-ABL DEM.DIST.OBL story-OBL-LOC-ABL tell-NON.FIN-3SGN be.PST-3SGN COMP

Means, through this story, one wanted to tell that...

<१८> कोनत्याच गोष्टीचा गर्व करू नये

kontyac goṣṭica gərwə kəru nəye

kontya-c goṣṭ-i-c-a gərwə kər-u nəye

which.OBL-EMPH story-OBL-GEN-3SGM pride.3SGM do-NON.FIN NEG.PROH

Don't be conceited about anything.

<१९> गर्वाचं घर खाली असते असं

gərwacə gʰər kʰali əste əsə

gərw-a-c-ə gʰər kʰali əs-t-e əsə

pride-OBL-GEN-3SGN house.3SGN below be-IPFV-3SGN thus.3SGN

Pride goes before a fall.

३० जिल्हा:- सांगली

३०.१ सांगली जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
सांगली	शिराळा	शिराळा_खुर्द	पुरुष ६५ वर्षे,डी.एड.,हिंदू महार	स्वतःविषयी कथन
सांगली	शिराळा	शिराळा_खुर्द	पुरुष ४२ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
सांगली	शिराळा	पाचुंब्री	पुरुष ६५ वर्षे,९ वी,मराठा	नाटकाविषयी कथन
सांगली	शिराळा	पाचुंब्री	पुरुष ६५ वर्षे,९ वी,मराठा	शाळेविषयी कथन
सांगली	शिराळा	पाचुंब्री	स्त्री ५५ वर्षे,१० वी,मराठा	चिमणी आणि कावळा
सांगली	मिरज	म्हैसाळ	पुरुष ६२ वर्षे,पदवीधर,जैन	शेतकरी,वाघ आणि कोल्हा
सांगली	मिरज	म्हैसाळ	पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा/ पुरुष २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू कोळी	सणाविषयी कथन
सांगली	मिरज	म्हैसाळ	स्त्री ६० वर्षे,५ वी,हिंदू ब्राह्मण	दृष्टान्त
सांगली	मिरज	सोनी	पुरुष ६३ वर्षे,४ थी,धनगर	पौराणिक कथा
सांगली	मिरज	सोनी	पुरुष २७ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
सांगली	मिरज	सोनी	स्त्री ७५ वर्षे,अशिक्षित,हिंदू चांभार	बालपणाविषयी कथन

३०.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

सांगली_शिराळा_शिराळा_खुर्द_पुरुष ६५ वर्षे_९ वी_मराठा

<१> ज्यावेळी मला सर्विस लागली त्यावेळी मी मुळ गाव कनदुरीत मनजे गाव कनदुर आय.

ĵaweli mēla sərwis lagli tyaweli mi muḷ gaw kəndurit mənĵe gaw kənədur ay
ĵa-wel-i mēla sərwis lag-l-i tya-wel-i mi muḷ gaw kəndur-i-t mənĵe gaw kənədur ay
REL.OBL-time-LOC I-DAT service.3SGF attach-PFV-3SGF COREL-time-LOC I
basically village.3SGN Kandur-OBL-LOC means village Kandur be.PRS

When I got a job, I (went) to the original village Kandur, that is, the name of the village is Kandur.

<२> तं ते गाव आडदांड हुतं एकुनिश्शे त्र्यात्तर साली.

tə te gaw addaṇḍ hutə ekuniśṣe tryattər sali
tə te gaw addaṇḍ hut-ə ekuniśṣe tryattər sal-i
so DEM.DIST.3SGN village.3SGN lawless be.PST-3SGN nineteen seventy three year-
LOC

It was a lawless village in the year 1973.

<३> मंग मला ते आमच्या घरची लोकं वगरे म्हननार आरं तु तितं ज्ञातुइस तवा माझं वय एकवीस वर्श होतं.

məṅg mēla te amčā ghərčī lokə wəgəre mənnar arə tu titə jatuis təwa majhə wəy
ekwis wərsə hotə

məṅg mē-la te am-č-a ghər-č-i lokə wəgəre mən-nar arə tu titə ja-t-uis təwa ma-
jh-ə wəy ekwis wərsə hot-ə

then I-ACC that we.EXCL-GEN-OBL house-GEN-3PL people etcetera say-
PROS(=PST.HAB) VOC you there go-IPFV-2SGM then I.OBL-GEN-3SGN age.3SGN
twenty one year be.PST-3SGN

Then the people of my family would say “Oh, you are going there”. I was 21 years old at the time.

<४> ज्ञातुस पन तितं लोकाची दंडुकशाइ जी आयत हातात कुराड वगरे असतीया अन ती शिक्षकाना वगरे भिती घालतात.

jatus pən titə lokačī dəṇḍuksāi jī ayt hatat kurad wəgəre əstiya ən ti sīksəkana wəgəre bhiti ghaltat

ja-t-us pən titə lok-a-c̣-i dəṇḍuksāi jī ay-t hat-a-t kurad wəgəre əs-t-iyā ən te sīksək-a-na wəgəre bhiti ghāl-t-at

go-IPFV-2SGM but there people-OBL-GEN-3PL bullying.3SGF REL be.PRS-3PL hand-OBL-LOC axe.3SGF etcetera be-IPFV-3SGF and they teacher-OBL-ACC fear.3F put-IPFV-3PL

You are going but bullying occurs there, the people have axes in their hands and they frighten the teachers.

<५> मंजे मला ज़रा त्यावेळी दहशद बसली, मी माज्या सर्विसवर हज़र झालो.

məñjə məla jəra tyawəli dəhsəd bəsli mi majā sərwiwər həjər jhālo

məñjə mə-la jəra tya-wəl-i dəhsəd bəs-l-i mi ma-j̣-a sərwiw-wər həjər jhā-l-o

means I.OBL-DAT little DEM.DIST.OBL-time-LOC bullying.3SGF sit-PFV-3SGF I

I.OBL-GEN-OBL service-PP.LOC present happen-PFV-1SGM

So I got a little scared then: I joined my job.

<६> पन माझं बोलनेचं प्रभुत्व, शिकवण्याची टिचिंगची कला ती लोकाना त्या विद्यार्थ्यांना एवडी आवडली की ती मी एक दोन वर्शाची माजी एकरुप करुन घेतली.

pən majhə bolnecə prəbhutwə shikəwnyačī tīcīngcī kəla ti lokana tya wīdyartyana ewḍi awḍli ki ti mi ek don wərsācī majī ekrup kərun ghətli

pən ma-jh-ə bol-ne-c-ə prəbhutwə shik-əw-n-ya-c̣-i tīcīng-c̣-i kəla ti loka-na tya wīdyartya-na ewḍi awḍ-l-i ki ti mi ek don wərṣ-a-c̣-i ma-j̣-i ekrup kər-un ghət-l-i

but I.OBL-GEN-3SGN speak-INF-GEN-3SGN command.3N teach-CAUS-INF-OBL-

GEN-3SGF teaching-GEN-3SGF art.3F that.3SGF people-DAT.PL DEM.DIST.OBL

student.OBL-DAT.PL this much like-PFV-3SGF COMP that.3SGF I one two year-

OBL-GEN-3SGF I.OBL-GEN-3SGF I assimilate do-CP TAKE-PFV-3SGF

But my mastery of speaking and the art of teaching was liked by the students and the people so much that I became a part/one of them in one-two years.

<७> अन त्या गावानं मला सोळा वर्शं त्या गावावर सर्विसवरुन सोडलं नाइ.

ən tya gawanə məla soḷa wərs̃ə tya gawawər sərwiswərən soḍlə nai

ən tya gaw-a-nə mə-la soḷa wərs̃ə tya gaw-a-wər sərwis-wər-un soḍ-l-ə nai

and DEM.DIST.OBL village-OBL-ERG I.OBL-DAT sixteen year.PL DEM.DIST.OBL

village-OBL-PP.LOC service-PP.LOC-ABL leave-PFV-3SGM NEG

And that village didn't release me from my job for sixteen years.

<८> त्यातला एक महत्वाचा असा अनुभव मला आला, एक सातवीला मुलगां हुतं नामदेव मनुन.

tyatla ek məhətwaca əsa ənuḃhəw məla ala ek satwila mulgə hutə namdew mənun

tya-t-l-a ek məhətw-a-c-a əsa ənuḃhəw mə-la a-l-a ek satwila mulgə hut-ə

namdew mənun

that.OBL-LOC-GEN-3SGM one important-OBL-GEN-3SGM thus.3SGM

experience.3SGM I.OBL-DAT come-PFV-3SGM one seventh-LOC boy be.PST-3SGN

Namdev QUOT

An important experience in those (sixteen years) is that.. a boy from class seven named Namdev...

<९> मं त्या मुलाला काय झालं गणिताचं त्याला ते त्यावेळी नफा तोटा अशी पद्धत समजंत न्हवती.

mə tya mulala kay jhalə gənitacə tyala te tyawəli nəp̃ha toṭa tyala əs̃i pəddhət səmjət nhəwti

mə tya mul-a-la kay jha-l-ə gənit-a-c-ə tya-l-a te tya-wəl-i nəp̃ha toṭa tya-l-a əs̃i pəddhət səmjə-t nhəw-t-i

then DEM.DIST.OBL boy-OBL-ACC what happen-PFV-3SGN mathematics-OBL-GEN-

3SGN he.OBL-DAT that that-time-LOC profit loss thus.3SGF method.3SGF

understand-IPFV NEG-IPFV-3SGF

So then what happened was that at the time he wasn't able to understand the concept of profit and loss in math.

<१०> आन ते मुलगं गुरगुरायचं माझी उंची किवा हाइट कमी असल्यामुळं किवा मला जड ते,
an te mulgə gurguraycə majʰi uñčī kiwa haɪt kəmi əslyamuʎə kiwa məla ʃad te
an te mulgə gurgur-ayc-ə ma-ʃʰ-i uñčī kiwa haɪt kəmi əs-l-ya-muʎə kiwa məla ʃəd
te

and DEM.DIST.3SGN boy.3SGN snarl-PST.HAB-3SGN I-GEN-3SGF hight.3SGF or
height less be-PFV-OBL-because or I.OBL-DAT weight they
And that boy used to snarl at me maybe due to my short height.

<११> एकदम मुलं मननार हे काय करतंय हे काय मनजे गावटी भाशा वापरायचे.
ekdəm mulə mənnar he kay kərtəy he kay gawti bʰaʃa wəprəyčə
ekdəm mulə mən-nar he kay kər-t-əy he kay gawti bʰaʃa wəpr-ayč-e
suddenly children say-PROS this what do-IPFV-3SGN.be.PRS this what means local
language.3SGF use-PST.HAB-3PL

The children suddenly used to say, in their local rural language, “What was I
doing?”

<१२> पन माझं प्रभुत्वं माझ्या टिचिंगवर होतं मं त्या मुलाला ज़रा [.....] ते नफा तोटा
वगरे समजंना म्हनल्यानंतर त्या मुलानं आररावीची भाशा केली.

pən majʰə prəbʰutwə majʰa tičingwər hotə mə tya mulala ʃəra [.....]. te nəpʰa
tota səmjəna mʰənlyanəntər tya mulanə arrərawiçī bʰaʃa keli
pən ma-ʃʰə prəbʰutwə ma-ʃʰ-a tičing-wər hot-ə mə tya mul-a-la ʃəra [.....] te
nəpʰa tota səmjə-na mʰən-l-ya-nəntər tya mul-a-nə arrərawi-ç-i bʰaʃa kel-i
PRT I.OBL-GEN-3SGN command.3N I.OBL-GEN-OBL teaching-PP.LOC be.PST-3SGN
then DEM.DIST.OBL boy-OBL-DAT a little [.....] DEM.DIST.3SGN profit loss
etcetera understand-NEG say-PFV-OBL-after DEM.DIST.OBL boy-OBL-ERG
arrogance-GEN-3SGF language.3SGF do-PFV-3SGF

So I had mastery in the skill of teaching. And as that boy wasn't able to
understand the concept of profit and loss, he started using coarse language.

<१३> आनि पूर्वीचे कसं हुतं छडी लगे छम छम विद्या येइ घम घम अशी पूर्वी पद्दत हुती.

ani purwičē kəsə hutə cʰədi ləge cʰəm cʰəm widya yei gʰəm gʰəm əsī purwi
pəddət huti

ani purwi-čē kəsə hut-ə cʰədi ləge cʰəm cʰəm widya ye-i gʰəm gʰəm əsī purwi
pəddət hut-i

and before-GEN-OBL how.3SGN be.PST-3SGN cane.3SGF .IPFV hiss hiss

knowledge.3F come.IPFV fast fast thus.3SGF before method.3SGF be.PST-3SGF

And in the earlier times, it was (believed) such that once you get a beating, you
gain knowledge quickly.

<१४> मग त्याला मी दोन तडाकं त्या मुलाला दिलं मं त्यावेळी मुलाला तडाका दिल्यानंतर,

mə tyala mi don təḍakə tya mulala dilə mə tyawəli mulala təḍaka dilyanəntər

mə tya-la mi don təḍakə tya mul-a-la di-l-ə mə tya-wəl-i mul-a-la təḍaka di-l-ya-
nəntər

then he.OBL-ACC I two bash.PL DEM.DIST.OBL boy-OBL-ACC give-PFV-3SGN then

DEM.DIST.OBL-time-LOC boy-OBL-ACC bash.PL give-PFV-OBL-after

So at that time I gave the boy two beatings. Having done so...

<१५> त्यावेळी ते मुलगं गावटी भाशेत दोन शिव्या देउन दप्तर तितं टाकुन पळुन गेलं घरी गेलं.

tyawəli te mulgə gawṭi bʰašet don śiwya deun dəptər titə ṭakun pəḷun gelə gʰəri
gelə

tya-wəl-i te mulgə gawṭi bʰaše-t don śiwya de-un dəptər titə ṭak-un pəl-un ge-l-ə
gʰər-i ge-l-ə

DEM.DIST.OBL-time-LOC DEM.DIST.3SGN boy.3SGN local language.OBL-LOC two

curse.PL give-CP bag.3SGN there throw-CP run-CP go-PFV-3SGN home-LOC go-

PFV-3SGN

At that time, that boy abused me in his local language, threw his bag there itself
and ran away to his home.

<१६> घरी गेल्यानंतर एकुन त्या शाळेत शिक्षक आकरा माझा त्यातला शिन्यारी(टी)चा नंबर नववा.

ghəri gelyanəntər ekun tya šālet śikṣāk akra majhā tyatla śinyarītica nēmbər nēwwa

ghər-i ge-l-ya-nəntər ekun tya šāle-t śikṣāk akra ma-jh-a tya-t-l-a śinyarīti-c-a nēmbər nēwwa

home-LOC go-PFV-OBL-after total DEM.DIST.OBL school.OBL-LOC teacher eleven I.OBL-GEN-3SGM that.OBL-LOC-GEN-3SGN seniority.OBL-GEN-3SGM number.3SGM ninth

After going home... In that school, in all there were 11 teachers and in terms of seniority, my rank was 9th.

<१७> मजे तवा पैले जुने आनुभवी लोक मंजे लगेच गोळा झाले काय भानगड झाली सातवीच्या वर्ग असा कोपऱ्यात होता.

mə(j)e təwā pāile anubhāwi lok mñjē ləgec gōḷa jhāle kay bhāngəḍ jhāli satwičā wərgə əsā kopryat hota

mə(j)e təwā pāile anubhāwi lok mñjē ləge-c gōḷa jhā-l-e kay bhāngəḍ jhā-l-i satwi-č-a wərgə əsā koprya-t hot-a

means then before experiencer people means instant-EMPH collect happen-PFV-3PL what incident.3SGF happen-PFV-3SGF seventh-GEN-OBL class.3SGM thus.3SGM corner.OBL-LOC be.PST-3SGM

So all of the experienced (senior teachers) quickly gathered (asking) as to what happened. The seventh standard class was in a corner.

<१८> काय झालंय तर मनला असं असं पुज्जशिन झाली आय, तं ते जुने आनुभवी त्या गावातल्या त्या शिक्षकाने काय सांगितलं.

kay jhāləy tər mənla əsə əsə pujsin jhāli ay tē te june anubhāwi tya gawatlyā tya śikṣākane kay saṅgitlə

kay jhā-l-ə-y tər mən-l-a əsə əsə pujsin jhā-l-i ay tē te june anubhāwi tya gaw-a-t-l-ya tya śikṣāk-a-ne kay saṅgit-l-ə

what happen-PFV-3SGN-be.PRS then say-PFV-3SGM thus.3SGN thus.3SGN position.3SGF happen-PFV-3SGF be.PRS so DEM.DIST old.PL experiencer.PL DEM.DIST.OBL village-OBL-LOC-GEN-3PL DEM.DIST.OBL teacher-OBL-ERG what tell-PFV-3SGN

“What happened?” (they asked). I said “Such is the position (of things)”. And those experienced teachers of the village said that...

<१९> त्वा कशाला त्या बिचाऱ्याला हात लावला त्याचा वडील आडदांड आय आणि तुमाला आता तुमच्या जिवाला धोका आय.

twā kəṣāla tya bičāryala hat lawla tyaca wəḍil aḍḍand ay ani tumala ata tumčā jīwala dhōka ay

twā kəṣā-la tya bičārya-la hat law-l-a tya-c-a wəḍil aḍḍand ay ani tuma-la ata tum-č-a jīw-a-la dhōka ay

then.OBL why-DAT DEM.DIST.OBL poor.OBL-ACC hand.3SGM apply-PFV-3SGM he.OBL-GEN-3SGM father barbarian.3SG be.PRS and you.PL-DAT now you.PL-GEN-OBL soul-OBL-DAT risk.3SGM be.PRS

“Why did you hit that poor child? His father is a barbarian, now your life is in danger.”

<२०> असं जिवाला धोका हाय मनल्यान्तं काय करायचं, मला जरा दहशत निर्मान झाली.

əṣə jīwala dhōka hay mənlyantə kay kəraycə mēla jəra dəhṣət nirman jhali

əṣə jīw-a-la dhōka hay mən-l-ya-ntə kay kər-ayc-ə mē-la jəra dəhṣət nirman jhā-l-i

thus.3SGN soul-OBL-DAT risk.3SGM be.PRS say-PFV-OBL-after what do-NON.FIN-3SGN I-DAT a little fear.3SGF create happen-PFV-3SGF

As they said that my life is in danger, what was I supposed to do, I felt scared (then).

<२१> पन मी माझ्या चेहऱ्यावर वगरे दहशत अशी वगरे काय दाकिवली नाय.

pən mi majhā čəhryawər wəgərə dəhṣət əṣī wəgərə kay dakiwli nay

pən mi ma-jhā-a čəhrya-wər wəgərə dəhṣət əṣī wəgərə kay dakiw-l-i nay

but I I.OBL-GEN-OBL face.OBL-PP.LOC etcetera fear.3SGF thus.3SGF etcetera what show-PFV-PFV-3SGF NEG

But I did not show the fear on my face.

<२२> आन दुसऱ्या दिवशी शाळेला मी गेलो, काय माझ्या नशिबात मनलं आसलं होयाचं आसलं ते आसलं.

an dusrya diwsī śālela mi gelo kay majhā nāsibat mənle asəl hoyacə asəl te asəl
an dusrya diws-i śāle-la mi ge-l-o kay ma-jh-a nāsib-a-t mən-l-ə as-əl hoy-ac-ə as-
əl te as-əl

and second.OBL day.OBL-LOC school.OBL-LOC I go-PFV-1SGM what I.OBL-GEN-
OBL destiny-OBL-LOC say-PFV-3SGN be-FUT become-NON.FIN-3SGN be-FUT that
be-FUT

And I went to the school the next day (thinking) whatever is my destiny, will happen.

<२३> मग गेलो माझ्या आगोदरच तो त्या मुलगाच्या वडील फर्शी कुराड पुर्वीची रुंद येयची,
mæg gelo majhā agodərc to tya mulgācā wədil phərsī kurad purwicī rundə yeycī
mæg ge-l-o ma-jh-a agodər-c to tya mulgā-c-a wədil phərsī kurad purwi-č-i rundə
ye-yč-i

then go-PFV-1SGM I.OBL-GEN-OBL before-EMPH he DEM.DIST.OBL boy.OBL-GEN-
3SGM father farshi axe.3SGF before-GEN-3SGF wide come-PST.HAB-3SGF

So I went and before I (reached) that boy's father (was there) with *Pharshi*, a broad axe of those earlier times.

<२४> तो शाळेतच (लाउ) लावीत बसला वता आनि बाकिच सगळे शिक्षक मनले की आज शिराळच्या शिक्षकांचं संपलं.

to śāletəc (laun) lawit bəsla wta ani bakic səgle śikśək mənle aj śiraḷcā śikśəkancə
səmplə

to śāle-tə-c (la-u) lawi-t bəs-l-a wt-a ani baki-c səgle śikśək mən-l-e aj śiraḷ-č-a
śikśək-an-c-ə səmp-l-ə

he school.OBL-LOC-EMPH (apply-CP) apply-IPFV sit-PFV-3SGM be.PST-3SGM and
other-GEN all teacher say-PFV-3PL Sirala-GEN-OBL teacher-OBL.PL-GEN-3SGN
empty-PFV-3SGN

So he was in the school sharpening the axe and everyone else was saying that the teacher from Shirala is going to be finished today.

<२५> अन तवर मी गेलो, गेल्यानंतर तर ती भाशा तेची ती आडदांड आरे तुच का मास्तन्या ...

ən təwər mi gelo gelyanəntər tər ti bʰaʃa tečī ti aɖdand are tuc ka mastərya ...

ən təwər mi ge-l-o ge-l-ya-nəntər tər ti bʰaʃa te-č-i ti aɖdand are tu-c ka

mastərya ...

and then.until I go-PFV-1SGM go-PFV-OBL-after so DEM.DIST.3SGF language.3SGF

he.OBL-GEN-3SGF that barbaian.3SG VOC you-EMPH what teacher.VOC.. be.PRS ...

And then I went and after I went, he spoke in his barbarian language “Are you

that teacher...”.

<२६> आमच्या नाम्यावरला मास्तर तुच का? तर मनलं हो मीच हाय, ये हिकडं ये आलो.

amčā namyawər-la mastər tuc ka tər məntlə ho mic hay ye hikdə ye alo

am-č-a nanya-wər-la mastər tu-c ka tər mənt-l-ə ho mi-c hay ye hikdə ye a-l-o

we.EXCL-GEN-OBL nanya-up-GEN.3SGM teacher you-EMPH what so say-PFV-3SGN

yes I-EMPH be.PRS come.IMP here come.IMP go-PFV-1SGM

(He said) “Are you my younger son’s teacher?” Then (I) said “Yes it’s me”. (He

said) “Come here come”. (I said) “Coming”.

<२७> तर बाकी शिक्षक बाकी शिक्षकानी असं हात वगेरे जोडलं की चुक झाली पुना तुमच्या मुलग्याला हात वगेरे आमी लावीत नाइ असं करतो.

tər baki śikṣək.. baki śikṣəkani əsə hat wəgere jodlə ki cuk jʰali puna tumčā

mulgyala hat wəgere ami lawit nay əsə kərto

tər baki śikṣək.. baki śikṣək-a-ni əsə hat wəgere jod-l-ə ki cuk jʰa-l-i puna tum-č-a

mulgya-la hat wəgere ami lawi-t nay əsə kərto

then other teacher.. other teacher-OBL-ERG thus.3SGN hand.PL etcetera join-PFV-

3PL COMP mistake.3SGF happen-PFV-3SGF again you.PL-GEN-OBL boy.OBL-ACC

hand.3SGM etcetera we.EXCL apply-IPFV NEG thus.3SGN do-IPFV-1PL

So the other teachers started apologising to him saying “It was our mistake, (we)

will never touch (hit) your boy again”.

<२८> पन मला ते सहन झालं नाय मनलं माजी पार्श्वभूमी हाए का मं असं ते वगरे मी सांगितलं
असंसं तुमच्या मुलग्याला येत नाय तो अभ्यास करीत नाय.

pən məla te səhən jʰalə nay mənlə maʒi parsʱwəbʰumi hae ka mə əsə te wəgəre mi
saŋgitlə əsəsə tumčā mulgyala yet nay to əbʰyas kərit nay

pən mə-la te səhən jʰa-l-ə nay mən-l-ə ma-ʒ-i parsʱwəbʰumi hae ka mə əsə te
wəgəre mi saŋgit-l-ə əsə-sə tum-č-a mulgya-la ye-t nay to əbʰyas kəri-t nay

but I.OBL-DAT that abide happen-PFV-3SGN NEG say-PFV-3SGN I.OBL-GEN-3SGF
background.3SGF be.PRS what then thus.3SGN that etcetera I tell-IPFV-3SGN
thus.3SGN-thus.3SGN you.PL-GEN-OBL boy.OBL-DAT come-IPFV NEG he study do-
IPFV NEG

But I wasn't able to tolerate that. I told (the father) that there was a background
to all of it, "You boy doesn't understand (a few concepts), he doesn't study."

<२९> मंग मला येत नाय, तो मानसाच्यात येवडी कलाटनी झाली तेच्यात बदल इतका झाला.

məŋg məla yet nay to mansačāt yewdi kəlatni jʰali tečāt bədəl itka jʰala

məŋg mə-la ye-t nay to mansa-č-a-t yewdi kəlatni jʰa-l-i te-č-a-t bədəl itka jʰa-l-
a

then I.OBL-DAT come-IPFV NEG DEM.DIST.OBL man.OBL-GEN-OBL-LOC this much
turning.3SGF happen-PFV-3SGF that-GEN-OBL-LOC chang.3M this much happen-
PFV-3SGM

He doesn't understand! There was such a change in that man's (tone)...

<३०> की मटला त्या बाकीच्या शिक्षकाना म्हनला ह्या मुलाला मनला सातवीत गणित येत नाय.

ki mətla tya bakičā śikṣəkana mʰənla hya mulala mənla satwit gənit yet nay

ki mət-l-a tya baki-č-a śikṣək-a-na mən-l-a hya mula-la mən-l-a satwi-t gənit ye-t
nay

COMP say-PFV-3SGM DEM.DIST.OBL other-GEN-OBL teacher-OBL-ACC say-PFV-
3SGM DEM.PROX.OBL boy.OBL-DAT say-PFV-3SGM seventh-LOC mathematics
come-IPFV NEG

So he asked the other teachers, "This boy doesn't understand math in the seventh
grade?".

<३१> ते मंटलं येत नाय, तेला बेरीज ज़मत नाय वज़ाबाकी ज़मत नाय मं ते पाठिमागच्या साव्वीच्या वर्गात असनाच्या शिक्षकाला मनला.

te məntlə yet nay tela berij jəmət nay wəjabaki jəmət nay mə te pathimagčā sawwičā wərgat asnarya śikṣākala mənla

te mənt-l-ə ye-t nay te-la berij jəmə-t nay wəjabaki jəmə-t nay mə te pathimag-č-a sawwi-č-a wərg-a-t əs-nar-ya śikṣāk-a-la mən-l-a

they say-PFV-3SGN come-IPFV NEG he.OBL-DAT addition.3SGF manage-IPFV NEG subtraction.3SGF manage-IPFV NEG then DEM.DIST back-GEN-OBL sixth.OBL-GEN-OBL class-OBL-LOC be-PTPL-OBL teacher-OBL-ACC say-PFV-3SGM

They said “He is unable to solve a lot of things like addition and subtraction”. Then he said to the teacher of the sixth grade...

<३२> तेचं नाव होतं (स्त्रिप) स्त्रीपती गनु पाटिल, अरे ये मनला सिरप्या मास्तरा ती भाशा ती
tecə naw hotə (sripə) sripəti gənu paṭil əre ye mənla sirpya mastəra ti bhāṣā ti
te-c-ə naw hot-ə (sripə) sripəti gənu paṭil əre ye mən-l-a sirpya mastəra ti bhāṣā ti

he.OBL-GEN-3SGN name.3SGN be.PST-3SGN (Sripa) Sripati Ganu paṭil VOC VOC say-PFV-3SGM Sirpya teacher.VOC DEM.DIST.3SGF language.3SGF that.3SGF
His name was Sripati Ganu Patil. He said “Come you Shirpya (colloq.) teacher.”. Such was his language.

<३३> तु लेका ह्याला येत नायसुन तु पास केलाच कसा माज्या कुराडीला भिउन पास केलास काय.

tu leka hyala yet naysun tu pas kelac kəsa maḡa kuraḡila bh̄iun pas kelas kay
tu leka hya-la ye-t nays-un tu pas ke-l-a-c kəsa ma-ḡ-a kuraḡ-i-la bh̄i-un pas ke-l-as kay

you.SG VOC this.OBL-DAT come-IPFV be.NEG-CP you.SG pass do-PFV-3SGM-EMPH how.3SGM I.OBL-GEN-OBL axe-OBL-ACC fear-CP pass do-PFV-2SGM what

“If he wasn’t able to solve math, then how did you promote him (to the next grade)? Did you do it out of fear for my axe?”

<३४> मंजे माझं पोरगं माझ्या आडदांडपनामुळं प्रत्यकानं पास करु(न) तुमी पुढे ढकल्लंय.

məñʃe majʰə porɡə maʃa addanpənamuḷə prətyəkanə pas kəru tumi puḍe ḍʰekəlləy
məñʃe ma-jʰ-ə porɡə ma-ʃ-a addanpən-a-muḷə prətyəka-nə pas kər-u tu-mi puḍe
ḍʰekəl-l-əy

means I.OBL-GEN-3SGN boy.3SGN I.OBL-GEN-OBL heftiness-OBL-because each
one.OBL-ERG pass do-CP you.PL ahead push-PFV-3SGN.be.PRS

“Which means all of you have promoted my child (to the next grades) because of
my hefty physique and lawless behaviour?”

<३५> अन ज़ातिवंत ह्यो मास्तर मंग मनला त्यानं मुस्काडीत दिउन तेवडं मला मार्गाला
लावलं.

ən jatiwənt hyo mastər məng mənla tyanə muskadit diun tewḍə məla margala
lawlə

ən jatiwənt hyo mastər məng mən-l-a tya-nə muskad-i-t di-un tewḍə mə-la marg-
a-la law-l-ə

and pure DEM.PROX.OBL teacher.3SGM then say-PFV-3SGM he.OBL-ERG mouth-
OBL-LOC give-CP that much I-DAT way-OBL-LOC ATTACH-PFV-3SGN

And he said, “This great master hit me in the face and showed me the right path”.

<३६> मं त्या एकत्या मानसानं तितक्याच मानसात सांगितलं, या ज़र शिक्षकाला कोनी गावात
कोनी हात लावला कोनी आरं ज़र केलं.

mə tya ektya mansanə titkyac mansat saṅgitlə ya jər śikṣəkala koni gawat koni hat
lawla koni arə jər keḷə

mə tya ektya mansa-nə titkya-c mansa-t saṅgit-l-ə ya jər śikṣək-a-la koni gaw-a-t
koni hat law-l-a koni arə jər ke-l-ə

then DEM.DIST.OBL alone man.OBL-ERG that much-EMPH man.OBL-LOC tell-PFV-
3SGN DEM.PROX.OBL if teacher-ACC who village-OBL-LOC who hand.3SGM apply-
PFV-3SGM who VOC if do-IPFV-3SGN

Then he said it in front of everyone there, “If anyone in the village tries to even
touch this teacher or even speak rudely to him...”.

<३७> मं तित्त्र दोन तीन कुराडीची दांडगी पोरग्याला वडली, मेलं तरी मनला चालल पन मास्तर मनला हे माझं पोरगं शिकलं पायजे.

mə titəc don tin kuradičī dāᅇgi porgyala waᅇli melə təri mənla caləl pən mastər mənla he majʰə porgə śīklə payjē

mə titə-c don tin kurad-i-c̄-i dāᅇgi porgya-la wəᅇ-l-i me-l-ə təri mən-l-a cal-əl pən mastər mən-l-a he ma-jʰ-ə porgə śīk-l-ə payjē

then there-EMPH two three ax-OBL-GEN-PL rod.PL boy.OBL-ACC affinity(beat)-PFV-3PL die-PFV-3SGN although say-PFV-3SGM walk-FUT PRt teacher say-PFV-3SGM DEM.PROX I.OBL-GEN-3SGN boy.3SGN learn-PFV-3SGN want.IMP

Then he hit the boy there itself twice or thrice with the handle of the axe. He said “It’s okay if he dies but my boy should get an education”.

<३८> माज्यागत मटला आयुश्यबर तेच्या पाठिमागं लागाय नको.

maᅇgət məᅇla ayuśyəbər tečā paᅇhimage lagay nəko

ma-ᅇ-a-gət məᅇ-l-a ayuśyəbər te-c̄-a paᅇhimage lag-ay nəko

I.OBL-GEN-OBL-like say-PFV-3SGM lifetime he.OBL-GEN-OBL back attach-NON.FIN NEG

(He) said, “(I) don’t want him to be like me all his life”.

३०.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

सांगली_मिरज _म्हैसाळ _पुरुष ६२ वर्षे_पदवीधर_जैन

<१> एका जंगलात एक वाघ पिंजऱ्यात अडकून पडला होता.

eka ʃəŋɡlat ekə wagʰ piŋʒryat əɖkʊn pəɖla hota

ek-a ʃəŋɡla-t ekə wagʰ piŋʒrya-t əɖk-un pəɖ-l-a hot-a

one-OBL forest.OBL-LOC one Tiger.3SGM cage.OBL-LOC trap-CP FALL-PFV-3SGM

be.PST-3SGM

There was a tiger trapped in a cage in the jungle.

<२> मं कुनीतरी ते पारद्यानं ते बंदिस्त करून ठेवला ओता.

mə kunitəri te pardyanə te bəndist kərun tʰewla ota

mə kunitəri te pardya-nə te bəndist kər-un tʰew-l-a ot-a

then somebody that hunter.OBL-ERG that close do-CP KEEP-PFV-3SGM be.PST-

3SGM

A hunter or someone had trapped him.

<३> मं त्यो वाघ काय करतोय की शेतकऱ्याला बोलवतोय, आवो शेतकरी दादा शेतकरी दादा हिकडं यावो मला सोडवा.

mə tyo wəgʰ kay kərtoy ki ʃətkəryala boləwtoy awo ʃətkəri dada ʃətkəri dada hikɖə yawo məla soɖwa

mə tyo wəgʰ kay kər-t-oy ki ʃətkərya-la boləw-t-oy awo ʃətkəri dada ʃətkəri dada hikɖə yawo mə-la soɖwa

then DEM.DIST.OBL.3SGM Tiger.3SGM what do-IPFV-3SGM.be.PRS COMP

farmer.OBL-ACC call-IPFV-3SGM.be.PRS VOC farmer.3SG brother.VOC brother.VOC

here come.IMP.2PL I.OBL-DAT rescue.IMP.2PL

Then the tiger calls the farmer and says, “Oh farmer, Oh elder brother, come here and rescue me”.

<४> मं शेतकरी दादा म्हनतोय अरे तुला सोडलं तर तू मलाच खाशील की तू मलाच खाशील.
 mə ʃɛtkəridada mʰəntoy əre tula soḍlə tər tu məlac kʰaʃil ki tu məlac kʰaʃil
 mə ʃɛtkəri dada mʰən-t-oy əre tu-la soḍ-l-ə tər tu mə-la-c kʰa-ʃil ki tu mə-la-c
 kʰa-ʃil

then farmer.3SGM brother say-IPFV-3SGM.be.PRS VOC you.SG-ACC rescue-PFV-
 3SGN so you.SG I-ACC-EMPH eat-FUT.2SG COMP you I-ACC-EMPH eat-FUT.2SG
 Then the farmer said, “(If) I rescue you, then you will eat me”.

<५> न्हई मी शप्पत घेवून सांगतू मी तूमाला काय मी खानार नई तुमी तर माजे उपकारकर्ते हाय
 न मी तुमाला कसं खाईन, नय पाया पडून सांगतो मी तुमाला काय खानार नी मला सोडवा.
 nʰəi mi ʃəppət ɡʰewun saŋtu mi tumala kay mi kʰanar nəi tumi tər maʒe
 upkarkərtə hay nə mi tumala kəsə kʰain nəy paya pəḍun saŋtoy mi tumala kay
 kʰanar ni məla soḍwa

nʰəi mi ʃəppət ɡʰew-un saŋ-t-u mi tuma-la kay mi kʰa-nar nəi tumi tər ma-ʒ-e
 upkarkərtə hay nə mi tuma-la kəs-ə kʰa-in nəy paya pəḍ-un saŋ-t-oy mi tuma-la
 kay kʰa-nar ni mə-la soḍw-a

NEG I swear.3SGF take-CP say-IPFV-1SGM I you.PL-ACC what I eat-PROS NEG
 you.PL so I.OBL-GEN-3PL benefactor.PL be.PRS and I you.PL-ACC how eat-FUT.1SG
 NEG legs.OBL fall-CP say-IPFV-1SGM I you.PL-ACC what eat-PROS NEG I.OBL-DAT
 rescue.IMP.2PL

“No I promise I won’t eat you. You are my benefactor, how can I eat you? I swear
 I won’t eat you. Just rescue me, I beg you.”

<६> मं शेतकऱ्याला दया येते आणि तेनी ते कडी काडते.

mə ʃɛtkaryala dəya yete aɳi teni te kəḍi kaḍte
 mə ʃɛtkarya-la dəya ye-t-e aɳi teni te kəḍi kaḍ-t-e

then farmer.OBL-DAT mercy.3SGF come-IPFV-3SGF and he.OBL DEM.DIST
 latch.3SGF remove-IPFV-3SGF

Then the farmer feels sympathetic (towards him) and opens the latch (of the cage).

<७> कडी काडल्यावर भडर पडतोय वाग.

kədi kadlyawər bʰair pəɖtoy wag

kədi kad-l-ya-wər bʰair pəɖ-t-oy wag

latch.3SGF remove-PFV-OBL-after outside fall-IPFV-3SGM Tiger.3SGM

The tiger comes out after the latch is opened.

<८> मं दोघंजन बोलत जात असत्यात.

mə dogʰəjən bolət jat əstyat

mə dogʰəjən bolə-t ja-t əs-t-yat

then both.CLF talk-IPFV go-IPFV be-IPFV-3PL

Then both of them were talking and going.

<९> मग अता फार वेळ झाल्या दुपार झाल्या मला खायला काय नई मला भूक लागल्या आता मी तुला खानार.

məg əta pʰar wəl jʰalya dupar jʰalya məla kʰayla kay nəi məla bʰuk laglya ata mi tula kʰanar

məg əta pʰar wəl jʰa-l-ya dupar jʰa-l-ya mə-la kʰa-(a)yla kay nəi mə-la bʰuk lag-l-ya ata mi tu-la kʰa-nar

then now very time.3SGF happen-PFV-3SGF afternoon.3SGF happen-PFV-3SGF

I.OBL-DAT eat-NON.FIN what NEG I.OBL-DAT hunger.3SGF attach-PFV-3SGF now I you.SG-ACC eat-PROS

Then after a long time, it was afternoon, (the tiger said) “I am hungry, I don’t have anything to eat, I will eat you”.

<१०> आवो काय मनजे तू आलास की नई आपल्या परत तू तूझ्या मूळ मुद्यावर आलास म्हनतंय त्यो.

awo kay mən̄jē tu alas ki nəi aplya pərət tu tujʰa mʌl muddyawər alas mʰəntəy tyo

awo kay mən̄jē tu a-l-as ki nəi ap-l-ya pərət tu tu-jʰ-a mʌl muddya-wər a-l-as mʰən-t-əy tyo

VOC what means you come-PFV-2SGM COMP NEG self-GEN-OBL again you.SG

you.SG-GEN-OBL root point.OBL-PP.LOC come-PFV-2SGM say-IPFV-3SGN he.OBL

(The farmer) said, “You returned to your main point, (your true nature)”.

<११> अरे का ही का पद्धत काय म्हणतोय तुजी शेतकरी ही काय पद्धत बरोबर नई.

əre ka hi ka pəddhət kay mʰəntoy tuʃi šətkəri hi kay pəddhət barobər nəi

əre ka hi ka pəddhət kay mʰən-t-oy tu-ʃ-i šətkəri hi kay pəddhət barobər nəi

VOC what DEM.PROX.3SGF what method.3SGF what say-IPFV-3SGM you.SG-GEN-

3SGF farmer.3SGM DEM.PROX.3SGF what method.3SGF right NEG

“Does this make sense? This is not a good method” the farmer said.

<१२> आपन कोणाल्तरी विचारूया मी कोणाचातर सल्ला घेतो.

apən koṇaltəri wičaruya mi konacatər səlla ɣheto

apən koṇ-a-l-təri wičar-uya mi kona-c-a-tər səlla ɣhə-t-o

we.INCL who-OBL-ACC-although ask-HORT.PL I who-OBL-GEN-3SGM-although

advice.3SGM take-IPFV-3SGM

“I will ask someone for advice; let us ask someone.”

<१३> चल मंग विचारा चल मनतो त्यो कुनाला बी विचार.

cəl məng wičara cəl mənto tyo kunala bi wičar

cəl məng wičara cəl mən-t-o tyo ku-na-la bi wičar

walk.IMP.2SG then ask.IMP.2PL walk.IMP.2SG say-IPFV-3SGM he.OBL who-OBL-

ACC PRT ask.IMP.2SG

“OK then ask anyone.” he (the tiger) says.

<१४> मं एका गयीकडं जात्यात त्यानी.

mə eka ɣəyikəḍə jatyat tyani

mə ek-a ɣəy-i-kəḍə ja-t-yat tyani

then one-OBL cow-OBL-PP.LOC go-IPFV-3PL they

Then they go to a cow.

<१५> तर काय वो गोमाता शेतकरी म्हणतूय बगा असं असं ह्यो वाघ त्या पिंजऱ्यात आड्कला हुता,
आणि ह्याला मी सोडवलंय आता ह्यो मलाच खातू म्हणायलाय.

tərə kay wo gomata šetkəri mʰəntuy bəga əsə əsə hyo wagʰ tya piñjryat aḍkla
huta aṇi hyala mi soḍəwləy ata hyo məlac kʰatu mʰənaylay
tərə kay wo go-mata šetkəri mʰən-t-uy bəga əsə əsə hyo wagʰ tya piñjrya-t aḍk-l-
a hut-a aṇi hya-la mi soḍəw-l-əy ata hyo mə-la-c kʰa-t-u mʰən-ayl-ay
so what VOC cow-mother.3SGF(HON) farmer.3SGM say-IPFV-3SGM see.IMP thus
REDUP DEM.PROX.OBL Tiger.3SGM DEM.DIST.OBL cage.OBL-LOC trap-PFV-3SGM
be.PST-3SGM and he.OBL-ACC I rescue-PFV-3SGN now he.OBL I.OBL-ACC-EMPH
eat-IPFV-3SGM say-INCP-be.PRS

The farmer says “Oh mother cow, this tiger was trapped in a cage and I rescued
him and now he says that he will eat me”.

<१६> बरोबर हाय त्येचं गाय म्हणत्या त्येचं बरोबर हाय.

bərobər hay tyecə gay mʰəntya tyecə bərobər hay
bərobər hay tye-c-ə gay mʰən-t-ya tye-c-ə bərobər hay
right be.PRS he.OBL-GEN-3SGN cow.3SGF say-IPFV-3SGF he.OBL-GEN-3SGN right.N
be.PRS

The cow says, “He is right, he is right”.

<१७> मला मालकानं म्हणला जेवां ज्यांगी एवढ्या दिवस दुध देत हुतो तोपर्यंत पाळला अता मला
सोडला हीच पद्धत बरोबर हाय.

məla malkanə mʰənla jəwa ŋaŋgi ewḍhya diwəs dudʰ det huto topəryənt paḷəla əta
məla soḍla hic pəḍḍhət bərobər hay
mə-la malka-nə mʰən-l-a jəwa ŋaŋgi ewḍhya diwəs dudʰ de-t hut-o topəryənt paḷ-
l-a əta mə-la soḍ-l-a hic pəḍḍhət bərobər hay
I-ACC owner-ERG say-PFV-3SGM when [...] this much.OBL day.PL milk give-IPFV
be.PST-1SGF until then carry-PFV-3SGM now I.OBL-ACC abandon-PFV-3SGM
DEM.PROX-EMPH method.3SGF right be.PRS

Till I was giving lots of milk, the owner cared for me and now he has abandoned
me. So this is the correct method.

<१८> ये खा रे मनतय त्यो, वाघाला मनतोय तू त्याला खाऊन टाक.

ye kʰa re məntəy tyo waghāla məntoy tu tyala kʰaun tak

ye kʰa re mən-t-əy tyo wəghā-la mən-t-oy tu tyā-la kʰa-un tak

VOC eat.IMP VOC say-IPFV-3SG he.OBL Tiger.OBL-ACC say-IPFV-3SGM you

he.OBL-ACC eat-CP THROW.IMP

“Come on, eat.” (The cow) asked the tiger to eat up the farmer.

<१९> हे हे निकाल बरोबर नाय, हे काय पद्धत बरोबर नई.

he he nikal bərobər nay he kay pəddhət bərobər nēi

he he nikal bərobər nay he kay pəddhət bərobər nēi

this this result.3SG right NEG this what method.3SGF right NEG

“This is not the right verdict; this is not a good method” he (farmer) said.

<२०> तर आपन त्ये बैलाकडे जाऊया, मं ते बैलाकडं जात्यात.

tər apən tye bəilakəde jāuya mə tye bəilakədə jatyat

tər apən tye bəil-a-kədə jā-uya mə tye bəila-kədə jā-t-yat

so we.INCL DEM.DIST.OBL ox.OBL-PP.LOC go-HORT then they ox.OBL-PP.LOC go-IPFV-3PL

“Let’s go to the ox” (he says). Then they go to the ox.

<२१> मं बैलाकडं जात्यातं काय हो बैलो बैलोबूवा आनि मी होला सोडंवलंय नं ह्यो मला खातो मणालाय की.

mə bəilakədə jatyatə kay ho bəilo bəilobuwa ani mi hyela soḍəwləy nə hyo mēla kʰato mʰəṇalay ki

mə bəil-a-kədə jā-t-yatə kay ho bəilo bəilobuwa ani mi hye-la soḍəw-l-əy nə hyo mē-la kʰa-t-o mʰəṇa-l-ay ki

then ox.OBL-PP.LOC go-IPFV-3PL what VOC ox.VOC ox.OBL and I he.OBL-ACC rescue-PFV-3SGN and he.OBL I-ACC eat-IPFV-3SGM say-PFV-3SGM.be.PRS DM

Then they went to the ox. “Oh ox! I rescued him and he says he wants to eat me”. (said the farmer).

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२२> बरोबर हाय त्येचं मला शेतकऱ्यानं काय केलंय एवडं दिवस काम केलो तं मला हाकल्लाय मनला.

bərobər hay tyecə məla šetkəryanə kay keləy ewḍə diwəs kam kelo tə məla hakəllay mənla

bərobər hay tye-c-ə mə-la šetkərya-nə kay ke-l-əy ewḍə diwəs kam ke-l-o tə mə-la hakəl-l-ay mən-l-a

right be.PRS he.OBL-GEN-3SGN I.OBL-ACC farmer.OBL-ERG what do-PFV-3SGN much day.PL work.3SGN do-PFV-1SGM so I.OBL-ACC throw out-PFV-3SGM say-PFV-3SGM

He says, "He is right. I have worked for so many days and yet the farmer forsook me".

<२३> मी तं उपाशी हाय म्हनला उपाशी असल्यावर त्यो तुला खानारंज की मनतंय बरोबर हाय मनतंय.

mi tə upašī hay mʰənla upašī əslyawər tyo tula kʰanarəc ki məntəy bərobər hay məntəy

mi tə upašī hay mʰən-l-a upašī əs-l-ya-wər tyo tu-la kʰa-narə-c ki mən-t-əy bərobər hay mən-t-əy

I so hungry be.PRS say-PFV-3SGM hungry be-PFV-OBL-after he.OBL you.SG-ACC eat-PROS-EMPH COMP say-IPFV-3SG right be.PRS say-IPFV-3SG

He said "I am hungry. This is right. (If) he is hungry, he will eat you".

<२४> मं असे दोन तीन प्रान्याच्याकडं सगळेजण निकाल त्या ह्येच्या बाजूनं देत्यात त्या वाघाच्या बाजूनं.

mə əse don tin pranyačəkəḍə səglejən nikal tya hyečā bajunə detyat tya wagʰačā bajunə

mə əse don tin pranya-č-a-kəḍə səglejən nikal tya hye-č-a baju-nə de-t-yat tya wagʰ-a-č-a baju-nə

then thus.3PL two tree animal.PL.OBL-GEN-OBL-PP.LOC all result.3SG

DEM.DIST.OBL this.OBL-GEN-OBL side-INS give-IPFV-3PL DEM.DIST.OBL Tiger-OBL-GEN-OBL side-INS

Then having met two or three more animals, all of them gave a verdict in the tiger's favour.

<२५> तोप्रेन का हुतंय त्येला चतूर कोल्ला दिसतंय मं त्यो कोल्ह्याकडं ज्ञातूय त्यो कोन त्यो शेतकरी.

topren ka hutəy tyela c̣atur kolla distəy mə tyo kolʰyakəḍə jatuy tyo kon tyo šetkəri

topren ka hu-t-əy tye-la c̣atur kolla dis-t-əy mə tyo kolʰya-kəḍə ja-t-uy tyo kon tyo šetkəri

till then what be-IPFV-3SGN he.OBL-DAT clever.3SG fox.OBL see-IPFV-3SGN then he.OBL fox.OBL-PP.LOC go-IPFV-3SGM he.OBL who DEM.DIST.OBL.3SGM farmer.3SGM

In the meantime, he, the farmer, saw the clever fox and went towards him.

<२६> वो कोल्ल्हं दादा काय वो बघा म्हनला काय आसंसं झालंय हे ह्यो असंसं वाग मला खातो म्हनालाय असं झालंय ह्ये सगळेज्जन त्येच्या परेनं.

wo kollʰə dada kay wo bəgha mʰənla kay asəsə jʰaləy hye hyo əsəsə wag məla kʰato mʰənalay əsə jʰaləy hye səglejən tyečā pərenə

wo kollʰə dada kay wo bəgha mʰən-l-a kay asə-sə jʰa-l-əy hye hyo əsə-sə wag mə-la kʰa-t-o mʰəna-l-ay əsə jʰa-l-əy hye səglejən tye-č-a pərenə

VOC fox elder brother.VOC what VOC see.IMP..2PL say-PFV-3SGM what thus-REDUP happen-PFV-3SGN this DEM.PROX thus-REDUP Tiger.3SGM I.OBL-ACC eat-IPFV-3SGM say-PFV-3SGM thus..3SGN thus.3SGN happen-PFV-3SGN thus all he.OBL-GEN-OBL according

He said, "Oh fox, Oh elder brother, look all of this has happened, this tiger is going to eat me and all of the others have said (things) in his favour".

<२७> तर मला बघायला पायजे मनतंय हे काय वस्तूस्थीती मला बघायला पायजे म्हनतूय त्यो.
tər məla bəghayla payjə məntəy he kay wəstustʰiti məla bʰəghayla payjə mʰəntuy tyo

tər mə-la bəgh-ayla payjə mən-t-əy he kay wəstustʰiti mə-la bʰəgh-ayla payjə mʰən-t-uy tyo

so me-DAT see-NON.FIN want say-IPFV-3SGN this what reality.3SGF I.OBL-DAT see-NON.FIN want say-IPFV-3SGM he.OBL

He replies, "I have to look into the facts of this matter".

<२८> काय झालं? कुटनं आलास तू, एवढा मोटा वाघ पिंजऱ्यात कसं बसतंय म्हनाला शक्यच नइ म्हनाला.

kay jʰalə kutnə alas tu ewdʰa moṭa wagʰ piñjryat kəsə bəstəy mʰənala śəkyəc nəi mʰənala

kay jʰa-l-ə kut-nə a-l-as tu ewdʰa moṭa wagʰ piñjrya-t kəsə bəs-t-əy mʰəna-l-a śəkyə-c nəi mʰəna-l-a

what happen-PFV-3SGN where-ABL come-PFV-2SGM you big Tiger.3SGM cage.OBL-LOC how sit-IPFV-3SGN say-PFV-3SGM possible-EMPH NEG say-PFV-3SGM
He says “What happened? Where have you come from? How could this big tiger fit in a cage? It is impossible”.

<२९> न्हई वो मी पिंजऱ्यात हुतू म्हनतंय त्यो वाग.

nʰəi wo mi piñjryat hutu mʰəntəy tyo wagʰ

nʰəi wo mi piñjrya-t hut-u mʰən-t-əy tyo wag

NEG VOC I cage.OBL-LOC be.PST-1SGM say-IPFV-3SGN DEM.DIST Tiger.3SGM
“No, I was in the cage,” said the tiger.

<३०> हे मला पटंत नई दाखंवतर तर म्हनतंय मं त्ये ज्ञात्यात तिथं पिंजऱ्याजवळ.

he məla pətət nəi dakhəwtər tər mʰəntəy mə tye jatyat tithə piñjryajəwəl

he mə-la pətə-t nəi dakhəwtər tər mʰən-t-əy mə tye ja-t-yat tithə piñjrya-jəwəl

this I.OBL-DAT agree-IPFV NEG show.IMP so say-IPFV-3SGN then they go-IPFV-3PL there cage.OBL-near

The fox says “I don’t believe this, show it to me.” Then they went near the cage.

<३१> तू कुटे हुतास? आत हुतो. कसं आत हुतास? तर त्यो आत गेला.

tu kuṭe hutas at huto kəsə at hutas tər tyo at gela

tu kuṭe hut-as at hut-o kəsə at hut-as tər tyo at ge-l-a

you where be.PST-2SGM in be.PST-1SGM how.3SGM in be.PST-2SGM so he.OBL in go-PFV-3SGM

“Where were you?” “I was inside the cage”. “How come you were inside (the cage)?” Then he (the tiger) went into (the cage).

<३२> मंग हे दार उघडं हुतं तर भैर यायला येत न्हवतं का? न्हई वो कडी हुत्या कडी कसं हुतं तर ते कडी घातली तशी.

məŋ he dar ughdə hutə tər bhəir yayla yet nhəwtə ka nhəi wo kədi hutya kədi kəsə hutə tər te kədi ghatli təṣī

məŋ he dar ughdə hut-ə tər bhəir ya-(a)yla yet nhəwt-ə ka nhəi wo kədi hut-ya kədi kəsə hut-ə tər te kədi ghat-l-i təṣī

then DEM.PROX door.3SGN open be.PST-3SGN so out come-NON.FIN come-IPFV NEG.be.PST-why NEG VOC latch.3SGF be.PST-3SGF latch.3SGF how be.PST-3SGN so DEM.DIST latch.3SGF put-PFV-3SGF thus.3SGF

Then the door was open, were you not able to come out? (The fox asked.) “No, there was a latch.” (said the tiger) “How was it latched?” and the fox locks the tiger inside the cage.

<३३> कडी घाटल्यावर म्हंटला आता ऱ्हावा म्हनला तुम्ही हितंन्न शेतकरी दादा तुम्ही ज़ावा म्हनला.

kədi ghatlyawər mhəntla ata r̥hawa mhənla tum̥hi hitəc śətkəri dada tum̥hi jawa mhənla

kədi ghat-l-ya-wər mhənt-l-a ata r̥hawa mhən-l-a tum̥hi hitə-c śətkəri dada tum̥hi jawa mhən-l-a

latch.3SGF put-PFV-OBL-after say-PFV-3SGM now stay.IMP.2PL say-PFV-3SGM you.PL here-EMPH farmer brother.VOC you.PL go.IMP.SG say-PFV-3SGM

After he locked the latch, he said “You stay inside and Oh farmer brother, you go”.

<३४> हे अशा येच्यावर मुर्खाबरोबर तुमी दोस्ती करायची नाय म्हनतंय की वो.

he aśa yečawər murk̥habərobər tumi dosti kərayčī nay mhəntəy ki wo

he aśya ye-č̣-a-wər murk̥h-a-bərobər tumi dosti kərayč̣-i nay mhən-t-əy ki wo

this thus.PL this-GEN-OBL-on fool-OBL-with you.PL friendship.3SGF do-NON.FIN-3SGF NEG say-IPFV-3SGN DM VOC

He says, “Don’t be friends with a fool like this”.

३१ जिल्हा:- सातारा

३१.१ सातारा जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
सातारा	पाटण	हेळवाक	स्त्री २१ वर्षे,१२ वी,हिंदू वैश्यवाणी	ससा आणि कासव
सातारा	पाटण	हेळवाक	स्त्री ५१ वर्षे,७ वी,न्हावी	भूकंपाविषयी अनुभवकथन
सातारा	पाटण	म्हावशी	पुरुष २४ वर्षे,पदवीधर,नवबौद्ध	टोपीवाला आणि माकडं
सातारा	पाटण	म्हावशी	पुरुष ६५ वर्षे,९ वी,बौद्ध महार/ स्त्री ६० वर्षे,८ वी,बौद्ध	गावाविषयी कथन
सातारा	पाटण	म्हावशी	स्त्री ४५ वर्षे,अशिक्षित,मराठा	भुताविषयी कथन
सातारा	खटाव	म्हासुर्णे	स्त्री २१ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	कॉम्प्युटर इंजिनियर मुलाची गोष्ट
सातारा	खटाव	म्हासुर्णे	पुरुष २४ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	सणाविषयी कथन
सातारा	खटाव	म्हासुर्णे	पुरुष ६७ वर्षे,३ री,मातंग	सिंह आणि ससा
सातारा	खटाव	मांडवे	स्त्री ३५ वर्षे,७ वी,माळी	ससा आणि कासव
सातारा	खटाव	मांडवे	स्त्री ३५ वर्षे,९ वी,कासार	कुटुंबाविषयी कथन
सातारा	खटाव	विसापूर	स्त्री ७७ वर्षे,४ थी,मराठा	गावाविषयी कथन
सातारा	सातारा	कोडोली	स्त्री ४४ वर्षे,६ वी,बौद्ध	राजा, राणी आणि कुत्रीची गोष्ट
सातारा	सातारा	कोडोली	पुरुष ७२ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	युद्धकाळातील आठवण
सातारा	सातारा	कोडोली	पुरुष ६१ वर्षे,९ वी,हिंदू मराठा	सिंह आणि कोल्हा
सातारा	सातारा	चाळकेवाडी	स्त्री ३८ वर्षे,७ वी,मराठा	टोपीवाला आणि माकडं
सातारा	सातारा	चाळकेवाडी	पुरुष ६४ वर्षे,९ वी,हिंदू मराठा	गावाविषयी कथन
सातारा	वाई	पांडेवाडी	पुरुष ३५ वर्षे,१० वी,नवबौद्ध	टोपीवाला आणि माकड
सातारा	वाई	पांडेवाडी	स्त्री ७२ वर्षे,७ वी,तेली OBC	शिक्षणाविषयी कथन
सातारा	वाई	पांडेवाडी	पुरुष ७० वर्षे,६ वी,हिंदू मराठा	गावाविषयी कथन
सातारा	वाई	पांडेवाडी	पुरुष ३५/पुरुष ३५ वर्षे,१० वी,नवबौद्ध	म्हातारी आणि भोपळा
सातारा	वाई	चिखली	पुरुष ६० वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	लाकूडतोड्या
सातारा	वाई	चिखली	पुरुष १५ वर्षे,९ वी,SC	तुझ्या ढेरीची ढम पम ढम
सातारा	वाई	चिखली	स्त्री ८० वर्षे,७ वी,हिंदू मराठा	शिक्षणाविषयी कथन

३१.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

सातारा_वाई_चिखली_स्त्री ८० वर्षे_७ वी_हिंदू मराठा

<१> ते सगळी लागली मुलं कुटं कुटं वाड्यावरं शाळा झाली.

te səgli lagli mulə kuṭə kuṭə wadyawərə ṣāla jʰali

te səgli lag-l-i mulə kuṭə kuṭə wadya-wərə ṣāla jʰa-l-i

DEM.DIST all attach-PFV-3PL children where where mansion.OBL-PP.LOC

school.3SGF happen-PFV-3SGF

All the children [.....] they studied in the school in the mansion.

<२> हाइस्कूलला ज्ञात्यात वाईस्र गाड्या याल लागल्या खासगी शाळेच्या.

haiskulla jatyat waisnə gaḍya yal laglya kʰasgi ṣālečā

haiskul-la ja-t-yat wai-snə gaḍya y-al lag-l-ya kʰasgi ṣāle-č-a

highschool-LOC go-IPFV-3PL Wai-ABL vehicle.PL come-NON.FIN ATTACH-PFV-3PL

private school.OBL-GEN-OBL

(The children) go to high school. The vehicles have started to come here from the private school in Wai.

<३> खासगी शाळेकडं मुलं दोन तीन वर्शाची, चार वर्शाची सुदा पोरं गाडी निंगाली ते न्याल लागल्यातं न आनून सोडत्यात.

kʰasgi ṣālekəḍə mulə don tin wərsāčī čār wərsāčī suda porə gaḍi ningali te nyal laglyatə nə anun soḍtyat

kʰasgi ṣāle-kəḍə mulə don tin wərs-a-č-i čār wərs-a-č-i suda porə gaḍi ninga-l-i te ny-al lag-l-yatə nə an-un soḍ-t-yat

private school-PP.LOC children two three year-OBL-GEN-3PL four year-OBL-GEN-

3PL too children vehicle.3SGF leave-PFV-3SGF it take-NON.FIN ATTACH-PFV-3PL

and bring-CP leave-IPFV-3PL

The private school (vehicles) carry even the children aged two, three, four years and drop them back (after school).

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४> सोयी झाल्या ते ज्यांनी शाळा काढल्यात त्यांचेस स्कूलच्या गाड्या आयतं.

soyi jhalya te jyani šala kaḍhlyat tyañčes skulčā gaḍya aytə....

soyi jhā-l-ya te jya-ni šāla kaḍh-l-yat tyañ-č-e-s skul-č-a gaḍya ay-tə....

facility.3PL happen-PFV-3PL it REL-ERG school.3PL draw-PFV-3PL COREL-GEN-OBL-EMPH school-GEN-OBL vehicle.3PL be.PRS-3PL

There are facilities now. Those who have established the schools have their own vehicles too.

<५> मुलं नेत्यात ... चार वर्शांपासून मुलं वाडलं जातेत.

muleḥ netyat.... čār wəršāpasun muleḥ waiḷə jatet

muleḥ ne-t-yat.... čār wərš-a-pasun muleḥ wai-lə ja-t-et

children take-IPFV-3PL four year-OBL-from children Wai-LOC go-IPFV-3PL

They take the children. The children go to (the school in)Wai from the age of four.

<६> अथूनान्नी उटवायची उटली त उटली नाइत कोंबायची न्हानित घालायची आंगोळ की पळवा.

əṭhunatni utwayčī utḥli tə utḥli nayitə kombayčī nḥanit gḥalayčī angol ki pəlwa

atḥuna-t-ni utw-ayč-i utḥ-l-i tə utḥ-l-i nayitə komb-ayč-i nḥani-t gḥal-ayč-i angol ki pəl-wa

bed.OBL-LOC-ABL wake up-NON.FIN-3PL wake up-PFV-3PL so wake up-PFV-3PL otherwise stuff-NON.FIN-3PL bathroom-LOC put-NON.FIN-3SGF bath.3SGF COMP run-NON.FIN

We have to take them out of the bed. If the children wake up on their own, it's ok. Otherwise, we have to push them into the bathroom, bathe them and rush them (to school).

<७> कशाची त्याची इच्छा तरी अय का ज्ञान्याची.

kəšāčī tyāčī icčḥā təri əy ka janyačī

kəšā-č-i tyāčī icčḥā təri əy ka ja-n-ya-č-i

how.OBL-GEN-3SGF he.OBL-GEN-3SGF desire.3SGF PRT be.PRS what go-INF-OBL-GEN-3SGF

What wish? Do they really wish to go (to school)?

<८> पन ते आपलं आई बापाला वाटतं आमची मुलं इंग्लिश शाळेत शिकावी.

pən te aplə aibapala wattə amčī mulə ingliš śālet śīkawi

pən te ap-l-ə aibap-a-la wat-t-ə am-č-i mulə ingliš śāl-e-t śīk-aw-i

but it we.INCL-GEN-3SGN mother father-OBL-DAT feel-IPFV-3SGN we.EXCL-GEN-3PL children english school.OBL-LOC learn-NON.FIN.DESI-3PL

But their parents feel that their children should study in an English medium school.

<९> काही उपयोग नाइ त्या शिक्षणाचा.

kahi upəyog nahi tya śīksənaca

kahi upəyog nahi tya śīksən-a-c-a

some use.3SGM NEG DEM.DIST.OBL education-OBL-GEN-3SGM

Such education is of no use.

<१०> अजीबात उपयोग नाही मुलांचं खेळायचं ते वय आसतं इकडं तिकडं काय माहिती करून घ्यायची.

əjibat upyog nahi mulañcə khēlaycə te wəy astə ikdə tikdə kay mahiti kərun ghaycī

əjibat upyog nahi mulañ-c-ə khēl-ayc-ə te wəy as-t-ə ikdə tikdə kay mahiti kər-un gha-(a)yč-i

Nothing use.3SGM NEG children.OBL-GEN-3SGN play-NON.FIN-3SGN

DEM.DIST.3SGN age.3SGN be-IPFV-3SGN here there what information.3SGF do-CP TAKE-NON.FIN-3SGF

There is no use of it. It is the age for playing and learning and knowing things around.

<११> उड्या मारायच्या काय करायच्या, ते इंग्रजी शिकाय मनून वाईला घालायचे ते निउन.

udya marayčā kay kərayčā te ingrəjī śīkaya mənun waila ghalayčē te niun

udya mar-ayč-a kay kər-ayč-a te ingrəjī śīk-ay mənun wai-la ghal-ayč-e te ni-un

jump.3PL hit-NON.FIN-3PL why do-NON.FIN-3PL they English learn-NON.FIN

therefore Wai-LOC put-NON.FIN-3PL they take-CP

(It is the age for) jumping around. (Parents send the child) to the school in Wai so that they learn English.

<१२> आईचं प्रेम अय त्यांना का आज्ञा आज्ञोबाचं प्रेम अय.

aicə prem əy tyanna ka aja ajobacə prem əy

ai-c-ə prem əy tyan-na ka aja ajoba-c-ə prem əy

mother-GEN-3SGN love.3N be.PRS they.OBL-DAT PRT grand mother grand father-
GEN-3SGN love.3N be.PRS

Do they get the affection of their mother or that of their grandparents?

<१३> काये त्यांना त्यांची इच्छा तरी अय का तिकडे जाउन शिकायची.

kaye tyanna tyañci icc̥ha təri əy ka tikde jaun śikayci

kay-e tyan-na tyañ-c̥-i icc̥ha təri əy ka tikde ja-un śik-ayc̥-i

what-be.PRS they.OBL-DAT they-GEN-3SGF desire.3SGF PRT be.PRS what there go-
CP learn-NON. FIN-3SGF

Do they really wish to go there and study?

<१४> त्याला घारात पन तशी शिक्षनाची सौंस्क्रुती लागती आईवडिलांनी बी इंग्लीश बोलावं लागतं.

tyala gharat pən təsi śikṣṇacī səonskruti lagti aiwədilani pən ingliṣ bolawə lagtə
tya-la ghar-a-t pən təsi śikṣṇ-a-c̥-i səonskruti lag-t-i aiwədil-a-ni pən ingliṣ bol-
awə lag-t-ə

that.OBL-DAT house-OBL-LOC PRT thus.3SGF education-OBL-GEN-3SGF

culture.3SGF attach-IPFV-3SGF mother-father-OBL-ERG PRT English.3N speak-
NON.FIN.OBLIG ATTACH-IPFV-3SGN

There needs to be a culture of education at home too. Even the parents must be able to speak in English.

<१५> तो शिकायचा तिकडं मॅडमपसनं इंग्लिश अन घरी येउन कारं हिकडं ये न मुड्या न तिकडं जा.

to śikayca tikdə mædəmpəsənə ingliṣ ən ghəri yeun karə ikdə ye n muddya n tikdə
ja

to śik-ayc-a tikdə mædəm-pəsənə ingliṣ ən ghər-i ye-un ka-rə ikdə ye n muddya n
tikdə ja

he learn-NON.FIN-3SGM there madam-from english.3N and house-LOC come-CP

what-VOC here come.IMP and dead body.VOC and there go.IMP

He learns English there from his teacher. And at home you would scold him saying, "Come here you idiot...go there.."

<१६> हे आसलं शिक्षण घरात कशी ती मुल शिकनार चांगली.

he aslə s̄iks̄ən gʰərat kəʃi ti mulə s̄iknar caŋgli

he as-l-ə s̄iks̄ən gʰər-a-t kəʃi ti mulə s̄ik-nar caŋgli

this be-GEN-3SGN education.3N house-OBL-LOC how.3PL DEM.DIST.3PL children
learn-PROS good.3PL

How would the child get a good education if such is the background at home?

<१७> त्यापेक्षा ती मराठी शाळाच चांगली न, मराठीच शाळा चांगली.

tyapekṣā ti məraṭi ṣālac caŋgli nə məraṭic ṣāla caŋgli

tya-pekṣā ti məraṭi ṣāla-c caŋgli nə məraṭi-c ṣāla caŋgli

that.OBL-than DEM.DIST.3SGF Marathi school-EMPH good.3SGF DM Marathi-EMPH
school.3SGF good.3SGF

Isn't the Marathi school better than that? The Marathi school is better.

<१८> आता पडलीपसून मराठी शाळेंला शाळेंला इंग्रजी शिकवते ते आईवडिलच्या लक्षात येत
नाइ.

ata pəɪlipəsun məraṭi ṣālenla ṣālenla ingrəʃi s̄ikəwt̄ya te aiwəd̄ilc̄ā ləkṣat yet nai

ata pəɪli-pəsun məraṭi ṣālen-la ṣālen-la ingrəʃi s̄ikəw-t-e te aiwəd̄il-c̄-a ləkṣ-a-t ye-
t nai

now first-LOC.ABL Marathi school.OBL.PL-LOC school.OBL.PL-LOC English teach-
IPFV-3PL that mother father-GEN-OBL attention-OBL-LOC come-IPFV NEG

The parents don't realize that English is taught as a subject in Marathi schools
from class one.

<१९> आईवडलाला वाटतं आमचं इंग्रजी शाळेत गेली मजी मुलं लय हुशार होनार.

aiwədlala wəttə amcə ingrəʃi ṣālet geli məʃi mulə ləy huṣār honar

aiwədlā-la wəṭ-t-ə am-c-ə ingrəʃi ṣāle-t ge-l-i məʃi mulə ləy huṣār ho-nar

mother-father.OBL-DAT feel-IPFV-3SG we.EXCL-GEN-3SGN English school.OBL-LOC
go-PFV-3PL means children very clever.3SG become-PROS

The parents feel that their children would become clever after going to the English
medium school.

<२०> हुशार होत नायत मुलं ती उलट परिनाम त्यांच्यावर होतोया, धड मराठीबी नाइ, धड इंग्लिश पन नाइ.

hušar hot nayt mulə ti ulət pərinam tyañčawər hotoya dhəḍ mərati bi nai dhəḍ
ingliš pən nay

hušar ho-t nay-t mulə ti ulət pərinam tyañ-č-a-wər ho-t-oya dhəḍ mərati bi nai
dhəḍ ingliš pən nai

clever.3SG happen-IPFV NEG-PL children that opposite effect.3SGM they.OBL-GEN-
OBL-PP.LOC happen-IPFV-3SGM.be.PRS proper Marathi PRT NEG proper English
PRT NEG

The children do not become smart. In fact there is an effect to the contrary. They
neither learn Marathi properly nor English.

३१.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

सातारा_सातारा_कोडोली_पुरुष ६१ वर्षे_९ वी,_हिंदू मराठा

<१> लबाड कोल्हा म्हनून हाय.

ləbaɖ kolʰa mʰənun hay

ləbaɖ kolʰa mʰənun hay

cunning.3SG fox.3SGM therefore be-PRS

There is a (story) about a cunning fox.

<२> तर नेहमी एक सिंह एका जनावराची शिकार करायचा.

tər nehmi ek sinh eka jənaʋərəci ſikar kərayca

tər nehmi ek sinh ek-a jənaʋər-a-c̣-i ſikar kər-ayc-a

then always one lion.3SGM one-OBL animal-OBL-GEN-3SGF hunt.3SGF do-PST.HAB-3SGM

There was a lion who used to hunt an animal everyday.

<३> आनि शिकार करायचा प्रत्येक वेळेला त्या अरन्यातलं प्रानी एक कमी व्हायचं.

ani ſikar kərayca prətyek welela tya ərənyatlə prani ek kəmi wʰaycə

ani ſikar kər-ayc-a prətyek wəl-e-la tya ərəny-a-t-l-ə prani ek kəmi wʰa-(a)yc-ə

and hunt.3SGF do-PST.HAB-3SGM every time-OBL-LOC DEM.DIST.OBL jungle-OBL-LOC-GEN-3SG animal.3SG one less happen-PST.HAB-3SGN

And everyday, the jungle lost one animal to the lion.

<४> तर बाकी सर्व ही एका जागी जमले प्रानी.

tər baki sərʋə hi eka jagi jəmle prani

tər baki sərʋə hi ek-a jag-i jəm-l-e prani

so remaining all DEM.PROX.OBL one-OBL place-LOC gather-PFV-3PL animal.3PL

Then all the animals gathered at one place.

<५> आन त्यानी ठरवलं की बॉ हा सिहाचा बिमोड कसा करायचा.

an tyani tʰərəwlə ki bə ha s̥ihaca bimod kəsa kərayca

an tyā-ni tʰərəw-l-ə ki bə ha s̥ih-a-c-a bimod kəsa kər-ayc-a

and they.OBL-ERG decide-PFV-3SGN COMP DM DEM.PROX lion-OBL-GEN-3SGM defeat.3M how.3SGM do-NON.FIN-3SGM

And they decided the way to get rid of the lion.

<६> हा जंगलचा राजा आय आता ह्याला प्रत्येक वेळला एक जनावर किंवा खायला देचं.

ha jəngəlca raja ay ata hyala prətyek wələla ek jənowər kinwa kʰayla decə

ha jəngəl-c-a raja ay ata hya-la prətyek wəl-ə-la ek jənowər kinwa kʰa-(a)yla de-(e)c-ə

DEM.PROX.3SGM jungle-GEN-3SGM king be.PRS now he.OBL-DAT each time-OBL-LOC one animal.3SGN or eat-NON.FIN give-NON.FIN-3SGN

As he is the king of the jungle, we would provide him one animal or food everyday as his meal.

<७> तरं आता सर्व झालं तर अशी मितिग झालेनंतर त्यांनी असं ठरवलं.

tərə ata sərwe jʰalə tər əs̥i m̥it̥iŋ jʰalenəntər tyāni əsə tʰərəwlə

tərə ata sərwe jʰa-l-ə tər əs̥i m̥it̥iŋ jʰa-l-e-nəntər əsə tyā-ni əsə tʰərəw-l-ə

then now all happen-PFV-3SGN then thus.3SGF meeting.3SGF happen-PFV-OBL-after they.OBL-ERG thus.3SGN decide.CAUS-PFV-3SGN

Then they all decided this in that meeting.

<८> तर त्यावेळी कोल्होदादा म्हणले मी उपाय काढतो.

tər tyawəli kolʰodada mʰənlə mi upay kaḍto

tər tyā-wəl-i kolʰodada mʰən-l-e mi upay kaḍ-t-o

then DEM.DIST.OBL-time-LOC fox brother say-PFV-3PL I remedy.3SGM remove-IPFV-1SGM

The fox said that he could find a way out.

<९> तरं म्हनले काय त कोल्होदादा म्हनले की माज़ा नंबर उद्या द्या त्यांच्या हे, हे देन्यासाठी त्यांला मजे

tər mʰənle kay tə kolʰodada mʰənle ki maja nəmbər udya dya tyañčya he he denyasāti tyanla məjə

tər mʰən-l-e kay tə kolʰodada mʰən-l-e ki ma-j-a nəmbər udya dya tyañ-č-ya he he de-nya-sāti tyan-la məjə

so say-PFV-3PL what so fox brother say-PFV-3PL COMP I.OBL-GEN-3SGM

number.3SGM tomorrow give.IMP.PL they.OBL-GEN-OBL this.3SGN this.3SGN give-INF-OBL-for they.OBL-DAT means

Then the fox asked them to give him a chance on the next day to be the meal for the lion.

<१०> आहारासाठी मला देन्यासाठी उद्या माजी निवड करा.

aharasati mēla denyasāti udya majī niwəḍ kəra

ahar-a-sati mēla den-ya-sāti udya ma-ǰ-i niwəḍ kəra

diet-OBL-PP.DAT I.OBL-ACC give-INF-OBL-for tomorrow why I.OBL-GEN-3SGF select do.IMP.PL

He said, “Select me to be his meal tomorrow”.

<११> तर दुसऱ्या दिवशी दुसऱ्या (दि)शी कोल्होबा तितं जातो कोल्होबा शिंहाला म्हनतो की मला खा पर हितं नाय खायाचं.

tər dusrya diwśi dusərya(di)śi kolʰoba titə jato kolʰoba śinhala mʰənto ki mēla kʰa pər hitə nay kʰayacə

tər dusrya diwś-i dusərya-(di)ś-i kolʰoba titə ja-t-o kolʰoba śinh-a-la mʰən-t-o ki mēla kʰa pər hitə nay kʰa-(a)yac-ə

then second.OBL day.OBL-LOC second.OBL-(day)-LOC fox.OBL.3SGM there go-IPFV-3SGM fox.OBL.3SGM lion-OBL-ACC say-IPFV-3SGM COMP I.OBL-ACC eat.IMP but here NEG eat-NON.FIN-3SGN

Then on the next day, the fox went there and said to the lion that he could eat him but not at that place.

<१२> मला विहरीच्या काठी नी, अन तीतं खा म्हंजे तितं मला खाल्ल्यानंतर तुला पानी पेटा यील.

məla wihričā kaṭhi ni ən titə kʰa mʰəñjē titə məla kʰallynəntər tula pani pita yil
mə-la wihri-č-a kaṭh-i ni ən titə kʰa mʰəñjē titə mə-la kʰal-l-ya-nəntər tu-la pani
pi-ta yi-l

I.OBL-ACC well.OBL-GEN-OBL bank-LOC take.IMP and there eat.IMP means there
I.OBL-ACC eat-PFV-OBL-after you.SG-DAT water drink-IPFV come-FUT

It said, “Take me to the edge of the well and eat me so that you could drink water after having the meal”.

<१३> हे असं लबाड कोल्ल्याला काउन नावच असतं लबाड कोल्ला त्याचं.

he əsə labad kollyala kaun nawəc əstə labad kolla tyacə

he əsə labad kollya-la kaun naw-ə-c əs-t-ə labad kolla tya-c-ə

this thus.3SGN fraudulent.3SG fox.OBL-DAT why name-OBL-EMPH be-IPFV-3SGN
fraudulent.3SG fox.3SGM he.OBL-GEN-3SGN

Therefore, this fox is named as the cunning fox.

<१४> त आनी गेल्यानंतर चालत चालत विहरीच्या कडंला विहरीच्या कडंला आल्यानंतर,

tə ani gelyanəntər calət calət wihričā kəḍəla wihričā kəḍəla alyanəntər

tə ani ge-l-ya-nəntər calə-t calə-t wihri-i-č-a kəḍ-ə-la wihri-č-a kəḍ-ə-la a-l-ya-
nəntər

so and go-PFV-OBL-after walk-IPFV walk-IPFV well-OBL-GEN-OBL bank-OBL-
LOC well-OBL-GEN-OBL bank-OBL-LOC come-PFV-OBL-after

Then they walk to reach the side of the well.

<१५> शिंह म्हनला आता खातो तुला.

śinh mʰənla ata kʰato tula

śinh mʰən-l-a ata kʰa-t-o tu-la

lion.3SGM say-PFV-3SGM now eat-IPFV-3SGM you.SG-ACC

Lion said, “I will eat you now”.

<१६> तर मग त्यानी विहरीतून खाली बगितलं शिंहानं

tər mæg tyani wihritun kʰali bəgitlə šīhanə

tər mæg tyā-ni wihrit-un kʰali bəgit-l-ə šīh-a-nə

so after he.OBL-ERG well.OBL.LOC-OBL down see-PFV-3SGN lion-OBL-ERG

Then the lion peeped into the well.

<१७> शिंहानं खाली बगितलं.

šīhanə kʰali bəgitlə

šīh-a-nə kʰali bəgit-l-ə

lion-OBL-ERG down see-PFV-3SGN

Lion looked into the well.

<१८> तरं त्याची प्रतिमा त्या पान्यातून उटून दिसली.

tərə tyačī prətima tya panyatun utun disli

tərə tya-č-i prətima tya panya-t-un ut-un dis-l-i

so he.OBL-GEN-3SGF image.3SGF DEM.DIST.OBL water.OBL-LOC-ABL stand-CP see-PFV-3SGF

Then he saw his own image in that water.

<१९> आनि मंग त्याला मारन्यासाठी शिंहानं त्या पान्यात उडी मारली.

ani məng tyala marnyasatʰi šīhanə tya panyat uḍi marli

ani məng tya-la mar-n-ya-satʰi šīh-a-nə tya pany-a-t uḍi mar-l-i

and after he.OBL-ACC kill-INF-OBL-for lion-OBL-ERG DEM.DIST.OBL

water.OBL-LOC jump.3SGF hit-PFV-3SGF

and then the lion jumped in that well to kill the lion he saw inside the well.

<२०> आनी ह्या त्याच्या त्रासापासून सर्वांना मुक्तता दिली त्यानं.

ani hya tyačā trasapasun sərwanṇa muktəta dili tyānə

ani hya tya-č-a tras-a-pasun sərwan-na muktəta di-l-i tyā-nə

and DEM.PROX.OBL he.OBL-GEN-OBL worry-OBL-upto all.OBL-DAT freedom.3F

give-PFV-3SGF he.OBL-ERG

And (fox) freed all the animals from their trouble.

३२ जिल्हा:- सिंधुदुर्ग

३२.१ सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
सिंधुदुर्ग	दोडामार्ग	आयी	पुरुष २१ वर्षे, १२ वी, हिंदू कुंभार	बालपणाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	दोडामार्ग	माटणे	स्त्री २२ वर्षे, पदवीधर, हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	दोडामार्ग	माटणे	स्त्री २२ वर्षे, पदवीधर, हिंदू मराठा	शिक्षणाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	मालवण	कट्टा	स्त्री ५० वर्षे, ७ वी, हिंदू भंडारी	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	मालवण	कट्टा	स्त्री ५० वर्षे, ७ वी, हिंदू भंडारी	शाळेविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	मालवण	देऊळवाडा	पुरुष ५५ वर्षे, पदवीधर, मराठा	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	मालवण	देऊळवाडा	स्त्री ४८ वर्षे, पदवीधर, हिंदू मराठा	लग्नपद्धतीविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	मालवण	दांडी	पुरुष ३५ वर्षे, पदवीधर, हिंदू गाबित	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	मालवण	दांडी	स्त्री ५४ वर्षे, ७ वी, गाबित	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	आम्रड	पुरुष २५+ वर्षे, ७ वी, चांभार	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	आम्रड	पुरुष २५+ वर्षे, ७ वी, चांभार	बालपणाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	मानगाव	पुरुष ५२ वर्षे, पदव्युत्तर, हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	मानगाव	पुरुष ८५ वर्षे, मॅट्रिक, मराठा	स्वतःविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	मानगाव	पुरुष ८५ वर्षे, मॅट्रिक, मराठा	भुताविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	कुडाळ	पुरुष ३८ वर्षे, पदवीधर, हिंदू महार	सिंह आणि ससा
सिंधुदुर्ग	कुडाळ	कुडाळ	स्त्री ४१ वर्षे, १० वी, हिंदू कुंभार	लाकूडतोड्या
सिंधुदुर्ग	वेंगुर्ला	वेंगुर्ला	स्त्री ५६ वर्षे, ७वी, गाबित	शेतीविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	वेंगुर्ला	वेंगुर्ला	स्त्री ५६ वर्षे, ७वी, गाबित	पाककृती
सिंधुदुर्ग	वेंगुर्ला	वेंगुर्ला	पुरुष ६५ वर्षे, डी.एड, रोमन कॅथलिक ख्रिश्चन	लाकूडतोड्या
सिंधुदुर्ग	देवगड	तारामुंबरी	पुरुष २४ वर्षे, पदवीधर, हिंदू गाबित	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	देवगड	तारामुंबरी	पुरुष २४ वर्षे, पदवीधर, हिंदू गाबित	स्वतःविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	देवगड	जामसंडे	पुरुष ६८ वर्षे, ११ वी, गाबित SBC	श्यामची आई
सिंधुदुर्ग	देवगड	जामसंडे	पुरुष ४५ वर्षे, १० वी, मराठा	अपघाताविषयी कथन, नोकरी- व्यवसायाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	वैभववाडी	नादवडे	स्त्री ६५ वर्षे, ४ थी, हिंदू कुणबी	स्वतःविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	वैभववाडी	नादवडे	पुरुष २५ वर्षे, पदवीधर, हिंदू वैश्यवाणी	ससा आणि कासव
सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	कोलगाव	स्त्री ३८ वर्षे, १२ वी, हिंदू मराठा	उधळपट्टी करणारा मुलगा
सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	कोलगाव	पुरुष ८३ वर्षे, ३ री, सुन्नी मुस्लिम	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	सातर्डे	स्त्री २६ वर्षे, १२ वी, हिंदू भंडारी	पाककृती
सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	सातर्डे	पुरुष ३० वर्षे, १२ वी, लेनॉर्थ ख्रिश्चन	लग्नपद्धतीविषयी कथन

सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी	सातर्डे	स्त्री ३३ वर्षे, १० वी, हिंदू भंडारी	ससा आणि कासव
------------	-----------	---------	--------------------------------------	--------------

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

३२.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

सिंधुदुर्ग_कुडाळ_मानगाव_पुरुष ८५ वर्षे_मॅट्रिक_मराठा

<१> आणि एका शेतातून मी जाय होतंय.

aṇi eka šetātun mi jay hotəy

aṇi eka šet-a-t-un mi ja-y hot-əy

and one.OBL farm-OBL-LOC-ABL I go-IPFV be.PST-1SGN

I was passing through a farm.

<२> बॅट्री नाय तेवा वापरंत

bætri nay tewa waprət

bætri nay tewa wapr-ət

torch.SG NEG then use-IPFV

A torch was not used in those days.

<३> चुड, चुड म्हंजे, म्हंजे, काटीयो ह्या करायचं.

cuḍ cuḍ mʰəñje mʰəñje katiyo hya kərayčə

cuḍ cuḍ mʰəñje kaṭhiyo hya kər-ayčə

flambeau.3SGF flambeau.3SGF means stick.3PL DEM.PROX.OBL do-NON.FIN

Flambeau (A flaming torch) made of sticks.

<४> तेची अशी चुड करायची आणि ती घेवुन जा(य)ची.

tečī əśī cuḍ kərayčī aṇi ti ghewun ja(y)čī

te-č-i əśī cuḍ kər-ayčī aṇi ti gʰe-wun ja-(y)čī

that-GEN-3SGF thus.3SGF flambeau.3SGF do-NON.FIN and DEM.DIST.3SGF take-CP

go-NON.FIN

(One would) Make a flambeau like this and carry it along.

<५> बॅट्री ब्युट्र्यो तेव्हा नाय होत्यो

bætri butryo tewʰa nay hotyo

bætri butryo tewʰa nay hotyo

torch.PLF REDUP then NEG be.PST.3PL

There were no torches then.

<६> ज़ाऊज़ा ते का(य) मळणी घातलेल्यानी एकानी

jauca te ka(y) məl̥ni ɡʰatlelyani ekani

ja-uca te ka(y) məl̥ni ɡʰat-lel-yani eka-ni

go-NON.FIN PRT what threshing put-PLU.PFV-3SG one.OBL-ERG

Someone was threshing in their farm.

<७> मळणी घातल्यानी ते माका बघतत् आनि काय म्हंतत् माईत आ, कोन रे तो?

məl̥ni ɡʰatlyani te maka bəɡʰtət ani kay mʰəntət mait a kon re to

məl̥ni ɡʰat-l-yani te ma-ka bəɡʰ-t-ət ani kay mʰən-t-ət mait a kon re to

threshing put-PFV-3 they I-ACC see-IPFV-3PL and what say-IPFV-3PL know

be.PRS who VOC he

They looked at me and, do you know, what they asked me, “Who is he?”

<८> तर मी म्हन्ला बोलाक उशीर ज़ातंलो बीगीन ज़ाउक व्हया भय

tər mi mʰənla bolak uʃir jatəlo bigin jauk wʰəya bʰəy

tər mi mʰən-l-a bol-ak uʃir ja-təlo bigin ja-uk wʰəya bʰəy

then I say-PFV-1SGM speak-NON.FIN late.M happen-FUT fast go-NON.FIN

want.OPT VOC

I said, “I will get late, I have to go fast”.

<९> मनान मी त्यांच्याच्याबरो(ब) बोलायच्या आधी चलत रहुलोय

mənan mi tyañčyabəro(b) bolayčā adʰi cələt rəhuloy

mənan mi tyañ-č-ya-bəro(b)ər bol-ayčā adʰi cəl-ət rəhu-l-oy

so I they.OBL-GEN-OBL-with speak-NON.FIN before walk-IPFV STAY-PFV-1SGM

So, I kept on walking before speaking with them.

<१०> चलंत रहुलंय नी पुढं इलंय पुढं येलं तं व्हाळ होतो व्हाळ व्हाळात व्हता पाणी

cələt rəhuləy ni puḍʰə iləy puḍʰə yeḷə tə wʰal hoto wʰal wʰalat wʰəta paṇi

cəl-ət rəhu-l-əy ni puḍʰə i-l-əy puḍʰə ye-l-ə tə wʰal hot-o wʰal wʰal-a-t wʰəta

paṇi

walk-IPFV stay-PFV-1SG and ahead come-PFV-1SGN.be.PRS ahead come-PFV-1SGN

PRT runnel.SGM be.PST-3SGM runnel.SGM runnel-OBL-LOC be.PST-3SGM water

I kept on walking continuously, and as I came ahead, there was a runnel/gutter

which had water in it.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> आणि पाणीत त्या डाब डाब डाब कोन उडीयो मारुक लागीला

aṇi paṇit tya ḍab ḍab ḍab kon uḍiyo maruk lagila

aṇi paṇi-t tya ḍab ḍab ḍab kon uḍiyo mar-uk lagi-l-a

and water-LOC DEM.DIST.OBL water sound.ONOM REDUP REDUP who jump.3PL

hit-NON.FIN ATTACH-PFV-3SGM

And someone was making sounds of water like *dab dab*.

<१२> उभं राऊन बगलंय तर पाणी वर उसळाक लागला, पाणीयाचे असो एकिक काय वो वर येऊक लागली.

ubʰə raun bəgləy tər paṇi wər uʂlak lagla paṇiyačə əso ekik kay wo wər yeuk lagli

ubʰə ra-un bəg-l-əy tər paṇi wər uʂl-ak lag-l-a paṇi-ya-č-e əso ekik kay wo wər

ye-uk lag-l-i

stand stay-CP see-PFV-3SGN then water.M above jump-NON.FIN ATTACH-PFV-

3SGM water-OBL-GEN-OBL thus one one what VOC above come-NON FIN

ATTACH-PFV-3SGF

I stood up and saw that the water was jumping and rising up.

<१३> भीती वाटली म्हत्ला ह्या भय वागलो आंग सरसरला की भुता असंत

bʰiti waṭli mʰəṭla hya bʰəy waglo aṅg sər-sər-la ki bʰuta əsət

bʰiti waṭ-l-i mʰəṭ-l-a hya bʰəy wag-l-o aṅg sər-sər-l-a ki bʰuta əs-ət

afraid.F feel-PFV-3SGF say-PFV-1SGM PRT fear.M feel-PFV-1SGM body.SGM

vibrate-PFV-3SGM COMP ghost.PL be-IPFV.PL

I was afraid, my body was quivering as I felt that there were ghosts.

<१४> माझ्या मनान् काय घेतल्यानी या पानियात कोन हं भुत आ

maʃʰa mənan kay gʰetlyani ya paniyat kon hə bʰut a

ma-ʃʰ-a mən-a-n kay gʰet-l-yani ya paniya-t kon hə bʰut a

I.OBL-GEN-OBL mind-OBL-INS what take-PFV-3 DEM.PROX.OBL water.OBL-LOC

who be.PRS.3PL ghost.SG be.PRS.3PL

My mind thought, “Are there ghosts in this water?”

<१५> आणि उडीयो मारतंत आणि (भीती) भय वाटलो खुप
ani uḍiyo martət ani (bʰiti) bʰəy wət-l-o kʰup
ani uḍiyo mar-t-ət ani bʰəy wət-l-o kʰup
and jump.PL HIT-IPFV-3PL and fear.M feel-PFV-3SGM very
And (I thought that) ghosts were jumping, I was very afraid.

<१६> आणि कपाळ भिन्ऽऽऽऽऽऽ झालं आणि पाय घट झाले
ani kəpəl bʰin jʰalə ani pay gʰət jʰale
ani kəpəl bʰin jʰa-l-ə ani pay gʰət jʰa-l-e
and forehead.SGN stuck happen-PFV-3SGN and leg.PL tight happen-PFV-3PL
My brain wasn't working, neither was I able to move.

<१७> चलान जाऊक झपंना, तं काय करु तं समजंना
cəlan jauk jʰəpəna tə kay kəru tə səmjəna
cəl-an ja-uk jʰəpə-na tə kay kər-u tə səmjə-na
walk-CP go-NON.FIN able-NEG then what do-NON.FIN DM understand-NEG
As I was unable to walk, I could not understand what to do.

<१८> अजुन अर्द्या किलोमीटरवर ते मळनीवाले होते
əjun ərdya kilomiṭərwər te məlniwale hote
əjun ərdya kilomiṭər-wər te məlniwale hot-e
more half kilometer-PP.LOC DEM.DIST.3PL thresher.PL be.PST-3PL
The threshers were half a kilometer away from me.

<१९> बाकी आराडला तं कोनाक आयकाय येऊसक घर ज़वळ नाय होता
baki aradla tə konak aykay yeusək gʰər jəwəl nay hota
baki arad-la tə kon-a-k ayk-ay ye-usək gʰər jəwəl nay hot-a
remain shout-PFV.1SG then who-OBL-DAT hear-NON.FIN COME-NON.FIN
home.SGM near NEG be.PST-3SGM
Otherwise, there was no house nearby so that anyone could have heard me.

<२०> तं पाटल्या हेना पाटल्या हेना त्या डोभाकडे बघीत
tə patlya hena patlya hena tya doʙʰakəde bəgʰit
tə pat-l-ya he-na pat-l-ya he-na tya doʙʰ-a-kəde bəgʰ-it
then behind-GEN-OBL be.PRS-DM behind-GEN-OBL be.PRS-DM DEM.DIST.OBL
runnel-OBL-PP.LOC see-IPFV
I was continuously looking behind at the runnel.

<२१> असो पाटी पाटी पाटी पाटी पाटी च़ल्लंय कीत्या तर भुता येतीत बितीत की नाई भुत बित
येत मन्
əso paʈi paʈi paʈi paʈi paʈi paʈi çəlləy kitya bʰuta yetit bitit ki nai bʰut bit yet mən
əso paʈi paʈi paʈi paʈi paʈi paʈi çəl-l-əy kitya tər bʰuta ye-t-it bitit ki nahi bʰut ye-t bit
mən
thus behind behind behind behind behind walk-PFV-1SG why DM ghost.3PL come-
IPFV-3PL REDUP PRT NEG ghost.SG REDUP come-IPFV because
(I) was walking and looking behind to check if the ghost was coming behind me or
what.

<२२> पाटी मंजे पाटीन च़ाल्लंय असो असो हळू हळू च़ल्लंय आनि ते मळणी घालीत थैसर
पोतलंय
paʈi məñʃe paʈin çəlləy əso əso həlu həlu çəlləy ani te məɳni gʰalit tʰəisər potləy
paʈi məñʃe paʈin çəl-l-əy əso əso (h)əlu həlu çəlləy ani te məɳni gʰali-t tʰəisər
pot-l-əy
back means back.INS walk-PFV-1SG thus thus slowly slowly walk-PFV-1SGN and
DEM.DIST threshing put-IPFV there reach-PFV-1SGN
I was looking back and walking behind and I reached the place where they were
doing threshing.

<२३> पोतलंय नी त्यांनी ती घोगंडी बींगडी टाकलेली होती तेच्यावर पडलं(य)
potləy ni tyanni te gʰoŋgdi biŋgdi takleli hoti teçawər pədlə(y)
pot-l-əy ni tyan-ni te gʰoŋgdi biŋgdi tak-lel-i hot-i te-ç-a-wər pədl-l-ə(y)
reach-PFV- 1SGN.be.PRS and they-ERG DEM.DIST.3SGF blanket.SGF REDUP throw-
PLU.PFV-3SGF be.PST-3SGF that-GEN-OBL-PP.LOC fall-PFV-1SGN
(I) reached and crashed on the blanket that was spread there.

<२४> आणि घाम बी लव डगडगला आणि कोण रे कोण रे म्हणू यीले बघल्यानी घाम बीम पुसान काढल्यानी
aṇi gʰam bi læw dəgdəgla aṇi koṇ re koṇ re mʰəṇu yile bəgʰlyani gʰam bim pusan
kaḍʰlyani
aṇi gʰam bi læw dəgdəg-l-a aṇi koṇ re koṇ re mʰəṇ-u yi-l-e bəgʰ-l-yani gʰam bim
pus-an kaḍʰ-l-yani
and sweat.M also very come out-PFV-3SGM and who VOC who VOC say-CP come-
PFV-3PL see-PFV-3PL sweat.M REDUP wipe-CP REMOVE-PFV-3PL
I was perspiring a lot (was afraid a lot). They shouted, “Who is there ?” and came
and saw and wiped my sweat.

<२५> काय झाला, तं म्हटला थिसर भुता असंत कोंडीत आनि उडीयो मारतंत
kay jʰala tə mʰətla tʰisər bʰuta əsət koṇdit ani uḍiyō martət
kay jʰa-l-a tə mʰət-l-a tʰisər bʰuta əs-ət koṇdi-t ani uḍiyō mar-t-ət
what happen-PFV-3SGM then say-PFV-1SGM there ghost.PL be-IPFV-3PL
runnel.OBL-LOC and jump.PL hit-IPFV-3PL
“What happened?”, they asked. I said, “There are ghosts in the runnel and they
are jumping”.

<२६> आणि माका भियोल्यानी तर मग मी भियालोय
aṇi maka bʰiyolyani tər mæg mi bʰiyaloy
aṇi ma-ka bʰi-yo-l-yani tər mæg mi bʰiya-l-oy
and I-ACC afraid-CAUS-PFV-3PL PRT then I afraid-PFV- 1SGM.be.PRS
They scared me and I am scared (of them).

<२७> तर मगाशी आगोदर ज़ाताना तुका साद घाली हतो
tər mēgasi agodər jatana tuka sad gʰali hoto
tər mēgasi agodər ja-tana tu-ka sad gʰal-i hot-o
then some time ago before go-IPFV you-ACC call.SGF put-IPFV be.PST-1PL
We were calling out to you some time ago when you were passing from here.

<२८> तु बोल्ला कं नाय, तं म्हळ्ळं उशीर ज़ातो हव ना बोल्लाक नाय गेलं
tu bolla kə nay tə mʰətla uʃir jato həw na bollakə nay gelə
tu bol-l-a kə nay tə mʰət-l-a uʃir ja-t-o həw na bol-l-a(kə) nay ge-l-ə
you.SG speak-PFV-2SGM why NEG then say-PFV-1SG late.M go-IPFV-1SGM yes DM
speak-PFV-1SGM NEG go-PFV-3SGN
“Why didn’t you respond then”, so I said, “I was getting late, so didn’t reply.
That’s it”.

<२९> मं ते म्हणालं बस थाम पोचवतो आम्ही
mə te mʰənalə bəs tʰam pəcəwto amʰi
mə te mʰəna-l-ə bəs tʰam pəc-əw-t-o amʰi
then they say-PFV-3 sit.IMP stop.IMP reach-CAUS-IPFV-1PL we.EXCL
Then they said, “Sit and relax. We will drop you”.

<३०> मं त्यानी चुड बांधल्यानी चुड काटी अशो मानग्याचो तासुन तीची चुड बांधल्यानी
mə tyani cuḍ baṅḍʰlyani cuḍ kati əʃo mangyaco tasun tičī cuḍ baṅḍʰlyani
mə tya-ni cuḍ baṅḍʰ-l-yani cuḍ kati əʃo mangya-c-o tas-un ti-č-i cuḍ baṅḍ-l-yani
then they.OBL-ERG flambeau.SGF tie-PFV-3PL flambeau.SGF stick.3SGF thus
Manga-Bamboo tree-GEN-3SGM cut-CP she-GEN-3SGF flambeau.SGF tie-PFV-3PL
The Manga-Bamboo sticks were tied and made into a flambeau.

<३१> चुड पेटवल्यानी उजेडात आन्दार होती रात्रं
cuḍ petəwlyani uḷḷədat andar hoti ratrə
cuḍ pet-əw-l-yani uḷḷə-a-t andar hot-i ratrə
flambeau.SGF light-CAUS-PFV-3PL light-OBL-LOC darkness be.PST-3SGF night.SGF
Then they lit the flambeau as it was a dark night.

<३२> आणि माका घेतल्यानी पुढं एक नी पाटी एक
aṇi maka gʰetlyani puḍʰə ek ni paṭi ek
aṇi ma-ka gʰet-l-yani puḍʰə ek ni paṭi ek
and I.OBL-ACC take-PFV-3 ahead one and back one
And (they) took me in the middle, one (person) was ahead of me and one was
behind.

<३३> आणि आम्ही त्या कोंडीजवळ परंत गेलो ते डोभाकडे नदीत
ani amʰi tya kondijəwəl pəɾət gelo te dɔbʰakəde nədit
ani amʰi tya kondi-jəwəl pəɾət ge-l-o dɔbʰa-kəde nədi-t
and we.EXCL DEM.DIST.OBL runnel-PP.LOC again go-PFV-1PL runnel.OBL-PP.LOC
river-LOC

We reached near that runnel towards the river.

<३४> अणि हईसर म्हट्टा ह्या पानी असा वर उडवा आणि माका अइसं भुतानी भीओल्यान
əni həisər mʰətla hya pani əsa wər uɖwa ani maka əisə bʰutani bʰiolyan
əni həisər mʰət-l-a hya pani əsa wər uɖwa ani ma-ka aisə bʰut-a-ni bʰio-lyan
and here say-PFV-1SGM DEM.PROX.OBL water.M thus.3SGM above fly.CAUS and
I.OBL-DAT here ghost-OBL-ERG fear.CAUS-PFV-3

Here the water spun and the ghost scared me like this.

३२.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

सिंधुदुर्ग_दोडामार्ग_माटणे_स्त्री २२ वर्षे_पदवीधर_हिंदू मराठा

<१> एक ससा असता आनि एक कासव असता.

ek səsa əsta ani ek kasəw əsta

ek səsa əs-t-a ani ek kasəw əs-t-a

one rabbit.SG be-IPFV-3 and one tortoise.SG be-IPFV-3

There is a Rabbit and there is a Tortoise.

<२> ते दोघे ज्ञान एक दिस ठरेता आमी शर्यत लावूया म्हनो

te dogʰe jan ek dis tʰəreta ami šəryət lawuya mʰəno

te dogʰe jan ek dis tʰəre-t-a ami šəryət law-uya mʰəno

DEM.DIST.3PL both-CLF one day decide-IPFV-3 we.EXCL race.SG apply-HORT so

One day Rabbit and Tortoise decide, "Let's have a race".

<३> आनि एक दिस ते दोगे ज्ञन येता.

ani ek dis te doge jən yeta

ani ek dis te doge jən ye-t-a

and one day.SG DEM.DIST.3PL both-CLF come-IPFV-3

And, one day, both of them come.

<४> आनि शरेत लाविता कासव आणि ससा, कासव आणि ससा दोगंय शरेत लाविता आनि धावता ते.

ani šəret lawita kasəw ani səsa kasəw ani səsa dogəy šəret lawita ani dhawta te

ani šəret lawi-t-a kasəw ani səsa kasəw ani səsa dogə-y šəret lawi-t-a ani dhaw-t-a
te

and race.SG apply-IPFV-3 tortoise.3SG and rabbit.3SG tortoise.3SG and rabbit.3SG

both-PRT race.SG apply-IPFV-3 and run-IPFV-3 they

Rabbit and tortoise both of them have a race. And they run.

<५> ससो फास्ट चालता कासव हळू हळू चालता.

səso pʰast calta kasəw həlu həlu çelta

səso pʰast cal-t-a kasəw həlu həlu çəl-t-a

rabbit.3SG fast walk-IPFV-3 tortoise.3SG slowly slowly walk-IPFV-3

Rabbit runs fast, tortoise walks slowly.

<६> आनि सशाक ... हे दिसता गाज़र दिसता फुडे तो ससा खाउन गाज़र खाउन घेता.

ani səšək he dista gajər dista pʰude to səsa kʰaun gajər kʰaun gʰeta

ani səšək he dis-t-a gajər dis-t-a pʰude to səsa kʰa-un gajər kʰa-un gʰe-t-a

and rabbit-DAT this see-IPFV-3 carrot see-IPFV-3 ahead DEM.DIST.3SGM

rabbit.3SGM eat-CP carrot eat-CP take-IPFV-3

And, the rabbit sees carrots. Later the rabbit eats the carrots.

<७> तो मंटा पाटसून कासव खूप फाटसून आ आपुन पइले गाज़र खाता.

to mən̄ta patsun kasəw kʰup pʰatsun a apun pəile gajər kʰata

to mən̄-t-a pat-sun kasəw kʰup pʰat-sun a apun pəile gajər kʰa-t-a

he say-IPFV-3 back-ABL tortoise.3SG much back-ABL be.PRS we.self first carrot

eat-IPFV-3

He says, "Tortoise is far behind. First, I will first eat carrots".

<८> आनि मग येईलो क मी धावता मंटा.

ani mæg yeilo kə mi dhawta mən̄ta

ani mæg yei-l-o kə mi dhaw-t-a mən̄-t-a

and then come-PFV-3SGM COMP I run-IPFV-1 say-IPFV-3

"..and when the tortoise comes then I will run", Rabbit says.

<९> त गाज़र खाउन गेता आनि फाटसून बगता कासवाक

tə gajər kʰaun geta ani pʰatsun bəgta kaswak

tə gajər kʰa-un ge-t-a ani pʰat-sun bəg-t-a kaswak

then carrot eat-CP TAKE-IPFV-3 and behind-ABL see-IPFV-3 tortoise.OBL-ACC

Then he eats the carrot and looks behind for tortoise.

<१०> कासव इलो काय त बगता.

kasəw ilo kay tə bəgta

kasəw i-l-o kay tə bəg-t-a

tortoise.SG come-PFV-3SGM what so see-IPFV-3

He looks to see if the tortoise has come.

<११> आनि तर कासव खूप पाठी असता मनो तो खाता अन तेका झाम येता.

ani tər kasəw kʰup paṭhi əsta mənə to kʰata ən teka jʰam yeta

ani tər kasəw kʰup paṭhi əs-t-a mənə to kʰa-ta ən te-ka jʰam ye-t-a

then tortoise.SG much behind be-IPFV-3 therefore he eat-IPFV-3 and he.OBL-DAT
sleep come-IPFV-3

Then the tortoise was far behind. Then he eats and he feels sleepy.

<१२> तो खाता खाता तेका झाम येता, तो नित्ता.

tə kʰata kʰata teka jʰam yeta to nitta

tə kʰa-ta kʰa-ta te-ka jʰam ye-t-a to nit-t-a

so eat-IPFV eat-IPFV he.OBL-DAT sleep come-IPFV-3 he sleep-IPFV-3

He feels sleepy while eating. He falls asleep.

<१३> आनि तेच्याफुडे कासव धावता.

ani tečəpʰuḍe kasəw dʰawta

ani te-č-a-pʰuḍe kasəw dʰaw-t-a

and he.OBL-GEN-OBL-ahead tortoise.3SG run-IPFV-3

and the tortoise goes ahead of him.

<१४> आन टेका खबर नसता तं कासव आपल्या फुडे गेला मनु

an teka kʰəbər nəs-t-a tə kasəw aplyə pʰuḍe gela mən(u)

an te-ka kʰəbər nəs-t-a tə kasəw aplyə puḍe ge-l-a mən(u)

and he.OBL-DAT news NEG-IPFV-3 so tortoise.3SG we.self-GEN-OBL ahead go-PFV-
3SGM DM

Then he does not know that the tortoise has gone ahead of him.

<१५> तो फाटसून बगता बगता तं फुढे यिऊ पावता कासव.

to pʰatsun bəgta bəgta tə pʰuḍe yiu pawta kasəw

to pʰat-sun bəg-t-a bəg-t-a tə pʰuḍe yi-u paw-t-a kasəw

so he behind-ABL see-IPFV-3 see-IPFV-3 so ahead come-CP reach-IPFV-3

tortoise.3SG

So, he looks behind and then sees that the tortoise has already reached.

<१६> आणि ही शर्यत कासव जिक्ता.

aṇi (h)i šəryət kasəw jikta

aṇi hi šəryət kasəw jik-t-a

and DEM.PROX.3SGF race.3SGF tortoise.3SG win-IPFV-3

And the tortoise wins the race.

३३ जिल्हा:- सोलापूर

३३.१ सोलापूर जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
सोलापूर	सोलापूर	रानमसले	पुरुष ६५ वर्षे,४ थी,हिंदू धनगर	पौराणिक कथा
सोलापूर	सोलापूर	रानमसले	स्त्री ७० वर्षे,७ वी,स्वामी भिक्षुक	शिक्षणाविषयी कथन
सोलापूर	सोलापूर	डोनगाव	पुरुष ६० वर्षे,३ री,हरिजन SC	राहणीमानाविषयी
सोलापूर	सोलापूर	डोनगाव	पुरुष २५ वर्षे,७ वी,हिंदू धनगर	टोपीवाला आणि माकडं
सोलापूर	सोलापूर	नांदणी	पुरुष ४७ वर्षे,९ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
सोलापूर	सोलापूर	नांदणी	स्त्री २८ वर्षे,१० वी,हरिजन	म्हातारी आणि कोल्हा
सोलापूर	सोलापूर	नांदणी	पुरुष ६२ वर्षे,९ वी,हिंदू धनगर	शेतीविषयी कथन
सोलापूर	सोलापूर	नांदणी	स्त्री ५० वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	कुटुंबाविषयी कथन
सोलापूर	अकलकोट	कर्जाळ	पुरुष ५२ वर्षे,४ थी,हिंदू चांभार	नोकरी-व्यवसायाविषयी कथन
सोलापूर	अकलकोट	कर्जाळ	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	ससा आणि कासव
सोलापूर	अकलकोट	कर्जाळ	स्त्री १८ वर्षे,१२ वी,हिंदू महार	शिक्षणाविषयी कथन
सोलापूर	अकलकोट	कर्जाळ	पुरुष ४०,१० वी, हिंदू लिंगायत	गावाविषयी
सोलापूर	अकलकोट	कुरनूर	पुरुष ३० वर्षे,५ वी,लिंगायत	स्वतःविषयी कथन
सोलापूर	अकलकोट	कुरनूर	पुरुष ४९ वर्षे,१२ वी,हिंदू मराठा	ससा आणि कासव
सोलापूर	अकलकोट	कुरनूर	स्त्री ८० वर्षे,अशिक्षित,मराठा	पौराणिक कथा
सोलापूर	अकलकोट	चिक्रेहळी	स्त्री ४८ वर्षे,१० वी,हिंदू मराठा	ससा आणि वाघ
सोलापूर	अकलकोट	चिक्रेहळी	पुरुष ६८ वर्षे,९ वी,हिंदू मराठा	साधू आणि मुले
सोलापूर	अकलकोट	चिक्रेहळी	पुरुष २७ वर्षे,५वी,हिंदू महार	दवाखान्याविषयी कथन
सोलापूर	सांगोले	हांगिर्गे	स्त्री २५ वर्षे,५ वी,हिंदू होलार	श्रावणबाळाची गोष्ट
सोलापूर	सांगोले	हांगिर्गे	पुरुष ४७ वर्षे,५ वी,हिंदू बेरड	ससा आणि कासव
सोलापूर	सांगोले	हांगिर्गे	पुरुष ६५ वर्षे,पदव्युत्तर,धनगर	शेतीविषयी कथन
सोलापूर	सांगोले	हातिद	पुरुष २० वर्षे,पदवीधर,माळी OBC	ससा आणि कासव
सोलापूर	सांगोले	हातिद	पुरुष ४६ वर्षे,१० वी,महार	खेळाविषयी कथन
सोलापूर	सांगोले	सांगोले	पुरुष ६० वर्षे,७ वी,हिंदू मराठा	शिक्षणाविषयी कथन
सोलापूर	सांगोले	सांगोले	स्त्री ५८ वर्षे,२ री,हिंदू बुरुड	पौराणिक कथा
सोलापूर	सांगोले	सांगोले	पुरुष ३७ वर्षे,पदवीधर,मराठा	ससा आणि कासव
सोलापूर	सांगोले	कटफळ	स्त्री ३० वर्षे,पदवीधर,हिंदू महार	ससा आणि कासव
सोलापूर	सांगोले	कटफळ	पुरुष ५५ वर्षे,१० वी,हिंदू धनगर	ससा आणि कासव
सोलापूर	सांगोले	कटफळ	पुरुष ५५ वर्षे,१० वी,हिंदू धनगर	लाकूडतोड्या
सोलापूर	सांगोले	कटफळ	स्त्री ७० वर्षे,अशिक्षित,हिंदू महार	राहणीमानाविषयी
सोलापूर	बार्शी	गौडगाव	पुरुष ५७ वर्षे,पदवीधर,हिंदू मराठा	पौराणिक कथा
सोलापूर	बार्शी	गौडगाव	स्त्री १९ वर्षे,११ वी,हिंदू धनगर	लाकूडतोड्या

खंड दोन - वैयक्तिक आणि पारंपरिक कथनांचे संकलन

सोलापूर	बार्शी	गौडगाव	स्त्री ६५ वर्षे, १ ली, हिंदू मराठा	पूर्वीची आणि आत्ताची स्थिती व सुना, स्वतःविषयी कथन
सोलापूर	बार्शी	सौंदरे	पुरुष ६५ वर्षे, ११ वी, हिंदू मराठा	दोन भावांची गोष्ट
सोलापूर	बार्शी	सौंदरे	स्त्री ५०+ वर्षे, ७ वी, मराठा	लाकूडतोड्या

३३.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

सोलापूर_सोलापूर_नांदणी_स्त्री ५० वर्षे_अशिक्षित_बौद्ध

<१> काय ज़ारी कापायचं आसं मोडायचं

kay jari kapaycə asə moḍaycə

kay jari kap-ayc-ə asə moḍ-ayc-ə

what *Jowar* cut-NON.FIN-3SGN thus.3SGN break-NON.FIN-3SGN

We cut the *Jowar* or break it.

<२> कन्सं मोडायचं ज्वारी कापायचं

kənsə moḍaycə j̄wari kapaycə

kənsə moḍ-ayc-ə j̄wari kap-ayc-ə

corn.3SG break-NON.FIN-3SGN *Jawari*.3SG cut-NON.FIN-3SGN

We do the work of breaking and cutting the corn.

<३> आनीकं हे खुरपायचं

anikə he kʰurpaycə

anikə he kʰurp-ayc-ə

and that weed-NON.FIN-3SGN

And we do weeding.

<४> आसलं काम करताव

aslə kam kərtaw

aslə kam kər-t-aw

thus-GEN.3SGN work.3SGN do-IPFV-1PL

We do such work.

<५> तूर कापायचं बडवायचं आसलं

tur kapaycə bəḍwaycə aslə

tur kap-ayc-ə bəḍw-ayc-ə aslə

pigeon pea cut-NON.FIN-3SGN beat-NON.FIN-3SGN thus-GEN.3SGN

We do the work of harvesting pigeon pea.

<६> रास करायचं आसलं काम करताव आनी काय करताव

ras kəraycə aslə kam kərtaw ani kay kərtaw

ras kər-ayc-ə aslə kam kər-t-aw ani kay kər-t-aw

heap do-NON.FIN-3SGN thus-GEN.3SGN work.3SGN do-IPFV-1PL and what do-
IPFV-1PL

We work to make a heap. What else?

<७> ते ह्याला जायचं ते व्हीरबीर खंतयत की तसलं जायचं

te hyala jaycə te wʰirbir kʰəntəyt ki təslə jaycə

te hya-la ja-yc-ə te wʰir-bir kʰən-t-əyt ki təslə ja-yc-ə

that this.OBL-DAT go-NON.FIN-3SGN DEM.DIST.3PL well-REDUP dig-IPFV-3PL DM
like.3SGN go-NON.FIN-3SGN

We go to dig a well.

<८> खड्डाबीड्डा खनत्याती ते रोडबीड घालत्यात की तसलं काम करायचं

kʰəddabidda kʰəntyati te roḍbiḍ ɣʰalɳyat ki təslə kam kəraycə

kʰədda-bidda kʰən-t-yati te roḍ-biḍ ɣʰal-t-yat ki təslə kam kər-ayc-ə

pit-REDUP dig-IPFV-3PL DEM.DIST.3PL road-REDUP put-IPFV-3PL COMP (= DM)

like.3SGN work.3SGN do-NON.FIN-3SGN

We dig pits, build roads, we do such work.

<९> खायाचं आनी काय करायचं.

kʰayacə ani kay kəraycə

kʰa-yac-ə ani kay kər-ayc-ə

eat-NON.FIN-3SGN and what do-NON.FIN-3SGN

Then eat and what else to do?

<१०> तसलं करून करून लेकरावला साळा शिकलोव

təslə kərun kərun lekrawla saḷa śikəlow

təslə kər-un kər-un lekraw-la saḷa śikə-l-ow

like.3SGN do-CP do-CP children-ACC school teach-PFV-1PL

We educated our children by doing such work.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> लेकरं पंदरावी सोळावी साळा शिकल्याती.

lekrə pəndrawi solawi sālā śīklyati

lekrə pəndrawi solawi sālā śīk-l-yati

children fifteenth standard sixteenth standard school learn-PFV-be.PRS.3PL

The children have studied upto the fifteenth and sixteenth class.

<१२> किती मुलं तुमाला? (संशोधक)

kiti mulə tumala?

How many children do you have?

<१३> मला पाच हायती

məla pac hayti

mə-la pac hay-ti

I.OBL-DAT five be.PRS-3PL

I have five children.

<१४> तिन मुलं हायती

tin mulə hayti

tin mulə hay-ti

three son.3PL be.PRS-3PL

I have three sons.

<१५> दोन मुली हायेत.

don muli hayet

don muli hay-et

two daughter.3PL be.PRS-3PL

I have two daughters.

<१६> कसं कसं शिकवलं मुलांना मुलांना शिकवताना काय आडचनी आल्या? (संशोधक)

kəsə kəsə śīkəwlə mulanna mulanna śīkəwtana kay aḍcəni alya?

How did you teach your children? Were there any difficulties in teaching them?

<१७> आडचन आलाव कुनाला सांगायचं

adçən alaw kunala saŋgayçə

adçən a-la-w kuna-la saŋg-ayc-ə

difficulty come-PFV.OBL-after who.OBL-ACC say-NON.FIN-3SGN

Whom to tell when a problem arises.

<१८> तुमचा कुंडं घ्यायचं

tumčā kuṇḍə gʰyayçə

tum-čā kuṇḍə gʰy-ayc-ə

you.PL-GEN.OBL from take-NON.FIN-3SGN

To take from you.

<१९> उसनं घ्यायचं

usnə gʰyayçə

usnə gʰy-ayc-ə

borrow take-NON.FIN-3SGN

We would borrow from you.

<२०> याजंनं घ्यायचं तुमच्या कुंडं.

yajəni gʰyayçə tumčā kuṇḍə

yajə-ni gʰy-ayc-ə tum-čā kuṇḍə

interest-INS take-NON.FIN-3SGN you.PL-GEN.OBL from

We would take a loan from you.

<२१> आनीक कमी पडलं तर कोनाकंडं गनगोत कोन हायती

anik kəmi pəḍlə tər konakəṇḍə gənəgot kon hayti

anik kəmi pəḍ-l-ə tər kona-kəṇḍə gənəgot kon hay-ti

more less fall-PFV-3SGN so who.OBL-from relative.3PL who be.PRS-3PL

If it falls short, we would take it from someone or relatives.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२२> त्यांच्या कुंडं लोकं नातेवइकेत त्यांच्यासुं(डं) घ्यायचं
tyañčā kuṇḍə lokə natewəiket tyañčasun(də) gʰyaycə
tyañ-čā kuṇḍə lokə natewəik-et tyañ-čā-sun(də) gʰy-ayc-ə
they.OBL-GEN.OBL from people relative.3PL-be.PRS.3PL they.OBL-GEN.OBL-from
take-NON.FIN-3SGN
We would take from relatives or people.

<२३> आसं करून शिकवलं.
asə kər-un śikəwlə
asə kər-un śikəw-l-ə
thus.3SGN do-CP teach-PFV-3SGN
By doing this, the children's education was completed.

<२४> डियड शिकोलं आडीच लाक घालून मुलाला
ḍiyəd śikolə aḍic lak gʰalun mulala
ḍiyəd śiko-l-ə aḍic lak gʰal-un mula-la
D.Ed.3SGN learn.CAUS-PFV-3SGN two and half lakhs spent-CP son.OBL-ACC
We educated the son D.Ed at a cost of Rs. two and a half lakhs.

<२५> मुंबयमदी मुलगा सर झालाये.
mumbəymədi mulga sər jʰalaye
mumbəy-mədi mulga sər jʰa-l-a-ye
Mumbai-PP.LOC son sir became-PFV-3SGM-be.PRS
The son became a teacher in Mumbai.

<२६> ते हितल्या म्हराटी साळा हुतं आपल्या लोकाचं सगळ्यांचं
te hitlya mʰəraṭi sāla hutə aplyā lokacə səglyañcə
te hit-lyā mʰəraṭi sāla hut-ə ap-lyā loka-c-ə səglyañ-c-ə
he here-GEN.OBL Marathi school.3SGN be.PST-3SGN we.INCL-GEN.OBL people.OBL-
GEN-3SGN all.OBL-GEN-3SGN
He was a teacher at our Marathi school here.

<२७> ते साळंत नवीन मुंबयला राबाडला हुतं.

te saḷət nəwin mumbəyla rabaḍla hutə

te saḷə-t nəwin mumbəy-la rabaḍ-la hut-ə

he school.OBL-LOC new Mumbai-LOC Rabad-LOC be.PST-3SGN

He was at a school in Rabale, New Mumbai.

<२८> मग ते साळंतलं बद्दी झालं.

məg te saḷətəḷə badli jʰalə

məg te saḷə-tə-lə badli jʰa-l-ə

then he school.OBL-LOC-ABL transfer happen-PFV-3SGN

Then he was transferred from that school.

<२९> बद्दी झाल्यावर आदीवासीचं साळा हाय तितं.

bədli jʰalyawərə adiwasicə saḷa hay titə

bədli jʰa-lya-wərə adiwasi-cə saḷa hay titə

transfer happen-PFV.OBL-after tribal-GEN-3SGN school.3SG be.PRS there

After the transfer, there is a tribal school.

<३०> मग ते साळंतं तिकडं शिकवायलं ज्ञात आहे.

məg te saḷətə tikḍə śikwaylə jat ahe

məg te saḷə-tə tikḍə śikw-aylə ja-t ahe

then he school.OBL-LOC there teach.CAUS-NON.FIN go-IPFV be.PRS

He is going to teach in the school there.

<३१> ज्ञाताय खरं पगार कमी आयी

jatay khərə pəgar kəmi ayi

ja-t-ay khərə pəgar kəmi-ayi

go-IPFV-be.PRS true salary less-be.PRS

He is going to teach (there), but the salary is low.

<३२> खरं लय चंगलं शिकवताये

khərə ləy cāṅglə śikəwtaye

khərə ləy cāṅglə śik-əw-t-aye

true very well.3SGN learn-CAUS-IPFV-be.PRS

Actually he is teaching very well.

३३.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

सोलापूर_अक्कलकोट_कुरनूर_स्त्री ८० वर्षे_अशिक्षित_मराठा

<१> यमुना नदीवरं क्रिश्न द्रुपती पांडव पाची पांडव समदे बसले ओते

yəmuna nədiwəɾə kriʂnə drupəti paṇḍəw pačī paṇḍəw səmde bəsle ote

yəmuna nədi-wəɾə kriʂnə drupəti paṇḍəw pačī paṇḍəw səmde bəs-l-e ot-e

Yamuna river-PP.LOC Krishna Draupadi five Pandaw all sit-PFV-3PL be.PST-3PL

Krishna, Draupadi, Pandavas were all sitting on (the banks of the) Yamuna river.

<२> बसताना मग तिते काय झालं

bəstana məg tite kay jʰalə

bəs-tana məg tite kay jʰa-l-ə

sit-IPFV then there what happen-PFV-3SGN

What happened there while sitting...

<३> तिते एक ज़ाम्बळीचं झाड ओतं

tite ek jamblicə jʰad otə

tite ek jambli-c-ə jʰad ot-ə

there one jamoon.OBL-GEN-3SGN tree.3SGN be.PST-3SGN

There was a Jamoon tree.

<४> ज़ाम्बळीचं झाड एकचं ज़ांबळ लागत हुती त्या ज़ाम्बळीला

jamblicə jʰad ekəc jambəl lagət uti tya jamblila

jambli-c-ə jʰad ekə-c jambəl lag-ət ut-i tya jambli-la

jamoon.OBL-GEN-3SGN tree.3SGN one-EMPH jamoon attach-IPFV be.PST-3SG

DEM.DIST.OBL jamoon.OBL-LOC

A single jamoon fruit was growing on that tree.

<५> ती ज़ाम्बळं क्रिश्न काय मनला अर्जुनला

ti jamblə kriʂnə kay mənla əɾjunla

ti jamblə kriʂnə kay mən-l-a əɾjun-la

DEM.DIST.3SG jamoon.3SG Krishna what say-PFV-3SGM Arjun-ACC

What did Krishna say to Arjuna?

<६> ती ज़ाम्बळ पाड अर्जुन

ti jambəl paḍ ərjun

ti jambəl paḍ ərjun

DEM.DIST.3SG jamoon.3SG fall.CAUS.IMP arjun

“Arjuna, knock down that jamoon fruit”

<७> मनता मग ती अर्जुन पाड्ळा बान लाउन

mənta mæg ti ərjun paḍla ban laun

mən-ta mæg ti ərjun paḍ-l-a ban la-un

say-IPFV then that Arjun.ERG fall.CAUS-PFV-3SGM arrow apply-CP

Arjuna struck the jamoon fruit down with an arrow.

<८> मंग मनला ती त्या ज़ाम्बळीच्या झाडाकडी रुशी आय

məng mənla ti tya jambličā jʰaḍakəḍi ruši ay

məng mən-l-a ti tya jambli-č-a jʰaḍ-a-kəḍi ruši ay

then say-PFV-3SGM he DEM.DIST.OBL jamoon.OBL-GEN-OBL tree-OBL-PP.LOC

sage be.PRS

He said, “There is a sage under that jamoon tree.”

<९> त्यो रुशी आता तीन दिसानं वर इउन ते ज़ाम्बळ खाउन

tyo ruši ata tin disanə wər iun te jambəl kʰaun

tyo ruši ata tin dis-a-nə wər ye-un te jambʰəl kʰa-un

DEM.DIST.3SGM sage.3SGM now three day-OBL-after up come-CP DEM.DIST.3SG

jamoon.3SG eat-CP

“That sage will come up after three days, and eat that jamoon fruit.”

<१०> त्यानं आनि तितंच रातंय

tyanə ani titəc ratəy

tyanə ani titə-c ra-t-əy

he.OBL again there-EMPH stay-IPFV-3SG.be.PRS

He lives there.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<११> बारा वर्शानं मग येतंय

bara wərs̄ənə məg yetəy

bara wərs̄ā-nə məg ye-t-əy

twelve year.OBL-after then come-IPFV-3SG.be.PRS

He will come out after twelve years.

<१२> तुला सराप लागतोय ती ज़ाम्बळ चिक्कव मनुन

tula sərap lagtoy ti jambəl c̄tkəw mənun

tu-la sərap lag-t-o-y ti jambəl c̄tkəw mənun

you.SG-DAT curse.3SGM attach-IPFV-3SGM-be.PRS DEM.DIST.3SG jamoon.3SG

affix.IMP.2SG therefore

“You are cursed, so affix that jamoon fruit.”

<१३> क्रिश्न आर्जुन मनला

kriśnə arjūn mənla

kriśnə arjūn mən-l-a

Krishna Arjun say-PFV-3SGM

Krishna said to Arjuna.

<१४> क्रिश्न पाड मनलाच पाड्लो

kriśnə paḍ mənlaç paḍlo

kriśnə paḍ mən-l-aç paḍ-l-o

Krishna fall.CAUS.IMP say-PFV-2SGM fall.CAUS-PFV-1SGM

Arjuna said to Krishna, “You told me to strike down so I struck that fruit”.

<१५> असं मनला त्यानं

əṣə mənla tyanə

əṣə mən-l-a tyanə

thus.3SGN say-PFV-3SGM he.OBL

He said so.

<१६> तुमि बान खेळायला गेलो
tumi ban kʰelayla gelo
tumi ban kʰel-ayla ge-l-o
you.PL arrow.3SG play-NON.FIN go-PFV-2PL
“You went to play archery.”

<१७> आर्जुन ती बान खेळत गेलते नय
arjun ti ban kʰelət gelte nøy
arjun ti ban kʰel-ət ge-l-t-e nøy
Arjun they arrow play-IPFV go-PFV-be.PST-3PL DM
Arjuna and others had gone to play archery.

<१८> मग त्या येळला तुमच्या हातुन पाप का झाले
mæg tya wella tumčā hatun pap ka jʰale
mæg tya weł-la tum-č-a hat-un pap ka jʰa-l-e
then DEM.DIST.OBL time-LOC you.PL.OBL-GEN-OBL hand-ABL sin.3SGN why
happen-PFV-3SGN
“Then what sin was done by you at that time.”

<१९> ते सांगुन संकट सोडुन पाया पडा
te saṅgun sənketu sodun paya pəda
te saṅ-un sənketu sod-un paya pəd-a
that tell-CP crisis release-CP feet.LOC fall-IMP.3PL
By saying that, solve the problem, and seek forgiveness.

<२०> त्या ज़ाम्बलुस खाली पडलेल्या
tya jamblus kʰali pədlelyā
tya jamblus kʰali pəd-lelyā
DEM.DIST.OBL jamoon.ACC down fall-PTPL.OBL
To the jamoon fruit that fell down...

<२१> मग त्यानं मनला
mæg tyanə mənla
mæg tyanə mən-l-a
then he.OBL say-PFV-3SGM
Then he said

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२२> मी बान खेळालो

mi ban kʰeɭalo

mi ban kʰeɭa-l-o

I arrow play-PFV-1SGM

“I played archery.”

<२३> झाडाव पोपप पक्शी मेले असतेती

jʰaɖaw popəp pəksɨ mele əsteti

jʰaɖ-a-w popəp pəksɨ me-l-e əs-te-ti

tree-OBL-PP.LOC parrot bird.3PL die-PFV-3PL be-IPFV-3PL

“There are dead parrots on the tree.”

<२४> मला का तेच्यात मायतं

məla ka tečət maytə

mə-la ka te-č-a-t maytə

I.OBL-DAT what that-GEN-OBL-LOC know

“What do I know about it?”

<२५> कातर झालं च आसल माज्या हातुन

katər jʰaləc asəl maɟa hatun

katər jʰa-l-ə-c as-əl ma-ɟ-a hat-un

Something happen-PFV-3SGN-EMPH be-FUT.3SG I.OBL-GEN-OBL hand-ABL

“I must have done something inadvertently.”

<२६> हेवढं पाप झालं असल मन

hewɖə pap jʰalə əsəl mən

hewɖə pap jʰa-l-ə əs-əl mən

such.3SGN sin.3SGN happen-PFV-3SGN be FUT.3SG say

He said, “This must be a sin that I must have committed”.

<२७> मनतान दोन फुट ज़ाम्बुळ हुबारलं खज्जात

məntan don pʰuɖ jambuɭ hubar-l-ə kʰəɟɟat

mən-tan don pʰuɖ jambuɭ hubar-l-ə kʰəɟɟat

say-IPFV two foot jamoon.3SGN stand-PFV-3SGN hollow.OBL-LOC

While saying this, a two-foot jamoon fruit stood in the hole.

<२८> मग भीमाला इच्चारलं
mæg bʰimala ič̄ar̄l̄ə
mæg bʰim-a-la ič̄ar-l-ə
then Bhim-OBL-ACC ask-PFV-3SGN
Then he asked Bhima.

<२९> भीम मनला आर्जुना
bʰim mənla arj̄una
bʰim mən-l-a arj̄un-a
Bhim.3SGM say-PFV-3SGM Arjun-VOC
Bhima said, “Hey Arjuna!”

<३०> भीम काय मनला मी मनला
bʰim kay mənla mi mənla
bʰim kay mən-l-a mi mən-l-a
Bhim.3SGM what say-PFV-3SGM I say-PFV-3SGM
What Bhima said. “I...”

<३१> आन मी च़ौदा वर्श वनवासला गेलो मनला
an mi cəuda wərs̄ə wənwasla gelo mənla
an mi cəuda wərs̄ə wənwas-la ge-l-o mən-l-a
and I fourteen year.3PL exile-DAT go-PFV-1SGM say-PFV-3SGM
“I went into exile for fourteen years.”

<३२> मग मी हेडंबी सोडना
mæg mi heḍəmbi soḍə-na
mæg mi heḍəmbi soḍ-ə-na
then I Hidimba.3SGF leave-PST-NEG
“Then I did not leave Hidimba.”

<३३> गट्रिकेच्या जन्मला मला
gətrikeč̄a j̄ənməla məla
gətrikeč̄a j̄ənmə-l-a mə-la
Ghatatkoch.3SGM birth-PFV-3SGM I.OBL-DAT
“Ghatatkocha was born to me.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३४> मग इतकी मी माहापापी

məg itki mi mahapapi

məg itki mi mahapapi

then so much.SG I great sinner

“I am such a sinner.”

<३५> म्हन त्यानं पानी सो(ड) चार फुट गेलं

mʰən tyanə pani soḍ čār pʰuṭ gelə

mʰən tya-nə pani soḍ čār pʰuṭ ge-l-ə

so he.OBL-ERG water release four foot go-PFV-3SGN

He poured the water, and the jamoon went up by four feet.

<३६> चार फुट गेल्यावरं नकुल सदेव काय मनले

čār pʰuṭ gelyawərə nəkul sədew kay mənle

čār pʰuṭ ge-lya-wərə nəkul sadew kay mən-l-e

four foot go-PFV.OBL-after Nakul.3SG Sahadeo.3SG what say-PFV-3PL

Then what Nakul Sahadev said...

<३७> जे दादा सांगतय

je dada saṅtəy

je dada saṅ-t-əy

REL elder brother tell-IPFV-3SG.be.PRS

“As elder brother says...”

<३८> धरम जे सांगतय

dʰərəm je saṅtəy

dʰərəm je saṅ-t-əy

dharma.3SG REL tell-IPFV-3SGN.be.PRS

“As Dharma says...”

<३९> हामी तेच आइकलोव

hami tec aikəlow

hami te-c aikə-l-ow

we.EXCL that-EMPH hear-PFV-1PL

“That’s what we followed.”

<४०> हामच्या मनान काय करना

hamčā mēnan kay kəṛəna

ham-č-a mēn-a-n kay kəṛ-ə-na

we.self.OBL-GEN-OBL mind-OBL-INS what do-PRS.HAB-NEG

“We did nothing with our own mind.”

<४१> ते दोगं ल्हान भाउ मनले सा फुट

te dogə lʰan bʰau mənle sa pʰuṭ

te dogə lʰan bʰau mən-l-e sa pʰuṭ

DEM.DIST.3PL both little brother.3PL say-PFV-3PL six foot

When the two brothers said that, (the jamoon went up by) six feet.

<४२> धरम काय मनला

dʰərəm kay mənla

dʰərəm kay mən-l-a

Dharma.3SGM what say-PFV-3SGM

What did Dharma say...

<४३> मनला क्रिश्न काय आसना

mənla kriṣṇə kay asna

mən-la kriṣṇə kay as-na

say-PFV-3SGM Krishna what be-DM

He said, “Krishna, be in whatever condition...”

<४४> तु सत्य वाग

tu sətyə wag

tu sətyə wag

you truth behave.IMP.2SG

“Be truthful.”

<४५> खोटं बोलु नको

kʰoṭə bolu nəko

kʰoṭə bol-u nəko

lie speak-NON.FIN PROH

“Don’t lie.”

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<४६> लबाड कुनाल सांगु नको

ləbaɖ kunal saŋgu nəko

ləbaɖ kuna-l saŋg-u nəko

cheat who.OBL-ACC tell-NON.FIN PROH

“Don’t tell lies to anyone.”

<४७> तु धर्मानं धर्म राजानं मनला की तु सत्यानं वाग मनुन

tu dhərmanə dhərmə rajānə mənla ki tu sətyanə wag mənun

tu dhərma-nə dhərmə rajā-nə mən-l-a ki tu sətya-nə wag mənun

you.SG religion-INS Dhrama king.OBL say-PFV-3SGM COMP you.SG true.OBL-INS

behave.IMP so

(Krishna said to Dharma,) “You should act truthfully”, Dharma said.

<४८> मला क्रिश्न सांगतो

məla kriʃnə saŋto

mə-la kriʃnə saŋ-t-o

I.OBL-ACC Krishna.3SGM tell-IPFV-3SGM

“Krishna tells me”

<४९> मी तसंच सत्यच वागतो

mi təsəc sətyəc wagto

mi təsə-c sətyə-c wag-t-o

I thus.3SGN-EMPH true-EMPH behave-IPFV-1SGM

“I act truthfully accordingly.”

<५०> मनुन त्यानं पानी सोडूं दोन फुट उभारलं

mənun tyanə pani soɖlə don pʰʊt hubarlə

mənun tya-nə pani soɖ-l-ə don pʰʊt hubar-l-ə

therefore he.OBL-ERG water.3SGN leave-PFV-3SGN two foot rise-PFV-3SGN

So, when he poured the water, (jamoona) raised by two feet.

<५१> झाडाल झाळ चिटकालं

jʰadəl jʰal čītəkələ

jʰad-a-l jʰal čītəka-l-ə

tree-OBL-LOC tree.3SGN attach-PFV-3SGN

A tree clings to a tree.

<५२> धुरपती बी बुलीवली

dʰurpəti bi buliwli

dʰurpəti bi bul-iw-l-i

Draupadi.ACC PRT call-CAUS-PFV-3SGF

Draupadi was also called.

<५३> धुरपती मनली तिनं काअच्च मनली नी

dʰurpəti mənli tinə kaəc mənli ni

dʰurpəti mən-l-i ti-nə kaə-c mən-l-i ni

Draupadi.3SGF say-PFV-3SGF she.OBL anything-EMPH say-PFV-3SGF NEG

Draupadi said nothing

<५४> निस्तं पानी सोडून पाया पडलं

nistə pani sodun paya pədlə

nistə pani sod-un paya pəd-l-ə

only water release-CP foot.LOC fall-PFV-3SGN

She just poured water and bowed down.

<५५> ज़ाम्बळ खाली पडलं

jambəl kʰali pədlə

jambəl kʰali pəd-l-ə

jamoon.3SGN down fall-PFV-3SGN

Jamoon fell down.

<५६> ती खाली पडल्यावर हिनं आर्जुन आनिकं भीम पांचाली

ti kʰali pəḍlyawər hinə arjun anikə bʰim pañčali

ti kʰali pəd-lyā-wər hi-nə arjun anikə bʰim pañčali

that down fall-PFV.OBL-after they.OBL Arjun and Bhim Panchali

As the jamoon fell down, Arjuna, Bhima and Panchali (said).

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५७> हामी इतकं पापी ऱ्हात आसता ज़ाम्बळ वर गेलं

hami itkə papi rʰat asta jambəɭ wər geɭə

hami itkə papi rʰa-t as-ta jambəɭ wər ge-l-ə

we.EXCL this much.3SGN sinful.3SGN stay-IPFV be-IPFV jamoon.3SGN up go-PFV-3SGN

“Jamoon went up even though we were so sinful.”

<५८> तु पतिवरता ऱ्हात आसता ज़ाम्बळ कसं पल्लं खाली

tu pətiwərtə rʰat asta jambəɭ kəsə pəllə kʰali

tu pətiwərtə rʰa-t as-ta jambəɭ kəsə pəl-l-ə kʰali

you Penelope.SGF stay-IPFV be-IPFV jamoon.3SGN how.3SGN fall-PFV-3SGN down

“Even though you are Penelope (=a faithful wife), how did the jamoon fall down?”

<५९> तर गदा घिन भीम माराल उटला

tər gəda ghin bhim maral utla

tər gəda ghī-n bhim mar-al ut-l-a

then mace take-CP Bhim.3SGM hit-NON.FIN awake-PFV-3SGM

Bhima got up to hit with his mace.

<६०> आर्जुन बान लावायला

arjun ban lawayla

arjun ban law-ayla

Arjun.3SGM arrow apply-INCP.3SGM

Arjuna took the arrow.

<६१> क्रिश्न मनला थांब ज़रा मनला

kriʃnə mənla tʰamb jəra mənla

kriʃnə mən-l-a tʰamb jəra mən-l-a

krishna.3SGM say-PFV-3SGM stop.IMP.2SG some time say-PFV-3SGM

Krishna said, “Wait a bit”.

<६२> भीमा आर्जुन गडबड कर नोका
bhima arjun gəɖbəd kər noka
bhim-a arjun gəɖbəd kər noka
Bhima-VOC Arjun.VOC fuss do PROH.2PL
“Bhima, Arjuna do not act in haste.”

<६३> मग द्रौपदला क्रिश्न काय मनला
mæg dropədla kriʃnə kay mənla
mæg dropəd-la kriʃnə kay mən-l-a
then Draupadi-ACC Krishna.3SGM DM say-PFV-3SGM
Then Krishna said to Draupadi,

<६४> आनिक तुमी द्रौपती
anik tumi dropəti
anik tumi dropəti
more you.PL Draupadi.3SGF
“And Draupadi, you...”

<६५> तुज्या वयात आज तुज्या हातुन जे घट्टा झाल्या
tuʃa wəyat ajə tuʃa hatun ʃe ghətna jʰalya
tu-ʃ-a wəy-a-t ajə tu-ʃ-a hat-un ʃe ghətna jʰa-l-ya
you.SG-GEN-OBL age-OBL-LOC today you-GEN-OBL hand-CP REL.3PL incident.3PL
happen-PFV-3PL
“The things that you have done inadvertently at this age...”

<६६> ते सांग सबेत मनला ज्ञा मं
te saṅg səbet mənla ja mə
te saṅg səbe-t mən-l-a ja mə
COREL tell.IMP.2SG meeting.OBL-LOC say-PFV-3SGM go.IMP.2SG then
Narrate those incidents in the meeting today.”

<६७> तिनं मनली मला आर्जुन जिंकुन आल्यार मी खिड्कीत बसले ओते
tinə mənli məla arjun jīnkun alyar mi khīdkit bəsle ote
tinə mən-l-i mə-la arjun jīnk-un a-lyar mi khīdkī-t bəs-l-e ot-e
she-NOM say-PFV-3SGF I.OBL-DAT Arjun win-CP come-PFV.OBL-after I window-
LOC sit-PFV-1SGF be.PST-1SGF
She said, “Once I was sitting in the window after Arjuna won me over”.

<६८> करन आंगुळ करुन येत होता
kərən aṅṅuḷ kərun yet hota
kərən aṅṅuḷ kər-un ye-t hot-a
Karna.3SGM bath do-CP come-IPFV be.PST-3SGM
“Karna was coming after taking a bath.”

<६९> करनाचं उजाड सुरव्याचं करनाचं सुरव्याच्या तेज करनार पडलं होतं
kərnacə uḷad surwyacə kərnacə surwyacā tej kərnar pəḍlə hotə
kərna-c-ə uḷad surwya-c-ə kərna-c-ə surwya-čā tej kərna-r pəḍ-l-ə hot-ə
Karna.OBL-GEN-3SGN light.3SGN sun.OBL-GEN-3SGN Karna.OBL-GEN-3SGN
sun.OBL-GEN-OBL sparkle.3SGN Karna.OBL-PP.LOC fall-PFV-3SGN be.PST-3SGN
“The lustre of the sun fell on Karna.”

<७०> करन देकना दिसला
kərən dekna disla
kərən dekna dis-l-a
Karna.3SGM handsome.3SGM look-PFV-3SGM
“Karna looked handsome.”

<७१> पाची पांडवाचं करन ह्यो माजा नवरा झाला असता तर माला शोबला असता का
pačī paṇḍwacə kərən hyo maja nəwra jhāla əsta tər mala šōbla əsta ka
pač-i paṇḍwa-c-ə kərən hyo ma-j-a nəwra jhā-l-a əs-t-a tər ma-la šōb-l-a əs-t-a ka
five-also Pandava.OBL-GEN-3SGN Karna.3SGM he.OBL I.OBL-GEN-3SGM
husband.3SGM happen-PFV-3SGM be-IPFV-3SGM then I.OBL-DAT suit-PFV-3SGM
be-IPFV-3SGM what
“If Karna of all the five Pandavas was to be my husband, would he have been
suitable for me?”

<७२> आसं माजं मन बोल्लं मनली

asə majə mən bolle mənli

asə ma-j-ə mən bol-l-ə mən-l-i

thus.3SGN I.OBL-GEN-3SGN mind.3SGN speak-PFV-3SGN say-PFV-3SGF

She said, “This is what my heart said”.

<७३> ज़ाम्बळ चिटकलं

jambəḷ čṭkəḷə

jambəḷ čṭkə-l-ə

jamoon.3SGN attach-PFV-3SGN

Jamoon got attached.

<७४> संपली गोष्टं

səmpli goṣṭə

səmp-l-i goṣṭə

end-PFV-3SGF story.3SGF

The story is over.

३४ जिल्हा:- हिंगोली

३४.१ हिंगोली जिल्ह्यातील प्रकल्पाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध निवडक कथनांची सूची

जिल्हा	तालुका	गाव	भाषकाविषयी माहिती	कथनाचे शीर्षक / विषय
हिंगोली	हिंगोली	कारवाडी	स्त्री ५०/स्त्री ५६ वर्षे,अशिक्षित,मातंग SC	कुटुंबाविषयी कथन
हिंगोली	हिंगोली	कारवाडी	पुरुष २६ वर्षे,८ वी,मातंग/पुरुष २१ वर्षे, १० वी,मातंग	टोपीवाला आणि माकडं
हिंगोली	कळमनुरी	बाभळी	स्त्री २०+ वर्षे,१२ वी,मराठा Open	म्हातारी आणि भोपळा
हिंगोली	कळमनुरी	बाभळी	स्त्री ६५ वर्षे,अशिक्षित,बौद्ध	स्वतःविषयी कथन
हिंगोली	कळमनुरी	बाभळी	पुरुष ४८ वर्षे,पदवीधर,बौद्ध	शेळी, वाघ आणि विहीर
हिंगोली	कळमनुरी	मोरवड	स्त्री ३५ वर्षे,७ वी,हटकर	म्हातारी आणि भोपळा
हिंगोली	कळमनुरी	मोरवड	स्त्री ४७ वर्षे,१२ वी,मराठा/पुरुष ४५ वर्षे, १२ वी,मराठा	बुड बुड घागरी
हिंगोली	कळमनुरी	मोरवड	स्त्री ४७ वर्षे,१२ वी,मराठा/पुरुष ४५ वर्षे, १२ वी,मराठा	बालपणाविषयी कथन
हिंगोली	कळमनुरी	मोरवड	स्त्री २१ वर्षे,१२ वी,आदिवासी अंध ST	ससा आणि कासव

३४.२ प्रातिनिधिक वैयक्तिक कथन

हिंगोली_कळमनुरी_बाभळी_स्त्री ६५ वर्षे_अशिक्षित_बौद्ध

<१> काहीच करायला नाय शेतात मजुरीच करायला आवडती

kahic kərayla nay šetat məjuric kərayla awəḍti

kahi-c kər-ayla nay šət-a-t məjuri-c kər-ayla awəḍ-t-i

nothing-EMPH do-NON.FIN NEG field-OBL-LOC wages.3SGF-EMPH do-NON.FIN

like-IPFV-3SGF

We have nothing else to work. I like to work on the farm.

<२> आन भाकर भाजी करायची घरी येऊन

an bʰakər bʰaʒi kərayči ghəri yeun

an bʰakər bʰaʒi kər-ayč-i ghər-i ye-un

and millet bread curry.3SGF do-NON.FIN-3SGF house-LOC come-CP

I come home and make curry and millet bread.

<३> दुसरं काइच काम नाय आमच्या खेड्यायनं बाई

dusrə kaic kam nay amčā khēḍyaynə bai

dusrə kai-c kam nay am-č-a khēḍyay-nə bai

other.3SGN nothing-EMPH work.3SGN NEG we.EXCL-GEN.OBL village.OBL-LOC

woman.VOC

There is no other work in our village.

<४> आमाला शिक्षण आसतं त काय करत होतो ते काय सांगावं आता

amala śikṣən astə tə kay kərət hoto te kay saṅgawə ata

am-a-la śikṣən as-t-ə tə kay kər-ət hot-o te kay saṅg-awə ata

we.EXCL-OBL-DAT education.3SGN be-IPFV-3SGN so what do-IPFV be.PST-1PL that

what tell-NON.FIN now

What would we have done if there was education for us, how can we tell now?

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<५> शिक्षनन्न नाय आय

šiksənc nay ay

šiksən-c nay ay

education-EMPH NEG be.PRS

We don't have education.

<६> त्यावेळेस आईबापाच्या राजात तवा शाळा होत्या शाळा

tyaweles aibapača rajat təwa šāla hotya šāla

tya-wel-e-s ai-bap-a-č-a raj-a-t təwa šāla hot-ya šāla

DEM.DIST.OBL-time-OBL-LOC mother-father-GEN-OBL power-OBL-LOC then
school.3PL be.PST-3PL school.3PL

When I was with my parents, there were schools.

<७> पन आम्याला निंदाय खुरपाय काडत होतेत

pən amyala ninday kʰurpay kaḍət hotet

pən am-ya-la nind-ay kʰurp-ay kaḍə-t hot-et

PRT we.EXCL-OBL-ACC weed-NON.FIN weed-NON.FIN remove-IPFV be.PST-3PL

But they used to take us to the field to weed.

<८> तवा खान्याच्या येवस्ता नवत्या ना

təwa kʰanyača yewəsta nəwtya na

təwa kʰa-nya-č-a yewəsta nəw-t-ya na

that time eat-INF.OBL-GEN-3PL arrangement.3PL NEG-IPFV-3PL DM

We didn't have sufficient food then.

<९> पुना शाळंच्या येवस्ता नवत्या तेवढ्या

puna šāləčā yewəsta nəwtya tewḍya

puna šālə-č-a yewəsta nəw-t-ya tewḍya

again school.OBL-GEN-3PL arrangement.3PL NEG-IPFV-3PL that much.3PL

There were not many arrangements for schooling.

<१०> आता सगळ्या येवस्ता निगल्या
ata səglya yewəsta niglya
ata səglya yewəsta nig-l-ya
now all arrangement.PL leave-PFV-3PL
Now all the arrangements are there.

<११> हास्टेल निगले आता
haʃtəl nigle ata
haʃtəl nig-l-e ata
hostel.3PL leave-PFV-3PL now
There are hostels.

<१२> मुलीला शिक्षनाला निगल्या सवलती निगल्या
mulila śikṣənala niglya səwləti niglya
muli-la śikṣən-a-la nig-l-ya səwləti nig-l-ya
girl.OBL-DAT education-OBL-DAT leave-PFV-3PL concession.3PL leave -PFV-3PL
Girls get concessions in order to get an education.

<१३> ज़ल्मलं लेकरू तरी त्याला तांदूळ भेटायलेत
jəlmələ lekru təri tyala tanduḷ bʰetaylet
jəlmə-l-ə lekru təri tya-la tanduḷ bʰet-ayl-et
born-PFV-3SGN child.3SG so he.OBL-DAT rice.3PL get-PRS.PROG-3PL
The new born baby has started getting rice.

<१४> दाळ भेटायली
dal bʰetayli
dal bʰet-ayl-i
dal.3SGF get-PRS.PROG-3SGF
You get dal.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<१५> सगळं भेटायलं

səglə bʰetaylə

səglə bʰet-ayl-ə

all get-PRS.PROG-3SGN

You get everything.

<१६> पयले आमाला काय भेटत होतं

pəyle amala kay bʰetət hotə

pəyle ama-la kay bʰet-ət hot-ə

first we.OBL-DAT what get-IPFV be.PST-3SGN

What were we getting in the past?

<१७> कपडासुदा नवता आंगाला

kəpɖasuda nəwta angala

kəpɖa-suda nəw-t-a anɔŋ-a-la

clothes.3SGM-PRT NEG-IPFV-3SGM body-OBL-DAT

There were no clothes to cover the body.

<१८> अशी परस्तिती होती

əʃi pəɾəstiti hoti

əʃi pəɾəstiti hot-i

such.3SGF situation.3SGF be.PST-3SGF

Such was the situation.

<१९> आता तुमाला आता सोजीया पाहती का अशी

ata tumala ata sojīya pahəti ka əʃi

ata tuma-la ata sojīya pahə-t-i ka əʃi

now you.OBL-DAT now sojīya.3SGF see-IPFV-3SGF what thus.3SGF

Do you get to see *sojīya* these days?

<२०> कन्या भरडून खात होतो आमी तवा त्यावेळंस अशी रात्र रातं

kənyā bʰərdun kʰat hoto ami təwā tyawəḷəs əʃi ratrə ratə

kənyā bʰərd-un kʰa-t hot-o ami təwā tya-wəḷ-ə-s əʃi ratrə ratə

Kanya.3PL grind-CP eat-IPFV be.PST-1PL we.EXCL that time that-time-OBL-LOC

thus.3SGF night night

At that time, we used to eat ground grains at night.

<२१> दिवसं कशे काडा..

diwsə kəšə kaḍa..

diwsə kəšə kaḍa..

day.PL how.PL remove(.PFV)

We lived in very difficult conditions.

<२२> आंबाड्याच्या भाज्या तरोट्याच्या भाज्या हे अशा खाऊन आमी दिवसं काडलेली हत

ambadyačā bhājā təroṭyačā bhājā he əšā kʰaun ami diwsə kaḍleli hət

ambadya-č-a bhājā təroṭya-č-a bhājā he əšā kʰa-un ami diwsə kaḍ-lel-i hət

Ambada.OBL-GEN-3PL vegetable.PL Tarota.OBL-GEN-3PL vegetable.PL that such.3PL

eat-CP we.EXCL day.PL remove-PLU.PFV-3PL be.PRS.3PL

We have spent days eating vegetables like *ambada and tarota*.

<२३> यावळस कोठलं आलं आता

yawəḷəs koṭʰlə ələ ata

ya-wəl-ə-s koṭʰ-l-ə ə-l-ə ata

this-time-OBL-LOC where-GEN-3SGN come-PFV-3SGN now

Does one get them now?

<२४> आता त चपाती

ata tə cəpati

ata tə cəpati

now then chapati

Now there are Chapatis.

<२५> हो आता भाजीला कोनी विचारं ना

ho ata bhājīla koni wičarə na

ho ata bhājī-la koni wičar-ə na

yes now vegetable-DAT who ask-IPFV NEG

No one opts to eat vegetables now.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<२६> आता तेलातली चपाती पन आता खावं ना झाली

ata telatli cəpati pən ata kʰawə na jʰali

ata tel-a-t-li cəpati pən ata kʰaw-ə na jʰa-l-i

now oil-OBL-LOC-GEN.3SGF Chapati.3SGF also now eat-NON.FIN NEG happen-PFV-3SGF

Chapati made using oil is also not eaten.

<२७> आन तवा भेटत नसं

an təwa bʰetət nəsə

an təwa bʰet-ət nəsə

and then get-IPFV NEG.PST.HAB.3SG

We would not get it in those days.

<२८> पोट्भर खातो

potbər kʰato

pot-bər kʰa-t-o

stomach-QUANT eat-IPFV-1PL

Now we eat a stomach-full.

<२९> दोन पोळ्या बी खावायला भेटत नसत

don pɔlya bi kʰawayla bʰetət nəsət

don pɔlya bi kʰa-wayla bʰet-ət nəs-ət

two *poli*.3PL also eat-NON.FIN get-IPFV NEG-PST.HAB.3PL

We could not even get two *Puranpolis* in the past.

<३०> पावना आला तरी काय पावल्यापुरतच

pawna ala təri kay pawnyapurtəc

pawna a-l-a təri kay pawnya-purtə-c

relative.3SGM come-PFV-3SGM PRT what relative.OBL-only-EMPH

Even if some guests arrived, the meal was enough just to feed the guest.

<३१> आपलाला कुठलं आलं

aplala kuṭʰlə ələ

ap-la-la kuṭʰ-l-ə a-l-ə

we.INCL-GEN.OBL-DAT where-GEN-3SGN come-PFV-3SGN

We would not get it.

<३२> आमच्या परस्तित्या लय होत्या माय तवा बिकट

amčā pərstitya ləy hotya may təwa bikət

am-č-a pərstitya ləy hot-ya may təwa bikət

we.EXCL-GEN-PL situation.3PL very be.PST-3PL VOC then complicated

At that time, our situation was very bad.

<३३> आंगाला कपडा येक धुन लेयाचा वता

angala kəpḍa yek dʰun leyaca wəta

aŋg-a-la kəpḍa yek dʰun le-yac-a wət-a

body-OBL-DAT clothes.3SGM one wash-CP wear-NON.FIN-3SGM be.PST-3SGM

There was only one cloth that needed to be washed and worn again.

<३४> येकच घालायचा वता

yekəc ɣʰalayca wəta

yekə-c ɣʰal-ayc-a wət-a

one-EMPH wear-NON.FIN-3SGM be.PST-3SGM

There was only one to wear.

<३५> लय परिस्तिती बिकट आमची त्यावेळे(स)ची हती

ləy pəristiti bikət amčī tyaweḷe(s)čī hətī

ləy pəristiti bikət am-č-i tya-weḷ-e(s)-č-i hət-i

very situation.3SGF complicated we-GEN-3SGF that-time-OBL-LOC-GEN-3SGF

be.PST-3SGF

At that time our situation was very bad.

<३६> आता आता झाली माय सुदारना

ata ata jʰali may sudarna

ata ata jʰa-l-i may sudarna

now now happen-PFV-3SGF VOC improvement.3SGF

Now there are improvements.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<३७> आता आमी करटं वावरात पन मजुन्या करायलो

ata ami kəʃtə wawrat pən məjɯɾya kəɾaylo

ata ami kəʃtə wawra-t pən məjɯɾya kəɾ-ay-l-o

now we work farm.OBL-LOC PRT wage.3PL do-PRS.PROG-1PL

Now we have begun to work hard on the farm.

<३८> आता मंजुरी वाहाड्डी

ata mənʒuri wahadli

ata mənʒuri wahad-l-i

now wages.3SGF increase-PFV-3SGF

Now the wages have increased.

३४.३ प्रातिनिधिक पारंपरिक गोष्टीचे कथन

हिंगोली_हिंगोली_कारवाडी_पुरुष २६ वर्षे_८ वी,मातंग/पुरुष २१ वर्षे_१० वी_मातंग

<१> एक टोपीवाला असतो

ek .topiwala əsto

ek .topiwala əst-o

one capseller be.IPFV-3SGM

There is a cap-seller.

<२> आन ते फार दुरुन येतो समजा

an te pʰar durun yeto səmja

an te pʰar dur-un ye-t-o səmja

and he very long-ABL come-IPFV-3SGM assume.IMP.PL

Consider that he comes from a long distance.

<३> सर मनाये तस टोपीवाला फार दुरुन येतो त्याच्या टोप्या यिकायसाठी

sər mənaye təsə .topiwala pʰar durun yeto tyačə .topya yikaysaṭi

sər mənə-y-e təsə .topiwala pʰar dur-un ye-t-o tya-č̣-a .topya yik-ay-saṭi

sir say-PFV-3PL like that.3SGN capseller.3SGM very long-ABL come-IPFV-3SGM

he.OBL-GEN-OBL cap.PL sell-NON.FIN-for

As sir said he comes from a very long distance to sell the caps.

<४> त्याला खूप कंटाळा येते सर भूक लागते त्याला

tyala kʰup kəntaḷa yete sər bʰuk lagte tyala

tya-la kʰup kəntaḷa ye-t-e sər bʰuk lag-t-e tyala

he.OBL-DAT very bore come-IPFV-3SG sir.VOC hungry.3SG attach-IPFV-3SG

he.OBL-DAT

He feels bored and hungry.

<५> भूक लागती आनि तहान लागती

bʰukə lagti ani təhan lagti

bʰukə lag-t-i ani təhan lag-t-i

hungry.3SGF attach-IPFV-3SGF and thirst.3SGF attach-IPFV-3SGF

He feels hungry and thirsty.

मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण

<६> ती येका झाडाखाली बसतो

ti yeka jʰadəkʰali bəsto

ti yeka jʰad-a-kʰali bəs-t-o

he one.OBL tree-OBL-PP.LOC sit-IPFV-3SGM

He sits under a tree

<७> बसतो बसतो ते थकून जाते न हिंडून फिरून

bəsto bəsto te tʰəkun jate nə hindun pʰirun

bəs-t-o bəs-t-o te tʰək-un ja-t-e nə hind-un pʰir-un

sit-IPFV-3SGM sit-IPFV-3SGM he tire-CP go-IPFV-3SG PRT walk-CP REDUP

He gets tired by roaming around and sits.

<८> थकतय ते मंग एका झाडाखाली बसतो

tʰəktəy te mənḡ eka jʰadəkʰali bəsto

tʰək-t-əy te mənḡ eka jʰad-a-kʰali bəs-t-o

tire-IPFV-3SGN.be.PRS he then one.OBL tree-OBL-PP.LOC sit-IPFV-3SGM

He gets tired then he sits under a tree.

<९> त्या झाडाच्यावरी बसलेली असतात माकडं

tya jʰadačawəri bəseleli əstat makḍə

tya jʰad-a-č-a-wəri bəs-lel-i əs-t-at makḍə

DEM.DIST.OBL tree-OBL-GEN-OBL-PP.LOC sit-PLU.PFV-3PL be-IPFV-3PL

monkey.PL

The monkeys are sitting on the top of the tree.

<१०> म्हंजे आमच्या हिकडं मनतात वानेरं

məñje amčə hikḍə məntat wanerə

məñje am-č-a hikḍə mən-t-at wanerə

means we.EXCL-GEN-OBL here say-IPFV-3PL monkey.PL

Here, we call them monkeys.

<११> वानेरं बसलेली असतात

wanerə bəsleli əstat

wanerə bəs-lel-i əs-t-at

monkey.PL sit-PLU.PFV-3PL be-IPFV-3PL

The monkeys are seated (on a tree).

<१२> वानेरं झाडावर रातात बसलेली

wanerə jʰaɖawər ratat bəsleli

wanerə jʰaɖ-a-wər ra-t-at bəs-lel-i

monkey.PL tree-OBL-PP.LOC stay-IPFV-3PL sit-PLU.PFV-3PL

The monkeys are sitting on the tree.

<१३> ह्या टोपीवाल्याला टोपीवाला सर झोप लागते झोप लागते त्यालं

hya .topiwalyala .topiwala sər jʰop lagte jʰop lagte tyalə

hya .topiwal-ya-la .topiwala sər jʰop lag-t-e jʰop lag-t-e tya-lə

DEM.PROX.OBL capseller-OBL-DAT cap seller sir sleep.3SGF attach-IPFV-3SGF

sleep.3SGF attach-IPFV-3SGF he.OBL-DAT

The capseller feels sleepy.

<१४> मंजे कदरते न ते हिंडू हिंडू

məñʃe kədərte nə te hindu hindu

məñʃe kədər-t-e nə te hind-u hind-u

means bore-IPFV-3SG DM he walk-CP walk-CP

He gets bored by walking.

<१५> झोपतंय ती टोपीवालं

jʰoptəy ti .topiwale

jʰop-t-əy ti .topiwale

sleep-IPFV-.3SGN.be.PRS DEM.DIST.3SG capseller.3SGN

The cap-seller sleeps.

<१६> मंग त्याच्या सर्व टोप्या रायतात न त्या
məŋg tyačā sərwe topya raytat nə tya
məŋg tya-c̣-a sərwe topya ray-t-at nə tya
then he.OBL-GEN-3PL all cap.PL stay-IPFV-3PL DM that.PL
All those caps that belong to him....

<१७> ते वानेरं सगळे झाडावर घेऊन जातात
te wanerə səgle jhāḍawər gʰeun jatāt
te wanerə səgle jhāḍ-a-wər gʰe-un ja-t-at
DEM.DIST.3PL monkey.PL all tree-OBL-PP.LOC take-CP go-IPFV-3PL
The monkeys take all the caps on the tree.

<१८> अन मंग ते टोपीवालं उट्टंय
ən məŋg te topiwalə uttəy
ən məŋg te topiwalə ut-t-əy
and then DEM.DIST.3SGN capseller.3SGN wake up-IPFV-.3SGN.be.PRS
And then the cap-seller wakes up.

<१९> मंतं आता बाबा मयी टोपी कुड गेली
məntə ata baba məyi topi kuḍ geli
məntə ata baba mə-y-i topi kuḍ ge-l-i
QUOT now VOC I.OBL-GEN-3SGF cap.3SGF where go-PFV-3SGF
It says, "Where did my cap go?"

<२०> टोप्या सागळ्या त्याच्या गायप होतात
topya səglya tyečā gayəp hotāt
topya səglya tye-c̣-a gayəp ho-t-at
cap.PL all.3PL he.OBL-GEN-PL disappear happen-IPFV-3PL
All his caps have disappeared.

<२१> म ते परेशान होतय लडतोय

mə te pəreʃən hotəy ləɖtoy

mə te pəreʃən ho-t-əy ləɖ-t-oy

then he frustrate happen-IPFV-.3SGN.be.PRS cry-IPFV-3SGM.be.PRS

Then he gets frustrated, he starts crying.

<२२> की बाबा माऱ्या टोप्या कुड गेल्या टोप्या कुड गेल्या

ki baba maṛā .topya kuḍ gelya .topya kuḍ gelya

ki baba ma-ṛ-a .topya kuḍ ge-l-ya .topya kuḍ ge-l-ya

COMP VOC I.OBL-GEN-3PL cap.PL where go-PFV-3PL cap.PL where go-PFV-3PL

“Oh, where did my caps go?”

<२३> मंग वरी बगतय की वरी त्येच्या टोप्या वानेरं त्येच्या डोक्यामदी घालतात वानेराच्या

məng wəri bəgtəy ki wəri tyečā .topya wanerə tyečā ḍokyamədi gʰaltat waneračā

məng wəri bəg-t-əy ki wəri tye-č-a .topya wanerə tye-č-a ḍok-ya-mədi gʰal-t-at

waner-a-č-a

up look-IPFV-3SGN.be.PRS COMP above he.OBL-GEN-PL cap.PL monkey.PL he.OBL-

GEN-OBL head-OBL-PP.LOC put-IPFV-3PL monkey-OBL-GEN-OBL

He looks up (to see whether) the monkeys are wearing his caps on their heads.

<२४> तो मनतो वानेराला खाली द्या खाली

to mənto wanerala kʰali dya kʰali

to mən-t-o waner-a-la kʰali dya kʰali

he say-IPFV-3SGM monkey-OBL-ACC down give.IMP.PL down

He asks monkeys, “Give me back my caps”.